



# Årsrapport 2020

## 2020 – et annerledesår på alle måter

Når jeg ser tilbake på 2020 står det for meg som et år da alt ble helt annerledes enn jeg hadde tenkt på forhånd.



Foto: Astrid Waller

*Av administrerende direktør Håkon Haugli*

Dette er den mest utfordrende situasjonen næringslivet har havnet i så lenge jeg har levd. Regjeringen så det raskt, og ga Innovasjon Norge nesten dobbelt så store rammer til omstilling, innovasjon og langsiktige prosjekter i en ekstraordinær situasjon. Det innebar at vi måtte gjøre store endringer i virksomheten vår for å bidra best mulig til å hjelpe bedrifter gjennom følgene av koronapandemien, og bidra til et konkurransedyktig og bærekraftig næringsliv etter pandemien.

### **Vi gjør en forskjell**

Jeg er stolt over å kunne si at vi har levert. Tallene kan du lese i denne årsrapporten. Her finner du konkrete eksempler på hvordan bedriftene med god støtte har grepet mulighetene, trosset vanskene og utviklet nye løsninger, og de har funnet nye markeder eller satset der de tidligere nølte.

Norge har kommet bedre gjennom dette krevende året enn mange andre land, og

næringslivet vårt har nok en gang demonstrert at det takler uforutsette utfordringer. Deler av næringslivet har også hatt vekst. Vi fikk flere nyetableringer i 2020 enn i 2019, og flere nye børsnoterte bedrifter enn på mange år. Vi ser også at arbeidet vårt fungerer. De langsiktige resultatene blir synlige først om noen år, men tallene for resultatene våre kunder oppnår, viser tydelig at Innovasjon Norge gjør en forskjell.

Tusen takk til alle våre vel 700 medarbeidere over hele landet og store deler av verden for den ekstraordinære innsatsen dere har gjort i det svært krevende året som ligger bak oss. Og takk for tilliten fra våre oppdragsgivere, som ga oss mulighet til å gjøre en forskjell i 2020.

## **Innovasjon Norge som beredskapsorganisasjon**

Koronapandemien vil prege norsk og internasjonal økonomi i lang tid fremover. For store deler av næringslivet ble 2020 et kriseår. Innovasjon Norges rolle er å utløse investeringer i omstilling, innovasjon og internasjonalisering. Det har det også vært under krisen.



Foto: Thor Nielsen/NTNU

*Av styreleder Gunnar Bovim*

I året som gikk har rollen som beredskapsorganisasjon vært den viktigste. Regjeringen doblet våre låne- og tilskuddsrammer, slik at Innovasjon Norge kunne gjøre en kraftinnsats for at landet skal komme ut av krisen med et konkurransedyktig, bærekraftig næringsliv.

**Pådriver for grønne prosjekter**

Også før pandemien var det avgjørende for Norge å utvikle et mer diversifisert og bærekraftig næringsliv. Det er en forutsetning for våre fremtidige generasjoners velferd. Jeg er bekymret over at det grønne skiftet bremses opp. På bakgrunn av dette har Innovasjon Norge rettet en spesiell innsats mot prosjekter som kan bidra til å løse klimakrisen.

Gjennom strategien «Grønn giv» har EU etablert tiltak og ordninger som skal sikre at Europa når målet om lavutslippssamfunnet, samtidig som det utvikles ny, lønnsom teknologi. Markedsmulighetene for grønne verdikjeder øker, og norske bedrifter har gode forutsetninger for å ta deler av dette markedet. Derfor legger Innovasjon Norge ned betydelig innsats for å synliggjøre disse mulighetene, og å ha kompetanse om EUs strategier og programmer.

### **Tilgangen på kapital**

Gjennom de siste årene har Norge lyktes med entreprenørskap, men det er en utfordring å få bedrifter til å vokse. Tilgangen på kapital er en del av utfordringen. I 2020 gikk rekordmange bedrifter på børs, mange av dem teknologibedrifter og kunder av Innovasjon Norge. Vi styrket også innsatsen for gründere, gjennom økte låne- og tilskuddsordninger og tiltak for gründermiljøer.

### **Må ut i internasjonale markeder**

Krisen skaper usikkerhet om veien videre. Over natten ble verdikjeder brutt, handelshindringer

oppsto, og handelspolitikken ble preget av tiltakende proteksjonisme og blokkdannelser. Samtidig har næringslivet vist seg å være svært omstillingsdyktig, og nye løsninger for salg og logistikk kom raskt på plass.

Norsk eksport må øke og bli mer mangfoldig for å kompensere for fallende inntekter fra olje og gass. En liten, åpen økonomi som vår er avhengig av at bedriftene når ut til internasjonale markeder. Derfor er det avgjørende at Norge har et kompetent og fleksibelt støtteapparat som bistår bedriftene. I 2020 satte Innovasjon Norge i verk en ny strategi for eksport og omorganiserte kontorene i utlandet. Hensikten er å sikre et mer målrettet og tilpasningsdyktig apparat som kan jobbe strategisk mot muligheter for norske produkter og løsninger.

### Flere ekstraordinære oppdrag

Innovasjon Norge har gjennom året vært direkte påvirket av smitteverntiltakene i Norge og internasjonalt. Forenkling og omprioriteringer har vært nødvendig for å håndtere den ekstraordinært store oppdragsporteføljen. Selskapet har på et imponerende vis omstilt organisasjonen for å utføre flere ekstraordinære oppdrag som har krevd rask oppbygging av nye kundeflater, systemer og fagmiljøer.

Som leder for styret er jeg svært tilfreds med innsatsen og leveransene.

## Et annerledes år for næringslivet

2020 ble en prøvelse for mange, og innebar både krisepakker og permitteringer i næringslivet. Samtidig har det aldri før blitt satset mer på digitalisering og grønn vekst gjennom Innovasjon Norge.

Året 2020 vil for alltid bli husket som koronaåret. Pandemien utløste det største aktivtetsfallet i nyere tid, både i norsk og internasjonal økonomi.

– Det er ingen tvil om at det har vært et ekstraordinært år, som har vært krevende for alle. På tross av dette har det vært høy aktivitet og stor omstillingsvilje i norsk næringsliv. Det er mange bedrifter som har brukt muligheten til å investere i langsiktige satsinger, sier administrerende direktør i Innovasjon Norge, Håkon Haugli.



Næringsminister Iselin Nybø og Håkon Haugli gledet seg over at de utvidede støtteordningene hjalp mange norske bedrifter i en svært vanskelig tid. Foto: Innovasjon Norge

Innovasjon Norge tildelte et rekordhøyt beløp til utvikling og innovasjon i 2020, i alt 12,5 milliarder kroner. Det er mer enn en dobling fra 2019. Hele 8100 prosjekter mottok støtte fra Innovasjon Norge i 2020, mot 4600 året før.

Det skyldes i hovedsak at regjeringen valgte å gi Innovasjon Norge utvidede rammer til å løfte norsk næringsliv, noe som har bidratt til økt verdiskaping gjennom en vanskelig tid.

### Flertallet klarer seg

Den økonomiske nedgangen fra året som gikk har ført til at enkelte næringer har blitt hardt rammet, og der er både arbeidsledigheten og kapitalødeleggelsen stor.

Ifølge Jon Gunnar Pedersen, som er partner i Arctic Securities og tidligere statssekretær i Finansdepartementet, er det likevel flere bedrifter som har gjort det bra, og det store flertallet ser ut til å komme seg greit igjennom krisen.

– Vi har aldri tidligere hatt en så brå, verdensomspennende økonomisk nedgang, og heller aldri opplevd at offentlige inngrep har stengt ned økonomisk aktivitet på en slik måte før, sier Pedersen som leder regjeringens koronautvalg «Norge mot 2025».

Utvalget skal ta for seg hvordan konsekvenser av virusutbruddet, utviklingen i internasjonal økonomi, smittevernstiltakene og de økonomiske tiltakene vil påvirke utviklingen i norsk økonomi frem mot 2025.

– På noen områder har vi sprunget flere år frem i tid. Jeg tror mange både har fått et sterkere samhold på arbeidsplassen. Vi har også blitt mer bevisst hvor avhengige vi er av gode arbeidsplasser hvor vi tar vare på hverandre, sier han.



Jon Gunnar Pedersen leder regjeringens utvalg som skal peke på veier ut av koronakrisen. Her gjestet han Innovasjon Norges podkast Innopodden for å fortelle. Foto: Innovasjon Norge

### **Digitalt taktskifte**

En av sektorene som har opplevd markant fremgang i 2020 er IT-sektoren. Hjemmekontor, sosial distansering og reiseforbud har bidratt til å tvinge frem et digitalt taktskifte. Etter at koronatiltakene ble innført i april i fjor, er det prosjekter innen IT-sektoren som har mottatt mest støtte fra Innovasjon Norge. I fjor høst var det allerede en tredobling fra året før.

Håkon Haugli mener digitalisering er et verktøy som øker bedriftenes verdiskaping, og på samme tid gir verdi både for den enkelte kunden og samfunnet som helhet. Overgangen fra tidkrevende postordre til dagens effektive netthandel er ett eksempel.

- På kort sikt handler digitalisering om å være konkurransedyktig. På lengre sikt vil det også handle om evnen til å håndtere endringer, inkludert nye mulige kriser i markedene. Med riktig digitalt verktøy på plass har norsk næringsliv gode forutsetninger for å konkurrere og bidra til å løse store samfunnsutfordringer, både her hjemme og globalt. Noen gjør det allerede, sier Haugli.

### **Positive miljøgevinster**

Et annet viktig satsingsområde for Innovasjon Norge og norsk næringsliv fremover er grønn vekst og bærekraftig utvikling. Dermed er det gledelig at prosjekter med positive miljøeffekter doblet seg i 2020 sammenlignet med året før.

Hele 49 prosent av alle prosjektene Innovasjon Norge støttet i 2020 hadde en slik effekt. Ifølge Haugli har Norge de beste forutsetningene for å bli ledende i utvikling av ny, grønn industri.

– Det er gledelig å se at selv i et utfordrende år er det en positiv utvikling i klimavennlige prosjekter. Det viser at Innovasjon Norge bidrar med både grønne eksportinntekter

og bærekraftige arbeidsplasser. Vi ser at teknologi og kompetanse fra oljeleverandørindustrien nå anvendes til andre områder innenfor fornybar energi. Dette er avgjørende i utviklingen av nye norske eksportnæringer som kan bidra til å løse globale samfunnsutfordringer, sier Haugli.

### Viktig og vanskeligere

Jon Gunnar Pedersen mener at Innovasjon Norges rolle vil være viktig i årene fremover, men understreker at jobben også blir vanskeligere.

– I en del næringer har mye kapital blitt vasket ut, og ny kapital må inn for å gjenreise flere bedrifter. For noen er det vanskelig å reise seg igjen etter at livsverket er blitt borte. Bedrifter er ikke bare bygg og kapital – det er mennesker. Mennesker som tør, sier han.



De viktigste inntektskildene for Bakken Øvre gårdsmat var overnatting og mat på gjestegården, og catering til selskaper. Så kom koronakrisen og alle avbestillingene. I løpet av en helg snudde de driften trill rundt og begynte å levere mat på døra. Ikke bare produkter fra eget kjøkken, men mat fra en rekke lokale produsenter. Dermed kunne daglig leder Ole Martin Kildahl raskt ta permitterte ansatte tilbake i arbeid. Foto: Privat

Pedersen er tydelig på at det er flere alvorlige konsekvenser av koronapandemien som vil fortsette å prege norsk næringsliv i årene fremover. Den mest alvorlige trusselen er at arbeidsledigheten skal bite seg fast.

– Vi har allerede en underliggende tendens til utenforskap og økt ulikhet. Pandemien har rammet sosialt svært skjev, og enhver arbeidstime tapt er en verdiskaping som aldri vil finne sted, sier han.

### Høy tillit

Samtidig mener han at Norge er godt rustet til å komme seg gjennom krisen, mye takket være høy tillit, et organisert arbeidsmarked, og evne til fleksibilitet og omstilling.

– Krisen har synliggjort hvor avhengige vi er av både en lønnsom privat sektor og en velorganisert offentlig sektor. De er gjensidig verdiskapende for hverandre, og tilliten i arbeidslivet og mellom borgere og myndigheter har vært en styrke for hele det norske samfunnet. I tillegg har vi sterke konkurransefortrinn som vil fortsette å være viktig i årene som kommer, sier Pedersen.

## Satsing på økt norsk eksport

Norsk næringsliv er preget av at vi har noen få, store internasjonale aktører, og svært mange små og mellomstore bedrifter. Innovasjon Norge mener at noe av det viktigste er å søke nye markeder.

Norske virksomheter kan bidra til å løse de store utfordringene verden står overfor. Vi har høyteknologiske bedrifter som utvikler og bygger verdensledende produkter innenfor sin nisje, løsninger som kommer oss alle til gode. Bedriftene leverer bærekraftige og langsiktige løsninger, ikke bruk-og-kast-produkter eller billig hylleware. Det er kostbart å produsere i Norge, men undersøkelser viser at norske bedrifter leverer høy kvalitet, til rett tid og i ryddig samarbeid.

- Bærekraftig vekst og eksport er prioritert i den nye strategien vår, med konkrete mål om å øke eksporten og ta de norske bedriftene med best forutsetninger ut i verden. Det pålegger oss også å se på hvordan vi skal jobbe og dernest best organisere oss for å nå disse målene, sier Per Niederbach, direktør for divisjon entreprenørskap, vekst og eksport.

For at vi skal kunne selge våre produkter i andre land, må kundene der vite om de norske løsningene, og bedriftene må kjenne kundene. Internett gjør kunnskapen lett tilgjengelig, men likevel er erfaringen vår at det er avgjørende for bedriftene å få hjelp inn i nye markeder. De trenger veivisere med kunnskap og kontakter, som kjenner mulighetene i sitt marked.

## Høy eksport-kompetanse

Regjeringen har uttrykt et sterkt ønske om å øke norsk eksport. Derfor la næringsministeren og utenriksministeren i oktober frem en ny handlingsplan for eksport.

Innovasjon Norge er en viktig partner i det offentlige støtteapparatet og kommer til å fortsette å være det. Innovasjon Norge har ansatte med eksport-kompetanse i hvert eneste fylke, og de jobber side om side med våre spesialister på bedriftsutvikling. Dermed kobler vi utviklingen hjemme sammen med markedsarbeidet ute.

Gjennom vårt internasjonale nettverk har vi også kontakt med virksomheter i utlandet som vurderer å etablere seg i Norge. Et eksempel på det er at en rekke internasjonale aktører nå vurderer å produsere batterier her i landet. Det som trekker dem hit er grønn kraft til gunstig pris, kompetent og sikker arbeidskraft, industriell kompetanse og gode offentlige ordninger.

- Målet er å bidra til økt eksport, økt salg og økt konkurransekraft for norske bedrifter, understreker Niederbach.

Han forteller at endringene Innovasjon Norge gjør skal styrke den samlede eksportinnsatsen og øke evnen til å kunne bistå norske bedrifter mer fleksibelt, både der vi er til stede og i markeder der vi ikke er til stede i dag.

## Ny eksportstrategi med tre hovedsatsinger

I 2020 ble eksportstrategien «Rigget for eksport» presentert, med innsatsen konsentrert om tre områder:

1. Et godt, lett tilgjengelig tilbud til alle. Alle bedrifter som vurderer internasjonale markeder som en del av sin forretningsmodell får det samme tilbudet, der vår kunnskap er lett tilgjengelig. Der finner de informasjon om markedene, behovene, gjeldende regler og muligheter til å komme videre. Bedriftene kan også sparre med rådgivere, få ekspertråd, avklare behov og bli koblet til andre virkemiddelaktører som er mer relevante for dem. Tilbudet leveres hovedsakelig digitalt, skalerbart og gratis.
2. Forskning og erfaring fra andre land viser at vi må satse målrettet på de bedriftene som har store muligheter internasjonalt. Innovasjon Norge tilbyr derfor et skreddersydd eksportutviklingsprogram som kan inneholde en styrking av bedriftens kapital, kompetanseprogrammer og individuell rådgivning. En kombinasjon av tjenester som er tilpasset den enkeltes behov øker sjansen for at bedriftene lykkes med sine mål og ambisjoner.
3. Felles satsing på de virkelig store, internasjonale mulighetene. Dette er et etterspørselsdrevet program som har fokus på konkrete, internasjonale markedsmuligheter – som utbygging av infrastruktur, grønn skipsfart, investeringer i helse teknologi eller flytende havvind. Det handler om å prioritere prosjekter der norsk næringsliv har bedre forutsetninger enn konkurrentene i andre land, og å gå sammen om å gripe mulighetene. Det vil her være viktig å sikre at næringslivet får innflytelse på hvilke prosjekter som blir prioritert.

Ved behov kobler vi på partnere som Eksportkreditt og GIEK (nå Eksportfinansiering Norge), NORWEP og aktuelle norske ambassader ute. Alle jobber sammen i Team Norway for å øke norsk eksport.

Internasjonal tilstedeværelse er minst like viktig som tidligere

Skal norske bedrifter lykkes med eksport, må Norge ha folk på bakken der interessen og potensialet er. De må kjenne forholdene i landet, ha nettverk og kontakter, og vite hvem som er pålitelige partnere. Som virkemiddelaktør er Innovasjon Norge alene om å ha kontorer over hele Norge og i hele verden. Vi velger de viktigste markedene, og prioriterer markedene med størst muligheter. Innovasjon Norge er i dag til stede med 24 kontor i 19 markeder over hele verden.

Vi samarbeider med toneangivende partnere i mange land, fra næringsorganisasjoner og universiteter til sykehus og teknologiselskaper. Å kjenne trendene, myndighetenes planer og gjeldende regler er avgjørende for å forstå behovene og formidle dem til bedriftene som kan levere løsninger. Det gjør våre medarbeidere over hele verden. De er bedriftenes pass til verdens markeder.

## Et annerledes år for Innovasjon Norge

Digitalisering og en stor dugnadsånd gjorde Innovasjon Norge i stand til å støtte rekordmange prosjekter i 2020.

Det sies at selv i de best lagte planer kan noe slå feil. Det kan stemme, men det hender også at planer treffer som de skal. I midten av mars 2020 befant Innovasjon Norge seg i nettopp et slikt tilfelle. Da nedstengingen kom hadde Innovasjon Norge akkurat gjort unna de tyngste løftene i en storstilt digital omstillingsprosess.

### Digitalt taktskifte

I løpet av årene 2018 og 2019 ble det tatt en rekke grep i det som best beskrives som et digitalt taktskifte i Innovasjon Norge. I løpet av disse to årene gikk organisasjonen over til skybaserte plattformtjenester. Office 365 ble innført som samhandlingsplattform, samtidig som alle ansatte fikk opplæring i bruk av det nye verktøyet. Etter å lenge ha ligget langt bak i feltet, var Innovasjon Norge mot slutten av 2019 blant de beste på digitalisering i offentlig sektor.

– Da nedstengingen kom var det enkelt for oss å ta med laptopen hjem og sette opp hjemmekontor. I ettertid har vi sett at det var en myk overgang – i alle fall på det tekniske, sier Helle Øverbye, stabsdirektør for mennesker og teknologi i Innovasjon Norge.



Foto: Astrid Waller

At organisasjonen var rigget for en smidig overgang til hjemmekontor, skulle vise seg å være en kjempefordel. I begynnelsen av april ga Stortinget Innovasjon Norge i oppgave å forvalte en ekstraordinær «pakke» med 4,7 milliarder kroner. Pengene skulle brukes til lån og tilskudd til norske gründere og vekstbedrifter. For å dempe krisen ble det viktig å fordele denne pakken så fort som mulig. Interessen fra næringslivet lot ikke vente på seg, og snart måtte alle kontorene til Innovasjon Norge snu seg raskt rundt for å håndtere pågangen.

### Tidlig trykk i Rogaland

– Vi var en av regionene som merket trykket veldig tidlig. Nesten fra dag én fikk vi inn et enormt antall søknader, og da var det egentlig bare «alle mann til pumpene», sier Kari Holmefjord Vervik, direktør i Innovasjon Norge Rogaland.

Rogalandsbedriftene var blant de som raskest snudde seg rundt for å hente støtte fra Innovasjon Norge. Det førte til en betydelig større arbeidsmengde for organisasjonen, spesielt med tanke på saksbehandling og gjennomgang av søknader. Dermed måtte flere medarbeidere ta på seg nye roller og oppgaver.



DUGNAD: Våren 2020 jobbet alle i Innovasjon Norge lange og hektiske dager. For regionkontoret i Rogaland ble små samlinger utendørs lyspunkter i hverdagen. Foto: Innovasjon Norge

– De rådgiverne som ikke jobbet med saksbehandling måtte hjelpe til. Vi fikk veldig mange henvendelser, ikke bare ferdige søknader, så det ble nødvendig med en stor rigg bare for å håndtere innkommende søknader på en god måte, sier Vervik, som selv brukte tid på å skrive svarbrev til engstelige bedrifter med bekreftelse på at de snart fikk hjelp.

For Vervik er dugnadsånden og fleksibiliteten i organisasjonen en vesentlig del av forklaringen på hvordan Innovasjon Norge klarte å håndtere den økte pågangen. Man brettet rett og slett opp ermene, alle som en. Ved utgangen av året hadde hele 850 millioner kroner kommet næringslivet i Rogaland til gode. Det har bidratt til å holde hjulene i gang i en svært krevende tid for mange bedrifter.

– Den enorme viljen i hele organisasjonen til å stå på å gjøre det som trengtes, var avgjørende for at vi klarte å levere, sier Vervik.

### **Ikke et bærekraftig arbeidstempo**

Selv om pandemien har vist seg å vare en god stund lenger enn man først antok, har arbeidsmengden etter hvert normalisert seg. Og det er bra, for selv om Innovasjon Norge leverte på det ekstraordinære oppdraget sitt i 2020, så betyr ikke det at arbeidsmengden og tempoet er bærekraftig i lengden. En stund måtte for eksempel rådgivning nedprioriteres for å håndtere den store økningen i saksbehandling tilknyttet støtte- og låneordninger.

– Vi kan ikke holde på sånn i det uendelige. Vi hadde for eksempel ikke tid til å ha møter i forkant, og da får du ikke utfordret bedriftene på samme måte. Du får ikke gjort prosjektene deres bedre, sier Vervik.

### **Digitale kurstilbud**

I tillegg til fordelingen av de ekstraordinære midlene, ble det også lagt mye innsats i å skape et fullverdig digitalt tilbud for de mange kundene og bedriftene som Innovasjon Norge ellers ville kurset og inspirert gjennom fysisk tilstedeværelse. Etter hvert kom organisasjonen frem til mange gode løsninger, for eksempel på hvordan kursopplegget i et akseleratorprogram kan gjenskapes digitalt.

Annerledesåret 2020 ble også brukt til å spleise kompetanse og kursopplegg på tvers av regioner og kontorer. Slik sørget man for opprettholdelsen av et godt tilbud til landets



bedrifter, på tross av begrensningene som fulgte med pandemien.



Helle Øverbye, stabsdirektør for mennesker og teknologi i Innovasjon Norge. Foto: Astrid Waller

– Et digitalt kurs laget av region Vestland kan være like relevant for resten av landet, så da kan vi jo tilby det til de andre regionene også, for eksempel, sier Helle Øverbye. Hun er fornøyd når hun ser tilbake på Innovasjon Norges håndtering av annerledesåret 2020.

– Jeg opplever at man har håndtert det profesjonelt, godt og solid. Men jeg tenker også at Innovasjon Norge har vært ekstraordinære i det at man i 2020 faktisk har levert vanvittig mye mer, med ikke litt mer ressurser enn vanlig. Det er det ekstraordinære med Innovasjon Norge, sier Øverbye.

## EU-muligheter for norsk næringsliv

Innovasjon Norge er en viktig døråpner for norske bedrifter som vil benytte seg av de ulike mulighetene som ligger i EU-programmer der Norge er med.

EU har en rekke programmer som skal bidra til målrettet innovasjon og forskning. Norge er med i flere av disse programmene.

- Dette er muligheter vi nå vil gjøre mer kjent og tilrettelegge for norsk næringsliv. Deltakelse i disse programmene gir tilgang til både kapital, kunnskap, nettverk og marked. Det gir også norske bedrifter mulighet til å være med og bidra til å løse noen av Europas og verdens virkelig store utfordringer, fastslår Per Niederbach, direktør for divisjon entreprenørskap, vekst og eksport i Innovasjon Norge.

- Det at flere norske bedrifter allerede har hentet hjem betydelig støtte til sine satsinger fra ulike EU-programmer, bekrefter disse mulighetene, sier Niederbach.

Koblingen til EU gir store muligheter for norske aktører. Bare i fjor hentet Norge hjem totalt 13,9 milliarder kroner gjennom EU-programmet Horisont 2020, forgjengeren til dagens Horisont Europa. Norske forskningsinstitusjoner fikk 53 prosent av prosjektmidlene, mens 29 prosent gikk til næringslivet.

### **Økt ambisjonsnivå**

– Vi ser at ambisjonsnivået til norsk næringsliv har økt de siste årene. Det satses mer på større prosjekter som også kan gjøre det bra i et globalt marked. Det er en viktig faktor som øker vår konkurransevne i EU, sier Mathias Aguirre Havgar, som er leder for EU-teamet i Innovasjon Norge.

Siden 2014 har det vært en jevn økning i midler tildelt til norske aktører. For næringslivet har et av de viktigste instrumentene i EU-programmet Horisont 2020 vært EIC Accelerator for små og mellomstore bedrifter. Dette er nå videreført til Horisont Europa (2021-2027). I fjor fikk sju norske bedrifter til sammen utdelt et rekordhøyt beløp på 500 millioner kroner fra EIC Accelerator. Dermed var Norge nest best i Europa, kun slått av Frankrike.

## Stor verdi for norske bedrifter

En av bedriftene med gjennomslag i EIC Accelerator i 2020 var det norske IT-selskapet ONiO, som fikk tildelt hele 75 millioner kroner fra EU. Selskapet lager batteriløse databrikker som høster energi fra elektromagnetiske bølger i lufta. Målet deres er å fjerne kostbare og miljøfarlige batterier fra dagens IoT sensorikk. IoT, eller «tingenes internett», handler om fysiske objekter som kobles på internett. Disse tingene er gjerne trådløse og inneholder batterier, slik som robot-støvsuger, høyttalere eller smart-klokker.

– Å teste ut ny teknologi i en pilotfase kan være ekstremt kostnadskrevende. Derfor er det viktig at vi benytter oss av de mulighetene vi har til å hente finansiering gjennom EU. Norge er et lite land, og selv om vi har fått noen gode investormiljø, er det fremdeles utfordrende å finne risikovillig kapital. Her har vi mye å hente fra EU, sier Havgar.

EU-støtten som ONiO mottok gjorde det mulig for bedriften å ta teknologien til markedet og gjøre selskapet klart for vekst. Også de norske selskapene Tag Sensors og Hy5 fikk tildelt finansiell støtte i 2020 gjennom det tidligere Horisont 2020-virkemiddelet Fast Track to Innovation, som rettet seg mot innovative bedrifter med løsninger som raskt kunne introduseres på markedet.

## Innovasjon Norge som døråpner

I samarbeid med Forskningsrådet bistår Innovasjon Norge aktører innen forskning og næringsliv med å dra nytte av de mulighetene norsk næringsliv har i EU. Jobben består blant annet av å veilede norske bedrifter i søknadsprosessen, sørge for at en bedrift innfrir EUs rammevilkår, analysere mulighetene innenfor de ulike EU-programmene og gjennomgå pitchtrening i forkant av presentasjoner.

– Hvordan vi veileder varierer, men mye av det handler om å spille ball med bedriften om forbedringer. En bedrift er ofte opptatt av hva de skal levere i kroner og ører, mens EU er mer opptatt av hva bedriften kan gjøre for samfunnet, noe som ikke alltid er intuitivt for bedriften å forstå selv, sier Mathias Havgar.

I tillegg til at EU-programmene bidrar til å avlaste norske bedrifter for økonomisk risiko, bidrar de også til å koble norske aktører på viktige samarbeidspartnere og nye markeder. Det er avgjørende for å få til gode samarbeidsprosjekter og etablere nye verdikjeder også i utenlandske markeder.

## Gode på grønne prosjekter

Tilskuddene og egenkapitalen Norge mottok fra EIC Accelerator i 2020 var øremerket grønne prosjekter. Det vitner om at norske bedrifter ligger langt fremme innen grønn innovasjon og omstilling.

– Grønn og digital omstilling vil fortsette å være toneangivende for de kommende programmene og støtteordningene i EU, sier Havgar.

EU innretter de økonomiske virkemidlene etter sine overordnede, politiske prioriteringer og mål. Det betyr at viktige, internasjonale ambisjoner som FNs bærekraftsmål, Parisavtalen og EUs egen Green Deal legger føringer for hvilke prosjekter som vil motta støtte. Green Deal er EUs vekststrategi for å gjøre EU klimanøytralt innen 2050.

– For norske bedrifter betyr det at det blir viktig å synliggjøre samfunnsgevinster for å sikre seg støtte gjennom EU-programmer. Fordelen er at vi i Norge er gode til å ha fokus på å løse denne typen oppgaver, samtidig som vi har en lang historie med fornybar energi og et næringsliv som har jobbet med det lenge, sier han.

## EU-muligheter i 2021

1. januar 2021 startet EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont Europa. Programmet tar over for Horisont 2020 og har et anslått budsjett på 95,5 milliarder euro. Det overordnede målet er å øke europeisk konkurransekraft, sikre økonomisk vekst og løse store samfunnsutfordringer i Europa.

– Norge har flere komparative fortrinn som gjør at vi stiller godt med tanke på den veien EU går med sine finansieringsprogram. Vi har store muligheter og lykkes godt, både på bærekraft, digital omstilling, bærekraftig matproduksjon og karbonnøytralitet, i tillegg til at vi er verdensledende på havteknologi, forteller Havgar.

For norsk næringsliv åpner det seg også nye muligheter i to store EU-programmer foruten Horisont Europa. Det ene er COSME, som har som formål å styrke konkurransekraften og bærekraften til europeiske bedrifter, samtidig som man sikrer likeverdige forhold og et åpent og konkurransedyktig indre marked. Programmet er rettet mot små og mellomstore bedrifter, klynger og entreprenører og skal bidra til å skape vekst og arbeidsplasser i Europa, blant annet ved å gi tilgang til verdens største rådgivningsnettverk, Enterprise Europe Network.

Det andre er Digital Europe Programme (DIGITAL), som skal bidra til at spesielt små og mellomstore bedrifter kan ta del i den digitale omstillingen og utnytte potensialet i bruken av digitale løsninger. DIGITAL skal styrke Europas globale konkurranseevne, sikre Europas digitale suverenitet og bidra til å løse samfunnsutfordringer gjennom å bygge digitale kapasiteter innen (1) tungregning (HPC) (2) cloud, data og kunstig intelligens (3) cybersikkerhet (4) avanserte digitale ferdigheter og (5) bruk/anvendelse av kapasitetene utviklet under område 1-4. DIGITAL setter brukeren i sentrum og skal gagne offentlig sektor, borgere og bedrifter (spesielt SMB).

## **Slik jobber Innovasjon Norge med grønn omstilling**

Nye støtteordninger, rådgivning og et sterkt fokus på endringene som drives frem av EU. I årene som kommer vil grønn vekst og omstilling bli høyt prioritert i vårt arbeid.

– Jeg tror det er en erkjennelse i alle miljøer – næringslivet, i det politiske miljøet og i universitetsmiljøene – at Norge må omstille seg, og der ligger det mye innovasjon, sier Ingelin Drøpping, divisjonsdirektør for samfunns- og næringsutvikling i Innovasjon Norge.

Annerledesåret 2020 var utfordrende av flere grunner. Koronapandemien skapte problemer i så godt som alle lag av norsk næringsliv. Samtidig gjør våre forpliktelser om utslippskutt at vi ikke kan vente med å omstille oss til en grønnere og mer bærekraftig økonomi. I 2021 er det dermed behov for innovasjon på flere fronter. Norsk næringsliv går inn i en periode som er like krevende som den er spennende.

– Innovasjon Norge ønsker å være utløsende for innovasjonskraften som må til for å få til den omstillingen, sier Ingelin Drøpping.

### **Nye, store ordninger**

Innovasjon Norge støtter opp under grønn vekst og innovasjon gjennom finansiering og rådgivningstjenester: Vi innvilger lån og tilskudd, samtidig som vi tilbyr rådgivning om eksportmarkeder, innsikt og områdekunnskap fra de markedene i verden som er mest interessante for norsk næringsliv.

De siste årene har Innovasjon Norge også bidratt til å opprette nyskapende støtteordninger, spesielt rettet inn mot grønn teknologi. En av disse er PILOT-E, som er en felles tilskuddsordning utviklet i samarbeid med Enova og Forskningsrådet. Tanken bak ordningen var å lage en støtteordning – fra idé til produkt – for norske bedrifter som på sikt kan skape næringsutvikling innen miljøvennlig energiteknologi.

– I Pilot-E har vi jobbet med utlysninger på helt konkrete tema, som nå begynner å vise resultater, sier Drøpping.

Blant prosjektene som har fått støtte fra Pilot-E finner man blant annet det digitale strømselskapet TIBBER og batteridrevne passasjerfartøy fra båtbyggeriet Brødrene Aa.

I regjeringens tredje økonomiske tiltakspakke ble det i 2020 også presentert en ny, bred satsing for grønne prosjekter gjennom samarbeid mellom Forskningsrådet, Enova, Siva og Innovasjon Norge kalt Grønn Plattform. Det ble samtidig stilt en milliard kroner til disposisjon for å bygge opp plattformen gjennom å finansiere større forsknings- og innovasjonsbaserte grønne prosjekter. Innovasjon Norge vil sammen med Forskningsrådet og Siva forvalte midlene. Dette gir oss en mulighet til å videreutvikle og forsterke samarbeidet som er lagt i Pilot-E-modellen.

– Dette samarbeidet kan gi økt fart i den grønne omstillingen, sier Drøpping.

### Ser mot Europa

Ingelin Drøpping mener at EU kommer til å bli enda viktigere for norske vekstbedrifter fremover. Mot slutten av fjoråret lanserte EU sin nye taksonomi for bærekraftig økonomisk aktivitet: et klassifiseringssystem som vurderer bærekraft ut fra nye fastsatte kriterier og miljømål. Systemet legger føringer for land som håper å eksportere varer og tjenester til unionen, og er del av en større satsing på grønn vekst – EUs «Green Deal».

– 80 prosent av eksportmarkedet vårt er jo EU, så denne satsingen legger premisser for ganske mye for oss i Norge, sier Drøpping.

Siden taksonomien kom har EU-rådgiverne ved Innovasjon Norges regionale kontorer hatt en jevn flyt av henvendelser fra selskaper som vil ha hjelp til å forstå og rigge seg mot føringene i EUs Green Deal. For mange bedrifter begynner omstillingen og satsing på grønn vekst med en rådgiversamtale. Fremover vil det trolig være helt nødvendig å kunne navigere i EUs nye regelverk for bærekraft og grønn vekst. Derfor sikrer Innovasjon Norge nå at våre rådgivere er godt rustet til den nødvendige sparringen med norsk næringsliv.

– Man må forstå hvordan EU tenker når det gjelder bærekraft, og så må man koble de føringene med fortrinnene vi har i Norge, sier Drøpping.

### En ny tilnærming

De siste årene har man sett at grønn omstilling ikke nødvendigvis betyr å snu forretningsmodellen helt på hodet. Ett eksempel er oljeleverandørindustrien, som allerede har begynt å bruke kompetansen sin i produksjon av konstruksjoner knyttet til flytende havvind. Slik Drøpping ser det har vi enormt mange muligheter opp mot det grønne skiftet.

Norge har kompetanse i verdensklasse og erfaring fra å konkurrere på internasjonale markeder. Fremtidens markedsmuligheter vil i større grad kreve at vi forstår økosystemer og danner partnerskap og allianser innad i disse nettverkene for å adressere større deler av et hele.

- Grønn omstilling krever i flere tilfeller at vi klarer å løfte både tilbudssiden og etterspørselssiden samtidig. Det innebærer et samarbeid mellom myndigheter, virkemiddelapparatet, virksomheter og kunder. For eksempel ville vi ikke hatt elektriske ferger i norske fjorder dersom ikke myndighetene endret reguleringen, FOU gav oss batteriteknologi og skip som fungerer for nærskipfart og utviklet ladeinfrastruktur, sier Drøpping.

– Jeg tenker at noe av det viktigste Innovasjon Norge gjør fremover er å være med på å koble de trendene vi ser i verden med de fortrinnene vi har hjemme, og bidra til at norske virksomheter får den plassen de fortjener, sier Drøpping.

Et grønt skifte krever at selskapene som er med på å drive det frem er lønnsomme.

– Det er veldig få selskaper som er lønnsomme i et hjemmemarked med 5,4 millioner innbyggere, så selskapene må satse internasjonalt og ha et stort perspektiv. Ikke bare for egen bunnlinje sin skyld, men også for å kunne gjøre en reell forskjell i verden, sier hun.

## Snudde koronapermitteringer til smittevernselskap

Da Sykkylven kommune sto i en arbeidsledighetskrise i mars 2020, ble Innovern stiftet og fikk innvilget lån fra Innovasjon Norge på rekordtid. I dag har selskapet 15 ansatte og en lys fremtid.

– Lånet fra Innovasjon Norge var grunnlaget for at vi klarte å komme i gang. Det var helt avgjørende, forteller styreleder i Innovern, Leif-Jarle Aure.

På dette tidspunktet var Sykkylven blant kommunene i landet med høyest arbeidsledighet, med 27,6 prosent dagpengesøkere.

– Næringslivet her i Sykkylven er bygd rundt vareproduserende industri, med

møbelproduksjon som den desidert viktigste bransjen. Da flere produksjonsbedrifter måtte stenge en periode, ble folk permittert over en lav sko, sier Aure.

### Hele verden trengte smittevernutstyr

I selskapet Amatec, som leverer maskiner og produksjonsutstyr til industri, så de raskt at verden kom til å ha stort behov for smittevernutstyr. De kastet seg rundt sammen med noen andre lokale partnere og 25. mars ble selskapet Innovern stiftet, med produksjon av kirurgiske munnbind som første mål.



Koronapandemien utfordret tilgangen på smittevernutstyr, og norske Innovern produserer nå munnbind for fullt. Foto: Zenmore Media

– Da koronaen først traff oss, var Norge veldig avhengig av import av smittevernutstyr, blant annet fra Kina. Og siden hele verden hadde behov for slikt utstyr samtidig, var tanken å heller produsere mer selv, forteller kundeansvarlig i Innovasjon Norge, Kari-Anne Lade Gjørvad.

Ifølge henne var det mange initiativer rundt om i landet, men Innovasjon Norge bestemte seg for å satse på Innovern fordi bedriften hadde kompetanse fra relevante fagmiljøer innenfor møbelproduksjon og industrimaskiner, samt tilgang til ledige produksjonslokaler. Innovasjon Norge så fort potensialet for nye arbeidsplasser.

– I lokalsamfunnet vårt er det høy kompetanse på automatisering, og det var en av grunnpilarene for etableringen av selskapet; å automatisere munnbindproduksjonen, forklarer Aure.



I november var statsminister Erna Solberg på besøk hos Innovern og da ble det offisiell åpning med snorklipping. Foto: Innovern

At regjeringen fikk oppfylt ønsket om nasjonal produksjon av smittevernutstyr ble også anerkjent. I november var statsministeren på besøk hos selskapet, og åpnet det offisielt med

snorklipping.

– Det har vært et vellykket prosjekt, som har fått mye oppmerksomhet og har blitt omtalt i både lokale og nasjonale medier, forteller Gjørvad.

### Godt internt samarbeid

Ifølge Gjørvad var Innovern-tilfellet et strålende eksempel på hvordan Innovasjon Norge kan samarbeide raskt på tvers av avdelinger. To uker etter at søknaden kom inn fikk bedriften et lånetilbud med gode betingelser og rentefritak i ett år.

– Det var en veldig spennende case å jobbe med. Det ble koblet inn kompetanse på tvers av kontorer, og ansatte med kompetanse innenfor helse i Oslo, forteller hun.

Innovern klarte dessuten å lande en avtale med Sykehusinnkjøp om innkjøp av 20 millioner munnbind. Aure er tydelig på at uten den ordren og lånefinansieringen fra Innovasjon Norge, hadde de ikke klart å få selskapet i gang.

– Innovasjon Norge ga oss god drahjelp under fødselen, sier styrelederen.

### Bærekraftig solskinnshistorie

På under ett år har selskapet gått fra én til 15 ansatte, deriblant mennesker som ble permittert eller sagt opp under korona, og flyktninger.

– Vi har en produksjon som blir mer og mer automatisert. Vi får inn en ny pakkelinje nå i disse dager, som gjør at vi kan øke produksjonen betraktelig, og vi diskuterer om vi skal sikte oss inn på flere typer smittevernutstyr, forteller Aure.

Han har stor tro på at det som var en vanskelig koronasituasjon, med permitteringer og arbeidsledighet, har gitt grobunn for et bærekraftig og innovativt selskap.



Med bakgrunn i å levere industrielle maskiner og produksjonsutstyr, lå det til rette for å automatisere munnbindproduksjonen. Foto: Innovern

Generelt er situasjonen i hele Sykkylven en helt annen enn i mars i fjor: De er nå nede på omtrent 1,6 prosent arbeidsledighet.

– Det gikk jo fra å være en krise i hele kommunen til å på en måte bli en solskinnshistorie, dette: Fra å være blant kommunene med høyest arbeidsledighet i landet, til at de nå har rundt 150 stillinger utlyst. For meg som er født og oppvokst i Sykkylven, så er det ekstra gledelig, sier Gjørvad.

## Fra idéer til eksportsuksesser

Noen kundereiser varer lenger enn andre. Selskapene Drytech og Elliptic Labs har hatt Innovasjon Norge i ryggen fra de kun var en idé i startfasen.

– Når kundene våre lykkes, lykkes også vi, sier Ingelin Drøpping, som er divisjonsdirektør

samfunns- og næringsutvikling i Innovasjon Norge.

Innovasjon Norges hovedoppgave er å bidra til nyskaping i næringslivet og på den måten legge grunnlag for utvikling av fremtidsrettede, bærekraftige og konkurransedyktige norske bedrifter.

Kundereisen i Innovasjon Norge gjenspeiles allerede i organiseringen, med egne kontorer for kundekontakt og -oppfølging både nær bedriftene der de er lokalisert her hjemme, og i de mest aktuelle markedene internasjonalt.

– Vår rolle er nettopp å være en kompetent, tålmodig og om nødvendig langsiktig sparringpartner som bidrar til at kundene våre får realisert sine ideer. Samarbeidet spenner fra kortvarig kontakt til mer langsiktig oppfølging, sier Drøpping.



Ingelin Drøpping, divisjonsdirektør for samfunns- og næringsutvikling i Innovasjon Norge. Foto: Astrid Waller

### **Tretti år med tørrmat**

For Drytech startet det langvarige forholdet til Innovasjon Norge allerede for over 30 år siden, i garasjen til gründer og kjøleteknikk-ekspert Rolf Hansen. I 1989 gjorde han de første forsøkene på å frysetørke konas gryteretter for å kunne ta dem med ut på tur. Resultatet ble en skånsom metode for frysetørring som beholdt smaken og konsistensen i råvarene.

Innovasjon Norge, eller Industrifondet som det het da, var tidlig inne og bidro i prosjektet. Gjennom en statlig forsknings- og utviklingskontrakt (nå kalt Innovasjonskontrakter) ble Hærens forsyningskommando partner i et årelangt samarbeid med mål å utvikle nye feltrasjoner til erstatning for hermetikken som den gang ble kalt «død mann på boks».

Siden har Innovasjon Norge fulgt Drytech gjennom vekst og utbredelse til nye markeder. Selskapet er nå inne i sin tredje vekstfase etter etablering, og Innovasjon Norge har vært med i alle vekstfaser både med kompetanse, kapital og nettverk, og i markeder ute og hjemme.

Med det norske forsvaret som krevende kunde, åpnet det også for salg av feltrasjoner til forsvaret i flere andre land. I tillegg har Drytech lyktes i privatmarkedet med merkevaren «Real turmat» som mange kjenner til.



Drytech sørger for at sultne friluftsentusiaster, forsvar og beredskapstjeneste får mat når de er på tur eller i felt. Foto: Arild Heitman

– Det har vært et langt samarbeid. Innovasjon Norge har vært med oss i mange faser og vært en veldig god ressurs for oss, forteller Trond Hansen, som er Rolf Hansens sønn og nåværende administrerende direktør i Drytech AS.

I 2019 flyttet bedriften inn i en nybygget fabrikk rigget for fremtiden. Nå står Drytech foran et stort omstillingsprosjekt som skal gjøre selskapet enda mer bærekraftig fremover, med fokus på blant annet matvaresvinn og ressursbruk. Også her bidrar Innovasjon Norge.

– Innovasjon Norge bidrar med finansiering av prosjektet, og har i tillegg satt oss i kontakt med produksjonsmiljøer både på Raufoss og Kongsberg som er langt fremme når det kommer til digitalisering. Innovasjon Norge har vært en viktig faktor for at vi har lyktes. De har åpnet dører, brukt nettverket sitt til å undersøke markeder og finne viktige kunder, og har koblet oss på de rette kompetansemiljøene, sier Drytech-sjefen.

### **Ultralydteknologi i verdensklasse**

Et annet selskap med langvarig forhold til Innovasjon Norge er programvareutvikleren Elliptic Labs. Selskapet startet kundereisen i 2006 med utgangspunkt i en idé om å bruke ultralydteknologi og kunstig intelligens for å registrere bevegelse, noe som dermed kan brukes som sensorer i teknologiske enheter. Elliptic Labs er et godt eksempel på den nye generasjonen av bedrifter som Innovasjon Norge samarbeider med. Porteføljen av IT-selskaper er økende.

På veien frem til der Elliptic Labs er i dag, har Innovasjon Norge bidratt på en rekke områder – både med finansiering og kompetanse, og vært døråpner i det internasjonale markedet. Elliptic Labs har også deltatt i en rekke av Innovasjon Norges ulike bedrifts- og markedsutviklingsprogrammer.

– Det er veldig positivt å delta i programmer der man kan dra nytte av et enormt nettverk. Innovasjon Norge er definitivt en god støttespiller, sier administrerende direktør Laila Danielsen.





Xiaomi er en av Elliptic Labs sine største kunder. Her er Laila Danielsen sammen med Xiaomi-sjef Lei Jun under en smarttelefon-lansering, der Elliptic-teknologi var brukt i smarttelefonen. Foto: Elliptic Labs

I dag leverer Elliptic Labs programvare til smarttelefoner, bærbare pc-er og IoT-enheter. Ved hjelp av maskinlæring, ultralyd og fusjonering av andre sensorer kan programvareplattformen som utvikles gjøre enheter smartere, slik at de blant annet kan fange opp bevegelser fra mennesker og omgivelser, små håndgestikuleringer og til og med hjerterytme. Slik kan man for eksempel navigere skjermer og enheter uten å ta på dem.

– Berøringsfri navigering har vi definitivt merket økt interesse for under koronapandemien, men også når det gjelder andre helserelaterte funksjoner. For eksempel kan teknologien brukes til liv- og helsetryggende overvåking av mennesker hjemme, uten bruk av kameraer og mikrofoner som går utover personvernet, forklarer administrerende direktør Laila Danielsen.

Med blant annet den kinesiske smarttelefonprodusenten Xiaomi som en av sine største kunder, ble selskapet hardt rammet da koronapandemien førte til full nedstenging i Kina i begynnelsen av 2020. Det var da Innovasjon Norge kom inn med kanskje det viktigste bidraget hittil: 15 millioner kroner i tilskudd til å omstille seg for å gå inn i et nytt marked.

– Innovasjonstilskuddet gjorde at vi kunne akselerere utviklingen ut mot laptop-markedet. Vi trengte ikke å si opp noen, og vi klarte å holde trykket oppe. Det satte vi stor pris på, sier Danielsen, som legger til at fremtiden for selskapet nå ser lys ut.

### **Gjør en forskjell**

– Dette er to bedriftseksempler som tydelig viser hvordan vi i Innovasjon Norge kan bidra over tid. Det er likevel ikke et mål at kundereisen skal være lengre enn nødvendig. Vårt bidrag skal være å utvikle bedrifter som mer systematisk innoverer og omstiller seg til nye krav og nye muligheter, og som blir attraktive for kompetente investorer som igjen kan gi rom for videre vekst og utvikling både hjemme og ute, sier Ingelin Drøpping.

Divisjonen hun leder inkluderer de regionale kontorene, og står dermed for den første kontakten de fleste kundene har med Innovasjon Norge.

– Vårt første møte og samarbeid med mange bedrifter skjer ofte i en kanskje tidlig og litt umoden oppstartsfase. Så ser vi også at de samme bedriftene kan komme tilbake til oss når de skal ut i nye markeder og øke produksjonen vesentlig.

Effektanalyser som Innovasjon Norge får gjennomført viser at bedrifter som benytter tjenester fra Innovasjon Norge i gjennomsnitt lykkes bedre på viktige områder sammenlignet med tilsvarende bedrifter som ikke gjør det.

– Kundeundersøkelsen vår viser at den halvparten av kundene som holder kontakten og får råd og veiledning etter finansiering, lykkes aller best. Det understreker intensjonen vår om å være med når det trengs, og så lenge vi kan gjøre en forskjell, poengterer Drøpping.

## **Innovasjon Norge gir lokale ideer globale**

## muligheter

Innovasjon Norge er statens og fylkeskommunenes viktigste virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling over hele landet og hjelpe bedrifter å vokse - også i internasjonale markeder.

Innovasjon Norge skal være en sparringpartner som tilbyr kompetanse, nettverk og kapital til små og mellomstore bedrifter med vekstambisjoner, både enkeltvis og i nettverk. Innovasjon Norge ønsker å være én dør inn til virkemiddelapparatet, og kobler bedrifter med private og offentlige aktører som kan hjelpe bedriftene å vokse - nasjonalt og internasjonalt.

Innovasjon Norge er gjennom 19 regionale kontor i tett kontakt med norsk næringsliv der det er. Med 24 kontorer i 19 markeder legger Innovasjon Norge også aktivt til rette for nærings- og eksportfremme, og bistår norske bedrifter i de viktigste markedene. I tillegg kommer fire prosjektkontor for EØS-oppgaver i Europa.

Innovasjon Norge eies 51 prosent av Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet og 49 prosent av fylkeskommunene. Innovasjon Norge er organisert som et særlovsselskap, der selskapets hovedstyre har et selvstendig ansvar for virksomheten og resultatene som oppnås.

Innovasjon Norge mottar årlige oppdragsbrev fra departementer, fylkeskommuner og fylkesmenn. Hovedoppdragene er innovasjon og internasjonalisering, regional næringsutvikling og finansiering. I tillegg mottar Innovasjon Norge oppdrag knyttet til landbruk, reiselivsprofilering og EØS-midler. Målet er å utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling, og utløse regionenes næringsmessige muligheter, ved å bidra til flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer.

Innovasjon Norge ble etablert i 2004 gjennom en sammenslåing av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND), Norges Eksportråd, Norges Turistråd og Statens veiledningskontor for oppfinnere. Denne sammenslåingen ga norsk næringsliv én dør inn til et samlet regionalt, nasjonalt og internasjonalt rettet virkemiddelapparat for innovasjon og næringsutvikling.

*Foto: Astrid Waller*

## Endringer i organisasjonen og rask omstilling

Som organisasjon ble også Innovasjon Norge i likhet med andre i 2020 preget av korona-situasjonen. Håndteringen av ekstrabevilgninger til næringslivet innebar en rask omstilling både i arbeidsform og leveranser. Det ble i løpet av 2020 også foretatt endringer i deler av organisasjonen.

Innovasjon Norges strategi for perioden 2020-2025 gir retning og skal styrke evnen til å prioritere innsats som bidrar til best mulig måloppnåelse.

### **Ny organisasjonsstruktur**

Strategien ligger også til grunn for den nye divisjons- og ledelsesstrukturen som ble iverksatt 1. januar 2020. Den består av tre kunderettede divisjoner pluss stabsfunksjoner. De tre kunderettede divisjonene er

- Divisjon for samfunns- og næringsutvikling
- Divisjon for gründerskap, vekst og eksport
- Divisjon for strategisk posisjonering, reiseliv og spesialoppdrag

Endringene er gjennomført med formål om forenkling for kundene, økt effektivitet i gjennomføring, og for å oppnå bedre intern koordinering og helhet.

### **Endringer i reiselivsoppdraget**

Som følge av reduserte bevilgninger til reiselivsoppdraget i statsbudsjettet for 2020, ble det våren 2020 gjennomført en tilpasning i antall årsverk og reduksjon i andre kostnader knyttet til oppdraget. Tilpasningen i antall årsverk ble gjennomført både ved internasjonale kontorene og i fagstaben ved hovedkontoret.

## Endringer i internasjonal tilstedeværelse

Høsten 2020 ble det etter oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet også gjennomført en vurdering av – etterfulgt av endringer i – Innovasjon Norges internasjonale tilstedeværelse. Målet er økt fleksibilitet, og en mer spisset og målrettet innsats mot større markedsmuligheter i tråd med rådene fra norsk næringsliv.

Endringen innebar å styrke tilstedeværelsen i markeder med størst interesse og potensial for norsk næringsliv, og redusere antallet kontor i de markedene der Innovasjon Norges tjenester i mindre grad er etterspurt. Det medførte en styrking av kontorene i Singapore, Storbritannia (London), Tyskland (Hamburg og München) og USA (New York og San Francisco), og avvikling av kontorene i Danmark, Finland, Indonesia, Polen, Sør-Afrika og ett av kontorene i India.

Med disse endringene er Innovasjon Norge til stede i 19 markeder med 24 faste kontor. I tillegg kommer fire prosjektkontor for EØS-oppdraget i Europa.

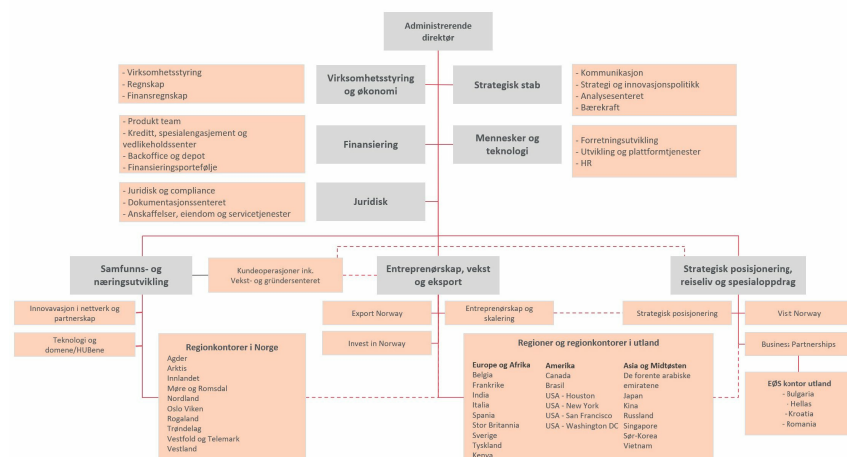
Organisasjonsendringene i 2020 ble gjennomført parallelt med pandemihåndtering og i en ekstraordinær situasjon, der både medarbeidere og ledere i stor grad har jobbet hjemmefra. Arbeidet med å utvikle organisasjonen og realisere målene med den fortsetter inn i 2021.

Foto: Astrid Waller

## Innovasjon Norge - organisering

Organisasjonskart fra januar 2021

[Stor versjon av organisasjonskartet](#)



## Innovasjon Norge - Management Group

Ledelsen i Innovasjon Norge fra januar 2021

[Stor versjon av ledelsen](#)



## Vi bidrar til mervekst for kundene

Bedrifter med støtte fra Innovasjon Norge har en estimert årlig gjennomsnittlig mervekst i salgsinntekter på 10,3 prosentpoeng mot sammenlignbare bedrifter uten slik støtte. Og aldri tidligere har så mange bedrifter beskrevet støtten fra Innovasjon Norge som utslagsgivende for prosjektene deres.

Som følge av koronapandemien har Innovasjon Norge i 2020 håndtert en betydelig større oppdragsportefølje enn i et normalår. Med ekstraordinære bevilgninger og oppdrag fra Stortinget og regjeringen, samt forenkling og omprioriteringer innenfor eksisterende rammer, kunne Innovasjon Norge i fjor bidra med hele 12,5 milliarder kroner til utvikling og innovasjon i næringslivet. Det er mer enn en dobling fra året før.

Målet har vært å ivareta næringslivets innovasjonskraft og bidra til at gode innovasjonsprosjekter ikke stoppet opp under pandemien. Innovasjon Norge la i 2020 vekt på at mange har stått i en krevende og usikker situasjon, og at behovet for offentlig finansiering og risikoavlastning har vært større enn normalt. Innovasjon Norge har under koronakrisen også i større grad hatt rollen som innovasjonspolitisk rådgiver, både ved å oppdatere eiere og oppdragsgivere om status for norsk næringsliv, og ved å gi en rekke innspill til tiltak for å møte krisen.

Selv om de økonomiske rammene ble doblet i 2020, har kravene og målene for tildelingene ligget fast i det å utvikle flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer som kan bidra til et omstillingsdyktig Norge etter krisen.

### Indikerer positive effekter

For å vite mer om effekter og resultater av Innovasjon Norges aktiviteter, blir det hvert år gjennomført løpende effektundersøkelser. Resultatene fra disse undersøkelsene indikerer i hvilken grad Innovasjon Norges oppnår målene som er satt.

I Effektundersøkelsen som Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) gjennomfører for Innovasjon Norge, sammenlignes indikatorene salgsinntekter, verdiskaping, produktivitet og antall årsverk i bedrifter som har mottatt støtte fra Innovasjon Norge med en kontrollgruppe av lignende bedrifter uten slik støtte.

Årets måling viser at Innovasjon Norges kunder har en årlig gjennomsnittlig mervekst i salgsinntekter på 10,3 prosentpoeng mot sammenlignbare bedrifter uten støtte. Tilsvarende tall for verdiskaping er 8,7 prosentpoeng og 4 prosentpoeng for produktivitet. Også målt i antall årsverk er det en årlig mervekst på 3,7 prosentpoeng. Resultatet er relativt stabilt sammenlignet med fjorårets måling, men med flere estimater som beveger seg i positiv retning.

Ifølge Samfunnsøkonomisk analyse er det støtten og innsatsen overfor gründere som gir størst utslag på de gitte indikatorene. Det er lettere å få høye estimater fra et lavt

utgangspunkt. Dette betyr at selv om estimatene er lavere for de mer etablerte bedriftene, må ikke effektene der undervurderes. Andelen gründere i porteføljen har økt etter flere år med større innsats for denne målgruppen, spesielt med regjeringens gründerplan Gode idéer – fremtidens arbeidsplasser. Dette er med på å dra opp den samlede effekten for hele kundeporteføljen.

Effektene for de tre delmålene følger i de respektive kapitlene.

### **Mer utslagsgivende**

For Innovasjon Norge er det også av interesse å måle addisjonalitet, det vil si i hvilken grad bedriftene oppfatter at Innovasjon Norges bidrag har vært utslagsgivende for å gjennomføre et prosjekt. Årets måling foretatt av Oxford Research i Kundeeffektundersøkelsen – førundersøkelsen 2020, viser at hele 96 prosent av de spurte bedriftene mener at vi har vært utslagsgivende for gjennomføring av prosjektet. Kun fire prosent mener at vårt bidrag ikke var utslagsgivende, noe som er historisk lavt. Dette kan med stor sannsynlighet tilskrives koronakrisen, og at Innovasjon Norges bidrag dermed blir viktigere for bedriftenes innovasjons- og utviklingsarbeid.

Året 2020 representerer dermed et kraftig hopp i andel høy addisjonalitet, etter flere tidligere år med en relativt stabil prosentpoeng på rundt 90.

Det at denne resultatindikatoren spiller krisen som rammet norsk næringsliv i koronaåret 2020, er også med på å styrke troverdigheten i selve målingen.

*Foto: Astrid Waller*

## **Flere gode gründere**

Et av Innovasjon Norges delmål er å få frem flere gode gründere. Kriseåret 2020 ble bedre enn forventet for mange gründere med økt tilgang til offentlig kapital gjennom krisepakker.

I 2020 prioriterte Innovasjon Norge å

- sikre et godt finansieringstilbud til gründerselskaper
- øke kompetansen til oppstartbedrifter
- sørge for at økosystemet for oppstart kunne opprettholde tilbudet gjennom ordningen «Tilskudd til innovasjon- og gründermiljøer»

### **Doblet finansieringen**

Innovasjon Norge ga i 2020 tilsagn for over 3,2 milliarder kroner til gründerbedrifter yngre enn tre år. Tilsvarende tall for 2019 var 1,6 milliarder kroner. I 2020 mottok gründerbedrifter altså dobbelt så mye finansiering som i 2019.

Tilgangen til både kapital og kompetanse er viktig for gründerselskapers muligheter til å lykkes med kommersialisering og vekst. For gode gründerselskaper med høy teknologi- og markedsrisiko er tilgangen til nok kapital ekstra utfordrende. Risikoen er ofte for høy for det private kapitalmarkedet alene. Bedrifter som har mottatt finansiering fra Innovasjon Norge vokser raskere enn andre oppstartsbedrifter, ifølge Kundeeffektundersøkelsen som Samfunnsøkonomisk analyse har gjort på oppdrag fra Innovasjon Norge.

### **Mervekst i salgsinntekter og verdiskaping**

I gjennomsnitt har bedrifter som mottok finansiering en årlig vekst i salgsinntekter på 15,8 prosentpoeng mer enn sammenlignbare bedrifter uten støtte. Tilsvarende tall for vekst i verdiskaping er 16,6 prosentpoeng, vekst i produktivitet 10,2 prosentpoeng og vekst i antall årsverk 6,0 prosentpoeng.

1338 selskaper mottok etablerertilskudd på til sammen 596 millioner kroner. Med disse midlene kan gründere undersøke om det finnes et betalende marked, utvikle og lansere løsningen sin i markedet.

386 gründerbedrifter mottok oppstartlån på til sammen 722 millioner kroner. Oppstartlånet gir gründerbedrifter kapital å bygge selskapet videre.

Gründerbedrifter benytter seg også i økende grad av Innovasjon Norges øvrige finansieringsvirkemidler, spesielt Mentortjenesten, Miljøteknologiordningen, Innovasjonskontrakter og Risikolån.

### **Et sterkere økosystem for gründere**

Et godt økosystem for innovasjon og gründerskap består av offentlige aktører, investorer, inkubatorer, oppstarthjelpere og seriegründere. Økosystemet er viktig for å stimulere til gründerskap, men også for å sikre gründerbedrifters tilgang til kompetanse, nettverk og kapital.

Mange av disse aktørene sto i fare for å måtte legge ned tilbudene sine da Norge stengte ned våren 2020 på grunn av koronapandemien. Gjennom regjeringens krisepakker fikk Innovasjon Norge oppdraget med å administrere ordningen «Tilskudd til gründer- og innovasjonsmiljøer». Hensikten var å sikre nødvendig tilbud og infrastruktur for oppstartbedrifter gjennom aktiviteter hos innovasjon- og gründermiljøer. Totalt fikk 29 miljøer innvilget 45 millioner kroner.

*Foto: Benedikte Lie Berntsen*

## **Styrker tilgang til kapital for vekst og eksport**

Innovasjon Norge har aldri tidligere bidratt med så mye finansiering til vekstkraftige bedrifter som i 2020. Myndighetenes krisepakker gjorde at vi kunne gi tilsagn om 8,1 milliarder kroner i tilskudd og lån til denne gruppen. I 2019 var beløpet 3,3 milliarder.

I tillegg kommer verdien av rådgivning, kompetanse, nettverk og profilering på 287 millioner kroner.

To tredeler av finansieringen Innovasjon Norge bidro med i 2020 gikk til vekstkraftige bedrifter, bedrifter som er eldre enn tre år. Året før var andelen halvparten. Økningen skyldes både koronakrisen og en økt innsats mot denne gruppen bedrifter.

Omstillingen av norsk økonomi er avhengig av at flere bedrifter lykkes med å vokse og skalere. Innovasjon Norges bidrag er finansiering, og kobling til kompetanse og nettverk i Norge og i eksportmarkedene.

Innovasjon Norge og Det europeiske investeringsfondet inngikk i 2020 en garantiavtale som sikrer at 14 banker de to neste årene kan låne ut i alt to milliarder kroner til vekstbedrifter. Sammen med Innovasjon Norge kan bankene tilføre små og mellomstore bedrifter etterlengtet risikokapital til nye satsinger. Elleve regionbanker deltar i ordningen. Det gir god geografisk spredning og mer risikokapital til bedrifter over hele landet.

### **Finansiering og eksportrådgivning skaper effekt**

Effektundersøkelsen Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) gjennomfører for Innovasjon Norge, viser at målgruppen vekstkraftige bedrifter har større vekst enn sammenlignbare bedrifter som ikke benytter Innovasjon Norges tjenester. Salgsinntektene økte med 6,2 prosentpoeng mer, verdiskapingen med 5,2 prosentpoeng mer, og produktivitet med 2,3 prosentpoeng mer.

Tallene fra SØA viser også at bedrifter som benytter seg av markedsrådgivning fra våre kontorer i eksportmarkedene har større vekst enn sammenlignbare bedrifter som ikke har benyttet denne tjenesten: Salgsinntektene økte med 12,4 prosentpoeng mer enn i kontrollgruppen som ikke hadde benyttet tjenesten. Det er opp fra 8 prosentpoeng i 2019. Verdiskapingen økte med 8,2 prosentpoeng mer og produktiviteten økte med 5,1 prosentpoeng mer enn i kontrollgruppen, noe som var nesten en dobling fra året før. Antall årsverk økte med 2,7 prosentpoeng mer enn hos de sammenlignbare bedriftene i kontrollgruppen.

Innovasjon Norges kundeeffektundersøkelse (førundersøkelsen fra 2020) fra Oxford Research viser at 48 prosent mener at tjenesten selskapet mottok fra Innovasjon Norge i stor grad var avgjørende for at de kom i gang med sin internasjonaliseringsprosess. Det er en økning på sju prosentpoeng fra førundersøkelsen året før. Samme undersøkelse viser også at 91 prosent av selskapene som har eksportert, vil benytte Innovasjon Norges tjenester i internasjonale prosjekter i fremtiden. Det er en økning på seks prosentpoeng fra året før.

## Norske bedrifter lykkes på den europeiske arenaen

EUs programmer er døråpnere til internasjonale markeder, kompetanse og vekstfinansiering for norske bedrifter. 2020 var et særdeles godt år for norske bedrifter, som hentet i alt 725 millioner kroner i tilskudd og egenkapital fra European Innovation Council Accelerator. Det er mer enn en dobling fra 2019, da tallet var rundt 300 millioner. Mange av bedriftene har fått drahjelp av Innovasjon Norges EU-rådgivere regionalt, nasjonalt og i Brussel. Å bistå bedrifter i å utnytte finansieringsmulighetene i EU er en stadig viktigere del av Innovasjon Norges oppdrag.

## Selvetjent digitalt kompetansesenter

I 2020 lanserte Innovasjon Norge et kompetansesenter som gjør det enkelt å ta de første stegene for å bli en internasjonal bedrift. På den nye ressursiden, Kompetansesenteret, kan man hente ut unik markedsinformasjon, analyser og markedsinnsikt, og ta kurs tilpasset bedrifter som vil satse på eksport.

*Foto: Equinor/Øyvind Hagen*

# Omstilling og vekst gjennom nettverk

Innovasjon Norges delmål 3 omfatter klyngeprogrammet Norwegian Innovation Clusters, bedriftsnettverk og oppgaven som nasjonalt kompetansesenter for regional omstilling. Innovasjon Norges virkemidler har som formål å legge til rette for at disse gruppene av aktører oppnår effekter som de ikke får til alene.

Norwegian Innovation Clusters besto ved utgangen av 2020 av 39 klynger med i alt 2164 medlemsbedrifter.

Innovasjon Norges leveranser til nettverkene er finansiering, rådgivning, kompetansebygging og erfaringsdeling. Målet er å utvikle nettverkene for å skape omstilling og vekst hos bedriftene. Rådgivningen og kompetanseutviklingen skal være til god hjelp for fasilitatorene i nettverkene, og bidra til å bygge god struktur på samarbeidsprosjektene og nettverkene.

## Videreutviklet virkemidlene

Året 2020 har vært preget av koronasituasjonen for nettverksordningene. Det er gjennomført langt færre samlinger, og vi har lagt mer vekt på å gi bistand til enkeltbedrifter, blant annet med informasjon om tiltak og støtteordninger under pandemien. På den andre siden har virkemidlene levert som forventet, med opptak av nye klynger og utvikling av de eksisterende. Videre er det finansiert et økende antall bedriftsnettverk, og det er levert veiledning og bistand til omstillingsområdene.

I tillegg har 2020 vært preget av at vi har videreutviklet virkemidlene og satt i verk endringer. Klyngeprogrammet fikk godkjent programbeskrivelsen til delprogram for modne klynger, og lyste ut forstudier. Samtidig har vi jobbet med å notisere programmet i ESA.

For bedriftsnettverk var målet å sørge for at ordningen oppfyller de oppdragsbrevene og føringene fylkeskommunene har gitt, etter at de overtok oppdragsgiveransvaret 1. januar. Det er regionkontorene som leverer bedriftsnettverkstjenesten med utgangspunkt i føringene fra fylkeskommunene. Felles kvalitetskrav og vurderingskriterier sikrer et gjennomgående faglig kvalitetsnivå og likebehandling over hele landet, selv om prosjektenes mål og innhold varierer. I tillegg videreutvikles metoden for å måle de økonomiske effektene for bedrifter som deltar i bedriftsnettverk.

Kompetansesenter for regional omstilling har fulgt opp omstillingsområdene med kompetanse og verktøy. Senteret har også videreutviklet sine verktøy med nye rutiner og maler fordi nye omstillingsområder raskt kommer opp å stå.

Nettverksvirkemidlene er fortsatt populære, og bedriftene ser nytten av å jobbe sammen for vekst og utvikling. Koronasituasjonen har vist et stort behov for raskt å kunne omstille norsk næringsliv. Vi oppfatter at nettverksvirkemidlene i 2020 leverte relevante tjenester og tilpasset seg bedriftenes behov. Videre har dette synliggjort god samordning, ved at nettverkene også benyttet andre virkemidler som kan bidra til vekst og omstilling.

## Effekter og resultater

På delmål 3 er det som tidligere vanskelig å ta ut samlede effekttall for salgsinntekter, verdiskaping, produktivitet og årsverk. Derfor viser vi effekten for bedriftene i klyngeprogrammet på disse indikatorene.

Effektestimaterne viser at klyngemedlemmene har størst utvikling de første tre årene de er med i klyngen. Den årlige gjennomsnittlige verdiskapingen er 15,7 prosentpoeng høyere for bedriftene som er med i klyngen enn for kontrollgruppen, 16,4 prosentpoeng høyere for salgsinntekter og 5,9 prosentpoeng flere årsverk. Alle tallene er signifikante, og alle tallene er vesentlig høyere enn året før.

Regional omstilling er en ekstraordinær innsats for kommuner eller regioner der det lokale næringslivet blir kraftig bygget ned. Resultatene måles i skapte eller sikrede arbeidsplasser, og i 2020 bidro ordningen til å skape 162 nye arbeidsplasser og sikret 254 som ikke ville vært der uten prosjektene. For hele prosjektperioden er tallene 873 nye arbeidsplasser og 636 sikrede på de berørte områdene.

*Foto: Bliksund*

## Et grønnere, mer innovativt og teknologisk landbruk

Innovasjon Norge skal fremme næringsutvikling, verdiskaping og lønnsomhet i landbruket, og har en sentral rolle i å bidra til reduserte CO<sub>2</sub>-utslipp. 2020 var også året da mange produsenter av lokalmat og andre landbruksrelaterte produkter og tjenester måtte omstille seg på grunn av koronapandemien.

Landbruksoppdraget er stort og viktig for Innovasjon Norge, og det ble i 2020 stilt over 870 millioner kroner til disposisjon fra Landbruks- og matdepartementet.

### Klima- og miljøvennlige løsninger

Klimaavtalen mellom jordbruket og myndighetene innebærer en målsetting om å redusere utslippene med fem millioner CO<sub>2</sub>-ekvivalenter for perioden 2021-2030.

Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling bidrar til at landbrukets energibehov blir stadig mer klima- og miljøvennlig. I 2020 bidro programmet med 37 GWh i klima- og miljøvennlig energi, noe som tilsvarer energibehovet i 2500 eneboliger. 75 prosent av dette er knyttet til energibruk i egen virksomhet, mens det resterende er salg av energi til private og offentlig virksomheter som skoler og sykehjem. Videre har Innovasjon Norge ytet ekstra støtte til over 140 investeringsprosjekter i landbruket som benytter tre som klima- og miljøvennlig byggemateriale.

Presisjonsjordbruk er et begrep for optimalisering av ressursbruk både for å produsere mest mulig miljø- og klimavennlig, men også for å forbedre lønnsomheten. Innovasjon Norge har deltatt i stadig flere prosjekter innen landbruksteknologi, og vi ser at tverrfaglig samarbeid innenfor agronomi, informatikk, telekommunikasjon og bildeanalyse har skapt flere nye produkter og løsninger for et mer klima- og miljøvennlig jordbruk. Dette vil gi gårdbrukeren mer effektive beslutningsverktøy og en avansert maskinpark som optimaliserer driften på jorden og i fjøset, samtidig som man reduserer klimagassutslipp og belastningene på miljøet. Disse løsningene har også et internasjonalt potensial, og flere av bedriftene er alt etablert i utenlandske markeder.

### Nødvendig omstilling for et endret marked

I det store bildet har landbruket vært forskånet fra de store konsekvensene av koronapandemien. Produsenter av lokalmat til hotell, restaurant og catering, og tilbydere av tjenester som innebærer at mennesker samles, har imidlertid hatt betydelige utfordringer. Innovasjon Norge har bidratt til mange omstillingsprosjekter for disse bedriftene. Fellesnevnerne har vært tilpasninger av eksisterende og utvikling av nye produkter og tjenester til endrede markeder, og økt fokus på digitalisering og kompetanseheving.



Det er imponerende å se at flere lokalmatbedrifter har maktet omstilling til andre markeder, og at samarbeidet mellom produsenter og verdikjeden ellers har økt - ikke minst for deler av dagligvarehandelen. Direktesalg har økt, blant annet gjennom REKO-ringene, som har vært en viktig markedskanal når andre direkte omsetningskanaler har vært stengt.

Bedrifter som baserer virksomheten på tilstedeværelse av gjester eller publikum har hatt større utfordringer, men også her blomstrer kreativiteten: tilbud er digitalisert og det er gjort tilpasninger for å møte den individuelle norske turistens behov.

Innovasjon Norge er overbevist om at bedrifter som har maktet å videreutvikle seg gjennom endringer og tilpasninger av nye produkter og tjenester til nye markeder vil komme styrket ut av omstillingen. Det er god grunn til å tro at koronapandemien vil gi varige endringer i forbrukerpreferanser og -mønstre, og da vil disse bedriftene være godt forberedt.

Ifølge Effekttundersøkelsen fra Oxford Research svarer 94 prosent av landbrukskundene at Innovasjon Norge var avgjørende for at de kom i gang med prosjektet sitt.

## **Unntaksår for reiselivet**

Som følge av koronapandemien ble det i mars 2020 gjennomført flere endringer i Innovasjon Norges internasjonale markedsarbeid gjennom Visit Norway. Innovasjon Norge har også håndtert krisepakken som ble tilrettelagt for norsk reiseliv dette året.

Reiselivsnæringen var en av de næringene som tidlig og hardt fikk merke de markedsmessige følgene av koronapandemien. Det innebar også tilpasninger og endringer i reiselivsarbeidet i regi av Innovasjon Norge. Det ble nødvendig å dreie fra salgsutløsende aktiviteter til ren synlighet for å opprettholde noe aktivitet innenfor reiselivsområdet. Dette vil også forenkle videreføringen av arbeidet med å sikre Norges posisjon som et attraktivt reisemål når grensene igjen åpnes for internasjonale turister til Norge.

### **Utvidet mandat**

Nærings- og fiskeridepartementet utvidet i april 2020 Innovasjon Norges mandat til også å omfatte markedsføring av Norge som reisemål for nordmenn. Dermed ble flere planlagte internasjonale aktiviteter snudd til å brukes i et nasjonalt marked, og en stor norgeskampanje ble utviklet spesielt for «koronasommeren».

### **Krisepakker ga rekordøkning i bevilgninger**

Samtidig fikk Innovasjon Norge ansvaret for å forvalte flere av regjeringens krisepakker direkte rettet mot reiselivsnæringen. Dette inkluderte omstillingsordningen for reiselivet, tilskudd til pakkereisearrangører og kompensasjon for lovpålagt vedlikehold for foretak med driftstillatelse under lov om taubaner og lov om fornøylesinnretninger.

I 2020 bevilget Innovasjon Norge 724 millioner kroner i lån og tilskudd til reiselivsbedrifter, en økning på 137 prosent fra året før. Av de 724 millionene er 249 å betegne som ekstraordinære støttebidrag til reiselivsnæringen. For de resterende 475 millionene er bransjenøytrale virkemidler benyttet. Midlene har i stor grad blitt brukt til omstillingsaktiviteter.

Innovasjon Norge har i tillegg fasilitert 70 digitale webinarer og workshops mellom 300 norske reiselivsaktører og 3000 internasjonale turoperatører, reisebyråer og møte- og arrangementsindustri. Dette for å sikre at reiselivet har kontrakter på samarbeid og gjester når grensene åpnes igjen.

### **Nasjonal reiselivsstrategi**

Det har gjennom året vært arbeidet med å utvikle en ny nasjonal reiselivsstrategi. Opprinnelig leveranse var høsten 2020, men som konsekvens av koronapandemien ble denne endret til mars 2021.

I løpet av høsten gjennomførte vi 35 rundebordmøter og 70 intervjuer. Det ble også samlet inn 170 skriftlige innspill som ble innarbeidet i underlaget til strategien.

## Kompetanse

Innovasjon Norge har holdt til sammen 98 vederlagsfrie, digitale kurs for 1363 reiselivsbedrifter i 2020. Innholdet i kursene ble dreid mot Norge og nærmarkedet. Samtlige kurs gikk fra å være fysiske kurs til å bli heldigitale i løpet av april.

## Markedsinnsikt

I 2020 hadde vi 23,7 millioner kommersielle gjestedøgn i Norge, en nedgang på 33 prosent fra 2019. Antall norske kommersielle gjestedøgn gikk tilbake med 17 prosent, og utenlandske med 69 prosent.

Den årlige Turistundersøkelsen ble på grunn av pandemien erstattet med ulike digitale undersøkelser gjennom året for å måle Norges attraktivitet som reisemål, og for å se på nordmenns og internasjonale turisternes reiselyst.

Visit Norway Innsikt, som er Innovasjon Norges webportal for bransjekommunikasjon til reiselivsnæringen, hadde i 2020 hele 281 000 sidevisninger og 88 tusen unike brukere. Det er en prosentvis økning på henholdsvis 118 og 82 prosent fra året før.

## Nye verktøy

To nye digitale verktøy skal bidra til at reiselivsbedrifter og destinasjoner kan ta bedre valg for sine mål og aktiviteter. En kalkulator for måling av CO<sub>2</sub>-utslipp knyttet til reiser til og i Norge, og en forbrukskalkulator. Dette er verktøy som vil bli sentrale i oppbyggingen av reiselivet igjen.

*Foto: Terje Rakke - VisitNorway.com*

# Strategisk posisjonering i viktige eksportmarkeder

Innovasjon Norge skal bidra til å gjøre Norge og norsk næringsliv kjent i utlandet. Det gir bedrifter økt konkurransekraft og bidrar til økt eksport. Initiativene som profilerer Norge internasjonalt er samlet under paraplyen strategisk posisjonering. Den strategiske posisjoneringen er en hjørnestein for gjennomføringen av Innovasjon Norges eksportstrategi.

Rammeverket for den strategiske posisjoneringen er Merkevaren Norge, og på nettsiden brandnorway.no har Innovasjon Norge samlet en verktøykasse med historiefortelling, maler og innhold. Den hjelper Team Norway, som er alle offentlige og private aktører som samarbeider for å fremme norske næringsinteresser internasjonalt, med å kommunisere et enhetlig budskap om Norge og norske bedrifter som «pionerer for bærekraft».

Den nasjonale merkevaren understøtter Innovasjon Norges og Utenriksdepartementets næringsfremme. Et av tiltakene er samarbeid med NHO, LO og Norges idrettsforbund om promotering av norsk næringsliv i forbindelse med den kinesiske satsingen på vinteridrett. Samarbeidet ventes å bli intensivert frem mot OL i Beijing i 2022. Et annet satsingsområde er posisjonering av Norge som havnasjon, der Innovasjon Norge blant annet har utviklet en felles veileder for merkevarebygging i havnæringene.

## Delegasjoner rigges for fremtiden

I løpet av pandemiåret 2020 måtte de fleste næringslivsdelegasjoner avlyses, men Innovasjon Norge gjennomførte likevel én delegasjon i forbindelse med et statsbesøk til Jordan. Planlagte delegasjoner til Emiratene, Kenya og Sverige måtte utsettes på ubestemt tid. Gjennom 2020 omprioriterte Innovasjon Norge ressurser til utvikling av plattformen NorwayEvent.com for fremtidige digitale og hybride delegasjoner, i tillegg til andre arrangementer i regi av Team Norway.

## Expo 2020 i 2021

Verdensutstillingen i Dubai, Expo 2020, ble også utsatt på grunn av koronapandemien, men

skal etter planen gjennomføres høsten 2021. Norge skal delta med en egen paviljong, som ble ferdigbygget i 2020, for å profilere havnæringene. Innovasjon Norge koordinerer deltagelsen med privat næringsliv på vegne av Nærings- og fiskeridepartementet, Olje- og energidepartementet og Utenriksdepartementet.

### **Internasjonale messer i nye format**

Deltagelse på internasjonale messer ble vanskelig på grunn av pandemien, og en rekke planlagte arrangementer ble avlyst. Innovasjon Norge gjennomførte likevel 35 slike prosjekter i 2020 – i fysiske, hybride og digitale format – med totalt 383 norske bedrifter. Temaene var blant annet havvind i Frankrike, ferdigvarer i Kina og bærekraftige byer på Nordic Edge Expo. Fire av fem bedrifter sier i deltagerundersøkelser at de er fornøyd med Innovasjon Norges tjenester for internasjonale messer. Det er vanskelig å si noe konkret om hvordan messer vil gjennomføres etter pandemien, men som for delegasjoner vil fleksibilitet og muligheter for digitale alternativer med NorwayEvent.com være viktig.

### **Digital markedsføring stadig viktigere**

Digital markedsføring av grønn og bærekraftig teknologi fra Norge skjer gjennom plattformen The Explorer. The Explorer har i 2020 drevet omfattende digital markedsføring for norsk teknologi i viktige eksportmarkeder. Plattformen er også blitt oversatt til kinesisk. Gjennom 2020 har TheExplorer.no hatt over 100 000 besøkende i måneden. Plattformen rommet ved årets slutt 400 løsninger fra norske bedrifter, og i en uformell brukerundersøkelse sier én av fire bedrifter at de har fått nye kontakter gjennom tjenesten.

*Foto: Rune Werner Molnes - VisitNorway.com*

## **Norske bedrifter i EØS-prosjekter**

EØS-midlene bidrar til sosial og økonomisk utvikling i 15 europeiske land. Samtidig legger de til rette for at for norske bedrifter kan delta i prosjekter i Baltikum, Sentral- og Sør-Europa.

Norge medfinansierer næringsprogrammer i elleve land: Bulgaria, Estland, Hellas, Kroatia, Latvia, Litauen, Polen, Portugal, Romania, Slovakia og Ungarn. Disse programmene tilbyr støtte for samarbeid mellom norske og europeiske bedrifter, og Innovasjon Norge skal bidra til at flest mulig gode EØS-prosjekter får en norsk partner.

### **Norske partnere med i 39 prosjekter**

Utlysningene av EØS-midlene retter seg mot bedrifter som utvikler, tar i bruk eller kommersialiserer nye teknologier innen industri, havindustri, IKT, energi eller helse og velferd.

I nåværende programperiode forvalter vi seks EØS-programmer innen næringsutvikling, innovasjon og SMB-er, anstendige arbeidsvilkår og trepartssamarbeid, og fornybar energi, energieffektivitet og sikkerhet. Totalt forvalter Innovasjon Norge rundt 1,9 milliarder kroner som skal deles ut til relevante prosjekter innen 2023.

I 2020 ble det bevilget totalt 355 millioner kroner til 102 prosjekter. I 39 av dem deltar én eller flere norske prosjektpartnere.

## **Nettverk for økt bruk av digitale løsninger**

På oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet har Innovasjon Norge vært ansvarlig for den nasjonale interesseutlysningen om etablering av European Digital Innovation Hubs (EDIH) i Norge.

EDIH er et virkemiddel under EUs nye program for digitalisering, Digital Europe Programme (DIGITAL) 2021-2027. EDIH-ene vil inngå i et europeisk nettverk av kompetanse- og tjenestetilbydere som skal bidra til økt bruk av digitale løsninger innen kunstig intelligens (KI), High Performance Computing (HPC) og cybersikkerhet i Europa.

Hovedmålgruppen for EDIH-tjenestene er små og mellomstore bedrifter og offentlig sektor. EDIH-nettverket delfinansieres av EU gjennom DIGITAL.

Åtte norske konsortier ble prekvalifisert gjennom den nasjonale utlysingen og får tilgang på den lukkede EU-utlysingen når denne publiseres våren 2021. Konsortiene som søkte består av svært relevante aktører innen digitalisering, og det er sannsynlig at flere av dem vil se på mulighetene til å styrke samarbeid seg imellom inn mot EU-utlysingen. Det er forventet at to til fire EDIH-er vil bli etablert i Norge, hvorav minst én spesialiserer seg innen KI. Innovasjon Norge vil følge EDIH-ene tett gjennom hele DIGITALs programperiode.

## Innovasjon i humanitær sektor

Det humanitære innovasjonsprogrammet (HIP Norway) skal fremme innovasjon i humanitær sektor, og legge til rette for innovasjonspartnerskap mellom humanitære organisasjoner og private bedrifter. Målet er å utvikle løsninger for raskere, bedre og mer kostnadseffektiv nødhjelp.

Væpnede konflikter, klimaendringer og vedvarende fattigdom skaper komplekse kriser. Krisene varer lenger og rammer flere mennesker enn før, og gapet mellom behov og tilgjengelige ressurser er svært. Fremtidens humanitære innsats er avhengig av nye løsninger og måter å jobbe på. Disse utvikles best i samarbeid mellom eksperter.

### **52 millioner kroner til åtte nye prosjekter**

Koronapandemien har ført til økte humanitære behov og et ytterligere press på humanitær innsats. Dette stimulerer også til nye innovasjoner og innovasjonspartnerskap. En innovasjon støttet av HIP Norway har allerede blitt tatt i bruk covid-19-innsatsen; en blokkjedbaseret kryptovaluta som har bidratt til å nå mennesker med krisehjelp og helsefremmende informasjon.

HIP Norway kobler humanitære behov med teknologi og ekspertise fra bedrifter og private innovatører. I 2020 mottok 20 prosjekter finansiering og innovasjonsrådgivning. Ni organisasjoner fikk 52 millioner kroner til åtte nye prosjekter innen områder som minerydding, beredskapssykehus og ernæring. Ti millioner kroner er matchet med privat kapital.

I samarbeid med Norges ambassade i Amman, Flyktninghjelpen, FN, norske og jordanske bedrifter og gründere, organiserte Innovasjon Norge i mars et energi-hackathon. Formålet var å realisere bedre løsninger for tilgang til og forvaltning av strøm for flyktninger og familier med lav inntekt. 38 ideer ble utviklet, nye samarbeid ble initiert og tre vinnere ble kåret i en seremoni under det norske kongeparets besøk til Jordan.

## Løsninger innen helse og utdanning i utviklingsland

Programmet Visjon 2030 bidrar til å bekjempe fattigdom ved å fremme innovative norske løsninger innen helse og utdanning i utviklingsland. Målet er å videreutvikle og oppskalere løsningene fra norske bedrifter.

Utviklingsland er krevende markeder, og prosjektene gjennomføres i samarbeid med en lokal partner for å sikre at løsningen er forankret i nasjonale prioriteringer og utviklingsplaner. Visjon 2030 bidrar til både næringsfremme, næringsutvikling og regjeringens utviklingspolitikk. Programmet passer godt inn i Innovasjon Norges strategiske prioriteringer for 2020-2025, der ett av målene er å bidra til å løse globale samfunnsutfordringer.

### **69 millioner til prosjekter**

I 2020 ble det gjennomført én utlysning av midler til helse og utdanning, én ekstraordinær utlysning for helsetiltak relatert til koronapandemien og én utlysning rettet mot utdanning som til sammen hadde en total ramme på 69 millioner kroner. Av 52 mottatte søknader ble 14 prosjekter tildelt midler. Flere søknader er under behandling. En rekke norske bedrifter har pilotert innovative løsninger som det ellers ikke ville vært mulig å lansere i krevende markeder.

Eksempler på prosjekter som har fått tildelt støtte er tegnspråkopplæring, treningsprogram for å bedre mor-barn-helse, spill-app for psykologisk førstehjelp for flyktninger, innsamling og analyse av helsedata, kamera for å vurdere øyesykdom som følge av diabetes og respiratorer.

Innovasjon Norge er en viktig sparringpartner for bedriftene, og bidrar med rådgivning og prosjektimplementering i krevende markeder.

Tolv prosjekter som har mottatt støtte gjennom tidligere utlysninger i Visjon 2030 ble avsluttet i 2020. Prosjektene videreføres på ulike vis i samarbeid med FN og frivillige organisasjoner. En foreløpig rapport fra Fafo viser høy måloppnåelse i pilotprosjektene og gode sjanser for oppskalering.

## Resultater 2020 - oppsummert

- **Rekordår for støtte til næringslivet:** Innovasjon Norge kunne bidra med hele 12,5 milliarder kroner til utvikling og innovasjon i næringslivet i 2020. Det er mer enn en dobling fra året før og skyldes i hovedsak ekstraordinære bevilgninger på grunn av koronapandemien.
- **Rekordår i antall søknader:** Innovasjon Norge mottok over 12 000 søknader om støtte i 2020. Det er 88 prosent flere enn året før. Av disse ble 8366 prosjekter innvilget støtte, noe som er en økning på 75 prosent fra 2019.
- **Utslagsgivende:** Innovasjon Norges bidrag ble i 2020 viktigere for bedriftenes innovasjons- og utviklingsarbeid. Hele 96 prosent av de spurte bedriftene i Kundeeffektundersøkelsen mener at Innovasjon Norges bidrag har vært utslagsgivende for gjennomføring av prosjektet. Året 2020 representerer dermed en merkbar økning etter flere tidligere år med en relativt stabil prosentpoeng på rundt 90 (Kilde: Oxford Research).
- **Utløsende effekt for finansiering:** Én krone fra Innovasjon Norge i form av kapital eller rådgivning matches av 1,5 kroner i egenfinansiering eller finansiering fra andre finansieringskilder til utviklingsprosjekter og investeringer. I tillegg utløser Innovasjon Norge også mange andre innovasjons- og internasjonaliseringsaktiviteter gjennom å tilføre kompetanse og nettverk.
- **Miljøeffekt:** Antall prosjekter med positive miljøeffekter doblet seg sammenlignet med 2019. Av alle prosjektene Innovasjon Norge støttet i 2020 hadde 49 prosent en positiv miljøeffekt, noe som er en svak nedgang fra 51 prosent året før. Nedgangen skyldes i all hovedsak økte bevilgninger av Ekstraordinært innovasjonstilskudd, som var et krisetiltak under koronapandemien, der det ikke ble lagt føringer eller satt kriterier for at prosjekter måtte ha miljøeffekt.
- **Avgjørende for internasjonalisering:** Innovasjon Norges kundeeffektundersøkelse fra Oxford Research viser at 48 prosent mener at tjenesten selskapet mottok fra Innovasjon Norge i stor grad var avgjørende for at de kom i gang med sin internasjonaliseringsprosess. Det er en økning på sju prosentpoeng fra undersøkelsen året før. Samme undersøkelse viser også at 91 prosent av selskapene som har eksportert, vil benytte Innovasjon Norges tjenester i internasjonale prosjekter i fremtiden. Det er en økning på seks prosentpoeng fra året før (Kilde: Oxford Research).
- **Mer fra EU:** Norske bedrifter hentet i alt 725 millioner kroner i tilskudd og egenkapital fra European Innovation Council Accelerator. Det er mer enn en dobling fra 2019, da tallet var rundt 300 millioner. Innovasjon Norge er veileder for norske bedrifter i søknadsprosessen.
- **Mervekst i omsetning:** Bedrifter som får støtte fra Innovasjon Norge vokser i gjennomsnitt mer enn sammenlignbare bedrifter uten slik støtte. Bedrifter med støtte hadde over treårsperioden 2017-2019 i gjennomsnitt en årlig mervekst i omsetning på 10,3 prosentpoeng. Tilsvarende tall for verdiskaping og produktivitet var på henholdsvis 8,7 og 4 prosentpoeng. En mervekst på 4 prosentpoeng i produktivitet anses som bra, sett i lys av at næringslivets samlede årlige produktivitetsvekst er på ett til to prosentpoeng. Også målt i antall årsverk er det en årlig mervekst på 3,7 prosentpoeng (Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse).
- **Gründere vokser mest:** Oppstartbedrifter (bedrifter yngre enn tre år) med finansiering fra Innovasjon Norge har en gjennomsnittlig årlig mervekst i salgsinntekter på 15,8 prosentpoeng sammenlignet med bedrifter uten slik støtte. Tilsvarende tall for vekst i verdiskaping er 16,6 prosentpoeng, vekst i produktivitet 10,2 prosentpoeng, og vekst i antall ansatte 4,9 eller 6,0 prosentpoeng (Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse).
- **Vekst for etablerte bedrifter:** Etablerte bedrifter (bedrifter eldre enn tre år) med støtte fra Innovasjon Norge har 6,2 prosentpoeng mervekst i salgsinntekter enn bedrifter som ikke mottar slik støtte. Tilsvarende mervekst for verdiskaping og produktivitet er henholdsvis 5,2 og 2,5 prosentpoeng (Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse).
- **Nettverk skaper vekst:** Ved utgangen av 2020 var 39 klynger og i alt 2164

medlemsbedrifter med i klyngeprogrammet Norwegian Innovation Clusters. Bedrifter som deltar i nettverk og klyngemiljø har en gjennomsnittlig mervekst i salgsinntekter på 15,8 prosentpoeng de tre første årene sammenlignet med bedrifter som ikke deltar i slike nettverk. For verdiskaping er tilsvarende mervekst 16,6 prosentpoeng (Kilde: Samfunnsøkonomisk analyse).

- **Doblet finansieringen:** Innovasjon Norge ga tilsagn om mer enn 3,2 milliarder kroner til gründerbedrifter (yngre enn tre år). Tilsvarende tall for 2019 var 1,6 milliarder kroner.
- **To tredjedeler til vekstbedrifter:** To tredjedeler av finansieringen Innovasjon Norge bidro med i 2020 gikk til vekstkraftige bedrifter (eldre enn tre år). Året før var andelen halvparten. Vekstkraftige bedrifter fikk tilsagn om 8,1 milliarder kroner i tilskudd og lån fra Innovasjon Norge. I 2019 var beløpet 3,3 milliarder kroner.
- **Tredobling i henvendelser:** Innovasjon Norges Vekst- og gründercenter i Førde håndterte i alt 15 000 henvendelser knyttet til sparring og finansiering i fjor. Det er bortimot en tredobling fra året før. Rundt halvparten av henvendelsen var relatert til gründervirksomhet og etablererstøtte.
- **Skaper og sikrer arbeidsplasser:** Regional omstilling er en ekstraordinær innsats for kommuner eller regioner der det lokale næringslivet blir kraftig bygget ned. Resultatene måles i skapte eller sikrede arbeidsplasser, og i 2020 har ordningen bidratt til å skape 162 nye arbeidsplasser og sikret 254 som ikke ville vært der uten prosjektene. For hele prosjektperioden er tallene 873 nye arbeidsplasser og 636 sikrede på de berørte områdene.
- **Avgjørende for landbrukskundene:** 94 prosent av landbrukskundene til Innovasjon Norge svarer at Innovasjon Norge var avgjørende for at de kom i gang med prosjektet sitt (Kilde: Oxford Research).
- **Fornybar energi:** Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling bidrar til at landbrukets energibehov blir stadig mer klima- og miljøvennlig. I 2020 bidro programmet med 37 GWh i klima- og miljøvennlig energi, noe som tilsvarer energibehovet i 2500 eneboliger.
- **Mer til reiselivsbedrifter:** I 2020 ble det bevilget 724 millioner kroner i lån og tilskudd fra Innovasjon Norge til reiselivsbedrifter, en økning på 137 prosent fra året før. Av de 724 millioner kronene er 249 å betegne som ekstraordinære støttemidler til reiselivsnæringen. De resterende 475 millionene er gitt over bransjenøytrale virkemidler. Midlene har i stor grad blitt brukt til omstillingsaktiviteter.
- **Nedgang i gjestedøgn i Norge:** I 2020 var det 23,7 millioner kommersielle gjestedøgn i Norge, en nedgang på 33 prosent fra 2019. Antall norske kommersielle gjestedøgn gikk tilbake med 17 prosent, og utenlandske 69 prosent. Koronakrisen er forklaringen.
- **Nye kontakter:** Utstillingsvinduet for grønne, norske løsninger - The Explorer hadde i 2020 over 100 000 besøkende i gjennomsnitt i måneden. Plattformen rommet ved årets slutt 400 løsninger fra norske bedrifter. Tilbakemeldingene fra brukerne indikerer at én av fire bedrifter at de har fått nye kontakter gjennom tjenesten.
- **Norske partnere i EØS-prosjekter:** Norge medfinansierer næringsprogrammer som støtter samarbeid mellom norske og europeiske bedrifter, og Innovasjon Norge forvalter rundt 1,9 milliarder kroner som skal deles ut til relevante prosjekter innen 2023. I 2020 ble det bevilget totalt 355 millioner kroner til 102 prosjekter. I 39 av dem deltar én eller flere norske prosjektpartnere.

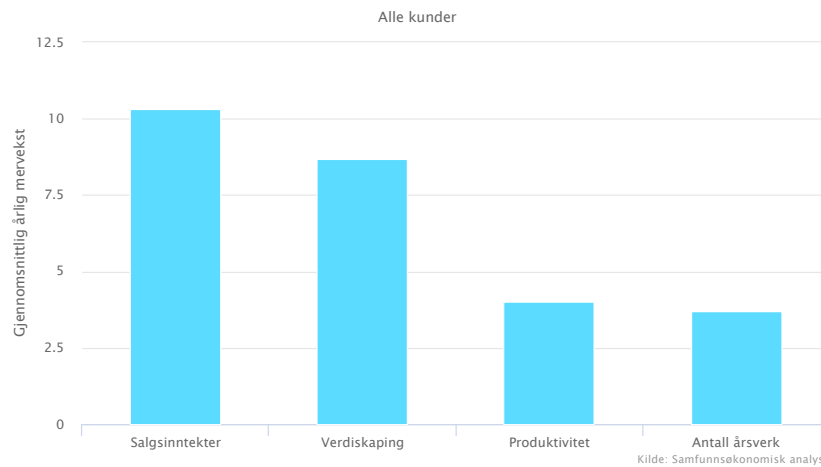
## Måling av resultater og effekter

Innovasjon Norge har som mål å gjøre en forskjell for kundene. For å vite mer om effektene av Innovasjon Norges aktiviteter og bidrag til norsk næringsliv, blir det gjennomført to løpende effektundersøkelser, henholdsvis i regi av Samfunnsøkonomisk Analyse og Oxford Research Norge.

Innovasjon Norge bruker ulike former for evalueringer, analyser og indikatorer for å måle resultater og effekter av virksomheten. Indikatorene er fastlagt i vårt mål- og resultatstyringssystem, og baserer seg både på vurderinger av våre kunderådgivere, spørreskjemaer til kundene og økonometriske analyser basert på regnskapsdata (økonomiske effekter).

Vi bruker Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) til beregning av effekttall. Effekttallen som er gjengitt i årsrapporten for 2020 bygger på analyser av tall for årene 2017, 2018 og 2019. Metoden som benyttes er utviklet av Statistisk sentralbyrå (SSB).

## Effekter av Innovasjon Norges innsats i 2020 - alle kunder



Denne figuren viser gjennomsnittlig årlig merkest (prosentpoeng) målt over en treårsperiode hos bedrifter med støtte fra Innovasjon Norge, sett i forhold til sammenlignbare bedrifter som ikke har fått støtte. Dette gir en indikasjon på effekter av vår støtte.

### Høyere vekst i salgsinntekter

Bedrifter som har fått støtte fra Innovasjon Norge har 10,3 prosentpoeng høyere årlig merkest i salgsinntekter, sammenliknet med tilsvarende bedrifter som ikke har fått støtte.

### Vekst i verdiskaping

Bedrifter som har fått støtte fra Innovasjon Norge har 8,7 prosentpoeng høyere årlig merkest i verdiskaping, sammenliknet med tilsvarende bedrifter som ikke har fått støtte.

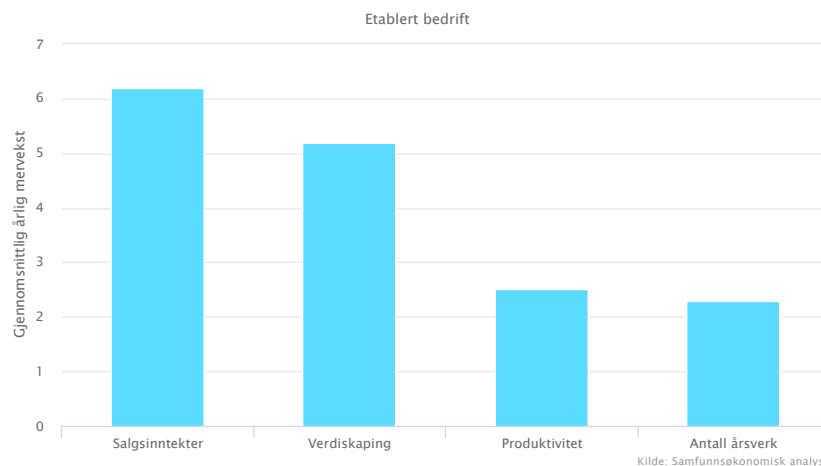
### Økt produktivitet

Bedrifter som har fått støtte fra Innovasjon Norge har 4 prosentpoeng høyere årlig merkest i produktivitet, sammenliknet med tilsvarende bedrifter som ikke har fått støtte.

### Merkest i antall årsverk

Bedrifter som har fått støtte fra Innovasjon Norge har 3,7 prosentpoeng høyere årlig merkest i antall årsverk, sammenliknet med tilsvarende bedrifter som ikke har fått støtte.

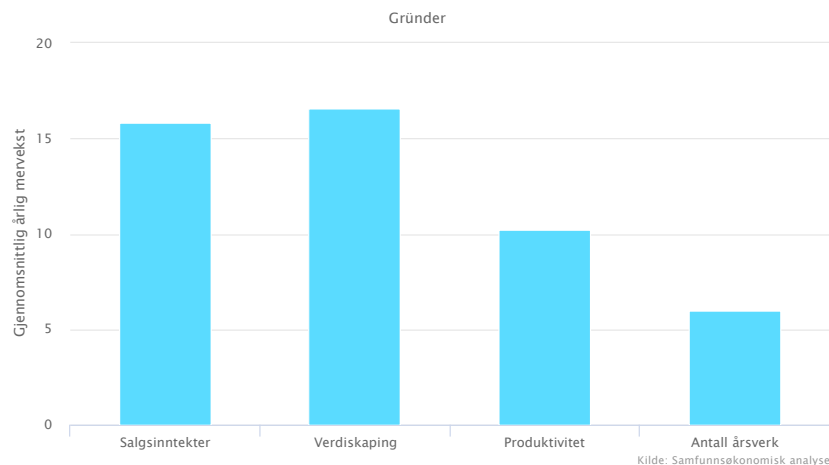
## Effekter av Innovasjon Norges innsats i 2020 - etablert bedrift



Denne figuren viser gjennomsnittlig årlig merkest (prosentpoeng) målt over en treårsperiode hos etablerte bedrifter med støtte fra Innovasjon Norge, sett i forhold til sammenlignbare etablerte bedrifter som ikke har fått støtte. Dette gir en indikasjon på effekter av vår støtte.

## Effekter av Innovasjon Norges innsats i 2020

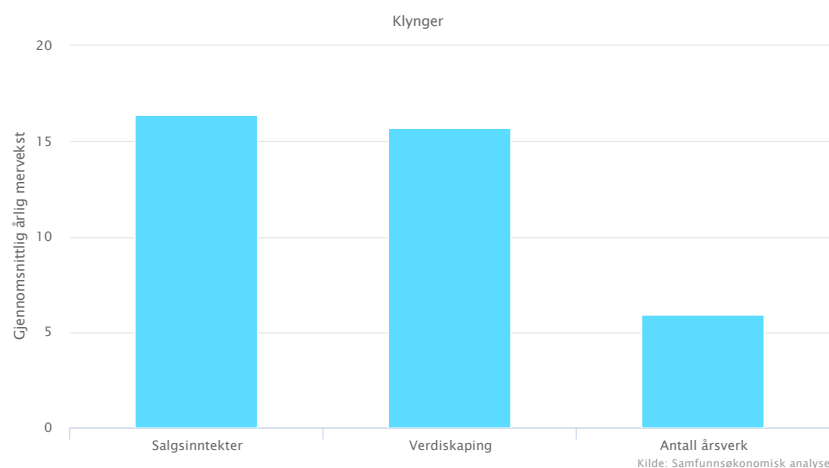
### - gründer



Denne figuren viser gjennomsnittlig årlig merkekt (prosentpoeng) målt over en treårsperiode hos gründere med støtte fra Innovasjon Norge, sett i forhold til sammenlignbare gründere som ikke har fått støtte. Dette gir en indikasjon på effekter av vår støtte.

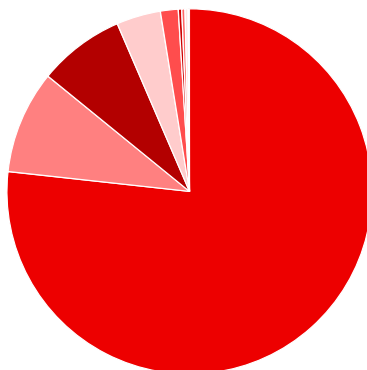
## Effekter av Innovasjon Norges innsats i 2020

### - klynger



Denne figuren viser gjennomsnittlig årlig merkekt (prosentpoeng) målt over en treårsperiode hos klynger med støtte fra Innovasjon Norge, sett i forhold til sammenlignbare klynger som ikke har fått støtte. Dette gir en indikasjon på effekter av vår støtte.

## Vi mottok 9,5 milliarder kroner i 2020::



● Nærings- og fiskeridept. ● Landbruks- og matdept. ● Fylkeskommunen ● Utenriksdept.  
● Kommunal- og moderniseringsdept. ● Samferdselsdept. ● Kunnskapsdept. ● Kulturdept.  
● Klima- og miljødept.

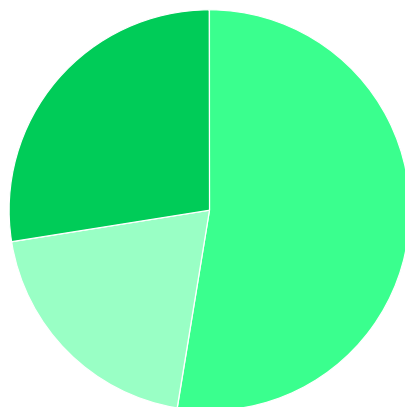
Kilde: Innovasjon Norge



## 9,5 milliarder kroner ble bevilget fra Storting og Fylkesting i 2020

Gjennom Innovasjon Norge bevilget Stortinget og Fylkesting i 2020 9,5 milliarder kroner i støtte til verdiskapende næringslivsutvikling over hele landet. Tallet for 2019 var 4,1 milliarder kroner.

## Vi delte ut 12,5 milliarder kroner i 2020 - etter tjeneste:



● Tilskudd ● Lavrisikolån ● Risikolån og garantier

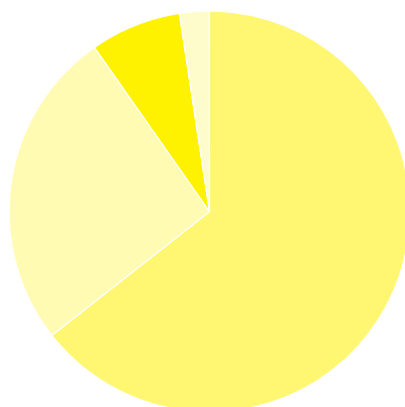
Kilde: Innovasjon Norge

## 12,5 milliarder kroner ble tildelt næringslivet. Fordeling etter tjeneste.

Bevilgningene fra Stortinget og fylkene ga sammen med låneordninger en næringsrettet innsats på 12,5 milliarder kroner i regi av Innovasjon Norge. Figurene viser fordelingen etter tjeneste. Tilsvarende tall for 2019 var 6,7 milliarder kroner.

Rådgivningstjenester, profilering og EØS-midlene er ikke medregnet her. De utgjør 810 millioner kroner.

## Vi delte ut 12,5 milliarder kroner i 2020 - etter målgruppe:



● Bedrift ● Gründer ● Personlig næringsdrivende ● Annet

Kilde: Innovasjon Norge

## 12,5 milliarder kroner ble tildelt næringslivet. Fordeling etter målgruppe.

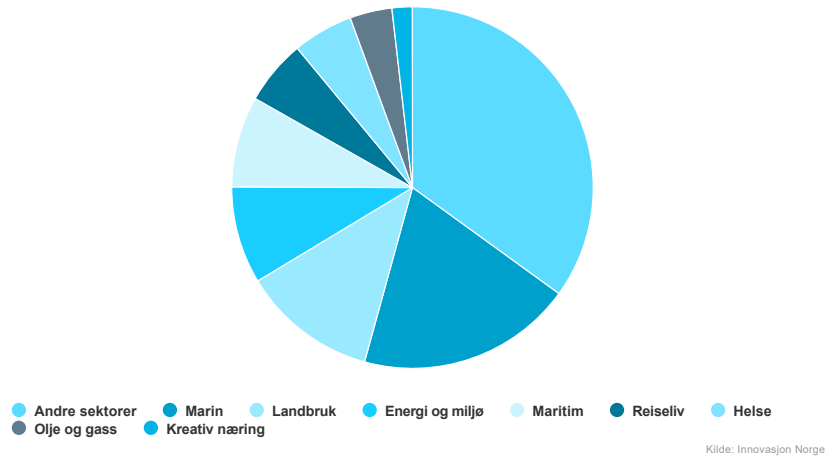
Bevilgningene fra Stortinget og fylkene ga sammen med låneordninger en samlet næringsrettet innsats på 12,5 milliarder kroner i regi av Innovasjon Norge. Figurene viser fordelingen etter målgruppe. Tilsvarende tall for 2019 var 6,7 milliarder kroner.

Tildelinger til klynger og nettverk er fordelt på bedrift og gründer.

- Gründer (0-3 år fra stiftelses- og tilsagnsdato)
- Bedrift (over 3 år fra stiftelses- og tilsagnsdato)

Annet omfatter kunder som ikke har stiftelsesdato eller er en stiftelse, forening eller lignende.

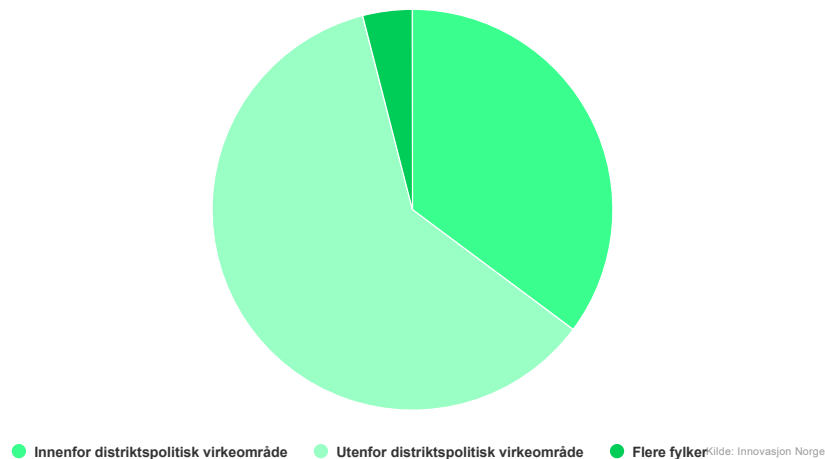
## Vi delte ut 12,5 milliarder kroner i 2020 - etter sektor:



### **12,5 milliarder kroner ble tildelt næringslivet. Fordeling etter sektor.**

Bevilgningene fra Stortinget og fylkene ga sammen med låneordninger en samlet næringsrettet innsats på 12,5 milliarder kroner i regi av Innovasjon Norge. Figurene viser bevilgningene fordelt etter sektor. Tilsvarende tall for 2019 var 6,7 milliarder kroner.

## Vi delte ut 12,5 milliarder kroner i 2020 - etter distriktpolitisk virkeområde:

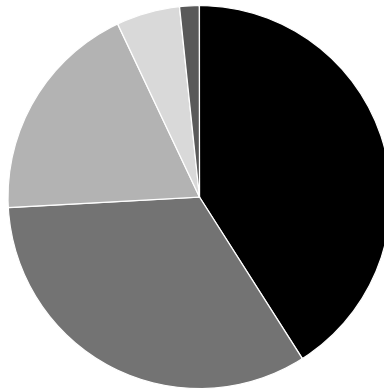


### **12,5 milliarder kroner ble tildelt næringslivet. Fordeling etter distriktpolitisk virkeområde.**

Bevilgningene fra Stortinget og fylkene ga sammen med låneordninger en samlet næringsrettet innsats på 12,5 milliarder kroner i regi av Innovasjon Norge. Figurene viser fordelingen etter distriktpolitisk virkeområde. Tilsvarende tall for 2019 var 6,7 milliarder kroner.

## Vi var med på å generere 32,8 milliarder

## kroner i 2020:



● Innovasjon Norge (ekskl. garantier og inkl. EØS-midlene) ● Egenfinansiering ● Annen finansiering  
● Finansiering fra kundepartner ● Annen offentlig Kilde: Innovasjon Norge

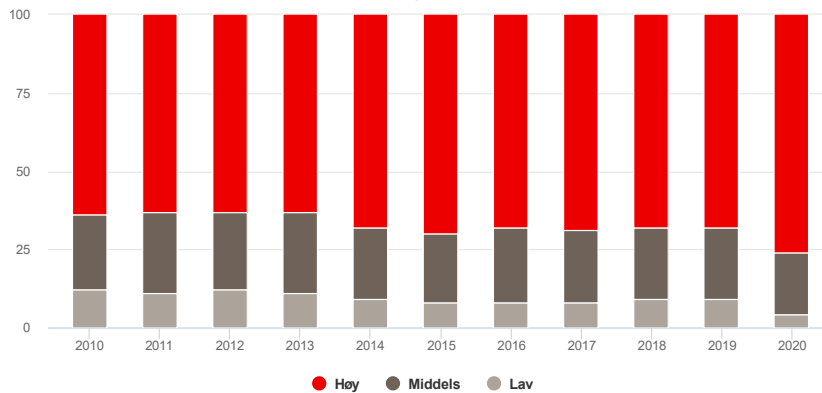
### **Innovasjon Norge var med på å generere 32,8 milliarder kroner til innovasjonsaktiviteter i næringslivet i 2020.**

Medregnet pengene fra Innovasjon Norge ble det investert 32,8 milliarder kroner i innovasjonsaktiviteter i 2020. Tilsvarende tall for 2019 var 17,9 milliarder kroner.

Bedriftenes egenfinansiering har økt mest, med 108 prosent fra 2019. Innovasjon Norges finansiering har økt med 90 prosent.

## Innovasjon Norge utgjør en forskjell

96 % av kundene sier at støtten var utslagsgivende for realisering av prosjektet. Prosentvis fordeling av svar.



Kilde: Oxford Research

Addisjonaliteten sier noe om i hvilken grad bedriftene oppfatter at Innovasjon Norges bidrag har vært utslagsgivende for gjennomføringen av prosjektet. Tallene er hentet fra Kundeeffektundersøkelsenes førundersøkelser, som samler data fra kundene rett etter at de har mottatt en tjeneste.

I 2020 mener 96 prosent at Innovasjon Norges bidrag har vært utslagsgivende for gjennomføringen av prosjektet. Hele 76 prosent oppga høy addisjonalitet. Aldri før har det vært en slik økning i addisjonalitet fra et år til et annet.

Fire prosent mener at Innovasjon Norges bidrag ikke har vært utslagsgivende. Det er historisk lavt, og tyder på at våre bidrag har blitt viktigere for bedriftenes innovasjons- og utviklingsarbeid under koronakrisen.

## Fylkesvise tildelinger - etter virkemiddel

Fylke

Finansiering fordelt på tilskudd og lån:

### Finansiering fordelt på virkemiddel:

På landsbasis utgjorde lavrisikolån, risikolån og garantier, og tilskudd i 2020 til sammen 12,5 milliarder kroner. Rådgivingstjenester, profilering og EØS-midlene (810 mill. kroner) er ikke medregnet her.

12,5 milliarder kroner er en dobling fra 2019, da tilsvarende tall var 6,2 milliarder kroner. Doblingen skyldes ekstraordinære tilskuddsmidler på grunn av koronapandemien, som også ga muligheten til å øke volumet på risikolån.

Merk at lån og tilskudd til landbruket presenteres samlet og inngår under tilskudd. Fordelingen er 903 millioner kroner i tilskudd og 473 millioner kroner i lån.

Totalt ble det gitt 2,5 milliarder kroner i lavrisikolån fordelt på industri og tjenesteyting (970 mill. kr), landbruk (446 mill. kr) og fiskeflåte (1,1 mrd. kr). Risikolån og garantier til industri, tjenesteyting og landbruk utgjorde 3,4 milliarder kroner. Det ble tildelt 6,6 milliarder kroner i tilskudd i 2020. De største postene var andre programmer (1,2 mrd. kr), landbruk (903 mill. kr) og miljøteknologi (823 mill. kroner).

## Fylkesvise tildelinger - etter næringsområde

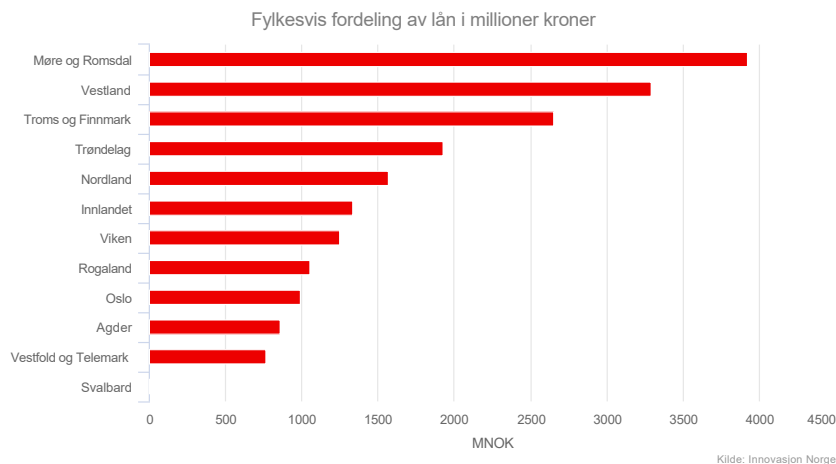
### Fylke

#### Finansiering fordelt på næringsområder:

Uspesifisert omfatter blant annet støtte til ikke-statlig organisasjoner, kommuner, prosjektbevilgninger til Innovasjon Norge og bedrifter som har prosjektledelse for bedriftsnettverk og klynger.

Annen tjenesteyting omfatter næringsforeninger, bransjeorganisasjoner, samvirkeforetak og klyngetypene NCE/GCE.

## Låneportefølje 2020

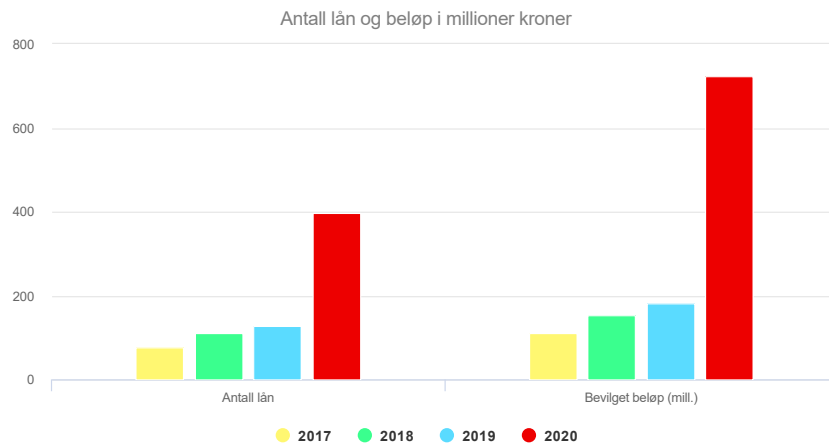


Ved utgangen av 2020 omfattet låneporteføljen 8 821 aktive lån og 19,6 milliarder kroner.

Porteføljen har økt med 1,3 milliarder fra 2019, mens antall lån er redusert med 2 307.

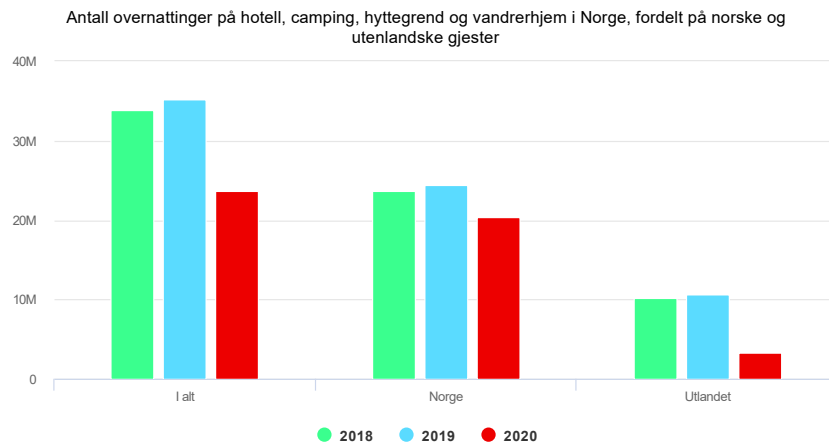
Lavrisikolån utgjør 14,2 milliarder kroner og risikolån 5,4 milliarder kroner. Dette er på samme nivå som 2019. Møre og Romsdal har størst portefølje av løpende lån på 3,9 milliarder, hvorav 52 prosent er lån til fiskeflåten.

## Oppstartlån



386 gründerbedrifter mottok oppstartlån på til sammen 722 millioner kroner i 2020. Oppstartlånet gir gründerbedrifter kapital å bygge selskapet videre.

## Kommersielle gjestedøgn 2020

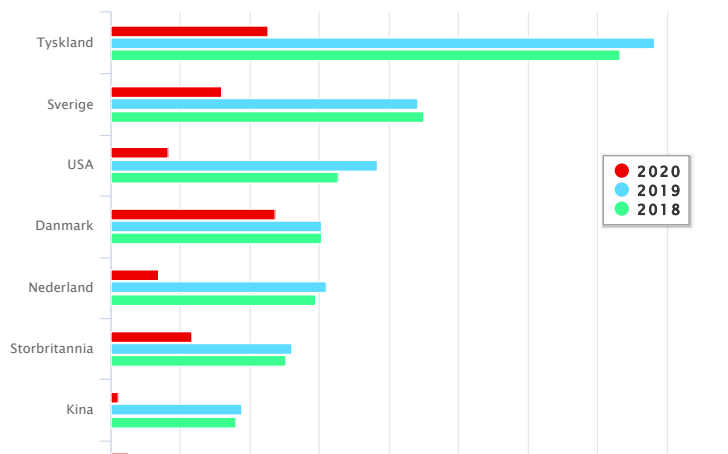


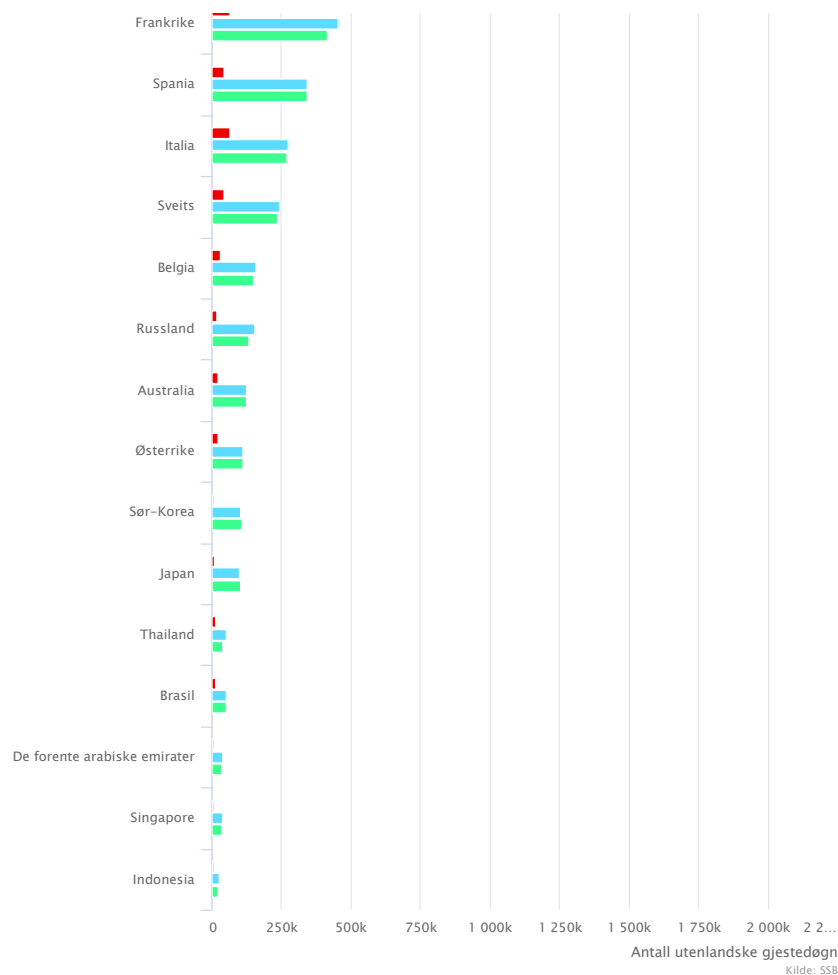
Norsk reiseliv har hatt god utvikling og vekst fra 2014 og frem til februar 2020.

Koronapandemien har ført til en betydelig nedgang siden da, særlig fra utlandet.

Samlet for året var det 23,7 millioner kommersielle gjestedøgn, som er en nedgang på 33 prosent. Antall norske går tilbake med 17 prosent, og utenlandske med 69 prosent. Hotellene er hardest rammet med en nedgang på 41 prosent. Deretter kommer hyttegrend og vandrerhjem som har en nedgang på 24 prosent. Overnattinger ved campingplasser ligger kun syv prosent under 2019, og henger sammen med den gode veksten de hadde av norske gjestedøgn gjennom sommersesongen.

## Utenlandske gjestedøgn 2020

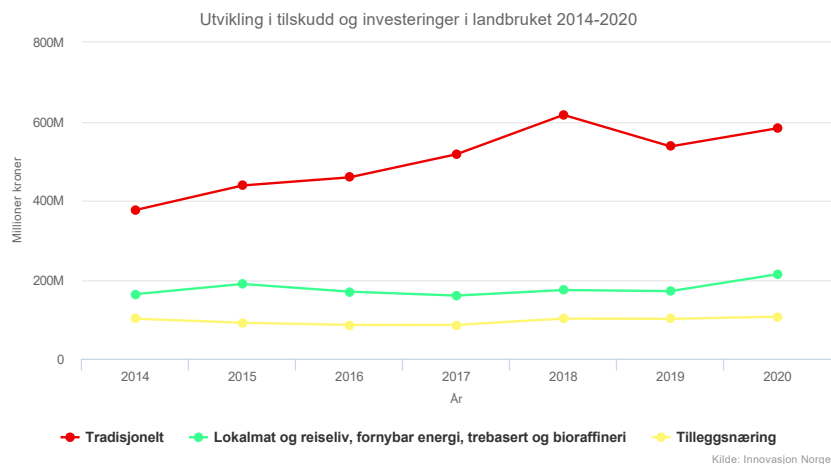




Da landet stengte ned på grunn av koronapandemien i mars 2020, kunne norsk reiseliv se tilbake på en god start på vintersesongen. Det var en økning i utenlandske skiturister, og det var flere som kom for å oppleve nordlyset fra januar til midten av mars.

Resten av året var preget av en nedgang i utenlandske gjestedøgn hver måned, og mye av gjestedøgnstatistikken kan forklares med forretningsreiser fra nærmarkeder. Juli måned skiller seg derimot positivt ut, med 17 prosent flere danske gjestedøgn sammenlignet med juli 2019. Vi må tilbake til 2009 for å finne et like høyt nivå danske gjestedøgn i juli måned.

## Tilskudd til investeringer og utvikling i landbruket 2020



Bevilgningene til investering og utvikling i landbruket har økt jevnt de siste årene.

Tradisjonelt landbruk fikk en liten topp i 2018 på grunn av en ekstra tildeling på 75 millioner kroner i tilskudd til investeringsstøtte. For 2019 var bevilgningen tilbake på normalt nivå. Økningen i 2020 skyldes noe økning i rammen.

Programmene har en økning i 2020. Dette skyldes overførte midler fra utviklingsprogrammet,

og bevilgninger til omstillingsprosjekter for bedrifter som var rammet av koronasituasjonen.

For tilleggsnærings er forbruket omtrent det samme som i 2019.

## **Styrets beretning og årsregnskap 2020**

ÅRSREGNSKAP 2020

REVISJONSBERETNING 2020

### **Virksomhetens art**

Innovasjon Norge ble stiftet 19. desember 2003, har hovedkontor i Oslo, regionkontorer i hele landet og tilstedeværelse i 23 internasjonale markeder. Selskapet eies 51 prosent av Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet og 49 prosent av fylkeskommunene. Innovasjon Norge er organisert som et særlovsselskap, hvor selskapets styre har et selvstendig ansvar for virksomheten og resultatene som oppnås. Styret er ansvarlig for forvaltning og forsvarlig organisering av Innovasjon Norges virksomhet. Eierne utøver den øverste myndigheten i selskapet i foretaksmøtet. Innovasjon Norge forholder seg til retningslinjer for eierstyring av selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets ansvarsområde. I tråd med krav fra Nærings- og fiskeridepartementet følger selskapet anbefalingene fra Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) om eierstyring og selskapsledelse så langt det er relevant for selskapet.

### **Et kriseår for norsk næringsliv – innovasjon norge som beredskapsorganisasjon**

Den globale koronapandemien har gitt et tilbakeslag som vil prege norsk og internasjonal økonomi i lang tid fremover. For store deler av norsk næringsliv ble 2020 et kriseår, men krisen har rammet ulikt og ikke alle deler av næringslivet er like berørt. Innovasjon Norges rolle er å utløse investeringer i omstilling, innovasjon og internasjonalisering. Det har også vært rollen til selskapet under krisen. I 2020 har rollen som beredskapsorganisasjon for myndighetene - ved å sørge for at den langsiktige omstillingsevnen til næringslivet ikke stopper opp - vært den viktigste. Med doble låne- og tilskuddsrammer har aktiviteten og innsatsen vært stor, for å bidra til at Norge kommer ut av krisen med et konkurransedyktig og bærekraftig næringsliv.

Allerede før krisen var det av avgjørende betydning for Norge å utvikle et mer diversifisert og bærekraftig næringsliv. Bærekraftig verdiskaping er en forutsetning for våre fremtidige generasjoners velferd. OECD peker i sin analyse av Norges innovasjonssystem (2017) på at Norge står overfor en tredobbel omstillingsutfordring: Å gå fra en sårbar petroleumsbasert økonomi til en mer diversifisert, robust økonomi, å utvikle et mer konkurranseorientert og effektivt forsknings- og innovasjonssystem, og sikre at dette systemet er bedre innrettet for å adressere større samfunnsutfordringer.

Omstillingen til grønne og bærekraftige forretningsmodeller er ikke risikofritt. Det er derfor en bekymring at det grønne skiftet bremser opp i en koronakrise som så sterkt påvirker bedriftenes resultat. Røde tall gir ikke grønn omstilling. Innovasjon Norge har derfor rettet en spesiell innsats mot prosjekter som skal bidra til å løse klimakrisen. Gjennom Innovasjon Norges lån og tilskudd har bidragene til grønn omstilling doblet seg i 2020.

EU har gjennom sin vekststrategi «Grønn giv» fått på plass konkrete tiltak og instrumenter som skal sikre at lavutslippssamfunnet nås samtidig som ny og lønnsom teknologi utvikles i Europa. Markedsmulighetene for grønne verdikjeder øker og norsk næringsliv har gode forutsetninger for å ta deler av dette markedet. Innovasjon Norge har derfor lagt ned betydelig innsats for å trekke frem og synliggjøre disse mulighetene og samtidig ha kompetanse om de finansielle strømmene og regelverkene som følger EUs strategier slik som EU-programmene, IPCEI og klassifiseringssystemet for å vurdere bærekraftsrisiko.

Krisen har også bidratt til en «sjokkdigitalisering» og mange bedrifter evnet å snu seg raskt og overføre aktiviteter til digitale kanaler og utvikle nye forretningsmodeller. For første gang er IKT den største sektoren i Innovasjon Norges portefølje. Digitaliseringen har skutt fart under krisen og kan bidra til at vi har et mer omstillingsdyktig næringsliv fremover.

Gjennom de siste årene, har Norge lyktes bedre med entreprenørskap. I likhet med andre land i Europa, har det vært en utfordring å få bedrifter til å vokse. Tilgang på kapital har vært en del

av utfordringen. I 2020 ble det børsnotert rekordmange nye norske bedrifter, mange av disse er teknologibedrifter og mange har på ulike tidspunkter vært kunder av Innovasjon Norge. Også fremover vil Norge ha behov for flere gode gründere og bedrifter som vokser og skaper verdier og arbeidsplasser. I 2020 økte også Innovasjon Norges innsats for gründere, blant annet gjennom økte låne- og tilskuddsordninger og målrettede tiltak for gründermiljøer.

Krisen har rammet norsk handel med utlandet og skapt usikkerhet om veien videre. Fra en dag til en annen ble verdikjeder brutt, handelshindringer oppsto og vi opplever en økning av proteksjonisme og blokkdannelse i handelspolitikken. Norsk eksport må øke og diversifiseres i årene som kommer skal vi kompensere for bortfallet av inntekter fra olje og gass. En liten og åpen økonomi som vår er avhengig av at næringslivet når ut med sine varer og tjenester til internasjonale markeder. Det er derfor avgjørende at Norge har et kompetent og fleksibelt støtteapparat for å bistå norske bedrifter internasjonalt. Innovasjon Norge iverksatte i 2020 en ny strategi for eksport- og internasjonaliseringssopdraget. En større omorganisering av våre kontor i utlandet er gjennomført for å sikre et mer spisset og fleksibelt apparat som kan jobbe strategisk mot konkrete markedsmuligheter for norske produkter og løsninger.

I 2020 har Innovasjon Norge håndtert en betydelig større og bredere oppdragsportefølje enn i et normalår. I tillegg er selskapet direkte påvirket av de smitteverntiltakene som er iverksatt i Norge og internasjonalt. En dobling av låne- og tilskuddsvolumet har vært mulig fordi selskapets ansatte har strukket seg svært langt. I en krevende situasjon har selskapets ansatte lagt ned en ekstraordinær innsats.

Styret er svært tilfreds med leveransene og den innsatsen som er lagt ned. Forenkling og løpende omprioriteringer av ressurser og aktiviteter har vært nødvendig for å kunne levere på den ekstraordinært store oppdragsporteføljen. Samtidig er det oppgaver selskapet i 2020 ikke har kunnet gjennomføre pga. koronarestriksjoner og konsekvensene av disse. Selskapet har på et imponerende vis hurtig omstilt organisasjonen for å også kunne håndtere flere ekstraordinære oppdrag som har krevd rask oppbygging av nye kundeflater, systemer og fagmiljøer.

## **Formålet med Innovasjon Norge**

Innovasjon Norges formål er å være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet. Hovedmålet med Innovasjon Norge er at selskapet skal utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling og ulike regioners næringsmessige muligheter. Dette skal nås gjennom delmålene flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer.

Innovasjon Norge ble etablert gjennom en sammenslåing av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND), Norges Eksportråd, Norges Turistråd og Statens veiledningskontor for oppfinnere. Bakgrunnen var et ønske om å forenkle virkemiddelapparatet for innovasjon og næringsutvikling.

Gjennom Innovasjon Norges kontorer i alle landets fylker og i 23 land, har næringslivet én dør inn til virkemiddelapparatet. Organisasjonen binder sammen det lokale, det regionale, det nasjonale og det internasjonale på ett og samme sted. Våre medarbeidere kjenner bedriftene og deres utfordringer og rammebetingelser i Norge, og mulighetene i de markedene som er viktigst for norsk næringsliv.

For de små og mellomstore bedriftene er Innovasjon Norge en sparringpartner som byr på kompetanse, nettverk og kapital. Næringslivet kan bruke sin tid til å utvikle nye produkter og tjenester. De trenger ikke kjenne til de ulike tjenestene. Innovasjon Norges rådgivere skal se mulighetene og utfordringene og identifisere ordninger som kan være til hjelp for dem. Dersom Innovasjon Norge ikke kan bistå, skal rådgiverne sette bedriftene i kontakt med andre private og offentlige aktørene som kan gjøre det. På den måten bygger Innovasjon Norge broer mellom kompetansemiljøer, virkemiddelaktører og investorer.

Innovasjon Norge mottok i 2020 bevilgninger og oppdrag formulert i oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet, Utenriksdepartementet, Samferdselsdepartementet, fylkeskommunene, fylkesmennene og andre offentlige aktører. Med utgangspunkt i statsbudsjettet gir oppdragsbrevene en samlet oversikt over oppdragsgivernes forventninger og krav til Innovasjon Norges virksomhet. Brevene gir videre oversikt over Innovasjon Norges bevilgningsrammer og føringer knyttet til satsinger, programmer og tjenester. Innovasjon Norge tilbyr finansierings-, rådgivnings-, kompetanse-, nettverks- og profilerings-tjenester.



For å vurdere Innovasjon Norges bidrag til hovedmål og delmål er det etablert et mål- og resultatstyringssystem1 (MRS) som, sammen med evalueringer og andre støttende analyser, gir selskapet, oppdragsgivere, eiere og andre interessenter relevant styringsinformasjon om selskapets virksomhet og måloppnåelse.

Målstrukturen til Innovasjon Norge er felles for alle selskapets oppdragsgivere og ligger til grunn for alle oppdrag som gis selskapet. Målstrukturen er overordnet øvrige føringer og styringssignaler. Dette gjelder også føringer i oppdrag knyttet til satsinger på særskilte sektorer og målgrupper.

Hovedmålet og delmålene ligger til grunn for styringsdialogen mellom eiere, oppdragsgivere og Innovasjon Norge. Innovasjon Norges virksomhet og prioriteringer skal være i tråd med denne målstrukturen.

## **Leveranser og effekter i 2020**

I 2020 har Innovasjon Norge vært en sentral aktør i å motvirke de negative konsekvensene av koronakrisen på norsk næringsliv. Formålet med krisepakken har vært å videreføre innsatsen for å omstille norsk økonomi og utvikle et mer allsidig og bærekraftig næringsliv. Selskapets hovedfokus har vært å legge til rette for at flest mulig innovative og levedyktige bedrifter kommer styrket ut av krisen, evner å eksportere sine varer og tjenester og drar nytte av EUs virkemidler.

Til sammen 9,5 milliarder kroner ble bevilget til Innovasjon Norge av Stortinget og fylkestingene. Sammen med låneordningene, bidro Innovasjon Norge i 2020 med 13,3 milliarder kroner til næringslivet. Dette omfattet lån, tilskudd, garantier, rådgivning, profilering og nettverk gjennom Innovasjon Norges ulike tjenester. Midler bevilget fra Innovasjon Norge gikk til investeringer i næringslivet på til sammen 32,8 milliarder kroner.

96 prosent av bedriftene oppgir at Innovasjon Norges bidrag i høy eller middels grad har vært utslagsgivende for at deres prosjekt ble satt i gang. En krone fra Innovasjon Norge i form av kapital eller rådgivning matches av 1,5 kroner i egenfinansiering eller finansiering fra andre finansieringskilder til utviklingsprosjekter og investeringer. I tillegg bidrar Innovasjon Norge som sparringpartner også til mange andre innovasjons- og internasjonaliseringsaktiviteter gjennom å tilføre kompetanse og nettverk.

Tallene for 2020 (utvikling i årene 2003-2019) fra Samfunnsøkonomisk Analyse AS (SØA) indikerer at effekten av støtte fra Innovasjon Norge holder seg på et høyt nivå. Ikke for noe delmål, målgruppe eller virkemiddel, er det endrede effekter å rapportere som krever spesiell oppfølging. Imidlertid er det for første gang signifikante estimater for Miljøteknologiordningen, og det er høyere estimater enn tidligere for internasjonal markedsrådgivning. Begge deler skyldes nok først og fremst at det nå er store nok populasjoner til å kunne analysere effekter etter den valgte metoden.

Samlet for alle aksjeselskap som har fått støtte fra Innovasjon Norge, har de en årlig mervekst på alle de tre effektindikatorene over en treårsperiode sammenlignet med kontrollgruppen: en årlig mervekst i salgsinntekter på 10,3 prosentpoeng (2019: 9,0), en årlig mervekst i verdiskaping på 8,7 prosentpoeng (2019: 8,3) og en årlig mervekst i produktivitet på 4,0 prosentpoeng (2019: 4,0).

### **FLERE GODE GRÜNDERE**

Innovasjon Norge ga i 2020 tilsagn for 3,2 milliarder kroner innenfor delmålet flere gode gründere. I tillegg kommer verdien av Innovasjon Norges rådgivnings-, kompetanse-, nettverks- og profileringstjenester. Totalt deltok 240 selskaper i programmene Globale akseleratorer i 2020, andelen bedrifter som har deltatt i programmene har økt med 46 prosent fra 2019, da deltok 164 bedrifter.

Årets undersøkelse viser at disse kundene i gjennomsnitt har en årlig mervekst i salgsinntekter på 15,8 prosentpoeng mer enn sammenliknbare bedrifter uten støtte. Tilsvarende tall for verdiskaping er 16,6 prosentpoeng, for produktivitet 10,2 prosentpoeng og for antall årsverk 6,0 prosentpoeng.

Som et ledd i å møte koronakrisen introduserte Innovasjon Norge et utvidet tilbud til gründere gjennom kommersialiseringstilskudd fase 2, økt ramme på oppstartslån, samt muligheten for å kunne motta kommersialiseringstilskudd og oppstartslån i kombinasjon. Tidligere måtte bedriftene velge mellom tilskudd og lån. Innovasjon Norge forvaltet også en

krisestøtteordning for økosystemene som støtter opp om gründer- og oppstartsvirksomhet.

Tilgang til ulike former for finansiering i kombinasjon med kompetanse er viktig for unge innovative selskaper for at de skal overleve livsløpet fra kommersialisering til skalering og vekst. I 2020 ble det bevilget 1 338 tilsagn på markedsavklaring- og kommersialiseringstilskudd. Totalt 404 gründerbedrifter mottok oppstartlån på til sammen 724 millioner kroner. Oppstartlånet gir gründerbedrifter kapital å bygge selskapet videre.

Styret merker seg at for gründerbedrifter med stort markedspotensial og høy teknologi- og markedsrisiko og som også har vekstambisjoner er tilgangen til kapital stadig utfordrende. Risikoen er ofte for høy for private investorer i den tidligste fasen i slike selskaper. De senere årene har vi sett at EU og andre europeiske land har fokusert mer og mer på såkalt «blended financing» for disse selskapene. Innovasjon Norge jobber for å koble nasjonale og europeiske virkemidler og videreutvikle samarbeide med private banker, for å sikre europeisk vekstkapital til norske vekstselskaper.

#### FLERE VEKSTKRAFTIGE BEDRIFTER

Innovasjon Norge ga i 2020 tilsagn for 8,1 milliarder kroner innenfor delmålet flere vekstkraftige bedrifter (bedrifter eldre enn tre år). I tillegg kommer tilsagn til landbruket og verdien av Innovasjon Norges rådgivnings-, kompetanse-, nettverks- og profileringstjenester.

Dette er en betydelig økning fra de foregående årene. I 2020 gikk 8,1 milliarder kroner (61 prosentpoeng) av totalt 13,3 milliarder kroner til denne målgruppen og skyldes de økte rammene selskapet forvaltet for å demme opp for koronakrisen.

Årets undersøkelse viser at bedrifter innen denne kategorien som mottar støtte fra Innovasjon Norge har større vekst både i salgsinntekter (6,2 prosentpoeng), verdiskaping (5,2 prosentpoeng) og produktivitet (2,5 prosentpoeng), sammenlignet med tilsvarende bedrifter som ikke er benytter Innovasjon Norges tjenester. Det samme gjelder for vekst i antall årsverk.

Omstillingen av norsk økonomi er avhengig av at flere bedrifter vokser og lykkes i den internasjonale konkurransen – enten denne er på hjemmemarkedet (import) eller på internasjonale eksportmarkeder. Innovasjon Norge bidrar med vekstfinansiering og kobling til kompetanse og nettverk både i Norge og eksportmarkedene, for å møte behovene til innovative selskaper med vekstambisjoner.

Bedrifter som har fått internasjonal markedsrådgivning fra Innovasjon Norges kontorer i utlandet har 12,4 prosentpoeng høyere vekst i omsetning, 8,2 prosentpoeng høyere vekst i verdiskaping og 5,1 prosentpoeng høyere vekst i produktivitet enn sammenliknbare bedrifter som ikke har benyttet seg av tilbudet, viser MRS målingene i 2020.

EUs programmer blir en stadig viktigere døråpner både til internasjonale markeder, kompetanse og finansiering for vekst og har vært et prioritert område. 2020 var et særdeles godt år for norske bedrifter som hentet 270 millioner kroner i tilskudd og 455 millioner kroner i egenkapital gjennom EIC Accelerator og 82 millioner kroner gjennom Fast Track to Innovation. Innovasjon Norge har siden 2017 inngått et betydelig samarbeid med European Investment Fund (EIF). Med den nye avtalen med EIF som ble signert våren 2019, er det samlede avtaleforholdet for risikoavlastning på innovasjons- og risikolån på 1,9 milliarder kroner.

Innovasjon Norge legger i vår strategi vekt på å øke innsatsen innen etterspørselsdrevet innovasjon. Formålet er å bidra til å modne offentlige markeder, og senke markedsrisikoen i attraktive vekstmarkeder for innovative norske bedrifter som jobber med å utvikle nye løsninger på samfunnsutfordringer. Ordningen Innovasjonspartnerskap er helt sentral i Innovasjon Norges voksende strategiske satsing på etterspørselsdrevet innovasjon. I første halvdel av 2020 ble det lyst ut 75 millioner kroner til offentlig-private samarbeid. På grunn av stor interesse, gode prosjekter, og ekstraordinære bevilgninger i forbindelse med covid-19, ble det i denne runden finansiert prosjekter for i underkant av 100 millioner kroner.

Styret har i utviklingen av ny selskapsstrategi uttrykt Innovasjon Norges ambisjon om å bidra til en enkel vei til europeiske virkemidler for norske bedrifter, og har merket seg at det i 2020 ble tatt viktige beslutninger om Norges deltakelse i fremtidige EU-programmer. Det er lagt et solid grunnlag for å se nasjonale og europeiske virkemidler i sammenheng, blant annet gjennom et forsterket samarbeid med Norges Forskningsråd.

#### FLERE INNOVATIVE NÆRINGSMLJØER

Innovasjon Norge bidrar i regionale partnerskap, gjennom samspill med andre virkemiddelaktører og ved å være sparringpartner for bedrifter i hele landet til oppnåelse av

dette delmålet. I tillegg ble det i 2020 gitt tilsagn for 298 millioner kroner innenfor delmålet flere innovative næringsmiljøer. Dette omfatter nettverksvirkemidler til utviklingsprosjekter innenfor klyngeprogrammet Norwegian Innovation Clusters, bedriftsnettverk og et kompetansesenter for regional omstilling. Ved utgangen av 2020 var det 32 klynger innenfor klyngeprogrammet.

Disse virkemidlene bidrar på en effektiv måte til samarbeidsorientert utvikling hos et stort antall bedrifter. Slike utviklingsprosjekter har positiv effekt på innovasjon og verdiskaping. Innovasjon Norges virkemidler har som formål å legge til rette for at disse grupperingene av aktører oppnår positive effekter som de ikke får til alene.

For bedrifter som deltar i nettverk og klyngemiljøer viser kundeeffektundersøkelsen betydelige vekst de tre første årene, både for salgsinntekter (16,4 prosentpoeng), verdiskaping (15,7 prosentpoeng), produktivitet (5 prosentpoeng) og antall årsverk (5,9 prosentpoeng), sammenlignet med tilsvarende bedrifter som ikke er benytter Innovasjon Norges tjenester. I tillegg ser det ut til at deltakere i slike nettverk er bedre til å samarbeide og benytte andre typer virkemidler for forskning og innovasjon, inklusive EU-virkemidler.

Styret har i selskapsstrategien pekt på partnerskap som en avgjørende nøkkel til Innovasjon Norges måloppnåelse. Som konsekvens av den ekstraordinære situasjonen norsk næringsliv har vært i, er samspeilet med fylkeskommuner, næringsklynger og andre virkemiddelaktører styrket i 2020. Styret vil understreke betydningen av dette samarbeidet også i årene fremover.

#### KONTINUERLIG VIDEREUTVIKLING AV EFFEKTMÅLINGENE

Det er krevende å måle effekter av Innovasjon Norges samlede aktiviteter. Styret er godt fornøyd med at Innovasjon Norge har lagt vekt på å utforske, tilegne seg og kommunisere ny kunnskap om hvilke tjenester og ordninger som gir best effekt i nærings- og innovasjonspolitikken. Både ny effektmålingsmetodikk og investering i analyse av egne data gjennom et analysesenter bidrar til kontinuerlig kvalitetsutvikling. Til sammen gir evalueringer, utredninger, analyser og effektmålinger viktig styringsinformasjon og et kunnskapsgrunnlag for videreutvikling av selskapet. Styret er opptatt av at selskapet fortsetter dette arbeidet og kommuniserer læringen til eiere, oppdragsgivere og andre interessenter.

### Særskilte temaer i 2020

Få kunne sett for seg hvor alvorlig og dyp krise verden og Norge ville stå overfor i 2020. Innovasjon Norge har hatt en sentral rolle i å støtte næringslivet i en svært krevende periode. Styret har i samråd med administrasjonen prioritert leveransene av **krisepakken til næringslivet** dette året. Selskapet fikk doblet sine rammer og det har krevd betydelig ekstrainsats og mobilisering for å sikre at krisemidlene når ut til gode innovative prosjekter i hele landet. Reiselivsnæringen er en av de næringene som har blitt hardest rammet av pandemien og Innovasjon Norge har hatt flere ekstraordinære tiltakspakker rettet mot denne delen av næringslivet. Målene ligger fast: flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer som kan bidra til et omstillingsdyktig Norge også etter krisen.

På grunn av krisesituasjonen har Innovasjon Norge i større grad enn et normalår utøvet **rollen som innovasjonspolitisk rådgiver**, både ved å oppdatere eiere og oppdragsgivere om status for norsk næringsliv gjennom lytteposten og ved å gi en rekke innspill til hvilke tiltak som er adekvate for å imøtegå krisen. Styret er opptatt av at Innovasjon Norge arbeider videre med å bli datadrevet og kunnskapsbasert i sin rolle som innovasjonspolitisk rådgiver. Selskapet har styrket samarbeidet med akademia, senest gjennom en samarbeidsavtale med flere norske universiteter i 2020 og etablert et analysemiljø internt.

De usikre utsiktene for internasjonal handel og internasjonale verdikjeder som følge av koronapandemien har gitt endrede og mer bevegelige rammebetingelser for norsk næringsliv som skal ut i internasjonale markeder. Styret vurderer at **eksport og internasjonalisering** av norsk næringsliv er av stor betydning for hvordan norsk økonomi klarer seg gjennom krisen og har prioritert implementering av den nye eksportstrategien i 2020. Strategien vil bidra til et sterkere og mer fleksibelt apparat for som kan understøtte norsk eksportrettet næringsliv og som evner å prioritere og jobbe strategiske mot konkrete muligheter internasjonalt. Næringslivet vil selv sitte tettere på prioriteringene og samarbeidet i Team Norway vil styrkes.

Styret ser at **EUs programmer** blir en stadig viktigere døråpner til internasjonale markeder, kompetanse og finansiering for vekst. Siden 2014 har norske bedrifter totalt hentet over 4,2 milliarder kroner fra EU-programmene. Med et budsjett på nesten 1 000 milliarder kroner over sju år blir EUs kommende rammeprogram Horisont Europa verdens største forsknings- og

innovasjonsprogram. EU vektlegger innovasjon, kommersialisering og næringsliv tyngre enn i tidligere rammeprogrammer. Digital Europe Programme (DIGITAL) og COSME er også viktige kilder til kunnskaps og finansering for norske bedrifter. På bakgrunn av dette styrker Innovasjon Norge sin EU-satsing og samarbeidet med andre virkemiddelaktører, som Norges Forskningsråd, blant annet gjennom etablering av et felles EU-team mellom de to organisasjonene.

Styret følger selskapets drift løpende gjennom året med vekt på **måloppnåelse, effektiv drift og ansvarlig forvaltning av fellesskapets midler**. Selskapets kostnadsutvikling er krevende å lese ut av årsregnskapet fordi kostnadene omfatter både leveransekostnader, kunderettede aktiviteter og prosjekter. Administrasjonen utarbeider derfor driftsindikatorer som gir styret og oppdragsgiverne informasjon om utviklingen i selskapets kostnadseffektivitet. Kostnadseffektivitet i Innovasjon Norge har vært målt på forholdet mellom hva vi leverer (kroner) og kostnadene ved å levere. 2020 har på alle måter vært et ekstraordinært år for Innovasjon Norge. Det innebærer at denne måten å måle kostnadseffektivitet på, ikke gir et riktig eller fullstendig bilde. De store krisepakken kombinert med lavere kostnader som følge av blant annet redusert aktivitet, innebærer at kostnadseffektiviteten ikke er sammenlignbar med tidligere år.

Selskapets kostnadseffektivitet må sees i sammenheng med oppnådde effekter i norsk næringsliv (formålseffektivitet). Målet er ikke isolert sett å ha lav kostnadsandel, men en riktig kostnadsandel gitt de målgrupper, prioriteringer og virkemiddel som er nødvendige for å oppnå størst formålseffekt.

Styret er innforstått med at Innovasjon Norge, med sitt brede mandat, desentrale organisering, internasjonale tilstedeværelse og brede tjenestespekter, vil ha kostnadselementer som øvrige virkemiddelaktører ikke har. Samtidig arbeides det godt med å digitalisere ulike deler av organisasjonen for å forenkle kundenes tilgang til det offentlige tjenestetilbudet og en generell effektivisering av driften, noe som vil gi effektivitetsgevinster i årene fremover. Styret vil i 2021 vurdere fremtidig kostnadseffektivitet i lys av de forslagene som fremmes som konsekvens av regjeringens helhetlige gjennomgang av de næringsrettede virkemidlene.

## Redegjørelse for årsregnskapet

Årsresultatet for 2020 ble 122 millioner kroner mot 140 millioner kroner for 2019. Resultat før tap, ble 213 millioner kroner i 2020, mot 184 millioner i 2019. Driftskostnadene er lavere, det samme er kostnadene til kunderettede aktiviteter, mens tapsavsetningene er høyere i 2020 enn i 2019.

Netto renteinntekter utgjorde 435 millioner kroner i 2020 mot 437 millioner kroner året før. Reduksjon i netto renteinntekter på 2 millioner kroner skyldes lavere rentemargin, men også endringer i sammensetningen i utlånsporteføljen. Utbytte og gevinst/tap på verdipapirer viser et tap på 8 millioner kroner i 2020 mot en gevinst på 0,4 millioner kroner i 2019. Tapet skyldes nedskrivning av verdi på aksjer datterselskapet Investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa AS.

Sum driftsinntekter er 1 195 millioner kroner mot 1 297 millioner kroner i 2019. Reduksjonen på 102 millioner kroner skyldes reduksjon i offentlige inntekter med 16 millioner kroner, 81 millioner kroner i eksterne inntekter og 4 millioner kroner i diverse driftsinntekter. Reduksjonen i offentlige inntekter er en følge av at det inntektsføres i forhold til sum driftskostnader som ikke dekkes av eksterne inntekter og diverse driftsinntekter. Reduksjonen i eksterne inntekter skyldes i hovedsak avlyste og utsatte arrangementer som følge av korona. Netto reduksjon i diverse driftsinntekter på 4 millioner kroner skyldes i hovedsak at vi i 2020 har hatt en økning i netto provisjonsinntekter på EIF garantier på 3 millioner kroner, en reduksjon i netto valutatap på 2 millioner kroner, samt lavere leieinntekter på 9 millioner kroner sammenlignet med 2019.

Driftskostnadene er 1 409 millioner kroner mot 1 550 millioner kroner i 2019, en netto reduksjon på 141 millioner kroner. Lønns- og personalkostnadene er 821 millioner kroner i 2020 mot 776 millioner kroner i 2019. Økning på 46 millioner kroner skyldes primært økning i antall årsverk fra i snitt 736 i 2019 til et snitt på 767 for 2020, samt overtidsbetaling i 2020. Økningen i antall årsverk er relatert til midlertidige stillinger som følge av koronakrisen og arbeidet med å få ut krisepakken til næringslivet. Avskrivninger er redusert med 49 millioner kroner sammenlignet med 2019. Dette skyldes i hovedsak at vi i 2020 ikke har meravskrivninger på immaterielle eiendeler, slik vi hadde i 2019. Direkte prosjektkostnader er redusert med 146

millioner kroner som følge av innsparingstiltak for å justere for tapt ekstern inntekt i forbindelse med avlyste og utsatte arrangementer og aktiviteter som følge av Covid-19, samt reduserte kostnader knyttet til omstilling av reiselivsaktiviteter sammenlignet med fjoråret. Andre driftskostnader er omtrent på nivå med fjoråret.

Til tross for koronakrisen er misligholdet i porteføljen relativt lavt, og det er få konkurser. Netto tap på utlån utgjør 91 millioner kroner mot 44 millioner kroner i 2019. Netto tap skyldes i hovedsak i økning i konstaterte tap og økning i gruppenedskrivninger på lavrisikordningen. Det påregnes normalt årlige tap på lavrisikolån tilsvarende 0,5 prosent av porteføljen. For 2020 utgjorde tapsprosenten 0,65 prosent av porteføljen. Tap på utlån knyttet til Innovasjon Norges risikolåneordninger dekkes av tapsfond, og har dermed ikke resultatmessig effekt for Innovasjon Norge. Tap på utlån for risikolån og garantiordningene var i 2020 94 millioner kroner, mot 157 millioner kroner i 2019. Denne utlånsvirksomheten er forutsatt å innebære høyere risikoprofil enn lavrisikolåneordningen, og tap over tid på nær 5 prosent av porteføljen per år. Tapene utgjorde 1,7 prosent av porteføljen i 2020 (3,4 prosent i 2019).

Såkornfondene ble overført til Investinor AS med virkning fra 1.5.2020. Det medfører blant annet at Innovasjon Norge ikke lenger har eierinteresser i tilknyttede selskaper (299 millioner kroner i 2019) og innskutt kapital i låne- og investeringsfond er redusert med 2 milliarder kroner i 2020.

Kontantstrømmen viser at det årlig går store brutto inn- og utbetalinger gjennom Innovasjon Norge. Dette skyldes særlig at en stor del av innlånene for lånevirkosomheten refinansieres ca. hver tredje måned.

Innovasjon Norges balanse ved utgangen av året var 28,9 milliarder kroner, noe som er 2,6 milliarder kroner mer enn i 2019 (26,3 milliarder kroner). Av dette utgjør netto utlån 19 milliarder kroner per 31.12.2020 (18,5 milliarder kroner per 31.12.2019). Det er i 2020 utbetalt 4,0 milliarder kroner i nye utlån (3,0 milliarder kroner i 2019) og 4,9 milliarder kroner i tilskudd (2,8 milliarder kroner i 2019).

Selskapet har ikke hatt utgifter eller investeringer knyttet til forskning og utvikling i løpet av 2020. Det gjennomføres imidlertid eksterne evalueringer og analyser av selskapets aktiviteter og virkemiddelbruk, også i samarbeid med forskningsmiljøer. Kunnskapen fra disse benyttes i selskapets utvikling av tjenestetilbud, organisasjon og arbeidsprosesser.

## **Risikostyring**

Selskapet gjennomfører årlige vurderinger av forhold som er viktige for å nå målene om flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer. Innovasjon Norge står overfor en rekke risikoer fra eksterne faktorer knyttet til politiske, økonomiske eller teknologiske forhold og interne faktorer knyttet til medarbeidere, ledelse, systemer og prosesser. Risikouniverset inneholder: strategisk risiko, finansiell risiko og operasjonell risiko.

### **Strategisk risiko**

Strategisk risiko omfatter forhold som er viktige for Innovasjon Norges langsiktige måloppnåelse knyttet til formål, delmål og oppdragsgivernes prioriteringer. Selskapet gjennomfører vurderinger av forhold som er viktige for selskapets måloppnåelse på overordnet nivå. Dersom det skjer betydelige endringer i norsk økonomi, oppdragssituasjonen for selskapet eller at selskapet har betydelige avvik i tertialvis rapportering av måloppnåelse, vil det gjennomføres ekstraordinære risikovurderinger. Ved behov gjennomføres risikovurderinger av kritiske funksjoner og avgrensede områder på lavere nivå.

### **Finansiell risiko**

Den finansielle risikoen omfatter i hovedsak valuta-, likviditets-, kreditt- og renterisiko.

*Valutarisiko.* Innovasjon Norge har inntekter og kostnader i valuta. Valutarisiko knyttet til oppgjør av kostnader balanseres i hovedsak opp ved at selskapet har bankkonti i valutaer for de vesentligste valutaene selskapet handler i.

*Likviditetsrisiko.* Likviditetsrisiko er den risiko som er knyttet til Innovasjon Norges mulighet til å finansiere økning i utlån og låntakers evne til å gjøre opp for sine forpliktelser ved forfall. Størrelsen på innlån og utlån styres gjennom oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet. Likviditetsrisikoen er dermed minimal.

*Kredittrisiko.* Kredittrisiko er finansiell risiko knyttet til utlånsvirksomheten og er en vesentlig

risikotype i Innovasjon Norge. Utviklingen i låneporteføljen rapporteres til styret hvert tertial. Oppstår det vesentlige negative endringer, foretas en justering av risikoprofil. Gjennomgang av de vesentlige låneengasjementene og engasjementer med tapshendelse gjøres særskilt en gang i året i forbindelse med årsoppgjøret.

Lavrisikolånene gis på markedsmessige betingelser. Risiko i de enkelte prosjektene som finansieres skal være moderat. Risiko begrenses dermed ved relativt høye krav til sikkerhetsstillelse. Utover risiko på enkeltengasjementer er det strukturell risiko knyttet til den bransjemessige fordelingen av utlånsporteføljen, som avviker fra det som er vanlig for næringslivsporteføljer i banker. Vel 40 prosent er finansiering av fiskebåter, mens porteføljen for øvrig er omtrent likt fordelt mellom landbruk, industri og forretningsmessig tjenesteyting.

Innovasjons- og risikolån er en låneform som i hovedsak skal bidra til å dekke små og mellomstore bedrifters behov for risikoavlastning i prosjekter. Disse lånene ytes med moderate krav til sikkerhetsstillelse, men det forutsettes at kundens betjeningsevne er vurdert å være tilfredsstillende. Risikoen i denne type lån er relativt høy.

Det er etablert tapsfond for innovasjons- og risikolån og garantier. Målet med tapsfond er å gjøre Innovasjon Norge i stand til å avlaste risiko i innovative prosjekter med vekstpotensial, og derved bidra til å realisere flere lønnsomme prosjekter som det ellers vil være vanskelig å finne tilstrekkelig risikovilje for i markedet. For en mindre andel av denne låneporteføljen deler European Investment Fund (EIF) tapsrisikoen med Innovasjon Norge på 50/50-basis.

*Renterisiko.* Renterisikoen styres og reduseres gjennom en tilpasning av utlånsvilkårene til vilkårene på innlånsiden. Innlånene skal motsvare utlånene, samt sørge for nødvendig likviditet for å operere låneordningene. Innlånene avspeiler renteprofilen på utlånsmassen.

### **Operasjonell risiko**

I operasjonell risiko ligger de potensielle tapskildene som er knyttet til den løpende driften av Innovasjon Norge. Dette er for eksempel svikt i rutiner, svikt i datasystemer, kompetansesvikt og tillitsbrudd hos ansatte. Internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen.

Selskapets styrende dokumenter er samlet og tilgjengeliggjort i en egen database. Innovasjon Norge har beredskapsplaner og gjennomfører jevnlig øvelser. En egen compliance-funksjon bidrar til at selskapet reduserer risikoen for å pådra seg offentlige sanksjoner, økonomiske tap eller tap av omdømme som følge av at eksternt og internt regelverk ikke etterleves. Som en av de sentrale aktørene blant virkemiddelaktørene i Norge yter Innovasjon Norge statsstøtte blant annet i form av tilskudd og subsidierte lån, hvilket innebærer en forpliktelse til å overholde statsstøtteregelverket i EØS-avtalen. For å sikre forsvarlig etterlevelse har Innovasjon Norge utarbeidet en omfattende veileder som alle saksbehandlere og beslutningstakere anvender. I alle finansieringssaker nedtegnes hvordan statsstøtteproblematikken er ivaretatt, og i tillegg kontrollerer juridisk avdeling saker av særlig stor betydning eller kompleksitet, samt driver løpende opplæring av organisasjonen. Innovasjon Norges arbeid for å redusere risikoen for å pådra seg offentlige sanksjoner, økonomiske tap og tap av omdømme som følge av at internt eller eksternt regelverk ikke etterleves, er organisert etter IIAs modell for tre forsvarslinjer, i tillegg til eksterne kontroll- og bekreftelsesfunksjoner.

Det primære ansvaret ligger i førstelinjen, det vil si i operasjonell ledelse og i ytterste instans gjennom alle ansattes ansvar for å utføre sitt arbeid med de fullmakter, instruksjoner, policyer og retningslinjer som gjelder den enkelte. I Innovasjon Norge har alle lederne et særskilt ansvar for å etablere og gjennomføre risikostyring og internkontroll innenfor sitt ansvarsområde.

Selskapets compliancefunksjon har til formål å forebygge, avdekke og hindre gjentakelse av brudd på lover og regler. Compliancefunksjonen er sammen med risikostyringsfunksjonen definert som andrelinjefunksjoner med ansvar for å overvåke, vurdere, gi råd om, aggregere og rapportere om risikosituasjonen, men uten egne fullmakter til eller ansvar for å endre Innovasjon Norges forretningsrisiko. Tredjelinjen består av internrevisjon, som på vegne av styret og ledelsen reviderer om virksomheten har tilstrekkelige prosesser for risikostyring og internkontroll. Internrevisjon er utkontraktert til eksterne leverandører.

Eksternrevisor og Riksrevisjonen utgjør i tillegg eksterne kontroll- og bekreftelsesfunksjoner.

### **Fortsatt drift**

Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning av fortsatt drift. Regnskapet gir et rettvise

bilde av selskapets eiendeler, gjeld og resultat. Det har ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets utgang som er av betydning ved bedømmelsen av selskapet og som ikke fremkommer av årsregnskapet med tilhørende noter.

## Arbeidsmiljø

Et godt partssamarbeid er en forutsetning for å lykkes med IA-arbeidet, og i Innovasjon Norge har både ledelse, tillitsvalgte og verneombud viktige roller i dette arbeidet. Virksomheten er tilknyttet bedriftshelsetjeneste både ved hovedkontoret, regionkontorene og de fleste av våre kontorer i utlandet.

Det er etablert egne samarbeids- og arbeidsmiljøutvalg ved regionkontorene i Norge. Det er besluttet å etablere et system med verneombud utland som skal omfatte alle kontorene i selskapet.

Sykefraværet for 2020 var på 3,68 prosent, mot 3,76 prosent i 2019. Til sammenligning var sykefraværet i offentlig administrasjon og forsvar, og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning 4,2 prosent i tredje kvartal 2020. Lavere sykefravær i forbindelse med covid-19 og bruk av hjemmekontor, i tillegg til ny praksis for rapportering av sykefravær, forklarer reduksjonen i årets sykefraværstall. Det ble rapportert én skade i 2020.

Ansatt-turnover i 2020 er på totalt 7,3 prosent. Dette inkluderer vikarer, ansatte på engasjement og pensjonister.

78 nye medarbeidere er rekruttert eksternt, 39 av dem er faste stillinger. Selskapet har gjennomført 51 interne rekrutteringer. Det jobbes for å vri sammensetningen av ansatte i Innovasjon Norge i retning av flere digitale ressurser.

Det ble i oktober/november 2020 gjennomført en helhetlig medarbeiderundersøkelse i selskapet. Resultatene ble fremlagt i desember, og resultatene ble fulgt opp i hver avdeling både før og etter nyttår. Svarprosenten på undersøkelsen var 81 prosent.

Undersøkelsen er utarbeidet av Difi, og resultatene i Innovasjon Norges kan sammenlignes med tilsvarende for totalt 35 000 offentlige ansatte. Hovedtrekk i undersøkelsen:

Resultater fra undersøkelsen viser at det er et høyt engasjement i Innovasjon Norge. Sammenlignet med andre offentlige virksomheter ligger Innovasjon Norge høyere på denne dimensjonen.

Det rapporteres også om høy grad av støtte både fra kollegaer og ledere, samt at mange opplever de får utvikling og læring gjennom jobben. Disse resultatene ligger på samme høye nivå som de gjorde ved undersøkelsen fra våren 2019.

På områder som tidligere har vært utfordrende, som tillit til selskapets øverste ledelse og utnyttelse av digitale verktøy, er det signifikant fremgang.

Flere løfter frem behovet for at organisasjonen i enda større grad utnytter digitale løsninger og verktøy, samt bli bedre på intern kommunikasjon.

Innovasjon Norge vurderes som en attraktiv arbeidsplass, både av egne medarbeidere og mulige jobbsøkere. For fjerde år på rad er Innovasjon Norge stemt frem som den mest attraktive arbeidsgiveren av yrkesaktive med økonomiutdanning i en undersøkelse fra Universum. For femte året på rad topper Innovasjon Norge også listen over de mest attraktive arbeidsgiverne blant de merkantile studentene (Karrierebarometeret 2020).

## Likestilling, mangfold og diskriminering

Likestilling og mangfold er implementert i selskapets rutiner og retningslinjer. Bevissthet rundt dette inngår som en naturlig del av måten selskapet jobber på. Innovasjon Norge jobber med å utvikle tiltak og retningslinjer for å bidra til regjeringens inkluderingsdugnad. Innovasjon Norge balanserer i dag begreper i stillingsannonser når det gjelder krav til kompetanse, erfaring og mangfold for å sikre et bredt kandidattilfang blant aktuelle søkere.

Styret består av 11 medlemmer, hvorav fem kvinner og seks menn. Ved utgangen av 2020 var andelen kvinner i toppledergruppen fire av åtte (50 prosent).

Kvinneandelen i Innovasjon Norge var 55 prosent ved utgangen av 2020. Kvinneandelen av de nyansatte i løpet av 2020 var 46 prosent.

Kvinnefordeling på stillingsnivå:

Stillingskategori	2020	2019	2018
Direktør	68 %	65 %	63 %
Advokat	43 %	43 %	43 %
Avdelingsleder	56 %	58 %	56 %
Spesialrådgiver	38 %	37 %	38 %
Seniorrådgiver	54 %	56 %	53 %
Rådgiver	72 %	74 %	75 %
Konsulent	75 %	77 %	79 %

Lønnsforholdet mellom kvinner og menn; hele IN:

Stillingsnivå	Forskjell i gjennomsnittlig grunnlønn (kvinner/menn)*		
	2020	2019	2018
Direktør	- 6,5 %	- 4,6 %	-7,7 %
Avdelingsleder	- 1,7 %	- 2,1 %	-0,5 %
Spesialrådgiver	1,8 %	0,2 %	-0,7 %
Seniorrådgiver	- 4,9 %	- 4,9 %	-5,6 %
Rådgiver	0,1 %	- 1,5 %	-2,0 %
Konsulent	3,0 % ***	1,0 % ***	Ikke tilgjengelig **

\* Negativt avvik er lavere gjennomsnittlig grunnlønn for kvinner

\*\* Færre enn 4 ansatte i utvalget

\*\*\* Kun inkludert ansatte i Norge

Tabellen viser forskjellen mellom kvinner og menns snittlønn. Lønnsforskjeller som følge av ansiennitet er ikke hensyntatt i beregningen. Resultatet viser en mindre differanse enn i 2019 når det gjelder lønnsforskjeller for flere stillingsnivåer.

Innovasjon Norge har en aktiv og bevisst holdning til likelønn i forbindelse med nyansettelser og intern mobilitet, som er et viktig verktøy gitt virksomhetens grad av mobilitet. Generelt er vi bevisst forskjellene i lønn på det enkelte stillingsnivå, og jobber aktivt med å sikre prinsippet om likelønn.

Av 793 ansatte per 31.12.2020 arbeider 32 deltid. Av disse er 84 prosent kvinner.

Selskapet følger retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper. Innovasjon Norge ønsker medarbeidere med forskjellige kompetanser, perspektiver, alder, kjønn og livserfaringer. Selskapet har en mangfoldserklæring i alle stillingsutlysninger som vektlegger at rekrutteringen skal sikre et mangfold med hensyn til kjønn, alder og kulturell bakgrunn. Innovasjon Norge oppfordrer også spesielt personer med innvandrerbakgrunn, nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en til å søke.

## Intern omstilling og organisering

Som konsekvens av ny selskapsstrategi, ble det gjennomført en større omorganisering høsten 2019. Ny divisjonsstruktur ble satt 1. januar 2020, i tillegg ble det gjort endringer innenfor divisjonene første halvår. Den nye strukturen ga også endringer selskapets ledergruppe. Den nye ledergruppen er nå fulltallig, med 8 medlemmer. Målsettingen med endringene har vært å sette kundens behov i sentrum, styrke organisasjonens evne til å levere på oppdragene, i tillegg til å redusere tid- og kostnadskrevende behov for intern koordinering. Organisasjonens medarbeidere og tillitsvalgte har vært tett involvert i arbeidet, gjennom dialogmøter på divisjonsnivå og på arenaer som SAMU. Følgende designkriterier ble lagt til grunn for organiseringen på divisjonsnivå og har også vært førende for organisering på øvrige nivåer:

- å organisere for å levere på kjernen i samfunnsoppdraget
- en balansert organisasjonsmodell med hensyn til ansvar, budsjett og antall medarbeidere
- mindre silo, mer helhet, mer robuste fagmiljøer
- fokus på strategi og virksomhetsstyring, samt ivareta dialogen med oppdragsgivere på en bedre måte, det vil si mer enhetlig kommunikasjon og færre kontaktpunkter

Digitaliseringen av Innovasjon Norge er en viktig forutsetning for realisering av strategien, og fortsetter med god fart. Innovasjon Norge bygger en robust organisasjon for digital utvikling. I januar 2020 ble den nye enheten Mennesker og Teknologi etablert. Her finnes utviklere, HR og digitale ressurser som skal bidra til å drive digital produktutvikling fremover. Mange av de nye digitale ressursene er et resultat av intern kompetansevidning, og målet er å øke andelen



digitale ressurser i Innovasjon Norge totalt. Smidige metoder og utvikling i tverrfaglige produktteam er sentralt i dreiningen mot en mer digital virksomhet.

I et krevende år med en global koronapandemi muliggjorde Innovasjon Norges digitale infrastruktur og kompetanse en smidig overgang til arbeid hjemmefra. Her fortsatte utviklingen av gode digitale løsninger og hurtig tilpasning av systemer, noe som i sin tur gjorde det mulig å doble låne- og tilskuddsvolumet i 2020.

De ansatte har lagt ned en betydelig innsats for å gjennomføre dette, og har også vist en evne til å tilpasse seg en ny arbeidssituasjon med hjemmekontor og nye digitale løsninger. Denne innsatsen har medført stor belastning på en del ansatte. Det har også vært høyt fokus på finansieringstjenester på bekostning av den verdikjende dialogen med kunder og andre kompetansetjenester. Det er viktig å komme over i mer normal drift når den ekstraordinære perioden preget av pandemi er over.

Innovasjon Norge har i 2020 også gjennomført en dreining av reiselivsoppdraget i tråd med redusert finansiering i statsbudsjettet og føringer fra Nærings- og fiskeridepartementet. Endringen innebar at Visit Norway i løpet av året har dreid innsatsen fra en generell profilering av Norge mot utviklingen av Norge som reiselivsdestinasjon, samtidig som den generelle profileringen av Norge ble redusert. Endringene førte til et generelt nedtak av pressearbeidet på flere av våre kontorer i utlandet, herunder reduksjon av antall ansatte, i tillegg til prioritering av områder for Visit Norways strategiske tilstedeværelse.

Gjennom prosjektet «Rigget for eksport» gjorde Innovasjon Norge en grundig analyse av hvordan organisasjonen kan bidra til økt eksport, flere internasjonale investeringer og økt kunnskaps- og teknologisamarbeid. Forslagene som blant annet var knyttet til å sikre mer målrettet innsats og i sum et styrket eksportarbeid innebar blant annet en reduksjon i antallet faste kontorer og ansatte i mindre relevante markeder til fordel for styrking av kapasitet og kompetanse i de mest relevante områdene. Endringene er implementert i 2020 og får som konsekvens at antallet faste internasjonale kontorer reduseres med seks. Samtidig styrker vi vår tilstedeværelse i fire markeder.

## Ytre miljø

Virksomheten har ikke bidratt til forurensning av det ytre miljø utover det som er naturlig for denne type virksomhet. Hovedkontoret og distriktskontorene er sertifisert som «Miljøfyrtårn».

## Redegjørelse om samfunnsansvar

Innovasjon Norge arbeider aktivt for å fremme et ansvarlig næringsliv, både internt i selskapet og blant selskapets kunder, leverandører og samarbeidspartnere.

Innovasjon Norges forventninger og krav til egne ansatte, tillitsvalgte og konsulenter som utfører tjenester for selskapet, er beskrevet i selskapets etiske retningslinjer og antikorrupsjonspolicy. De etiske retningslinjene inneholder også et eget kapittel om forretningsetikk der det understrekes at etikk og samfunnsansvar skal inngå i vurderingskriteriene ved bruk av selskapets tjenester, for valg av samarbeidspartnere og leverandører. Innovasjon Norges samfunnsansvarsarbeid og etiske rammeverk er også et eget punkt i selskapets prosedyre for opplæring av nyansatte. Innovasjon Norge har også utdypende retningslinjer for blant annet habilitet, adgangen til å inneha tillitsverv og bierverv, samt regler for eierskap og handel med verdipapirer.

Som en del av arbeidet med å forankre samfunnsansvar i hele Innovasjon Norge, er det etablert et eget kompetanseteam med ressurspersoner. Kompetanseteamet støtter medarbeiderne, sparrer med dem om vanskelige saker og gjennomfører opplæringstiltak. Innovasjon Norge har et opplegg for dilemmatrening, der formålet er å sikre at alle som utfører arbeid eller tjenester for Innovasjon Norge kjenner til gjeldende rettslig og etisk rammeverk, og evner å identifisere og håndtere situasjoner som kan oppstå.

Selskapets bærekraftstrategi (2016-2020) utgjør rammen for Innovasjon Norges arbeid for å styrke ivaretagelsen av samfunnsansvar blant kundene. Den legger FNs bærekraftsmål, prinsippene til FNs Global Compact, OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter til grunn for arbeidet med strategien og implementeringen. Kravene som stilles til kunder og samarbeidspartnere er fastsatt i dokumentet «Policy for god forretningsskikk». Det baserer seg på de samme retningslinjene og prinsippene - alle anerkjente standarder for ansvarlig næringsliv.

Ansvarlig næringsliv er en integrert del av Innovasjon Norges tjenester, og det er et krav at alle som mottar tjenester fra Innovasjon Norge ivaretar prinsipper for ansvarlig næringsliv i tråd med de nevnte retningslinjene og prinsippene. Dette innebærer også at kunder og partnere kjenner til egne vesentlige risikoområder knyttet til korrupsjon, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, negativ påvirkning på miljø, og andre sider knyttet til forretningsetikk - samt at de iverksetter tiltak for å håndtere disse. Bestemmelser om dette er også blant annet tatt inn i Innovasjon Norges standardvilkår for lån, tilskudd og garantier.

En egen «Finansieringshåndbok» er tilgjengelig for selskapets kunde- og finansieringsrådgivere. Denne har et omfattende kapittel som veileder rådgiverne i hvordan de kan sikre at bærekraft og ansvarlig næringsliv blir riktig vurdert i alle prosjekter og ved alle kunder som søker finansiering hos Innovasjon Norge. Det er også utarbeidet en egen veileder for håndtering av saker med "røde flagg" - særskilte risikomomenter knyttet til ansvarlig næringsliv. I enkelte av Innovasjon Norges kompetansetjenester leveres det en egen modul om ansvarlig næringsliv, særlig tilpasset bedrifter som satser internasjonalt.

Innovasjon Norge har i 2020 gjennomgått porteføljen av leverandører med en risikobasert tilnærming. Noen av de leverandørene som er vurdert til å i størst grad være eksponert for mulig arbeidslivskriminalitet er fulgt opp, og Innovasjon Norge har mottatt tilfredsstillende svar på at de jobber med å bekjempe arbeidslivskriminalitet. Dette gir et godt grunnlag for videre oppfølgingsarbeid.

Innovasjon Norge har flere oppdrag som innebærer å bistå bedrifter inn i krevende markeder, gjennom for eksempel Enterprise Development for Jobs, Visjon 2030, delegasjonsreiser og Global Growth-programmer. Ulike aspekter av ansvarlig næringsliv har vært tema på mange seminarer og digitale møteplasser innenfor rammene av Innovasjon Norges oppdrag.

Innovasjon Norge har en elektronisk varslingskanal som både er tilgjengelig for interne og eksterne. Varslingskanalen er tilgjengelig på intranett og på Innovasjon Norges hjemmeside, og gjør det mulig for selskapet å kommunisere med anonyme varslere.

Innovasjon Norge har en risikobasert tilnærming til gjennomføring av Integrity Due Diligence (bakgrunnsundersøkelser) av kunder, leverandører og aktører som Innovasjon Norge setter kunder i kontakt med. Det er utarbeidet styrende dokumentasjon som angir i hvilke tilfeller det skal gjennomføres bakgrunnsundersøkelser. Selve utførelsen av bakgrunnsundersøkelsen reguleres av en egen prosedyre.

## RESULTATDISPONERING

Regnskapet for 2020 viser et overskudd på 122 millioner kroner. For ytterligere detaljer rundt utbytteregler vises det til note 34. Styrets forslag til disponering av overskuddet er som følger:

Avsatt utbytte til eier Nærings- og fiskeridepartementet fra:		
Lavrisikoordningen	kr	91 097 451
Overføres til eier Nærings- og fiskeridepartementet fra:		
Innovasjonslån og garantier	kr	22 366 917
Overføres til eiere, fylkeskommunene, fra:		
Risikolån og garantier	kr	17 510 981
Fordelt på:		
Troms og Finnmark fylkeskommune	kr	5 508 619
Nordland fylkeskommune	kr	2 751 837
Møre og Romsdal fylkeskommune	kr	2 565 702
Vestland fylkeskommune	kr	2 077 312
Trøndelag fylkeskommune	kr	1 623 000
Innlandet fylkeskommune	kr	1 486 233
Vestfold og Telemark fylkeskommune	kr	788 521
Agder fylkeskommune	kr	467 038
Viken fylkeskommune	kr	235 384
Rogaland fylkeskommune	kr	7 335
		17 510 981
Overført til opptjent kapital:		
Investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa	kr	-8 840 068
<b>Sum totalt</b>		<b>122 135 280</b>

## Utsiktene for 2021

Krisen har forsterket norsk næringslivs behov for Innovasjon Norges virkemidler og bistand. Vårt samfunnsoppdrag ligger fast. Også i 2021 skal Innovasjon Norge bidra til utvikling og omstilling av norsk økonomi. Selskapet skal øke næringslivets samlede verdiskaping gjennom å stimulere til flere gode gründere og bidra til at Norge får stadig flere vekstkraftige bedrifter og sterkere innovative næringsmiljøer. Tiltak for å stimulere til vekst gjennom eksport og internasjonalisering er en viktig del av Innovasjon Norges innsats. Gjennom vår regionale og internasjonale tilstedeværelse, skal Innovasjon Norge være sparringpartner for bedrifter i hele landet og i 2021 styrke vår rolle som førstelinje for et samlet norsk virkemiddelapparat. Tiltak for å stimulere til vekst gjennom eksport og internasjonalisering er en viktig del av Innovasjon Norges innsats.

### BEREDSKAP FOR VIDERE KRISETILTAK I 2021

Våren 2020 ble norsk økonomi truffet av det kraftigste tilbakeslaget siden andre verdenskrig. Strengt smitteverntiltak tok ned aktiviteten i mange næringer, etterspørselen falt kraftig, og på kort tid ble antallet registrerte arbeidsledige firedoblet. Krisen rammet store deler av verden samtidig, og oljeprisen stupte. Norges Bank satte styringsrenten til null, og det ble satt inn en finanspolitisk stimulans uten historisk sidestykke. Etter en bedring utover våren og sommeren ble smittesituasjonen igjen forverret gjennom høsten og vinteren, og smitteverntiltakene ble strammet inn igjen.

Styret konstaterer at Innovasjon Norge i 2020 som beredskapsorganisasjon effektivt og raskt bidro til å håndtere en betydelig større oppdragsportefølje enn i et normalår. Skulle regjeringen ha behov for å iverksette ytterligere krisetiltak overfor norsk næringsliv i 2021, vil Innovasjon Norge også være beredt til å løse slike oppdrag.

### DE LANGSIKTIGE UTFORDRINGENE BESTÅR

I årene fremover står vi overfor både nye og kjente utfordringer. Norge møter krevende utfordringer gjennom blant annet endrede internasjonale rammebetingelser, klimaendringer, endringer i befolkningen og arbeidslivet og endrede økonomiske forutsetninger.

Endrede rammebetingelser internasjonalt i retning av mer rivalisering og mindre samarbeid mellom land er bekymringsfullt i en tid da verden mer enn noen gang trenger å stå sammen om å løse felles utfordringer. Verdenssamfunnet står overfor en enorm, felles utfordring med å redusere utslippene av klimagasser. En aldrende befolkning følger av at vi lever lenger. Svekket produktivitetsvekst de siste tiårene er en utfordring vi deler med de fleste andre vestlige land. For Norge vil i tillegg petroleumsnæringen miste mye av sin betydning som vekstmotor for norsk økonomi. Usikkerhet og svingninger i verdens aksjemarkeder påvirker verdien av Statens pensjonsfond utland, som har finansiert en stadig større andel av statsbudsjettene.

Et sterkt, mangfoldig og omstillingsdyktig næringsliv er avgjørende for Norges vekstevne og for et godt velferdsnivå i fremtiden. For å opprettholde veksten i velferden trenger norsk økonomi flere bein å stå på. Vi må skape flere jobber, i flere bransjer, over hele landet. Det må være vekst i privat næringsliv.

Styret legger til grunn at vekst forutsetter evne til omstilling, innovasjon og nyskaping. Verdien av Innovasjon Norges langsiktige arbeid er forsterket gjennom krisen og vil bli stadig større i årene fremover. Styret er opptatt av at Innovasjon Norge også fremover har oppdrag og rammer som gjør nødvendig innsats mulig, av at virkemidlene faktisk er utløsende, av at virkemiddelapparatet er enkelt å bruke og av at Innovasjon Norge videreutvikler våre regionale og internasjonale partnerskap til beste for norsk næringsliv.

#### EN DØR INN

Som et ledd i en økt brukervennlighet i det næringsrettede virkemiddelapparatet har Nærings- og fiskeridepartementet bedt Innovasjon Norge ta rollen som felles førstelinje for virkemiddelapparatet, inkludert henvisningskompetanse til de andre virkemiddelaktørene. I 2021 skal vi også utrede et forslag til en felles digital inngang i samråd med de berørte virkemiddelaktørene.

Styret deler ambisjonen om en dør inn til virkemiddelapparatet. Det vil forenkle hverdagen til kundene. Innovasjon Norge har erfaring og kompetanse, teknologi, prosesser og organisasjon som gjør oss godt rustet til å få frem et felles målbilde, for så å realisere en dør inn til virkemiddelapparatet.

#### MÅLRETTET INNSATS FOR NORSK EKSPORT

Innovasjon Norge følger opp regjeringens nye handlingsplan for eksport, og styrker tilstedeværelsen i noen viktige eksportmarkeder. Evnen til å eksportere produkter og tjenester er avgjørende for utviklingen av et konkurransedyktig og bærekraftig norsk næringsliv. Innovasjon, næringsutvikling og eksport henger nøye sammen. Innovasjon Norge gjør nå endringer som vil styrke den eksportrettede innsatsen vår og gi nødvendig fleksibilitet til å bistå bedrifter i arbeidet med å gripe konkrete markedsmuligheter i utlandet. I sum innebærer dette at vi spisser innsatsen.

Som konsekvens styrker Innovasjon Norge nå tilstedeværelsen i de markedene med størst interesse og potensial for norsk næringsliv. Samtidig reduserer vi innsatsen i markeder der vår støtte ikke er like etterspurt.

Styret vil understreke at målet med endringene er å styrke den samlede eksportinnsatsen. Samarbeidet i Team Norway internasjonalt er sentralt for å kunne bistå norske bedrifter både der vi er til stede og i markeder der vi ikke er til stede i dag. I tillegg yter Innovasjon Norge bistand til bedrifter som eksporterer eller ønsker å eksportere også fra regionkontorene i Norge. Eksport starter hjemme.

#### EUS FORSKNINGS- OG INNOVASJONSPROGRAMMER

Horisont Europa blir verdens største forsknings- og innovasjonsprogram. Norsk deltagelse i Horisont Europa er av stor betydning for norsk næringsliv og for norske forsknings- og innovasjonsmiljøer. Sammenlignet med tidligere rammeprogrammer, stiller Horisont Europa økte krav til målbare effekter, en større nærhet til marked og samfunn, sterkere satsing på kommersialisering og innovasjon, og involvering av et bredere sett med aktører, hvor næringslivet i større grad må involveres. Digital Europe Programme (DIGITAL) er et nytt EU-program, med mål om å styrke Europas evne til å ta i bruk avansert digital teknologi, særlig blant SMBer og i offentlig sektor. Også dette programmet vil by på store muligheter for norsk næringsliv. Sammen med programmer som COSME, der Innovasjon Norge lenge har hatt en viktig rolle, representerer de nye EU-programmene et svært viktig supplement til de nasjonale virkemidlene.

Styret konstaterer at Innovasjon Norge, Norges forskningsråd og andre virkemiddelaktører har vært viktige brobyggere mellom norsk næringsliv og mulighetene i Horisont2020 og at det i dette samarbeidet er lagt et solid grunnlag for norsk deltakelse også i de nye EU-

programmene.

Inngangen til 2021 er preget av usikkerhet. Styret kan med tilfredshet slå fast at Innovasjon Norge i 2020 har hatt en viktig rolle som beredskapsorganisasjon, samtidig som kjerneoppgaven med å bidra til investeringer i innovasjon, kompetanseheving og FoU er styrket. Innovasjon Norge er godt rustet til å påta seg de oppgaver som ligger foran oss. Styret vil uttrykke takknemlighet for den tillit kunder, oppdragsgivere og samarbeidspartnere har vist organisasjonen gjennom 2020 og vil rette en særlig takk til selskapets ansatte, som i et ekstraordinært år har gjort en ekstraordinær innsats til beste for norsk næringsliv.

Oslo, 17. mars 2021  
Styret for Innovasjon Norge

**Signers:**

<b>Name</b>	<b>Method</b>	<b>Date</b>
Misund, Kristin	BANKID_MOBILE	2021-03-23 15:35 GMT+1
Andenæs, Arvid	BANKID	2021-03-23 16:02 GMT+1
Kristiansen, Merete Nygaard	BANKID	2021-03-23 16:18 GMT+1
Løkling, Jan	BANKID_MOBILE	2021-03-23 16:22 GMT+1
Bovim, Gunnar	BANKID_MOBILE	2021-03-23 16:48 GMT+1
Fladmark, Helene Falch	BANKID_MOBILE	2021-03-23 16:59 GMT+1
Johnsen, Sigbjørn	BANKID	2021-03-23 17:52 GMT+1
Wærness, Eirik	BANKID_MOBILE	2021-03-23 22:34 GMT+1
Nyhus, Håkon Øveland	BANKID_MOBILE	2021-03-24 08:42 GMT+1
Sørensen, Karin Ammerud	BANKID_MOBILE	2021-03-25 08:24 GMT+1
Lunde, Jørand Ødegård	BANKID_MOBILE	2021-03-25 13:20 GMT+1
Haugli, Håkon	BANKID_MOBILE	2021-03-25 19:09 GMT+1

**This document package contains:**

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

ÅRSREGNSKAP  
INNOVASJON NORGE  
2020



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

# Innovasjon Norge

## Resultatregnskap

(Beløp i 1 000 kr)

	Noter	2020	2019
Renter av utlån	3	609 111	708 722
Renter av bankinnskudd		3 692	13 481
<b>Sum renteinntekter</b>		<b>612 802</b>	<b>722 203</b>
Renter på innlån	4	108 192	218 603
Innlånsprovisjon	5	69 448	67 099
<b>Sum rentekostnader</b>		<b>177 641</b>	<b>285 702</b>
<b>Netto renteinntekter</b>		<b>435 162</b>	<b>436 501</b>
<b>Utbytte og netto gevinst / tap på verdipapirer</b>	6	<b>-7 882</b>	<b>400</b>
Offentlige inntekter	7	1 151 367	1 167 613
Eksterne inntekter	8	32 188	113 670
Diverse driftsinntekter		11 706	15 969
<b>Sum driftsinntekter</b>		<b>1 195 261</b>	<b>1 297 252</b>
Lønn og personalkostnader	9	821 458	775 673
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	10	10 893	60 140
Direkte prosjektkostnader	11	314 712	460 854
Andre driftskostnader	12, 13	262 057	253 617
<b>Sum driftskostnader</b>		<b>1 409 120</b>	<b>1 550 284</b>
<b>Resultat før tap</b>		<b>213 421</b>	<b>183 869</b>
Tap på utlån og garantier	14	220 499	201 149
Tapsdekning	14, 15	-129 213	-156 908
<b>Sum netto tap på utlån og garantier</b>	14	<b>91 285</b>	<b>44 241</b>
<b>Årsresultat</b>		<b>122 135</b>	<b>139 628</b>
Utbytte og overføringer til eiere	34	130 975	138 506
Overført til / fra opptjent kapital i låne- og investeringsfond	33, 34	-8 840	1 122
Overført til opptjent egenkapital	34	-	-
<b>Sum overføringer og disponeringer</b>	34	<b>122 135</b>	<b>139 628</b>



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2



# Innovasjon Norge

## Eiendeler

(Beløp i 1 000 kr)

	Noter	2020	2019
Ordinære innskudd i banker	16, 19	1 755 373	1 272 463
Bundne innskudd i Norges Bank	16, 19	7 701 902	5 470 222
<b>Sum bankinnskudd</b>		<b>9 457 275</b>	<b>6 742 685</b>
Lavrisikolån	17, 19, 21, 25	14 179 530	13 840 047
Innovasjons- og risikolån	17, 19, 21, 25	5 395 797	4 402 328
Andre utlån	18, 19	314 017	1 324 203
<b>Sum brutto utlån</b>		<b>19 889 344</b>	<b>19 566 578</b>
- Nedskrivninger på individuelle utlån	14	-585 798	-862 438
- Nedskrivninger på grupper av utlån	14	-298 000	-196 000
<b>Sum netto utlån</b>		<b>19 005 546</b>	<b>18 508 139</b>
<b>Aksjer og andeler</b>	22	-	<b>8 200</b>
<b>Eierinteresser i tilknyttede selskap</b>		-	<b>298 615</b>
<b>Eierinteresser i konsernselskaper</b>	23	<b>256 375</b>	<b>269 357</b>
<b>Varige driftsmidler</b>	10	<b>34 651</b>	<b>36 273</b>
<b>Andre eiendeler</b>	24	<b>50 098</b>	<b>328 021</b>
<b>Ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter</b>	25	<b>133 230</b>	<b>179 304</b>
<b>Sum eiendeler</b>		<b>28 937 175</b>	<b>26 370 595</b>



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

# Innovasjon Norge

## Gjeld og Egenkapital

(Beløp i 1 000 kr)

	Noter	2020	2019
Innlån fra staten, lavrisikolån	19, 26	12 495 000	12 185 000
Innlån fra staten, innovasjons- og risikolån	19, 26	5 440 000	4 420 000
<b>Sum innlån fra staten</b>		<b>17 935 000</b>	<b>16 605 000</b>
<b>Annen gjeld</b>	27	<b>1 011 972</b>	<b>985 330</b>
<b>Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter</b>	28	<b>508 554</b>	<b>803 615</b>
Pensjonsforpliktelser	29	64 116	89 598
Nedskrivninger på garantiansvar	14	15 285	14 867
Tapsfond	30	3 404 272	2 611 615
Rentestøttefond	31	321 532	48 562
Tilskuddsfond	32	3 819 758	1 369 952
<b>Sum avsetninger til forpliktelser</b>		<b>7 624 962</b>	<b>4 134 593</b>
Innskutt kapital i låne- og investeringsfond	33	270 000	2 246 529
Opptjent kapital i låne - og investeringsfond	33	-14 826	-5 986
<b>Sum kapital låne- og investeringsfond</b>	33	<b>255 174</b>	<b>2 240 544</b>
Innskutt egenkapital	34	665 645	665 645
Opptjent egenkapital	34	935 868	935 868
<b>Sum egenkapital</b>	34	<b>1 601 514</b>	<b>1 601 514</b>
<b>Sum gjeld og egenkapital</b>		<b>28 937 175</b>	<b>26 370 595</b>

Oslo, 31. desember 2020

17. mars 2021

I styret for Innovasjon Norge

Gunnar Bovim  
*styreleder*

Jørand Ødegård Lunde  
*nestleder*

Sigbjørn Johnsen

Merete Nygaard Kristiansen

Eirik Wærness

Jan Løkling

Arvid Andenæs

Helene Falch Fladmark

Kristin Misund

Karin Ammerud Sørensen  
*ansattrepresentant*

Håkon Øveland Nyhus  
*ansattrepresentant*

Håkon Haugli  
*administrerende direktør*



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**Innovasjon Norge**  
**Kontantstrømpoppstilling**

(Beløp i 1000 kr)

	2020	2019
Årsresultat	122 135	139 628
Ordinære avskrivninger	10 893	60 140
- Gevinst /+ tap ved salg av driftsmidler	98	-174
Endring i tapsavsetninger på utlån	-174 640	157 329
Endring nedskrivning aksjeinvesteringer	6 680	-28 822
Forskjell kostnadsført / betalt pensjon	-25 483	-33 861
Endring i andre tidsavgrensningposter	2 558 047	133 246
Innbetalinger på utlån	2 350 867	2 932 355
Utbetalinger på utlån	-4 015 031	-2 971 693
Innbetalt fra oppdragsgivere til tilskuddsaktiviteter	7 629 155	2 833 127
Utbetalte tilskudd	-4 948 062	-2 777 292
Utbetalt til investorer såkorninvesteringer	-3 945	-15 532
Innbetalt fra staten til tapsfond	403 500	-
Tilbakebetalt til staten fra tapsfond	-504 370	-
<b>A - Netto kontantstrøm fra driften</b>	<b>3 409 843</b>	<b>428 451</b>
<b>B - Tilbakebetalt / innskutt investeringsfond til/fra eier</b>	<b>-1 976 529</b>	<b>-63 936</b>
Innbetalinger på innlån	55 650 000	50 165 000
Utbetalinger på innlån	-54 320 000	-50 010 000
<b>C - Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter</b>	<b>1 330 000</b>	<b>155 000</b>
Kjøp av aksjer	-39 355	-346 773
Salg av aksjer	-	44 418
<b>D - Netto kontantstrøm fra verdipapirer</b>	<b>-39 355</b>	<b>-302 354</b>
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	65	364
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-9 435	-6 418
<b>E - Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</b>	<b>-9 369</b>	<b>-6 055</b>
A+B+C+D+E = netto likviditetsendring	<b>2 714 590</b>	<b>211 106</b>
<b>Likviditet 01.01</b>	<b>6 742 685</b>	<b>6 531 579</b>
<b>Likviditet 31.12</b>	<b>9 457 275</b>	<b>6 742 685</b>



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

# Innovasjon Norge

## Noter til årsregnskapet 2020

### NOTE 1

#### SELSKAPSFORMLASJON OG REGNSKAPSPRINSIPPER

##### Selskapsinformasjon

Innovasjon Norge er et særlovsselskap med formål å være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet. Innovasjon Norges hovedmål er å skulle utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling og utløse regionenes næringsmessige muligheter.

Nærings- og fiskeridepartementet er hovedeier med 51 % og fylkeskommunene eier 49 %. Innovasjon Norge forvalter midler fra Nærings- og fiskeridepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Utenriksdepartementet, Kulturdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Samferdselsdepartementet, fylkeskommunene og fylkesmennene.

Innovasjon Norge tilbyr fem tjenestetyper:

- finansieringstjenester
- kompetansetjenester
- rådgivningstjenester
- nettverkstjenester
- profileringstjenester

##### Grunnlaget for utarbeidelse av regnskapet

Årsregnskapet er avgitt i samsvar med regnskapsloven, god regnskapsskikk for øvrige foretak og lov om Innovasjon Norge.

##### Bruk av estimat

Ved utarbeidelse av årsregnskapet benyttes estimater og skjønnsmessige vurderinger av usikre størrelser. Estimaten og vurderingene representerer et beste skjønn på tidspunktet for regnskapsavleggelsen. Faktiske resultater vil kunne avvike fra estimatene. Innovasjon Norges vesentligste estimater og vurderinger er knyttet til vurdering av nedskrivninger på utlån og garantier og pensjoner til egne ansatte.

##### Omklassifisering

I de tilfeller klassifisering av poster endres vil også fjorårets tall omarbeides for å gjøre regnskapene sammenlignbare.

##### Konsolidering

Det utarbeides ikke konsernregnskap for Innovasjon Norge og dets datterselskaper etter unntaksregelen i Regnskapsloven § 3-8. Dette er basert på at datterselskapene ikke anses å ha betydning for å bedømme Innovasjon Norges stilling og resultat.

##### Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er i balansen omregnet til balansedagens kurs. Inntekter og kostnader i utenlandsk valuta er omregnet til kursen på transaksjonstidspunktet. Verdiendringer som følger av endret kurs mellom transaksjons- og balansedag resultatføres.

##### Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tolv måneder fra anskaffelse.

##### Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

##### Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler balanseføres når:

1. det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene knyttet til eiendelen vil tilflyte foretaket, og
2. anskaffelseskost for eiendelen kan måles pålitelig

Immaterielle eiendeler vurderes til anskaffelseskost og nedskrives til virkelig verdi dersom denne er lavere enn bokført verdi, og verdifallet forventes ikke å være forbigående. Immaterielle eiendeler med begrenset økonomisk levetid avskrives over forventet brukstid.

##### Varige driftsmidler

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som varige driftsmidler. Varige driftsmidler vurderes til anskaffelseskost og nedskrives til virkelig verdi dersom denne er lavere enn bokført verdi, og verdifallet forventes ikke å være forbigående. Varige driftsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives over forventet brukstid.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

## Utlån, aksjer og finansielle forpliktelseser

### Generelle prinsipper og definisjoner

#### *Innregning og fraregning*

Utlån, aksjer, øvrige finansielle eiendeler, samt innlån fra staten og øvrige finansielle forpliktelseser innregnes i balansen når Innovasjon Norge blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser.

Utlån, aksjer og øvrige finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper.

Innlån fra staten og øvrige forpliktelseser fraregnes fra balansen når de har opphørt — det vil si når plikten angitt i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

#### *Definisjon av amortisert kost*

Etter førstegangsinnregning måles utlån og fordringer, samt innlån fra staten og andre finansielle forpliktelseser til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Ved beregning av den effektive renten estimeres kontantstrømmer.

### Utlån

Innovasjon Norges utlånsvirksomhet er inndelt i tre lånetyper:

1. Lavrisikolån
2. Innovasjons- og risikolån
3. Øvrige låneordninger

Etableringsprovisjon ved utbetaling av innovasjonslån og andre risikolån blir inntektsført på utbetalingstidspunktet da provisjonen ikke overstiger de direkte kostnadene. De andre låneordningene har ikke etableringsprovisjon.

### Verdifall på utlån

På balansedagen vurderes det om det finnes objektive indikasjoner på at utlån har falt i verdi.

Eksempler på tapshendelser er vesentlige finansielle problemer hos debitor som kan være:

- svak økonomi
- negativ økonomisk utvikling
- betalingsmislighold
- betydelige endringer i vilkår
- negative endringer i interne og eksterne forhold
- konkurs
- gjeldsforhandlinger eller avvikling

Verdivurderingene av sikkerhetene er beheftet med relativt stor usikkerhet både som følge av at beliggenhet tidvis er usentral, pantet er spesialisert og antallet mulige interessenter er begrenset.

#### *Individuelle nedskrivninger*

Dersom det foreligger objektive indikasjoner nedskrives utlånet. Nedskrivningen måles som differansen mellom utlånets balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte fremtidige kontantstrømmene, diskontert med den finansielle eiendelens effektive rente. Nedskrivningen innregnes i resultatet.

#### *Gruppevise nedskrivninger*

For lavrisikolånene foretas også gruppevise nedskrivninger. Porteføljen er inndelt i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper. Utlån som er vurdert for nedskrivning individuelt, men hvor objektive bevis på verdifall ikke finnes, medtas i gruppevurdering av utlån. Gruppenedskrivningene fastsettes med utgangspunkt i risikoklassifiseringssystemet der kalkulert risiko beregnes som produktet av antatt driftsrisiko og risiko for manglende sikkerhetsdekning.

### Tapsfond

Det er etablert tapsfond for innovasjons- og risikolån og garantier. Med begrepet tapsfond menes midler som skal dekke forventede tap på disse særskilte utlånsordningene og garantiene. Midlene inngår i bevilgninger fra staten, enten som særskilte bevilgninger eller som en del av tilskuddsmidlene. Midlene avsettes som en forpliktelse i balansen. Når det foretas en nedskrivning av utlån i en utlånsordning som har et tapsfond, foretas en tilsvarende inntektsføring fra tapsfondet. Nedskrivninger og inntektsføring fra tapsfondet presenteres brutto i resultatregnskapet på regnskapslinjene «Tap på utlån og garantier» og «Tapsdekning». Nedskrivninger innenfor tapsfondets størrelse vil ikke ha netto resultatteffekt for Innovasjon Norge. Eventuelle tap utover tapsfondet størrelse dekkes av staten i form av ekstra bevilgninger. Se nærmere omtale i note 30.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**Nærmere beskrivelse av Innovasjon Norges finansieringstjenester****Lavrisikolån**

Lavrisikolån er et tilbud til bedrifter med behov for finansiering av sitt langsiktige kapitalbehov. Lånene gis på konkurransedyktige markedsmessige rentebetingelser. Lavrisikolånene skal sikres med pant og har normalt sikkerhetsmessig dekning, men kan ha pantemessig underdekning på inntil 25 % på innvilgelsestidspunktet. Lavrisikolån prioriteres gitt til bedrifter i distrikter og til prosjekter hvor lånetilbudet fra andre banker er begrenset på grunn av risikomessige vurderinger fra bankenes side. Det er ingen begrensning på bedriftsstørrelse, men lånene gis i hovedsak til små og mellomstore bedrifter med inntil 250 ansatte. Innovasjon Norge har et spesielt ansvar for å ivareta finansiering av bedrifter i fiskeriene, i landbruket og i distriktene. Tap på denne type lån dekkes av rentemarginen og får resultatteffekt. Innovasjon Norge bærer således den økonomiske risikoen ved disse lånene. Avdragstid er normalt 5-15 år. Lånene finansieres med rentebærende innlån fra staten. Resultat på ordningen tilbakebetales i sin helhet til staten gitt at egenkapitalandel på ordningen tilsvarer 10,5 %.

**Risikolån**

Risikolån gis som toppfinansieringslån med relativt høy grad av risiko og med til dels gunstige betingelser hva angår rente og nedbetalingstid sett i forhold til prosjektrisikoen. Risikolån kan benyttes til delfinansiering av investeringsprosjekter som handler om nyetablering, nyskaping, omstilling, internasjonalisering og utvikling og som det er vanskelig å finne tilstrekkelig risikovilje for å kunne gjennomføre i det private kredittmarkedet. Innovasjon Norges medvirkning skal ha en utføsende effekt for at prosjektet skal kunne gjennomføres. Mindre lån kan gis uten pantesikkerhet, mens større lån har pantesikring som kan ha underdekning mellom 25 % til 75 % på innvilgelsestidspunktet.

Rentene for risikolån ligger noe høyere enn for lån i det private kredittmarkedet og skal normalt ha noe kortere løpetid. Målgruppen er bedrifter over hele landet og i alle bransjer. Maksimalt engasjement per kunde er 50 millioner kroner. Maksimal løpetid på risikolån er 15 år inklusive avdragsfrie perioder. Lånene finansieres med rentebærende innlån fra staten. Tap på lånene finansieres via tapsfond. Det betyr at tap på risikolån ikke har resultatteffekt og Innovasjon Norge bærer ikke den økonomiske risikoen ved disse lånene. Tap med tilhørende tapsdekning vises brutto i regnskapet. Resultat på ordningen tilbakebetales i sin helhet til staten og fylkene.

**Garantier**

Innovasjon Norges garantiordninger er i hovedsak rettet mot gründere og vekstbedrifter som på grunn av manglende sikkerhet har problemer med å få lån i private banker. Innovasjon Norges garantier er i praksis en sidesikkerhet som stilles ovenfor bedriftens lokale bankforbindelse for at banken skal kunne innvilge driftskreditt eller investeringslån. Primært benyttes våre garantier som garanti for driftskreditt. Garanti kan kun stilles som simpel garanti ovenfor bank med garantiansvar normalt inntil 50 %, men inntil 75 % for bedrifter yngre enn 3 år. For 50 % garantier er garantiprovisjonen på minimum 1 %. For 75 % garantier er garantiprovisjonen minimum 2 %. Tap på garantier dekkes av tapsfond og får ingen resultatteffekt for Innovasjon Norge. Innovasjon Norge bærer således ikke den økonomiske risikoen ved garantiene. Det avsettes til tapsfond for alle garantier som gis. Ordningen ligger under delregnskapene for risikolån og innebærer at resultat på ordningen i sin helhet tilbakebetales til staten og fylkene.

**Investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa**

Denne ordningen ble i 2019 slått sammen til et fond og overført til vårt datterselskap Investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa AS. Ordningen driftes videre i datterselskapet basert på tilsvarende rammer som hos Innovasjon Norge. Ordningen innebærer at fondet kan investere sammen med norsk næringsliv på kommersielle betingelser i Nordvest-Russland og Øst-Europa. Målgruppen er små- og mellomstore norske bedrifter med internasjonale vekstambisjoner og forutsetninger for å lykkes i fondet virkeområder.

Innovasjon Norges sitt eierskap i datterselskapet er finansiert med investeringsfond fra staten. Etter at ordningen ble overført til datterselskapet vil resultater kun bestå av verdjusteringer på verdien av aksjene i datterselskapet og eventuelle utbytter. Et utbytte fra datterselskapet skal gå uavkortet tilbake til Nærings- og fiskeridepartementet. Øvrige resultater dekkes av investeringsfondet og Innovasjon Norge bærer derfor ingen økonomisk risiko.

**Aksjer**

Aksjer er vurdert etter kostmetoden. For investeringer som anses som langsiktige nedskrives disse til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Investeringer som anses som kortsiktige vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Mottatt utbytte fra selskapene inntektsføres som utbytte av verdipapirer.

Tilknyttet selskap er selskap der Innovasjon Norge har betydelig innflytelse. Normalt foreligger det betydelig innflytelse når Innovasjon Norge har en eierandel på 20 % eller mer. Som datterselskap regnes selskap der Innovasjon Norge har kontroll. Normalt foreligger det kontroll når selskapet har en eierandel på 50 % eller mer. Tilknyttede selskap og datterselskap regnskapsføres etter kostmetoden.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**Tilskuddsfond**

Innovasjon Norge har årlige tilsagnsrammer for tilskuddsordninger til ulike formål.

For tilskuddsordningene som organiseres med fond gjelder følgende regler:

- Tilskuddsmidlene, som bevilges over statsbudsjettet, blir inntil utbetaling plassert på øremerkede konti i Norges Bank som ikke er rentebærende for Innovasjon Norge. Tilskuddsmidlene innregnes i balansen til Innovasjon Norge og er klassifisert som bankinnskudd med motpost forpliktelse «Tilskuddsfond».
- For tilskuddsordningene bortfaller tilsagn dersom midlene ikke er benyttet senest tre år etter innvilgningsåret. Ubrukte tilskuddsmidler for disse ordningene tilbakeføres til neste års ramme eller til staten avhengig av regelverket for tilskuddsordningen.
- Tilskuddsmidler som utbetales til kunder har ingen resultat effekt for Innovasjon Norge og blir således ikke utgifts- eller inntektsført i resultatregnskapet. Kostnader knyttet til tjenesteleveranser i regi av Innovasjon Norge er kostnadsført i resultatregnskapet og tilhørende kostnadsdekning fra tilskuddsmidler er resultatført under offentlige inntekter.

**Prinsipper for inntekts- og kostnadsføring****Inntekter**

Inntekter regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende kostnader. I de tilfeller det ikke er en klar sammenheng mellom utgifter og inntekter fastsettes fordelingen etter skjønnsmessige kriterier. Øvrige unntak fra sammenstillingsprinsippet er angitt der det er aktuelt.

**Offentlige inntekter**

Offentlige bevilgninger til Innovasjon Norge inntektsføres i takt med påløpte kostnader for de formål som bevilgningene er ment å dekke. Dette betyr at deler av bevilgningen et år kan bli overført til neste år.

**Rentestøttefond**

Rentestøttefond er midler som skal dekke avtalte renter ved innvilgning av rentefrihet på innovasjons- og risikolån. Bevilgede midler avsettes som en forpliktelse i balansen. Når det gis rentefrihet foretas en tilsvarende inntektsføring av forpliktelsen som tilsvarer inntektstapet.

Rentestøttefondet finansieres ved at vi bevilger tilskuddsmidler til oss selv fra rammen for risikolån. Tilskuddsrammene gis årlig fra Regional utvikling fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Innovasjonsordningen fra Nærings- og fiskeridepartementet. For hvert år skal det avsettes tilstrekkelige midler til å dekke innvilgning av rentefrihet i inneværende år.

**Kostnader**

Kostnader regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende inntekt. I de tilfeller det ikke er en klar sammenheng mellom utgifter og inntekter fastsettes fordelingen etter skjønnsmessige kriterier. Øvrige unntak fra sammenstillingsprinsippet er angitt der det er aktuelt.

**Renteinntekter og -kostnader**

Renter resultatføres etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader.

Renteinntekter og rentekostnader knyttet til såkornordningen presenteres brutto under regnskapslinjene «Renter av utlån» og «Renter på innlån». For såkornordningene skal rentekostnadene tilsvare renteinntektene. Såkornordningen er innrettet slik at den ikke skal gi resultat effekt for Innovasjon Norge. Såkornordningen er overført til Investinor AS med virkning fra 01.05.2020.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**Pensjoner**

Innovasjon Norge regnskapsfører pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser i henhold til Norsk Regnskapsstandard, NRS 6 Pensjonskostnader.

*Ytelsespensjon*

Ved regnskapsføring av pensjon som er ytelsesplan, kostnadsføres forpliktelsen over opptjeningstiden i henhold til planens opptjeningsformel. Allokeringemetode tilsvarende planens opptjeningsformel med mindre det vesentlige av opptjeningen skjer mot slutten av opptjeningsperioden. Lineær opptjening legges da til grunn. For pensjonsordninger etter lov om foretakspensjon anvendes således lineær opptjening.

Estimatavvik og virkningen av endrede forutsetninger amortiseres over forventet gjenværende opptjeningsperiode i den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene (korridor). Virkningen av planendringer med tilbakevirkende kraft som ikke er betinget av fremtidig ansettelse, innregnes i resultatregnskapet umiddelbart. Planendringer med tilbakevirkende kraft som er betinget av fremtidig ansettelse, fordeles lineært over tiden frem til ytelsen ikke lenger er betinget av fremtidig ansettelse.

Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsene og verdien av pensjonsmidler som er avsatt for betaling av ytelsene. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Måling av pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler gjennomføres på balansedagen. Arbeidsgiveravgift er inkludert i tallene, og er beregnet av netto faktisk underfinansiering. Avtalefestet pensjonsforpliktelse (AFP) innenfor LO/NHO-ordningen er en ytelsesbasert flerforetaksordning, men som regnskapsføres som en innskuddsbasert ordning da den ikke er målbar.

**Kontantstrømoppstilling**

Likviditetsbeholdningen er definert som kontanter og bankinnskudd. Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden og er tilpasset de ulike virksomhetsområdene.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2



## NOTE 2

## DELREGNSKAP - RESULTAT

(Beløp i 1 000 000 kr)

Innovasjon Norge har 7 delregnskap med bakgrunn i regelverk fra oppdragsgivere og eiere. Hvert delregnskap har separat resultat og balanse, samt egne regler for egenkapital og resultatdisponering. Se note 34.

	Lavrisiko låneordningene		Risiko-lån distriktrettede		Innovasjons- og risiko-lån og øvrige ordninger		Tjenesteleveranser og tilskuddsforvaltning		Såkorrfondene		Investeringsfondet Nordvest Russland og Øst-Europa		Felles egenkapital		Sum	
	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Renter av utlån	388	465	65	69	145	146	2	0	9	29	-	-	-	-	609	709
Renter av bankinnskudd	1	3	0	0	0	1	2	9	-	-	0	0	-	-	4	13
Sum renteinntekter	389	467	65	69	146	147	4	9	9	29	0	0	-	-	613	722
Renter på innlån	73	143	6	13	17	33	3	0	9	29	-	-	-	-	108	219
Innlånsprovisjon	48	50	6	5	15	13	-	-	-	-	-	-	-	-	69	67
Sum rentekostnader	121	192	12	18	32	46	-3	0	9	29	-	-	-	-	178	286
<b>Netto renteinntekter</b>	<b>268</b>	<b>275</b>	<b>53</b>	<b>51</b>	<b>113</b>	<b>101</b>	<b>1</b>	<b>9</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>435</b>	<b>437</b>
Offenlige inntekter	-	-	-	-	-	-	1 148	1 158	4	10	-	-	-	-	1 151	1 168
Eksterne inntekter mv.	1	2	0	0	6	3	37	124	-	-	-9	1	-	-	36	130
Sum driftsinntekter	1	2	0	0	6	3	1 185	1 281	4	10	-9	1	-	-	1 187	1 298
Sum driftskostnader	86	143	36	30	97	76	1 186	1 290	4	10	-	1	-	-	1 409	1 550
<b>Resultat før tap</b>	<b>182</b>	<b>134</b>	<b>18</b>	<b>22</b>	<b>22</b>	<b>27</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-</b>	<b>0</b>	<b>-9</b>	<b>1</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>213</b>	<b>184</b>
Tap på utlån og garantier	91	44	16	19	78	138	-0	0	35	0	-	-	-	-	220	201
Tapsdekning	-	-	-16	-19	-78	-138	0	-0	-35	-0	-	-	-	-	-128	-157
Sum netto tap på utlån og garantier	91	44	-	-	0	-	-0	-0	-	0	-	-	-	-	91	44
<b>Resultat</b>	<b>91</b>	<b>90</b>	<b>18</b>	<b>22</b>	<b>22</b>	<b>27</b>	<b>-0</b>	<b>0</b>	<b>-</b>	<b>0</b>	<b>-9</b>	<b>1</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>122</b>	<b>140</b>
<b>Disponering av resultatet:</b>																
Utbytte/overføring til eier	91	90	18	22	22	27									131	139
Fra låne- og investeringsfond	-	-	-	-	-	-									-9	1
Til opplyst egenkapital	-	-	-	-	-	-									-	-
<b>Sum disponert</b>	<b>91</b>	<b>90</b>	<b>18</b>	<b>22</b>	<b>22</b>	<b>27</b>					<b>-9</b>	<b>1</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>122</b>	<b>140</b>



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

## NOTE 2

## DELREGNSKAP - FORTSETTELSE, BALANSE

(Beløp i 1 000 000 kr)

	Lavrisiko låneordningene		Risikolån distriktsrettede		Innovasjons- og risikolån og øvrige ordninger		Tjenesteleveranser og tilskuddsforvaltning		Såkorfondene		Investeringsfondene Nordvest-Russland og Øst-Europa		Felles egenkapital		Sum	
	Regnskap	31.12.19	Regnskap	31.12.19	Regnskap	31.12.19	Regnskap	31.12.19	Regnskap	31.12.19	Regnskap	31.12.19	Regnskap	31.12.19	Regnskap	31.12.19
<b>Eiendeler</b>																
Bankinnskudd	320	252	959	910	3 190	1 860	4 988	2 223	-	1 493	0	6	-	-	9 457	6 743
Brutto utlån	14 180	13 840	1 380	1 315	4 016	3 087	314	85	-	1 239	-	-	-	-	19 889	19 567
Tapsnedskrivning	-453	-364	-104	-117	-327	-328	-	-	-	-249	-	-	-	-	-884	-1 058
Netto utlån	13 727	13 476	1 276	1 198	3 689	2 759	314	85	-	990	-	-	-	-	19 006	18 508
Aksjer og andeler	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	-	8	-	-	0	8
Eierinteresser i tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	-	-	299	-	-	-	-	-	299
Eierinteresser i konsernselskap	-	-	-	-	-	-	0	0	-	13	256	256	-	-	256	269
Vartige driftsmidler	35	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	36
Andre eiendeler	-	-	67	2	-0	136	52	51	-	278	0	0	20	20	138	487
Ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	62	95	9	12	8	13	54	60	-	-	-	-	-	-	133	179
<b>Sum eiendeler</b>	<b>14 144</b>	<b>13 858</b>	<b>2 311</b>	<b>2 121</b>	<b>6 886</b>	<b>4 768</b>	<b>5 408</b>	<b>2 419</b>	<b>-</b>	<b>3 073</b>	<b>256</b>	<b>270</b>	<b>20</b>	<b>20</b>	<b>29 025</b>	<b>26 529</b>
<b>Gjeld og egenkapital</b>																
Innlån fra staten	12 495	12 185	1 462	1 242	3 978	3 178	-	-	-	-	-	-	-	-	17 935	16 605
Annen gjeld	168	191	34	121	80	82	1 304	864	-	681	1	0	-	-	1 587	1 939
Avsetning til forpliktelser	5	6	815	758	2 828	1 507	3 998	1 449	-	416	-	6	-	-	7 646	4 143
Låne- og investeringsfond	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 977	255	264	-	-	255	2 241
Egenkapital	1 476	1 476	-	-	-	-	106	106	-	-	-	-	20	20	1 602	1 602
<b>Sum gjeld og egenkapital</b>	<b>14 144</b>	<b>13 858</b>	<b>2 311</b>	<b>2 121</b>	<b>6 886</b>	<b>4 768</b>	<b>5 408</b>	<b>2 419</b>	<b>-</b>	<b>3 073</b>	<b>256</b>	<b>270</b>	<b>20</b>	<b>20</b>	<b>29 025</b>	<b>26 529</b>

Forklaring på differanse mellom årsregnskap og sum delregnskap:

Balansesum delregnskap	29 025	26 529
Balansesum årsregnskap	28 937	26 371
Differanse	88	159
Intern fordring presentert under andre eiendeler og annen gjeld som er nettet i årsregnskapet, men ikke i delregnskapene	-48	-32
Omklassifisering mellom andre eiendeler og annen gjeld på delregnskapene	-40	-127
Sum	-	-



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**NOTE 3****RENTER AV UTLÅN**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Renter av ordinære lavrisikolån	103 713	123 900
Renter av fiskefartøyslån	171 718	203 008
Renter av landbrukslån	112 576	137 764
Rentestøtte og renter av innovasjons- og risikolån	209 808	214 570
Rentestøtte og renter av lån fra såkornfondene	8 923	29 335
Renter av andre utlån	2 372	143
Sum	609 111	708 722

**NOTE 4****RENTER PÅ INNLÅN**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Renter på innlån til lavrisikolån	72 998	142 708
Renter på innlån til innovasjons- og risikolån	23 123	46 067
Renter på såkornfondene	8 923	29 335
Andre rentekostnader	3 148	493
Sum	108 192	218 603

**NOTE 5****INNLÅNSPROVISJON**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Provisjon på innlån til lavrisikolån	48 477	49 520
Provisjon på innlån til innovasjons- og risikolån	19 077	16 325
Sum innlånprovisjon til staten	67 553	65 845
Provisjon på vekstgarantilåneordningen EIF	1 895	1 254
Sum innlånprovisjon	69 448	67 099

Innovasjon Norge betaler 0,4 % provisjon til staten på alle innlån.

Innovasjon Norge betaler 0,5 % provisjon av lån til SMB bedrifter og 0,8 % provisjon av lån til større

bedrifter til European Investment Fund (EIF) på 50% av gjennomsnittlig utlån distriktsrettede risikolån EIF.

**NOTE 6****UTBYTTE OG NETTO GEVINST/TAP PÅ VERDIPAPIRER**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Mottatt utbytte	-	-
Endring i nedskrevet verdi på aksjer	-7 882	400
Gevinst ved salg av aksjer	-	-
Tap ved salg av aksjer	-	-
Sum	-7 882	400



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

## NOTE 7

## OFFENTLIGE INNTEKTER

(Beløp i 1 000 kr)

Spesifikasjon av inntektsførte offentlige inntekter:

Departement, kapittel og post i statsbudsjettet	2020	2019	
<b>Nærings- og fiskeridepartementet</b>			
Kap. 2421 post 50	Innovasjon - prosjekter, fond	136 550	44 032
Kap. 2421 post 70	Basiskostnader	154 247	141 419
Kap. 2421 post 71	Innovative næringsmiljøer	24 582	28 588
Kap. 2421 post 72	Forsknings- og utviklingskontrakter	26 244	32 717
Kap. 2421 post 74	Reiseliv, nettverks- og kompetanseprogrammer	454 708	529 545
Kap. 2421 post 75	Grønn plattform	646	-
Kap. 2421 post 76	Miljøteknologi	53 845	67 119
Kap. 2421 post 77	Tilskudd til pre-så Kornfond	-135	1 831
Kap. 2421 post 79	Kondemneringstilskudd	226	-
Kap. 2421 post 80	Nærings tiltak på Svalbard	640	169
<b>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</b>			
Kap. 550 post 62	Bedriftsrettede lån og tilskudd til distriktene	8 198	63 577
Kap. 550 post 70	Bedriftsrettede programmer i distriktene	1 242	6 849
Kap. 551 post 60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	2 485	16 884
Kap. 551 post 61	Næringsrettede midler til regional utvikling,		
	kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	710	1 928
Kap. 552 post 72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	-	4 705
Kap. 553 post 61	Mobiliserende næringsutvikling	63 774	-
Kap. 553 post 63	Arktis	2 433	-
Kap. 553 post 65	Omst. programmer i arbeidsmarkedet	8 052	12 342
Kap. 553 post 74	Tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	17 175	17 787
Kap. 9999 post 99	Fylkeskommunale utviklingsmidler	464	-
<b>Landbruks- og matdepartementet</b>			
Kap. 1137 post 71	Tilskudd til bioøkonomiordningen	377	341
Kap. 1142 post 78	Omstilling av pelsdyrhold	703	-
Kap. 1149 post 72	Tilskudd til økt bruk av tre	730	46
Kap. 1150 post 50	Til gjennomføring av jordbruksavtalen	80 865	88 562
Kap. 1151 post 51	Til gjennomføring av reindriftsavtalen	3 109	2 659
<b>Utenriksdepartementet</b>			
Kap. 117 post 76	EØS-finansieringsordningene	31 872	27 147
Kap. 118 post 21	Nordområdetiltak driftsutgifter	-324	3 788
Kap. 118 post 70	Barents 2020 / Samarbeid Russland	-	151
Kap. 140 post 21	Administrasjon og gjennomføringskostnader til HIP	4 000	3 638
Kap. 150 post 70	Humanitært innovasjonsprogram (HIP)	1 642	654
Kap. 160 post 70	Helse	1 576	-
Kap. 161 post 70	Utdanning	808	-
Kap. 163 post 70	Noreps/Humanitært innovasjonsprogram (HIP)	-	-1
Kap. 169 post 70	Vision 2030	403	1 841
<b>Kunnskapsdepartementet</b>			
Kap. 285 post 53	Strategiske satsinger	9 622	7 799
<b>Kulturdepartementet</b>			
Kap. 325 post 71	Kulturell og kreativ næring	4 201	5 626
<b>Klima- og miljødepartementet</b>			
Kap. 1400 post 50	Grønne løsninger	9 825	8 666
Kap. 1422 post 70	Klima- og miljøvennlig skipsfart	-	73
<b>Samferdselsdepartementet</b>			
Kap. 1301 post 50		1 906	1 426
<b>Øvrige offentlige inntekter</b>			
		43 967	45 704
Sum inntektsførte offentlige inntekter		1 151 367	1 167 613

Øvrige offentlige inntekter består av inntekter fra Samferdselsdepartementet, fylkeskommunene, EU og andre offentlige institusjoner.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

## NOTE 7

## OFFENTLIGE INNTEKTER - FORTSETTELSE

(Beløp i 1 000 kr)

Spesifikasjon av disponible rammer og bevilgninger via oppdragsbrev:

Departement, kapittel og post i statsbudsjettet	2020	2019	
<b>Nærings- og fiskeridepartementet</b>			
Kap. 2421 post 50	Innovasjon - prosjekter, fond	4 465 000	507 746
Kap. 2421 post 52	Låneordning for pakkereisearrangører - tapsavsetning	103 500	-
Kap. 2421 post 54	Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy- tapsavsetning	300 000	-
Kap. 2421 post 70	Basiskostnader	173 450	169 469
Kap. 2421 post 71	Innovative næringsmiljøer	97 450	123 271
Kap. 2421 post 72	Forsknings- og utviklingskontrakter	328 750	328 732
Kap. 2421 post 73	Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	195 000	-
Kap. 2421 post 74	Reiseliv, profilering og kompetanse	498 000	555 285
Kap. 2421 post 75	Grønn plattform, kan nyttes under post 50, 71, 72 og 76	102 500	-
Kap. 2421 post 76	Miljøteknologi	750 000	565 500
Kap. 2421 post 77	Tilskudd til pre-så Kornfond	-	50 000
Kap. 2421 post 78	Administrasjonsstøtte for distriksrettede såkornfond	3 400	3 399
Kap. 2421 post 79	Tilskudd til kondemneringstilskudd for skip	75 000	-
Kap. 2421 post 80	Nærings tiltak på Svalbard	2 000	3 200
Kap. 2421 post 91	Låneordning for pakkereisearrangører - lån	207 000	-
Kap. 0900 post 21	Tilleggsoppdrag 2017 om styrket satsing på Vekst	6 670	6 670
Kap. 0900 post 79	Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	20 500	-
<b>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</b>			
Kap. 550 post 62	Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	-	47 590
Kap. 550 post 70	Bedriftsrettede program i distriktene	-	31 037
Kap. 553 post 65	Omstillingsprogram ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	14 000	13 000
Kap. 553 post 74	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø	136 162	144 095
<b>Landbruks- og matdepartementet</b>			
Kap. 1137 post 71	Løyving til Bioøkonomiordninga	2 908	7 342
Kap. 1142 post 78	Omstillingsmidlar pelsdyrnæringa	48 000	-
Kap. 1150 post 50	Til gjennomføring av jordbruksavtalen	812 800	817 500
Kap. 1151 post 51	Til gjennomføring av reindriftsavtalen	8 200	8 200
<b>Utenriksdepartementet</b>			
Kap. 117 post 76	EØS-finansieringsordningene	280 000	210 000
Kap. 118 post 21	Nordområdetiltak driftsutgifter	-	4 000
Kap. 118 post 70	Arktis 2030 (tidl: Barents 2020) /Samarbeid Russland	-	21 500
Kap. 140 post 21	Administrasjon og gjennomføringskostnader til HIP	4 000	3 713
Kap. 150 post 70	Humanitært innovasjonsprogram (HIP)	38 000	34 500
Kap. 160 post 70	Vision 2030 - Helse (Oppdrag fra Norad)	30 000	12 000
Kap. 161 post 70	Vision 2030 - Utdanning (Oppdrag fra Norad)	15 000	12 000
Kap. 169 post 70	Enterprise Development for Jobs (Oppdrag fra Norad)	6 000	6 000
<b>Kunnskapsdepartementet</b>			
Kap. 285 post 53	Strategiske satsinger	27 200	27 200
<b>Kulturdepartementet</b>			
Kap. 325 post 71	Kulturell og kreativ næring	25 640	32 000
<b>Klima- og miljødepartementet</b>			
Kap. 1400 post 50	Grønne løsninger	10 514	10 239
Kap. 1400 post 76	Støtte til pilotprosjekter for biogass	-	12 000
<b>Samferdselsdepartementet</b>			
Kap.1301 post 50	Samferdselsforskning (Pilot-T)	30 200	20 000
<b>Fylkeskommunene</b>			
Kap. 550 post 62	Bedriftsrettede lån og tilskudd til distriktene	-	318 150
Kap. 551 post 61	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	5 505	10 326
Kap. 553 post 60	Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	-	6 000
Kap. 553 post 61	Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	675 767	
Kap. 553 post 63	Arktis 2030	20 000	
Kap. 553 post 65	Omstillingsprogram ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	-	-
	Fylkeskommunale utviklingsmidler (Covid -19 tiltak mv)	29 400	
<b>Sum</b>		<b>9 547 516</b>	<b>4 121 664</b>

I tillegg har Innovasjon Norge oppdrag for EU med flere.

Disponible rammer og bevilgninger vil være høyere enn inntektsførte offentlige inntekter i tabell foran, da beløpet som er disponiblet også inkluderer det som går direkte ut til kunder, og som ikke blir inntektsført hos Innovasjon Norge.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**NOTE 8****EKSTERNE INNEKTER**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Brukerbetaling, profilering av Norge som reisemål	5 260	42 523
Brukerbetaling, norske fellesstands i utlandet	2 868	36 698
Inntekter fra samarbeidspartnere	4 687	4 023
Øvrige brukerbetalinger	19 373	30 425
Sum	32 188	113 670

**Geografisk fordeling**

	2020	2019
Norge	11 751	65 269
Europa	6 095	26 544
Amerika	6 472	11 004
Asia	5 138	8 686
Afrika	2 734	2 167
Sum	32 188	113 670



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

## NOTE 9

## LØNN- OG PERSONALKOSTNADER

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Lønn	624 545	562 433
Arbeidsgiveravgift	76 863	75 194
Pensjonskostnader	64 503	81 861
Andre ytelser	55 546	56 186
Sum	821 458	775 673

I 2020 er 3,0 mill kr av lønn- og personalkostnader klassifisert som direkte prosjektkostnader. I 2019 var denne andelen 3,2 mill kr.

Lån til ansatte	2 281	2 110
Gjennomsnittlig antall årsverk	767	736

Lån til ansatte er rentefrie og uten pant. Administrerende direktør og styreleder har ikke lån i selskapet.

Administrerende direktør har avtale om fratredelsesvederlag. Vederlaget er 6 måneders fastlønn ved fratredelsestidspunktet.

Ytelser til ledende personer:	Ant mnd		Lønn / honorar		Annet		Sum	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
<b>Ledelse:</b>								
Håkon Haugli, adm. direktør	12	7	2 192	1 265	11	8	2 203	1 273
Hans Martin Vikdal, vise adm. direktør	12	12	1 867	1 981	15	10	1 882	1 991
Per Eckehard Niederbach	12	12	1 625	1 600	10	11	1 635	1 611
Leon Bakkebø	12	12	1 398	1 282	10	11	1 408	1 293
Elisabeth Svanholm Meyer	12	-	1 397	-	10	-	1 408	-
Ingelin Drøpping	4	-	583	-	4	-	587	-
Helle Øverbye	5	-	616	-	4	-	620	-
Marianne Kurås	5	-	542	-	4	-	546	-
Anette Matre	5	6	871	585	31	5	902	590
Vigdis Harsvik <sup>1</sup>	8	-	964	-	7	-	971	-
Yvonne Fosser	-	7	-	1 040	-	11	-	1 051
Anne Lisæth Schøyen	-	12	-	1 241	-	11	-	1 252
Cathrine Pia Lund	-	12	-	1 565	-	10	-	1 576
Rodin Lie	-	8	-	1 013	-	189	-	1 201
Bjørn Olav Olsen	-	12	-	1 472	-	10	-	1 482
Inger Solberg	-	12	-	1 429	-	10	-	1 439
Pål Thorvik Næss	-	8	-	904	-	7	-	911
Mona Skaret	-	12	-	1 397	-	10	-	1 407
Kristin Welle-Strand	-	12	-	1 178	-	10	-	1 188
Sum			12 055	17 951	107	315	12 162	18 266

<sup>1</sup> Vigdis Harsvik var konstituert divisjonsdirektør til og med august.

Ledende ansatte omfattes av samme pensjonsordninger som øvrige ansatte i selskapet.

Styret:	Honorar	
	2020	2019
Gunnar Bowim, styrets leder	325	314
Jørund Ødegård Lunde, styrets nestleder	195	188
Jan Løkling	162	157
Kristin Misund	162	157
Arvid Andenæs	162	157
Helene Falch Fladmark	162	157
Sigbjørn Johnsen	162	157
Merete Nygaard Kristiansen	162	157
Eirik Wærness	162	157
Håkon Øverland Nyhus, ansattrepresentant	63	-
Karin Ammerud Sørensen, ansattrepresentant	63	-
Gaute Hagerup, ansattrepresentant	-	45
Leela Borring Låstad, ansattrepresentant	41	102
Morten Brugård, ansattrepresentant	41	56
Sum utbetalte styrehonorar	1 863	1 803

## Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Erklæring vedrørende godtgjørelse til administrerende direktør og ledergruppen er i tråd med:

- Allmennaksjelovens bestemmelser, ref. § 6-16a
- Regnskapsloven
- Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel (fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet med virkning fra 13.2.2015)
- Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse, ref. kapittel 12



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

## Hovedprinsipper

### *Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse*

Innovasjon Norge forholder seg til hovedprinsippet om at lederlønnene i selskaper med helt eller delvis statlig eierskap skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende sammenlignet med tilsvarende selskaper. Prinsippet gjelder for alle ansatte og ikke spesifikt for administrerende direktør og ledergruppen. Det betyr at det gjennomgående ikke er egne incentivordninger som kun gjelder for ledende ansatte.

«Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel» fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet med virkning fra 13.2.2015, beskriver forventningene på dette feltet. Hovedprinsippene fra tidligere retningslinjer ble videreført, men det ble foretatt innstramminger på områdene pensjonsytelser og sluttvederlag, og det ble eksplisitt uttrykt at selskapene skal bidra til moderasjon i lederlønnene. Innovasjon Norge følger disse retningslinjene og vil bidra til lønnsmoderasjon i lederlønnene.

### *Beslutningsprosess*

Lønn til administrerende direktør fastsettes av styret, og kommuniseres av styreleder.

Lønn til ledergruppen fastsettes av administrerende direktør og styreleder i fellesskap, og kommuniseres av administrerende direktør.

## Hovedprinsippene for godtgjørelser kommende regnskapsår

Innovasjon Norge omfattes av tariffavtale inngått mellom Spekter (Innovasjon Norge), hovedorganisasjonene (LO og YS) og lokale organisasjoner (SAN, Unio og Akademikerne). Ansatte i ledende stillinger omfattes ikke av avtalen, men i praksis følges avtalen på de fleste punkter også for disse. Innovasjon Norge har et lønnsystem som skal baseres på følgende faktorer: den enkeltes stillingsinnhold, stillingsinnehavers ytelse og lønnsnivå i markedet for øvrig.

Total godtgjørelse til administrerende direktør og ledergruppen reflekteres i den rolle og rolleinnehavers ansvar og påvirkning, virksomhetens bredde og kompleksitet. Ordningene er transparente og i tråd med prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse.

### *1. Fast lønn*

Innovasjon Norge følger grunnprinsippet fra retningslinjene om at hovedelementet i godtgjørelsesordningen bør være den faste grunnlønnen. Grunnlønnen vurderes årlig og justeres med virkning fra 1. april.

### *2. Bonus*

Innovasjon Norge har ingen bonusprogram for sine ledere.

### *3. Aksjer, opsjoner eller andre former for godtgjørelse som er knyttet til aksjer*

Innovasjon Norge er et særlovsselskap og har ingen aksje- eller opsjonsprogrammer for sine ledere.

### *4. Pensjonsytelser*

Ledende ansatte omfattes av samme pensjonsordninger som alle ansatte i selskapet. Pensjonsordninger i Innovasjon Norge er de de lukkede ordningene i Statens Pensjonskasse og DNB Livsforsikring (kun for ansatte som kom fra tidligere Norges Eksportråd) og den nye innskuddspensjonsordningen i Nordea Liv. Etter 1.1.2020 meldes nye ansatte inn i innskuddspensjonsordningen. Pensjonsgrunnlaget er begrenset til 12 G.

### *5. Sluttvederlag og etterlønsordninger*

Administrerende direktør har en avtale om etterlønn ved oppsigelse, som gir rett til en kompensasjon tilsvarende seks måneders fastlønn. Det er ikke avtalefestet sluttvederlag eller etterlønsordninger utover dette for andre ledende stillinger i Innovasjon Norge.

### *6. Variable elementer i godtgjørelsen eller særskilte ytelser*

Annen godtgjørelse utover ordinær månedslønn inkluderer forsikringer og dekning av fordel elektroniske kommunikasjonstjenester.

## Godtgjørelsesprinsipper

Prinsippene for foregående regnskapsår ble også benyttet i 2020.

## Rapportering

Styret får årlig forelagt oversikt over total lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i henhold til retningslinjene.

Ledergruppen fikk i 2020 et tilsvarende prosentvis lønnsoppgjør som øvrige ledere i Innovasjon Norge.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2



## NOTE 10

## VARIGE DRIFTSMIDLER

(Beløp i 1 000 kr)

	Utstyr og inventar	Bygg og eiendommer	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	26 428	65 507	91 935
Tilgang	7 742	1 693	9 435
Avgang	508	-	508
Anskaffelseskost 31.12.	33 663	67 199	100 862
Akkumulerte avskrivninger 1.1.	11 951	43 711	55 662
Årets avskrivninger	8 747	2 146	10 893
Akkumulerte avskrivninger avgang	344	-	344
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	20 354	45 857	66 211
Bokført verdi 31.12.	13 309	21 343	34 651

Avskrivningssatser	17-25 %	2-20 %
--------------------	---------	--------

## Investeringsprofil

2020	7 742	1 693	9 435
2019	6 418	-	6 418
2018	15 350	665	16 014
2017	964	771	1 734
2016	3 193	1 395	4 588



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**NOTE 11****DIREKTE PROSJEKTKOSTNADER**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Profilering- og markedsføringskostnader	110 008	216 567
Fremmede tjenester	150 508	141 763
Kontor- og kommunikasjonskostnader	44 734	53 054
Reisekostnader	9 462	49 470
Sum	314 712	460 854

**NOTE 12****ANDRE DRIFTSKOSTNADER**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Kostnader lokaler	88 299	82 245
IT drift, vedlikehold, lisenser og IT konsulentbistand	103 210	87 703
Fremmede tjenester	36 023	35 341
Diverse driftskostnader	34 525	48 328
Sum	262 057	253 617

Honorar til revisor (ekskl. mva):	2020	2019
Lovpålagt revisjon	693	463
Andre attestasjonstjenester	48	45
Tjenester utenfor revisjon	-	45
Sum	741	553

**NOTE 13****KOSTNADSFØRTE LEIEAVTALER**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Leie lokaler	85 792	78 707
Sum	85 792	78 707

Innovasjon Norge har inngått leieavtaler i Norge og i utlandet. Avtalene gjelder leie av kontorlokaler og leie av boliger. I leiekostnadene inngår en mindre andel kostnader knyttet til felleskostnader, strøm, renhold mv.

Leieavtalene for kontorlokaler har en kontraktstid fra 5 til 10 år, med opsjon på videre leie i 3 til 5 år.

Leieavtalene for boliger har en kontraktstid fra 2 til 3 år, med opsjon på videre leie i 1 til 2 år, relatert til den utsendte medarbeiders arbeidsavtale.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**NOTE 14****TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER**

(Beløp i 1 000 kr)

Ved utarbeidelse av årsregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp knyttet til tap på utlån og garantier.

Koronasituasjonen og med den vesentlig økt makroøkonomisk usikkerhet har gjort årets tapsvurderinger ekstra krevende. Koronakrisen og en betydelig andel avdragsutsettelse tilsier en økt risiko for tap i utlånsporteføljen. Det er imidlertid vanskelig å identifisere hvilke bedrifter dette vil gjelde. Det er vår vurdering at den økte risikoen ikke fullt ut reflekteres i risikokodingen i risikoklassifiseringssystemet pr. 31.12.20. Innovasjon Norge har derfor skjønnsmessig foretatt en økning i risikofaktoren i forhold til den beregnede faktoren som fremgår av risikoklassifiseringssystemet. Den underliggende risikoen for tap reflekteres gjennom økte gruppenedskrivninger for 2020. Gruppenedskrivninger gjennomføres bare for lavrisikolån, da risikolån og garantier har tapsfond som skal dekke fremtidige tap.

Innovasjon Norges utlånsportefølje består av bedrifter innenfor en rekke ulike næringer som treffes ulikt av pandemien. Vurderingene som ligger til grunn for gruppenedskrivningene reflekterer en generell økning i risiko. I tillegg er det tatt høyde for økt risiko knyttet til enkelte spesifikt utsatte næringer.

I forhold til Innovasjon Norges utlånsportefølje anser vi at reiselivsbedriftene er hardest rammet, men også underleverandører til olje- og gass og fiskeindustrien er utsatt.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

## NOTE 14

## TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER - FORTSETTELSE

(Beløp i 1 000 kr)

Alle tap på innovasjons- og risikolån, såkornfondene, BU-lån (med unntak av utlegg) og garantier er dekket av tapsfond og har ikke resultat effekt. Derfor bærer Innovasjon Norge ingen risiko knyttet til disse lånene. Lavrisiko låneordningene har ikke tapsdekning. Se nærmere omtale av tapsfond i note 30.

Nedskrivninger	Lavrisiko låneordningene	Innovasjons- og risikolån	Såkornfond og BU- lån	Sum lån	Garantier	Sum lån og garantier
Individuelle nedskrivninger på utlån per 1.1. inkludert hovedstol, forfalte renter og utlegg	168 268	445 317	248 853	862 438	14 867	877 305
Økte og nye individuelle nedskrivninger på hovedstol	37 179	118 257	44 583	200 019	4 860	204 879
Endring individuelle nedskrivninger på forfalte renter og utlegg	-2 182	-1 055	-	-3 237	-	-3 237
Tilbakeførte individuelle nedskrivninger på hovedstol	-48 567	-71 401	-9 682	-129 650	-2 364	-132 015
Konstaterte tap på hovedstol med individuelle nedskrivninger	-	-60 018	-25 219	-85 237	-2 077	-87 314
Såkornordning overført Investinor AS per 1.5.2020	-	-	-258 535	-258 535	-	-258 535
<b>Sum individuelle nedskrivninger på utlån per 31.12. inkludert hovedstol, forfalte renter og utlegg</b>	<b>154 698</b>	<b>431 100</b>	<b>-0</b>	<b>585 798</b>	<b>15 285</b>	<b>601 083</b>
Gruppevise nedskrivninger per 1.1.	196 000	-	-	196 000	-	196 000
Endring gruppevise nedskrivninger	102 000	-	-	102 000	-	102 000
<b>Sum gruppevise nedskrivninger per 31.12.</b>	<b>298 000</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>298 000</b>	<b>-</b>	<b>298 000</b>
<b>Bokførte tap</b>						
Økte og nye individuelle nedskrivninger på hovedstol	37 179	118 257	44 583	200 019	4 860	204 879
Tilbakeførte individuelle nedskrivninger på hovedstol	-48 567	-71 401	-9 682	-129 650	-2 364	-132 015
Konstaterte tap på hovedstol med individuelle nedskrivninger	-	-60 018	-25 219	-85 237	-2 077	-87 314
Sum endringer individuelle nedskrivninger på hovedstol	-11 388	-13 162	9 682	-14 868	418	-14 450
Endringer individuelle nedskrivninger på utlegg	-303	147	-	-156	-	-156
Endring gruppevise nedskrivninger	102 000	-	-	102 000	-	102 000
Konstaterte tap på hovedstol og utlegg, samt innbetalt på tidligere nedskrevet	965	98 594	25 679	125 238	7 866	133 104
<b>Sum bokførte tap på utlån og garantier</b>	<b>91 274</b>	<b>85 579</b>	<b>35 361</b>	<b>212 214</b>	<b>8 285</b>	<b>220 499</b>
<b>Tapsdekning fra tapsfond, ref. note 15</b>	<b>-</b>	<b>-85 579</b>	<b>-35 350</b>	<b>-120 928</b>	<b>-8 285</b>	<b>-129 213</b>
<b>Netto tap på utlån *</b>	<b>91 274</b>	<b>-</b>	<b>12</b>	<b>91 285</b>	<b>-</b>	<b>91 285</b>
<b>Konstaterte tap hovedstol</b>						
Konstaterte tap på hovedstol uten individuelle nedskrivninger	1 743	39 843	506	42 092	5 801	47 893
Konstaterte tap på hovedstol med individuelle nedskrivninger	-	60 018	25 219	85 237	2 077	87 314
Sum konstaterte tap på hovedstol	1 743	99 862	25 725	127 329	7 878	135 207

\*Netto tap på utlån knyttet til såkornfond og BU-lån, skyldes at det ikke er tapsdekning på utlegg til BU-lån.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**NOTE 15****TAPSDEKNING**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Landsdekkende innovasjonslån	-71 136	-128 749
Distriktsrettede risikolån	-15 785	-14 197
Bygdeutvikling risikolån landbruk	1 342	-16
Sum Innovasjons- og risikolån	-85 579	-142 962
Lån fra Såkornfondene	-34 901	-14
Investeringslån for landbruket (BU-lån)	-449	57
Sum lån fra Såkornfondene og Investeringslån for landbruket	-35 350	43
Landsdekkende garantier	-1 000	-1 555
Landsdekkende garantier European Investment Fund	-7 510	-7 584
Distriktsrettede garantier	225	-4 848
Sum garantier	-8 285	-13 988
Sum tapsdekning lån og garantier	-129 213	-156 908

Tapsdekning er summen av tap på låne-, garanti- og aksjeordninger som har tapsfond, jfr. note 14.

**NOTE 16****BUNDNE BANKINNSKudd**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Til investering i ansvarlig kapital	-	1 012 099
Til utbetaling av tilskudd	3 873 892	1 359 466
Til dekning av tap på lån og garantier	3 828 010	3 098 657
Sum bundne innskudd i Norges Bank	7 701 902	5 470 222
Ordinære innskudd i banker, herav bundne:		
Skattetreksmidler	33 585	28 428

Bundne innskudd i Norges Bank er øremerkede midler knyttet til de ulike tilskuddsordningene.

**NOTE 17****LAVRISIKOLÅN OG INNOVASJONS- OG RISIKOLÅN**

(Beløp i 1 000 kr)

Lavrisikolån	2020	2019
Ordinære lavrisikolån	3 749 864	3 403 513
Lån til landbruket	4 316 744	4 325 872
Lån til fiskefartøy	6 112 922	6 110 661
Sum	14 179 530	13 840 047
Innovasjons- og risikolån	2020	2019
Landsdekkende innovasjonslån	3 867 273	2 952 995
Distriktsrettede risikolån	1 380 027	1 315 039
Risikolån landbruk	148 497	134 294
Sum	5 395 797	4 402 328



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**NOTE 18****ANDRE UTLÅN**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Ansvarlige lån fra såkornfondene	-	1 238 877
Låneordning for pakkereisearrangører	264 066	-
Bygdeutviklingslån til landbruket	47 670	83 216
Lån til ansatte	2 281	2 110
Sum	314 017	1 324 203

Bygdeutviklingslån til landbruket forvaltes på vegne av Landbrukets utviklingsfond.

Låneordningen for pakkereisearrangører er en del av krisepakken knyttet til Covid 19 i 2020. Jfr Stortingets vedtak av 17.12.20 legges det til grunn at tilskuddsatsen for denne ordningen økes fra 40 % til 60%. Dette kan medføre at tilskuddssøkere som også har lån vil kunne få deler av sitt lån omgjort til tilskudd i 2021.

Ordningen for Såkornfondene ble overført til Investinor AS med virkning fra 1.5.2020.

**NOTE 19****LIKVIDITETSRISIKO**

(Beløp i 1 000 kr)

Likviditetsrisiko er den risiko som er knyttet til Innovasjon Norges mulighet til å finansiere økning i utlån og evnen til å gjøre opp for sine forpliktelser ved forfall. Størrelsen på innlån og utlån styres gjennom oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet. Likviditetsrisikoen er således minimal. Nærings- og fiskeridepartementet er eneste lånegiver og yter utlån etter selskapets behov. Innlånene tilpasses utlånene, samt sørger for nødvendig likviditet for å operere ordningene. Det er avtalt løpetid som er lagt til grunn for tabellen nedenfor.

Likviditetsforfall per 31.12.2020	Udefinert	Inntil 1 måned	Fra 1 til 3 måneder	Fra 3 til 12 måneder	Over 1 år	Over 5 år	Sum
Ordinære innskudd i banker	1 441 342	-	-	-	-	-	1 441 342
Bundne innskudd i Norges Bank	7 701 902	-	-	-	-	-	7 701 902
Lavrisikolån	7 987	296	647	13 060	607 311	13 550 229	14 179 530
Innovasjons- og risikolån	12 407	202	9 279	97 263	2 156 108	3 120 538	5 395 797
Andre utlån	517	215	451	7 684	48 986	256 165	314 017
Sum eiendeler	9 164 154	713	10 377	118 008	2 812 405	16 926 932	29 032 588
Innlån fra staten, lavrisikolån	-	3 500 000	7 295 000	455 000	330 000	915 000	12 495 000
Innlån fra staten, innovasjons- og risikolån	-	1 600 000	3 840 000	-	-	-	5 440 000
Sum gjeld	-	5 100 000	11 135 000	455 000	330 000	915 000	17 935 000

**NOTE 20****RENTERISIKO**

Renterisiko er risiko for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. For lange lån (fastrente) er forfallsstrukturen på innlånene tilpasset rentebindingsperiodene og vilkårene for utlånene. Dette gjøres som ledd i arbeidet med å styre renterisikoen i porteføljen.

Hoveddelen av innlånene er korte lån (flytende rente) med løpetid i snitt på tre måneder. Disse finansierer utlån til kunder med lån på flytende betingelser, det vil si utlån med rente som kan endres med seks ukers varsel. Renterisikoen vedrørende disse lånene er begrenset til varslingsperioden og vurderes å ha moderat resultatteffekt. Renter på innlån avspeiler renteprofilen på utlånsmassen.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

Innovasjon Norges utlånsportefølje består av forskjellige typer lån med ulik risikoprofil. I tabellen under er de ulike lånetypene innen lavrisikolån, innovasjons- og risikolån og garantier klassifisert i tre grupper med henholdsvis høy, normal og lav risiko. Tallene er eksklusive Investeringsslån for landbruket (BU-lån) og Låneordningen for pakkereisearrangører.

Risikogrupper	Brutto utlån hovedstol	Individuelle nedskrivninger hovedstol	Individuelle nedskrivninger av brutto utlån	Utlån uten individuelle nedskrivninger	Gruppe- nedskrivninger
<b>Høy risiko *</b>					
Risikolån	5 384 813	420 918	7,8 %	4 860 986	-
Risikogarantier	230 693	15 285	6,6 %	213 504	-
Sum høy risiko	5 615 506	436 203	7,8 %	5 074 490	-
<b>Normal risiko**</b>					
Lån til industri og tjenesteyting	3 747 605	136 579	3,6 %	3 492 504	187 000
Lån til fiskeflåte	6 111 822	3 321	0,1 %	6 106 701	90 000
Sum normal risiko	9 859 427	139 900	1,4 %	9 599 205	277 000
<b>Lav risiko***</b>					
Lån til landbruk	4 312 504	13 312	0,3 %	4 288 926	21 000
Sum lav risiko	4 312 504	13 312	0,3 %	4 288 926	21 000
<b>Sum total</b>	<b>19 787 437</b>	<b>589 415</b>	<b>3,0 %</b>	<b>18 962 621</b>	<b>298 000</b>

\* **Høyrisikogruppen** omfatter innovasjons- og risikolån og garantier. For disse låne- og garantiordningene er det foretatt avsetninger til tapsfond for å møte fremtidige tap. Se note 30 om tapsfond. Mindre lån kan gis uten pantesikkerhet, mens større lån har pantesikring som kan ha underdekning mellom 25 % og 75 % på innvilgelsestidspunktet. Inkludert i risikogarantier er vekstgarantier, hvor Innovasjon Norge i samarbeid med European Investment Fund (EIF) stiller garanti overfor bank for lån knyttet til raskt voksende SMB-bedrifter. Slike vekstgarantier kan beløpe seg til inntil 4 mill. kroner og bankene kan i hver enkelt sak få dekket inntil 75 % av tap som oppstår, men begrenset til 20 % på porteføljebasis. Maksimalt garantiansvar under denne vekstgarantiordningen var pr. 31.12.2020 178,1 millioner kroner. EIFs andel av eventuelle tap innenfor dette garantiansvaret er 50 %.

\*\***Normalrisikogruppen** omfatter lavrisikolån til fiskefartøy og til industri og tjenesteyting. Lavrisikolån til fiskefartøy sikres med pant i fartøyene, og har for tiden god dekning i pantet og kvoteverdiene. Lavrisikolån til industri og tjenesteyting skal sikres med pant og har normalt sikkerhetsmessig dekning, men kan ha pantemessig underdekning på inntil 25 % på innvilgelsestidspunktet.

\*\*\***Lavrisikogruppen** omfatter lavrisikolån til landbruket. Lånene er på innvilgelsestidspunkt sikret innenfor 90 % av landbruketstakst, og låntaker har normalt personlig debitoransvar.

Misligholdte lån innenfor risikogrupperne lav og normal, samt risikogruppen høy i henhold til inndelingen over.

Brutto mislighold > 90 dager	Lavrisikolån (risikogruppe lav og normal)		Innovasjons- og risikolån og garantier (risikogruppe høy)	
	Mill. kroner	av brutto portefølje	Mill. kroner	av brutto portefølje
31.12.2016	312	2,2 %	219	7,8 %
31.12.2017	144	1,0 %	137	4,3 %
31.12.2018	155	1,1 %	141	3,7 %
31.12.2019	198	1,4 %	200	4,5 %
31.12.2020	133	1,0 %	113	2,1 %



This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**NOTE 22****AKSJER OG ANDELER**

(Beløp i 1 000 kr)

Selskapets navn	Eierandel i %	Kostpris	Nedskrivning/ verdiendring	Bokført verdi
Scandinavian Tourist Board Aps	50	274	-274	-
Saldo per 31.12		274	-274	-

Selskapet er ikke er registrert på børs og det foreligger således ingen kjente markedsverdier.

**NOTE 23****EIERINTERESSER I DATTERSELSKAPER**

(Beløp i 1 000 kr)

Selskapets navn	Ervervet	Kontor	Eierandel
VisitNorway AS	1.7.1999	Oslo	100 %
Investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa AS	6.3.2019	Kirkenes	100 %

Selskapets navn	Aksje- kapital	Antall aksjer	Egen- kapital	Resultat
VisitNorway AS	300	300	365	4
Investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa AS	1 030	1	252 450	-5 984

**NOTE 24****ANDRE EIENDELER**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Kundefordringer	18 040	37 809
Fordring på staten	1 928	276 440
Andre fordringer	30 130	13 772
Sum	50 098	328 021



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2



**NOTE 25****IKKE PÅLØPTE KOSTNADER OG OPPTJENTE IKKE MOTTATTE INNTEKTER**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Opptjente ikke forfalte renter på utlån	79 519	119 441
Opptjente ikke fakturerte driftsinntekter	13 231	26 592
Ikke påløpte driftskostnader (forskuddsbetalt)	40 480	33 271
Sum	133 230	179 304

**NOTE 26****INNLAN FRA STATEN**

(Beløp i 1 000 kr)

	Forfall	Innlån	Effektiv rente		Forfall	Innlån	Effektiv rente
Lavrisikolån	2021	11 250 000	0,1 %	Innovasjons- og risikolån	2021	5 440 000	0,0 %
	2022	25 000	1,1 %				
	2023	60 000	2,1 %				
	2024	155 000	1,4 %				
	2025	90 000	1,5 %				
	2026	915 000	1,1 %				
Sum		12 495 000	0,2 % *	Sum		5 440 000	0,0 %

\* Sum effektiv rente representerer gjennomsnittlig rente. Denne er beregnet som et gjennomsnitt av effektiv rente per år, i forhold til totale innlån per 31.12.2020.

Innovasjon Norge har mulighet til å fornye innlånene ved forfall. Dette gjelder både innlån til flytende- og fast rente. Nye innlån blir fornyet for å tilpasse utlånsporteføljen. Alle Innovasjons- og risikolån har forfall i 2021 og er på flytende rente. Lån med forfall etter 2021 har fast rente med bindingsperiode som fremgår av forfallsåret.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**NOTE 27****ANNEN GJELD**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Leverandørgjeld	82 377	70 727
Ikke utbetalte tilskudd	428 606	356 443
Avsatt utbytte	130 975	138 506
Gjeld til staten	311 276	385 772
Skyldige offentlige avgifter	32 936	23 604
Diverse gjeld	25 802	10 277
Sum	1 011 972	985 330

**NOTE 28****PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE IKKE OPPTJENTE INNTEKTER**

(Beløp i 1 000 kr)

	2020	2019
Påløpte ikke forfalte renter på innlån	15 443	373 544
Påløpt ikke forfalt innlånsprovisjon	67 553	65 845
Påløpte driftskostnader	78 342	103 662
Mottatte drifts- og tilskuddsbevilgninger, ikke inntektsført	316 307	233 387
Andre mottatte ikke opptjente inntekter	30 909	27 177
Sum	508 554	803 615



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

## NOTE 29

## PENSJONSFORPLIKTELSER

(Beløp i 1 000 kr)

Innovasjon Norge er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Med virkning fra 1.1.20 har Innovasjon Norge etablert innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte. Innskuddsplanen utgjør 7% av lønn inntil 7,1G og 20% av lønn mellom 7,1G og 12G. Ordningen medfører at alle nyansatte etter 1.1.20 inngår i den innskuddsbaserte ordningen, mens ansatte før 1.1.20 fikk valgadgang om å skifte pensjonsordning. Pr 31.12.20 omfatter innskuddsordningen 264 medlemmer, mens de lukkede ytelsesbaserte pensjonsordningene omfatter 391 aktive medlemmer og 396 pensjonister. Forpliktelsene knyttet til de ytelsesbaserte ordningene er dekket gjennom forsikringsselskap, i hovedsak Statens Pensjonskasse og Gabler Pensjonstjenester AS. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene i denne lov.

Det er i dag fire ulike pensjonsordninger i Innovasjon Norge. Ordningene kan ikke overføres mellom hverandre og er derfor ikke nettoført. Ansatte i Innovasjon Norge er også tilknyttet AFP-ordninger.

	2020	2019
<i>Økonomiske forutsetninger:</i>		
Diskonteringsrente	1,70 %	2,30 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	2,70 %	3,80 %
Forventet lønnsvekst	2,25 %	2,25 %
Forventet regulering av pensjoner under utbetaling, offentlig ordning	1,25 %	1,25 %
Forventet regulering av pensjoner under utbetaling, privat ordning	2,00 %	2,00 %
Forventet G-regulering	2,00 %	2,00 %
<i>Demografiske forutsetninger:</i>		
Anvendt dødelighetstabell	K2013	K2013
Anvendt uføretariff	200 %*K63	200 %*K63
Frivillig avgang	3 % / 2 %	5 % / 0 %
Uttakstilbøyighet AFP	5 % / 7 %	5 % / 15 %
<i>Årets pensjonskostnad fremkommer slik:</i>		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	70 457	61 998
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsene	38 502	42 500
Avkastning på pensjonsmidlene	-48 155	-52 036
Administrasjonskostnader	2 478	2 759
Arbeidsgiveravgift av pensjonskostnaden	8 923	7 786
Resultatført actuarielt tap	23 664	29 301
Resultatført avkorting / oppgjør i perioden	-25 419	-
<b>Total netto pensjonskostnad</b>	<b>70 448</b>	<b>92 309</b>
<i>Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler fremkommer slik:</i>		
	Midler < forpliktelse	Midler < forpliktelse
Påløpte pensjonsforpliktelser	1 938 828	1 720 355
Verdi av pensjonsmidler	-1 319 718	-1 261 681
Periodisert arbeidsgiveravgift	87 294	64 673
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-642 288	-433 749
<b>Balanseført pensjonsforpliktelse netto</b>	<b>64 116</b>	<b>89 598</b>



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

Ikke resultatført virkning av estimatavvik periodiseres over 12 år eller gjenværende opptjeningsstid i den aktuelle ordningen.

#### *Aktuarielle forutsetninger*

Som aktuariemessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er det brukt forutsetninger fra NRS 6 Pensjonskostnader per 31.12.20.

#### *Økonomiske forutsetninger*

Pensjonsforutsetningene er oppdatert basert på markedssituasjonen per 31.12.20 og er den gjeldende anbefalingen fra Norsk RegnskapsStiftelse (NRS).

Pensjonsordningens midler i Gabler Pensjonstjenester AS er investert i en portefølje med moderat investeringsprofil og med lav aksjeandel, der noe er i eiendom, men hoveddelen er i obligasjoner med høy kredittverdighet. For pensjonsordningen i Statens Pensjonskasse er det etablert et fiktivt fond for beregning av avkastning, siden ordningen finansieres direkte over Statsbudsjettet.

#### *Avtalefestet pensjonsordning (AFP)*

Ansatte i Innovasjon Norge har to forskjellige AFP-ordninger ut fra om de er knyttet til pensjonsordningen i Statens Pensjonskasse for offentlige ansatte eller om de er knyttet til ordning med i AFP i privat sektor.

For de ansatte i Innovasjon Norge som har sin pensjonsordning i Statens Pensjonskasse er AFP-ordningen videreført, jfr. lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens Pensjonskasse. Forpliktelsen knyttet til denne ordningen er beregnet og inngår i pensjonsforpliktelsen.

Den lukkede ordning i Gabler Pensjonstjenester AS behandles regnskapsmessig som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Dette fordi det ikke foreligger pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

	2020			2019		
	Rest tapsfond	Netto lån, garantier og aksjer	Tilsagn, lån og garantier	Rest tapsfond	Netto lån, garantier og aksjer	Tilsagn, lån og garantier
Låne-, garanti- og aksjeordninger						
Landsdekkende innovasjonslån og garantier	2 298 777	2 827 996	1 333 171	1 291 169	2 177 105	491 145
European Investment Fund Landsdekkende	241 326	503 575	296 600	135 495	290 165	154 270
Distriktsrettede risikolån og garantier	698 042	1 085 361	324 535	710 281	1 018 376	324 534
European Investment Fund Distriktsrettede	25 376	158 693	95 275	27 001	158 693	124 700
Risikolån landbruk	37 251	141 338	321 985	31 939	125 160	27 136
Lån til såkornfond	103 500	262 577	-	45 587	640 972	-
Aksjer i såkornfond	-	-	-	241 225	298 615	-
Aksjer i såkorn koinvesteringsfond	-	-	-	46 400	13 300	-
Risikoavlastningsfond såkornaksjer	-	-	-	82 518	0	-
Sum	<b>3 404 272</b>	<b>4 979 540</b>	<b>2 371 565</b>	<b>2 611 615</b>	<b>4 722 386</b>	<b>1 121 784</b>

#### Beskrivelse av tapsfond for risikolån og garantier

Det er etablert tapsfond for innovasjonslån, risikolån og garantier. Målsetningen med tapsfond er å gjøre Innovasjon Norge i stand til å avlaste risiko i innovative prosjekter med vekstpotensial og derved bidra til å realisere flere lønnsomme prosjekter som det ellers ville være vanskelig å finne tilstrekkelig risikovilje for i markedet. Dette innebærer at Innovasjon Norge kan gi lån og garantier med bedre betingelser enn risikoen i prosjektene ellers skulle tilsi.

Ved tilsagn om innovasjonslån, risikolån og garantier foretas en avsetning til tapsfond til dekning av fremtidige tap. Tapsfondene belastes med konstaterte tap, inklusive tapte renter og omkostninger, og endringer i tapsnedskrivninger. Rest tapsfond skal dekke tap som oppstår på netto utlån og innvilgede, ikke utbetalte tilsagn. Netto utlån/netto garantiansvar er brutto utlån/garantiansvar redusert med tapsnedskrivninger. Tapsfondsmidlene plasseres på øremerkede konti i Norges Bank og er ikke rentebærende for Innovasjon Norge.

For alle innovasjonslån, risikolån og garantier skal Innovasjon Norge sørge for at det er et forsvarlig forhold mellom tapsfondets størrelse og den anslåtte risikoen i porteføljen. For landsdekkende innovasjonslån, distriktsrettede risikolån og garantier er Innovasjon Norge ansvarlig for å etterfylle tapsfondet dersom den kalkulererte porteføljerisikoen avviker negativt med mer enn ti prosentpoeng av tapsfondet. Som grunnlag for vurderingen sammenliknes tapspotensialet (kalkulert risiko) med rest tapsfond i den del av porteføljen hvor det ikke er foretatt individuelle nedskrivninger og tilsagn.

Innovasjon Norge inngikk i januar 2017 en avtale med European Investment Fund (EIF) under instrumentet InnovFin SME Guarantee i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon – Horisont 2020, noe som styrker Innovasjon Norges utlånskapasitet og samtidig innebærer en risikodeling med EIF. De lån som omfattes av samarbeidet må være på minimum 4 millioner kroner og maksimalt 50 millioner kroner, ha nedbetalingstid på maksimalt 10 år og dessuten oppfylle definerte kriterier for vekst og innovasjon. Avtalen gjelder frem til 1. juni 2021 for en utlånsportefølje på inntil 1 900 millioner kroner. Tap på disse lånene dekkes 50 % av tapsfond og 50 % av EIF.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

Innovasjon Norge har også inngått en avtale med EIF under samme rammeprogram hvor Innovasjon Norge garanterer for lån gitt av norske banker. Ordningen, kalt Vekstgaranti, har til formål å styrke innovative eller raskt voksende små og mellomstore bedrifters tilgang til bankfinansiering. Garantien utgjør en supplerende sikkerhet i saker hvor låntaker vurderes kredittverdig, men mangler tilfredsstillende sikkerheter for bankfinansiering. Innovasjon Norges garanti er på 75 % i enkeltsaker, men har et tak på tapsdekning på porteføljenivå på 20 %. Innovasjon Norge har inngått samarbeidsavtaler med 14 norske banker innenfor en utlånsramme på totalt 2 milliarder kroner. Avtalen om risikoavlastning med EIF innebærer at EIF er forpliktet til å dekke 50 % av Innovasjon Norges tap under Vekstgarantiordningen.

Per 31.12.20 er kalkulert porteføljerisiko vurdert å være 36 % for alle landsdekkende innovasjonslån og garantier, mens rest tapsfond utgjør 49 %. For alle distriktsrettede risikolån og garantier er kalkulert risiko 26 %, mens tapsfondet utgjør 46 %. For risikolån landbruk er kalkulert risiko 16 %, mens tapsfondet utgjør 22 %. Tapsfondene vurderes dermed å være på et tilfredsstillende nivå sett i forhold til den risiko som er beregnet å være i porteføljen.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**NOTE 31****RENTESTØTTEFOND****(Beløp i 1 000 kr)**

	2020	2019
Inngående balanse 1.1.	48 562	38 952
Bevilget rentestøtte tilført fond	310 000	40 000
Inntektsført rentestøtte belastet fond	-37 030	-30 391
Utgående balanse 31.12.	321 532	48 562

For innovasjon- og risikolån kan det innvilges rentefrihet for en definert periode. Det er etablert et rentestøttefond til dekning av inntektstapet ved rentefrihet på lånet.

**NOTE 32****TILSKUDDSFOND****(Beløp i 1 000 kr)**

	Bevilgning	2020	2019
Nærings- og fiskeridepartementet	Kap. 2421.50	2 477 608	274 864
Nærings- og fiskeridepartementet	Kap. 962.51	-	5 961
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Kap. 550.70	24 075	34 510
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Kap. 552.72	137 289	150 428
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Kap. 553.60	14 371	17 661
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Kap. 553.65	6 746	8 493
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Kap. 553.74	201 918	187 048
Fylkeskommunene (KMD)	Kap. 550.62	233 563	422 597
Fylkeskommunene (KMD)	Kap. 551.60/61	98 655	136 649
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Kap. 0553.61	518 709	-
Fylkeskommunene (KMD)	Kap. 0553.63	17 480	-
Landbruks- og matdepartementet	Kap. 1150.50	89 344	131 740
Sum		3 819 758	1 369 952

I 2020 ble det utbetalt 4,9 milliarder kroner i tilskudd.

**NOTE 33****LÅNE- OG INVESTERINGSFOND****(Beløp i 1 000 kr)**

	Såkm fondene	Investeringsfondet for NV Russland og Øst Europa	Sum
Innskutt kapital 1.1.	1 976 529	270 000	2 246 529
Bevilget/ tilført kapital	-	-	-
Tilbakeført kapital	-1 976 529	-	-1 976 529
Innskutt kapital 31.12.	-	270 000	<b>270 000</b>
Opptjent kapital 1.1.	-	-5 986	-5 986
Overføring av opptjent kapital	-	-	-
Årets avkastning	-	-8 840	-8 840
Opptjent kapital per 31.12.	-	-14 826	<b>-14 826</b>
Sum kapital 31.12.	-	255 174	<b>255 174</b>

Innskutt kapital fra staten er øremerkede midler til å yte lån og investere i aksjer i såkornsselskaper, samt selskaper som investerer i Nordvest-Russland og Øst-Europa.

Tilbakeført kapital er avdrag og tap på såkornlån, samt overføring av ordningen til Investinor AS.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

**NOTE 34****EGENKAPITAL****(Beløp i 1 000 kr)**

De ulike ordningene har forskjellige regler for egenkapital og resultatdisponering. Forholdet mellom eierne og utdeling av utbytte er regulert i eieravtale.

*Risikolån og garantier*

Resultatet overføres i sin helhet til eierne. Utbytte til fylkene er basert på fylkeskommunene sin andel av låneporteføljen knyttet til distriktsrettede risikolån.

*Investeringsfondet*

Utbytter fra datterselskapet, Investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa AS, skal gå uavkortet tilbake til Nærings-og fiskeridepartementet.

*Lavrisiko låneordningen*

Overskudd på ordningen utover egenkapitalkrav på 10,5 % deles ut som utbytte. Egenkapitalkravet regnes som forholdet mellom netto utlån lavrisiko per 31.12. sett i forhold til egenkapitalen per 31.12. på ordningen.

*Tjenesteleveranser og tilskuddsforvaltning*

Det utbetales ikke utbytte på ordningen.

	Felles	Risikolån, garantier og investeringsfondene	Lavrisiko låneordningen	Tjenesteleveranse og tilskuddsforvaltning	Sum
Innskutt egenkapital	19 600	-	619 788	26 257	<b>665 645</b>
Opptjent egenkapital	-	-	856 365	79 503	<b>935 868</b>
Sum egenkapital 1.1.	19 600	-	1 476 154	105 760	<b>1 601 514</b>
Årets andel av resultatet	-	31 038	91 097	-	<b>122 135</b>
Overføring/utbytte til eiere	-	-39 878	-91 097	-	<b>-130 975</b>
Overført fra opptjent kapital låne- og investeringsfond	-	8 840	-	-	<b>8 840</b>
Overført til opptjent egenkapital	-	-	-	-	-
Innskutt egenkapital	19 600	-	619 788	26 257	<b>665 645</b>
Opptjent egenkapital	-	-	856 365	79 503	<b>935 868</b>
Sum egenkapital 31.12.	19 600	-	1 476 154	105 760	<b>1 601 514</b>

**NOTE 35****EIERE****(Beløp i 1 000 kr)**

Eier	Andel av innskuddskapital
Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet	51,0 %
Agder fylkeskommune	5,16 %
Innlandet fylkeskommune	5,16 %
Møre og Romsdal fylkeskommune	2,58 %
Nordland fylkeskommune	2,58 %
Oslo kommune	2,58 %
Rogaland fylkeskommune	2,58 %
Trøms og Finnmark fylkeskommune	5,16 %
Trøndelag fylkeskommune	5,16 %
Vestfold og Telemark fylkeskommune	5,16 %
Vestland fylkeskommune	5,16 %
Viken fylkeskommune	7,74 %
Sum	100,0 %

Det foreligger en eieravtale av 24. mars 2010.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:

E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2



**NOTE 36****BETINGEDE FORPLIKTELSER**

(Beløp i 1 000 kr)

**Garantier**

	2020	2019
Distriktsrettede risikogarantier	12 951	15 001
Landsdekkende risikogarantier	39 625	23 338
Landsdekkende garantier European Investment Fund <sup>1</sup>	178 117	132 298
Sum	230 693	170 637

<sup>1</sup> Garantiforpliktelsen er avtalesfestet på en slik måte at Innovasjon Norge skal dekke hele garantiforpliktelsen ovenfor de bankene som har inngått avtale knyttet til ordningen. Innovasjon Norge kan deretter kreve European Investment Fund om dekning for halvparten av garantibeløpet.

Oppgitte garantibeløp er maksimal forpliktelse som kan komme til utbetaling.

Tap på garantier dekkes av tapsfond for de enkelte ordningene, jfr. note 30.

***Tvistesaker***

Innovasjon Norge har ingen tvistesaker per 31.12.2020 som vi med sannsynlighetsovervekt kan si vil medføre tap av betydning utover de avsetninger som er gjort i regnskapet.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
E6CBAC80A9D64ABDB73FD3F18EBF55C2

Til foretaksmøtet i Innovasjon Norge

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

## Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

### Konklusjon

Vi har revidert Innovasjon Norges årsregnskap som viser et overskudd på tkr 122 135. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

### Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

### Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

### Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

**Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet**

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimater og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

**Uttalelse om andre lovmessige krav****Konklusjon om årsberetningen**

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslag til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

**Konklusjon om registrering og dokumentasjon**

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon

eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 17. mars 2021  
Deloitte AS

**Henrik Woxholt**  
statsautorisert revisor

# PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".  
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

**Henrik Johannes Woxholt**

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5999-4-1368035

IP: 79.160.xxx.xxx

2021-03-26 10:31:04Z



Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

#### Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <[penneo@penneo.com](mailto:penneo@penneo.com)>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

**Signers:**

<b>Name</b>	<b>Method</b>	<b>Date</b>
Misund, Kristin	BANKID_MOBILE	2021-03-23 15:36 GMT+1
Andenæs, Arvid	BANKID	2021-03-23 16:01 GMT+1
Kristiansen, Merete Nygaard	BANKID	2021-03-23 16:18 GMT+1
Løkling, Jan	BANKID_MOBILE	2021-03-23 16:21 GMT+1
Bovim, Gunnar	BANKID_MOBILE	2021-03-23 16:49 GMT+1
Fladmark, Helene Falch	BANKID_MOBILE	2021-03-23 17:00 GMT+1
Johnsen, Sigbjørn	BANKID	2021-03-23 17:57 GMT+1
Wærness, Eirik	BANKID_MOBILE	2021-03-23 22:35 GMT+1
Nyhus, Håkon Øveland	BANKID_MOBILE	2021-03-24 08:37 GMT+1
Sørensen, Karin Ammerud	BANKID_MOBILE	2021-03-25 10:23 GMT+1
Lunde, Jørand Ødegård	BANKID_MOBILE	2021-03-25 13:18 GMT+1
Haugli, Håkon	BANKID_MOBILE	2021-03-25 19:09 GMT+1

**This document package contains:**

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.



This file is sealed with a digital signature.  
The seal is a guarantee for the authenticity  
of the document.

Document ID:  
491E09DBAAB140338060005D78CBE7A6

# Årsberetning 2020

## VIRKSOMHETENS ART

Innovasjon Norge ble stiftet 19. desember 2003, har hovedkontor i Oslo, regionkontorer i hele landet og tilstedeværelse i 23 internasjonale markeder. Selskapet eies 51 prosent av Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet og 49 prosent av fylkeskommunene. Innovasjon Norge er organisert som et særlovsselskap, hvor selskapets styre har et selvstendig ansvar for virksomheten og resultatene som oppnås. Styret er ansvarlig for forvaltning og forsvarlig organisering av Innovasjon Norges virksomhet. Eierne utøver den øverste myndigheten i selskapet i foretaksmøtet. Innovasjon Norge forholder seg til retningslinjer for eierstyring av selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets ansvarsområde. I tråd med krav fra Nærings- og fiskeridepartementet følger selskapet anbefalingene fra Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) om eierstyring og selskapsledelse så langt det er relevant for selskapet.

## ET KRISEÅR FOR NORSK NÆRINGS LIV

### – INNOVASJON NORGE SOM BEREDSKAPSORGANISASJON

Den globale koronapandemien har gitt et tilbakeslag som vil prege norsk og internasjonal økonomi i lang tid fremover. For store deler av norsk næringsliv ble 2020 et kriseår, men krisen har rammet ulikt og ikke alle deler av næringslivet er like berørt. Innovasjon Norges rolle er å utløse investeringer i omstilling, innovasjon og internasjonalisering. Det har også vært rollen til selskapet under krisen. I 2020 har rollen som beredskapsorganisasjon for myndighetene - ved å sørge for at den langsiktige omstillingsevnen til næringslivet ikke stopper opp - vært den viktigste. Med doble låne- og tilskuddsrammer har aktiviteten og innsatsen vært stor, for å bidra til at Norge kommer ut av krisen med et konkurransedyktig og bærekraftig næringsliv.

Allerede før krisen var det av avgjørende betydning for Norge å utvikle et mer diversifisert og bærekraftig næringsliv. Bærekraftig verdiskaping er en forutsetning for våre fremtidige generasjoners velferd. OECD peker i sin analyse av Norges innovasjonssystem (2017) på at Norge står overfor en tredobbel omstillingsutfordring: Å gå fra en sårbar petroleumbasert økonomi til en mer diversifisert, robust økonomi, å utvikle et mer konkurranseorientert og effektivt forsknings- og innovasjonssystem, og sikre at dette systemet er bedre innrettet for å adressere større samfunnsutfordringer.

Omstillingen til grønne og bærekraftige forretningsmodeller er ikke risikofritt. Det er derfor en bekymring at det grønne skiftet bremser opp i en koronakrise som så sterkt påvirker bedriftenes resultat. Røde tall gir ikke grønn omstilling. Innovasjon Norge har derfor rettet en spesiell innsats mot prosjekter som skal bidra til å løse klimakrisen. Gjennom Innovasjon Norges lån og tilskudd har bidragene til grønn omstilling doblet seg i 2020.

EU har gjennom sin vekststrategi «Grønn giv» fått på plass konkrete tiltak og instrumenter som skal sikre at lavutslippssamfunnet nås samtidig som ny og lønnsom teknologi utvikles i Europa. Markedsmulighetene for grønne verdikjeder øker og norsk næringsliv har gode forutsetninger for å ta deler av dette markedet. Innovasjon Norge har derfor lagt ned betydelig innsats for å trekke frem og synliggjøre disse mulighetene og samtidig ha kompetanse om de finansielle strømmene og regelverkene som følger EUs strategier slik som EU-programmene, IPCEI og klassifiseringssystemet for å vurdere bærekraftsrisiko.

Krisen har også bidratt til en «sjokkdigitalisering» og mange bedrifter evnet å snu seg raskt og overføre aktiviteter til digitale kanaler og utvikle nye forretningsmodeller. For første gang er IKT den største sektoren i Innovasjon Norges portefølje. Digitaliseringen har skutt fart under krisen og kan bidra til at vi har et mer omstillingsdyktig næringsliv fremover.



Gjennom de siste årene, har Norge lykkes bedre med entreprenørskap. I likhet med andre land i Europa, har det vært en utfordring å få bedrifter til å vokse. Tilgang på kapital har vært en del av utfordringen. I 2020 ble det børsnotert rekordmange nye norske bedrifter, mange av disse er teknologibedrifter og mange har på ulike tidspunkter vært kunder av Innovasjon Norge. Også fremover vil Norge ha behov for flere gode gründere og bedrifter som vokser og skaper verdier og arbeidsplasser. I 2020 økte også Innovasjon Norges innsats for gründere, blant annet gjennom økte låne- og tilskuddsordninger og målrettede tiltak for gründermiljøer.

Krisen har rammet norsk handel med utlandet og skapt usikkerhet om veien videre. Fra en dag til en annen ble verdikjeder brutt, handelshindringer oppsto og vi opplever en økning av proteksjonisme og blokkdannelser i handelspolitikken. Norsk eksport må øke og diversifiseres i årene som kommer skal vi kompensere for bortfallet av inntekter fra olje og gass. En liten og åpen økonomi som vår er avhengig av at næringslivet når ut med sine varer og tjenester til internasjonale markeder. Det er derfor avgjørende at Norge har et kompetent og fleksibelt støtteapparat for å bistå norske bedrifter internasjonalt. Innovasjon Norge iverksatte i 2020 en ny strategi for eksport- og internasjonaliseringssopdraget. En større omorganisering av våre kontor i utlandet er gjennomført for å sikre et mer spisset og fleksibelt apparat som kan jobbe strategisk mot konkrete markedsmuligheter for norske produkter og løsninger.

I 2020 har Innovasjon Norge håndtert en betydelig større og bredere oppdragsportefølje enn i et normalår. I tillegg er selskapet direkte påvirket av de smitteverntiltakene som er iverksatt i Norge og internasjonalt. En dobling av låne- og tilskuddsvolumet har vært mulig fordi selskapets ansatte har strukket seg svært langt. I en krevende situasjon har selskapets ansatte lagt ned en ekstraordinær innsats.

Styret er svært tilfreds med leveransene og den innsatsen som er lagt ned. Forenkling og løpende omprioriteringer av ressurser og aktiviteter har vært nødvendig for å kunne levere på den ekstraordinært store oppdragsporteføljen. Samtidig er det oppgaver selskapet i 2020 ikke har kunnet gjennomføre pga. koronarestriksjoner og konsekvensene av disse. Selskapet har på et imponerende vis hurtig omstilt organisasjonen for å også kunne håndtere flere ekstraordinære oppdrag som har krevd rask oppbygging av nye kundeflater, systemer og fagmiljøer.

## FORMÅLET MED INNOVASJON NORGE

Innovasjon Norges formål er å være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet. Hovedmålet med Innovasjon Norge er at selskapet skal utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling og ulike regioners næringsmessige muligheter. Dette skal nås gjennom delmålene flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer.

Innovasjon Norge ble etablert gjennom en sammenslåing av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND), Norges Eksportråd, Norges Turistråd og Statens veiledningskontor for oppfinnere. Bakgrunnen var et ønske om å forenkle virkemiddelapparatet for innovasjon og næringsutvikling.

Gjennom Innovasjon Norges kontorer i alle landets fylker og i 23 land, har næringslivet én dør inn til virkemiddelapparatet. Organisasjonen binder sammen det lokale, det regionale, det nasjonale og det internasjonale på ett og samme sted. Våre medarbeidere kjenner bedriftene og deres utfordringer og rammebetingelser i Norge, og mulighetene i de markedene som er viktigst for norsk næringsliv.

For de små og mellomstore bedriftene er Innovasjon Norge en sparringpartner som byr på kompetanse, nettverk og kapital. Næringslivet kan bruke sin tid til å utvikle nye produkter og





tjenester. De trenger ikke kjenne til de ulike tjenestene. Innovasjon Norges rådgivere skal se mulighetene og utfordringene og identifisere ordninger som kan være til hjelp for dem. Dersom Innovasjon Norge ikke kan bistå, skal rådgiverne sette bedriftene i kontakt med andre private og offentlige aktørene som kan gjøre det. På den måten bygger Innovasjon Norge broer mellom kompetansemiljøer, virkemiddelaktører og investorer.

Innovasjon Norge mottok i 2020 bevilgninger og oppdrag formulert i oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet, Utenriksdepartementet, Samferdselsdepartementet, fylkeskommunene, fylkesmennene og andre offentlige aktører. Med utgangspunkt i statsbudsjettet gir oppdragsbrevene en samlet oversikt over oppdragsgivernes forventninger og krav til Innovasjon Norges virksomhet. Brevene gir videre oversikt over Innovasjon Norges bevilgningsrammer og føringer knyttet til satsinger, programmer og tjenester. Innovasjon Norge tilbyr finansierings-, rådgivnings-, kompetanse-, nettverks- og profileringstjenester.

For å vurdere Innovasjon Norges bidrag til hovedmål og delmål er det etablert et mål- og resultatstyringssystem<sup>1</sup> (MRS) som, sammen med evalueringer og andre støttende analyser, gir selskapet, oppdragsgivere, eiere og andre interessenter relevant styringsinformasjon om selskapets virksomhet og måloppnåelse.

Målstrukturen til Innovasjon Norge er felles for alle selskapets oppdragsgivere og ligger til grunn for alle oppdrag som gis selskapet. Målstrukturen er overordnet øvrige føringer og styringssignaler. Dette gjelder også føringer i oppdrag knyttet til satsinger på særskilte sektorer og målgrupper.

Hovedmålet og delmålene ligger til grunn for styringsdialogen mellom eiere, oppdragsgivere og Innovasjon Norge. Innovasjon Norges virksomhet og prioriteringer skal være i tråd med denne målstrukturen.

## **LEVERANSER OG EFFEKTER I 2020**

I 2020 har Innovasjon Norge vært en sentral aktør i å motvirke de negative konsekvensene av koronakrisen på norsk næringsliv. Formålet med krisepakken har vært å videreføre innsatsen for å omstille norsk økonomi og utvikle et mer allsidig og bærekraftig næringsliv. Selskapets hovedfokus har vært å legge til rette for at flest mulig innovative og levedyktige bedrifter kommer styrket ut av krisen, evner å eksportere sine varer og tjenester og drar nytte av EUs virkemidler.

Til sammen 9,5 milliarder kroner ble bevilget til Innovasjon Norge av Stortinget og fylkestingene. Sammen med låneordningene, bidro Innovasjon Norge i 2020 med 13,3 milliarder kroner til næringslivet. Dette omfattet lån, tilskudd, garantier, rådgivning, profilering og nettverk gjennom Innovasjon Norges ulike tjenester. Midler bevilget fra Innovasjon Norge gikk til investeringer i næringslivet på til sammen 32,8 milliarder kroner.

96 prosent av bedriftene oppgir at Innovasjon Norges bidrag i høy eller middels grad har vært utslagsgivende for at deres prosjekt ble satt i gang. En krone fra Innovasjon Norge i form av kapital eller rådgivning matches av 1,5 kroner i egenfinansiering eller finansiering fra andre finansieringskilder til utviklingsprosjekter og investeringer. I tillegg bidrar Innovasjon Norge som sparringpartner også til mange andre innovasjons- og internasjoniseringsaktiviteter gjennom å tilføre kompetanse og nettverk.

---

<sup>1</sup> For mer informasjon vises til metodedokument på [innovasjon norge.no](https://www.innovasjon norge.no)



Tallene for 2020 (utvikling i årene 2003-2019) fra Samfunnsøkonomisk Analyse AS (SØA) indikerer at effekten av støtte fra Innovasjon Norge holder seg på et høyt nivå. Ikke for noe delmål, målgruppe eller virkemiddel, er det endrede effekter å rapportere som krever spesiell oppfølging. Imidlertid er det for første gang signifikante estimater for Miljøteknologiordningen, og det er høyere estimater enn tidligere for internasjonal markedsrådgivning. Begge deler skyldes nok først og fremst at det nå er store nok populasjoner til å kunne analysere effekter etter den valgte metoden.

Samlet for alle aksjeselskap som har fått støtte fra Innovasjon Norge, har de en årlig mervest på alle de tre effektindikatorne over en treårsperiode sammenlignet med kontrollgruppen: en årlig mervest i salgsinntekter på 10,3 prosentpoeng (2019: 9,0), en årlig mervest i verdiskaping på 8,7 prosentpoeng (2019: 8,3) og en årlig mervest i produktivitet på 4,0 prosentpoeng (2019: 4,0).

#### - Flere gode gründere

Innovasjon Norge ga i 2020 tilsagn for 3,2 milliarder kroner innenfor delmålet flere gode gründere. I tillegg kommer verdien av Innovasjon Norges rådgivnings-, kompetanse-, nettverks- og profileringstjenester. Totalt deltok 240 selskaper i programmene Globale akseleratorer i 2020, andelen bedrifter som har deltatt i programmene har økt med 46 prosent fra 2019, da deltok 164 bedrifter.

Årets undersøkelse viser at disse kundene i gjennomsnitt har en årlig mervest i salgsinntekter på 15,8 prosentpoeng mer enn sammenliknbare bedrifter uten støtte. Tilsvarende tall for verdiskaping er 16,6 prosentpoeng, for produktivitet 10,2 prosentpoeng og for antall årsverk 6,0 prosentpoeng.

Som et ledd i å møte koronakrisen introduserte Innovasjon Norge et utvidet tilbud til gründere gjennom kommersialiseringstilskudd fase 2, økt ramme på oppstartslån, samt muligheten for å kunne motta kommersialiseringstilskudd og oppstartslån i kombinasjon. Tidligere måtte bedriftene velge mellom tilskudd og lån. Innovasjon Norge forvaltet også en krisestøtteordning for økosystemene som støtter opp om gründer- og oppstartsvirksomhet.

Tilgang til ulike former for finansiering i kombinasjon med kompetanse er viktig for unge innovative selskaper for at de skal overleve livsløpet fra kommersialisering til skalering og vekst. I 2020 ble det bevilget 1 338 tilsagn på markedsavklaring- og kommersialiseringstilskudd. Totalt 404 gründerbedrifter mottok oppstartslån på til sammen 724 millioner kroner. Oppstartslånet gir gründerbedrifter kapital å bygge selskapet videre.

Styret merker seg at for gründerbedrifter med stort markedspotensial og høy teknologi- og markedsrisiko og som også har vekstambisjoner er tilgangen til kapital stadig utfordrende. Risikoen er ofte for høy for private investorer i den tidligste fasen i slike selskaper. De senere årene har vi sett at EU og andre europeiske land har fokusert mer og mer på såkalt «blended financing» for disse selskapene. Innovasjon Norge jobber for å koble nasjonale og europeiske virkemidler og videreutvikle samarbeide med private banker, for å sikre europeisk vekstkraft til norske vekstselskaper.

#### - Flere vekstkraftige bedrifter

Innovasjon Norge ga i 2020 tilsagn for 8,1 milliarder kroner innenfor delmålet flere vekstkraftige bedrifter (bedrifter eldre enn tre år). I tillegg kommer tilsagn til landbruket og verdien av Innovasjon Norges rådgivnings-, kompetanse-, nettverks- og profileringstjenester.



Dette er en betydelig økning fra de foregående årene. I 2020 gikk 8,1 milliarder kroner (61 prosentpoeng) av totalt 13,3 milliarder kroner til denne målgruppen og skyldes de økte rammene selskapet forvaltet for å demme opp for koronakrisen.

Årets undersøkelse viser at bedrifter innen denne kategorien som mottar støtte fra Innovasjon Norge har større vekst både i salgsinntekter (6,2 prosentpoeng), verdiskaping (5,2 prosentpoeng) og produktivitet (2,5 prosentpoeng), sammenlignet med tilsvarende bedrifter som ikke er benytter Innovasjon Norge tjenester. Det samme gjelder for vekst i antall årsverk.

Omstillingen av norsk økonomi er avhengig av at flere bedrifter vokser og lykkes i den internasjonale konkurransen – enten denne er på hjemmemarkedet (import) eller på internasjonale eksportmarkeder. Innovasjon Norge bidrar med vekstfinansiering og kobling til kompetanse og nettverk både i Norge og eksportmarkedene, for å møte behovene til innovative selskaper med vekstambisjoner.

Bedrifter som har fått internasjonal markedsrådgivning fra Innovasjon Norges kontorer i utlandet har 12,4 prosentpoeng høyere vekst i omsetning, 8,2 prosentpoeng høyere vekst i verdiskaping og 5,1 prosentpoeng høyere vekst i produktivitet enn sammenliknbare bedrifter som ikke har benyttet seg av tilbudet, viser MRS målingene i 2020.

EUs programmer blir en stadig viktigere døråpner både til internasjonale markeder, kompetanse og finansiering for vekst og har vært et prioritert område. 2020 var et særdeles godt år for norske bedrifter som hentet 270 millioner kroner i tilskudd og 455 millioner kroner i egenkapital gjennom EIC Accelerator og 82 millioner kroner gjennom Fast Track to Innovation. Innovasjon Norge har siden 2017 inngått et betydelig samarbeid med European Investment Fund (EIF). Med den nye avtalen med EIF som ble signert våren 2019, er det samlede avtaleforholdet for risikoavlastning på innovasjons- og risikolån på 1,9 milliarder kroner.

Innovasjon Norge legger i vår strategi vekt på å øke innsatsen innen etterspørselsdrevet innovasjon. Formålet er å bidra til å modne offentlige markeder, og senke markedsrisikoen i attraktive vekstmarkeder for innovative norske bedrifter som jobber med å utvikle nye løsninger på samfunnsutfordringer. Ordningen Innovasjonspartnerskap er helt sentral i Innovasjon Norges voksende strategiske satsing på etterspørselsdrevet innovasjon. I første halvdel av 2020 ble det lyst ut 75 millioner kroner til offentlig-private samarbeid. På grunn av stor interesse, gode prosjekter, og ekstraordinære bevilgninger i forbindelse med covid-19, ble det i denne runden finansiert prosjekter for i underkant av 100 millioner kroner.

Styret har i utviklingen av ny selskapsstrategi uttrykt Innovasjon Norges ambisjon om å bidra til en enkel vei til europeiske virkemidler for norske bedrifter, og har merket seg at det i 2020 ble tatt viktige beslutninger om Norges deltakelse i fremtidige EU-programmer. Det er lagt et solid grunnlag for å se nasjonale og europeiske virkemidler i sammenheng, blant annet gjennom et forsterket samarbeid med Norges Forskningsråd.

#### - **Flere innovative næringsmiljøer**

Innovasjon Norge bidrar i regionale partnerskap, gjennom samspill med andre virkemiddelaktører og ved å være sparringpartner for bedrifter i hele landet til oppnåelse av dette delmålet. I tillegg ble det i 2020 gitt tilsagn for 298 millioner kroner innenfor delmålet flere innovative næringsmiljøer. Dette omfatter nettverksvirkemidler til utviklingsprosjekter innenfor klyngeprogrammet Norwegian



Innovation Clusters, bedriftsnettverk og et kompetansesenter for regional omstilling. Ved utgangen av 2020 var det 32 klynger innenfor klyngeprogrammet.

Disse virkemidlene bidrar på en effektiv måte til samarbeidsorientert utvikling hos et stort antall bedrifter. Slike utviklingsprosjekter har positiv effekt på innovasjon og verdiskaping. Innovasjon Norges virkemidler har som formål å legge til rette for at disse grupperingene av aktører oppnår positive effekter som de ikke får til alene.

For bedrifter som deltar i nettverk og klyngemiljøer viser kundeeffektundersøkelsen betydelige vekst de tre første årene, både for salgsinntekter (16,4 prosentpoeng), verdiskaping (15,7 prosentpoeng), produktivitet (5 prosentpoeng) og antall årsverk (5,9 prosentpoeng), sammenlignet med tilsvarende bedrifter som ikke er benytter Innovasjon Norges tjenester. I tillegg ser det ut til at deltakere i slike nettverk er bedre til å samarbeide og benytte andre typer virkemidler for forskning og innovasjon, inklusive EU-virkemidler.

Styret har i selskapsstrategien pekt på partnerskap som en avgjørende nøkkel til Innovasjon Norges måloppnåelse. Som konsekvens av den ekstraordinære situasjonen norsk næringsliv har vært i, er samspillet med fylkeskommuner, næringsklynger og andre virkemiddelaktører styrket i 2020. Styret vil understreke betydningen av dette samarbeidet også i årene fremover.

#### **Kontinuerlig videreutvikling av effektmålingene**

Det er krevende å måle effekter av Innovasjon Norges samlede aktiviteter. Styret er godt fornøyd med at Innovasjon Norge har lagt vekt på å utforske, tilegne seg og kommunisere ny kunnskap om hvilke tjenester og ordninger som gir best effekt i nærings- og innovasjonspolitikken. Både ny effektmålingsmetodikk og investering i analyse av egne data gjennom et analysesenter bidrar til kontinuerlig kvalitetsutvikling.

Til sammen gir evalueringer, utredninger, analyser og effektmålinger viktig styringsinformasjon og et kunnskapsgrunnlag for videreutvikling av selskapet. Styret er opptatt av at selskapet fortsetter dette arbeidet og kommuniserer læringen til eiere, oppdragsgivere og andre interessenter.

#### **SÆRSKILTE TEMAER I 2020**

Få kunne sett for seg hvor alvorlig og dyp krise verden og Norge ville stå overfor i 2020. Innovasjon Norge har hatt en sentral rolle i å støtte næringslivet i en svært krevende periode. Styret har i samråd med administrasjonen prioritert leveransene av **krisepakkene til næringslivet** dette året. Selskapet fikk doblet sine rammer og det har krevd betydelig ekstrainsats og mobilisering for å sikre at krisemidlene når ut til gode innovative prosjekter i hele landet. Reiselivsnæringen er en av de næringene som har blitt hardest rammet av pandemien og Innovasjon Norge har hatt flere ekstraordinære tiltakspakker rettet mot denne delen av næringslivet. Målene ligger fast: flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer som kan bidra til et omstillingsdyktig Norge også etter krisen.

På grunn av krisesituasjonen har Innovasjon Norge i større grad enn et normalår utøvet **rollen som innovasjonspolitisk rådgiver**, både ved å oppdatere eiere og oppdragsgivere om status for norsk næringsliv gjennom lytteposten og ved å gi en rekke innspill til hvilke tiltak som er adekvate for å imøtegå krisen. Styret er opptatt av at Innovasjon Norge arbeider videre med å bli datadrevet og kunnskapsbasert i sin rolle som innovasjonspolitisk rådgiver. Selskapet har styrket samarbeidet med akademia, senest gjennom en samarbeidsavtale med flere norske universiteter i 2020 og etablert et analysemiljø internt.



De usikre utsiktene for internasjonal handel og internasjonale verdikjeder som følge av koronapandemien har gitt endrede og mer bevegelige rammebetingelser for norsk næringsliv som skal ut i internasjonale markeder. Styret vurderer at **eksport og internasjonalisering** av norsk næringsliv er av stor betydning for hvordan norsk økonomi klarer seg gjennom krisen og har prioritert implementering av den nye eksportstrategien i 2020. Strategien vil bidra til et sterkere og mer fleksibelt apparat for som kan understøtte norsk eksportrettet næringsliv og som evner å prioritere og jobbe strategiske mot konkrete muligheter internasjonalt. Næringslivet vil selv sitte tettere på prioriteringene og samarbeidet i Team Norway vil styrkes.

Styret ser at **EUs programmer** blir en stadig viktigere døråpner til internasjonale markeder, kompetanse og finansiering for vekst. Siden 2014 har norske bedrifter totalt hentet over 4,2 milliarder kroner fra EU-programmene. Med et budsjett på nesten 1 000 milliarder kroner over sju år blir EUs kommende rammeprogram Horisont Europa verdens største forsknings- og innovasjonsprogram. EU vektlegger innovasjon, kommersialisering og næringsliv tyngre enn i tidligere rammeprogrammer. Digital Europe Programme (DIGITAL) og COSME er også viktige kilder til kunnskap og finansiering for norske bedrifter. På bakgrunn av dette styrker Innovasjon Norge sin EU-satsing og samarbeidet med andre virkemiddelaktører, som Norges Forskningsråd, blant annet gjennom etablering av et felles EU-team mellom de to organisasjonene.

Styret følger selskapets drift løpende gjennom året med vekt på **måloppnåelse, effektiv drift og ansvarlig forvaltning av fellesskapets midler**. Selskapets kostnadsutvikling er krevende å lese ut av årsregnskapet fordi kostnadene omfatter både leveransekostnader, kunderettede aktiviteter og prosjekter. Administrasjonen utarbeider derfor driftsindikatorer som gir styret og oppdragsgiverne informasjon om utviklingen i selskapets kostnadseffektivitet. Kostnadseffektivitet i Innovasjon Norge har vært målt på forholdet mellom hva vi leverer (kroner) og kostnadene ved å levere. 2020 har på alle måter vært et ekstraordinært år for Innovasjon Norge. Det innebærer at denne måten å måle kostnadseffektivitet på, ikke gir et riktig eller fullstendig bilde. De store krisepakken kombinert med lavere kostnader som følge av blant annet redusert aktivitet, innebærer at kostnadseffektiviteten ikke er sammenlignbar med tidligere år.

Selskapets kostnadseffektivitet må sees i sammenheng med oppnådde effekter i norsk næringsliv (formålseffektivitet). Målet er ikke isolert sett å ha lav kostnadsandel, men en riktig kostnadsandel gitt de målgrupper, prioriteringer og virkemiddel som er nødvendige for å oppnå størst formålseffekt.

Styret er innforstått med at Innovasjon Norge, med sitt brede mandat, desentrale organisering, internasjonale tilstedeværelse og brede tjenestespekter, vil ha kostnadselementer som øvrige virkemiddelaktører ikke har. Samtidig arbeides det godt med å digitalisere ulike deler av organisasjonen for å forenkle kundenes tilgang til det offentlige tjenestetilbudet og en generell effektivisering av driften, noe som vil gi effektivitetsgevinster i årene fremover. Styret vil i 2021 vurdere fremtidig kostnadseffektivitet i lys av de forslagene som fremmes som konsekvens av regjeringens helhetlige gjennomgang av de næringsrettede virkemidlene.

## REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Årsresultatet for 2020 ble 122 millioner kroner mot 140 millioner kroner for 2019. Resultat før tap, ble 213 millioner kroner i 2020, mot 184 millioner i 2019. Driftskostnadene er lavere, det samme er kostnadene til kunderettede aktiviteter, mens tapsavsetningene er høyere i 2020 enn i 2019.

Netto renteinntekter utgjorde 435 millioner kroner i 2020 mot 437 millioner kroner året før. Reduksjon i netto renteinntekter på 2 millioner kroner skyldes lavere rentemargin, men også endringer i sammensetningen i utlånsporteføljen. Utbytte og gevinst/tap på verdipapirer viser et tap



på 8 millioner kroner i 2020 mot en gevinst på 0,4 millioner kroner i 2019. Tapet skyldes nedskrivning av verdi på aksjer datterselskapet Investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa AS.

Sum driftsinntekter er 1 195 millioner kroner mot 1 297 millioner kroner i 2019. Reduksjonen på 102 millioner kroner skyldes reduksjon i offentlige inntekter med 16 millioner kroner, 81 millioner kroner i eksterne inntekter og 4 millioner kroner i diverse driftsinntekter. Reduksjonen i offentlige inntekter er en følge av at det inntektsføres i forhold til sum driftskostnader som ikke dekkes av eksterne inntekter og diverse driftsinntekter. Reduksjonen i eksterne inntekter skyldes i hovedsak avlyste og utsatte arrangementer som følge av korona. Netto reduksjon i diverse driftsinntekter på 4 millioner kroner skyldes i hovedsak at vi i 2020 har hatt en økning i netto provisjonsinntekter på EIF garantier på 3 millioner kroner, en reduksjon i netto valutatap på 2 millioner kroner, samt lavere leieinntekter på 9 millioner kroner sammenlignet med 2019.

Driftskostnadene er 1 409 millioner kroner mot 1 550 millioner kroner i 2019, en netto reduksjon på 141 millioner kroner. Lønns- og personalkostnadene er 821 millioner kroner i 2020 mot 776 millioner kroner i 2019. Økning på 46 millioner kroner skyldes primært økning i antall årsverk fra i snitt 736 i 2019 til et snitt på 767 for 2020, samt overtidsbetaling i 2020. Økningen i antall årsverk er relatert til midlertidige stillinger som følge av koronakrisen og arbeidet med å få ut krisepakken til næringslivet. Avskrivninger er redusert med 49 millioner kroner sammenlignet med 2019. Dette skyldes i hovedsak at vi i 2020 ikke har meravskrivninger på immaterielle eiendeler, slik vi hadde i 2019. Direkte prosjektkostnader er redusert med 146 millioner kroner som følge av innsparingstiltak for å justere for tapt ekstern inntekt i forbindelse med avlyste og utsatte arrangementer og aktiviteter som følge av Covid-19, samt reduserte kostnader knyttet til omstilling av reiselivsaktiviteter sammenlignet med fjoråret. Andre driftskostnader er omtrent på nivå med fjoråret.

Til tross for koronakrisen er misligholdet i porteføljen relativt lavt, og det er få konkurser. Netto tap på utlån utgjør 91 millioner kroner mot 44 millioner kroner i 2019. Netto tap skyldes i hovedsak i økning i konstaterte tap og økning i gruppenedskrivninger på lavrisikordningen. Det påregnes normalt årlige tap på lavrisikolån tilsvarende 0,5 prosent av porteføljen. For 2020 utgjorde tapsprosenten 0,65 prosent av porteføljen. Tap på utlån knyttet til Innovasjon Norges risikolåneordninger dekkes av tapsfond, og har dermed ikke resultatmessig effekt for Innovasjon Norge. Tap på utlån for risikolån og garantiordningene var i 2020 94 millioner kroner, mot 157 millioner kroner i 2019. Denne utlånsvirksomheten er forutsatt å innebære høyere risikoprofil enn lavrisikolåneordningen, og tap over tid på nær 5 prosent av porteføljen per år. Tapene utgjorde 1,7 prosent av porteføljen i 2020 (3,4 prosent i 2019).

Såkornfondene ble overført til Investinor AS med virkning fra 1.5.2020. Det medfører blant annet at Innovasjon Norge ikke lenger har eierinteresser i tilknyttede selskaper (299 millioner kroner i 2019) og innskutt kapital i låne- og investeringsfond er redusert med 2 milliarder kroner i 2020.

Kontantstrømmen viser at det årlig går store brutto inn- og utbetalinger gjennom Innovasjon Norge. Dette skyldes særlig at en stor del av innlånene for lånevirksomheten refinansieres ca. hver tredje måned.

Innovasjon Norges balanse ved utgangen av året var 28,9 milliarder kroner, noe som er 2,6 milliarder kroner mer enn i 2019 (26,3 milliarder kroner). Av dette utgjør netto utlån 19 milliarder kroner per 31.12.2020 (18,5 milliarder kroner per 31.12.2019). Det er i 2020 utbetalt 4,0 milliarder kroner i nye utlån (3,0 milliarder kroner i 2019) og 4,9 milliarder kroner i tilskudd (2,8 milliarder kroner i 2019).

Selskapet har ikke hatt utgifter eller investeringer knyttet til forskning og utvikling i løpet av 2020. Det gjennomføres imidlertid eksterne evalueringer og analyser av selskapets aktiviteter og



virkemiddelbruk, også i samarbeid med forskningsmiljøer. Kunnskapen fra disse benyttes i selskapets utvikling av tjenestetilbud, organisasjon og arbeidsprosesser.

## RISIKOSTYRING

Selskapet gjennomfører årlige vurderinger av forhold som er viktige for å nå målene om flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer. Innovasjon Norge står overfor en rekke risikoer fra eksterne faktorer knyttet til politiske, økonomiske eller teknologiske forhold og interne faktorer knyttet til medarbeidere, ledelse, systemer og prosesser. Risikouniverset inneholder: strategisk risiko, finansiell risiko og operasjonell risiko.

### *Strategisk risiko*

Strategisk risiko omfatter forhold som er viktige for Innovasjon Norges langsiktige måloppnåelse knyttet til formål, delmål og oppdragsgivernes prioriteringer. Selskapet gjennomfører vurderinger av forhold som er viktige for selskapets måloppnåelse på overordnet nivå. Dersom det skjer betydelige endringer i norsk økonomi, oppdragssituasjonen for selskapet eller at selskapet har betydelige avvik i tertialvis rapportering av måloppnåelse, vil det gjennomføres ekstraordinære risikovurderinger. Ved behov gjennomføres risikovurderinger av kritiske funksjoner og avgrensede områder på lavere nivå.

### *Finansiell risiko*

Den finansielle risikoen omfatter i hovedsak valuta-, likviditets-, kreditt- og renterisiko.

*Valutarisiko.* Innovasjon Norge har inntekter og kostnader i valuta. Valutarisiko knyttet til oppgjør av kostnader balanseres i hovedsak opp ved at selskapet har bankkonti i valutaer for de vesentligste valutaene selskapet handler i.

*Likviditetsrisiko.* Likviditetsrisiko er den risiko som er knyttet til Innovasjon Norges mulighet til å finansiere økning i utlån og låntakers evne til å gjøre opp for sine forpliktelser ved forfall. Størrelsen på innlån og utlån styres gjennom oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet. Likviditetsrisikoen er dermed minimal.

*Kredittrisiko.* Kredittrisiko er finansiell risiko knyttet til utlånsvirksomheten og er en vesentlig risikotype i Innovasjon Norge. Utviklingen i låneporteføljen rapporteres til styret hvert tertial. Oppstår det vesentlige negative endringer, foretas en justering av risikoprofil. Gjennomgang av de vesentlige låneengasjementene og engasjementer med tapshendelse gjøres særskilt en gang i året i forbindelse med årsoppgjøret.

Lavrisikolånene gis på markedsmessige betingelser. Risiko i de enkelte prosjektene som finansieres skal være moderat. Risiko begrenses dermed ved relativt høye krav til sikkerhetsstillelse. Utover risiko på enkeltengasjementer er det strukturell risiko knyttet til den bransjemessige fordelingen av utlånsporteføljen, som avviker fra det som er vanlig for næringslivsporteføljer i banker. Vel 40 prosent er finansiering av fiskebåter, mens porteføljen for øvrig er omtrent likt fordelt mellom landbruk, industri og forretningsmessig tjenesteyting.

Innovasjons- og risikolån er en låneform som i hovedsak skal bidra til å dekke små og mellomstore bedrifters behov for risikoavlastning i prosjekter. Disse lånene ytes med moderate krav til sikkerhetsstillelse, men det forutsettes at kundens betjeningsevne er vurdert å være tilfredsstillende. Risikoen i denne type lån er relativt høy.



Det er etablert tapsfond for innovasjons- og risikolån og garantier. Målet med tapsfond er å gjøre Innovasjon Norge i stand til å avlaste risiko i innovative prosjekter med vekstpotensial, og derved bidra til å realisere flere lønnsomme prosjekter som det ellers vil være vanskelig å finne tilstrekkelig risikovilje for i markedet. For en mindre andel av denne låneporteføljen deler European Investment Fund (EIF) tapsrisikoen med Innovasjon Norge på 50/50-basis.

*Renterisiko.* Renterisikoen styres og reduseres gjennom en tilpasning av utlånsvilkårene til vilkårene på innlånsiden. Innlånene skal motsvare utlånene, samt sørge for nødvendig likviditet for å operere låneordningene. Innlånene avspeiler renteprofilen på utlånsmassen.

#### *Operasjonell risiko*

I operasjonell risiko ligger de potensielle tapskildene som er knyttet til den løpende driften av Innovasjon Norge. Dette er for eksempel svikt i rutiner, svikt i datasystemer, kompetansesvikt og tillitsbrudd hos ansatte. Internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen.

Selskapets styrende dokumenter er samlet og tilgjengeliggjort i en egen database. Innovasjon Norge har beredskapsplaner og gjennomfører jevnlig øvelser. En egen compliance-funksjon bidrar til at selskapet reduserer risikoen for å pådra seg offentlige sanksjoner, økonomiske tap eller tap av omdømme som følge av at eksternt og internt regelverk ikke etterleves. Som en av de sentrale aktørene blant virkemiddelaktørene i Norge yter Innovasjon Norge statsstøtte blant annet i form av tilskudd og subsidierte lån, hvilket innebærer en forpliktelse til å overholde statsstøtteregelverket i EØS-avtalen. For å sikre forsvarlig etterlevelse har Innovasjon Norge utarbeidet en omfattende veileder som alle saksbehandlere og beslutningstakere anvender. I alle finansieringssaker nedtegnes hvordan statsstøtteproblematikken er ivaretatt, og i tillegg kontrollerer juridisk avdeling saker av særlig stor betydning eller kompleksitet, samt driver løpende opplæring av organisasjonen. Innovasjon Norges arbeid for å redusere risikoen for å pådra seg offentlige sanksjoner, økonomiske tap og tap av omdømme som følge av at internt eller eksternt regelverk ikke etterleves, er organisert etter IIAs modell for tre forsvarslinjer, i tillegg til eksterne kontroll- og bekreftelsesfunksjoner.

Det primære ansvaret ligger i førstelinjen, det vil si i operasjonell ledelse og i ytterste instans gjennom alle ansattes ansvar for å utføre sitt arbeid med de fullmakter, instruksjoner, policyer og retningslinjer som gjelder den enkelte. I Innovasjon Norge har alle lederne et særskilt ansvar for å etablere og gjennomføre risikostyring og internkontroll innenfor sitt ansvarsområde.

Selskapets compliancefunksjon har til formål å forebygge, avdekke og hindre gjentakelse av brudd på lover og regler. Compliancefunksjonen er sammen med risikostyringsfunksjonen definert som andrelinjefunksjoner med ansvar for å overvåke, vurdere, gi råd om, aggregere og rapportere om risikosituasjonen, men uten egne fullmakter til eller ansvar for å endre Innovasjon Norges forretningsrisiko. Tredjelinjen består av internrevisjon, som på vegne av styret og ledelsen reviderer om virksomheten har tilstrekkelige prosesser for risikostyring og internkontroll. Internrevisjon er utkontraktert til ekstern leverandør.

Eksternrevisor og Riksrevisjonen utgjør i tillegg eksterne kontroll- og bekreftelsesfunksjoner.





## **FORTSATT DRIFT**

Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning av fortsatt drift. Regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld og resultat. Det har ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets utgang som er av betydning ved bedømmelsen av selskapet og som ikke fremkommer av årsregnskapet med tilhørende noter.

## **ARBEIDSMILJØ**

Et godt partssamarbeid er en forutsetning for å lykkes med IA-arbeidet, og i Innovasjon Norge har både ledelse, tillitsvalgte og verneombud viktige roller i dette arbeidet. Virksomheten er tilknyttet bedriftshelsetjeneste både ved hovedkontoret, regionkontorene og de fleste av våre kontorer i utlandet.

Det er etablert egne samarbeids- og arbeidsmiljøutvalg ved regionkontorene i Norge. Det er besluttet å etablere et system med verneombud utland som skal omfatte alle kontorene i selskapet.

Sykefraværet for 2020 var på 3,68 prosent, mot 3,76 prosent i 2019. Til sammenligning var sykefraværet i offentlig administrasjon og forsvar, og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning 4,2 prosent i tredje kvartal 2020. Lavere sykefravær i forbindelse med covid-19 og bruk av hjemmekontor, i tillegg til ny praksis for rapportering av sykefravær, forklarer reduksjonen i årets sykefraværstall. Det ble rapportert én skade i 2020.

Ansatt-turnover i 2020 er på totalt 7,3 prosent. Dette inkluderer vikarer, ansatte på engasjement og pensjonister.

78 nye medarbeidere er rekruttert eksternt, 39 av dem er faste stillinger. Selskapet har gjennomført 51 interne rekrutteringer. Det jobbes for å vri sammensetningen av ansatte i Innovasjon Norge i retning av flere digitale ressurser.

Det ble i oktober/november 2020 gjennomført en helhetlig medarbeiderundersøkelse i selskapet. Resultatene ble fremlagt i desember, og resultatene ble fulgt opp i hver avdeling både før og etter nyttår. Svarprosenten på undersøkelsen var 81 prosent.

Undersøkelsen er utarbeidet av Difi, og resultatene i Innovasjon Norges kan sammenlignes med tilsvarende for totalt 35 000 offentlige ansatte. Hovedtrekk i undersøkelsen:

- Resultater fra undersøkelsen viser at det er et høyt engasjement i Innovasjon Norge. Sammenlignet med andre offentlige virksomheter ligger Innovasjon Norge høyere på denne dimensjonen.
- Det rapporteres også om høy grad av støtte både fra kollegaer og ledere, samt at mange opplever de får utvikling og læring gjennom jobben. Disse resultatene ligger på samme høye nivå som de gjorde ved undersøkelsen fra våren 2019.
- På områder som tidligere har vært utfordrende, som tillit til selskapets øverste ledelse og utnyttelse av digitale verktøy, er det signifikant fremgang.
- Flere løfter frem behovet for at organisasjonen i enda større grad utnytter digitale løsninger og verktøy, samt bli bedre på intern kommunikasjon.

Innovasjon Norge vurderes som en attraktiv arbeidsplass, både av egne medarbeidere og mulige jobbsøkere. For fjerde år på rad er Innovasjon Norge stemt frem som den mest attraktive arbeidsgiveren av yrkesaktive med økonomiutdanning i en undersøkelse fra Universum. For femte



året på rad topper Innovasjon Norge også listen over de mest attraktive arbeidsgiverne blant de merkantile studentene (Karrierebarometeret 2020).

## LIKESTILLING, MANGFOLD OG DISKRIMINERING

Likestilling og mangfold er implementert i selskapets rutiner og retningslinjer. Bevissthet rundt dette inngår som en naturlig del av måten selskapet jobber på. Innovasjon Norge jobber med å utvikle tiltak og retningslinjer for å bidra til regjeringens inkluderingsdugnad. Innovasjon Norge balanserer i dag begreper i stillingsannonser når det gjelder krav til kompetanse, erfaring og mangfold for å sikre et bredt kandidattilfang blant aktuelle søkere.

Styret består av 11 medlemmer, hvorav fem kvinner og seks menn. Ved utgangen av 2020 var andelen kvinner i toppledergruppen fire av åtte (50 prosent).

Kvinneandelen i Innovasjon Norge var 55 prosent ved utgangen av 2020. Kvinneandelen av de nyansatte i løpet av 2020 var 46 prosent.

Kvinnefordeling på stillingsnivå:

Stillingskategori	2020	2019	2018
Direktør	68 %	65 %	63 %
Advokat	43 %	43 %	43 %
Avdelingsleder	56 %	58 %	56 %
Spesialrådgiver	38 %	37 %	38 %
Seniorrådgiver	54 %	56 %	53 %
Rådgiver	72 %	74 %	75 %
Konsulent	75 %	77 %	79 %

Lønnsforholdet mellom kvinner og menn; hele IN:

Stillingsnivå	Forskjell i gjennomsnittlig grunnlønn (kvinner/menn)*		
	2020	2019	2018
Direktør	- 6,5 %	- 4,6 %	- 7,7 %
Avdelingsleder	- 1,7 %	- 2,1 %	- 0,5 %
Spesialrådgiver	1,8 %	0,2 %	- 0,7 %
Seniorrådgiver	- 4,9 %	- 4,9 %	- 5,6 %
Rådgiver	0,1 %	- 1,5 %	- 2,0 %
Konsulent	3,0 % ***	1,0 % ***	Ikke tilgjengelig **

\* Negativt avvik er lavere gjennomsnittlig grunnlønn for kvinner

\*\* Færre enn 4 ansatte i utvalget

\*\*\* Kun inkludert ansatte i Norge

Tabellen viser forskjellen mellom kvinner og menns snittlønn. Lønnsforskjeller som følge av ansiennitet er ikke hensyntatt i beregningen. Resultatet viser en mindre differanse enn i 2019 når det gjelder lønnsforskjeller for flere stillingsnivåer.

Innovasjon Norge har en aktiv og bevisst holdning til likelønn i forbindelse med nyansettelser og intern mobilitet, som er et viktig verktøy gitt virksomhetens grad av mobilitet. Generelt er vi bevisst forskjellene i lønn på det enkelte stillingsnivå, og jobber aktivt med å sikre prinsippet om likelønn.

Av 793 ansatte per 31.12.2020 arbeider 32 deltid. Av disse er 84 prosent kvinner.



Selskapet følger retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper. Innovasjon Norge ønsker medarbeidere med forskjellige kompetanser, perspektiver, alder, kjønn og livserfaringer. Selskapet har en mangfoldserklæring i alle stillingsutlysninger som vektlegger at rekrutteringen skal sikre et mangfold med hensyn til kjønn, alder og kulturell bakgrunn. Innovasjon Norge oppfordrer også spesielt personer med innvandrerbakgrunn, nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en til å søke.

## **INTERN OMSTILLING OG ORGANISERING**

Som konsekvens av ny selskapsstrategi, ble det gjennomført en større omorganisering høsten 2019. Ny divisjonsstruktur ble satt 1. januar 2020, i tillegg ble det gjort endringer innenfor divisjonene første halvår. Den nye strukturen ga også endringer selskapets ledergruppe. Den nye ledergruppen er nå fulltallig, med 8 medlemmer.

Målsettingen med endringene har vært å sette kundens behov i sentrum, styrke organisasjonens evne til å levere på oppdragene, i tillegg til å redusere tid- og kostnadskrevende behov for intern koordinering. Organisasjonens medarbeidere og tillitsvalgte har vært tett involvert i arbeidet, gjennom dialogmøter på divisjonsnivå og på arenaer som SAMU. Følgende designkriterier ble lagt til grunn for organiseringen på divisjonsnivå og har også vært førende for organisering på øvrige nivåer:

- å organisere for å levere på kjernen i samfunnsoppdraget
- en balansert organisasjonsmodell med hensyn til ansvar, budsjett og antall medarbeidere
- mindre silo, mer helhet, mer robuste fagmiljøer
- fokus på strategi og virksomhetsstyring, samt ivareta dialogen med oppdragsgivere på en bedre måte, det vil si mer enhetlig kommunikasjon og færre kontaktpunkter

Digitaliseringen av Innovasjon Norge er en viktig forutsetning for realisering av strategien, og fortsetter med god fart. Innovasjon Norge bygger en robust organisasjon for digital utvikling. I januar 2020 ble den nye enheten Mennesker og Teknologi etablert. Her finnes utviklere, HR og digitale ressurser som skal bidra til å drive digital produktutvikling fremover. Mange av de nye digitale ressursene er et resultat av intern kompetanseoverføring, og målet er å øke andelen digitale ressurser i Innovasjon Norge totalt. Smidige metoder og utvikling i tverrfaglige produktteam er sentralt i dreiningen mot en mer digital virksomhet.

I et krevende år med en global koronapandemi muliggjorde Innovasjon Norges digitale infrastruktur og kompetanse en smidig overgang til arbeid hjemmefra. Her fortsatte utviklingen av gode digitale løsninger og hurtig tilpasning av systemer, noe som i sin tur gjorde det mulig å doble låne- og tilskuddsvolumet i 2020.

De ansatte har lagt ned en betydelig innsats for å gjennomføre dette, og har også vist en evne til å tilpasse seg en ny arbeidssituasjon med hjemmekontor og nye digitale løsninger. Denne innsatsen har medført stor belastning på en del ansatte. Det har også vært høyt fokus på finansieringstjenester på bekostning av den verdiøkende dialogen med kunder og andre kompetansetjenester. Det er viktig å komme over i mer normal drift når den ekstraordinære perioden preget av pandemi er over.

Innovasjon Norge har i 2020 også gjennomført en dreining av reiselivsoppdraget i tråd med redusert finansiering i statsbudsjettet og føringer fra Nærings- og fiskeridepartementet. Endringen innebar at Visit Norway i løpet av året har dreid innsatsen fra en generell profilering av Norge mot utviklingen



av Norge som reiselivsdestinasjon, samtidig som den generelle profileringen av Norge ble redusert. Endringene førte til et generelt nedtak av pressearbeidet på flere av våre kontorer i utlandet, herunder reduksjon av antall ansatte, i tillegg til prioritering av områder for Visit Norways strategiske tilstedeværelse.

Gjennom prosjektet «Rigget for eksport» gjorde Innovasjon Norge en grundig analyse av hvordan organisasjonen kan bidra til økt eksport, flere internasjonale investeringer og økt kunnskaps- og teknologisamarbeid. Forslagene som blant annet var knyttet til å sikre mer målrettet innsats og i sum et styrket eksportarbeid innebar blant annet en reduksjon i antallet faste kontorer og ansatte i mindre relevante markeder til fordel for styrking av kapasitet og kompetanse i de mest relevante områdene. Endringene er implementert i 2020 og får som konsekvens at antallet faste internasjonale kontorer reduseres med seks. Samtidig styrker vi vår tilstedeværelse i fire markeder.

## YTRE MILJØ

Virksomheten har ikke bidratt til forurensning av det ytre miljø utover det som er naturlig for denne type virksomhet. Hovedkontoret og distriktskontorene er sertifisert som «Miljøfyrtårn».

## REDEGJØRELSE OM SAMFUNNSANSVAR

Innovasjon Norge arbeider aktivt for å fremme et ansvarlig næringsliv, både internt i selskapet og blant selskapets kunder, leverandører og samarbeidspartnere.

Innovasjon Norges forventninger og krav til egne ansatte, tillitsvalgte og konsulenter som utfører tjenester for selskapet, er beskrevet i selskapets etiske retningslinjer og antikorrupsjonspolicy. De etiske retningslinjene inneholder også et eget kapittel om forretningsetikk der det understrekes at etikk og samfunnsansvar skal inngå i vurderingskriteriene ved bruk av selskapets tjenester, for valg av samarbeidspartnere og leverandører. Innovasjon Norges samfunnsansvarsarbeid og etiske rammeverk er også et eget punkt i selskapets prosedyre for opplæring av nyansatte. Innovasjon Norge har også utdypende retningslinjer for blant annet habilitet, adgangen til å inneha tillitsverv og bierverv, samt regler for eierskap og handel med verdipapirer.

Som en del av arbeidet med å forankre samfunnsansvar i hele Innovasjon Norge, er det etablert et eget kompetanseteam med ressurspersoner. Kompetanseteamet støtter medarbeiderne, sparrer med dem om vanskelige saker og gjennomfører opplæringstiltak. Innovasjon Norge har et opplegg for dilemmatrening, der formålet er å sikre at alle som utfører arbeid eller tjenester for Innovasjon Norge kjenner til gjeldende rettslig og etisk rammeverk, og evner å identifisere og håndtere situasjoner som kan oppstå.

Selskapets bærekraftstrategi (2016-2020) utgjør rammen for Innovasjon Norges arbeid for å styrke ivaretagelsen av samfunnsansvar blant kundene. Den legger FNs bærekraftsmål, prinsippene til FNs Global Compact, OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter til grunn for arbeidet med strategien og implementeringen. Kravene som stilles til kunder og samarbeidspartnere er fastsatt i dokumentet «Policy for god forretningsskikk». Det baserer seg på de samme retningslinjene og prinsippene - alle anerkjente standarder for ansvarlig næringsliv.

Ansvarlig næringsliv er en integrert del av Innovasjon Norges tjenester, og det er et krav at alle som mottar tjenester fra Innovasjon Norge ivaretar prinsipper for ansvarlig næringsliv i tråd med de nevnte retningslinjene og prinsippene. Dette innebærer også at kunder og partnere kjenner til egne



vesentlige risikoområder knyttet til korrupsjon, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, negativ påvirkning på miljø, og andre sider knyttet til forretningssetikk - samt at de iverksetter tiltak for å håndtere disse. Bestemmelser om dette er også blant annet tatt inn i Innovasjon Norges standardvilkår for lån, tilskudd og garantier.

En egen «Finansieringshåndbok» er tilgjengelig for selskapets kunde- og finansieringsrådgivere. Denne har et omfattende kapittel som veileder rådgiverne i hvordan de kan sikre at bærekraft og ansvarlig næringsliv blir riktig vurdert i alle prosjekter og ved alle kunder som søker finansiering hos Innovasjon Norge. Det er også utarbeidet en egen veileder for håndtering av saker med "røde flagg" - særskilte risikomomenter knyttet til ansvarlig næringsliv. I enkelte av Innovasjon Norges kompetansetjenester leveres det en egen modul om ansvarlig næringsliv, særlig tilpasset bedrifter som satser internasjonalt.

Innovasjon Norge har i 2020 gjennomgått porteføljen av leverandører med en risikobasert tilnærming. Noen av de leverandørene som er vurdert til å i størst grad være eksponert for mulig arbeidslivskriminalitet er fulgt opp, og Innovasjon Norge har mottatt tilfredsstillende svar på at de jobber med å bekjempe arbeidslivskriminalitet. Dette gir et godt grunnlag for videre oppfølgingsarbeid.

Innovasjon Norge har flere oppdrag som innebærer å bistå bedrifter inn i krevende markeder, gjennom for eksempel Enterprise Development for Jobs, Visjon 2030, delegasjonsreiser og Global Growth-programmer. Ulike aspekter av ansvarlig næringsliv har vært tema på mange seminarer og digitale møteplasser innenfor rammene av Innovasjon Norges oppdrag.

Innovasjon Norge har en elektronisk varslingskanal som både er tilgjengelig for interne og eksterne. Varslingskanalen er tilgjengelig på intranett og på Innovasjon Norges hjemmeside, og gjør det mulig for selskapet å kommunisere med anonyme varslere.

Innovasjon Norge har en risikobasert tilnærming til gjennomføring av Integrity Due Diligence (bakgrunnsundersøkelser) av kunder, leverandører og aktører som Innovasjon Norge setter kunder i kontakt med. Det er utarbeidet styrende dokumentasjon som angir i hvilke tilfeller det skal gjennomføres bakgrunnsundersøkelser. Selve utførelsen av bakgrunnsundersøkelsen reguleres av en egen prosedyre.



## RESULTATDISPONERING

Regnskapet for 2020 viser et overskudd på 122 millioner kroner. For ytterligere detaljer rundt utbytteregeles vises det til note 34. Styrets forslag til disponering av overskuddet er som følger:

Avsatt utbytte til eier Nærings- og fiskeridepartementet fra:		
Lavrisikordningen	kr	91 097 451
Overføres til eier Nærings- og fiskeridepartementet fra:		
Innovasjonslån og garantier	kr	22 366 917
Overføres til eiere, fylkeskommunene, fra:		
Risikolån og garantier	kr	17 510 981
Fordelt på:		
Troms og Finnmark fylkeskommune	kr	5 508 619
Nordland fylkeskommune	kr	2 751 837
Møre og Romsdal fylkeskommune	kr	2 565 702
Vestland fylkeskommune	kr	2 077 312
Trøndelag fylkeskommune	kr	1 623 000
Innlandet fylkeskommune	kr	1 486 233
Vestfold og Telemark fylkeskommune	kr	788 521
Agder fylkeskommune	kr	467 038
Viken fylkeskommune	kr	235 384
Rogaland fylkeskommune	kr	7 335
		17 510 981
Overført til opptjent kapital:		
Investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa	kr	-8 840 068
<b>Sum totalt</b>		<b>122 135 280</b>



## UTSIKTENE FOR 2021

Krisen har forsterket norsk næringslivs behov for Innovasjon Norges virkemidler og bistand. Vårt samfunnsoppdrag ligger fast. Også i 2021 skal Innovasjon Norge bidra til utvikling og omstilling av norsk økonomi. Selskapet skal øke næringslivets samlede verdiskaping gjennom å stimulere til flere gode gründere og bidra til at Norge får stadig flere vekstkraftige bedrifter og sterkere innovative næringsmiljøer. Tiltak for å stimulere til vekst gjennom eksport og internasjonalisering er en viktig del av Innovasjon Norges innsats. Gjennom vår regionale og internasjonale tilstedeværelse, skal Innovasjon Norge være sparringpartner for bedrifter i hele landet og i 2021 styrke vår rolle som førstelinje for et samlet norsk virkemiddelapparat. Tiltak for å stimulere til vekst gjennom eksport og internasjonalisering er en viktig del av Innovasjon Norges innsats.

### Beredskap for videre krisetiltak i 2021

Våren 2020 ble norsk økonomi truffet av det kraftigste tilbakeslaget siden andre verdenskrig. Strengt smitteverntiltak tok ned aktiviteten i mange næringer, etterspørselen falt kraftig, og på kort tid ble antallet registrerte arbeidsledige firedoblet. Krisen rammet store deler av verden samtidig, og oljeprisen stupte. Norges Bank satte styringsrenten til null, og det ble satt inn en finanspolitisk stimulans uten historisk sidestykke. Etter en bedring utover våren og sommeren ble smittesituasjonen igjen forverret gjennom høsten og vinteren, og smitteverntiltakene ble strammet inn igjen.

Styret konstaterer at Innovasjon Norge i 2020 som beredskapsorganisasjon effektivt og raskt bidro til å håndtere en betydelig større oppdragsportefølje enn i et normalår. Skulle regjeringen ha behov for å iverksette ytterligere krisetiltak overfor norsk næringsliv i 2021, vil Innovasjon Norge også være beredt til å løse slike oppdrag.

### De langsiktige utfordringene består

I årene fremover står vi overfor både nye og kjente utfordringer. Norge møter krevende utfordringer gjennom blant annet endrede internasjonale rammebetingelser, klimaendringer, endringer i befolkningen og arbeidslivet og endrede økonomiske forutsetninger.

Endrede rammebetingelser internasjonalt i retning av mer rivalisering og mindre samarbeid mellom land er bekymringsfullt i en tid da verden mer enn noen gang trenger å stå sammen om å løse felles utfordringer. Verdenssamfunnet står overfor en enorm, felles utfordring med å redusere utslippene av klimagasser. En aldrende befolkning følger av at vi lever lenger. Svekket produktivitetsvekst de siste tiårene er en utfordring vi deler med de fleste andre vestlige land. For Norge vil i tillegg petroleumsnæringen miste mye av sin betydning som vekstmotor for norsk økonomi. Usikkerhet og svingninger i verdens aksjemarkeder påvirker verdien av Statens pensjonsfond utland, som har finansiert en stadig større andel av statsbudsjettene.

Et sterkt, mangfoldig og omstillingsdyktig næringsliv er avgjørende for Norges vekstevne og for et godt velferdsnivå i fremtiden. For å opprettholde veksten i velferden trenger norsk økonomi flere bein å stå på. Vi må skape flere jobber, i flere bransjer, over hele landet. Det må være vekst i privat næringsliv.

Styret legger til grunn at vekst forutsetter evne til omstilling, innovasjon og nyskaping. Verdien av Innovasjon Norges langsiktige arbeid er forsterket gjennom krisen og vil bli stadig større i årene fremover. Styret er opptatt av at Innovasjon Norge også fremover har oppdrag og rammer som gjør nødvendig innsats mulig, av at virkemidlene faktisk er utløsende, av at virkemiddelapparatet er enkelt å bruke og av at Innovasjon Norge videreutvikler våre regionale og internasjonale partnerskap til beste for norsk næringsliv.



### En dør inn

Som et ledd i en økt brukervennlighet i det næringsrettede virkemiddelapparatet har Nærings- og fiskeridepartementet bedt Innovasjon Norge ta rollen som felles førstelinje for virkemiddelapparatet, inkludert henvisningskompetanse til de andre virkemiddelaktørene. I 2021 skal vi også utrede et forslag til en felles digital inngang i samråd med de berørte virkemiddelaktørene.

Styret deler ambisjonen om en dør inn til virkemiddelapparatet. Det vil forenkle hverdagen til kundene. Innovasjon Norge har erfaring og kompetanse, teknologi, prosesser og organisasjon som gjør oss godt rustet til å få frem et felles mål bilde, for så å realisere en dør inn til virkemiddelapparatet.

### Målrettet innsats for norsk eksport

Innovasjon Norge følger opp regjeringens nye handlingsplan for eksport, og styrker tilstedeværelsen i noen viktige eksportmarkeder. Evnen til å eksportere produkter og tjenester er avgjørende for utviklingen av et konkurransedyktig og bærekraftig norsk næringsliv. Innovasjon, næringsutvikling og eksport henger nøye sammen. Innovasjon Norge gjør nå endringer som vil styrke den eksportrettede innsatsen vår og gi nødvendig fleksibilitet til å bistå bedrifter i arbeidet med å gripe konkrete markedsmuligheter i utlandet. I sum innebærer dette at vi spisser innsatsen.

Som konsekvens styrker Innovasjon Norge nå tilstedeværelsen i de markedene med størst interesse og potensial for norsk næringsliv. Samtidig reduserer vi innsatsen i markeder der vår støtte ikke er like etterspurt.

Styret vil understreke at målet med endringene er å styrke den samlede eksportinnsatsen. Samarbeidet i Team Norway internasjonalt er sentralt for å kunne bistå norske bedrifter både der vi er til stede og i markeder der vi ikke er til stede i dag. I tillegg yter Innovasjon Norge bistand til bedrifter som eksporterer eller ønsker å eksportere også fra regionkontorene i Norge. Eksport starter hjemme.

### EUs forsknings- og innovasjonsprogrammer

Horisont Europa blir verdens største forsknings- og innovasjonsprogram. Norsk deltagelse i Horisont Europa er av stor betydning for norsk næringsliv og for norske forsknings- og innovasjonsmiljøer. Sammenlignet med tidligere rammeprogrammer, stiller Horisont Europa økte krav til målbare effekter, en større nærhet til marked og samfunn, sterkere satsing på kommersialisering og innovasjon, og involvering av et bredere sett med aktører, hvor næringslivet i større grad må involveres. Digital Europe Programme (DIGITAL) er et nytt EU-program, med mål om å styrke Europas evne til å ta i bruk avansert digital teknologi, særlig blant SMBer og i offentlig sektor. Også dette programmet vil by på store muligheter for norsk næringsliv. Sammen med programmer som COSME, der Innovasjon Norge lenge har hatt en viktig rolle, representerer de nye EU-programmene et svært viktig supplement til de nasjonale virkemidlene.

Styret konstaterer at Innovasjon Norge, Norges forskningsråd og andre virkemiddelaktører har vært viktige brobyggere mellom norsk næringsliv og mulighetene i Horisont2020 og at det i dette samarbeidet er lagt et solid grunnlag for norsk deltagelse også i de nye EU-programmene.

\*

Inngangen til 2021 er preget av usikkerhet. Styret kan med tilfredshet slå fast at Innovasjon Norge i 2020 har hatt en viktig rolle som beredskapsorganisasjon, samtidig som kjerneoppgaven med å bidra til investeringer i innovasjon, kompetanseheving og FoU er styrket. Innovasjon Norge er godt rustet til å påta seg de oppgaver som ligger foran oss. Styret vil uttrykke takknemlighet for den tillit kunder,





oppdragsgivere og samarbeidspartnere har vist organisasjonen gjennom 2020 og vil rette en særlig takk til selskapets ansatte, som i et ekstraordinært år har gjort en ekstraordinær innsats til beste for norsk næringsliv.

Oslo, 17. mars 2021  
I styret for Innovasjon Norge

Gunnar Bovim  
(styreleder)

Jørand Ødegård Lunde  
(nestleder)

Sigbjørn Johnsen

Merete Nygaard Kristiansen

Eirik Wærness

Jan Løkling

Arvid Andenæs

Helene Falch Fladmark

Kristin Misund

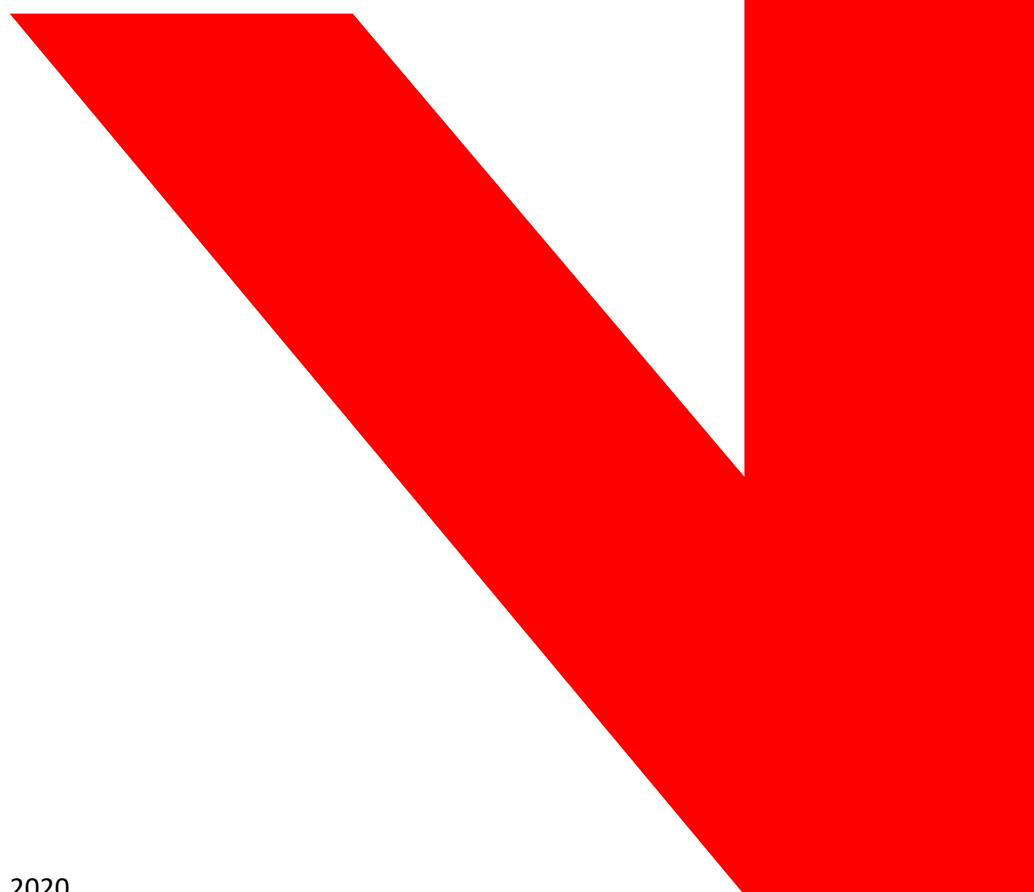
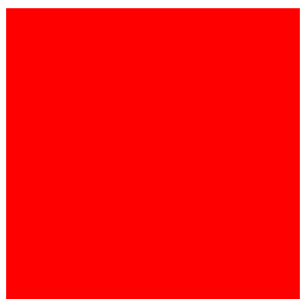
Karin Ammerud Sørensen  
(ansattvalgt)

Håkon Øveland Nyhus  
(ansattvalgt)

Håkon Haugli  
(administrerende direktør)



# Oppdragsgiverrapport fra Innovasjon Norge 2020



## Forord

Denne rapporten utgjør den årlige rapporteringen til Innovasjon Norges oppdragsgivere for 2020.

Den globale koronapandemien har gitt et tilbakeslag som vil prege norsk og internasjonal økonomi i lang tid fremover. For store deler av norsk næringsliv ble 2020 et kriseår, men krisen har rammet ulikt og ikke alle deler av næringslivet er like berørt. Innovasjon Norges rolle er å utløse investeringer i omstilling, innovasjon og internasjonalisering. Det har også vært rollen vår under krisen. I 2020 har rollen som beredskapsorganisasjon for myndighetene - ved å sørge for at den langsiktige omstillingsevnen til næringslivet ikke stopper opp - vært den viktigste. Med doble låne- og tilskuddsrammer har aktiviteten og innsatsen vært stor, for å bidra til at vi kommer ut av krisen med et konkurransedyktig og bærekraftig norsk næringsliv.

Allerede før krisen var det av avgjørende betydning for Norge å utvikle et mer diversifisert og bærekraftig næringsliv. Bærekraftig verdiskaping er en forutsetning for våre fremtidige generasjoners velferd. OECD peker i sin analyse av Norges innovasjonssystem (2017) på at Norge står overfor en tredobbel omstillingsutfordring: Å gå fra en sårbar petroleumbasert økonomi til en mer diversifisert, robust økonomi, å utvikle et mer konkurranseorientert og effektivt forsknings- og innovasjonssystem, og sikre at dette systemet er bedre innrettet for å adressere større samfunnsutfordringer.

Omstillingen til grønne og bærekraftige forretningsmodeller er ikke risikofritt. Det er derfor en bekymring at det grønne skiftet bremser opp med en koronakrise som så sterkt påvirker bedriftenes bunnlinje. Røde tall gir ikke grønn omstilling. Innovasjon Norge har derfor rettet en spesiell innsats mot prosjekter som skal bidra til å løse klimakrisen. Både gjennom Innovasjon Norges lån og tilskudd har bidragene til grønn omstilling doblet seg i 2020.

EU har gjennom sin vekststrategi «Grønn giv» fått på plass konkrete tiltak og instrumenter som skal sikre at lavutslippssamfunnet nås samtidig som ny og lønnsom teknologi utvikles i Europa. Markedsmulighetene for grønne verdikjeder øker, og norsk næringsliv har gode forutsetninger for å ta deler av dette markedet. Innovasjon Norge har derfor lagt ned betydelig innsats for å trekke frem og synliggjøre disse mulighetene og samtidig ha kompetanse om de finansielle strømmene og regelverkene som følger EUs strategier slik som EUs forsknings- og innovasjonsprogrammer, IPCEI og klassifiseringssystemet for å vurdere bærekraftsrisiko.

Krisen har også bidratt til en «sjokkdigitalisering» og mange bedrifter evnet å snu seg raskt og overføre aktiviteter til digitale kanaler og utvikle nye forretningsmodeller. For første gang er IKT den største sektoren i Innovasjon Norges portefølje. Digitaliseringen har skutt fart under krisen og kan bidra til at vi har et mer omstillingsdyktig næringsliv fremover.

Gjennom de siste årene har Norge lykkes bedre med entreprenørskap. I likhet med andre land i Europa, har det vært en utfordring å få bedrifter til å vokse. Tilgang på kapital har vært en del av utfordringen. I 2020 ble det børsnotert rekordmange nye norske bedrifter, mange av disse er teknologibedrifter og mange har på ulike tidspunkter vært kunder av Innovasjon Norge. Også fremover vil Norge ha behov for flere gode gründere og bedrifter som vokser og skaper verdier og arbeidsplasser. I 2020 økte også Innovasjon Norges innsats for gründere, blant annet gjennom økte låne- og tilskuddsordninger og målrettede tiltak for gründermiljøer.

Krisen har rammet norsk handel med utlandet og skapt usikkerhet om veien videre. Fra en dag til en annen ble verdikjeder brutt, handelshindringer oppsto og vi opplever en økning av proteksjonisme og blokkdannelser i handelspolitikken. Norsk eksport må øke og diversifiseres i årene som kommer skal vi kompensere for bortfallet av inntekter fra olje og gass. En liten og åpen økonomi som vår, er avhengig av at næringslivet når ut med sine varer og tjenester til internasjonale markeder. Det er derfor avgjørende at Norge har et kompetent og fleksibelt støtteapparat for å bistå norske bedrifter internasjonalt. Innovasjon Norge iverksatte i 2020 en ny strategi for eksport- og internasjonaliseringsoppdraget. En større omorganisering av utekontorene er gjennomført for å sikre et mer spisset og fleksibelt apparat som kan jobbe strategisk mot konkrete markedsmuligheter for norske produkter og løsninger.

I 2020 har Innovasjon Norge håndtert en betydelig større oppdragsportefølje enn i et normalår. I tillegg er vi direkte påvirket av de smitteverntiltakene som er iverksatt i Norge og internasjonalt. En doubling av låne- og tilskuddsvolumet har kun vært mulig fordi våre ansatte har strukket seg svært langt. I tillegg har forenkling og løpende omprioriteringer av ressurser og aktiviteter vært nødvendig. Innovasjon Norge har dette året også håndtert en rekke ekstraordinære oppdrag som har krevd rask oppbygging av nye kundeflater, systemer og fagmiljøer.

Inngangen til 2021 er preget av usikkerhet, men vi kan slå fast at Innovasjon Norge i 2020 har hatt en viktig rolle som beredskapsorganisasjon, samtidig som kjerneoppgaven med å bidra til investeringer i innovasjon, kompetanseheving og FoU er styrket. Innovasjon Norge er godt rustet til å påta seg de oppgaver som ligger foran oss. Jeg vil uttrykke takknemlighet for den store tilliten våre oppdragsgivere, kunder, og samarbeidspartnere har vist organisasjonen gjennom 2020 og rette en særlig takk til selskapets ansatte, som i et ekstraordinært år har gjort en ekstraordinær innsats til beste for norsk næringsliv.

Oslo, 14. april 2021



Håkon Haugli  
Administrerende direktør  
Innovasjon Norge

# Innhold

<b>Forord .....</b>	<b>1</b>
<b>Innhold.....</b>	<b>3</b>
<b>1 Om virksomheten.....</b>	<b>10</b>
1.1 Introduksjon til virksomheten .....	10
1.2 Regionkontorer i Norge .....	10
1.3 Internasjonal tilstedeværelse .....	11
1.3.1 Vurdering av internasjonal tilstedeværelse.....	11
1.3.2 Samarbeid med utenriktjenesten og det øvrige virkemiddelapparatet .....	12
1.4 Årsverk.....	13
1.4.1 Fordeling av antall årsverk .....	13
1.4.2 Regjeringens inkluderingsdugnad .....	13
<b>2 Innovasjon Norges bidrag til måloppnåelse.....</b>	<b>14</b>
2.1 Innledning .....	14
2.1.1 Tett på næringslivet i 2020 .....	14
2.1.2 Innovasjon Norges mål og strategi.....	16
2.1.3 Eksportstrategi .....	17
2.1.4 Innovasjon Norges arbeid med samfunnsutfordringer og bærekraft .....	18
2.2 Bidrag til å nå hovedmålet.....	21
2.2.1 Overordnede prioriteringer .....	21
2.2.2 Innovasjon Norge arbeid for å levere på oppdragene i kriseåret 2020.....	22
2.2.3 Effekter og resultater .....	26
2.3 Delmål 1 – Flere gode gründere .....	33
2.3.1 Mål for 2020 .....	33
2.3.2 Prioriteringer og hovedaktiviteter i 2020 .....	33
2.3.3 Effekter og resultater .....	35
2.3.4 Mål for 2021 .....	43
2.4 Delmål 2 – Flere vekstkraftige bedrifter.....	44
2.4.1 Mål for 2020 .....	44

2.4.2	Prioriteringer og hovedaktiviteter i 2020 .....	45
2.4.3	Effekter og resultater .....	51
2.4.4	Mål for 2021 .....	55
2.5	<b>Delmål 3 – Flere innovative næringsmiljøer .....</b>	<b>56</b>
2.5.1	Mål for 2020 .....	56
2.5.2	Prioriteringer og hovedaktiviteter 2020 .....	57
2.5.3	Effekter og resultater .....	59
2.5.4	Mål for 2021 .....	61
<b>3</b>	<b>Rapportering til Nærings- og fiskeridepartementet .....</b>	<b>62</b>
3.1	<b>Innledning .....</b>	<b>62</b>
3.1.1	Oppdragsbrev og budsjettposter .....	62
3.1.2	Departementets prioriteringer for 2020 fra det ordinære oppdragsbrevet.....	64
3.1.3	Opprettelse av statistikkbank.....	69
3.1.4	Landsdekkende virkemidler for innovasjon.....	70
3.1.5	Rapportering på aktiviteter som er finansiert av flere kapitler og poster .....	73
3.2	<b>Kap. 900, post 21 Spesielle driftsutgifter (EXPO 2020) .....</b>	<b>76</b>
3.3	<b>Kap. 900, post 79 Kompensasjonsordning til utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter (tiltaks pakke).....</b>	<b>78</b>
3.4	<b>Kap. 2421, post 50 Innovasjon - prosjekter, fond .....</b>	<b>79</b>
3.4.1	Landsdekkende etablerertilskudd (inklusive tiltaks pakke).....	80
3.4.2	Innovasjonslån og garantier (inklusive tiltaks pakke) .....	83
3.4.3	Landsdekkende innovasjonstilskudd (ekstraordinært innovasjonstilskudd) .....	88
3.4.4	Tilskudd til Bioøkonomiordningen .....	90
3.4.5	Rentestøttefond (tiltaks pakke).....	94
3.4.6	Tilskudd til private innovasjonsmiljøer (tiltaks pakke).....	95
3.4.7	Tilskudd til klynger (tiltaks pakke) .....	95
3.4.8	Ekstraordinært mentortilskudd (tiltaks pakke).....	97
3.4.9	Tilskudd til omstilling i reiselivsnæringen (tiltaks pakke).....	98
3.5	<b>Kap. 2421, post 52 Låneordning for pakkereisearrangører – tapsavsetning, kap. 2421, post 73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører og kap. 2421, post 91 Låneordning for pakkereisearrangører (tiltaks pakke) .....</b>	<b>100</b>

<b>3.6 Kap. 2421, post 54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy - tapsavsetning (tiltaksplan)</b> .....	<b>103</b>
<b>3.7 Kap. 2421, post 71 Innovative næringsmiljøer</b> .....	<b>104</b>
3.7.1 Norwegian Innovation Clusters (Klyngeprogrammet) .....	104
3.7.2 Bedriftsnettverk.....	113
<b>3.8 Kap. 2421, post 72 Innovasjonskontrakter</b> .....	<b>113</b>
<b>3.9 Kap. 2421, post 74 Reiseliv, profilering og kompetanse</b> .....	<b>119</b>
<b>3.9.1 RÅDGIVNINGS- OG KOMPETANSETJENESTER FOR EKSPORT OG INTERNASJONALISERING</b>	<b>119</b>
3.9.2 Utvikling av markedskompetanse og nettverk ved kontorene i utlandet.....	121
3.9.3 Formidling av internasjonale markedsmuligheter .....	121
3.9.4 Internasjonal markedsrådgivning .....	123
3.9.5 Workshop: Internasjonal markedsutvikling.....	125
3.9.6 Global Growth (herunder også pilot for ferdigvareindustrien) .....	126
3.9.7 Kompetansesenteret.....	128
3.9.8 Eksportrådgivning (eksportteknisk rådgivning og kursvirksomhet) .....	129
3.9.9 Rådgivning om immaterielle rettigheter .....	131
3.9.10Merkevaren Norge.....	133
3.9.11The Explorer – Profilering av grønne løsninger .....	135
3.9.12International Business Events.....	136
3.9.13Næringslivsdelegasjoner .....	138
3.9.14Horisont 2020 og Horisont Europa .....	139
3.9.15Profilering av Norge som havnasjon .....	139
3.9.16Invest in Norway.....	140
3.9.17Industriell deltagelse ved forsvaranskaffelser .....	143
3.9.18Møteplasser for vekst .....	144
3.9.19Videreføring av satsingen Vekst i gründerplanen (kvinner og mangfold).....	145
3.9.20Globale akseleratorer .....	146
3.9.21Vekst- og gründercenteret.....	148
3.9.22REISELIV .....	149
3.9.23Profilering.....	149
3.9.24Møte- og bedriftsmarkedet, kongresser og arrangementer .....	152

3.9.25	Innovasjon i reiselivsnæringen .....	154
3.9.26	Innsikt .....	155
3.10	Kap. 2421, post 75 Grønn plattform, kan benyttes under post 50, 71, 72 og 76 (tiltaks pakke) .....	157
3.11	Kap. 2421, post 76 Miljøteknologi (MILTEK).....	158
3.12	Kap. 2421, post 78 Administrasjonsstøtte for distriktsrettede såkornfond.....	163
3.13	Kap. 2421, post 79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip (tiltaks pakke) ....	163
3.14	Kap. 2421, post 80 Næringstiltak Svalbard .....	164
3.15	Kap. 2421, post 90 Lavrisikolån.....	167
<b>4</b>	<b>Rapportering til Kommunal- og moderniseringsdepartementet .....</b>	<b>170</b>
4.1	Innledning .....	170
4.1.1	Overordnet om regional- og distriktsoppdraget .....	170
4.1.2	Om budsjettpostene .....	171
4.2	Kap. 553, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling .....	172
4.2.1	Tilskudd til bedriftsutvikling og investeringer (inklusive restmidler fra kap. 550, post 62, kap. 551, post 60 og kap. 551, post 61 (RDA)) .....	172
4.2.2	Lån og garantier .....	177
4.2.3	Distriktsrettet etablerertilskudd og Vekst- og gründersenterets arbeid med markedsavklaringsstilskudd.....	180
4.2.4	Mentortjeneste for gründere .....	182
4.2.5	Bedriftsnettverk.....	183
4.3	Kap. 553, post 63 Arktis 2030 .....	189
4.4	Kap. 553, post 65 Omstillingsprogram ved akutte endringer i arbeidsmarkedet..	191
4.5	Kap. 553, post 74 Norwegian Innovation Clusters og bedriftsnettverk .....	194
4.5.1	Norwegian Innovation Cluster (Klyngeprogrammet) .....	194
4.5.2	Innovasjonspartnerskap.....	194
4.5.3	Bioøkonomiordningen .....	194
4.6	Arbeidet med prekvalifiseringsprosessen for Digital Europe Program.....	194
<b>5</b>	<b>Rapportering til Landbruks- og matdepartementet .....</b>	<b>195</b>
5.1	Innledning .....	195
5.2	Kap. 1137, post 71 Bioøkonomiordningen .....	196



5.3	Kap. 1142, post 78 Omstillingsmidler til pelsdyrnæringen.....	196
5.4	Kap. 1150, post 50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket.....	197
5.5	Kap. 1150, post 50 Midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket.....	200
5.6	Kap. 1150, post 50 Utviklingsprogrammet - landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping (Landbrukets utviklingsfond (LUF)) .....	204
5.7	Kap. 1151, post 51 Utviklingsprogrammet - landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping (Reindriftens utviklingsfond (RUF)) .....	208
<b>6</b>	<b>Rapportering til Utenriksdepartementet .....</b>	<b>209</b>
6.1	Innledning .....	209
6.2	EØS-finansieringsordningene.....	210
6.3	Humanitært innovasjonsprogram (HIP Norway) .....	212
6.4	Visjon 2030 (Norad) (inklusive særutlysning rettet mot covid-19).....	214
6.5	Enterprise Development for Jobs (Norad).....	215
<b>7</b>	<b>Rapportering til Kunnskapsdepartementet .....</b>	<b>217</b>
7.1	Mobilisering til Horisont 2020 og Horisont Europa.....	217
<b>8</b>	<b>Rapportering til Klima- og miljødepartementet.....</b>	<b>223</b>
8.1	Helhetlig profilering av grønne løsninger .....	223
8.2	Biogasspiloter.....	223
<b>9</b>	<b>Rapportering til Kulturdepartementet .....</b>	<b>224</b>
9.1	Overordnet måloppnåelse.....	225
9.2	Låne- og garantiordninger .....	228
9.3	Eksportprogram .....	230
9.4	Klyngeprogram.....	233
9.5	Investorprogram .....	233
9.6	Kunnskapsgrunnlag kultur og reiseliv .....	235
9.7	Administrasjon og forvaltning av oppdraget.....	235
<b>10</b>	<b>Rapportering til Samferdselsdepartementet .....</b>	<b>236</b>
10.1	Pilot-T .....	236
<b>11</b>	<b>Styring og kontroll.....</b>	<b>239</b>

<b>11.1 Mål- og resultatstyring i Innovasjon Norge .....</b>	<b>239</b>
11.1.1 Kort innføring i mål- og resultatstyring i Innovasjon Norge.....	239
11.1.2 Oversikt over gjennomførte evalueringer siste året .....	244
<b>11.2 Effektiv drift .....</b>	<b>246</b>
11.2.1 Formåls effektivitet .....	247
11.2.2 Kostnadseffektivitet.....	249
11.2.3 Effektiviteten i driften av de ulike ordningene .....	252
<b>11.3 Administrasjons - og gjennomføringskostnader .....</b>	<b>257</b>
<b>11.4 Rapportering av basiskostnader .....</b>	<b>264</b>
<b>11.5 Beskrivelse av Innovasjon Norges kontroll av tildelte midler .....</b>	<b>265</b>
<b>11.6 Sikkerhet og beredskap .....</b>	<b>266</b>
<b>12 Statistikk og tabeller.....</b>	<b>266</b>
<b>12.1 Statistikk over forbruk.....</b>	<b>267</b>
12.1.1 Forbruk og antall i 2020 fordelt per departement .....	267
12.1.2 Forbruk Nærings- og fiskeridepartementet .....	268
12.1.3 Forbruk Kommunal- og moderniseringsdepartementet.....	269
12.1.4 Forbruk Landbruks- og matdepartementet .....	269
12.1.5 Forbruk Kunnskapsdepartementet .....	270
12.1.6 Forbruk Klima- og miljødepartementet.....	270
12.1.7 Forbruk Kulturdepartementet .....	270
12.1.8 Forbruk Samferdselsdepartementet .....	270
12.1.9 Forbruk Utenriksdepartementet.....	270
<b>12.2 Statistikk over mål- og resultatstyringsindikatorer .....</b>	<b>272</b>
12.2.1 Effektindikatorer og indikatorer for støttende analyser .....	272
12.2.2 Resultatindikator: Addisjonalitet.....	277
12.2.3 Resultatindikator: Kompetanse .....	282
12.2.4 Resultatindikator: Innovasjonshøyde .....	285
12.2.5 Resultatindikator: Prosjektrisiko .....	295
12.2.6 Resultatindikator: Driftsrisiko .....	300
<b>12.3 Omfang og fordeling av brukerbetalte tjenester .....</b>	<b>305</b>
<b>12.4 Statistikk over finansieringssaker .....</b>	<b>306</b>

<b>12.4.1 Forklaringer av koder i statistikk for finansieringsvirksomheten .....</b>	<b>306</b>
<b>12.4.2 Omsøkt tilsagn.....</b>	<b>310</b>
<b>12.4.3 Brutto tilsagn.....</b>	<b>311</b>
<b>12.4.4 Antall tilsagn.....</b>	<b>311</b>

# 1 Om virksomheten

## 1.1 Introduksjon til virksomheten

Formålet til Innovasjon Norge er å være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet. Innovasjon Norge tilbyr finansieringstjenester, rådgivnings- og kompetansetjenester, nettverks- og profileringstjenester til næringslivet.

Innovasjon Norge ble etablert i 2004 gjennom en sammenslåing av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND), Norges Eksportråd, Norges Turistråd og Statens veiledningskontor for oppfinnere. Bakgrunnen var et ønske om å rydde opp i virkemiddelapparatet for innovasjon og næringsutvikling. Målsetningen var å gi næringslivet én dør inn, og etablere en organisasjon som binder sammen det lokale, det regionale, det nasjonale og det internasjonale på ett og samme sted. Begrunnelsen for opprettelsen av Innovasjon Norge er like aktuell i 2020 som i 2004, og selskapet er opptatt av å videreutvikle seg i tråd med våre oppdragsgiveres ønsker og kunders forventninger.

For norsk næringsliv er Innovasjon Norge en sparringpartner som byr på kompetanse, nettverk og kapital. Næringslivet kan bruke sin tid til å utvikle nye produkter og tjenester. De trenger ikke kjenne til de ulike tjenestene. Innovasjon Norges rådgivere skal se mulighetene og utfordringene og fortelle bedriftene hvilke ordninger som kan være til hjelp for dem. Dersom Innovasjon Norge ikke kan bistå, skal rådgiverne sette bedriftene i kontakt med de andre private og offentlige aktørene som kan gjøre det. På den måten bygger Innovasjon Norge broer mellom kompetansemiljøer, virkemiddelaktører og investorer.

Innovasjon Norge mottok i 2020 bevilgninger og oppdrag formulert i oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Utenriksdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kulturdepartementet, Samferdselsdepartementet, fylkeskommunene, fylkesmennene og andre offentlige aktører. Med utgangspunkt i statsbudsjettet gir oppdragsbrevene en samlet oversikt over oppdragsgivernes forventninger og krav til Innovasjon Norges virksomhet. Brevene gir videre oversikt over Innovasjon Norges bevilgningsrammer og føringer knyttet til satsinger, programmer og tjenester. Oppdragsbrevene og rapporteringskalenderen danner utgangspunktet for vår rapportering til departementene gjennom denne årlige rapporten.

## 1.2 Regionkontorer i Norge

Innovasjon Norge har tett kontakt med næringsliv i alle norske regioner. I 2020 hadde Innovasjon Norge ti regionkontorer fordelt på 17 steder. Det ble ikke gjennomført endringer i strukturen ved regionkontorene i Norge i 2020. Innovasjon Norges kontor Innlandet ble imidlertid fysisk

samløkalisert i Brumunddal ved utgangen av første kvartal. Tidligere var kontorene på Lillehammer og Hamar.

Innovasjon Norge har en struktur på regionkontorene som er tilpasset den nye regionstrukturen i Norge. Eneste unntak er et felles regionkontor for Oslo og Viken fylke.

I tillegg til regionkontorene og deres lokalkontorer, er det etablert et vekst- og gründercenter i Førde. Dette er en felles førstelinje for alle kunder når det gjelder kontakt med Innovasjon Norge, i tillegg til at senteret behandler alle søknader om tilskudd til markedsavklaring.

## 1.3 Internasjonal tilstedeværelse

### 1.3.1 Vurdering av internasjonal tilstedeværelse

Innovasjon Norge har utviklet en ny eksportstrategi, se omtale i kap. 2.1.3 Eksportstrategi. Den nye eksportstrategien har ført til endringer i struktur, organisering og arbeidsformer for eksportaktiviteten til Innovasjon Norge. I 2020 gjennomførte Innovasjon Norge en gjennomgang av den internasjonale tilstedeværelsen.

Målet for endringen var:

- Å sikre økt kapasitet, mer målrettet (og fleksibel) innsats og i sum et styrket eksportarbeid.
- Å frigjøre ressurser gjennom reduksjon i antallet faste kontorer og ansatte i mindre relevante markeder, til fordel for styrking av kapasitet og kompetanse i de mest relevante markedene.
- Å kunne hente inn spisskompetanse i relevante markeder.
- Å frigjøre midler som sammen med økte offentlige bevilgninger kan bidra til en samlet styrking av den norske eksportinnsatsen.
- Prioritering av noen større strategiske satsinger med god forankring i norsk næringsliv og Team Norway.
- Utvikling av et digitalt basert breddetilbud til alle norske bedrifter som eksporterer eller vurderer eksport.
- Økt fleksibilitet i både budsjetter og bemanning til fordel for økt bruk av ekstern kompetanse.
- En sterkere kobling mellom strategiske prioriteringer og EUs virkemidler og «missions».

Gjennomførte endringer er basert på følgende tre kriterier; tilstrekkelig interesse for markedet i norsk næringsliv, tilstrekkelig potensial for norsk næringsliv i markedet og der Innovasjon Norge gjennom tilstedeværelse kan utgjøre størst forskjell for norsk næringsliv.

Ved inngangen til 2020 var Innovasjon Norge til stede i 28 land med 34 kontorer som var organisert i fire regioner; Europa, Asia, Americas og Midtøsten/Afrika.

- *Europa:*  
I 2020 har Innovasjon Norge hatt tilstedeværelse i 15 land i Europa. Fire er rene prosjektkontor (Hellas, Romania, Bulgaria og Kroatia) som jobber med EØS-midler. I Brussel er Innovasjon Norge representert med en ansatt ved Kunnskapskontoret sammen med Norges Forskningsråd og Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU). Syv kontorer har ansatte som jobber spesifikt med reiseliv. Kontoret i München jobber tillegg med Invest in Norway-programmet.
- *Asia:*  
I Asia var Innovasjon Norge til stede i syv land med ni kontorer. Kontorene i Japan og India har samarbeid med Norges Forskningsråd og DIKU og Singapore med Universitetet i Arktis, NTNU og Sintef Ocean/Sintef Community. Kontorene i Japan, Sør-Korea, Kina og Singapore samarbeider med Sjømatrådet. To kontorer (Indonesia og Singapore) har formalisert samarbeid med Norwegian Energy Partners (NORWEP). Kontorene i Beijing, Seoul og Tokyo jobber også med Invest in Norway-programmet.
- *Americas:*  
I Americas var det seks kontorer i tre land, USA, Canada og Brasil. Kontoret i Washington er et prosjektkontor for promotering av norsk forsvars- og sikkerhetsindustri. New York-kontoret har ansatte som jobber med reiseliv og Brasil en forskning og teknologiutsending. Ved kontoret i San Francisco er det en fulltidsressurs med ansvar for Invest in Norway med mandat for hele Nord-Amerika.
- *Midtøsten/Afrika:*  
Afrika og Midtøsten hadde kontorer i tre land, Sør-Afrika, Kenya og de Forente Arabiske Emirater (Dubai). Kontoret i Nairobi dekker Kenya, Tanzania og Uganda og har en avtale med NORAD gjennom Enterprise Development for Jobs-programmet. Dubai-kontoret dekker GCC-landene (Gulf Cooperation Council) og Iran. EXPO 2020-prosjektet har en ansatt på Dubai-kontoret.

I løpet av året er tilstedeværelse avviklet, kontor lagt ned og ressurser/kapasitet tilpasset en mer fokusert og spisset eksportsatsing. Ved utgangen av 2020 er tilstedeværelse avviklet i fem land; Indonesia, Sør-Afrika, Finland, Danmark og Polen og kontoret i Mumbai lagt ned. Fra 2021 er Innovasjon Norge til stede i 23 land med 28 kontorer og er organisert i tre regioner; Asia, Europa/Afrika og Americas. Frigjorte midler og ressurser allokeres mot strategiske og prioriterte prosjekter. Kontorene i Singapore, München, London og New York er i ferd med å styrkes med spisskompetanse innen energi, tech og life science for å møte bedriftenes behov for kompetanse. I tillegg blir Brusselkontoret styrket med en ekstra person for sterkere kobling mot EUs virkemidler og «missions».

### **1.3.2 Samarbeid med utenriktjenesten og det øvrige virkemiddelapparatet**

Samarbeid med utenriktjenesten og øvrige virkemiddelapparat (Team Norway) vurderes som tett og aktivt. Team Norway i utlandet er betegnelsen på samarbeidet mellom den enkelte utenriksstasjon og ulike offentlige og private aktører som jobber for norsk næringsliv internasjonalt. Stasjonssjefen ved den enkelte ambassade/generalkonsulat har et særlig ansvar for

å koordinere dette arbeidet med utvikling av felles årsplaner, arrangement, kompetanse- og nettverksutveksling, med mer. Samarbeidet fungerer godt flere steder, mens andre steder er det potensial for forbedring. Norwegian Energy Partners (NORWEP) er en viktig samarbeidspartner i mange markeder for å profilere og posisjonere energisektoren. Arbeidet er aktivt og fungerer godt på strategisk og operasjonelt nivå.

## 1.4 Årsverk

### 1.4.1 Fordeling av antall årsverk

Tabellen nedenfor viser antall årsverk ved utgangen av året og inkluderer vikarer, personer uten arbeidsplikt og personer i permisjon fordelt på regionkontor (RK), utekontorer (UK) og hovedkontoret (HK) for årene 2019 og 2020. Inndelingen i kontorer reflekterer ikke fordeling på kunderettet arbeid og administrasjon- og støttefunksjoner. Ansatte som gjør kunderettet arbeid, finnes på alle kontorer.

Tabell 1.4-1 Utvikling i antall årsverk fordelt på regionkontorer, utekontorer og hovedkontoret.

Årsverk*	2019	2020
Regionkontor (RK)	291	313
Utekontor (UK)	162	155
Hovedkontor (HK)	298	305
<b>Sum</b>	<b>751</b>	<b>773</b>

\*Som årsverk teller alle som er ansatt hos Innovasjon Norge per 31.12 det gjeldende år. Merk at årsverk som har lokasjon Oslo men tilhører regionskontoret Oslo Viken er plassert under regionkontor. Det er benyttet den ansattes fysiske lokasjon i oversikten og dette er også justert for 2019 tallene.

I 2020 var 8,2 prosent (6,3 prosent i 2019) av alle ansatte i midlertidige stillinger (engasjement eller vikariater). Merk også at det i tallene ved utgangen av 2020 er om lag 30 tiltakspakkeressurser som ble midlertidig ansatt for å arbeide med krisepakken. Majoriteten av disse slutter i løpet av første halvår 2021. I 2020 er det eksternt rekruttert 78 ansatte (99 ansatte i 2019). Totalt 56 ansatte sluttet i løpet av 2020 (65 ansatte i 2019). I 2020 var turnover for alle ansatte i Innovasjon Norge på 7,3 prosent (8,1 prosent i 2019).

Fordelingen av og utviklingen i antall faktiske årsverk de siste årene er påvirket av kontor- og bemanningsendringer som besluttet løpende av administrasjonen i Innovasjon Norge.

### 1.4.2 Regjeringens inkluderingsdugnad

Likestilling og mangfold er implementert i Innovasjon Norges rutiner og retningslinjer. Bevissthet rundt dette inngår som en naturlig del av måten det jobbes på. Innovasjon Norge jobber med å utvikle tiltak og retningslinjer for å bidra til regjeringens inkluderingsdugnad. Innovasjon Norge

balanserer i dag begreper i stillingsannonser når det gjelder krav til kompetanse, erfaring og mangfold for å sikre et bredt kandidattilfang blant aktuelle søkere.

## 2 Innovasjon Norges bidrag til måloppnåelse

### 2.1 Innledning

#### 2.1.1 Tett på næringslivet i 2020

Koronapandemien i 2020 utviklet seg raskt til en krise som også rammet norsk næringsliv hardt. Innovasjon Norge ble et instrument for myndighetene for å bøte på krisen og i 2020 var Innovasjon Norge en beredskapsorganisasjon. Vår rolle var å sikre at de langsiktige investeringene i innovasjon og omstilling ikke stoppet opp.

Rollen som lyttepost og innovasjonspolitisk rådgiver ble også betydelig skalert opp som følge av krisen. Innovasjon Norge rapporterte fra mars 2020 løpende til eiere og oppdragsgivere om signalene fra våre regionkontor. Kilden til denne informasjonen baserer seg dermed på kvalitative intervjuer, egne data og spørreundersøkelser til kundene. Informasjonen er samlet i ukentlige «lyttepostrapporter» som ble oversendt eiere og oppdragsgivere.

Utslagene varierte mellom regionene, men vi så også fellestrekk. Den første fasen i mars og april 2020 ble preget av stor usikkerhet og umiddelbar konsolidering. Bedriftene kuttet kostnader der det var mulig. Mange av Innovasjon Norges lånekunder søkte om rente- og avdragsutsettelse disse første ukene. Oppmerksomheten ble rettet mot å holde driften i gang, og snevret inn mot bedriftenes etablerte kjernevirksomhet. Det skapte en negativ effekt for pågående og planlagte innovasjons- og omstillingsprosjekter. I mange tilfeller stoppet de opp. Samtidig ble det raskt tydelig at krisen rammet enkelte næringer spesielt hardt (særlig reiselivsnæringen), mens andre i større grad har opprettholdt normal drift.

Frem mot sommeren 2020 så vi gjennom rapportene fra regionapparatet tegn på tiltagende optimisme og gradvis økende langsiktighet i bedriftenes planleggingshorisont. Etterspørselen etter tilskudd til innovasjonsprosjekter økte igjen, og statlige krisepakker bidro til å holde aktiviteten oppe. Trenden fortsatte inn i første halvdel av høsten 2020, mens pandemiutviklingen og de påfølgende innstrammingene fra senhøsten økte usikkerheten igjen. Utslagene var særlig store i næringer som allerede var hardt rammet. Samtidig ble det større forskjeller mellom regioner ettersom de opplevde ulikt smittetrykk og med dette ulike mottiltak med effekt for næringslivet.



### Krise og innovasjonstakt

Innovasjonstakten i næringslivet kan påvirkes på ulike måter under kriser slik den verden nå går gjennom. På den ene siden kan stagnerende markeder tvinge bedrifter til å tenke nytt. Men økonomiske nedgangstider, lavere marginer og høyere risiko kan også føre til at mange velger å effektivisere og optimalisere etablert virksomhet, fremfor å utvikle nye innovative produkter og tjenester. Innovasjon Norge har gjennom 2020 observert begge deler: kostnadsutt og konsolidering rundt kjernevirksomhet, men også ny vilje til nytenking og langsiktig omstilling.

### Tilpasning eller omstilling?

I vurdering av omstilling er det viktig å skille mellom bedriftenes akutte behov for tilpasning til de nye betingelsene koronakrisen har skapt, og behovet for omstilling betinget av mer dyptgripende utviklingstrekk som digitalisering og bærekraftkrav.

Gjennom 2020 håndterte mange norske bedrifter den kortsiktige tilpasningen til krisen svært godt. Digitaliseringen av arbeidshverdagen skjøt raskt fart, men dette har primært handlet om digitalisering av kommunikasjon og kundekontakt. Selv om dette har bidratt til økt oppmerksomheten rundt digitalisering i bedriftene, ser vi så langt ingen markante indikasjoner på at en mer gjennomgripende omstilling til digitale forretningsmodeller i bedriftene har akselerert som følge av krisen. Årsakene til dette kan være flere. Det kan være fordi bedriftene forventer en normalisering tilbake til tidligere forhold, men det kan også skyldes økt risikoaversjon, hvor bedriftene ikke ønsker å ta tunge investeringer i en situasjon preget av både kortsiktig og langsiktig usikkerhet. Samtidig ser vi at IKT for første gang er den største sektoren i Innovasjon Norges portefølje. Disse digitale investeringene kan bidra til at vi har et mer omstillingsdyktig næringsliv fremover.

### Utsiktene for 2021

Å motvirke at kriseutløst risikoaversjon stoppet pågående innovasjonsprosjekter og hindret nye, var en viktig innsats for Innovasjon Norge i 2020. Det vil det også være i 2021. Samtidig må vi legge til rette for at næringslivet kan fortsette omstillingen mot en grønn og bærekraftig økonomi.

Usikkerheten og utfordringene er i første kvartal 2021 fortsatt betydelige. Man ser også langsiktig usikkerhet i visse næringer; ikke minst bekymringen rundt hvordan markedet vil se ut etter at pandemien er over. Norges Bank viste i desember 2020 at bedriftene ser for seg lavere aktivitet den nærmeste tiden, men en gradvis bedring frem mot våren.<sup>1</sup> Usikkerheten fremstår som mindre enn våren 2020, men den er fortsatt uvanlig stor. Utviklingen i 2021 vil være svært avhengig av smittetall og gjeldende smitteverntiltak.

---

<sup>1</sup> [https://static.norges-bank.no/contentassets/c331ef2d3c1f4429a6e32db2b5489779/regnet\\_nasjonal-rapport-2020-4.pdf?v=12/08/2020084727&ft=.pdf](https://static.norges-bank.no/contentassets/c331ef2d3c1f4429a6e32db2b5489779/regnet_nasjonal-rapport-2020-4.pdf?v=12/08/2020084727&ft=.pdf)

### 2.1.2 Innovasjon Norges mål og strategi

Innovasjon Norges hovedmål er å utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling, og utløse regionenes næringsmessige muligheter, ved de tre delmålene:

- Delmål 1: Å bidra til flere gode gründere
- Delmål 2: Flere vekstkraftige bedrifter
- Delmål 3: Flere innovative næringsmiljøer

Innovasjon Norges strategi for perioden 2020-2025 skal støtte opp under målene for Innovasjon Norge. Strategien gir retning og styrker evnen til å prioritere innsats som bidrar til best mulig måloppnåelse.

Figur 2.1:1 Innovasjon Norges strategiske prioriteringer, fra strategien 2020-2025.



Strategien ligger også til grunn for en ny divisjonsstruktur, som ble satt 1. januar 2020. Det er også endringer i Innovasjon Norges ledergruppe, som nå består av åtte personer.

Endringene er gjennomført med formål om forenkling for kundene, økt effektivitet i gjennomføring og for å oppnå bedre intern koordinering og helhet. Følgende designkriterier ble lagt til grunn for organiseringen på divisjonsnivå og har også vært førende for organisering på øvrige nivåer:

- å organisere for å levere på kjernen i samfunnsoppdraget
- en balansert organisasjonsmodell med hensyn til ansvar, budsjett og antall medarbeidere
- mindre silo, mer helhet, mer robuste fagmiljøer blant annet et nytt analysesenter
- fokus på strategi og virksomhetsstyring, samt ivareta dialogen med oppdragsgivere på en bedre måte, det vil si en mer enhetlig kommunikasjon og færre kontaktpunkter

Da koronakrisen inntraff ble de strategiske målene løpende vurdert i samråd med styret. Innovasjon Norge har ikke endret strategisk retning som følge av pandemien, men har styrket

innsatsen i tråd med de oppdrag, mål og prioriteringer som ligger til grunn for Innovasjon Norges aktiviteter. Gjennom 2020 har Innovasjon Norge prioritert høyt å bidra til at regjeringens krisepakker skulle sikre fortsatt verdiskaping og innovasjonsevne i næringslivet. Videre har økt norsk eksport og deltakelse i EUs programmer vært særlig viktige innsatsområder for Innovasjon Norge i 2020.

Innovasjon Norge har også prioritert rollen som lyttepost høyere for løpende kunne gi status og innovasjonspolitiske råd om krisetiltak til myndighetene. Arbeidet med rollen som sparringspartner er prioritert lavere i 2020, fordi det store trykket på saksbehandlingsressurser skapte behov for å prioritere finansieringsprosesser og effektiv saksgang.

Ny strategi har gitt behov for å oppdatere og utvikle delstrategier. Den første delstrategien som ble vedtatt er Innovasjon Norges nye delstrategi på eksport «Rigget for eksport» for å svare ut strategiens høye ambisjoner om å styrke norsk eksportfremme. Denne delstrategien er i full gang med å implementeres, og vil omtales nærmere nedenfor. Videre har en ny finanseringsstrategi blitt utviklet for å svare ut behovet for å løse nye oppgaver slik som samfunnsutfordringer og behovet for flere vekstbedrifter som skalerer internasjonalt. Bærekraftsstrategien er også revidert for å svare ut styrets tydelige forventninger om at Innovasjon Norge skal være i front på kompetanse og vurdering av klima- og bærekraftsrisiko. Delstrategiene for finansiering og bærekraft ble vedtatt av styret våren 2021.

### 2.1.3 Eksportstrategi

I 2019 vedtok styret i Innovasjon Norge ny eksportstrategi. Den tar utgangspunkt i tre viktige drivere:

- Norges behov for utvikling av nye og grønne eksportnæringer
- Anbefalinger fra områdegjennomgangen av det næringsrettede virkemiddelapparatet
- Næringslivets uttalte behov om økt og diversifisert norsk eksport

For omtale av implementeringen av strategien, se kap. 2.4.2 Prioriteringer og hovedaktiviteter i 2020.

#### **Analyser og kunnskapsgrunnlag bak strategien**

En rekke makroøkonomiske analyser av norsk eksport og næringsstruktur viser at den norske veksten i eksport utenom olje og gass (målt i dollar), har vært negativ siden toppunktet i 2014.<sup>2</sup> Samtidig er eksporten konsentrert på få aktører; kun én prosent av de største bedriftene står for over 70 prosent av vareeksporten utenom olje og gass.<sup>3</sup>

---

<sup>2</sup> Rigget for eksport - Innovasjon Norges anbefalinger for ny eksporttrigg. 2020.

<sup>3</sup> Verdensbankens Exporter Dynamics Database

Ni av ti norske bedrifter har færre enn ti ansatte og kun 4,6 prosent av norske bedrifter har erfaring med eksport.<sup>4</sup> Hvis vi skal oppnå økt vekst gjennom eksport trenger vi at langt flere små bedrifter med begrenset internasjonal erfaring løftes opp på et nivå der de utvikler gode forutsetninger for å lykkes med eksport.<sup>5</sup> Norge og det norske virkemiddelapparatet må fremover i større grad legge til rette for at flere bedrifter eksporterer, og at eksporten fra eksisterende eksportører øker. Områdegjennomgangen av det næringsrettede virkemiddelapparatet konkluderte også med dette, og pekte på økt behov for eksportrettede virkemidler. Samtidig pekte den på at den norske eksporttriggen er for lite koordinert. Dette er i tråd med tilbakemeldingene Innovasjon Norge har fått fra næringslivet som ønsker en mer koordinert og strategisk spisset innsats. Næringslivet ønsker også i større grad å involveres.

Innovasjon Norge har en viktig rolle i å bidra til å mobilisere, selektere og utvikle norske bedrifter som har vekstpotensial. Dette arbeidet bygges i økende grad på systematisk og datadrevet kundesegmentering, som vil gi økt kunnskap om behovene og økt evne til å tilby et effektivt og treffsikkert sett av virkemidler. Grunnlaget for kundesegmenteringsmodellen er analyse av internasjonale eksportdata og litteraturgjennomgang som gir indikasjoner på hvilke kvalitative og kvantitative kjennetegn som beskriver bedrifter som lykkes med eksport. Bedriftens størrelse, økonomiske robusthet og konkurranseevne er avgjørende kvantitative faktorer. I tillegg er det enkelte kvalitative egenskaper som er avgjørende for å lykkes med eksport. Eksempelvis skalerbare forretningsmodeller, markedsføringskompetanse, nettverk og vekstambisjoner.

Andre kunnskapsgrunnlag som ligger til grunn for eksportstrategien, er en komparativ analyse av fem lands (Sverige, Finland, Danmark, Irland og Frankrike) arbeid med eksportfremme. Rammeverket for denne analysen er Innovasjon Norges designkriterier for ny eksporttrigg, og analysen består av en kombinasjon av kvalitative og kvantitet data. Områder av spesiell interesse for utviklingen av ny eksportstrategi er eksempelvis de utvalgte innovasjonsbyråenes finansieringsmodell og graden av egenbetaling fra bedriftene, hvordan jobbe etterspørselsdrevet med store internasjonale muligheter, samt organisasjonens arbeid med å tiltrekke utenlandsinvesteringer.

#### **2.1.4 Innovasjon Norges arbeid med samfunnsutfordringer og bærekraft**

Strategien har gitt retning og kraft til Innovasjon Norges arbeid med samfunnsutfordringer og bærekraft. Innovasjon Norges ambisjon er å styrke våre kunders evne til å utvikle og skalere verdensledende løsninger der uløste regionale, nasjonale og globale utfordringer skaper nye markedsmuligheter. Innovasjon Norges rolle er knyttet til næringslivets behov for kapital, kompetanse og adgang til fremvoksende markeder. Vi har jobbet etter tre hovedakser:

- 1. Styrke offentlig etterspørsel etter innovasjon, fremme nye vekstmarkeder og koble krevende samfunnsbehov til nye, innovative løsninger*

---

<sup>4</sup> Nærings- og fiskeridepartementet (2019) Småbedriftslivet

<sup>5</sup> Se for eksempel Medin, H. (2014) Irreversible eksportkostnader: hvordan de påvirker bedrifters eksportbeslutninger og internasjonal handel.

Formålet er å bidra til å modne offentlige markeder, og senke markedsrisikoen i attraktive vekstmarkeder for innovative norske bedrifter som jobber med å utvikle nye løsninger på samfunnsutfordringer. Innovasjon Norge tar nå en tydelig rolle med å styrke innovasjonssystemer og prosesser for å løse samfunnsutfordringer. Ordningen innovasjonspartnerskap er sentral i Innovasjon Norges voksende strategiske satsing på etterspørselsdrevet innovasjon. Den er ytterligere utviklet og skalert gjennom 2020.

Innovasjon Norge har tett dialog med øvrige aktører i virkemiddelapparatet rundt innovasjon i offentlig sektor og innovative anskaffelser. Innovasjon Norge deltar i styringsgruppen til Leverandørutviklingsprogrammet og samhandler tett med Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), kommunesektorens organisasjon (KS) og Forskningsrådet om økt koordinering og samordnet bruk av kompetansevirkemidler og finansiering. Det er likevel fortsatt betydelig grad av fragmentering på området, og et fortsatt behov for å tette gap i risikoavlastningen samt mer samordnet bruk av kompetansevirkemidler og finansiering.

En møteserie med toppledere i offentlig sektor inngikk som sentral del av de strategiske toppledermøtene som Innovasjon Norge ved administrerende direktør Håkon Haugli inviterte til gjennom 2020. Toppledere fra store kommuner, sentrale statlige etater og andre virksomheter deltok. Budskapet topplerne formidlet i disse møtene er at strategisk ledelse i offentlig sektor ser et stort behov for å samarbeide tettere om innovasjon og tjenesteutvikling, både i samarbeid med andre deler av offentlig sektor og med næringslivet. For å lykkes med dette er det behov for mer fasilitering, risikoavlastning og veiledning i innovasjonsprosesser, målrettede koblingsarenaer og mer dialog om felles utfordringer og muligheter.

## *2. Styrke næringslivets evne til å utnytte mulighetene i Horisont Europa og den grønne vekststrategien Green Deal*

EU er en sterk drivkraft for å øke tempoet på oppfølging av Paris-avtalen. EU har ambisiøse mål og strategier som vil trekke både næringslivet og finanssektoren spesielt, i retning lavutslippssamfunnet. Innovasjon Norge har i 2020 lagt stor innsats i å forberede næringslivet på de store mulighetene i EUs grønne vekststrategi, Green Deal.

EU tar også en tydeligere rolle som tilrettelegger for økt samarbeid mellom næringsliv, akademia, frivillighet, innbyggere og offentlig sektor, med formål å løse viktige samfunnsutfordringer og skape nye vekstmarkeder. Missions er et nytt innovasjonspolitisk konsept som godt illustrerer EUs utvikling mot økt bruk av etterspørselsdrevet innovasjon. Innovasjon Norge følger politikk- og virkemiddelutvikling tett, både for å åpne disse mulighetene for norsk næringsliv, og for å sørge for at EUs virkemidler samspiller godt med nasjonale virkemidler.

## *3. Styrke næringslivets evne til å innta nye internasjonale konkurranseposisjoner gjennom muliggjørende teknologier og grønn industri*

Regjeringens aktive klimapolitikk<sup>6</sup> og utviklingen mot et lavutslippssamfunn skaper både utfordringer og muligheter for næringslivet. Innovasjon Norge setter derfor grønn forretningsutvikling, bærekraft og klimarisiko høyt på dagsorden. Innovasjon Norge forventer at alle bedrifter som mottar tjenester fra Innovasjon Norge innfrir krav til samfunnsansvar, utviser god forretningskikk og har etablert etiske retningslinjer i sin virksomhet. Etikk og samfunnsansvar er derfor vilkår i avtaler Innovasjon Norge inngår med kunder og partnere.

En revidert delstrategi for bærekraft var planlagt ferdigstilt i 2020, men ble noe forsinket på grunn av omprioriteringer knyttet til koronapandemien. Revidert strategi ferdigstilles første halvår 2021.

Basis for bærekraftarbeidet er ivaretagelse av Innovasjon Norges krav og forventninger om ansvarlig næringsliv. Innovasjon Norge arbeider aktivt for å fremme et ansvarlig næringsliv, både internt i selskapet og blant selskapets kunder, leverandører og samarbeidspartnere. Dette arbeidet er nærmere beskrevet i Innovasjon Norges årsberetning for 2020.

I finansieringssaker er prinsippet om vurdering av «trippel bunnlinje» videreført. Dette innebærer at Innovasjon Norge i behandling av søknader vurderer miljømessige og samfunnmessige effekter av et prosjekt på lik linje med de bedriftsøkonomiske.

Det er bevilget 6,1 mrd. kroner til prosjekter med positiv virkning på miljø og/eller klima, mot 2,9 mrd. kroner i 2019. Dette viser tydelig at næringslivet vil bidra til å utvikle nye løsninger som kan skape grønne arbeidsplasser og grønne eksportinntekter for Norge. Den prosentvise andelen finansieringssaker med forventet miljøeffekt har gått noe ned fra 52 prosent i 2019 til 49 prosent i 2020. Nedgangen skyldes i all hovedsak koronatiltakene og økte bevilgninger på ekstraordinært innovasjonstilskudd, hvor det ikke forelå føringer eller krav til miljøeffekt. En stor andel av bevilgningene innenfor dette virkemiddelet har gått til næringsområder hvor vi normalt ikke kan forvente høy miljøeffekt.

Bidrag til bærekraft gjennom den tredelte bunnlinjen økonomi, miljø og samfunn følges også opp i kundeeffektundersøkelsene. Siste undersøkelse viser størst resultat for prosjekter som er knyttet til bedre utnyttelse av naturressurser, der 31 prosent har gitt økt bidrag til klima/miljø. Andel prosjekter som i stor grad har bidratt til redusert forurensning og reduksjon i utslipp av klimagasser har økt, fra henholdsvis 14 og 10 prosent mot fjorårets undersøkelse til 22 og 18 prosent i 2015 kohorten. Når det gjelder samfunns effekt er det helse og velferd som scorer høyest. 31 prosent sier at prosjektene i stor grad har bidratt til bedre helse og velferd.

Utekontorene innhenter kunnskap om utviklingstrekk og markedsmuligheter knyttet til ulike samfunnsutfordringer, og særlig muligheter knyttet til klima og miljø. Det gjennomføres flere arrangement og studieturer på området. Aktivitetene er sterkt påvirket av pandemien, men det

---

<sup>6</sup> Meld. St. 13 (2020–2021), strategier og handlingsplaner

ble til tross for dette gjennomført 22 prosjekter ved utekontorene (én-til-mange), finansiert av kompetansemidlene fra miljøteknologiordningen.

I regjeringens tiltakspakke for grønn omstilling ble Grønn Plattform lansert. Målet med Grønn Plattform er å legge til rette for grønn vekst og et bærekraftig næringsliv ved et tett og forpliktende samarbeid mellom virkemiddelaktørene Forskningsrådet, Innovasjon Norge, Siva og Enova. Det ble stilt 1 mrd. kroner til rådighet, fordelt mellom Forskningsrådet, SIVA og Innovasjon Norge. Midlene er utlyst i henhold til konseptskisse oversendt Nærings- og fiskeridepartementet 31. august 2020 med forprosjektutlysning 4. november 2020 og søknadsfrist 6. januar 2021. Hovedutlysningen ble lansert 9. mars 2021. Både forskningsorganisasjoner og næringslivet viser svært stor interesse for satsingen og for grønne forretningsmuligheter generelt. Det er også utviklet digitale kurspakker for alle ansatte innen ulike temaer knyttet til bærekraft. For å kunne innfri regjeringens forventning om å være ledende i arbeidet med ansvarlig næringsliv, er ikke-finansiell risiko gitt høy prioritet i dette kompetansesarbeidet. Av fem kursmoduler utviklet og implementert i 2020 er tre knyttet til temaet ansvarlig næringsliv.

## 2.2 Bidrag til å nå hovedmålet

### 2.2.1 Overordnede prioriteringer

Innovasjon Norge har hatt en sentral rolle i å støtte næringslivet i en svært krevende periode som følge av koronakrisen. Innovasjon Norges hovedmål og delmål ligger fast. For å kunne svare ut målene på en god måte har Innovasjon Norge i 2020 prioritert innsatsområder som støtter opp under dem:

- Levere krisepakker til næringslivet
- Rigge oss for en styrket satsing på eksport
- Gripe mulighetene i Horisont Europa

Innovasjon Norge forvaltet i 2020 finansielle rammer tilsvarende omtrent en dobling av rammen i et normalår. Økningen var knyttet til regjeringens krisepakker til næringslivet. Det har krevd betydelig ekstrainsats og mobilisering for å sikre at krisemidlene når ut til gode innovative prosjekter i hele landet.

De usikre utsiktene for internasjonal handel og internasjonale verdikjeder som følge av koronapandemien har gitt endrede og mer uforutsigbare rammebetingelser for norsk næringsliv som skal ut i internasjonale markeder. Eksport og internasjonalisering av norsk næringsliv er av stor betydning for hvordan norsk økonomi vil klare seg gjennom krisen og i kjølvannet av den. Innovasjon Norge har prioritert implementering av den nye eksportstrategien i 2020. Strategien vil bidra til et sterkere og mer fleksibelt apparat for eksportstøtte som evner å prioritere og jobbe strategiske mot konkrete muligheter internasjonalt. Næringslivet vil selv sitte tettere på prioriteringene og samarbeidet i Team Norway vil styrkes.

EUs programmer blir en stadig viktigere døråpner for norsk næringsliv til internasjonale markeder, kompetanse og finansiering for vekst. Siden 2014 har norske bedrifter totalt hentet over 4,2 mrd. kroner fra EU-programmene. Med et budsjett på nesten 1 000 mrd. kroner over sju år blir EUs kommende rammeprogram Horisont Europa verdens største forsknings- og innovasjonsprogram. EU vektlegger innovasjon, kommersialisering og næringsliv tyngre enn i tidligere rammeprogrammer. Digital Europe Programme (DIGITAL) og COSME er også viktige kilder til kunnskaps og finansiering for norske bedrifter. På bakgrunn av dette styrket Innovasjon Norge sin EU-satsing og samarbeidet med andre virkemiddelaktører, som Forskningsrådet, blant annet gjennom etablering av et felles EU-team mellom de to organisasjonene.

### **2.2.2 Innovasjon Norge arbeid for å levere på oppdragene i kriseåret 2020**

Innovasjon Norge har gjennom 2020 spilt en viktig rolle i gjennomføringen av regjeringens og Stortingets tiltaksstrategier for næringslivet. Innovasjon Norge ble gitt betydelige ekstraordinære bevilgninger og nye oppdrag for å ivareta næringslivets innovasjonskraft og sikre at gode innovasjonsprosjekter ikke stoppet opp. I tillegg fikk Innovasjon Norge ulike oppdrag som skulle ivareta kompensasjoner og omstilling for næringer hardt rammet av pandemiens økonomiske konsekvenser. Innovasjon Norges målstruktur, strategi og mandat ligger fast, og er ikke endret i lys av pandemien. Innovasjon Norges rolle i krisehåndteringen var å bidra til fortsatt næringsutvikling og omstilling. Kompensasjonsordninger for direkte likviditetstilførsel var derfor ikke en del av Innovasjon Norges oppgave.

#### **Viktige grep for å sikre fortsatt innovasjonsevne**

Da Norge stengte ned 12. mars 2020, måtte Innovasjon Norge umiddelbart ta grep. Krisen skapte stor usikkerhet i næringslivet, og det førte til mange henvendelser fra bedrifter som ønsket informasjon om avdragsutsettelse og krisetiltak. For å imøtekomme umiddelbare likviditetsbehov innførte Innovasjon Norge lettelse i betingelser overfor lånekunder med avdragsfrihet og rentefrie perioder i betydelig omfang. For nye innovasjon- og risikolån ble kravene til betryggende sikkerhet betydelig redusert.

Da den første tiltakspakken ble bevilget rundt påsketider ble det gjort vesentlige endringer i overordnet finansieringspolicy, samt tilpasninger i eksisterende virkemidler. For formålstjenlig å kunne støtte ulike prosjekter anvendte Innovasjon Norge, i samsvar med notifiseringer til ESA, en større bredde av artikler i Det alminnelige gruppeunntaksregelverket (GBER) enn normalt, og søkte å utnytte handlingsrommet innenfor regelverket og gitte oppdrag. For å effektivisere saksbehandling og forenkle kundekommunikasjon ble også bredden i artikler harmonisert mellom ulike innovasjonsvirkemidler.

Finansielle bidrag fra Innovasjon Norge skal virke utløsende for prosjekter og innehar krav til finansiering fra andre, slik at eiere, investorer og andre finansieringskilder bidrar i rimelig grad i en totalfinansiering. Utmåling av støtte og finansiering fra Innovasjon Norge gjøres i den enkelte sak. Det ble i 2020 åpnet for å bruke maksimalsatser innenfor statsstøtteregelverket, med bakgrunn i behov for økt risikopremie og redusert tilgang til likviditet i markedet. Bidrag fra bedrifter og deres



eiere, investorer og finansinstitusjoner ble vurdert i lys av markedet. Innovasjon Norge vektla i 2020 at mange har stått i en krevende og usikker situasjon og at behovet for offentlig finansiering og risikoavlastning har vært betydelig, og større enn normalt. Dette ble også reflektert i halverte krav til kundebidrag fra pilotkunder under innovasjonskontrakter, samt at det ble åpnet for søknader om forstudier med mål om å effektivt forberede fremtidige forsknings- og utviklingsprosjekter.

Den viktigste endringer i det finansielle tilbudet var introduksjonen av et ekstraordinært innovasjonstilskudd. Under virkemiddelet ble det også lansert en ny tjeneste for bedrifter som, tross for at de kvalifiserte, av rammehensyn ikke ble tilbudt finansiering gjennom EUs 'European Innovation Council', hvor Innovasjon Norge også kobler disse bedriftene med investorer.

For oppstartselskaper ble tilbudet økt betydelig. Dette ble gjort både gjennom økt støttenivå innenfor tilskudd og lån, og ved innføring av et nytt tilskudd etterfølgende kommersialiseringstilskudd. Det ble videre åpnet for at oppstartselskaper kunne motta både tilskudd og oppstartlån, hvilket tidligere ikke var mulig.

Blant andre betydelige endringer i det finansielle tilbudet var skalering av Innovasjon Norges vekstgarantiordning fra pilot til permanent tilbud. Det ble derfor inngått avtaler med 14 banker for risikoavlastning for å styrke tilgangen til arbeidskapital for innovative og raskt voksende bedrifter.

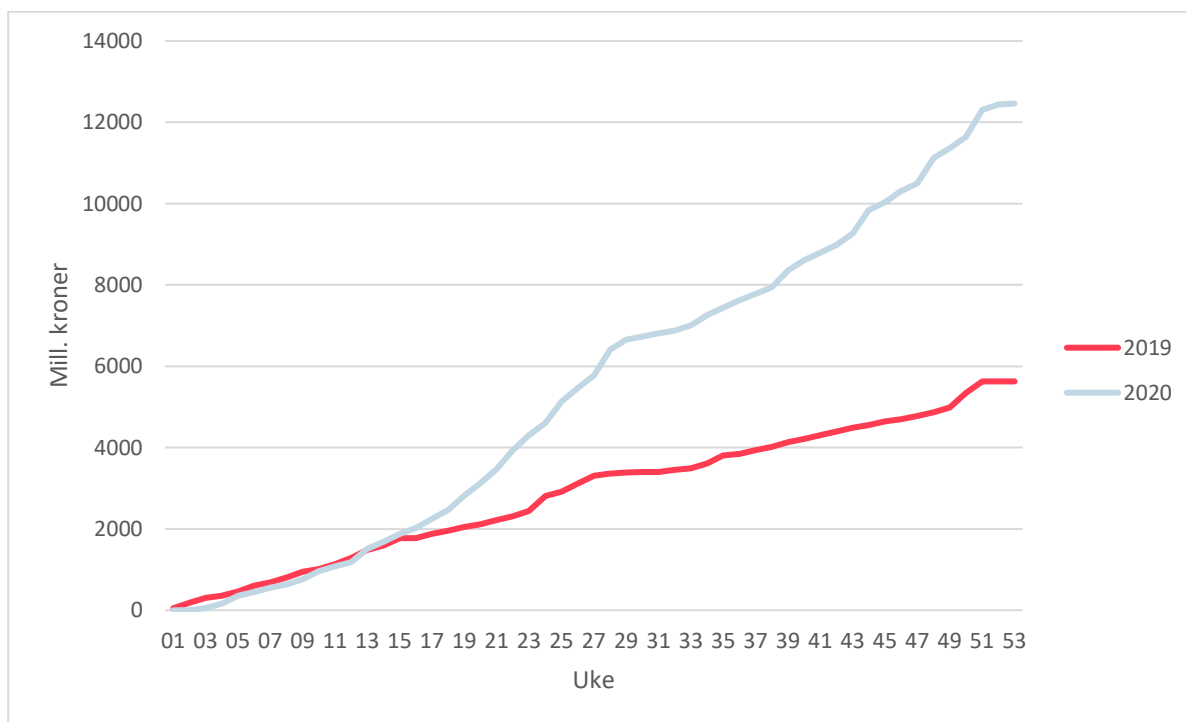
Gjennom 2020 ble det innført flere krisetiltak, særlig rettet mot rammede bedrifter innen kultur og reiseliv. Disse har hatt innretninger som på mange måter avviker fra Innovasjon Norges ordinære virkemidler, og dette har derfor også utfordret hele leveransekjeden i Innovasjon Norge. Også her har regionskontorene vært førstelinje.

Det ble gjort omprioriteringer i staben på regionskontorene for å imøtekomme en meget stor søknadsinngang. Utover våren og forsommeren ble det for svært mange lange arbeidsdager og mye overtid. På tross av ekstraordinær arbeidsinnsats strakk ikke kapasiteten til, og en del kunder opplevde at det tok for lang tid før de fikk svar på sine søknader eller henvendelser. Innovasjon Norge gjorde derfor en omfordeling av saker fra kontorer med særlig stor pågang til kontor med bedre kapasitet, og det ble opprettet engasjementsstillinger for å avhjelpe kapasitetsutfordringene. Den totale arbeidsbelastningen på mange medarbeidere ved regionskontorene har likevel vært stor i 2020. Det er da særlig gledelig at medarbeiderundersøkelsen for året likevel viser høy medarbeidertilfredshet i dette krevende året.

### **Om kundeporteføljen i 2020**

Den største endringen fra et normalår var den store etterspørselen etter Innovasjon Norges tjenester, både i form av nye krisetiltak og eksisterende ordninger. Den unormalt store pågangen vedvarte ut 2020 og er reflektert i rekordhøye innvilgede tilsagn. Innovasjon Norge har levert mer enn dobbelt så mye finansiering som i et normalår, se figur under. Økningen skyldes både flere saker, men også høyere utmåling i hver enkelt sak.

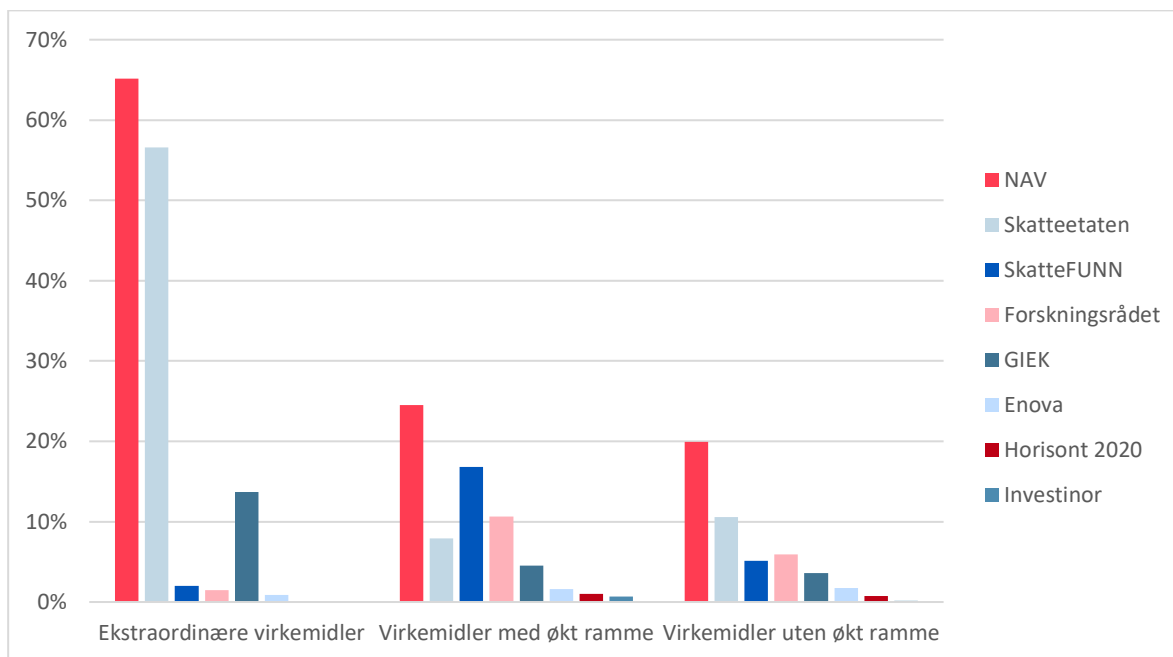
Figur 2.2:1 Løpende innvilget beløp i 2019 og 2020 per uke. Mill. kroner.



Innovasjon Norge har i 2020 bevilget midler til langt flere bedrifter enn normalt og mer en doblet totale innvilgede beløp. Selv med det store volumet i 2020 har Innovasjon Norge jobbet med samme målgruppe, små og mellomstore bedrifter i Norge. Selv i et så annerledes år er Innovasjon Norges portefølje ganske lik et normalår, bare større. Bedriftene har ganske lik fordeling over alder og næring som tidligere år. Det som skiller porteføljen i 2020 fra tidligere år er at Innovasjon Norge i større grad har bevilget tilsagn til bedrifter i mer sentrale strøk. Denne vridningen er drevet av de ekstraordinære tiltakene som har hatt en nasjonal innretning. Av alle bedrifter som har bevilgninger fra Innovasjon Norge i 2020 er 55 prosent nykommere, altså bedrifter som ikke har mottatt en tjeneste fra Innovasjon Norge de siste tre årene.

Blant bedriftene som har mottatt midler fra Innovasjon Norge er det flere som også har mottatt leveranser fra andre virkemiddelaktører, se figur under. I denne figuren er virkemidlene delt inn etter endringene i ramme. De ekstraordinære virkemidlene inkluderer blant annet omstillingstilskudd reiseliv, ordningene for pakkereisearrangører og tilskudd for kondemnering av skip. Blant de ekstraordinære virkemidlene finner vi størst andel som også har mottatt midler fra Skatteetaten og NAV. Kategorien for virkemidler med økt ramme inkluderer blant annet innovasjonstilskuddene, innovasjonslån og etablerertilskuddene. I denne gruppen finner vi bedriftene med høyest andel som også har mottatt midler fra SkatteFUNN og Forskningsrådet. Den tredje gruppen er virkemidler uten økt ramme og inkluderer blant annet landbruksordninger, og en del distriktsrettede midler. Alle tjenestene i kategoriene og for virkemidler med og uten økt ramme har beholdt samme formål som tidligere år.

Figur 2.2:2 Andel bedrifter i Innovasjon Norges portefølje som har mottatt virkemiddel fra oppgitt aktør, delt etter rammeendring i 2020.



I 2020 mottok Innovasjon Norge 4,5 mrd. kroner i ekstra bevilgninger i form av krisepakker. Av dette ble 2 mrd. kroner innvilget som ekstraordinært innovasjonstilskudd, et tilskudd til innovasjonsprosjekter uten tematiske begrensninger. Tilskuddet åpnet for finansiering av ulike deler av et innovasjonsprosjekt, så som strategiutvikling og forstudier, forskning og utvikling, implementering, opplæring og mindre investeringer. Policy for det ekstraordinære innovasjonstilskuddet åpnet for bredere utnyttelse av handlingsrommet i statsstøttereguleringen og hadde noe mer lempelige krav knyttet til internasjonal markedsorientering og økonomisk gjennomføringsevne enn for tilsvarende ordninger i et normalår. Offentlig finansieringsandel var høyere enn i et normalår; i 2020 var det mulig for søker å oppnå samlet finansiering (lån og tilskudd) på inntil 80 prosent av kapitalbehovet. Av hensyn til ryddig kommunikasjon, ble de fleste krav og kriterier harmonisert med de øvrige innovasjonstilskuddene (miljøteknologiordningen og innovasjonskontrakter).

Muligheten for å søke midler til forstudier resulterte i at 12 prosent av rammen (220 mill. kroner) ble benyttet til dette. Gjennomsnittlig innvilget beløp for forprosjekt lå på 579 000 kroner (median 500 000 kroner). Gjennomsnitt for hovedprosjekter var 2,6 mill. kroner (median 1,9 mill. kroner). 80 prosent av det ekstraordinære innovasjonstilskuddet ble tildelt bedrifter utenfor det distriktspolitiske virkeområdet. Dette samsvarer med fordelingen på de øvrige landsdekkende innovasjonstilskuddene (miljøteknologiordningen og innovasjonskontrakter) i 2020.

### Mindre tid til sparring og kompetanseleveranser

En direkte konsekvens av den store søknadsinngangen i 2020 er at enkelte andre oppgaver ble nedprioritert. Innovasjon Norges ansatte har hatt betydelig mindre kapasitet for sparring og andre

kompetansehevede tiltak for kundene. Våre internasjonale kontorer har ikke kunnet gjennomføre arrangementer som planlagt, og færre bedrifter har benyttet seg av vår internasjonale rådgivning. Likevel har Innovasjon Norge – slik som mange av våre kunder – digitalisert en rekke av sine kompetansetiltak og flere kurs og tilbud er gjennomført digitalt eller er overført til selvbetjeningsløsninger.

Selv med mindre tid til sparring er antall kompetanseleveranser i 2020 på samme nivå som i 2019, men det har ikke vært en økning slik som i finansieringsaker. De kompetanseleveransene som er levert i 2020 er hovedsakelig levert til bedrifter som også har fått innvilget finansiering i 2020. Det vil si at fokuset har vært mer på bedrifter som har søkt støtte hos oss og hatt mindre fokus på levering av kompetanse til en bredere portefølje av bedrifter. I 2019 leverte Innovasjon Norge 3,3 kompetanseleveranser per finansieringssak og i 2020 var dette tallet 1,9.

### **Digital kundedialog**

Den raske digitaliseringstakten generelt i 2020 gjorde seg også gjeldende i Innovasjon Norge. I løpet av få uker kom både policy og prosesser, opplæring av ansatte, eksternt kommunikasjonsmateriell og informasjonsarrangementer på plass. Som svært mange andre måtte også Innovasjon Norges ansatte ha hjemmekontor. Dialogen med kollegaer og kunder ble heldigital. Innovasjon Norge har oppgradert sine digitale løsninger de senere årene. Derfor gikk denne overgangen sømløst, og Innovasjon Norge hadde full operasjonell drift fra første dag.

Digital tjenesteutvikling skjøt også fart i 2020. Blant annet har Innovasjon Norge etablert et digitalt kompetansesenter. Dette er fylt med ulike kurs knyttet til forretningsutvikling, krisehåndtering, bærekraft og internasjonale muligheter. I løpet av året har man i stor grad benyttet digitale møteplasser og webinarer som kanal for å nå kundene, og funnet løsninger for å gjennomføre workshops og andre dialogbaserte tjenester ved bruk av digitale verktøy.

### **Rigge Norge for økt eksport og tilgang til EUs programmer**

Å demme opp for konsekvensene av koronakrisen og levere på krisepakken var sentralt for Innovasjon Norges prioriteringer i 2020. Krisen preget også Innovasjon Norges eksportoppdrag. Internasjonal handel ble mer krevende, samtidig som behovet for å styrke og differensiere norsk eksport blir stadig viktigere for å opprettholde dagens velferdsstat. Innovasjon Norge la derfor ned betydelige ressurser i å rigge om vår eksportsatsing i tråd med prioriteringene i Innovasjon Norges strategi. Også tilgang til internasjonal kapital og kompetanse gjennom EUs program var et viktig satsingsområde. Begge disse områdene vil bli nærmere omtalt under delmål 2 (se kap. 2.4.2 Prioriteringer og hovedaktiviteter i 2020).

### **2.2.3 Effekter og resultater**

For å vite mer om effekter og resultater av Innovasjon Norges aktiviteter og bidrag til norsk næringsliv, blir det hvert år gjennomført løpende effektundersøkelser. Effektundersøkelsene gir estimater for flere av indikatorene som inngår i mål- og resultatstyringssystemet. Estimaten vil kunne si noe om Innovasjon Norges måloppnåelse på hovedmål og delmål.

For en nærmere informasjon om indikatorene som inngår i mål- og resultatstyringssystemet, viser vi til kap. 11.1.1 Kort innføring i mål- og resultatstyring i Innovasjon Norge. I kap. 12.2 Statistikk over mål- og resultatstyringsindikatorer finnes en rekke tabeller som viser estimater for indikatorene.

I det følgende vil effekter og resultater i 2020 for Innovasjon Norges virksomhet som helhet presenteres. I tillegg vil effekter og resultater for en del av indikatorene brytes ned på de fire hovedoppdragene; innovasjonsoppdraget<sup>7</sup>, distriktsoppdraget<sup>8</sup>, landbruksoppdraget<sup>9</sup> og bankoppdraget<sup>10</sup>.

### Effektindikatorer

I effektundersøkelsen som Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) gjennomfører for Innovasjon Norge sammenlignes indikatorene salgsinntekter, verdiskaping og produktivitet i bedrifter som har mottatt støtte fra Innovasjon Norge med en kontrollgruppe av liknende bedrifter uten slik støtte. I og med at 2020 var et kriseår, så bør det spesielt påpekes at effektundersøkelsen gir estimater basert på bedrifters regnskap i perioden 2003-2019. Årgangen 2020 vil først være inkludert i neste års rapportering. Tabellen nedenfor viser hovedresultatene for effektindikatorerne fra årets måling.

Tabell 2.2-1 Effektindikatorer. Gjennomsnittlig årlig merkest i prosentpoeng. 2003-2019.

	Salgsinntekter	Verdiskaping	Produktivitet
Innovasjon Norge	10,3***	8,7***	4,0***
Innovasjonsoppdraget	15,6***	11,5***	5,8***
Distriktsoppdraget	7,5***	7,1***	2,8***
Landbruksoppdraget	8,5***	7,7***	3,1***
Bankoppdraget	6,0***	8,4***	4,7***

\*\*\*Estimat er statistisk signifikant med p-verdi lik 0,01 eller lavere

Årets måling fra SØA viser at Innovasjon Norges kunder har en årlig gjennomsnittlig merkest i salgsinntekter på 10,3 prosentpoeng, målt mot sammenliknbare bedrifter uten støtte. Tilsvarende tall for verdiskaping er 8,7 prosentpoeng, samt 4 prosentpoeng for produktivitet. Estimaten er relativt stabile sammenliknet med fjorårets måling, og med flere estimater som beveger seg i positiv retning.<sup>11</sup> Landbruksoppdraget har litt lavere estimater i årets måling. Med utgangspunkt i at det er en liten andel av landbruksoppdraget som favnes av denne målingen (kun aksjeselskaper

<sup>7</sup> Finansiert av Nærings- og fiskeridepartementet.

<sup>8</sup> Finansiert av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

<sup>9</sup> Finansiert av Landbruks- og matdepartementet.

<sup>10</sup> Finansiert av Nærings- og fiskeridepartementet.

<sup>11</sup> Når man bryter ned på oppdrag og delmål, er det ikke helt rett frem å sammenlikne med fjorårets estimater fordi utvalgene vil være forskjellige. For Innovasjon Norge samlet sett, vil det først og fremst være nye data som spiller inn.

er med), og fordi nedgangen i estimatene er så beskjedne, er vår oppfatning at det negative avvik i siste måling ikke krever spesiell oppfølging i styringsdialogen med noen av oppdragsgiverne.<sup>12</sup>

En bør dessuten være varsom med å sammenlikne estimater på tvers av oppdrag. Det er å forvente at estimatene for innovasjonsoppdraget er høyere enn for andre oppdrag, fordi det i mindre grad er andre politiske mål knyttet til ordningene. Slike andre politiskmål kan for eksempel være å ta hele landet i bruk og sikre at folk kan bosette seg der de vil, bygge arbeidsplasser i distriktene eller oppnå produksjonsvekst i landbruket.

Samfunnsøkonomisk analyse AS skriver følgende om status for effektmålingene:<sup>13</sup>

«Overordnet bekrefter årets måling at Innovasjon Norge bidrar til mervekst for sine kunder. Det er særlig støtten til gründere under innovasjonsoppdraget som ser ut til å ha betydelig effekt. Dette drar opp den samlede effekten for hele porteføljen. Fjernes innovasjonsoppdraget faller de estimerte effektene for gründere for porteføljen sett under ett. Innovasjonsoppdragets andel av den samlede porteføljen<sup>14</sup> har økt betydelig i perioden etter finanskrisen, og særlig med oppfølgingen av regjeringens gründerplan Gode idéer – fremtidens arbeidsplasser, som ble lansert i 2015.

Høyere estimerte effekter for gründere, sammenliknet med mer etablerte bedrifter, gjelder for øvrig alle hovedoppdragene, foruten bankoppdraget. Sammenliknet med de øvrige oppdragene gis støtte under bankoppdraget i større grad til etablerte virksomheter.<sup>15</sup> Bankoppdraget omfatter kun lavrisikolån, mens innovasjonslån ligger under innovasjonsoppdraget og risikolån under distriktsoppdraget. Lavere addisjonalitet for førstnevnte er derfor forventet.

Innovasjon Norge fikk i 2016 en rekke nye oppdrag som oppfølging av regjeringens gründerplan. Effektene av Innovasjon Norges støtte er estimert for de første tre årene etter mottatt støtte. Derfor er det først i årets måling det er mulig å si noe om effektene av satsingen på innovasjonsstøtte til gründere.

En sammenlikning av kunder som mottok støtte i perioden 2015-2019 med kunder som mottok støtte i femårsperioden før dette (2011-2014), indikerer at de estimerte effektene for salgsinntekter, verdiskaping og produktivitet for gründere er betydelig høyere i perioden etter lanseringen av gründerplanen. De estimerte effektene av støtten gitt i perioden 2011-

---

<sup>12</sup> Når det gjelder landbruksoppdraget, så omfatter estimatene fra SØA en relativt liten andel av kundene fordi analysen er begrenset til å gjelde aksjeselskaper. De fleste foretak innen tradisjonelt landbruk er personlige selskaper, og er derfor ikke med i beregningene av estimatene.

<sup>13</sup> I et eget notat «Resultater 2020», fra seniorøkonom Marthe Nordberg-Shulz i Samfunnsøkonomisk analyse datert 23. februar 2021.

<sup>14</sup> Tildelinger til aksjeselskaper under innovasjonsoppdraget som andel av alle tildelinger fra finansielle virkemidler (de fire oppdragene).

<sup>15</sup> Gjennomsnittlig foretaksalder første år med støtte er tre år høyere for bankoppdraget enn innovasjonsoppdraget.

2014 skiller seg i mindre grad fra estimatene for perioden 2007-2010. Om noe, så er de estimerte effektene noe (ikke signifikant) høyere for de etablerte foretakene i perioden 2007-2010. Dette er perioden rett før/etter finanskrisen, og kunder med støtte fra bankoppdraget utgjorde nær 10 prosent av porteføljen.

Selv om gründere med støtte fra Innovasjon Norge sammenliknes med andre gründere, men som ikke har fått støtte, bør det merkes at høy vekst er enklere å oppnå fra et lavt utgangspunkt. Eksempelvis indikerer en inndeling av kundene (i kvartiler) etter nivå på effektindikatorerne i året de mottar støtte, at effektene i hovedsak avtar med størrelse. Den positive signifikante effekten av støtte til mer etablerte bedrifter skal derfor ikke undervurderes, selv om den estimerte merveksten er lavere.»

Innovasjon Norge er godt fornøyd med SØAs arbeid med effektmålingene knyttet til mål- og resultatstyringsystemet, og er positive til SØAs bidrag til videreutviklingen. Utviklingsarbeidet i 2020 og et frempek på 2021 oppsummerer SØA på følgende måte i samme notat:

«I 2020 har SØA startet på arbeidet med å utvikle metoder for å vurdere den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av enkeltvirkemidler. Første trinn i dette har vært å se nærmere på hvor lenge Innovasjon Norges kunder opprettholder en signifikant høyere vekst enn sammenlikningsgrunnlaget (kontrollgruppen). Resultatene fra dette trinnet danner grunnlaget for å si noe om eksempelvis samlet verdiskaping utover det som kan forventes i fravær av støtte. Foreløpige resultater (for et utvalg ordninger) indikerer at det er de første tre årene kundene opplever signifikant mervekst. Den neste treårsperioden ser de ut til å være tilbake til samme vekst som kontrollgruppen (men et høyere absolutt nivå). Arbeidet med dette, samt sammenlikning med ordningenes samlede samfunnsøkonomisk kostander, fortsetter i 2021.

I det videre utviklingsarbeidet ønsker SØA også å teste ulike kontrollgrupper. Per nå sammenliknes Innovasjon Norges kunder med virksomheter som ikke har mottatt støtte fra det nærings- eller innovasjonspolitiske virkemiddelapparatet. I evaluering av klyngeprogrammet sammenliknet eksempelvis SØA deltakere i klyngeprosjekter med virksomheter som hadde mottatt ulike former for FoU-støtte, men som aldri hadde deltatt i et klyngeprosjekt.

Hvis vi sammenlikner Innovasjon Norges kunder, som også har benyttet SkatteFUNN, med andre virksomheter som har benyttet SkatteFUNN, forblir effektene for gründere positive og signifikante (signifikant mervekst sammenliknet med kontrollgruppen). For de etablerte foretakene observerer vi imidlertid ikke lenger signifikant mervekst. Dette kan trolig forklares av at det er en betydelig høyere andel av de etablerte foretakene med støtte fra Innovasjon Norge som også har brukt SkatteFUNN, sammenliknet med gründere.»

I tillegg til å forfølge arbeidet med samfunnsøkonomiske analyser basert på estimater for verdiskaping og undersøke ulike design på kontrollgruppene, skal SØA studere interaksjon og komplementaritet mellom programmer og organisasjoner. Det har i stor grad vært søkelys på enkelttjenester og -programmer, og ikke samspeilet mellom dem. Innovasjon Norge ønsker å få et bedre innblikk og forståelse for kundereisen i virkemiddelapparatet, og ulike stier som vi har en antagelse om at bedriftsgrupper følger. Vi ønsker å finne ut mer om de ulike bedriftstypens behov og barrierer i forskjellige utviklingsfaser. Foreløpige undersøkelser viser imidlertid at dette er komplekst, og SØA er usikre på hvorvidt de vil klare å finne de antatt mye brukte stiene i virkemiddelapparatet.

## Resultatindikatorer

### Utvikling i utløsningsgrad

Addisjonaliteten sier noe om i hvilken grad bedriftene oppfatter at Innovasjon Norges bidrag har vært utslagsgivende for gjennomføringen av prosjektet. Årets måling, foretatt av Oxford Research i Kundeeffektundersøkelsen – førundersøkelsen 2020, viser at kun fire prosent mener at Innovasjon Norges bidrag ikke var utslagsgivende for at prosjektet ble gjennomført. Dette er historisk lavt, og skyldes trolig koronakrisen, og at Innovasjon Norges bidrag dermed blir viktigere for bedriftenes innovasjons- og utviklingsarbeid. Det betyr at hele 96 prosent mener at Innovasjon Norge har vært utslagsgivende for gjennomføring av prosjektet, henholdsvis oppga 20 prosent (23 prosent i 2019) av kundene middels addisjonalitet, mens hele 76 prosent (68 prosent i 2019) oppga høy addisjonalitet.<sup>16</sup> Det har aldri før vært en slik økning i addisjonalitet fra et år til et annet.

Tabell 2.2-2 Addisjonalitet. Prosent av kundene som svarer at tjenesten de fikk fra Innovasjon Norge gav middels og høy addisjonalitet.

	2018	2019	2020
Innovasjon Norge	91	91	96
Innovasjonsoppdraget	97	97	97
Distriktsoppdraget	93	95	97
Landbruksoppdraget	91	91	94
Bankoppdraget	85	84	90

I årene etter at Innovasjon Norge ble opprettet i 2004, var det en viss økning i addisjonaliteten. I de senere årene har nivået på addisjonaliteten stabilisert seg på et tilfredsstillende høyt nivå. Året 2020 representerer derfor et kraftig hopp i andel høy addisjonalitet for Innovasjon Norge som helhet, og for de aller fleste oppdragene. At vi kan se resultatet av krisen i disse tallene slik man kunne forvente, styrker troverdigheten i resultatindikatoren. Den gjennomgående høye addisjonaliteten viser at bedriftene har hatt stort behov for vår støtte for å kunne realisere sine

<sup>16</sup> De som har svart «vet ikke» er fjernet fra populasjonen. Innovasjon Norge har i skrivende stund kun mottatt tallgrunnlaget fra Oxford Research, ikke selve rapporten, så vi tar høyde for at det kan komme noen mindre justeringer i tallgrunnlaget.



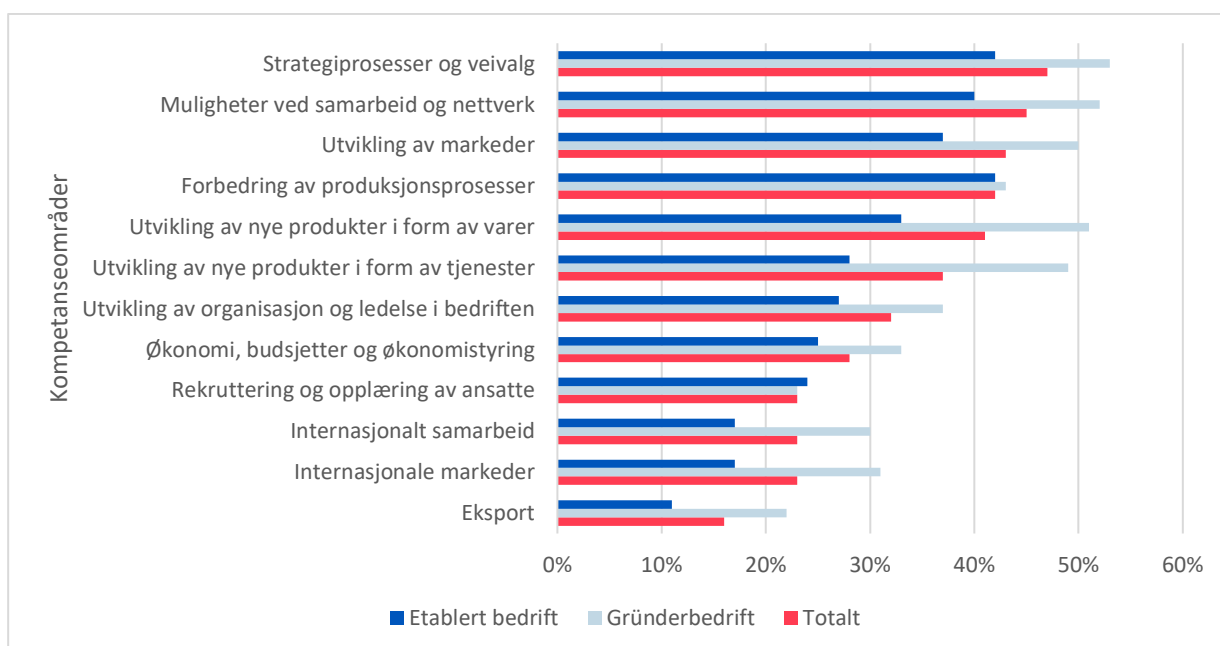
innovasjonsprosjekter. Mange bedrifter har hatt et vanskelig år, og flere enn vanlig har derfor hatt behov for hjelp, noe som er synlig i den høye etterspørselen etter Innovasjon Norges tjenester. Den høye etterspørselen sammen med den høye addisjonaliteten, viser at det er et stort behov for støtten Innovasjon Norge leverer.

Det er fortsatt visse forskjeller i nivå mellom oppdragene, men det er en økning i de fleste, og forskjellene er mindre enn før. Det er innovasjonsoppdraget og distriktsoppdraget som ligger øverst med 97 prosent addisjonalitet. I 2020 har også bankoppdraget som omfatter bruk av lån tilbudt på kommersielle vilkår, kommet opp på 90 prosent addisjonalitet. Det kan tyde på at ordinære banker har vært mer restriktive med lånevirkksomheten, og at Innovasjon Norges tilbud derfor har blitt viktigere. Landbruksoppdraget ligger på 94 prosentpoeng.

### Utvikling i Innovasjon Norges bidrag til kompetanse

Kundeeffektundersøkelsen – etterundersøkelsen 2016 laget av Oxford Research gir de ferskeste målingene for bidrag til kompetanse. Overordnet svarer 71 prosent av de spurte kundene at de i stor grad har fått økt kompetanse på minst et kompetanseområde. Dette er fire prosentpoeng lavere enn for etterundersøkelsen 2015, men 2015-undersøkelsen har det høyeste nivået målt for kompetanse de siste syv årene. I gjennomsnitt svarer kundene at de har fått kompetanseøkning på 3,4 av 12 mulige områder. Den tilsvarende verdien målt i etterundersøkelsen 2014 var 3,3. Figuren under viser prosentandel av kunder som sier de i stor grad har fått økt kompetanse på de ulike kompetanseområdene. Figuren viser tall for hele Innovasjon Norges kunder samlet, i tillegg til oppsplitting på delmål 1 gründerbedrift og delmål 2 etablert bedrift. Under delmål 1 og 2 har vi rangert kompetanseområdene for hver målgruppe.

Figur 2.2:3 Prosentandel av kunder som sier de i stor grad har fått økt kompetanse på følgende kompetanseområder.



Antall bedrifter som er med i undersøkelsen er 1 564.

Det er først og fremst kompetanse innenfor strategiutvikling, nettverksbygging og markedsutvikling som peker seg ut med høy grad av læring som følge av prosjektet. Like bak følger innovasjonskompetanse form av prosess- og produktutvikling (både varer og tjenester). De internasjonale kompetanseområdene kommer lavest ut. Her må det bemerkes at dette er tall for hele Innovasjon Norges 2016-kunder, og for store grupper er eksport og internasjonalisering mindre aktuelt, som for eksempel innenfor tradisjonelt landbruk, samt at mange gründere er for unge til å ha eksportprosjekter og høste lærdom av dem ennå.

### Innovasjonshøyde i prosjektene

Innovasjonshøyden ligger på et vesentlig høyere nivå enn de senere årene. Tabellen under viser innovasjonsnivå for alle Innovasjon Norges tjenester.

Tabell 2.2-3 Innovasjonshøyde for alle virkemidler. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner.

Innovasjonshøyde	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	15 %	16 %	12 %
Innovasjon på regionalt nivå	6 %	7 %	4 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	10 %	7 %	12 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	40 %	40 %	53 %
Ikke relevant	29 %	30 %	19 %

I en krisesituasjon, hvor det ble stilt til rådighet langt mer ressurser for å stimulere innovasjon og omstilling, kunne man kanskje ha forventet lavere innovasjonshøyde i mange prosjekter. Statistikken viser imidlertid det motsatte bildet. Andelen innovasjon på internasjonalt nivå er økende og andelen på lavere nivå og ikke relevant, er vesentlig lavere. Vi vet imidlertid at mye av budsjettøkningen i 2020 var knyttet til innovasjonsoppdraget som er finansiert av Nærings- og fiskeridepartementet, hvor det forutsettes et høyt innovasjonsnivå.

Det finnes mer detaljerte tabeller for innovasjonsnivå under kap. 12.2.4 Resultatindikator: Innovasjonshøyde. De detaljerte statistikkene for delmål og oppdrag, bekrefter at det er små forskjeller i andel innovasjon på internasjonalt nivå, relativt sett. I og med at innovasjonshøyden holdes på et høyt nivå (82 prosent) for innovasjonsoppdraget (Nærings- og fiskeridepartementet uten lavrisikolån) med mer enn doblede budsjettammer i 2020, slår dette ut på gjennomsnittstallene for alle oppdrag. Selv en svak reduksjon i innovasjon på internasjonalt nivå under distriktsoppdraget endrer ikke dette bildet i særlig grad. Innovasjonshøyde på internasjonalt nivå under landbruksoppdraget holder seg på lavt nivå (1-2 prosent). Et siste betraktning som kan ha påvirket statistikken for 2020, er at vi ser en økning i innovasjon på internasjonalt nivå når vi inkluderer lavrisikolån inn i tallene for Nærings- og fiskeridepartementet som helhet, spesielt for de etablerte bedriftene (delmål 2).

Vurderingen er at økningen i innovasjonshøyde på totalen først og fremst skyldes økte budsjetter under innovasjonsoppdraget, og ikke at praksis har endret seg i særlig grad innenfor de ulike oppdragene. At andelen innovasjon på internasjonalt nivå er noe redusert under distriktsoppdraget kan være påvirket av at flere av de prosjektene som tilfredsstiller dette kravet i 2020 er finansiert av de landsdekkende ordningene.

Utviklingen i prosjektrisiko (delmål 1) og driftsrisiko (delmål 2) vurderes separat under hvert delmål.

## 2.3 Delmål 1 – Flere gode gründere

### 2.3.1 Mål for 2020

- Sikre et helhetlig finansieringsløp fra oppstarts- til vekstfasen (pre-korona)
- Leverer en digital læringsplattform for gründere på oppstarts- og vekstkompetanse (pre-korona)
- Sørge for at økosystemet for oppstart kan opprettholde sitt tilbud gjennom ordningen «Tilskudd til innovasjon- og gründermiljøer» (post-korona)

### 2.3.2 Prioriteringer og hovedaktiviteter i 2020

Innovasjon Norge ga i 2020 tilsagn for 3,2 mrd. kroner til målgruppen gode gründere. I tillegg kommer verdien av Innovasjon Norges rådgivnings-, kompetanse-, nettverks- og profilerings tjenester. Totalt deltok 240 selskaper i programmene Globale akseleratorer i 2020. Andelen bedrifter som har deltatt i programmene har økt med 46 prosent fra 164 i 2019.

Tilgangen til både kapital og kompetanse er viktig for unge selskapers muligheter til å lykkes med kommersialisering og vekst. Et godt økosystem for innovasjon og gründerskap er viktig for å sikre kompetanse- og erfaringsutveksling, nettverk og stimulere til etablering av nye og flere innovative prosjekter.

### Et helhetlig og mer forutsigbart finansieringstilbud for de beste gründerselskapene

For gründerselskaper med stort markedspotensial og høy teknologi- og markedsrisiko er tilgangen til kapital utfordrende. Risikoen er ofte for høy for private investorer i den tidligste fasen i slike selskaper. De senere årene har vi sett at EU og andre europeiske land har fokusert mer og mer på såkalt «blended financing» for disse selskapene. Gjennom disse virkemidlene har tidligfaseselskaper med disse kjennetegnene i større grad kunne hente større beløp fra EU og offentlige organisasjoner, ofte med krav til samfinansiering med bank eller egenkapital fra egenkapitalmiljøer. Samtidig har Innovasjon Norge fått tilbakemeldinger fra flere gründermiljøer og selskaper med gode prosjekter om at Innovasjon Norges tilskudd ikke strekker til. Vi ser flere og flere eksempler på oppstartsselskaper som raskt vokser og som trenger mer kapital i en tidlig fase enn Innovasjon Norge kan legge til rette for i dag.

For å imøtekomme dette behovet ønsket vi i 2020 å se på om det var mulig å tilby både etablerertilskudd og oppstartlån til de aller beste selskapene og prosjektene. Med god hjelp av regjeringens tiltakspakke for oppstartsbedrifter kunne vi teste denne kombinasjonen av tilskudd og lån i 2020, i tillegg til at vi iverksatte kommersialiseringstilskudd fase 2 for prosjekter som ikke var i posisjon for lån. Finansieringen ble levert i en pakke bestående av tilskudd og lån. Totalt fikk 86 selskaper innvilget en slik finansieringspakke. Tilbakemeldingen så langt er Innovasjon Norge her bidro til forutsigbarhet og gjorde det enklere å hente inn risikokapital i egenkapitalmarkedene.

For Innovasjon Norges del er en slik leveransmåte også tidsbesparende fordi man kan saksbehandle søknaden om finansiering én gang. Dette gjelder også for selskapene som kun søker en gang. Rapportering underveis følger vanlig rapporteringssystem.

Denne måten å levere en helhetlig oppstartfinansiering til de mest lovende selskapene på var mulig å tilby oppstartsselskapene på grunn av krisepakker i 2020, og er av rammehensyn ikke videreført i 2021. Innovasjon Norge vil følge og evaluere de selskapene som mottok helhetlig oppstartfinansiering i 2020 i årene fremover for å med større sikkerhet kunne si noe om resultater og effekt av innretningen.

I 2020 ble det bevilget 1 341 (947 kun Nærings- og fiskeridepartementet) tilsagn på markedsavklaring- og kommersialiseringstilskudd, på totalt 611,2 mill. kroner (526,6 mill. kroner kun Nærings- og fiskeridepartementet). Det fordeles med 15 prosent (10 prosent kun Nærings- og fiskeridepartementet) til markedsavklaringstilskudd og 85 prosent (90 prosent kun Nærings- og fiskeridepartementet) til kommersialiseringstilskudd. Det ble innvilget 396 tilsagn om oppstartlån på til sammen 722 millioner kroner. Oppstartlånet gir gründerbedrifter kapital å bygge selskapet videre.

Totalt ble det bevilget 3 238 mill. kroner til oppstartsbedrifter (selskaper 0-3 år), og 5 231 mill. kroner til unge selskaper (0-5 år). Vi ser at oppstartsbedrifter fortsatt utgjør en betydelig andel av øvrige finansieringstjenester. Eksempelvis gikk 23 prosent av bevilgninger i beløp av miljøteknologiordningen til oppstartsbedrifter, og 34 prosent av bevilgninger i beløp av innovasjonslånet til oppstartsbedrifter, for innovasjonskontrakter var andelen hele 49 prosent.

### **Digital læringsplattform for oppstartsbedrifter**

Vi ser at mange oppstartsbedrifter mangler kompetanse rundt det å hente inn kapital i den tidligste fasen, gjøre markedsvalideringer mot kunder og generell forretningsutviklingskompetanse som trengs for å bygge et selskap. Innovasjon Norge planla i 2020 å utvikle en læringsplattform med formål å tilgjengeliggjøre kunnskap som mange selskaper etterspør, men som selskapet ikke har kapasitet til å yte én-til-én. Dette tiltaket fikk vi ikke gjennomført i 2020 grunnet nødvendige omprioriteringer i organisasjonen.

Kompetansetjenestene «Fundraising for Startups» og våre to globale akseleratorer Tech Inkubator i Silicon Valley og Entrepreneurial Marketing i NYC ble gjennomført digitalt. I 2020 deltok 240

oppstartsselskaper på programmene, mot 164 selskaper i 2019. Erfaringen herfra er at digitale kompetansetilbud er effektive og kostnadsbesparende leveranseformer, mens mye av nettverkseffekten svekkes. Dette kan bety at beste løsning vil være en kombinasjon av fysiske og digitale moduler i disse tilbudene fremover.

### **Opprettholde tilbud til oppstartsbedrifter og sikre et velfungerende økosystem gjennom ordningen «Tilskudd til innovasjon- og gründermiljøer»**

Da korona for fullt slo innover landet og regjeringen innførte krisetiltak tok flere innovasjon- og gründermiljøer kontakt med Innovasjon Norge og var bekymret for hvordan de skulle overleve krisen. Disse aktørene er viktige brikker i økosystemet for innovasjon og gründerskap i Norge. Det er en uunnværlig infrastruktur som hver eneste dag bidrar til at flere velger å starte eget selskap, og at flere lykkes gjennom sine kompetansetilbud, investornettverk og noe så enkelt som en kontorplass og et fellesskap.

Oppdraget «Tilskudd til gründer- og innovasjonsmiljøer» ble høyt prioritert, da vi så at flere av disse miljøene sto i fare for å gå konkurs. I løpet av kort tid ble ordningen opprettet, søknader hurtig saksbehandlet og tilskuddene ble utbetalt i starten av juli 2020. Totalt fikk 29 miljøer innvilget 45 mill. kroner.

Tiltaket har gitt ny og verdifull innsikt i tilstanden på det norske økosystemet for innovasjon og oppstart. Mange av aktørene er veldig sårbare, mens noen få har klart å profesjonalisere driften sin og drives som kommersielle foretak. Felles for alle er at de i stor grad har en kundegruppe med lav betalingsevne og er avhengige av at offentlig og større selskaper er med som sponsorer eller strategiske partnere og betalende kunder.

### **2.3.3 Effekter og resultater**

I det følgende vil de nyeste estimatene for mål- og resultatstyringsindikatorerne for delmål 1 gjennomgås. For en nærmere informasjon om indikatorerne som inngår i mål- og resultatstyringssystemet, viser vi til kap. 11.1.1 Kort innføring i mål- og resultatstyring i Innovasjon Norge. I kap. 12.2 Statistikk over mål- og resultatstyringsindikatorer finnes en rekke tabeller som viser estimater for indikatorerne.

#### **Effektindikatorer**

Årets måling (2020) fra SØA viser at alle Innovasjon Norges gründere<sup>17</sup> har høyere estimater for vekst enn tidligere. Det er særlig støtten til gründere under innovasjonsoppdraget som ser ut til å ha betydelig effekt. Det er økt innsats etter finanskrisen og senere Gründerplanen som medførte økt innsats for gründere. Gründere og små vekst bedrifter drar opp den samlede effekten for hele porteføljen. Se SØAs vurdering av dette gjengitt i kap. 2.2.3 Effekter og resultater.

---

<sup>17</sup> Gründere er i mål- og resultatstyringssystemet for statistiske formål definert som bedrifter under fire år i det året bedriften benyttet seg av Innovasjon Norges tjenester.

Tabell 2.3-1 Effektindikator. Delmål 1. Gjennomsnittlig årlig mervekst i prosentpoeng. 2003-2019.

	Salgsinntekter	Verdiskaping	Produktivitet
Innovasjon Norge	15,8***	16,6***	10,2***
Innovasjonsoppdraget	24,3***	22,0***	15,1***
Distriktsoppdraget	10,0***	15,1***	8,1***
Landbruksoppdraget	15,8***	12,8***	5,9**
Bankoppdraget	8,6***	7,6***	7,5**

\*\*\*Estimat er statistisk signifikant med p-verdi lik 0,01 eller lavere

\*\* Estimat er statistisk signifikant med p-verdi mellom 0,01 og 0,05

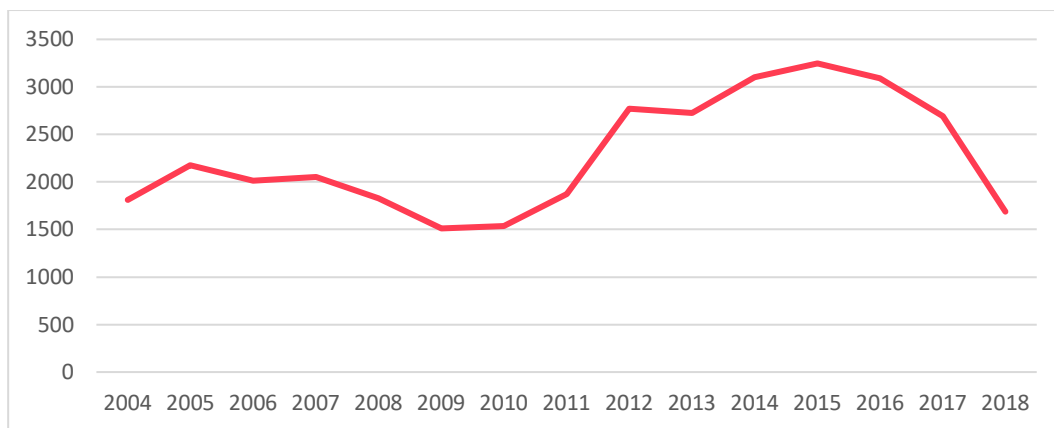
Estimatene for gründerne under de ulike oppdragene er oppgitt i tabellen ovenfor. Man bør imidlertid ikke legge for stor vekt på forskjeller i estimatene mellom oppdragene. Det er flere årsaker til forskjellene. Det vil for enkelte oppdrag være flere andre målsettinger knyttet til oppdraget enn de rent økonomiske. For å eksemplifisere, kan økt verdiskaping og sysselsetting under distriktsoppdraget tillegges større vekt for distriktene enn tilsvarende vekst i byene, fordi man i tillegg har distriktpolitiske mål. Tilsvarende vil det kunne være sektorpolitiske mål for landbruksoppdraget.

Landbruksoppdraget er imidlertid det eneste oppdraget med lavere estimater for de økonomiske indikatorene i 2020-målingen, sammenliknet med fjorårets målinger. Alle de andre øker svakt sammenliknet med fjorårets målinger. Når det gjelder landbruksoppdraget, så omfatter estimatene fra SØA en relativt liten andel av kundene fordi analysen er begrenset til å gjelde aksjeselskaper. De fleste foretak innen tradisjonelt landbruk er enkelpersonsforetak, og er derfor ikke med i estimatene.

### Overlevelsesrate

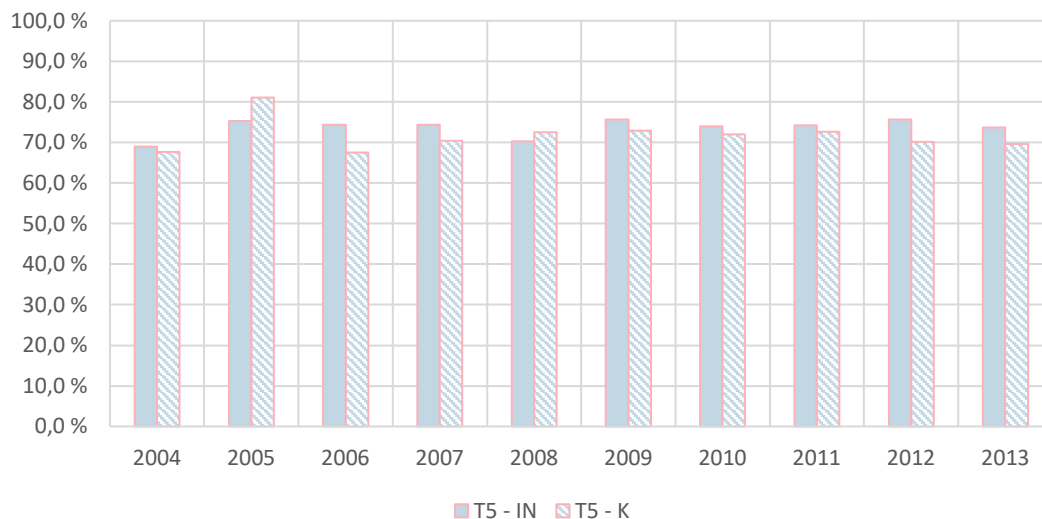
En annen effektindikator for delmål 1 er differansen i overlevelsesrate målt i forhold til kontrollgruppen etter fem år. Årets nye overlevelsesestimater gjelder 2013-kohorten.

Figur 2.3:1 Antall gründere (AS) per årskohort i Innovasjon Norges portefølje 2004-2018



Som vi ser av figuren under er differensen målt i prosentpoeng overlevelse i år T+5 kun 4,1 prosent i favør Innovasjon Norge-gründerne, med henholdsvis 73,8 prosent mot kontrollgruppens 69,7 prosent.

Figur 2.3:2 Overlevelse gründerbedrifter. Kohorter av gründerbedrifter med ulike oppstartsår.

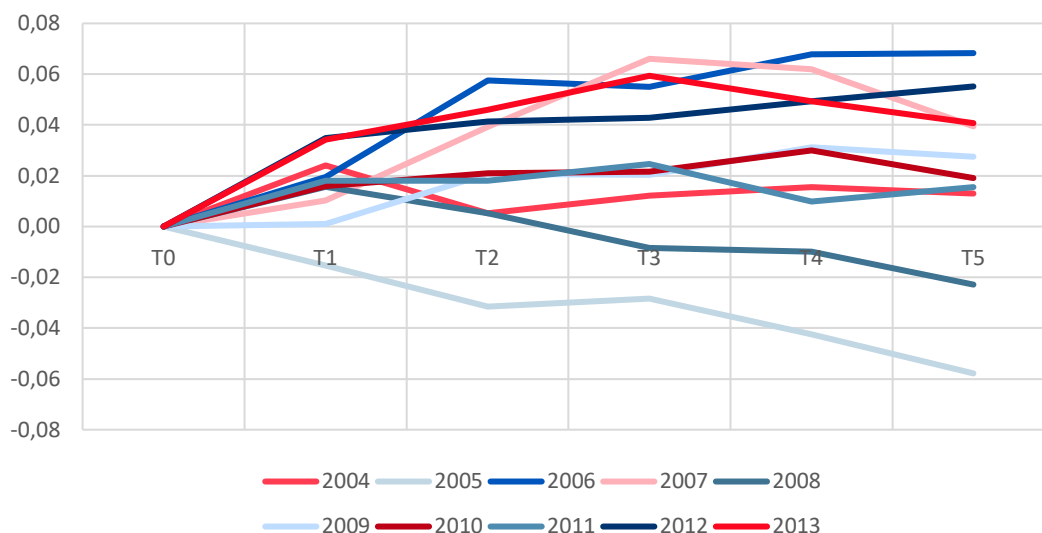


T5-IN er overlevelse i år T+5 for Innovasjon Norge kunder  
 T5-K er overlevelse i år T+5 for kontrollgruppen

Som vi ser har det vært små forskjeller også for kohortene før 2013-kohorten etter fem år, som er avtalt målepunkt i mål- og resultatstyringssystemet. Stort sett har overlevelsen etter fem år vært svakt høyere for Innovasjon Norge-gründerne. Hvis vi følger de samme kohortene over noe tid, ser vi imidlertid noen interessante utviklingstrekk.

I figuren under fremstilles utvikling i forskjellene mellom Innovasjon Norge-gründere og deres kontrollgruppe gründere med sammenliknbare karakteristika, men som ikke har benyttet Innovasjon Norges tjenester. Hovedfunnene er at det er små forskjeller. Likevel er det viktig å følge med på denne indikatoren for å se om det er kommet vesentlige avvik som bør studeres nærmere.

Figur 2.3:3 Overlevelse gründerbedrifter. Utvikling i kohorter av gründerbedrifter med ulike oppstartsår.



Av ti kohorter i perioden 2004-2013 som kan rapportere på indikatoren overlevelse for Innovasjon Norge-gründere målt mot overlevelsen i en kontrollgruppe, er det kun to av de ti årgangene (kohortene), som har en svakere utvikling i overlevelse etter fem år for Innovasjon Norge-gründerne. Det er 2005-kohorten og 2008-kohorten. At 2008-kohorten gjør det svakt, kan kanskje forklares med finanskrisen, og at gründere Innovasjon Norge jobbet med var sårbare fordi de ikke kunne ha kalkulert inn en krise. I utgangspunktet skulle ikke dette være annerledes enn for kontrollbedriftene. Det var ingen tilsvarende konjunkturedgang som kan ha rammet gründere i 2005, så der har vi undersøkt om det kan være en annen forklaring. Andelen overlevende Innovasjon Norge-gründere i 2005-kohorten er 50 prosent i år T+13, noe som er på nivå med 2006-årgangen i år T+12. Det er kontrollgruppens kohort for 2005 som avviker. Den er på nesten 60 prosent i T+13, men bare på 47 prosent for 2006-kohorten i år T+12. Det tyder på at det ikke er noe veldig spesielt med Innovasjon Norge-kohorten for 2005 likevel, men at det er et avvik for kontrollgruppen for den kohorten.

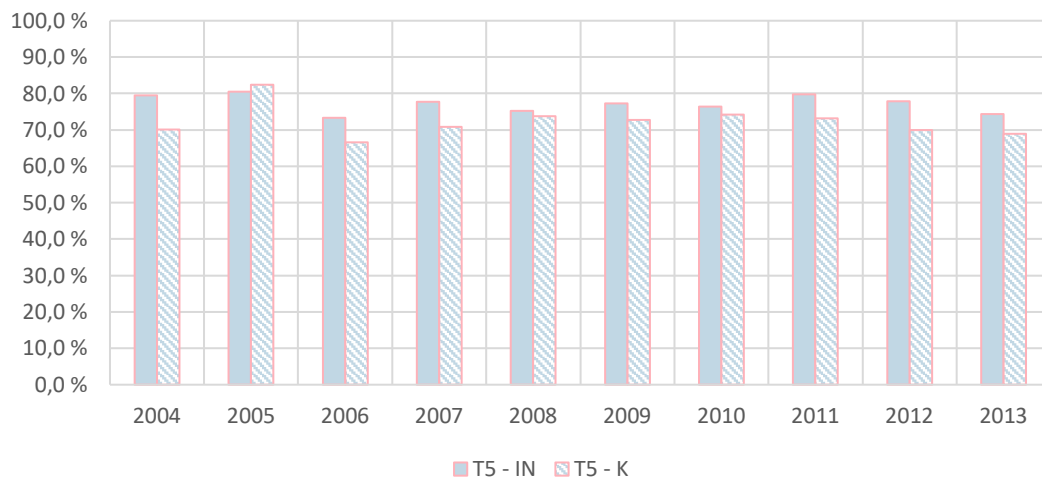
2013-kohorten, som er den nyeste årgangen vi har fått data for å beregne effektindikatoren overlevelse etter fem år, kommer på tredjeplass blant de ti kohortene vi har data for, med en overlevelsrate som er 4,1 prosentpoeng høyere enn kontrollgruppens overlevelsrate.



Tilsvarende forskjeller i overlevelsesrater for gründere under henholdsvis innovasjonsoppdraget (Nærings- og fiskeridepartementet) og distriksoppdraget (Kommunal- og moderniseringsdepartementet), blir vist i figurene under.

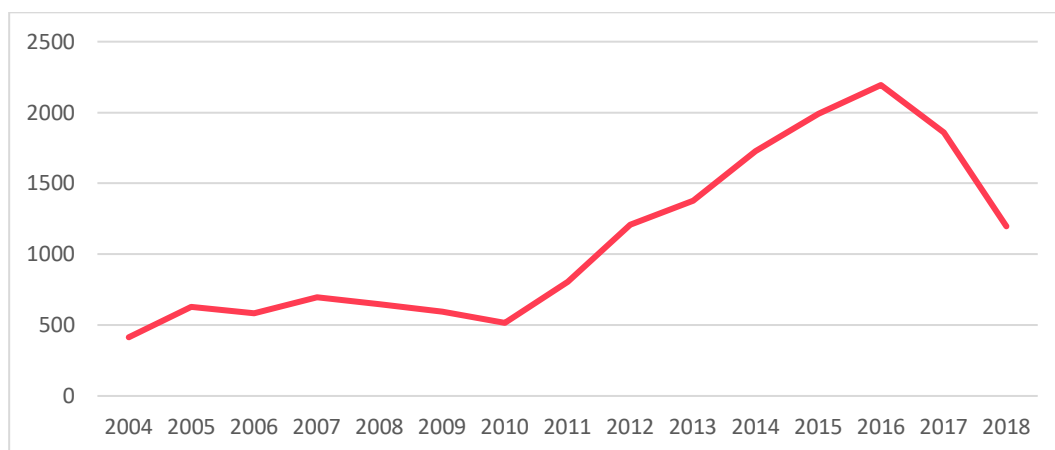
Det er en positiv og noe forskjell i favør Innovasjon Norge-gründerne for innovasjonsoppdraget enn for alle samlet. Forskjellen er på 5,4 prosentpoeng, og regnes ikke som stor.

Figur 2.3:4 Overlevelse gründerbedrifter. Kohorter av gründerbedrifter med ulike oppstartsår. Innovasjonsoppdraget (NFD)



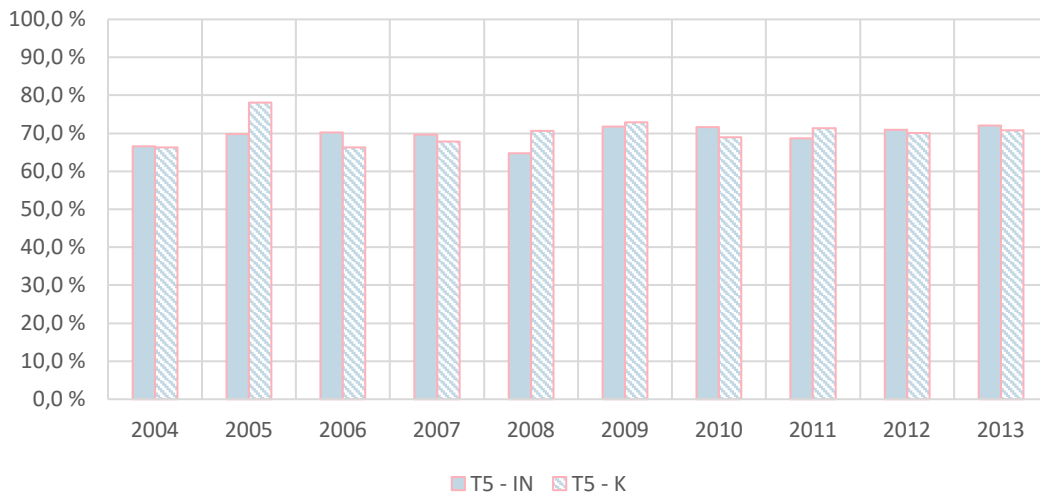
T5-IN er overlevelse i år T+5 for Innovasjon Norge kunder  
 T5-K er overlevelse i år T+5 for kontrollgruppen

Figur 2.3:5 Antall gründere (AS) i innovasjonsoppdraget (NFD)



2013-kohorten av gründere, som er siste kohort som kan studeres nå (T+5 år), finner vi midtveis i denne opptrappingen etter krisen og under gründerplanen. Med krisebudsjetter i 2020, vil vi forvente å se en kraftig økning i antall gründere igjen parallelt med økningen totalt.

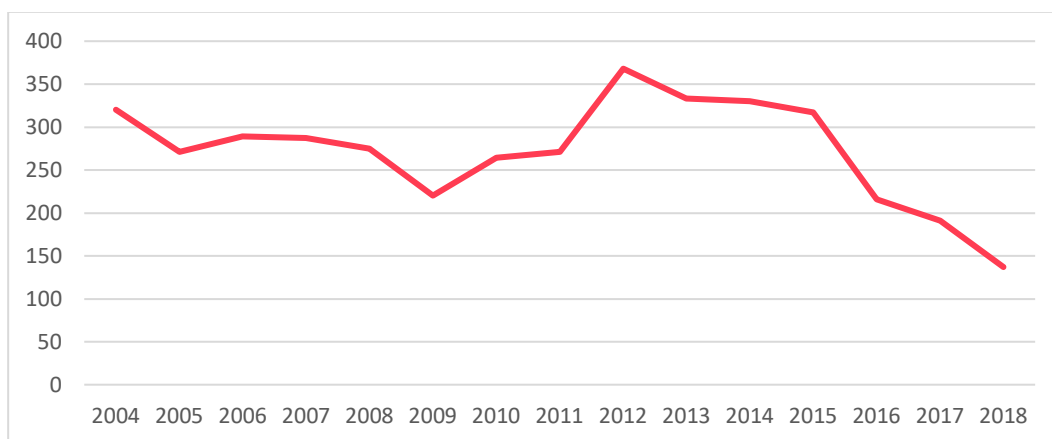
Figur 2.3:6 Overlevelse gründerbedrifter. Kohorter av gründerbedrifter med ulike oppstartsår. Distriktsoppdraget (KMD).



T5-IN er overlevelse i år T+5 for Innovasjon Norge kunder  
 T5-K er overlevelse i år T+5 for kontrollgruppen

Bildet er noe mer variert under distriktsoppdraget når det gjelder overlevelse. Her kommer fire av ti årskohorter svakere ut enn kontrollgruppen. For 2013 derimot, er det positive resultater på 1,3 prosentpoeng høyere andel overlevelse for Innovasjon Norge-gründerne enn kontrollgruppen. Figuren under illustrerer antall gründere (i SØAs data) for distriktsoppdraget.

Figur 2.3:7 Antall gründere (AS) i distriktsoppdraget (KMD)



For bankoppdraget og landbruksoppdraget er antallet gründere langt færre og de relative andelene varierer mye og tilfeldig. Derfor presenterer vi ikke figurer for disse.

## Resultatindikatorer

### Utvikling i utløsningsgrad

Addisjonaliteten<sup>18</sup> for 2020 er vesentlig høyere enn tidligere år, også for gründerne. Årets måling for delmål 1, viser at hele 96 prosent mener at Innovasjon Norges deltakelse har vært utslagsgivende for gjennomføring av prosjektene. Svarene er hentet fra Oxford Research sin Kundeeffektundersøkelse – førundersøkelsen 2020.<sup>19</sup> Høyest addisjonalitet for gründerne i 2020-undersøkelsen er for distriktsoppdraget, men største relative økning fra fjorårets undersøkelse finnes under bankoppdraget. Resultatet kan tyde på at vårt lånetilbud er blitt viktigere i forbindelse med koronakrisen. Bankene kan ha blitt mer forsiktige, og derfor vil tilgang på Innovasjon Norges lån bli mer avgjørende for bedriftene.

Tabell 2.3-2 Addisjonalitet. Prosent av kundene som svarer at tjenesten de fikk fra Innovasjon Norge gav middels og høy addisjonalitet. Delmål 1.

	2018	2019	2020
Innovasjon Norge	93	91	96
Innovasjonsoppdraget	98	97	97
Distriktsoppdraget	94	92	98
Landbruksoppdraget	97	90	94
Bankoppdraget	73	71	91

### Utvikling i Innovasjon Norges bidrag til kompetanse

Prosjektenes faktiske bidrag til kompetanseheving for gründerne er målt i etterundersøkelsen for 2016-årgangen.<sup>20</sup> I gjennomsnitt fører prosjektene/aktivitetene til kompetanseøkning på 4,2 av 12 mulige områder (3,9 for 2015). Den tilsvarende verdien målt i etterundersøkelsen 2014 var 3,8. Prosjektenes bidrag til kompetanse er med andre ord økende de senere årene.

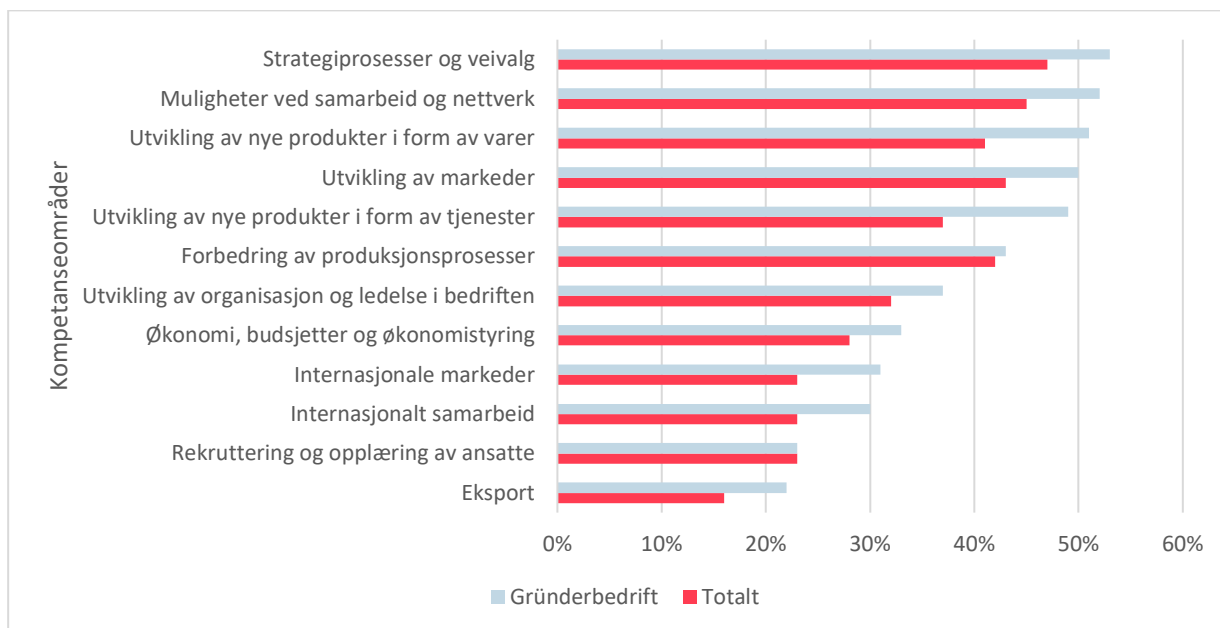
Gründerprosjekter har gjennomgående høyere kompetansebidrag enn prosjektene i de etablerte bedriftene i nær sagt alle kategorier (se også Figur 2.2:3 for sammenstilling av gründer og etablerte bedrifter).

<sup>18</sup> Addisjonaliteten sier noe om i hvilken grad bedriftene oppfatter at Innovasjon Norges bidrag har vært utslagsgivende for gjennomføringen av prosjektet.

<sup>19</sup> De som har svart «vet ikke» er fjernet fra populasjonen. Innovasjon Norge har i skrivende stund kun mottatt tallgrunnlaget fra Oxford Research, ikke selve rapporten, så vi tar høyde for at det kan komme noen mindre justeringer i tallgrunnlaget.

<sup>20</sup> Oxford Research (2020) Flere arbeidsplasser for pengene. Innovasjon Norges kundeeffektundersøkelse 2016-Etterundersøkelsen

Figur 2.3:8 Prosentandel av kunder som sier de i stor grad har fått økt kompetanse på de ulike kompetanseområdene. Delmål 1.



I tillegg til at gründerne, som var med i etterundersøkelsen 2016, er mer fornøyde med kompetansebidraget, svarer 92 prosent at de er fornøyde med oppfølgingen de har fått av Innovasjon Norge i årene etter tilsagn. Tilsvarende tall fra etterundersøkelsen 2015 var 94 prosent.

Det er åtte prosent av gründerne som ikke er tilfredse med veiledning og oppfølging i årene etter tilsagn. Dette er en økning på to prosentpoeng fra fjorårets undersøkelse av 2015-kohorten. En totalvurdering er at Innovasjon Norge i stor grad følger opp de kundene som har behov og ønske for det. Forbedringspotensialet ligger i å kunne følge opp enda flere blant den lille gruppen som ikke har blitt fulgt opp, men som ønsker det. Antall gründerne var rekordhøyt i 2016, så dette kan også spille inn på Innovasjon Norges evne til oppfølging av denne kohorten.

### Innovasjonshøyde i prosjektene

Innovasjonshøyden er høyere i 2020 enn årene før. Det følger samme trend som vi så i statistikken for alle målgrupper. Tabellen under viser innovasjonsnivå for alle Innovasjon Norges tjenester for delmål 1.

Tabell 2.3-3 Innovasjonshøyde for alle virkemidler. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 1.

Innovasjonshøyde	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	6 %	6 %	3 %
Innovasjon på regionalt nivå	7 %	7 %	5 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	13 %	10 %	12 %

Innovasjonshøyde	2018	2019	2020
Innovasjon på internasjonalt nivå	58 %	56 %	62 %
Ikke relevant	16 %	21 %	18 %

Det finnes mer detaljerte tabeller for innovasjonsnivå under kapittel 12.2.4 Resultatindikator: Innovasjonshøyde. Blant annet finnes det oversikter som viser at virkemidlene fra Nærings- og fiskeridepartementet unntatt lavrisikolån viser 86 prosent innovasjon på internasjonalt nivå i 2020.

I etterundersøkelsen for 2016-kohorten i 2020 slår Oxford Research fast at det en økende andel innovasjonsprosjekter i porteføljen, og at det er flest prosjekter som har ført til utvikling av varer 64 prosent (61 prosent i 2015), etterfulgt av tjenesteutvikling med 55 prosent (49 prosent i 2015), markedsutvikling 53 prosent (47 prosent i 2015), prosessutvikling 48 prosent (52 prosent i 2015) og organisasjonsutvikling 27 prosent (20 prosent i 2015). Vi finner altså en positiv utvikling på fire av de fem indikatorene som måler innovasjon på hovedområder.

### Risikovurdering i prosjektene

Prosjektrisiko er resultatindikator under delmål 1. Andelen høy risiko er vesentlig lavere i 2020 enn i 2019, men fortsatt høyere enn årene før.

Tabell 2.3-4 Prosjektrisiko for alle virkemidler. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 1.

Prosjektrisiko	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Høy risiko	39 %	40 %	35 %	41 %	51 %	46 %
Liten risiko	7 %	9 %	10 %	8 %	14 %	16 %
Normal risiko	54 %	51 %	55 %	51 %	35 %	38 %
Totalsum	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Mens andel høy projektrisiko er redusert under innovasjonsoppdraget, for Nærings- og fiskeridepartementet totalt, er det en økning i andelen høy projektrisiko under både distriktsoppdraget og landbruksoppdraget. Det har imidlertid vært høyere andeler tidligere år, så vi vil ikke vurdere dette til å være avvik som verdt å følge opp spesielt nå.

### 2.3.4 Mål for 2021

- Forbedre og prioritere tilgang til risikokapital de beste oppstartsbedriftene med høy risiko og stort markedspotensial (på tvers av alle Innovasjon Norges virkemidler)
- Videreutvikle kompetansetilbudet til oppstartsbedrifter i kommersialisering og skaleringsfasen
- Bidra til å forbedre og videreutvikle økosystemet for oppstartsbedrifter og skaleringsselskaper

## 2.4 Delmål 2 – Flere vekstkraftige bedrifter

### 2.4.1 Mål for 2020

Flere vekstbedrifter og økt eksport, gjennom:

a) *Finansiering*

- Egnet innretning for finansielle virkemidler for vekstfasen og utløse privat kapital.
- Aktivt styrke samspillet med private finansieringsaktører i alle regioner.
- Arbeide for å oppnå at flere norske bedrifter får gjennomslag for Horisont 2020/Horisont Europa.

b) *Eksport*

- Implementere Innovasjon Norges eksportstrategi, med et digitalt basert breddetilbud for eksport, et differensiert eksportutviklingstilbud for bedrifter med best forutsetninger og et etterspørselsdrevet program for å posisjonere norsk næringsliv for nye store markedsmuligheter, såkalte High potential opportunities (HPO).
- Segmentere kunder med vekstpotensial til et strukturert vekst- og eksportløp med regionskontorer og utekontorer.
- Øke andel av bedrifter som bekrefter at Innovasjon Norge har vært avgjørende i deres satsing på vekst og eksport.

c) *Kompetanse og kapital*

- Øke andelen av bedrifter som både er med i et kompetanseprogram og som også har fått en finansieringstjeneste, i 2019 eller tidligere.
- Levere på minst samme høye retur fra EIC-pilot (European Innovation Council) som i 2018 (350 mill. kroner).

d) *Norsk næringsliv skal bidra til å løse globale samfunnsutfordringer*

- Innovasjon Norge videreutvikler sitt tilbud, med innsikt fra evalueringen av ordningen innovasjonspartnerskap samt erfaringene fra markedsplassene Innovasjon Norge bidro til å etablere mellom sykehusene og helsenæringen under viruskrisen helt nylig.
- Innovasjon Norge vil bidra til å styrke offentlig-privat innovasjon, ved å avlaste risiko finansielt og prosessuelt, og derved styrke næringslivets evne til å vri ledig kapasitet og moden teknologi inn mot nye markeder.
- Nye midler til innovasjonspartnerskap lyses ut våren 2020 (75 mill. kroner).

e) *Sterkere regionale partnerskap bidrar til å skape arbeidsplasser i Norge:*

- Øke antall vekstbedrifter i Innovasjon Norges kundeportefølje, herunder i distriktene.

Dette er de opprinnelige mål og ambisjoner som ble satt før koronakrisen inntraff i mars 2020 og regjeringens tiltakspakker for næringslivet som følge av det og reflekterer derfor ikke justeringer eller omprioriteringer gjort i ettertid.

## 2.4.2 Prioriteringer og hovedaktiviteter i 2020

### **Styrker tilgangen til vekstkraftig kapital for å bidra til vekst i små og mellomstore bedrifter**

Innovasjon Norge ga i 2020 tilsagn for 8,1 mrd. kroner til målgruppen vekstkraftige bedrifter (bedrifter over tre år). I tillegg kommer verdien av Innovasjon Norges rådgivnings-, kompetanse-nettverks-, og profileringstjenester på 287 mill. kroner som ikke er fordelt på målgrupper/delmål.

Av all finansiering Innovasjon Norge bidro med i 2020, gikk nesten to tredjedeler av bevilgningene til bedrifter i delmål 2. Dette er en betydelig økning fra de foregående årene. I 2020 gikk 8,1 mrd. kroner (64 prosent) av totalt 12,5 mrd. kroner til denne målgruppen. For 2019 og 2018 var de tilsvarende tallene henholdsvis 3,2 mrd. kroner (53 prosent) av totalt 6 mrd. kroner (2019) og 3,5 mrd. kroner (55 prosent) av totalt 6,7 mrd. kroner (2018).

Økningen i kroner og andel skyldes økte rammer i forbindelse med koronakrisen. Men en relativt stor forholdsmessig økning i innsatsen for bedrifter i alderen 3-5 år, slår også inn. Dette gjelder både for innovasjonslån og tilskudd.

Av de 8,1 mrd. kronene til målgruppen ble det bevilget 2 mrd. kroner i innovasjonslån og 2 mrd. kroner i innovasjonstilskudd over Nærings- og fiskeridepartementets budsjetter. I tillegg kan vi trekke fram vel 0,6 mrd. kroner i miljøteknologitilskudd, 0,2 mrd. kroner i innovasjonskontrakter, 0,8 mrd. kroner i distriktsrettede risikolån, garantier og tilskudd over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjetter via fylkeskommunene, samt 1,5 mrd. kroner i lavrisikolån.

Innovasjon Norge og Det europeiske investeringsfondet (EIF) inngikk i 2020 en garantiavtale som sikrer at 14 norske banker de to neste årene kan låne ut i alt to mrd. kroner til norske vekstbedrifter. Avtalen betyr at bankene sammen med Innovasjon Norge kan tilføre små og mellomstore bedrifter etterlenget risikokapital til nye satsinger. Elleve regionbanker er blant de 14 som nå deltar i denne Vekstgarantiordningen. Det gir ordningen en god geografisk spredning og vil bidra til mer risikokapital til bedrifter over hele landet.

I 2020 er rammene for innovasjonslån økt betydelig, til 3 mrd. kroner. Innovasjon Norge har siden 2017 inngått et betydelig samarbeid med Det europeiske investeringsfondet (EIF). Med den nye avtalen med EIF som ble signert våren 2019, er det samlede avtaleforholdet for risikoavlastning på innovasjons- og risikolån på 1,9 mrd. kroner. Avtalen med EIF utløper i 2021.

I 2020 lanserte Innovasjon Norge en ordning for å finansiere bedrifter som mottok Seal of Excellence fra EU. Et Seal of Excellence er en bekreftelse på at bedriften har oppnådd en poengsum over terskelverdi i sin søknad til European Innovation Councils (EIC) Accelerator program, men likevel ikke har fått EU-finansiering, grunnet begrensede EU-budsjetter.

Siden det gjennom EIC var gjort mulig for selskapene å søke om både egenkapital og tilskudd, utviklet Innovasjon Norge da en motsvarende ordning for Seal of Excellence-bedriftene: en kombinasjonsfinansiering hvor bedriftene kunne motta finansiering fra Innovasjon Norge, i hovedsak ved bruk av ekstraordinært innovasjonstilskudd, i kombinasjon med egenkapitalinvesteringer fra eksterne investorer. Innovasjon Norge prekvalifiserer investorer som kobles med bedriftene. Intensjonen med ordningen er todelt: For det første styrkes sammenkoblingen mellom det nasjonale og europeiske nivået, og med det også insentivet for svært lovende selskaper i å forsøke seg i internasjonal arena med svært sterk konkurranse. For det andre, at selskaper som har bevist sitt høye internasjonale konkurransenivå får tilgang til nødvendig finansiering for å akselerere sin veksttakt eller skalere.

### **Implementering av ny eksportstrategi**

Høsten 2019 vedtok Innovasjon Norge ny eksportstrategi, basert på et omfattende kunnskapsgrunnlag og internasjonal benchmark-analyse. Innovasjon Norge startet arbeidet implementeringen av eksportstrategien i 2020, og det er forventet at 2021 blir et år for videre implementering og tilpasninger.

En konsekvens av eksportstrategien er endringer i Innovasjon Norges tilstedeværelse i internasjonale markeder i 2020. Disse endringene er nærmere omtalt i kap. 1.3.1 Vurdering av internasjonal tilstedeværelse

Strategien legger opp til en betydelig dreining mot mer selvbetjening og digitalisering, men mer skreddersøm og spissing av tjenestetilbudet til bedrifter som har særlig gode forutsetninger for å lykkes internasjonalt. Strategien har derfor et tredelt mål bilde: et breddetilbud med generelle eksporttjenester, et eksportutviklingstilbud for bedrifter som har forutsetning for å lykkes internasjonalt og et etterspørselsdrevet program for å fange opp og kapitalisere på store internasjonale muligheter.

### **Breddetilbud for generelle eksporttjenester**

Følgende seks prinsipper ligger til grunn for det nye breddetilbudet: digitalt først, skalerbarhet, gratis, datadrevet, responsivt på bruksmønstre og kundebehov samt genvinstrealiserende og effektiviserende. Innovasjon Norge skal tilby grunnleggende bistand som et felles gode til eksportører og nye eksportbedrifter. For mange bedrifter vil breddetilbudet være deres første møte med Innovasjon Norge. De kan også sparre med rådgivere i Innovasjon Norge for å få ekspertråd, avklare sine behov og eventuelt bli koblet til partnere som er mer relevant for kundens videre løp.

Breddetilbudet for eksport er en del av et større arbeid som Innovasjon Norge leder for flere virkemiddelaktører for å sikre god brukeropplevelse ved at grensesnittet og inngangen til hele



virkemiddelapparatet blir så enkel, oversiktlig og digital som mulig. Bakgrunnen er at et stort flertall av dagens brukere og ikke-brukere mener at dagens virkemiddelapparat er uoversiktlig.<sup>21</sup>

Det første resultatet av dette er det nye kompetansesenteret som ble lansert høsten 2020, se også kap. 3.9.7 Kompetansesenteret. Denne plattformen inneholder også kompetansetilbud fra andre aktører enn Innovasjon Norge, og tilbyr et bredt spekter av kompetansehevende tiltak, markedsinformasjon, analyser og markedsinnsikt. Norske bedrifter kan på denne plattformen tilegne seg kunnskap og innsikt hvor og når det passer bedriften best, fra hele virkemiddelapparatet og med sterkt reduserte transaksjonskostnader for Innovasjon Norge/virkemiddelaktørene. Tjenesten er skalerbar og har positive nettverkseffekter.

I kompetansesenteret får brukerne tilgang både til helt nye og til eksisterende tjenester fra Innovasjon Norges portefølje som nå videreføres gjennom kompetansesenteret, blant annet generell markedsinformasjon, handelstekniske tjenester, enkel sparring med flere typer rådgivere gjennom skalerbare digitale kanaler.

Markedsinformasjonen og markedsinnsikten produseres som tidligere ved Innovasjon Norges kontorer utenfor Norge. I tillegg til å være nyttig for næringslivet kan denne informasjonen også være av allmenn interesse, og blir nå tilgjengeliggjort på en systematisk og brukervennlig måte. Det er imidlertid viktig å huske på at digitalt ikke er det samme som automatisert/selvbetjent, men at digitalt er en forutsetning dersom man ønsker automatisering eller selvbetjening.

### **Eksportutviklingsprogram**

Digitalisering av de generelle eksporttjenestene øker kapasiteten til å jobbe tettere og tilby mer skreddersøm for utvalgte segmenter. Dette innebærer en dreining i målgruppen for de eksportrettede rådgivningstjenestene, fra bedrifter som ikke har eksportert ennå, og som må modnes, til å selektere bedrifter som har forutsetning for å lykkes. Målsettingen med programmet er at bedrifter skal oppnå raskere internasjonal vekst med lavere risiko. Det betyr blant annet at bedriftene lander kontrakter, øker eksportandel, og får økt salg.

Eksportutviklingsprogrammet er en skreddersydd, helhetlig pakke til enkeltbedrifter, over en periode på 2-3 år. Pakken kan inkludere kapitalstyrking og kompetanseprogrammer, så vel som individuell rådgivning og sparring. Erfaring og undersøkelser viser at bedrifter som mottar et helhetlig tilbud som omfatter både finansielle tjenester og kompetanse-/rådgivningstjenester har større forutsetning for å lykkes.

For å kvalifisere bedrifter til eksportutviklingsprogrammet er det utviklet felles nasjonale seleksjonskriterier og datadrevne segmenteringsprosesser. De utvalgte bedriftene vil bli gitt en

---

<sup>21</sup> 59 prosent av dagens brukere og 80 prosent av dagens ikke-brukere oppgir at de er uenig i at virkemiddelapparatet er oversiktlig. Kilde: <https://www.regjeringen.no/contentassets/0f8355831ed346c38fba23362eaa59be/helhetlig-anbefaling-om-innretning-og-organisering-av-det-naringsrettede-virkemiddelapparatet.pdf>

dedikert rådgiver i Innovasjon Norge som følger opp og legger til rette for at bedriften skal lykkes med sin internasjonale satsing. Denne eksportutviklingsrådgiveren skal være sparringspartner for bedriften og tilby en skreddersydd kombinasjon av ulike tjenester tilpasset bedriftens behov. Rådgiveren skal videre følge opp avtalte resultatmål og milepæler, og avslutte prosjekter som ikke har god fremdrift.

Pilotering av programmet startet ved utgangen av 2020. Gitt at tilbakemeldinger fra kundene i pilotprosjektene er positive, og at ønskede resultater oppnås, er det satt en ambisjon om å starte opp 75 prosjekter i 2021. Dette vil gradvis økes, og det er forventet at omtrent 250 bedrifter er med i programmet innen 2023. Muligheter for nye tjenester som internasjonal mentor og låneordning for internasjonalisering og vekst skal vurderes i 2021.

### **Program for store internasjonale fellesprosjekter/High Potential Opportunities (HPO)**

High Potential Opportunities (HPO) er etablert som et etterspørselsdrevet program som skal bistå utvalgte eksportbedrifter med å vinne store kontrakter og ta posisjon i et gitt markedssegment internasjonalt. Sammen med Team Norway har Innovasjon Norge en sentral rolle i å finne og validere markedsmuligheter og koordinere bistand på tvers av virkemiddelapparatet.

Det krever en langsiktig strategi hvor behov i markedet matcher norske komparative fortrinn, hvor det identifiseres bedrifter som kan og vil, og som utgjør et helhetlig økosystem. Prosjektene skal bidra til å løse samfunns- og teknologifordringer og bidra positivt til bærekraftmålene.

For å sikre at relevante store globale muligheter for norsk næringsliv fanges opp, er det viktig å få til en samlet innsats fra ulike aktører som ambassadene, teknologiutsendingene, klyngene, handelskamre og nordiske partnere – i tillegg til Innovasjon Norges utekontorer. Merverdien ligger i en samlet utnyttelse av tilgjengelige virkemidler og koordinering av disse.

Arbeidsmetodikken er en totrinnsmodell. I første fase speides det etter, innhentes kunnskap om og søkes om å bekrefte hypotesen om store globale muligheter etter gitte kriterier. I fase to iverksettes prosjektet for å realisere markedsmulighetene og målene om verdiskaping.

Avhengig av modenhet i markedet sett i forhold til etablerte reguleringer, regulativ modenhet, investeringsvilje og evne, med mer, vil disse prosjektene ha ulik tidshorisont og milepæler. Typisk for prosjektene er høy risiko hvor det kreves større investeringer over flere år før en eventuell kontraktsinngåelse og måloppnåelse. Samtidig vil disse prosjektene gi høy avkastning i form av norsk eksport og verdiskaping som står i forhold til investerte offentlige kroner.

I 2020 ble det startet to pilotprosjekter i regi av Innovasjon Norge med finansiering frigjort innenfor eksisterende rammer. Ett innenfor havvind og ett på batteriteknologi.

Frankrike, Spania, Tyskland og Storbritannia er utvalgte markeder for havvind-piloten og land hvor Innovasjon Norge har permanent tilstedeværelse. Polen, Irland og Danmark byr også på store

muligheter og inngår i prosjektet med utvalgte aktiviteter. I forbindelse med prosjektet har Innovasjon Norge blant annet samlet ressurser i et felles europeisk havvind-team. Teamet er koordinert fra Innovasjon Norge kontor i Frankrike, som et av Europas hurtigst voksende havvind-markeder, men jobber på tvers av Innovasjon Norges avdelinger og samarbeider tett med ambassader, NORWEP, klynger og aktører som Norsk Industri. Aktivitetene i prosjektet omfatter blant annet markedsinnsikt, strategisk nettverksbygging og bistand til utvalgte bedrifter, samt merkevarebygging og kommunikasjon i de aktuelle markedene, gjennomføring ulike business events. For å sikre synergier med Innovasjon Norges øvrige eksportarbeid, har også Innovasjon Norges breddetilbud for eksport og den nyopprettede kompetanseplattformen et særskilt fokus på havvind. Prosjektet har også egne kontaktpunkt inn i Innovasjon Norges EU-team og regionkontorene blant annet i Rogaland og Vestland.

I 2021 er målet oppstart av 4-6 nye HPO-prosjekter. Det er åpnet for fortløpende å melde inn konkrete markedsmuligheter til validering.

### **Innovasjon Norge utløser eksport**

I Innovasjon Norges kundeeffektundersøkelse (etterundersøkelsen 2016) ser Oxford Research<sup>22</sup> på i hvilken grad tjenesten fra Innovasjon Norge bidro til at virksomheten kom i gang med sin første internasjonaliseringsprosess. 35 prosent svarer at Innovasjon Norges tjeneste i stor grad har bidratt til at virksomheten kom i gang i med sin første internasjonaliseringsprosess. Dette er en øking på fem prosentpoeng fra etterundersøkelsen 2015 hvor tallet var på 30 prosent. Dersom vi inkluderer andelen som har svart noen grad, er tallet 65 prosent.

Videre viser førundersøkelsen 2020 fra Oxford Research en øking på om lag tre prosentpoeng, fra 16 prosent i førundersøkelsen 2019 til 19 prosent i førundersøkelsen 2020, i andelen bedrifter som oppgir at de forventer at utviklingsprosessen de har fått støtte av Innovasjon Norge til vil utløse virksomhetens første eksport.

Bedriftene som oppgir at Innovasjon Norge har bidratt til at de har kommet i gang med sin internasjonaliseringsprosess har noen kjennetegn; 45 prosent er gründervirksomheter (mot 35 prosent i 2019), og 29 prosent er etablerte virksomheter (mot 31 prosent i 2019). Videre kjennetegnes denne gruppen blant annet av at de driver innenfor kompetanseintensive næringer, de beskytter sine immaterielle rettigheter, har delvis utenlandske eiere, og er av Innovasjon Norge vurdert til å ha høyt vekstpotensial.

Videre viser samme undersøkelse at andelen virksomheter som har støtt på eksportbarrierer har økt (sammenliknet med etterundersøkelsen 2015). Samtidig er det en enda større økning i andelen som har fått hjelp av Innovasjon Norge til å overkomme disse eksportbarrierene sammenliknet

---

<sup>22</sup> Oxford Research (2020) Flere arbeidsplasser for pengene. Innovasjon Norges kundeeffektundersøkelse 2016-Etterundersøkelsen

med året før. Bedriftene oppgir at de viktigste eksportbarrierene er; 1) tilgang til finansiering av internasjonaliseringsarbeidet, 2) finne strategisk samarbeidspartner lokalt i markedet, 3) bedriftsintern kompetanse/kapasitet i bedriften.

I undersøkelsen blir bedriftene spurt om de vil bruke Innovasjon Norges tjenester i internasjonale prosjekter i fremtiden. 85 prosent av respondentene svarer ja på dette spørsmålet. Dette er en positiv utvikling fra fjoråret hvor 81 prosent svarte det samme.

### **Norske bedrifter lykkes på den europeiske arenaen**

EUs programmer blir en stadig viktigere døråpner til internasjonale markeder, kompetanse og finansiering for vekst. Med et budsjett på nesten 1 000 mrd. kroner over sju år blir EUs kommende program Horisont Europa verdens største forsknings- og innovasjonsprogram, og med Horisont Europa endrer EU kursen. EU setter enda tydeligere fokus på innovasjon, kommersialisering og næringsliv. På bakgrunn av dette styrker Innovasjon Norge sin EU-satsing til det beste for norsk næringsliv.

2020 var et særdeles godt år for norske bedrifter som hentet 270 mill. kroner i tilskudd og 455 mill. kroner i egenkapital gjennom EIC Accelerator og 82 mill. kroner gjennom Fast Track to Innovation. De tilsvarende tallene for 2019 var henholdsvis 228 mill. kroner i tilskudd og 76 mill. kroner i egenkapital for EIC og 26,5 mill. kroner for Fast Track to Innovation. Siden egenkapital ble introdusert i oktober 2019 er det kun bedrifter fra Frankrike, Israel og Tyskland som har fått tilbud om mer egenkapital enn norske bedrifter.

Siden 2014 har norske bedrifter totalt hentet over 4,2 mrd. kroner fra Brussel. Siden 2014 har norske søkere fått tildelt om lag 1,3 mrd. kroner i tilskudd gjennom SMB-Instrumentet/EIC Accelerator og 531 mill. kroner i egenkapital, dette tilsvarer henholdsvis 4,2 og 7,3 prosent av de totale midlene. Bedrifter som har søkt Fast Track to Innovation har siden 2014 mottatt 198 mill. kroner som tilsvarer 3,8 prosent av de utlyste midlene. Norske søkere har i tillegg mottatt 169 mill. kroner gjennom Innovation Support Actions. Den største utlysningen er Innosup-1 som er rettet mot klynger, hvor norske søkere har mottatt 159 mill. kroner som tilsvarer 11,2 prosent av de utlyste midlene.

De norske bedriftene som får EU-finansiering har svært ulik størrelse, bransje og bakgrunn. Mange av dem har fått draghjelp av Innovasjon Norges EU-rådgivere regionalt, nasjonalt og i Brussel. Innovasjon Norges oppgave er å gi råd, kjenne mulighetene og hjelpe bedriftene med å navigere i det ofte ukjente farvannet som utgjør EUs støtteordninger. Det ligger en stor anerkjennelse i å nå opp i EUs programmer og få et bevis på at bedriften er blant de ledende i Europa innen sitt felt. Det kan også gjøre det lettere å få finansiering til vekst fra private investorer og banker, med et slikt «best i klassen»-stempel.

### **Offentlig-private innovasjonspartnerskap løser globale samfunnsutfordringer**

Innovasjon Norge har de siste årene styrket sin innsats på etterspørselsdrevet innovasjon. Formålet er å bidra til å modne offentlige markeder, og senke markedsrisikoen i attraktive vekstmarkeder for innovative norske bedrifter som jobber med å utvikle nye løsninger på samfunnsutfordringer.

Tradisjonelt har Innovasjon Norges inngang vært å støtte oppunder enkeltbedrifter som utvikler løsninger for antatt betalende kunder i et marked. Innovasjon Norge tar nå en tydelig rolle med å rigge nye innovasjonssystemer og prosesser for å løse samfunnsutfordringer. Ordningen innovasjonspartnerskap er helt sentral i Innovasjon Norges voksende strategiske satsing på etterspørselsdrevet innovasjon.

Innovasjon Norges portefølje av innovasjonspartnerskap favner 25 offentlig-private innovasjonsprosjekter der den offentlige part får finansiell risikoavlastning og prosessveiledning gjennom alle faser: fra behovskartlegging til konkurransen, utviklingssamarbeidet og implementering og spredning av løsninger. I første halvdel av 2020 ble det lyst ut 75 mill. kroner til offentlig-private samarbeid. På grunn av stor interesse, gode prosjekter, og ekstraordinære bevilgninger i forbindelse med covid-19, ble det i denne runden finansiert prosjekter for i underkant av 100 mill. kroner. Høsten 2020 lanserte Innovasjon Norge en markeds kampanje rettet mot offentlig sektor for å nå enda bredere ut og for å styrke lysten og viljen hos ledelse i offentlige virksomheter til å gå i gang med innovasjonssamarbeid med næringslivet. Ved bruk av ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 ble flere innovasjonspartnerskap finansiert. I løpet av 2020 har Innovasjon Norge dermed finansiert elleve nye innovasjonspartnerskap.

Ved årsskiftet var 77 offentlige prosjektdeltakere og følgeaktører involvert i de 23 pågående prosjektene, og 28 leverandører, både store og små, var involvert i utviklingssamarbeidet. De tilsvarende tallene for de to tidligere årene var 46 offentlige aktører og 16 leverandører i 2019 og 37 offentlige aktører og syv leverandører i 2018.

I tråd med ambisjonen for 2020 er Innovasjon Norge i gang med å videreutvikle og digitalisere leveransemodellen for kompetanse og prosesstøtte, for å evne å tilby like god kvalitet til et økt antall innovasjonspartnerskap fremover.

I 2020 har koronakrisen vist hvilken innovasjonskraft som ligger i samfunnsutfordringer når disse tas tak i på en effektiv måte. I 2021 vil Innovasjon Norge bygge videre på erfaringene som viser at samarbeid mellom mange aktører på tvers av fagområder, bruk av flere typer virkemidler og felles dialogarenaer bidrar til å synliggjøre og spre både løsninger og gode samspillmodeller mellom offentlig og privat sektor.

### **2.4.3 Effekter og resultater**

I det følgende vil de nyeste estimatene for mål- og resultatstyringsindikatorerne for delmål 2 gjennomgås. For en nærmere informasjon om indikatorerne som inngår i mål- og

resultatstyringsystemet, viser vi til kap. 11.1.1 Kort innføring i mål- og resultatstyring i Innovasjon Norge. I kap. 12.2 Statistikk over mål- og resultatstyringsindikatorer finnes en rekke tabeller som viser estimater for indikatorene.

### Effektindikatorer

Årets måling fra Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) viser at estimatene ikke er vesentlig forskjellig fra tidligere målinger. SØA skriver selv at høy vekst er enklere å oppnå fra et lavt utgangspunkt, og at det derfor er naturlig at estimatene for etablerte bedrifter er lavere enn for gründerne.

Eksempelvis indikerer en inndeling av kundene (i kvartiler) etter nivå på effektindikatorene i året de mottar støtte, at effektene i hovedsak avtar med størrelse. Den positive signifikante effekten av støtte til mer etablerte bedrifter skal derfor ikke undervurderes, selv om den estimerte merveksten er noe lavere enn for gründerne.

Tabell 2.4-1 Effektindikatorer. Delmål 2. Gjennomsnittlig årlig mervekst i prosentpoeng i perioden 2003-2019.

	Salgsinntekter	Verdiskaping	Produktivitet
Innovasjon Norge	6,2***	5,2***	2,5***
Innovasjonsoppdraget	6,9***	4,7***	2,0**
Distriktsoppdraget	5,9***	4,8***	2,2***
Landbruksoppdraget	4,5**	3,9**	1,3
Bankoppdraget	7,8***	8,5***	4,0***

\*\*\*Estimat er statistisk signifikant med p-verdi lik 0,01 eller lavere

\*\* Estimat er statistisk signifikant med p-verdi mellom 0,01 og 0,05

Tabellen ovenfor viser også resultatene for de fire oppdragene. Man bør imidlertid ikke sammenlikne effekter på tvers av oppdragene. Det er flere årsaker til dette, blant annet kan det være enkelte forskjeller knyttet målsettingene under hvert oppdrag. Når det gjelder landbruksoppdraget, så omfatter estimatene fra SØA en relativt liten andel av kundene fordi analysen er begrenset til å gjelde aksjeselskaper. De fleste foretak innen tradisjonelt landbruk er enkeltpersonsforetak, og er derfor ikke med i estimatene.

Internasjonalisering er en viktig del av arbeidet under delmål 2. I årets effektundersøkelse fra Samfunnsøkonomisk Analyse AS (SØA), finner vi at bedrifter som benytter seg av internasjonal markedsrådgivning hos Innovasjon Norge vokser mer sammenlignet med tilsvarende bedrifter som ikke har benyttet denne tjenesten. Estimatene for målingen i 2020 viser en årlig mervekst på 12,4 prosentpoeng i salgsinntekter, 8,2 prosentpoeng mervekst i verdiskaping, 5,1 prosentpoeng i produktivitet og 2,7 prosentpoeng mervekst i antall årsverk. Estimatene har blitt gradvis mer robuste over tid, det vil si at stadig flere estimater blir signifikante. Årsaken til dette er trolig at datagrunnlaget kun strekker seg tilbake til 2009 på grunn av manglende organisasjonsnummer på bedriftene som brukte tjenesten i årgangene før dette. Det er derfor noen færre bedrifter med i

datagrunnlaget enn for andre tjenester. Det er verdt å merke seg at estimatene styrker seg sammenfallende med at flere bedrifter kommer med i populasjonen.

## Resultatindikatorer

### Utvikling i utløsningsgrad

Addisjonaliteten<sup>23</sup> for 2020 er høyere også for etablerte bedrifter. Det er tre prosentpoeng høyere enn ved fjorårets undersøkelse og høyeste måling noen gang. 95 prosent svarer at Innovasjon Norge er utslagsgivende for prosjektets gjennomføring. I tillegg til denne økningen ser vi en klar dreining fra middels addisjonalitet til høy addisjonalitet. I fjor var det 23 prosent som krysset av på middels addisjonalitet, mot 18 prosent i år. For høy addisjonalitet var andelen 69 prosent i fjor mot 77 i år. Samlet sett er dette en tydelig dreining i retning av økt addisjonalitet.

Tabell 2.4-2: Addisjonalitet. Prosent av kundene som svarer at tjenesten de fikk fra Innovasjon Norge gav middels og høy addisjonalitet. Delmål 2.

	2018	2019	2020
Innovasjon Norge	90	92	95
Innovasjonsoppdraget	95	98	97
Distriktsoppdraget	93	98	95
Landbruksoppdraget	90	91	94
Bankoppdraget	85	89	89

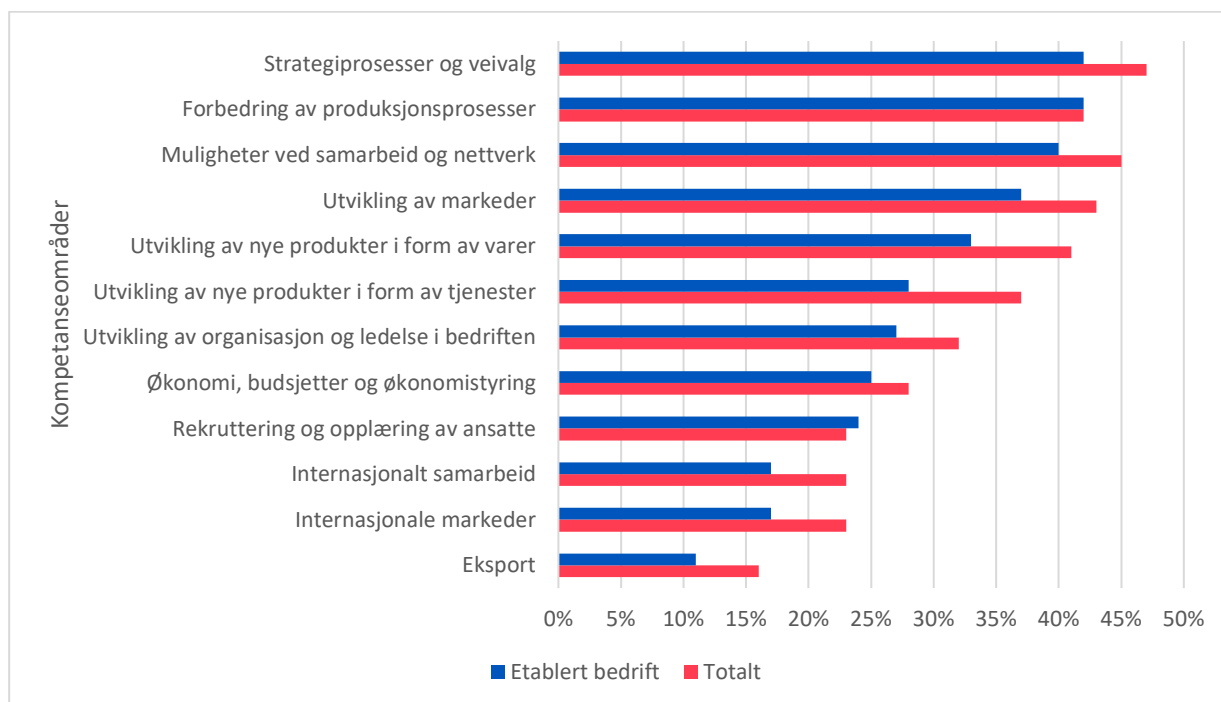
### Utvikling i Innovasjon Norges bidrag til kompetanse

Etterundersøkelsen for 2016-årgangen<sup>24</sup> viser at prosjektene i stor grad bidrar til kompetanseheving i de etablerte bedriftene på kompetanseområdene strategiprosesser, produksjonsprosesser og samarbeid/nettverk. For 2016-årgangen sier bedriftene i gjennomsnitt at prosjektenes bidrag til kompetanse i gjennomsnitt er på 2,8 områder.

<sup>23</sup> Addisjonaliteten sier noe om i hvilken grad bedriftene oppfatter at Innovasjon Norges bidrag har vært utslagsgivende for gjennomføringen av prosjektet.

<sup>24</sup> Oxford Research (2020) Flere arbeidsplasser for pengene. Innovasjon Norges kundeeffektundersøkelse 2016- Etterundersøkelsen

Figur 2.4:1: Prosentandel av kunder som sier de i stor grad har fått økt kompetanse på de ulike kompetanseområdene. Delmål 2.



De etablerte bedriftene skårer lavere enn gründerne på alle kompetanseområder. Oxfords fortolkning er at etablerte bedrifter i større grad enn gründerne allerede har den nødvendige kompetansen, i tillegg til at de har interne kompetansehevingstrategier. Det er interessant at de etablerte bedriftene i langt mindre grad enn gründerne melder tilbake store bidrag til produktinnovasjoner, men like mye på prosessinnovasjon.

### Innovasjonshøyde i prosjektene

Innovasjonshøyden ligger på et høyere nivå i 2020 enn for de foregående årene. Tabellen under viser innovasjonsnivå for alle Innovasjon Norges tjenester for delmål 2.

Tabell 2.4-3 Innovasjonshøyde for alle virkemidler. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 2.

Innovasjonshøyde	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	9 %	12 %	12 %
Innovasjon på regionalt nivå	7 %	9 %	4 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	11 %	8 %	13 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	43 %	44 %	56 %
Ikke relevant	30 %	27 %	16 %



Det finnes mer detaljerte tabeller for innovasjonsnivå under kap. 12.2.4 Resultatindikator: Innovasjonshøyde. Blant annet finnes det oversikter som viser at virkemidlene fra Nærings- og fiskeridepartementet unntatt lavrisikolån og preså Korn viser 83 prosent innovasjon på internasjonalt nivå.

### Driftsrisiko i bedriften

Driftsrisiko er en resultatindikator for delmål 2. Dersom vi ser alle oppdrag samlet, så er andelen med høy driftsrisiko, målt i totale årlige tilsagn i mill. kroner, på 46 prosent i 2020. Høy driftsrisiko er risikoklassene C og D. Ytterligere beskrivelse av hva som inngår i de ulike klassene i driftsrisiko finnes i kap. 11.1.1 Kort innføring i mål- og resultatstyring i Innovasjon Norge.

Tabell 2.4-4 Driftsrisiko for alle virkemidler. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 1.

Driftsrisiko	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A	27 %	25 %	17 %	23 %	14 %	19 %
B	41 %	41 %	45 %	41 %	43 %	34 %
C	32 %	33 %	37 %	36 %	43 %	46 %
D	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Totalsum	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Etter en betydelig økning i høy driftsrisiko for de etablerte selskapene i 2019, fortsetter dette i 2020 med ytterligere økning. Økningen er imidlertid avgrenset til Nærings- og fiskeridepartementets oppdrag og landbruksoppdraget. Distriktsoppdraget har en vesentlig redusert andel med høy driftsrisiko i 2020.

For Nærings- og fiskeridepartementet uten lavrisikolån så er driftsrisikoen høy for 58 prosent av prosjektene, målt i totale årlige tilsagn i mill. kroner. For Kommunal- og moderniseringsdepartementet er tilsvarende tall 34 prosent, mens det for Landbruks- og matdepartementet er 22 prosent. Dette begynner å være et avvik som Innovasjon Norge bør analysere nærmere. Kanskje kan en økende driftsrisiko (risiko for konkurs) være dekket av økte pantesikkerheter.

## 2.4.4 Mål for 2021

Flere vekstbedrifter og økt eksport, gjennom:

### a) Finansiering

- Videreutvikle et formåls effektivt og differensiert finansielt tilbud.
- Styrke det strategiske og operative samarbeidet med regionale og nasjonale banker og private og offentlige egenkapitalmiljøer.
- Bidra til mer finansiering for norsk næringsliv fra Horisont Europa enn i Horisont 2020.

**b) Eksport**

- Formidle internasjonale markedsbehov og koble med norske komparative fortrinn.
- Styrke sparringspartnerrollen med kundens behov som inngang, og ha relevant kunnskap og henvisningskompetanse i en effektiv førstelinje.
- Implementere eksportstrategien gjennom våre kunderettede aktiviteter og vårt digitale breddetilbud og sikre at det gir målbare resultater.
- Styrke Norges posisjon som pioner innen bærekraft innen prioriterte områder og markeder.
- Implementere ny vekst og skaleringsstrategi.

**c) Kompetanse og kapital**

- Bidra til at norske selskaper mottar minimum 4 prosent av midlene i EIC Accelerator (om lag 420 mill. kroner).

**d) Norsk næringsliv skal bidra til å løse globale samfunnsutfordringer**

- Innovasjon Norge vil fortsette å styrke offentlig-privat innovasjon, ved å avlaste risiko finansielt og prosessuelt, og derved styrke næringslivets evne til å vri ledig kapasitet og moden teknologi inn mot nye markeder.
- Arbeidet med å videreutvikle forretningsmodellen fortsetter. Herunder økt digitalisering for å sikre mer effektiv kompetanseoverføring og oppfølging av prosjektene, og åpne opp for mer fleksibilitet i modellen for å møte flere behov fra offentlig sektor.
- Midler til nye innovasjonspartnerskap lyses ut i tre omganger i 2021. Søknads- og evalueringsprosessen koordineres med Forskningsrådets prosess for før-kommersielle anskaffelser.

## 2.5 Delmål 3 – Flere innovative næringsmiljøer

### 2.5.1 Mål for 2020

Følgende mål ble satt for 2020:

- *Implementere revidert klyngeprogram*  
Iverksette de endringer som er foretatt i klyngeprogrammet inklusive en forsterket satsing på lærings- og utviklingsplattformen og på Arena Pro-nivået. Målet er fulgt opp, og det er gjennomført ny utlysning på Arena og Arena Pro.
- *Implementere Modne klynger*  
Forslaget til Delprogrammet for Modne klynger må ved godkjennelse konkretiseres i en utlysning og iverksetting av nye prosjekter. Delprogrammet ble godkjent, og utlysning av forstudier gjennomført. Notifisering er ikke avklart.
- *Klyngeportal*

Videreutvikle klyngeportal-verktøyet som et effektivt hjelpemiddel for klyngene, inkludert samhandling med Innovasjon Norge. Portalen er videreutvikles, men framdrift er ikke som forventet.

- *Internasjonalisering*  
Utvikle metodikk og verktøy for å sette klyngene i stand til å hjelpe bedriftene med eksportfremme. Arbeidet er startet, men skal videreutvikles i 2021.
- *Evaluere Digitalt kompetanseløft - Klyngene som omstillingsmotor*  
Gjennomføre evaluering, og vurdere om ordningen fortsetter eller endres. Ordningen gav positiv evaluering, men settes på pause inntil den finner sin riktige form.
- *God leveranse av bedriftsnettverk til oppdragsgivere*  
Sørge for at bedriftsnettverksordningen leverer på de oppdragsbrev og føringer gitt fra fylkeskommunene. Er levert på, og finansiert flere prosjekter i 2020 enn i 2019.

### 2.5.2 Prioriteringer og hovedaktiviteter 2020

Innovasjon Norges delmål 3 er nettverksvirkemidlene klyngeprogrammet Norwegian Innovation Clusters (Nærings- og fiskeridepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet), bedriftsnettverk (Fylkeskommunene/tidligere Nærings- og fiskeridepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet) og oppgaven som nasjonalt kompetansesenter for regional omstilling (Kommunal- og moderniseringsdepartementet). Samarbeidsorienterte utviklingsprosjekter har positiv effekt på innovasjon og verdiskaping. Innovasjon Norges virkemidler har som formål å legge til rette for at disse grupperingene av aktører oppnår positive effekter som de ikke får til alene.

Det er flere virkemidler i Innovasjon Norge som har likhetstrekk med disse tre programmene, men som omtales under andre delmål. Innovasjonspartnerskap, Pilot-E og Pilot-T, og den nye ordningen Grønn plattform er eksempler på dette. Felles er at de jobbet med innovasjon i nettverk og partnerskap med en blanding av finansiering, kompetansebygging, rådgivning og etablering av relevante nettverk.

Året 2020 har selvsagt vært preget av covid-19 for alle ordningene. Det er gjennomført langt færre samlinger, og det har vært mer fokus på å gi bistand til enkeltbedrifter blant annet med informasjon om tiltak og mulige støtteordninger under pandemien. På den andre siden har virkemidlene levert som forventet med opptak av nye klynger og utvikling av de eksisterende. Videre er det finansiert et økende antall bedriftsnettverk, og det er levert veiledning og bistand til de eksisterende omstillingsområdene.

I tillegg har 2020 vært preget av videreutvikling av virkemidlene og implementering av endringer. Klyngeprogrammet fikk godkjent sin programbeskrivelse til delprogram for modne

klynger, og igangsatte utlysning av forstudier. Samtidig er det jobbet med å notisere programmet i ESA. Alle disse endringene er basert på evaluering av programmet i 2018.

For bedriftsnettverkstjenesten var i 2020 målet å sørge for at bedriftsnettverk leverer på de oppdragsbrev og føringer som er gitt fra fylkeskommunene. Oppdragsgiveransvaret for bedriftsnettverk ble overført til fylkeskommunene fra 01.01.2020. Bedriftsnettverkstjenesten leveres fra regionkontorene på bakgrunn av føringer i oppdragsbrev fra fylkeskommunene. Felles kvalitetskrav og vurderingskriterier sikrer et gjennomgående faglig kvalitetsnivå og likebehandling over hele landet, selv om prosjektenes mål og innhold kan variere. I tillegg ble det satt i gang et arbeid med å videreutvikle metoden for økonomisk effektmåling i bedrifter som følge av deltakelse i bedriftsnettverk.

Kompetansesenter for regional omstilling har fulgt opp omstillingsområdene med relevant kompetanse og verktøy. I tillegg har kompetansesenter for lokalt omstillingsarbeid videreutviklet enkelte av sine verktøy overfor omstillingsområdene, som for eksempel oppstartshåndbok for programledere. Verktøyet er videreutviklet med bakgrunn i at nye omstillingsområder raskt kommer opp å stå med hensyn til rutiner og maler. Kompetansesenteret har også revidert nettstedet regionalomstilling.no som også er en hjelp til nye omstillingsområder.

Nettverksvirkemidlene er fortsatt populære, og bedriftene ser nytten av å jobbe sammen for å oppnå vekst og utvikling. Koronasituasjonen har vist at behovet for raskt å kunne omstille norsk næringsliv er nødvendig. Innovasjon Norge oppfatter at nettverksvirkemidlene i 2020 leverte relevante tjenester, og tilpasset seg bedriftenes behov, selv om koronasituasjonen medførte endringer i opprinnelige planer. Videre har det synliggjort at god samordning med andre virkemidler kan bidra til vekst og omstilling.

### **Koronasituasjonen**

2020 begynte som et normalår for tjenestene innfor delmål 3, men ble raskt endret i mars. Samarbeidsbaserte prosjekter har ofte utspring i felles møteplasser og kobling av flere aktører. Dette ble utfordrende ved nedstengingen i mars, i tillegg til at mange bedrifter fikk veldig internfokus på hva nedstenging betydde for dem. Det medførte at mange av nettverksaktivitetene stoppet opp på vårparten, men det virket som om mye ble organisert digitalt etter hvert. Rådgiving til enkeltbedrifter ble prioritert, men det ble også raskt fokusert på muligheter for prosjekter som kan bidra til omstilling og aktivitet når vi kommer tilbake til en normalsituasjon. Selv om nettverksaktivitetene ble annerledes enn forventet ved inngangen, viste 2020 at disse raskt omstiller seg, og gir verdifulle leveranser til medlemmene.

### **Sterke regionale partnerskap - Fylkeskommunene som oppdragsgiver**

Tjenestene innenfor delmål 3 er alle opptatt av å underbygge regionale mål og behov. Regional omstilling har bistått omstillingskommuner som har kommet i en krisesituasjon med kompetanse og erfaringsdeling på tvers. Fylkeskommunene fikk fra og med 2020 oppdragsgiveransvaret for bedriftsnettverk samtidig har Innovasjon Norge behandler sakene, basert på felles policy og

retningslinjer, sørger man for at erfaringer og kompetanse deles på tvers til det beste for bedriftene. Klyngeprogrammet er et nasjonalt program, men i kriteriesettet for å bli tatt opp i programmet vektlegges kobling til regionale planer og betydning klyngen har regionalt. Det er godt samarbeid med fylkeskommunene om dette, men klyngeprogrammet har større ambisjoner om å kunne koble mindre nettverk opp mot mer etablerte og sentraliserte klynger.

### **Delprogrammet for modne klynger**

Innovasjon Norge foreslo som en oppfølging av programevaluering, og siste endring av programmet, å opprette et eget delprogram for modne klynger. Målsettingen er å kapitalisere på de fantastiske klyngene og kompetansemiljøene som er bygget opp over tid. Disse modne klyngene har ikke støtte til drift av klyngen, men har mulighet for å utvikle norsk næringsliv på viktige områder hvor Norge kan ta en global posisjon. Klyngeprogrammet har forberedt implementering av programmet i 2020 og invitert de aktuelle klyngene om å komme med søknad om forstudier. Det ble også i samarbeid med Nærings- og fiskeridepartementet søkt om å notisere ordningen slik at det er mulig å støtte større helhetlige utviklingsprosjekt.

### **Bærekraftig vekst og eksport**

Selv om delmål 3 støtter utvikling gjennom nettverkstjenester, er hovedmål å skape vekst for bedriftene som er med i nettverkene. Internasjonalisering og eksport kan være et viktig mål for å oppnå denne veksten. Men det vil nok variere fra tjeneste til tjeneste. Bærekraftig vekst og eksport er allikevel på agendaen fra Innovasjon Norge til nettverkene. Bedriftsnettverk-prosjektene er nok mest målrettet på området, siden de svært ofte har nye markedsmuligheter som mål. Mange klynger har nok også markedsmuligheter og eksport som sine hovedfokusområder, og dette tema er blitt vektlagt i større grad i rådgiving og kompetansebygging. Tema vil nok ytterligere bli vektlagt i 2021.

### **2.5.3 Effekter og resultater**

I det følgende vil de nyeste estimatene for mål- og resultatstyringsindikatorerne for delmål 3 gjennomgå. Indikatorerne for delmål 3 skiller seg noe fra indikatorerne for de andre delmålene, både fordi det er andre indikatorer, men også fordi den metodiske tilnærmingen for effektindikatorerne er annerledes. For en nærmere informasjon om indikatorerne som inngår i mål- og resultatstyringssystemet, viser vi til kap. 11.1.1 Kort innføring i mål- og resultatstyring i Innovasjon Norge.

#### **Effektindikatorer**

På delmål 3 er det som tidligere år vanskelig å ta ut samlede effektall på salgsinntekter, verdiskaping, produktivitet og årsverk. Det er derfor klyngeprogrammets bedrifter som er utgangspunktet for estimatene nedenfor.

Tabell 2.5-1 Effektindikatorer og indikator for støttende analyser. Klyngeprogrammet. Gjennomsnittlig årlig merkest i prosentpoeng.

	Første 3 årene	Langtidseffekter (3+ år)	Alle år
Salgsinntekter	16,4***	0,5	10,4***
Verdiskaping	15,7***	-7,5*	6,9***
Produktivitet	5,0***	-3,8	1,6
Antall årsverk	5,9***	-0,8	4,0***

\*\*\*gir et statistisk signifikant resultat med p-verdi lik 0,01 eller lavere

\* gir et statistisk signifikant resultat med p-verdi mellom 0,05 og 0,1

Effektestimaterne viser som tidligere at klyngemedlemmene har høyest vekst de første tre årene de er med i klyngen. Den årlige gjennomsnittlige verdiskapingen er 15,7 prosentpoeng høyere for bedriftene som er med i klyngen enn for kontrollgruppen, 16,4 prosentpoeng høyere for salgsinntekter og 5,9 prosentpoeng flere årsverk. Alle tallene er signifikante, og alle tallene er vesentlig høyere enn ved fjorårets måling. Det er en negativ utvikling, med unntak av salgsinntekter, sett i forhold til kontrollgruppen etter de tre første årene. Disse tallene er imidlertid ikke signifikante, med unntak av verdiskapingen.

Den positive utviklingen i effektestimater tolkes som at det er engasjerte bedrifter som ønsker å rigge seg for vekst og utvikling som kommer inn i klyngeprogrammet (første tre år). Klyngeprogrammet har vektlagt rådgivning både før nettverkene kommer inn i programmet og i oppstarten av Arena-perioden. Imidlertid er det litt tidlig å fastslå om enda bedre effektresultater er en vedvarende endring med så høy verdiskaping og salgsinntekter sammenlignet med bedrifter som ikke er med i klynger. Regnskapene for 2020 som vil komme i rapportering for 2021, vil være spennende å se, også opp mot koronasituasjonen.

Hvorfor man ikke ser langtidseffektene er vanskeligere å gjøre gode vurderinger av. Mye av den økte klyngeeffekten tas de første årene, men det er viktig å påpeke at forskjellen vedvarer, selv om den ikke øker som de første årene. Om dette er resultat av at det er mange bedrifter med store omstillingsutfordringer som er i de klyngene som har fått støtte over tid, eller om det er at effekten av klyngeprogrammet som avtar, er vanskelig å si. Klyngeprogrammet har fremdeles flere klynger som har hatt omstillingsutfordringer over tid. Klyngeprogrammets endring hvor det i Arena Pro legges mer vekt på større utviklingsprosjekter, har vi nok ikke sett effekten av ennå. Ambisjonen er at slike utviklingsprosjekter vil forsterke verdiskapingseffekten for bedriftene med økt innovasjon og markedsmuligheter.

Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) sin kommentar til effekten med svært positive verdier de første årene er at det er en «catch-up-effekt», hvor bedrifter som ble med i klynger fikk inspirasjon, samarbeidsmuligheter og kompetanse som de ikke ville ha hatt uten medlemskapet i klyngen.

Estimatene ovenfor bruker samme fremgangsmåte som i evalueringen av klyngeprogrammet, se [SØA Report 76-2017](#).

Innovasjon Norge jobber for øvrig for å få effektmålinger også for bedriftsnettverksordningen.

For regional omstilling måles skapte eller sikrede arbeidsplasser, og målingen viser at også for 2020 er det en positiv effekt, se tabellen under.

Tabell 2.5-2 Regional omstilling. Resultater 2020 og inneværende programperiode.

	2020	Hele programperioden inkl. 2020
Antall nye arbeidsplasser skapt	162	873
Antall arbeidsplasser sikret	254	636
Antall nye bedrifter	59	188
Antall kompetansehevende tiltak	88	339
Antall nettverk og samarbeidstiltak	53	192
Antall andre programrelaterte tiltak	131	509

### Resultatindikatorer

Omtale av resultatindikatorerne; samarbeid innad i næringsmiljøet og med eksterne kunnskapsmiljøer og mobilisere deltagere i næringsmiljøer, finnes under enkelttjenestene klyngeprogrammet og bedriftsnettverk (se kap. 3.7.1 Norwegian Innovation Clusters (Klyngeprogrammet) og kap. 4.2.5 Bedriftsnettverk).

#### 2.5.4 Mål for 2021

Følgende mål settes for 2021:

- *Leverer på mål for tjenestene*  
Klyngeprogrammet vil fortsette å utvikle klynger, slik at de blir viktige for omstilling og vekst i bedriftene. Og at de bygger god kompetanse som er viktig for norsk næringsliv framover. Bedriftsnettverkstjenesten skal sørge for at bedriftsnettverk leverer på de oppdragsbrev og føringer som er gitt fra fylkeskommunene. Kompetansesenteret for omstillingskommuner vil styrke sin rolle som sparringspartner og kvalitetssikrer.
- *Tilbud til modne klynger*  
Klyngeprogrammet vil implementere delprogrammet for modne klynger, gjennomføre utlysning slik at de første utviklingsprosjektene kan starte opp i andre halvdel av 2021.
- *Forsterke regionalt samarbeid*  
Alle tjenestene vil forsterke det regionale samarbeidet og underbygge regionale

prioriteringer. Klyngeprogrammet vil starte utviklingsarbeid for å vurdere incentiver for sterk kobling mellom små nettverk og mer etablerte klynger (hub-node).

- *Internasjonalisering og grønn vekst*  
Forsterking og mer konkret arbeid med eksport og grønn vekst vil stå sentralt i rådgivning og kompetansebygging hos nettverkene.

## 3 Rapportering til Nærings- og fiskeridepartementet

### 3.1 Innledning

#### 3.1.1 Oppdragsbrev og budsjettposter

Det meste av rapporteringen som er spesifikt knyttet til bevilgninger fra Nærings- og fiskeridepartementet er samlet i dette kapittelet. Rapportering knyttet til hovedmål og delmål finnes under kap. 2 Innovasjon Norges bidrag til måloppnåelse. Der vil det også fremkomme effekter og resultater av Nærings- og fiskeridepartementets bevilgninger. Innovasjon Norges overordnede prioriteringer i 2020 er også omtalt der.

I 2020 mottok Innovasjon Norge, foruten det ordinære oppdragsbrevet, en rekke tilleggsoppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet knyttet til regjeringens tiltakspakker for å avhjelpe næringslivets utfordringer som følge av koronapandemien. De mest sentrale er:

- 20.12.2019 Ordinært oppdragsbrev for 2020
- 23.03.2020 Tillegg til oppdragsbrev 2020 (ordningene trenger ikke vare hele året)
- 05.04.2020 Endringer i statsbudsjettet 2020 (store nye rammer til innovasjonstilskudd og tapsfond)
- 18.04.2020 Tillegg til oppdragsbrev 2020 - endringer i reiselivsoppdraget som følge av koronaviruset
- 15.05.2020 Bestilling til Innovasjon Norge - statistikkprosjekt om regjeringens ekstraordinære tiltak i forbindelse med virusutbruddet
- 04.06.2020 Foreløpig tillegg til oppdragsbrev 2020 - låneordning for pakkereisearrangører
- 10.07.2020 Endringer i statsbudsjettet 2020 - tillegg til oppdragsbrev til Innovasjon Norge (en rekke nye ordninger)
- 01.12.2020 Innovasjon Norge - tillegg til oppdragsbrev for 2020
- 18.12.2020 Innovasjon Norge - endringer i statsbudsjettet 2020

I det videre gis først en oversikt over budsjettpostene, deretter omtales Innovasjon Norges arbeid med departementets prioriteringer for 2020 fra det ordinære oppdragsbrevet, samt en omtale av statistikkbanken som ble opprettet som følge av tilleggsoppdrag.



Det følger så en omtale hvor vi ser på tre av våre innovasjonsvirkemidler samlet. Videre rapporterer vi særskilt på henholdsvis mobilisering, behovsavklaring/sparring med kunder og HUBer som alle er spleiselag fra ulike budsjettposter. Den ordinære omtalen av ordninger under hvert kapittel og post følger videre i kapitlet.

Tabell 3.1-1 Oversikt over budsjettpostene fra Nærings- og fiskeridepartementet og fordeling på virkemidlene. 2020. Mill. kroner.\*

Kapittel og post	Virkemiddel	Årets ramme	Disponibel ramme	Forbruk
Kap. 2421, post 50 Innovasjon - prosjekter, fond	Innovasjonslån	3 000,0	3 000,0	1 614,4
	Oppstartlån			721,8
	Tilskudd	2 662,6	2 662,6	2 621,7
	Landsdekkende etablerertilskudd	600,0	600,0	526,6
	Garantiordning IN			27,4
	Vekstgaranti	500,0	500,0	323,4
	Rentestøtte	325,0	325,0	310,0
Kap. 2421, post 52 Låneordning for pakkereisearrangører - tapsavsetning	Tapsavsetning	103,5	103,5	134,1
Kap. 2421, post 54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy - tapsavsetning	Lån	600,0	600,0	146,0
Kap. 2421, post 70 Basiskostnader	Basiskostnader	0,0	0,0	0,0
Kap. 2421, post 71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	82,2	148,5	90,2
Kap. 2421, post 72 Innovasjonskontrakter	IFU/OFU	292,5	331,6	328,5
Kap. 2421, post 73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	195,0	195,0	185,2
Kap. 2421, post 74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	26,8	56,9	21,2
Kap. 2421 post 75 Grønn plattform	Tilskudd	101,8	101,8	0,0
Kap. 2421, post 76 Miljøteknologi	Tilskudd	686,3	836,1	822,5
Kap. 2421, post 78 Administrasjonsstøtte for distriktsrettede såkornfond	Administrasjon	3,4	3,4	3,4
Kap. 2421, post 79 Tilskuddsordning til kondemneringstilskudd for skip	Tilskudd	74,5	74,5	14,0

Kapittel og post	Virkemiddel	Årets ramme	Disponibel ramme	Forbruk
Kap. 2421, post 80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd	2,0	2,0	2,0
Kap. 2421, post 90 Lavrisikolån	Ordinære			969,8
	Fiskeriformål			1 076,9
	Landbruksformål			446,0
Sum lavrisikolån		2 500,0	2 500,0	2 492,7
Kap. 2421, post 91 Låneordning for pakkereisearrangører - lån	Lån	207,0	207,0	268,2
Kap. 0900, post 79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	19,8	19,8	16,6
<b>Sum</b>		<b>11 982,4</b>	<b>12 267,7</b>	<b>10 669,9</b>

\*Beløpene omfatter kun lån, garantier og tilskudd til kunder. Avsetninger til tapsfond for innovasjonslån og garantier inngår ikke her. Med unntak for kap. 2421, post 50, er finansiering av administrasjons- og gjennomføringskostnader, herunder kap. 2421, post 70, ikke medtatt her. Det rapporteres særskilt om dette.

### 3.1.2 Departementets prioriteringer for 2020 fra det ordinære oppdragsbrevet

I det følgende gjennomgås prioriteringene fra Nærings- og fiskeridepartementet som fremgår av det ordinære oppdragsbrevet av 20.12.2019. Under hver prioritering gis en beskrivelse av hva Innovasjon Norge har gjort for å imøtekomme prioriteringene.

*Utnyttelse av økte rammer og større fleksibilitet for landsdekkende innovasjonslån og garantier. Rammene er økt betydelig de senere årene, og innovasjonslånerammen økes ytterligere i 2020. Prioriteringen gir Innovasjon Norge mulighet til å dra nytte av sine samarbeidsavtaler med Det europeiske investeringsfondet (EIF), som innebærer at EIF deler risiko for tap ved tilsagn som dekkes av avtalene. Innovasjon Norge bes om å prioritere best mulig utnyttelse av den økte lånerammen gjennom nødvendig økning i tapsavsetningen til innovasjonslåneordningen innenfor rammen av kap. 2421 post 50.*

Utlånsrammen for landsdekkende innovasjonslån ble i oppdragsbrevet av 20.12.2019 fastsatt til 1,4 mrd. kroner. I tiltakspakken i april ble denne økt med 1,6 mrd. kroner til totalt 3 mrd. kroner, samtidig som 720 mill. kroner av tiltakspakken ble øremerket styrking av tapsfondet for landsdekkende lån og garantier. Totalt ble det i 2020 innvilget 753 innovasjonslån på til sammen 2 336 mill. kroner, herav 396 oppstartlån for 722 mill. kroner. Innovasjonslån for 528 mill. kroner er del av en utlånsportefølje garantert av EIF. I 2020 innvilget samarbeidende norske banker 468 mill. kroner i lån til innovative vekstbedrifter under vekstgarantiordningen, som er en del av samarbeidsavtalen med EIF. Det er vår vurdering at utnyttelsen av utlånsrammen og styrking av

tapsfondet i 2020 var tilfredsstillende i lys av at tiltakspakken og en justering av utlånspolicy først kom på plass medio april.

*Videreføring av arbeidet med effektivisering og digitalisering av tjenestetilbudet.*

Styret til Innovasjon Norge har en klar forventning om økt satsing på det digitale. I 2018 og 2019 ble det gjennomført tunge løfter for å bedre IT-plattform, -kompetanse og -arbeidsform. I 2020 bidro dette til at de ansatte sømløst kunne fortsette å levere tjenester til kundene fra hjemmekontor, og at vi har hatt stabil og sikkert IT-drift gjennom hele 2020, selv med doble leveransevolum til kunder sammenlignet med årene før.

I 2020 hadde Innovasjon Norge en 50 prosent vekst i digitale ressurser, hvorav mesteparten er intern kompetansedreining, og en del er nyrekruttering. I 2019 ble det etablert ulike produktteam for digital utvikling under overskriftene DigiKunde, DigiBank og DigiOrg. I 2020 har vi fortsatt å levere innenfor disse områdene. DigiKunde-teamet har blant annet levert Rask avklaring, Kompetansesenteret (for breddetilbud for eksport), samt utviklet ny dialogbasert søknadsløsning som blir rullet ut i organisasjonen i første del av 2021. I DigiBank er det levert en rekke løpende forbedringer, samt at det er levert en løsning for vekstgarantiordningen. Her er også grunnarbeidet for anskaffelse og fremtidig implementering av et nytt saksbehandlingssystem for finansiering gjort. DigiOrg har levert en rekke tiltak knyttet til samhandlingsløsning og internkommunikasjon. Dette har vært avgjørende for Innovasjon Norge sin evne til å levere fra hjemmekontor da det ble innført i mars 2020. Oppsummert har det vært god fart på alle teamene. Samtidig jobbes det kontinuerlig med forbedringer innad i teamene og i overordnet styringsstruktur for best mulig fart og læring. Koronapandemien har påvirket prioriteringer og arbeidsflyt. Dette har teamene håndtert på en god måte og leverer raskt.

Mer informasjon om enkelte av leveransene:

- *Rask avklaring* – ble rullet ut i mai 2020, med det formål å gi kunder en inngang til å raskt komme i konstruktiv dialog med en av Innovasjon Norges rådgivere, før en formell søknad er sendt. Rask avklaring er ment som et første møtepunkt mellom en mulig kunde og Innovasjon Norges rådgivere, og kan lede til en innledende sparring på videre fremdrift. For kunden skal dette være en enkel vei inn til Innovasjon Norge via nettsidene, og løsningen er designet slik at kunden skal kunne fullføre en henvendelse med en tilstrekkelig beskrevet prosjektprofil på 5-10 minutter. I motsetning til [Leads fra web](#), der henvendelser kommer fra åpen web hvor kunde ikke har logget på, vil en Rask avklaring alltid kreve pålogging, etter samme modell som Min Side. Det vil si at kunden er autentisert og har en Brreg-registrert rolle i selskapet, slik at man med sikkerhet kan vite hvilket selskap vedkommende representerer.
- *Kompetansesentret* – ble lansert 18. desember, og er sentralt i å tilby et breddetilbud til alle på eksportområdet. Her har Innovasjon Norge et godt samarbeid med Eksportkreditt,

GIEK og DOGA, og har ambisjoner om å involvere utenriktjenesten, Norges Sjømatråd, Forskningsrådet og andre leverandører av informasjon og kompetanse, nettopp for å gjøre eksportreisen enklere for bedriftene som tidligere har meldt om et vanskelig virkemiddelapparat å navigere i. Her leverer Innovasjon Norge en plattform andre virkemiddelaktører kan presentere sine tjenester på. Vi arbeider etter prinsippet «Build, Measure, Learn», altså at vi måler effekten av alle endringene som gjøres for å lære hva som fungerer og ikke. Ved å utvikle og produksjonssette små, inkrementelle endringer økes sjansen for å treffe på kundebehovet. Kompetansesenteret er et godt eksempel på dette, med i overkant av 2 500 unike brukere og 2 000 bedrifter.

- *Websøknad* – rulles ut i 2021 etter at Innovasjon Norge i 2020 har brukt mye tid på å utvikle dette. Med *Websøknad* – Prosjekthjelpen tar vi strategien med å være sparringpartner for norsk næringsliv også inn i søknadsprosessen. Kunden skjermes fra å måtte forstå og velge mellom flere titalls virkemidler og tilbys i stedet et generisk skjema der kunden beskriver sitt prosjekt, sin ambisjon og finansieringsbehov. Underveis vil kunden kunne få veiledning fra en rådgiver, som i sanntid vil kunne se kundens søknadsutkast og svare på spørsmål kunden måtte ha. Kundedialogen flyttes altså til tidligere i søknadsløpet. Rådgiver kjenner bedre til Innovasjon Norges virkemidler og statsstøttereglementet enn kunder vanligvis gjør. Rådgiver vil da også være bedre i stand til å tilpasse en skreddersydd leveranse til kunde, både av finansiell og ikke-finansiell art. Integrasjon mot Innovasjon Norges CRM-system gjør at vi lettere ser kundens prosjekt i et totalperspektiv med øvrige kundedata. Prosjekthjelpen benytter sikker pålogging gjennom ID-porten, vil være universelt utformet, og støtte opp om ELMER-krav. Dialogbasert søknadsinngang som beskrevet her som Prosjekthjelpen kan danne grunnlag for en felles søknadsinngang på tvers av aktører.

*Bidrag til regjeringens pågående arbeid med helhetlig gjennomgang av det næringsrettede virkemiddelapparat. Innovasjon Norge har vært en viktig bidragsyter til arbeidet i 2019, og det er en forutsetning at Innovasjon Norge også i 2020 bidrar med informasjon og på annen måte legger til rette for videre arbeid i denne prosessen.*

På oppdrag fra Finansdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet har konsultentselskapene Deloitte Norge og Menon Economics i 2019 gjennomført en helhetlig gjennomgang av de næringsrettede virkemidlene. I til sammen fire delrapporter har konsulentene pekt på behov for endringer og forenkling i det samlede virkemiddelapparatet.

Innovasjon Norge mener kundevennlighet og effektivitet må være førende for endringer og har støttet forslag til konsolidering av virkemiddelaktører. De politiske konklusjonene av gjennomgangen forventes presentert i 2021-22.

Innovasjon Norge vil konstruktivt legge til rette for de endringene som blir besluttet og er innstilt på at organisasjonen både vil måtte påta seg og avgi oppdrag og oppgaver.

*Fortsatt god faglig oppfølging av det reviderte klyngeprogrammet.*

Klyngeprogrammet er endret de siste årene med sikte på å bygge sterkere fasilitator-organisasjoner som bidrar til samarbeidsbaserte utviklingsaktiviteter av høy kvalitet. Den strukturerte lærings- og utviklingsplattformen (LUP), opprettelsen av Arena Pro med sterkere vektlegging av utviklingsprosjekter har vært hovedelementene i dette. Bakgrunnen var programevaluering som pekte på blant annet at effekter over tid ikke var like stor, og at mange klynger ikke hadde klart egen forretningsmodell når perioden for finansiering av drift fra klyngeprogrammet var over. I det reviderte programmet erstatter nivået Arena Pro det tidligere Norwegian Centres of Expertise (NCE). Hovedforskjellen består i at i Arena Pro deles finansieringen opp i henholdsvis driftsfinansiering og finansiering av større utviklingsprosjekter. Trening på å utvikle og gjennomføre større utviklingsprosjekter skal gjøre klyngene bedre i stand til å hente finansiering fra andre kilder, for eksempel EU. Den nye modellen åpner også opp for at viktige regionale klynger kan tas inn i programmet, uten at det settes krav om at de må ha den nasjonale posisjonen som settes som krav til Arena Pro-klynger.

Klyngeprogrammet ønsker også å kapitalisere på den kompetansen som bygges opp i klyngene gjennom å stimulere til deling av kompetanse og erfaring utover egen klynge. Dette er grunnen til forslaget om siste endring i det reviderte programmet, nemlig forslag til delprogram for modne klynger.

Programmets mål er å legge til rette for at modne klyngers kapasitet og kompetanse skal kunne bidra til omstilling og vekst i norsk næringsliv. Klyngene kan bidra til å posisjonere norske næringsmiljøer internasjonalt, utvikle innovasjonsøkosystemet og spre omstillings- og vekstkompetanse til norske små og mellomstore bedrifter.

I 2020 har klyngeprogrammet fortsatt styringen av rådgivning og kompetansebygging hos klyngene, særlig på Arena-nivå. Det er gjennomført en ny utlysning om inntak i programmet, hvor det ble tatt opp fire nye Arena Pro-klynger. I tillegg er det gjennomført en kvalifisering til delprogrammet for modne klynger, og en utlysning av forstudier, som grunnlag for implementering av delprogrammet i 2021. Innovasjon Norge mener at det er god faglig oppfølging av det reviderte klyngeprogrammet, selv om effektene kanskje er mer langsiktige.

*Videre utvikling av rollen som faglig rådgiver for oppdragsgiverne.*

Innovasjon Norge har siden 2018 jobbet systematisk med å styrke rollen som innovasjonspolitisk rådgiver for oppdragsgiverne. Innovasjon Norge fikk også gjennomført en evaluering av rollen som anbefalte ulike måter å styrke arbeidet på. Flere tiltak er igangsatt, blant annet å i større grad anvende og analysere egne data internt. Innovasjon Norge opprettet 1. januar 2020 et eget analysesenter som har som hovedoppgave å forvalte, kvalitetssikre og analysere den store mengden data Innovasjon Norge besitter og formidle disse analysene både til kunder og oppdragsgivere.

Innovasjon Norge har videre jobbet med å etablere tettere samarbeid med akademiske miljø som kan bidra til kunnskapsbasert policyråd og oppdatert status for innovasjonspolitiske trender i Norge. Innovasjon Norge har et metodesamarbeid med Universitetet i Oslo og har i 2020 signert et konsortiesamarbeid med UiS, NTNU, SINTEF og Nord Universitet.

På grunn av koronasituasjonen har Innovasjon Norge i større grad enn et normalår utøvet rollen som innovasjonspolitisk rådgiver i 2020, både ved å oppdatere eiere og oppdragsgivere om status for norsk næringsliv gjennom lytteposten og ved å gi en rekke innspill til hvilke tiltak som er adekvate for å imøtegå krisen. Innovasjon Norge arbeider videre med å bli datadrevet og kunnskapsbasert i sin rolle som innovasjonspolitisk rådgiver.

Innovasjon Norge arbeider kontinuerlig med videreutvikling av effektmålingene. Det er krevende å måle effekter av Innovasjon Norges samlede aktiviteter. Innovasjon Norge legger vekt på å utforske, tilegne seg og kommunisere ny kunnskap om hvilke tjenester og ordninger som gir best effekt i nærings- og innovasjonspolitikken. Både nye effektmålingsmetodikk og investering i analyse av egne data gjennom et analysesenter bidrar til kontinuerlig kvalitetsutvikling. Til sammen gir evalueringer, utredninger, analyser og effektmålinger viktig styringsinformasjon og et kunnskapsgrunnlag for videreutvikling av selskapet. Innovasjon Norge er opptatt av at selskapet fortsetter dette arbeidet og kommuniserer læringen til eiere, oppdragsgivere og andre interessenter.

*Innovasjon Norge bes dessuten om å følge opp relevante tiltak i helsenæringsmeldingen. Dette inkluderer: "Pilot helse". Innovasjon Norge bes om, i samarbeid med Norges forskningsråd, å utrede hvordan man kan oppnå et mer treffsikkert forsknings- og utviklingsløp for nye og innovative løsninger i helse- og omsorgstjenesten gjennom bedre samordning av ulike virkemidler. Innovasjon Norge og Norges forskningsråd bes om å involvere helseforetakene og andre relevante aktører i dette arbeidet.*

Forskningsrådet og Innovasjon Norge leverte 1. oktober 2020 en felles og omforent utredning til Nærings- og fiskeridepartementet (med kopi til Helse- og omsorgsdepartementet), som svar på likelydende bestillinger i begge virksomheters oppdragsbrev i 2020.

Pilot helse skisserer en modell for hvordan bedre samhandling mellom virkemidler skal kunne gi økt innovasjonskapasitet og verdiskaping både i helsetjenestene og i helsenæringen. Kjernen i forslaget er å kunne understøtte større, kostnadskrevenende og komplekse innovasjonsløp i samhandling mellom næringslivet og helsetjenestene (sykehus og kommuner), som eksisterende virkemidler ikke favner. Ordningen skisserer å dekke både teknologiutviklingsprosjekter og etterspørselsfremmende prosjekter som øker takten i implementering og skalering av nye løsninger.

Innovasjon Norge fremhevet i notatet at iverksettelse av ordningen måtte forutsette et oppdrag med egen finansiering. Forskningsrådet ble gitt et oppdrag inkludert 40 mill. kroner fra Helse- og

omsorgsdepartementet i forbindelse med ekstraordinære tiltak under covid-19 i 2020, som er øremerket oppstart av Pilot helse. Det ble også avsatt 20 mill. kroner til formålet fra Helse- og omsorgsdepartementet til Forskningsrådet i statsbudsjett 2021 til Pilot helse. Forskningsrådet lyste ut midler til forprosjekter i desember 2020. Innovasjon Norge har, i samråd med Nærings- og fiskeridepartementet, ikke etablert en finansiell rolle i Pilot helse, fordi dette ville innebære å innføre sektorprioriteringer for prinsipielt sektornøytrale tilskuddsordninger.

*Innovasjon Norge bes dessuten om å følge opp relevante tiltak i helsenæringsmeldingen. Dette inkluderer: Vurdering av kompetanse ved utekontorene. Som følge av helsenæringsmeldingen skal Innovasjon Norge, i forbindelse med sine vurderinger av kompetanse og ressurser ved utekontorene, bl.a. legge vekt på behovene til helsenæringen og andre framvoksende næringer som kan ha særlig nytte av bistand til innpass på internasjonale markeder.*

Innovasjon Norge gjennomførte i 2020 en grundig prosess for å vurdere hvilken kompetanse utekontorene har innen helsenæringen. Her ble det avdekket styrker og svakheter, og identifisert hvilke behov som krever bygging av ny kompetanse. I prioriterte markeder som Americas, er det er utpekt dedikerte personer som har og skal bygge spisskompetanse og koordinere aktiviteter, blant annet ved Toronto-kontoret. I samme region opprettes også en ny midlertidig stilling for å forsterke kompetansen basert på kundenes behov. I Asia vurderes kompetansen allerede som høy, både i India, Kina og i Singapore. Sistnevnte kontor har flere parallelle prosjekter innen helseteknologi. Kontoret har også en koordinerende rolle, og fungerer som inngangsport for hele Sørøst-Asia. Forskningsrådets utsending har også en rolle i å følge opp helsenæringen ved kontoret i Tokyo. Det blir ikke gjort endringer i Midtøsten og Afrika, da dette ikke er prioriterte markeder for næringen, utover Visjon 2030. Det er også etablert delingsside for innsikt og kompetanse, samt laget en oversikt over relevante bedrifter innen helsenæringen som kan ha nytte av bistand fra Innovasjon Norge i internasjonale markeder.

*Innovasjon Norge bes dessuten om å følge opp relevante tiltak i handlingsplan for kvinnelige gründere.*

Sammen med Norges forskningsråd og Siva leverte Innovasjon Norge innspill til regjeringens handlingsplan for kvinnelige gründere. Innspillet gikk hovedsakelig på hvordan de tre virkemiddelaktørene kan ha en felles mal for måling og rapportering av kvinnelige gründerskap på sine ordninger, i tillegg til andre tiltak som kan iverksettes for å stimulere til mer gründerskap og vekst blant kvinnelige gründere.

### **3.1.3 Opprettelse av statistikkbank**

Regjeringen har under koronakrisen satt i gang en rekke ekstraordinære tiltak for å øke aktiviteten i norsk næringsliv, hindre unødvendige nedleggelse og for å få flest mulig i jobb. Flere aktører i det næringsrettede virkemiddelapparatet har fått tilleggsoppgaver og det er opprettet nye ekstraordinære tiltak, som for eksempel kompensasjonsordningen gjennom Skatteetaten.

For å kunne overvåke tiltaksbruken, har Nærings- og fiskeridepartementet gitt Innovasjon Norge i oppdrag i brev av 15.05.2020 å utvide sin rapportering til å omfatte jevnlig oppdaterte data om hvordan tiltakene treffer næringslivet. Departementet ønsket seg oppdaterte data om hvordan regjeringens tiltak for å dempe de økonomiske virkningene av koronavirusutbruddet treffer næringslivet. Dataene er benyttet i arbeidet med å tilpasse regjeringens tiltak, vurdere eventuelle nye tiltak og når ulike tiltak kan avvikles.

Innovasjon Norge har, med bistand fra Samfunnsøkonomisk analyse, også innhentet informasjon om andre ordninger enn sine egne for å få et mer komplett bilde av tiltaksbruken. Data og statistikk er tilgjengelig i statistikkbanken på [regjeringen.no](http://regjeringen.no).

Statistikkbanken inneholder statistikk på tildelinger per uke fra det næringsrettede virkemiddelapparatet og kompensasjonsordningen (Skatteetaten). I tillegg er permitterings- og refusjonsordningen gjennom NAV inkludert. Statistikkbanken blir oppdatert hver 14. dag og inneholder data fra uke 1 i 2020.

Statistikkbanken viser hvordan næringslivet har benyttet seg av både de ordinære og de ekstraordinære støtteordningene gjennom koronakrisen. Regjeringen har stilt til rådighet lån, garantier, tilskudd, egenkapitalinvesteringer, rådgivning og kompensasjonsordninger for næringslivet under krisen.

### **3.1.4 Landsdekkende virkemidler for innovasjon**

I dialog med kundene er sparring og avklaring rundt bedriftens reelle behov vesentlig slik at vi kan veilede bedriftene til relevante virkemidler i eller utenfor Innovasjon Norge. I 2020 omfatter innovasjonskontrakter, miljøteknologiordningen, ekstraordinært innovasjonstilskudd (krisepakke) og innovasjonslån våre største ordninger for innovasjonsbasert vekst. Tilskuddsordningene alene utgjorde i 2020 om lag 3 mrd. kroner. Alle ordningene har til formål å bidra til å oppfylle Innovasjon Norges delmål om flere gode gründere og flere vekstkraftige bedrifter.

Kjernen i innovasjonskontrakter er utvikling i tett samarbeid med markedet og pilotkunde, der fokus ligger på kommersialisering, skalering og vekst. Miljøteknologiordningen skal bidra til utvikling og kommersialisering av ny miljøteknologi, det vil si løsninger som er bedre for miljøet enn det som finnes fra før. Det ekstraordinære innovasjonstilskuddet 2020 rettet seg mot innovative vekstbedrifter med det formål å styrke deres konkurransekraft og posisjonere bedriften for internasjonale markeder.

Ordningene retter seg mot ulike faser i innovasjonsløpet: Innovasjonskontrakter skal føre prosjektet fram til en før-kommersiell prototype, mens miljøteknologiordningen skal finansiere pilot- og demonstrasjonsprosjekter nær kommersialisering. Det ekstraordinære innovasjonstilskuddet 2020 dekker flere faser - alt fra strategiutvikling og kompetanseheving til implementering av ny teknologi. Innovasjonslån kan brukes til kommersialisering av nye løsninger, styrking av arbeidskapitalen, vekst og internasjonalisering.



Ordningene har mye til felles, og det har ført til en tydeligere samordning av kriterier, nettsider, veiledning av kunder, samt felles rutiner for mobilisering/markedskampanjer, saksbehandling og beslutninger de siste par årene. Dette ga god effekt i 2020, da det å effektivt mobilisere og behandle søknader var viktig for å levere på oppdragene. Det ble derfor vektlagt at alle de tre tilskuddsordningene var innmeldt for de samme GBER i Statsstøttereguleringen og at kriterier ble kommunisert på en felles landingsside ([www.innovasjon norge.no/innovasjonsprosjekt](http://www.innovasjon norge.no/innovasjonsprosjekt)).

Alle innovasjonstilskudd over 4 mill. kroner skal vurderes av et rådgivende panel. Vi har i 2020 hatt felles administrasjon av alle rådgivende panel (TeamPanel) som sikrer at arbeidet rundt rådgivningstjenesten blir godt ivaretatt og at Innovasjon Norge har nødvendig oversikt og dokumentasjon når det gjelder ekspertise, juridiske rammer og kostnader. Dette senker terskelen for bruk av rådgivende panel og frigir verdifull arbeidstid for saksbehandlerne. I 2020 ble det gjennomført 138 rådgivende panel, 90 flere enn i 2019.

Det er et uttalt mål at Innovasjon Norges ordninger framover kan bidra til at flere norske bedrifter benytter EUs ordninger som springbrett til Europa. I 2020 ble det utarbeidet et tilbud for bedrifter som har mottatt Seal of Excellence i EIC Accelerator. Formålet var å gi sikre prosjekter som når høyt opp, men likevel ikke blir finansiert av EU, et alternativt finansieringstilbud fra Innovasjon Norge og prekvalifiserte investormiljø. Den store fordelene med EIC Accelerator er nettopp at bedriftene både får tilskudd fra EU og investorforsiering. For de som oppnår minst 13 av 15 poeng i EIC Accelerator-evalueringen, tilbyr Innovasjon Norge alternativ finansiering fra innovasjonsvirkemidlene, og en kobling til norske investormiljø. Dette skiller seg fra normal praksis i Innovasjon Norge, da man vanligvis krever at egenkapitalen er på plass eller at investorer er forpliktet før et tilbud blir gitt. Med Seal of Excellence får bedriften et tilbud fra Innovasjon Norge under forutsetning av at de innen seks måneder får på plass egenkapitalen fra investorene. Hvis de ikke lykkes, blir tilbudet fra Innovasjon Norge trukket tilbake.

### **Samarbeid i virkemiddelapparatet**

Det jobbes aktivt for at ulike virkemidler skal fungere sømløst og best mulig for kunden, både i og utenfor Innovasjon Norge. I 2020 ble Grønn Plattform introdusert. Dette er en strategisk plattform for finansiering av prosjekter som bidrar til det grønne skiftet, og er et samarbeid mellom Forskningsrådet, Innovasjon Norge og SIVA. Enova er også involvert. Det ble i 2020 lovet 1 mrd. kroner til prosjektfinansiering i løpet av en treårsperiode, fordelt mellom Forskningsrådet, Innovasjon Norge og SIVA. Store deler av høsten har gått med til å etablere en felles forståelse for oppdraget og praktisk innretning. Det ble gjennomført en utlysning på forprosjektmidler høsten 2020, og hovedprosjektutlysningen skjer våren 2021.

Forum for Grønn vekst er en møteplass for mellomledere i Innovasjon Norge, Enova, Forskningsrådet, Miljødirektoratet, GIEK, Eksportkreditt, Gassnova, DIFI, Nysnø Klimainvesteringer og NORWEP. Formålet med Forumet er å koordinere og samordne det norske virkemiddelapparatets innsats på områdene miljø, energi og klima. Innovasjon Norge har sekretariatet. Over tid har forumet endret innretning, og i 2020 ble det gjennomført en serie

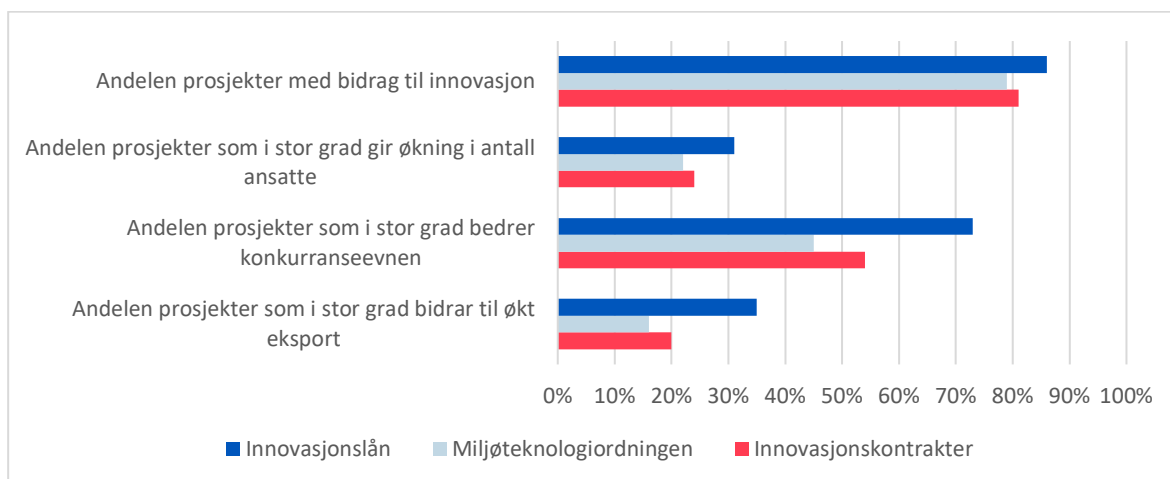
digitale møter om EUs klassifiseringssystem for grønne investeringer (EUs taksonomi). Formålet har vært å utveksle erfaringer og invitere inn eksterne som har god kjennskap til det som skjer på området.

Gjennom samarbeidet i Forum for Grønn vekst, har Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Enova etablert en felles arbeidsform for å sikre raskere utvikling av nye miljøvennlig energiteknologi, kalt Pilot-E. Forskningsrådet og Innovasjon Norge samarbeider om en tilsvarende modell for transportområdet (Pilot-T). Disse er videreført i 2020, i påvente av at Grønn Plattform skal finne sin form.

### Resultater

Vi har valgt ut fire indikatorer for kundeeffektundersøkelsen etterundersøkelsen for 2016-årgangen. Etterundersøkelsen 2016 viser hva kundene som fikk støtte av Innovasjon Norge i 2016 svarer i 2020 om hvilken nytte de mener fikk av hjelpen fra Innovasjon Norge.

Figur 3.1:1 Etterundersøkelsen 2016



For 2016-årgangen kan det synes som om innovasjonslån gjennomgående scorer høyere enn begge tilskuddsordningene på alle fire parametere. Det fortjener en refleksjon. Erfaringsmessig har mange innovasjonsprosjekter som mottar tilskudd fra Innovasjon Norge en lang utviklingsfase. Det er ikke uvanlig at utviklingsprosjektet varer i minst tre år, mange krevende innovasjonsprosjekter går over flere faser, og enkelte utviklingsprosjekt har et tidsforløp opp mot ti år. Derfor er det ofte for tidlig å vente resultater av prosjekter fire år etter at tilskuddet ble gitt. Bedriften er knapt ferdig med utviklingsarbeidet når etterundersøkelsen kommer. Innovasjonslån, på den annen side, adresserer en annen fase for bedriften og prosjektet – nemlig kommersialisering og vekst. Fire år etter, er det i større grad mulig å se resultater.

### Videreutvikling

Med utgangspunkt i Innovasjon Norges selskapsstrategi, se kap. 2.1.2 Innovasjon Norges mål og strategi, vil det i løpet av våren 2021 komme en ny strategi for Innovasjon Norges

finansieringsvirksomhet. Denne forventes å gi endringer i det totale finansielle tjenestetilbudet, med økt grad av differensiering i betingelser og utmåling. Innovasjonsvirkemidlene forventes å gjennomgå endringer i lys av dette, fordi man på dette området også ønsker en enda bedre samordning av virkemidlene og spissing i policy. Helhetlige finansieringsløp fra idé til kommersialisering, gjerne i samspill med andre virkemiddelaktører, EU-finansiering, private banker og investorer, vil bidra til styrket finansiering av innovasjon og kommersialisering av denne.

### 3.1.5 Rapportering på aktiviteter som er finansiert av flere kapitler og poster

#### Rapportering på behovsavklaring, sparring og mobilisering

##### Rapportering på mobilisering for å treffe de rette kundene

Mye av planlagte mobiliseringsaktiviteter i 2020 ble naturlig nok satt på vent. Det er likevel gjennomført en rekke mobiliseringsaktiviteter. Markedsforum er videreført og har hatt kontinuerlige møter i 2020.

Som en følge av å ta i bruk nye funksjoner i CRM har Innovasjon Norge fått en ekstra mobiliseringsfunksjon i den innledende kundedialogen. Vi har lagt opp til at det skal være naturlig for rådgiver å mobilisere til riktig virkemiddel eller tjeneste hos Innovasjon Norge eller hos andre. Gjennom tjenestevelgeren får rådgivere også systemstøtten i dialoger der inngangen har vært digital gjennom innlogging med Bank-Id via kundens "min side".

Tabell 3.1-2: Oversikt over forbruk på mobilisering

Kapittel og post	Faktisk forbruk i tusen kroner
Kap. 2421, post 50 Innovasjon – prosjekter*	14 829
Kap. 2421, post 72 Forsknings- og utviklingskontrakter	1 650
Kap. 2421, post 74 Profilering og kompetanse - pvi	2 786
Kap. 2421, post 76 Miljøteknologi	2 728
Lån	3 586
<b>Sum</b>	<b>25 578</b>

\*Inklusivt krisepakkebidrag for mobilisering av tiltakspakker.

#### Rapportering på behovsavklaring og sparring med kunder

All kundedialog starter med en avklaring rundt bedriftens ambisjoner, det vil si hva ønsker bedriften å oppnå med sitt prosjekt og sin satsing. Behovsavklaring handler om å komme til kjernen av hva bedriften trenger for å lykkes med sin ambisjon på kort og lang sikt. Vår rolle som sparringpartner er å både kunne henvise bedriftene til andre aktuelle partnere i virkemiddelapparatet, samt gi alle bedriftene en god oversikt over hva Innovasjon Norge kan bidra med.

Innovasjon Norge har, for å kunne levere best mulig kvalitet i kundedialogen i 2020, gjennomført flere interne opplæringstiltak. Alle våre rådgivere som er i kundedialogen har gjennomført grunnleggende CRM-opplæring knyttet til innledende kundedialog i vår rolle som sparringpartner. Videre er det pilotert et treningsprogram for kommunikasjon og relasjonskompetansen i rollen som sparringpartner som alle skal gjennomføre i 2021. Dette slik at vi skal kunne levere enda bedre på vår rolle som sparringpartner for næringslivet. I løpet av 2020 er det blitt en betydelig bevisstgjøring rundt de ulike nivåene av sparring. De tre nivåer av sparring er:

1. Digital sparring i form av Lead (fra innovasjonorge.no), og Opportunities (fra kundens Min side).
2. Generell sparring (innledende kundedialog med en ny eller eksisterende kunde)
3. Rollebasert sparring (dypere sparring basert på den formelle rådgiverrollen)

Generell sparring er den innledende kundedialogen med fokus på kundens ambisjon rundt den forretningsmodellen kunden har. Hensikten er å få innsikt i hva kunden ønsker å oppnå, og hvilke behov som er sentrale å få skissert opp løsninger til. Neste nivå er rollebasert sparring. Her kan våre rådgivere med utgangspunkt i sin formelle rolle kunne gå enda dypere ned i forretningsidéen, forretningsmodellen og prosjektet.

Basert på Innovasjon Norges interne CRM-data ble det gjennomført til sammen 3 203 leveranser av typen behovsavklaringer i 2020. Av disse er 2 538 av typen brifing, som tyder på at det på grunn av situasjonen med mye hjemmekontor og stor pågang på våre finansielle tjenester, har blitt mest fokus på generell sparring. En viktig aktivitet i den generelle sparringen er å henvise de kundene som kan få løsninger fra andre parter, til riktig part. Av denne leveransetyper er det gjennomført 1 232, og det er levert 2 815 leveranser av typen informasjon om Innovasjon Norges relevante tjenester for denne kunden. Innen behovsavklaring av typen rådgiving er det gjennomført 665 leveranser i 2020. Alle disse leveransen er levert under 1:1 Need clarification.

Tabell 3.1-3: Oversikt over forbruk på behovsavklaring

Kapittel og post	Faktisk forbruk i tusen kroner
Kap. 2421, post 50 Innovasjon - prosjekter	920
Kap. 2421, post 72 Forsknings- og utviklingskontrakter	1 570
Kap. 2421, post 74 Profilerings og kompetanse - pvi	27 105
Kap. 2421, post 76 Miljøteknologi	7 320
Lån	14 031
<b>Sum</b>	<b>50 946</b>

### Rapportering på HUBer - kompetansenavet for næringskompetanse

Innovasjon Norge er en kompetanseorganisasjon. Ett av organisasjonens strategiske mål i den nye strategien er at «vi skal dele kompetanse i en lærende og endringsdyktig organisasjon». HUBene har vært kompetansenavet for næringskompetanse i Innovasjon Norge. På lik linje med næringslivet, må vi være endringsdyktige samt inneha og forvalte relevant næringskompetanse på områder hvor norsk næringsliv har komparative fortrinn og muligheter.

Avdelingen Teknologi og domenekunnskap ble opprettet i henhold til nytt organisasjonskart i 2020, hvor HUBene inngår. I 2020 har fokuset vært på å revidere organiseringen, identifisere og styrke kunnskapsgrunnlaget på områder hvor norsk næringsliv har størst potensial for vekst og verdiskaping. Samarbeid på tvers av næringer, fag og organisasjonsenheter skal sikre effektivitet og relevant kompetanse til våre kunder om det er i sparringen, saksbehandlingen eller i eksportarbeidet. Avdelingens mandat og organisering vil bli ferdigstilt i 2021.

Som følge av koronasituasjonen har det proaktive HUB-arbeidet, blant annet knyttet til eksport og profilering, blitt noe redusert og følgelig endret til å foregå mer digitalt. Samtidig har arbeid rettet mot mobilisering og kampanjer i Norge samt faglige vurderinger i saker økt som resultat av økte rammer knyttet til krisepakker. For å imøtekomme behov for økt kompetanse i organisasjonen på utvalgte områder, ble det gjennomført flere seminarer med eksterne innledere. I rollen som innovasjonspolitikkrådgiver har HUBene vært involvert i eller gitt næringsfaglige innspill til nasjonale strategier, stortingsmeldinger og Prosess 21.

HUBene har deltatt i nasjonale arbeidsgrupper for Horisont Europa-programmet, både i forbindelse med utvikling av de ulike Cluster-programmene og Missions. Videre har HUBene presentert det kommende programmet, og mulighetene som den første Green Deal-utlysningen representerer, overfor relevante næringsmiljøer. Arbeidet fremover vil bli mer knyttet til faglige innspill til utlysninger og mobilisering.

Som et ledd i en mer strategisk inngang i eksportarbeidet ble porteføljen av Knowledge transfer projects (KTP), hjemhenting av kunnskap om internasjonale markeds- og konkurranseforhold lagt innunder HUB-arbeidet. Formålet med kompetanseoverføringsprosjekter er å innhente, evaluere og kommunisere relevant informasjon om markedsmuligheter og hvordan norske bedrifter kan dra nytte av dem. Totalt ble det brukt 8,9 mill. kroner av utekontorene i slike prosjekter.

Det står mer om KTP-prosjekter under kap. 3.9.3 Formidling av internasjonale markedsmuligheter.

Tabell 3.1-4: Oversikt over forbruk på HUBer og KTP

Kapittel og post	Faktisk forbruk i tusen kroner
Kap. 2421, post 50 Innovasjon - prosjekter	108
Kap. 2421, post 71 Innovative næringsmiljøer	1 354

Kapittel og post	Faktisk forbruk i tusen kroner
Kap. 2421, post 72 Forsknings- og utviklingskontrakter	1 204
Kap. 2421, post 74 Profilering og kompetanse - pvi	17 731
Kap. 2421, post 74 Reiseliv	363
Kap. 2421, post 76 Miljøteknologi	2 931
Tlt annen offentlig finansiering	786
<b>Sum</b>	<b>24 476</b>

### 3.2 Kap. 900, post 21 Spesielle driftsutgifter (EXPO 2020)

#### Formålet med prosjektet

Nærings- og fiskeridepartementet har gitt Innovasjon Norge i oppdrag å organisere og gjennomføre Norges deltakelse på denne verdensutstillingen. Innovasjon Norge skal sørge for at verdensutstillingen Expo 2020 Dubai blir en god arena som bidrar til å oppnå formålene med Norges deltakelse og at Norges paviljong med opplevelsesinnhold, kombinert med tilknyttede tematiske aktiviteter og arrangement, skaper oppmerksomhet og begeistring hos deltakere og publikum.

Tema for Norges deltakelse er havrommet, med hovedformål å styrke Norges posisjon som verdensledende havnasjon, gjennom å synliggjøre at Norge og norsk næringsliv er i verdensklasse for bærekraftig havteknologiutvikling og bruk av havet.

Følgende delmål er definert for prosjektet:

- 1) Styrke Norges posisjon som en ledende havnasjon i verden
- 2) Fremme norsk næringsliv og videreutvikle handelsforbindelser med de Forente Arabiske Emirater (FAE) og internasjonalt
- 3) Omdømmebygging og helhetlig profilering av Norge

#### Hovedaktiviteter

Norsk deltakelse er basert på et offentlig-privat samarbeid. Innovasjon Norge skal ivareta statens interesser i prosjektet og skal være kontraktspart i alle avtaler som gjøres i forbindelse med prosjektet, i tillegg til å sikre at anskaffelser er i samsvar med gjeldende regelverk for offentlige anskaffelser, samt ivareta Norges forpliktelser under FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.

Innovasjon Norge har utarbeidet plan for gjennomføring av Norges deltakelse, som omfatter konsept, organisering med detaljert oppgave- og ansvarsfordeling, strategi for måloppnåelse, budsjett, økonomistyring og milepælsplan. Dette inkluderer å sikre forsvarlig planlegging, bygging,

drift og avvikling av Norges paviljong med opplevelsesinnhold i henhold til budsjett, og sikre god planlegging og gjennomføring av blant annet Norges Dag. I lys av koronapandemien er nødvendige justeringer gjort i prosjektet for å sikre måloppnåelse.

Det er utarbeidet felles kommunikasjonsstrategi for Expo 2020 prosjektet med en ansvarsfordeling mellom Innovasjon Norge, Utenriksdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, og Olje- og energidepartementet.

Det er etablert et prosjektstyre, utpekt av Nærings- og fiskeridepartementet i samråd med Olje- og energidepartementet og Utenriksdepartementet, med oppgave å bidra til en vellykket gjennomføring av den norske deltakelsen samt behandle og godkjenne saker av overordnet karakter.

Byggingen av den norske paviljongen ble igangsatt i desember 2019, med formell overtakelse 4. november 2020. Paviljongen er tegnet av det norske arkitektelskapet Rintala Eggertsson Arkitekter og bygget av det sveitsiske selskapet Expomobilia. Paviljongens innhold leveres av det norske event-selskapet Gyro og forberedelsene er godt i gang. Innovasjon Norge sikrer at partnere, departementer og andre bidragsytere er tett involverte med hensyn til tematikk og presentasjonsform. Innovasjon Norge har prosjektdirektør på plass i Dubai for å sikre kvalitet og kostnader i byggeprosessen og samt oppfølging av leveranser av innhold til paviljongen.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Expo 2020 Dubai er et spesialoppdrag som faller utenfor det ordinære mål- og resultatstyringsystemet til Innovasjon Norge. Prosjektet var opprinnelig planlagt til perioden oktober 2020 til april 2021, men ble på grunn av covid-19 utsatt ett år med åpning 1. oktober 2021. Fremdriften i prosjektet møter i hovedsak forventninger formulert i revidert oppdragsbrev. Prosjektets hovedrisiko ligger innenfor prosjektfinansiering gjennom at næringslivets bidrag til prosjektet ved utgangen av 2020 ligger på 19 mill. kroner mot forventet 30 mill. kroner. I tillegg er det knyttet usikkerhet til prosjektets økonomiske ansvar med tanke på kostnader som følge av nødvendige koronatiltak i Dubai. Det foreligger ved årsskiftet 2020/2021 uenighet mellom byggentreprenøren Expomobilia og Innovasjon Norge rundt ansvar og størrelse på slike kostnader.

En viktig indikator på at prosjektet blir ansett som vellykket vil være den effekt profileringen av Norge som pioner for bærekraftige havløsninger har bidratt til å styrke verdens oppfatning rundt Norges posisjon som verdensledende havnasjon. Innovasjon Norge ser det som viktig at effekten av prosjektet skal kunne måles og vil foreslå måleindikatorer for diskusjon med departementet og prosjektstyret.

En annen indikator vil være prosjektets finansielle resultat i forhold til prosjektbudsjett.

**Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Avviket mellom budsjett og næringslivets faktiske bidrag til prosjektet er på rundt 11 mill. kroner. Dette påvirker økonomien i prosjektet. Imidlertid jobbes det fra prosjekt-administrasjonens side med å få inn flere finansielle partnere. Utover kostnader knyttet til paviljong med innhold, representerer time-, drifts- og reisekostnader de største kostnadspådragene i prosjektet. En forlenget prosjektperiode på grunn av utsettelse medfører et ikke ubetydelig kostnadspådrag knyttet til prosjektets timeforbruk. Økt kostnad forventes også med bakgrunn i det siste årets svekkelse av norske kroner (NOK) mot emiratiske dirham (AED). Dette er knyttet spesielt til lokale innkjøp, bokostnader og guider i utstillingsperioden. Det jobbes derfor med kostnadsreducerende tiltak der dette er mulig

Etter gjennomgang med involverte departement og prosjektstyre er det besluttet å søke å holde budsjettet på samme nivå som i opprinnelig vedtatt budsjett. Dette innebærer at ekstra kostnader grunnet koronatiltak og kostnader forbundet med utsettelse av Expo vil måtte absorberes innenfor de gjeldende budsjetttrammer. Det betyr imidlertid at ambisjonsnivået for gjennomføring av arrangementer og aktiviteter i Expo-perioden i større grad må søke å sikres med ekstern finansiering eller justeres ned tilsvarende.

**3.3 Kap. 900, post 79 Kompensasjonsordning til utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter (tiltaks pakke)****Formålet med tjenesten**

Koronautbruddet med påfølgende strenge smitteverntiltak ga store inntektsfall for mange bedrifter. For å støtte slike bedrifter innførte regjeringen i april 2020 en kompensasjonsordning for næringslivet, hvor virksomhetene kunne søke om kompensasjon for faste, uunngåelige kostnader. Vedlikeholdskostnader ble ikke regnet som faste, uunngåelige kostnader, og ble derfor ikke kompensert gjennom den generelle kompensasjonsordningen. Det ble derfor etablert en kompensasjonsordning på 250 mill. kroner i juni 2020, for å kompensere bedrifter med stort omsetningsfall og lovpålagte vedlikeholdskostnader i henhold til lov om fornøyelsesinnretninger og lov om taubane, slik at bedriftene kunne igangsette lovpålagt vedlikehold. Innovasjon Norge fikk ansvar for å gjennomføre denne ordningen.

**Hovedaktiviteter**

Det ble innvilget 18,5 mill. kroner til 75 bedrifter basert på bedriftenes budsjetterte kostnader til lovpålagt vedlikehold. I alt søkte 85 bedrifter om tilskudd. Saksbehandlingen var i all hovedsak avsluttet tidlig i desember 2020 og utbetalingen av tilskudd basert på vedtakene var i hovedsak gjennomført i 2020. Noen bedrifter fikk utsettelse på levering av regnskap for vedlikeholdet til utgangen av januar 2021. Dette skyldes i hovedsak sent mottak av fakturaer fra leverandører på utstyr til skianleggene.



### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Dette er en tiltakspakke, og derfor finnes det ikke egne estimater for mål- og resultatstyringsindikatorer.

### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

Det var forventet at behovet for kompensasjoner hos de aktuelle bedriftene skulle være langt mer omfattende enn det regnskapet viser. Omsetningsfallet hos bedriftene viste seg å være mindre enn antatt og kostnadene til det lovpålagte vedlikeholdet var vesentlig mindre enn det nivået som var forutsatt ved opprettelse av ordningen.

Gjennomføringskostnaden i 2020 ble på 837 787 kroner. Det forventes at det kommer noen kostnader på ordningen i 2021 knyttet til administrasjon av utbetalinger og avslutning av ordningen.

## 3.4 Kap. 2421, post 50 Innovasjon - prosjekter, fond

Kap. 2421 post 50 skal i hovedsak brukes til landsdekkende etablerertilskudd, tilskudd til bioøkonomi og avsetning til tapsfond knyttet til innovasjonslån og garantier, herunder vekstgarantier. Utover særskilt øremerkede midler har Innovasjon Norge frihet til å disponere rammen til prosjekter som bidrar til måloppnåelse, økt verdiskaping, og delmålene flere gode gründere og flere vekstkraftige bedrifter.

I opprinnelig oppdragsbrev av 20.12.2019 var rammen på denne posten 495 mill. kroner. Av dette var 55 mill. kroner øremerket bioøkonomiprogrammet. Utlånsrammen til innovasjonslån ble satt til 1 400 mill. kroner.

I tillegg til oppdragsbrev av 05.04.2020 som følge av endringer i statsbudsjettet 2020, ble bevilgningen over post 50 økt med 3 720 mill. kroner samtidig som utlånsrammen for innovasjonslån ble økt til 3 000 mill. kroner. Av økningen skulle 2 600 mill. kroner gå til innovasjons- og etablerertilskudd, 300 mill. kroner til rentestøttefond, 50 mill. kroner som tilskudd til private innovasjonsmiljøer, 50 mill. kroner til klyngeprogrammet og 720 mill. kroner til tapsfond innovasjonslån, som følge av økt utlånsramme. I nytt tillegg til oppdragsbrev av 10.07.2020 ble det bevilget 250 mill. kroner til tilskudd for omstilling i reiselivsnæringen. Total bevilgningsramme for 2020 ble derfor 4 465 mill. kroner.

Innvilgningene ble disponert som følger.

Tabell 3.4-1 Innvilgninger fordelt på virkemiddel. Mill. kroner.

Virkemiddel	2019	2020
Landsdekkende etablerertilskudd	145,8	526,6
Innovasjonslån og garantier (tapsfond)	230,4	877,4

Virkemiddel	2019	2020
Rentestøttefond	40	310
Landsdekkende innovasjonstilskudd	6,5	2 105,2
Klyngeprogrammet	0	50,3
Tilskudd privat offentlig innovasjonssamarbeid	0	73,6
Tilskudd private innovasjonsmiljøer	0	45,4
Bioøkonomiordningen	55	85
Mentortilskudd	0	13,5
Omstillingstilskudd reiseliv	0	248,8
Havpilot	30	0
Total	507,7	4 335,8

Siden utlånsrammen for innovasjonslån ikke ble fullt utnyttet i 2020, er ubenyttede midler øremerket tapsfond i krisepakken overført til 2021. Det samme gjelder restmidler øremerket innovasjonstilskudd. Til sammen utgjør dette 129,2 mill. kroner.

Tabellen under viser utviklingen i de årlige innvilgningsrammene på kap. 2421, post 50 de siste fem årene.

Tabell 3.4-2 Årlige innvilgningsrammer på kap. 2421, post 50. Mill. kroner.

	2016	2017	2018	2019	2020
Rammer post 50	517	554	514	508	4 465

### 3.4.1 Landsdekkende etablerertilskudd (inklusive tiltakspakke)

#### Formålet med tjenesten

Etablerertilskuddet består av markedsavklarings- og kommersialiseringstilskudd. Fra 2020 er oppdraget for markedsavklaringsstilskuddet flyttet til fylkeskommunene. Grunnet krisepakke ble det i 2020 benyttet nasjonale rammer til markedsavklaringsstilskuddet. Ordningen er derfor fortsatt med i denne rapporteringen. Formålet med etablerertilskuddet er å bidra til å utvikle en effektiv forretningsmodell rundt forretningsidéen, samt å lansere et produkt eller en tjeneste i markedet. Etablerertilskuddet er et aktuelt virkemiddel i tidlig fase, det vil si på et tidspunkt i oppstartsprosessen hvor det uten Innovasjon Norges medvirkning, normalt er vanskelig å tiltrekke seg privat kapital. Målgruppen er innovative prosjekt med stort potensial for vekst og verdiskaping i Norge. Ordningen er delt inn i to faser: markedsavklaring og kommersialisering.

## Hovedaktiviteter

Innvilget beløp til ordningen i 2020 pre-korona var 100 mill. kroner. Tas tiltakspakken med ble beløpet på 527 mill. kroner inkludert gjennomføringskostnad på 36,6 mill. kroner. Av beløpet gikk 10 prosent (kun Nærings- og fiskeridepartementet) til markedsavklaringstilskudd og 90 prosent (kun Nærings- og fiskeridepartementet) til kommersialiseringstilskudd. I forbindelse med tiltakspakken opprettet Innovasjon Norge et nytt tilbud i 2020: kommersialiseringstilskudd fase 2. Denne fasen ble opprettet for å sørge for kapitaltilgang til gode prosjekter som allerede hadde mottatt tilskudd, men som hadde behov for ytterligere kapital grunnet markedsmessige endringer eller utfordringer knyttet til å innhente privat kapital. Fase 2 ble også brukt i kombinasjon med fase 1 for å styrke gode prosjekter med stort potensial og høy risiko på både teknologi og markedssiden hvor behovet for tilskudds-finansiering var høyere.

Midlene fra tiltakspakken ble altså brukt både til å igangsette nye prosjekter, men også til å styrke gode prosjekter. De fleste prosjektene som finansieres er lokalisert i de store byregionene.

Tabell 3.4-3 Fordeling av antall tilsagn og beløp i mill. kroner til landsdekkende etablerertilskudd. 2020. Tall for 2019 i parentes.

Leveranse	Ramme	Forbruk	Antall tilsagn
Markedsavklaring (nasjonal ramme)		51,2 (34)	358 (360)
Kommersialisering fase 1		266,5 (111)	390 (169)
Kommersialisering fase 2		209	199
<b>Totalt</b>	<b>526,6 (140)</b>	<b>526,7 (145)</b>	<b>947 (529)</b>

Det mobiliseres særskilt til ordningen gjennom nettsider, mobiliseringstilbudet Idé til marked og Gründertelefonen. Markedsavklaringstilskuddet leveres av Vekst- og gründersenteret (se omtale under kap. 3.9.21 Vekst- og gründersenteret) i Førde, mens kommersialiseringstilskuddet leveres gjennom alle Innovasjon Norges regionskontorer.

For markedsavklaringstilskuddet foregår sparring i all hovedsak per telefon og digitalt. For kommersialiseringstilskuddet, så avklarer man først hvilke prosjekter man skal gå videre med, og de som går videre får sparring på forretningsutvikling fra sitt regionskontor.

## Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Mottakere av etablerertilskudd har en betydelig gjennomsnittlig årlig mervekst sett i forhold til kontrollgruppen for alle effektindikatorene. De siste målingene fra Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) viser at kunder av landsdekkende etablerertilskudd har en årlig gjennomsnittlig mervekst i salgsinntekter på 21,1 (20,7 i 2019) prosentpoeng mer enn kontrollgruppen, tilsvarende tall for verdiskaping er 19,2 (16,1 i 2019), for produktiviteten 15,4 (14,5 i 2019) og 6,2 (5,4 i 2019) for årsverk. Estimatenes er jevnt over noe høyere enn for 2019-målingen. Dette er bra, og forventet

siden effektene av årene med økt innsats for gründere (Gründerplanen) begynner å slå inn i estimatene fordi de måles over tre års intervaller.

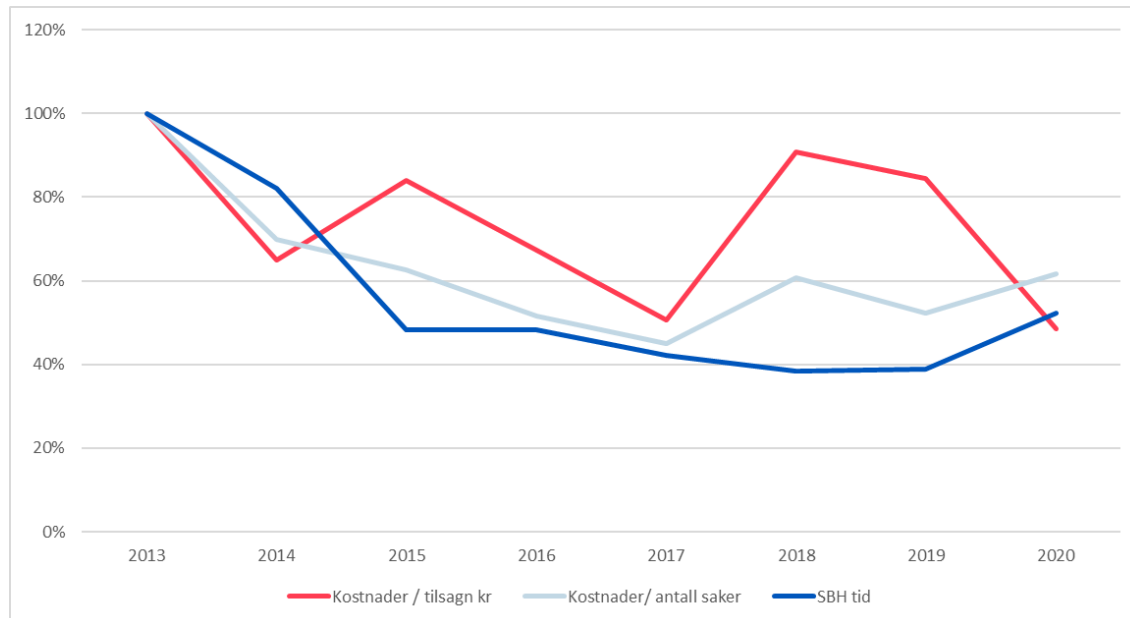
En viktig resultatindikator er innovasjonshøyde i prosjektene. Innovasjon Norge er opptatt av å finne de riktige prosjektene, det vil si innovative prosjekter med stort potensial for vekst og verdiskaping i Norge. En innovasjonshøyde på internasjonalt nivå indikerer et høyt innovasjonsnivå. Landsdekkende etablerertilskudd har høyt innovasjonsnivå i sakene, med en liten oppgang fra året før var innovasjonshøyden på internasjonalt nivå på 77 prosent i 2020 (73 i 2019).

Førundersøkelsen 2020 fra kundeeffektundersøkelsen viser addisjonalitet i stor grad på 77 prosent (72 prosent i 2019) og i middels grad på 21 prosent (23 prosent i 2019) for landsdekkende etablerertilskudd. Kundene synes i stor grad at tjenesten de fikk fra Innovasjon Norge var utløsende for prosjektet sitt.

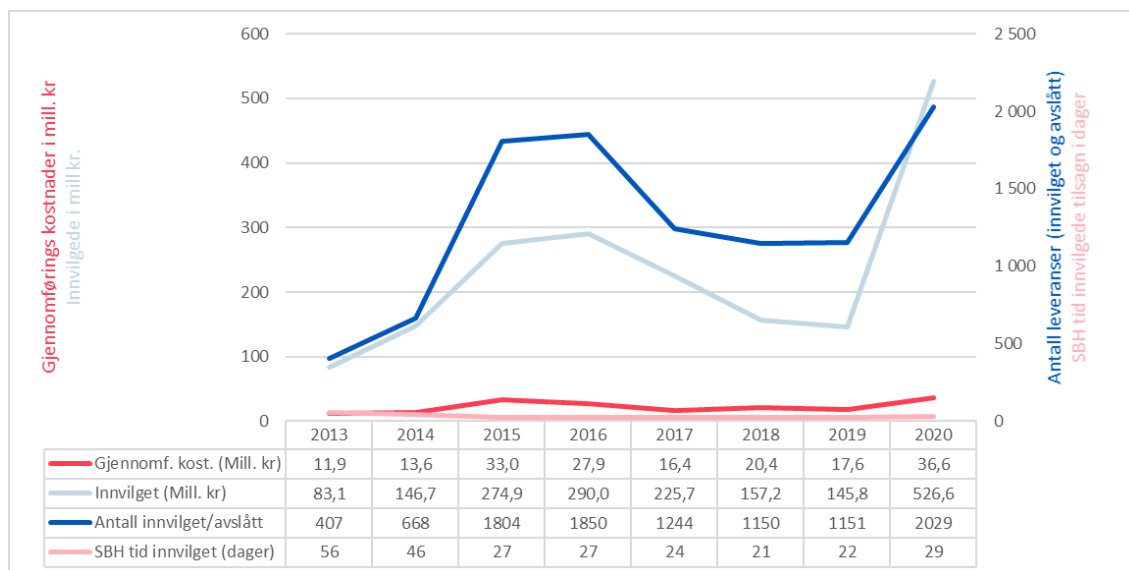
### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

Gjennomføringskostnad i 2020 var 36,6 mill. kroner for landsdekkende etablerertilskudd (40,4 mill. kroner for landsdekkende og distriktsrettet samlet). Kostnaden knytter seg hovedsakelig til timer ved regionkontorene og Vekst- og gründersenteret.

Figur 3.4:1 Kostnadseffektivitet for Landsdekkende etablerertilskudd over tid. Indeks 2013 = 100



Figur 3.4:2 Kostnadseffektivitet for Landsdekkende etablerertilskudd over tid.



Merk at gjennomføringskostnad her er justert for finansieringen mellom oppdragsgiverne, og det er Nærings- og fiskeridepartementets finansiering som vises i grafen over.

Grafen viser gjennomføringskostnader og saksbehandlingstid for landsdekkende markedsavklaringstilskudd og kommersialiseringstilskudd. Innovasjon Norge har de senere årene gjennomført tiltak for å effektivisere og redusere kostnader knyttet til leveranse av tjenesten. Fra 2013 til 2020 er gjennomføringskostnadene knyttet til tjenesten nesten halvert per sak. Fra 2019 til 2020 har gjennomføringskostnaden økt noe, dette skyldes antageligvis utfordringer knyttet til effektivitet i forbindelse med hjemmekontor store deler av året.

### 3.4.2 Innovasjonslån og garantier (inklusive tiltakspakke)

#### Formålet med tjenesten

Innovasjonslån skal i henhold til oppdraget stimulere til utvikling av innovative vekstbedrifter og primært benyttes i tidligfase og kommersialiseringfase, men kan også brukes til å finansiere investerings- og utviklingsprosjekter. Garantier for driftskreditt gis til små og mellomstore bedrifter som har problemer med å skaffe seg finansiering i bank på grunn av manglende pantesikkerheter. Under vekstgarantiordningen som ble etablert i 2017, innvilger Innovasjon Norge tapsgarantier overfor samarbeidende norske banker for lån og driftskreditter disse gir til innovative og vekstkraftige bedrifter som mangler pantesikkerheter. Garantiavtalen med det Europeiske investeringsfondet (EIF) om denne ordningen innebærer en risikodeling mellom långivende bank, EIF og Innovasjon Norge. Siden 2017 har Innovasjon Norge også hatt en avtale med EIF om å dele risiko for tap på en definert portefølje av våre egne innovasjonslån og risikolån i distriktene. Denne avtalen utløper i 2021.

### Hovedaktiviteter

I 2020 ble det totalt innvilget nye lån for 2 336 mill. kroner; herunder 396 oppstartlån på til sammen 722 mill. kroner. Det er i 2020 innvilget innovasjonslån med garanti fra Det europeiske investeringsfondet (EIF) på 528 mill. kroner, og norske banker har innvilget nye lån til innovative og vekstkraftige små og mellomstore bedrifter på 468 mill. kroner under vekstgarantiordningen. Det var i budsjettet fastsatt en ramme for nye garantier på 160 mill. kroner. Denne ble utnyttet med 75,6 mill. kroner.

Vekstgarantiordningen er en porteføljegaranti iverksatt gjennom rammeavtaler med 14 norske banker. Dette innebærer at Innovasjon Norge yter garantier som er begrenset til å dekke 75 prosent av endelig tap på enkeltlån, men begrenset til 20 prosent på porteføljebasis. Det er långivende bank som foretar all kredittvurdering. Garantien utgjør en supplerende sikkerhet i saker hvor låntaker vurderes kredittverdigg, men mangler tilfredsstillende sikkerheter for bankfinansiering.

For vekstgarantiordningen har Innovasjon Norge en avtale om risikoavlastning fra EIF. Kontragarantiavtalen forplikter EIF til å dekke 50 prosent av Innovasjon Norges tap under ordningen. Avtalen med EIF gjelder for en utlånsportefølje på 2 000 mill. kroner i perioden fra 2017 og ut 2021.

Oppstartlån innvilges foretak yngre enn fem år med potensial for innovasjon og vekst. Det kan innvilges lån inntil 1,5 mill. kroner. Som følge av koronakrisen ble denne grensen midlertidig økt til 2,4 mill. kroner i 2020. Alle lån gis med rentefritak i to år; økt til 2,5 år i 2020, og lånene skal innfris i sin helhet etter fire år. Lånene er innrettet slik at det gir en risikoeksponering tilnærmet 50/50 fordelt på offentlig og privat risikokapital. Det er et krav at det kommer ny kontant egenkapital inn i selskapet sammen med lånet og lånet utbetales i takt med den private kapitalen.

Bakgrunnen for oppstartlånet er et ønske om å dreie mot mer bruk av lån også i tidligere faser, øke tilgangen til kapital og samtidig stimulere privat kapital. Oppstartlån er et alternativ til kommersialiseringstilskudd og passer for bedrifter som har tilgang på egenkapital, men ikke er i posisjon til banklån.

I 2020 mottok Innovasjon Norge totalt 981 søknader om innovasjonslån og garantier mot 412 i 2019.

Totalt ble næringslivet tilført risikolån på nesten 2,65 mrd. kroner når risikolån over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett inkluderes. Tilsagnsomfanget i 2020 økte kraftig som følge av økte utlånsrammer i forbindelse med covid-19. Likevel ble ikke hele utlånsrammen benyttet fullt ut. Dette skyldes dels generell usikkerhet i store deler av næringslivet som følge av covid-19, men også det forhold at arbeidet med krisepakken først kom skikkelig i gang i 2. kvartal. Avsetning til tapsfond i 2020 utgjorde 877,4 mill. kroner, noe som tilsvarer 36 prosent av de totale innvilgede lån og garantier.

Tabell 3.4-4 Oversikt over forbruk i 2020. 2019 i parentes. Mill. kroner.

Leveranse	Forbruk	Antall tilsagn
Innovasjonslån	1 084 (449)	311 (71)
EIF lån	528 (198)	66 (23)
Oppstartlån	722 (179)	396 (126)
Vekstgaranti (maks garantiansvar)	35 (31)	171 (128)
Garantiordning IN	23 (9)	7 (6)

I 2020 var fordelingen av antall tilsagn på delmålene 49 prosent til gründere og 51 prosent til vekstkraftige bedrifter mot henholdsvis 60 og 40 prosent i 2019. Oppstartlånet, som retter seg mot foretak yngre enn fem år med potensial for innovasjon og vekst, er hovedårsaken til den relativt store andelen lån til gründere. Målt i innvilget beløp er fordelingen 34 prosent til gründere og 66 prosent til vekstkraftige bedrifter mot henholdsvis 40 og 60 prosent i 2019. Disse tallene viser at det i 2020 har skjedd en dreining mot at innovasjonslån i økende grad har gått til etablerte vekstbedrifter.

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Estimatene på effektindikatorerne salgsinntekter, verdiskaping, produktivitet, årsverk og kapitalrentabilitet er målt av Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) for Innovasjon Norges virkemidler og er sett i forhold til en kontrollgruppe med liknende bedrifter. Estimatene for kunder med innovasjonslån er høye, og betydelig høyere enn gjennomsnittet for alle ordninger og alle oppdrag. Estimatene viser gjennomsnittlig årlig mervekst i prosentpoeng. Det betyr i praksis at gjennomsnittlig mervekst i verdiskaping for de som får benytte dette tilbudet, er på om lag 18,1 prosent mer enn de i den sammenliknede kontrollgruppen.

Produktivitetsvekst på 9,4 prosentpoeng årlig mer enn kontrollgruppen er også et tilfredsstillende resultat. Gjennomsnittlig produktivitetsvekst i næringslivet varierer normalt mellom en til to prosent i året. Salgsinntekter gir 23,9 prosentpoeng gjennomsnittlig mervekst. Årsverk gir 5,2 prosentpoeng gjennomsnittlig mervekst, og kapitalrentabiliteten 0,6 prosentpoeng. Bortsett fra kapitalrentabilitet er alle estimatene er statistisk signifikante.

Innovasjonsnivået for prosjekter som finansieres med innovasjonslån er fortsatt høy. 84 prosent av tilsagnene er prosjekter med innovasjonshøyde på nasjonalt og internasjonalt nivå - noe lavere enn i fjor. Ambisjonen er å opprettholde et høyt innovasjonsnivå for innovasjonslån.

Tabell 3.4-5 Innovasjonsnivå. Prosent av beløp.

Innovasjonsnivå	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	1 %	3 %	3 %	1 %	2 %	1 %

Innovasjonsnivå	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på regionalt nivå	4 %	2 %	1 %	1 %	1 %	1 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	10 %	10 %	11 %	9 %	8 %	9 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	76 %	78 %	80 %	82 %	81 %	75 %
Ikke relevant	9 %	7 %	5 %	7 %	8 %	14 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

Tjenestene benyttes ellers hovedsakelig til vare- og tjenesteinnovasjon og 81 prosent av innvilget beløp gikk til dette. 71 prosent av innvilgningene gikk til bedrifter med inntil 20 ansatte mot 78 prosent i 2019. I 2020 har 48 prosent av årets tilsagn blitt vurdert til å ha miljøeffekt mot 43 prosent i 2019. 14 prosent av de samlede tilsagnene er kategorisert som kvinnerettet mot bare 10 prosent i 2019.

Den geografiske fordelingen av tilsagte innovasjonslån i 2020 viser at det er gitt slike lån i alle fylker. Møre og Romsdal og Oslo fikk størst andel av totale innvilgninger med henholdsvis 17 prosent og 25 prosent. Innovasjonslån er særlig aktuelle for bedrifter i sentrale strøk, men prosjekter som oppfyller kriteriene andre steder i landet blir også finansiert med innovasjonslån. 74 prosent av tilsagnene har gått til bedrifter lokalisert utenfor virkeområdet, mot 83 prosent i 2018.

De næringene som får den største delen av utlånene, er informasjon og kommunikasjon med 35 prosent og industri med 29 prosent.

Tabell 3.4-6 Driftsrisiko nye tilsagn innovasjonslån og garantier. Prosent av beløp.

Driftsrisiko	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A	2 %	8 %	5 %	3 %	4 %	4 %
B	34 %	29 %	26 %	29 %	23 %	21 %
C	64 %	63 %	69 %	68 %	73 %	75 %
D	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

Risikobildet av nye innovasjonslån og garantier er preget av stabilitet, men med et klart og økende tyngdepunkt på bedrifter med høy driftsrisiko (kode C). Konsentrasjonen om risikoklasse C økte i 2020, noe som skyldes en relativt stor andel oppstartlån av totale innvilgninger. Driftsrisiko D innebærer at virksomheten anses å ha mer enn 50 prosent sannsynlighet for konkurs. Lån skal dermed normalt ikke innvilges til denne kategorien.



Høsten 2019 ble det foretatt en følgeevaluering av ordningen med oppstartlån av Menon. Den samlede vurdering er at oppstartlån har et potensial til å være et relevant, effektivt og addisjonelt virkemiddel. Dette bygger på selskapenes tilbakemelding knyttet til addisjonalitet, samt gjennomgang av ordningens design- og beslutningsgrunnlag. Ettersom de første lånene som er innvilget forfaller først om mot slutten av 2021, er det derimot lite informasjon tilgjengelig knyttet til hvor stor den reelle risikoen i ordningen er. Ordningen treffer målgruppen godt, og oppstartsselskapet får mer finansiering på et tidlig tidspunkt, noe som innebærer at tiden frem til vekst reduseres.

Ordningen reduserer utvanningen for gründerne og sørger for gode incentiver gjennom hele utviklingsløpet. Låneordningen er innrettet mot det segmentet hvor markedssvikten muligens er størst, det vil si unge nyetablerte bedrifter med innovative produkter med høy risiko og stort vekstpotensial. En positiv mekanisme som forsterker potensialet for å løse opp markedssvikten, er kravet om det må tilføres privat kapital på minimum 40 prosent av oppstartlånet. Dette sikrer at det også er andre som har tro på selskapet og som er villig til å ta risikoen med å investere. Videre er det en fordel med ordningen at det er stor fleksibilitet med hensyn til hva foretaket kan bruke finansieringen på. Det sikrer at midlene anvendes der foretaket vurderer at det er størst behov, enten det er investering eller drift.

#### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

For landsdekkende låne- og garantiordningene er resultat før tap på utlån 22 mill. kroner (27 mill. kroner i 2019). De bokførte tapene var 78 mill. kroner (mot 138 mill. kroner i 2019). Bokført tap i 2020 utgjør 3,2 prosent av porteføljen ved utgangen av 2020 mot 4,4 prosent ved utgangen av 2019. I et normalt år bør bokførte tap utgjøre mindre enn fem prosent av porteføljen.

Driftskostnadene er økt fra 76 mill. kroner i 2019 til 97 mill. kroner i 2020. Økningen i driftskostnadene skyldes dels noe økte timepriser på vårt arbeid med lånene, men i hovedsak et større utlånsvolum.

Se for øvrig omtale under kap. 11.2.3 Effektiviteten i driften av de ulike ordningene, hvor kostnadsutviklingen/-effektiviteten for låneordningene er nærmere gjennomgått.

Det ble innvilget færre innovasjonslån enn ønskelig i 2020, og utlånsrammen ble ikke fullt utnyttet. Utnyttelsen av garantiavtalen med EIF var heller ikke så stor som ønskelig. Årsakene til dette er sammensatt, men en årsak er trolig noe manglende mobilisering i Innovasjon Norge.

Utlånsrammen i 2021 er 2 000 mill. kroner, og det legges opp til at rammen skal kunne utnyttes mest mulig til tross for at bevilgningen til tapsfond er begrenset. Det er en avgjørende forutsetning at det blir gjennomført en mobilisering på utlånssiden både sentralt og regionalt. Dette er et arbeid som må prioriteres i 2021. Ambisjonen er ellers at inntil 175 mill. kroner skal være oppstartlån.

### 3.4.3 Landsdekkende innovasjonstilskudd (ekstraordinært innovasjonstilskudd)

I kap. 3.1.4 Landsdekkende virkemidler for innovasjon redegjøres det nærmere for fellestrekk knyttet til innovasjonskontrakter, miljøteknologiordningen, ekstraordinært innovasjonstilskudd og innovasjonslån.

#### Formålet med tjenesten

Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 (heretter bare innovasjonstilskudd) ble etablert i april 2020 som del av krisepakken for covid-19.

Målgruppen for innovasjonstilskudd er innovative bedrifter med internasjonalt vekstpotensial. Å gjennomføre et innovasjonsprosjekt bidrar til å styrke bedriftens konkurransekraft og posisjonere bedriften for internasjonale markeder. Et innovasjonsprosjekt har til hensikt å utvikle, eller vesentlig forbedre, et nytt produkt, ny prosess eller tjeneste. For å kvalifisere til tilskudd, må søker beskrive innovasjonen i prosjektet, og innovasjonshøyden skal være på internasjonalt nivå.

#### Hovedaktiviteter

I 2020 ble det innvilget 2 098,5 mill. kroner i tilskudd, fordelt på 1 149 prosjekter.

Søknadsinngangen var på 5 583,3 mill. kroner. I løpet av 2020 ble det avslått, returnert og trukket prosjekter for 2 418,7 mill. kroner. Ved utgangen av året lå det prosjekter på rett under 400 mill. kroner til behandling på ordningen. I 2021 vil disse bli vurdert for andre virkemidler i Innovasjon Norge før de eventuelt blir returnert eller avslått.

Det ble innvilget 380 forstudier fra innovasjonstilskuddet, hvilket utgjør til sammen 220 mill. kroner. I et normalår forventer Innovasjon Norge at bedrifter gjennomfører forstudier/forprosjekt for egen kostnad før de eventuelt søker Innovasjon Norge om et hovedprosjekt. Da Innovasjon Norge fikk ansvar for det ekstraordinære innovasjonstilskuddet i april 2020, ble finansiering av forstudier/forprosjekt ansett som en god mulighet for bedrifter å nytte ledig kapasitet til å vurdere nye forretningsområder og utviklingsprosjekter. Når det viser seg at forstudier/forprosjekt utgjør nærmere 45 prosent av antallet saker, indikerer dette at tilbudet ble tatt godt imot.

Innledningsvis var det ikke noen beløpsbegrensning knyttet til forstudier/forprosjekt. Det forventes at slike forstudier skal være av kort varighet og aktivitetene skal begrense seg til en risikoanalyse (SWOT) for et planlagt videre løp. I september ble det satt en beløpsbegrensning på 500 000 kroner til forstudier.

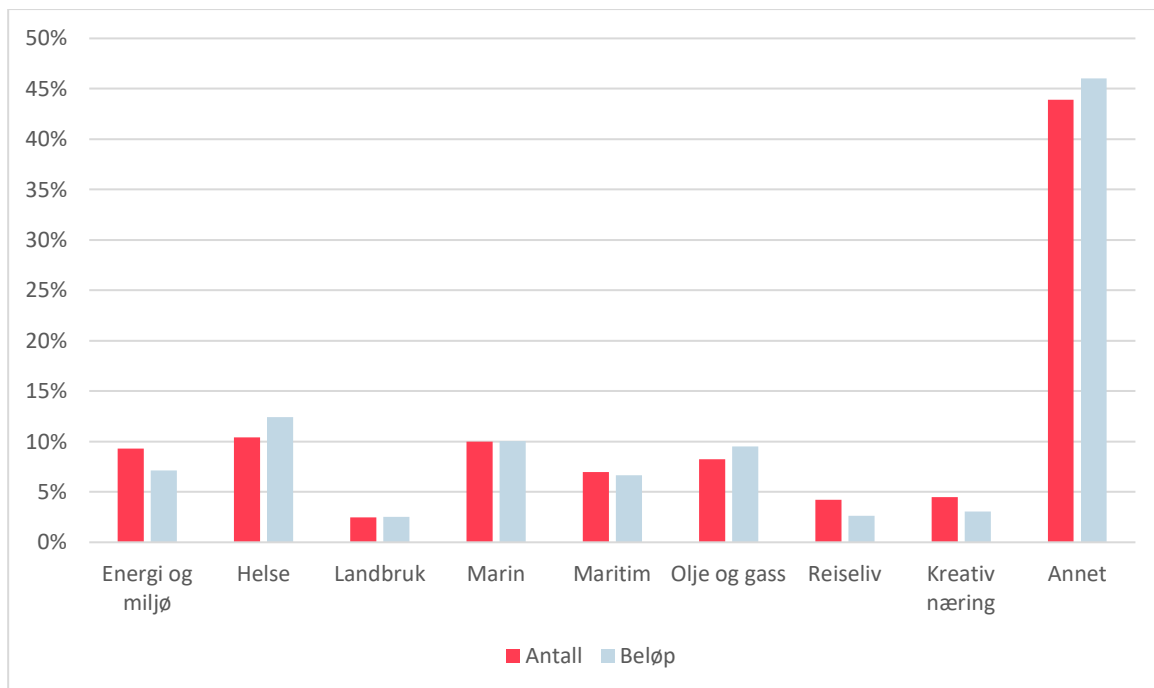
Bedrifter som mottok finansiering til forstudier i 2020 ble informert om at det ekstraordinære innovasjonstilskuddet ikke ville videreføres. Bedrifter ble derfor anmodet om å bruke forstudiet til å avklare finansieringsalternativ for et hovedprosjekt, både hos Innovasjon Norge og andre virkemiddelaktører, særlig Skattefunn kan være relevant for mange.

Gjennomsnittbeløp per bevilgning til hovedprosjekt (fratrasket finansiering som har gått til 500 forstudier) er 2,75 mill. kroner (1 815 mill. kroner/660 prosjekt).

De aller fleste prosjektene er definert som produkt-/tjenesteinnovasjon (84 prosent), men en betydelig andel (13 prosent) er benyttet til prosess- og organisatorisk innovasjon. Dette er antakeligvis et resultat av at Innovasjon Norge bevisst har åpnet for denne type innovasjon i 2020. Halvparten av prosjektene i denne kategorien (82 prosjekt) er forstudier.

Det kan være interessant å se hvordan tilskuddene fordeler seg på ulike fagområder. Det mest interessante er at 45 prosent av både beløp og antall tilskudd ikke knytter seg til noen av de fagområdene som Innovasjon Norge tidligere har definert som satsingsområder (Annet). Ved å se litt nærmere på denne kategorien, finner man at den største andelen er IKT-relaterte prosjekter.

Figur 3.4:3 Fordeling av tilskudd på fagområder i 2020.



### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Det ekstraordinære innovasjonstilskuddet oppnådde målet for bevilgning av rammen. Tilskuddet fordeler seg på delmål 1 (453,4 mill. kroner, som utgjør 22 prosent) og delmål 2 (1 639 mill. kroner, som utgjør 78 prosent). Denne fordelingen skyldes i all hovedsak at man i 2020 har hatt en romslig ramme for etablerertilskudd som følge av krisetiltak, og derfor har kunnet bevilge unge bedrifter finansiering fra oppstartsvirkemidlene.

I kundefeffektundersøkelsene - førundersøkelsen 2020 melder mottakerbedriftene at tilskuddet har høy addisjonalitet; 81 prosent melder tilbake at de ikke ville ha gjennomført prosjektet uten

tilskuddet. Det er kun tre prosent som sier at de trolig ville ha gjennomført prosjektet uansett. Dette samsvarer med nivået på andre innovasjonstilskudd (miljøteknologiordningen 82 prosent og innovasjonskontrakter 87 prosent)

Innovasjonsnivået ligger på internasjonalt nivå for 80 prosent av prosjektene. Det er lavere enn for andre innovasjonsvirkemidler i et normalår, men reflekterer behovet i 2020 for innovasjonsaktiviteter for bedrifter med ledig kapasitet og omstillingsbehov. De første månedene av oppdraget (april-juni) ble det kommunisert at prosjektene som ble finansiert som et minimum måtte ha et nasjonalt marked. Dette førte til en forståelse av at det også var tilstrekkelig med nasjonal innovasjonshøyde, hvilket ikke nødvendigvis er det samme. Som følge av dette, ble det i juni gjort presisering i policy om at prioriterte prosjekter skulle ha internasjonal innovasjonshøyde.

Innovasjonshøyde og risiko henger sammen. For ekstraordinært innovasjonstilskudd er 57,3 prosent<sup>25</sup> av prosjektene definert som «høy risiko» (karakter 5 eller 6 på en skala fra 1 til 6). Dette er lavere enn for andre innovasjonsvirkemidler, som Innovasjonskontrakter og Miljøteknologiordningen, også i 2020.

#### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Gjennomføringskostnader for innovasjonstilskuddet var i 2020 46,6 mill. kroner for administrasjon av selve ordningen (saksbehandling, rådgivende panel og oppfølging). Det utgjør en gjennomføringskostnad på om lag 2 prosent.

### **3.4.4 Tilskudd til Bioøkonomiordningen**

#### **Formålet med tjenesten**

Bioøkonomiordningen støtter bedrifter som utvikler produkter og løsninger for effektiv og bærekraftig bruk av bioressurser i eksisterende og nye verdikjeder. Målet er å bygge biobasert industri i Norge og bidra til økt verdiskaping basert på bioressurser fra hav, jord og skog. Det er et internt mål at ordningen skal være fleksibel og kunne virke utløsende for andre virkemidler i og utenfor Innovasjon Norge.

Bioøkonomiordningen er en samling av virkemidler fra Nærings- og fiskeridepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet, som ble opprettet i 2017 som en forenkling av virkemiddelporteføljen.

Målgruppen for ordningen er bedrifter, uavhengig av størrelse, som utvikler og tar i bruk løsninger for produksjon, foredling og distribusjon av bioressurser. Midler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (18,9 mill. kroner) benyttes til prosjekter i distriktskommuner, og midler fra Landbruks- og matdepartementet (3,1 mill. kroner) benyttes til prosjekter tilknyttet jord og skog (landbruk). Midler fra Nærings- og fiskeridepartementet (55 mill. kroner) brukes til

---

<sup>25</sup> Forstudier/forprosjekt har ikke blitt vurdert for projektrisiko og disse er derfor tatt ut av populasjonen.

prosjekter over hele landet, inkludert internasjonalisering og innovativ bruk av tre. Biogasspilotordningen fra Klima- og miljødepartementet ble en del av bioøkonomiordningen i revidert nasjonalbudsjett 2019.

### Hovedaktiviteter

Bioøkonomiordningen er et fleksibelt virkemiddel der ulike prosjekter kan få støtte, eksempelvis innenfor forskning og utvikling (FoU), opplæring/kompetansedeling og markedsrettet forretningsutvikling. På grunn av høy etterspørsel og begrensede rammer, undersøkes muligheten for å bruke andre virkemidler, både innenfor og utenfor Innovasjon Norge, før bioøkonomiordningen benyttes. Muligheter der støtte av forprosjekter i bioøkonomiordningen vil kunne utløse videre finansiering fra andre virkemidler er høyt prioritert. Dette forutsetter blant annet tett dialog med Forskningsrådet, Enova og Siva.

Innovasjon Norge har prioritert mobilisering til følgende fire strategiske områder: Merkevarebygging – Sunn mat fra hav og land, Bioraffinering – Industrialisering basert på nye råvarer og sidestrømmer, Bygg i tre – Kompetanse og marked og Biosmart – Digitalisering og automatisering i biosektorene. For aktiviteter knyttet til biogass og bioenergi, henvises til henholdsvis rapportering for kap. 8.2 Biogasspiloter og kap. 5.4 Kap. 1150, post 50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket.

Det ble i 2020 innvilget 121,9 mill. kroner innenfor bioøkonomiordningen (inkludert Klima- og miljødepartementets Biogasspilot) til 152 prosjekter, hvorav 97 med virkemidler fra Nærings- og fiskeridepartementet. Etterspørselen har, som tidligere år, vært stor etter de landsdekkende midlene fra Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (til sammen fire prosjekter). I 2020 har også etterspørselen vært høy innenfor de distriktsrettede midlene fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (det er innvilget 27,5 mill. kroner til 41 prosjekter). For å bedre dekke etterspørselen i bioøkonomiordningen ble rammen økt med 30 mill. kroner internt mellom virkemidler (under post 50, Nærings- og fiskeridepartementet).

Prosjekter som har kvalifisert til andre virkemidler i og utenfor Innovasjon Norge, er finansiert fra andre ordninger. Spesielt er andre distriktpolitiske virkemidler og Miljøteknologiordningen brukt. I tillegg har man gjennom 2020 benyttet innovasjonstilskudd (tiltaksplan) fleksibelt og aktivt også innenfor bioøkonomi og biobaserte næringer.

Hovedaktiviteter innenfor de fire strategisk prioriterte områdene i tillegg til felles handlingsplan Bioøkonomi:

#### **Merkevarebygging – Sunn mat fra hav og land**

Full utnyttelse av råstoffet og mer foredling er viktige fokusområder i bioøkonomiordningen. Dette i kombinasjon med produktutvikling og merkevarebygging er prosjekter og aktiviteter som Innovasjon Norge mobiliserer til og i 2020 har vi sett en økning av prosjekter innen tematikken. Et annerledes år 2020 førte til utsettelse av en del sentrale internasjonale møteplasser for

sjømatnæringen, samtidig som digitale arenaer hadde en enorm utvikling. Deltagelse på Nor-Fishing digital var ett av disse nye møtearenaene hvor Innovasjon Norge også deltok. E-handel tar en stadig større andel når det gjelder kjøp og salg, inkludert produkter i mat- og drikkekategoriene. I EU-området ble det netthandlet for 636 mrd. euro i 2019, en økning på 14 prosent fra året før. For 2020 er veksten anslått til å bli nær 13 prosent. Innovasjon Norges kontorer i Spania, Italia, Frankrike og Tyskland har undersøkt og kartlagt ulike markedsforhold og aktuelle forretningsmuligheter for e-handel med norske mat- og drikkevareprodukter i de fire respektive markedene. Markedsrapportene ble presentert på et webinar hvor det var bred deltakelse fra bedrifter innen sjømat og tang, landbruksprodukter og drikkeprodukter.

### **Bioraffinering – Industrialisering basert på nye råvarer og sidestrømmer**

Hovedsatsingene innen bioraffinering og mobilisering av nytt bioråstoff er blitt videreført. Det ble arrangert tre webinarer om avansert foredling av marint restråstoff. Nye kilder til fôr konsentrerer seg om mikrobiell produksjon (fra trevirke eller industrigasser) og fangst av nye marine arter (krill, rauåte og mesopelagisk fisk). De fleste initiativene innen dyrking av tare retter seg fortsatt primært mot mat.

Gjennom 2020 har det vært økende oppmerksomhet rundt karbonresirkulering (avfall og industrigasser), som et område der Norge har komparative fortrinn. Gjennom deltagelse i Prosess21 har det blitt laget en oversikt over store norske prosjekter innen CCU (fangst og utnyttelse av karbon) og tilhørende anbefalinger. Mange av disse prosjektene er knyttet til internasjonal interesse og teknologisamarbeid. I forbindelse med karbonresirkulering er bærekraft meget viktig og Innovasjon Norge har vært co-arrangør av to OECD-webinarer om bærekraftsindikatorer og policyutforming.

### **Bygg i tre – Kompetanse og marked**

Det har gjennom 2020 vært høy aktivitet i kompetansedeling knyttet til bruk av tre i store konstruksjoner gjennom de regionale tredriverne (pådrivere for bruk av tre i det nasjonale tredrivernet). Man har tatt i bruk digitale plattformer for webinarer, befaringer og kursing som har vært etterspurte over hele landet. Gjennom 2020 har det blitt gjort kartleggingsstudie av markedsmuligheter i Frankrike og videre arbeid knyttet til klyngesamarbeid og eksportrettet program i Tyskland. Inn mot 2020 ser man på muligheten for nordisk samarbeid, og markedsmuligheter i flere europeiske byer. Verdenskonferansen for treutvikling WCTE Oslo er besluttet flyttet fra 2022 til 2023 på grunn av koronaforskyvinger. I løpet av året er Norwegian Wood Cluster tatt opp i det nasjonale klyngeprogrammet og utviklingsprosjekter er gitt støtte over hele landet i både bioøkonomiordningen og andre virkemidler. Flere av utviklingsprosjektene er også med mål om å bygge ny industri. Den største industrinyheten innen tre i 2020 er Vestre sin igangsetting av miljøambisiøs fabrikk i Magnor. Flere av forbildeprosjektene som eksempelvis «Finansparken» og «Gaining by sharing» i Stavanger har vunnet prestisjetunge arkitekturpriser. I prosjektet «Nytt regjeringskvartal» blir det satsing på norsk tre og flere innovasjonsløp i spill mellom leverandører og Statsbygg/Team Urbis. Inn mot 2021 fortsetter merkevarebyggingen av tresatsingen.

**Biosmart – Digitalisering og automatisering i biosektorene**

Nye produksjons- og distribusjonsmetoder ved hjelp av sensorer, droner, maskinlæring og skyløsninger er en del av løsningen for mer effektive og bærekraftige matsystemer. For å understøtte denne utviklingen har Innovasjon Norge, i samarbeid med Norsk Landbrukssamvirke, Forskningsrådet, Norsk forening for elektronikk og automasjon arrangert AgriTech 2020 (tidligere LandTek), som i år ble arrangert som en heldigital konferanse med påfølgende B3Match for deltakerne. Nytt av året var et tett samarbeid med og presentasjon av svenske kunnskapsmiljø og bedrifter.

Som et ledd i å styrke eksport av norske agritek-produkter og løsninger var dette tema under Business Forum i Kenya i februar, etterfulgt av fire webinar i andre halvdel av 2020. Det har også vært en satsing på å vise frem norske agritek-selskaper i Sørøst-Asia med Innovasjon Norges kontor i Singapore som hovedsamarbeidspartner i tillegg til relevante miljøer i Singapore.

**Felles handlingsplan bioøkonomi (Innovasjon Norge, Forskningsrådet og SIVA)**

Publikasjon av "Felles handlingsplan for bioøkonomi" og indikatorrapport for status på norsk bioøkonomi: [Styrker satsing på bioøkonomi med ny handlingsplan \(innovasjon norge.no\)](https://www.innovasjon norge.no/nyheter/2020/09/24/styrker-satsing-pa-bioekonomi-med-ny-handlingsplan). Gjennom felles handlingsplan synliggjøres tilgjengelige tjenester i virkemiddelapparatet, og det legges spesielt fokus på hvordan disse kan utnyttes mest hensiktsmessig for å utløse utvikling av norsk bioøkonomi. Indikatorrapporten «Socioeconomic indicators to monitor Norway's bioeconomy in transition» er skrevet av NIFU på oppdrag fra Innovasjon Norge og Forskningsrådet, og gir status på biobasert næringslivs rolle i norsk sysselsetting og verdiskaping. Som følge av handlingsplanen har det i arbeidsgruppen blitt satt særlig fokus på å innarbeide bioøkonomi i organisasjonenes øvrige tjenester og program. Arbeidsgruppen har også aktivt mobilisert næringsliv til å benytte seg av disse mulighetene. Fokusområder 2020 har vært a) Privat-offentlig samarbeid, b) Innovasjon i det offentlige, c) Grønn konkurranseplattform. Det har foruten ukentlige møter i arbeidsgruppen for felles handlingsplan blitt avholdt to koordineringsmøter med god oppslutning av rådgivere på tvers av Forskningsrådet, SIVA, og Innovasjon Norge. Målet med disse møtene har vært å øke felles faglig forståelse, henvisningskompetanse, og initiere nye samarbeid på tvers av organisasjonene.

**Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Ordningen gjør det godt når det gjelder nasjonal og internasjonal innovasjonshøyde, som er på 79 prosent (118 av 149 prosjekter). Prosjektene er både rettet mot et hovedsakelig nasjonalt marked (60 prosent) og et internasjonalt marked (34 prosent).

Av type innovasjon er flertallet av prosjektene innenfor kategorien produkt-/tjenesteinnovasjon og prosessinnovasjon med 133 av 149 prosjekter (89 prosent).

Det er en god regional fordeling av prosjektene med alle fylker godt representert. Fylket med flest finansierte prosjekter er Agder med 34 prosjekter i 2020.

Prosjektene er kategorisert med positiv miljø- og samfunnseffekt i 134 og 127 av 149 saker (90 og 85 prosent). 41 av 149 saker er kategorisert som samarbeids- og flerbedriftsprosjekter (28 prosent).

Kundeeffektundersøkelsen – førundersøkelsen 2020 viser høy addisjonalitet på 77 prosent for denne ordningen. Det vil si at 77 prosent av kundene som mottok denne tjenesten sier at bioøkonomiordningen i stor grad var utløsende for prosjektet sitt. 20 prosent sier at den i noen grad var utløsende for prosjektet sitt, og kun 3 prosent sier at den i liten grad var utløsende.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Saksbehandlingen håndteres av et team på rundt ti personer, som har sitt daglig arbeid ved forskjellige kontorer i landet. Teamet har digitale møter annenhver uke der saker diskuteres og prioriteres, og kunnskap deles. Det legges ned et betydelig arbeid i samspill med oppdragsgivere og andre virkemiddelaktører som Forskningsrådet, Siva, Enova og DOGA for forenkling og effektivisering for søkere.

Bioøkonomiordningen har administrasjons- og gjennomføringskostnader på 11,2 mill. kroner i 2020. Dette fordeler på direkte prosjektkostnader med 1,7 mill. kroner og timekostnader på 9,5 mill. kroner. Nærings- og fiskeridepartementet er primær finansieringskilde for prosjektgruppen med 73 prosent.

## **3.4.5 Rentestøttefond (tiltaksplan)**

### **Formålet med tjenesten**

I regelverket for forvaltningen av tilskudd, lån og garantier knyttet til innovasjon – prosjekter, fond av 20.06.2016, er det fastsatt at det kan gis rentestøtte under innovasjonslåneordningen for å lette situasjonen for bedrifter med midlertidige betalingsvansker. Rentestøtte kan også gis i forbindelse med finansiering av utviklingsprosjekter i tidlig fase. Rentestøtte kan kun gis i særskilte tilfeller og i en avgrenset periode. Muligheten skal kun nyttes som alternativ til tilskudd.

### **Hovedaktiviteter**

I forbindelse med endringer i statsbudsjettet 2020 og tillegg til oppdragsbrev til Innovasjon Norge av 05.04.2020 ble 300 mill. kroner øremerket rentestøttefond. Den økte bevilgningen skulle lette situasjonen for bedrifter med midlertidige betalingsvansker, for eksisterende eller nye innovasjonslån og distriktsrettede risikolån. Rentestøtten kunne også gis til bedrifter i forbindelse med finansiering av utviklingsprosjekter i en tidlig fase. I 2020 ble rentestøttefondet i tillegg styrket med ytterligere 10 mill. kroner over posten, slik at fondet totalt ble tilført 310 mill. kroner.

I 2020 ble alle nye oppstartlån innvilget med 2,5 års rentefritak, og andre nye innovasjonslån ble innvilget med rentefritak i ett år.



Ved utgangen av 2020 var saldo på rentestøttefondet 322 mill. kroner etter å ha blitt belastet med 37 mill. kroner i løpet av året. Saldoen på fondet skal dekke tap av renteinntekter på oppstartlån og andre innovasjonslån i de nærmeste årene fremover som følge av de rentefritak som er innvilget på disse i 2020.

#### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Rentestøttefond er ikke en del av Innovasjon Norges mål- og resultatstyringssystem.

#### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Administrasjons- og gjennomføringskostnader er ikke relevant for ordningen.

### **3.4.6 Tilskudd til private innovasjonsmiljøer (tiltaksplanke)**

#### **Formålet med tjenesten**

Formålet med tilskuddsordningen var å opprettholde tilbud til oppstartsbedrifter og sørge for at gründer- og innovasjonsmiljøer som er en viktig brikke i det norske innovasjon-økosystemet ble overvelde krisen gjennom ordningen «Tilskudd til innovasjon- og gründermiljøer».

#### **Hovedaktiviteter**

Tiltaksordningen ble lyst ut og saksbehandlet i perioden april-juli 2020. Totalt fikk 29 miljøer innvilget 45 mill. kroner. Total ramme for ordningen var 50 mill. kroner.

#### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Tilskudd til private innovasjonsmiljøer er en tiltaksplanke og derfor ikke en del av Innovasjon Norges mål- og resultatstyringssystem. Tiltaket har gitt ny og verdifull innsikt i tilstanden på det norske innovasjons- og oppstartsøkosystemet. Mange av aktørene er veldig sårbare og driver nesten fra hånd til munn, mens noen på har klart å profesjonalisere driften sin og drives som kommersielle foretak. Felles for alle er at de i stor grad har en kundegruppe med lav betalingsvilje og er avhengig av at offentlige og større selskaper er med som sponsorer eller strategiske partnere og betalende kunder. Basert på innsikten vi har så langt ser vi et behov for å styrke dagens økosystem med ulike tiltak.

#### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Totale gjennomføringskostnader i 2020 var på 1. mill. kroner.

### **3.4.7 Tilskudd til klynger (tiltaksplanke)**

#### **Formålet med tjenesten**

Stortinget bevilget 50 mill. kroner til ekstraordinære tiltak for klynger på grunn av covid-19. Midlene skulle forsterke klyngenes arbeid for å mobilisere til nye innovasjonsprosjekter i næringslivet. Klyngene ble et naturlig kontaktpunkt for bedrifter som var rammet av krisen, samt at

klyngene har en infrastruktur og kompetanse til å initiere felles innovasjonsprosjekter. Tiltakspakkens midler ble kanalisert gjennom fire tiltak.

### **Hovedaktiviteter**

Etter en innspillsrunde med klyngene og deres behov, kom det fram tre områder som tiltakspakken ble innrettet mot. Det var et stort behov for rådgivning og informasjon for bedriftene i koronasituasjonen for å igangsette innovasjonsaktiviteter. Det ble skilt mellom klynger som allerede hadde fått finansiering av drift (klyngeutvikling) og de som ikke har slik finansiering til å omdisponere aktiviteter. Det ble satt av 10 mill. kroner til hver av gruppene.

Det andre område var behovet for forsterket innsats for å initiere nye, samarbeidsbaserte innovasjonsprosjekter. Målet var å iverksette forstudier for avklaring og utvikling av nye, samarbeidsbaserte innovasjonsprosjekter med potensial til realisering gjennom ordinære virkemiddelordninger i Innovasjon Norge, eller hos andre virkemiddelaktører, herunder EU. Her ble det satt av 20 mill. kroner til alle klyngene.

Det siste området var behovet for økt kompetanse gjennom forlenget innsatsen innenfor Digitalt kompetanseløft – klyngene som omstillingsmotor for utvikling og gjennomføring av kompetanseløft i små og mellomstore bedrifter, med særskilt fokus på endringstiltak som følge av den oppståtte krisesituasjonen. På dette området ble det satt av 7,5 mill. kroner.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Som følge av at dette er en tiltakspakke, er det ikke en del av mål- og resultatstyringssystemet til Innovasjon Norge. Vi vil i det følgende derfor heller si litt om aktiviteten.

Innovasjon Norge gjennom Norwegian Innovation Clusters iverksatte en rask utviklingsprosess blant annet med de nevnte innspill. Tiltakspakkene for innovasjonsrådgivning og samarbeidsbaserte innovasjonsprosjekter ble lyst ut i slutten av april, og bevilgninger til klyngene ble gjennomført i løpet av mai/juni.

Det er innvilget totalt 79 søknader med en totalbevilgning på 42,1 mill. kroner for innovasjonsrådgivning og samarbeidsbaserte innovasjonsprosjekter. De fleste klyngene har søkt på innovasjonsrådgivning, og mange har i tillegg søkt innovasjonsprosjekter. Resultater av disse tiltakene er noe utfordrende å si noe om på dette tidspunktet. Men det har kommet klare tilbakemeldinger fra bedriftene at innovasjonsrådgivningen ble oppfattet som svært nyttig i den krevende situasjonen som oppsto i begynnelsen av covid-19.

Kompetanseprosjektene gjennom Digitalt kompetanseløft – klyngene som omstillingsmotor er blitt iverksatt utover hele 2020. Omstillingsklyngene har levert kompetansetiltak innenfor digitalisering til en rekke små og mellomstore bedrifter, som forhåpentligvis vil bedre deres konkurransesituasjon i tiden framover. Det ble finansiert kompetanseløftprosjekter til om lag 80

bedrifter gjennom tiltakspakken. Av disse var 20 enkeltbedrifter og 60 var bedrifter i nettverk, fordelt på seks nettverksopplegg.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Det ble avsatt 5 prosent gjennomføringskostnader (2,5 mill. kroner) som er benyttet til rådgivning og saksbehandling av det nasjonale klyngeteamet og de regionale klyngerådgivere.

## **3.4.8 Ekstraordinært mentortilskudd (tiltakspakke)**

### **Formålet med tjenesten**

Tjenesten ble utviklet i første pulje av tiltakspakkene, og var igangsatt allerede i april for å gi tidligfasebedrifter et akutt kompetansetilbud for økt sannsynlighet for overlevelse.

### **Hovedaktiviteter**

To tjenester ble utviklet:

- «Krisementor», en komprimert versjon (10 timer mot normalt 30 timer) ble markedsført til bedrifter i Innovasjon Norges målgruppe. Minimalt byråkrati var prioritert, og de fleste var i dialog med mentor allerede etter to eller tre dager. Connect Vest med samarbeidspartnere var koblingsaktør også i denne mentorordningen.
- «Vekstmentor» ble utviklet for å gi strategisk mentor (30 timer) til bedrifter som ikke passer inn i mentortjenesten for oppstartsbedrifter, hovedsakelig kombinert med våre finansielle tjenester.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Som følge av at ekstraordinært mentortilskudd er en tiltakspakke, er den ikke en del av det ordinære mål- og resultatstyringssystemet til Innovasjon Norge. Vi rapporterer derfor aktivitetsbasert for denne ordningen.

*Krisementor:* 474 bedrifter har nytt godt av ordningen. Avslagsprosent på 28 prosent tyder på at markedsføringen har truffet godt.

Krisementorordningen ble avsluttet ved årsslutt, og er evaluert av 28 prosent av tilskuddsmottakere. Resultatene er i overkant av hva man kan forvente av en så kort intervensjon: andelen som sier at tjenesten har bidratt til overlevelse er på 47 prosent, mens 22 prosent har en ytterligere sterkere evaluering: «Ikke bare bidratt til at vi har overlevd, men kommet styrket ut».

*Vekstmentor:* Tjenesten var operativ fra mai, og har blitt gitt til 133 bedrifter. I snitt er disse bedriftene 5,5 år gamle, mot 2,5 år i den ordinære mentortjenesten (Kommunal- og moderniseringsdepartementet).

Vekstmentorordningen er kun evaluert internt, men med entydig positiv oppfatning av nytteverdien i kriseåret. I og med at denne tjenesten ikke har vært markedsført separat, men tilbudt som et tillegg til våre finansielle tjenester, oppfattes den å gi nyttig innhold i strategien «kompetanse og kapital sammen». De finansielle tjenester dette i størst grad er kombinert med er; landsdekkende oppstartlån, innovasjonstilskudd, etablerertilskudd, garantiordningen, omstillingstilskudd reiseliv, samt miljøteknologiordningen.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Gjennomføringskostnader for krisementor: 4,3 mill. kroner, hvorav intern gjennomføringskostnad er 482 000 kroner, om lag 11 prosent av krisepakken totale kostnad. Om lag 3,8 mill. kroner er eksterne kostnader til mentor og koblingskostnader.

For vekstmentorordningen er gjennomføringskostnader inkludert i den finansielle tjenesten dette er koblet sammen med. Ingen egne mobiliseringstiltak ble igangsatt. Koblingshonorar inngår i våre administrasjons- og gjennomføringskostnader med 1,4 mill. kroner.

## **3.4.9 Tilskudd til omstilling i reiselivsnæringen (tiltaksplan)**

### **Formålet med tjenesten**

Formålet med tjenesten er å bidra til at reiselivsnæringen kan gjennomføre omstillingsprosjekter som gjør dem i stand til å opprettholde et kundegrunnlag, tilpasse seg smitteverntiltak og endringer i reiselivsmarkedet som følge av covid-19.

### **Hovedaktiviteter**

Tjenesten er en tilskuddsordning rettet mot små, mellomstore og store bedrifter innenfor reiselivsnæringen som opplever betydelig omsetningssvikt og likviditetsutfordringer som følge av covid-19. Ordningen dekker hele landet, inkludert Svalbard. Målgruppen må være registrert med en næringskode knyttet til reiselivsnæringen og kunne dokumentere minimum 30 prosent gjennomsnittlig omsetningsfall for månedene juni, juli og august 2020 sammenlignet med samme periode i 2019 for å kunne søke. Tilskuddet er rettet mot eksisterende reiselivsbedrifter og dekker ikke generell kapasitetsutvidelse eller nyetableringer.

Tilskuddsordningen skal finansiere omstillingsprosjekter som kan avhjelpe den akutte likviditetsmangelen reiselivsnæringen er rammet av, slik at aktiviteten kan opprettholdes i virksomhetene i en periode hvor kundegrunnlaget er begrenset og følgelig inntektene sterkt reduserte, samt prosjekter for å tilpasse næringen til en midlertidig ny situasjon på etterspørselssiden.

Konkret skal tilskuddsordningen finansiere:

- Omstillingskostnader bedriftene har måttet bære i tilknytning til å opprettholde kundetilbudet i en periode der kundegrunnlaget er begrenset, eksempelvis: endre

driftskonsept, opplæring av personale, kompetanseutvikling og kursing, miljøsertifisering med mer.

- Ekstraordinære kostnader til smitteverntiltak, for eksempel mindre justeringer av anlegg og utstyr, nye produksjonsmetoder, opplæring av personalet i smittevernregler og så videre.
- Tilpasning av produktet til andre kundegrupper, for eksempel fra produkter tilpasset oversjøiske markeder til nordmenn og nærmarkeder, eller fra kun distribusjon gjennom internasjonale turoperatører til egendistribusjon gjennom nett.

I 2020 ble det innvilget 249 mill. kroner i tilskudd, fordelt på 253 bedrifter. Total ramme for ordningen var 250 mill. kroner.

Søknadsinngangen var på 664 mill. kroner. Det ble avslått, returnert og trukket prosjekter for 415 mill. kroner. En avslagsrate på 63 prosent, målt i omsøkt beløp, tyder på at ordningen har truffet målgruppens behov.

Avslag ble hovedsakelig blitt gitt på tre grunnlag:

- Søkeren oppfylte ikke inngangskriteriene med riktig næringskode eller hadde ikke dokumentert omsetningsfall
- Prosjektene hadde kostnadstyper som faller utenfor tilskuddsordningen
- Prosjektene ble ikke prioritert i søkermassen

Når det gjelder fordeling på bransjer så er over halvparten av innvilgede tilskudd gått til formidlingssektoren. Det gjenspeiles også i søknadsmassen. Det understrekes at formidlingssektoren også inkluderer destinasjonsselskaper.

Tabell 3.4-7: Omstillingstilskudd reiseliv fordelt på bransjer

Næring	I tusen kroner	Prosent
Overnatting (NACE 55)	55 905	23 %
Attraksjon/aktiviteter (NACE 90, 91, 93)	32 814	14 %
Formidling (NACE 79)	117 649	49 %
Transport (NACE 49, 50,51)	23 536	10 %
Servering (NACE 56)	8 575	4 %

Gjennomsnittsbetrag per bevilgning var i 945 000 kroner.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Som følge av at tilskudd til omstilling i reiselivsnæringen er en ekstraordinær tiltakspakke, er den ikke en del av det ordinære mål- og resultatstyringssystemet til Innovasjon Norge. Tilskudd til omstilling i reiselivsnæringen oppnådde målet for ordningen som var å tilføre likviditet til reiselivsnæringen slik at de kunne gjennomføre omstillingsprosjekter som gjør dem i stand til å opprettholde et kundegrunnlag, tilpasse seg smitteverntiltak og endringer i reiselivsmarkedet som følge av covid-19.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Det ble satt av 10 mill. kroner til gjennomføring av ordningen. Av dette var 7,2 mill. kroner brukt per 31.12.2020. Beløpet er kun benyttet til dekning av timekostnader ført på prosjektet.

## **3.5 Kap. 2421, post 52 Låneordning for pakkereisearrangører – tapsavsetning, kap. 2421, post 73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører og kap. 2421, post 91 Låneordning for pakkereisearrangører (tiltakspakke)**

### **Formålet med tjenesten**

Formålet med tjenesten var å bidra til utbetaling av lovpålagte refusjoner til kunder som følge av pakkereiselovgivningen og unngå konkurser for pakkereisearrangører. Ordningen gjaldt reiser som skulle vært arrangert i tidsrommet 14. mars – 14. juni 2020 og som ble avbestilt/avlyst på grunn av koronautbruddet.

### **Hovedaktiviteter**

Tilbudet var en av de første tiltakspakkene og det måtte derfor utvikles søknadsportal og tekniske løsninger før det kunne åpnes for å ta imot søknader. Tilbudet ble først lansert som en låneordning, men ble etter at Innovasjon Norge hadde åpnet for å ta imot søknader, omgjort til også å omfatte tilskudd. Det ble derfor besluttet at det i en første runde med saksbehandling skulle tildeles 20 prosent tilskudd og 60 prosent lån. Avhengig av etterspørselen skulle det fastsettes et endelig forhold mellom lån og tilskudd når den første runden med saksbehandling var ferdig.

Etter at den første runden med saksbehandling var gjennomført sommeren 2020, ble det foretatt en endring av det midlertidige EØS-regelverket. Dette medførte at saker som var avslått i første runde på grunn av at søker ble ansett for å være bedrift i økonomiske vansker, ble behandlet på nytt.

I desember 2020 ble det fastsatt av Stortinget at det skulle tildeles et ekstra tilskudd på 40 prosent, slik at den endelige fordelingen mellom tilskudd og lån ble 60 prosent i tilskudd og 20 prosent i lån. Den samlede støtten skulle ikke overstige 80 prosent. Mellom de to rundene med saksbehandling ble det innhentet dokumentasjon i henhold til vilkårene for støtten. Det vil si at

mottakere av støtten måtte dokumentere hva som ble endelig tilbakebetalt i refusjoner til kundene for avlyste reiser i den gjeldende perioden.

Ettersom faktisk (endelige) tilbakebetalte refusjoner skulle være det endelige støttegrunnlaget som tilskudd og lån i begge runder skulle beregnes av, ble det også nødvendig å gå tilbake og justere støtten som ble gitt i første runde. Det ble tildelt et ekstra tilskudd slik at samlet tilskudd i begge runder ikke oversteg 60 prosent av dokumentert støttegrunnlag, og lån og tilskudd til sammen ikke oversteg 80 prosent.

Manglende dokumentasjon av støttegrunnlaget eller avvik mellom oppgitte refusjoner i søknaden og dokumentasjonen som ble sendt inn i etterkant, fører også til at for mye utbetalt støtte må kreves tilbakebetalt i 2021.

### Oversikt over tildelte lån og tilskudd begge runder med saksbehandling

Det ble til sammen gitt 91 tilsagn på lån og 289 tilsagn på tilskudd under denne ordningen. Tilskudd ble gitt i to omganger og tilbud i den siste omgangen gikk ut like før årsskiftet. Disse tilsagnene ble derfor utbetalt i 2021.

Tabell 3.5-1 Oversikt over lån og tilskudd. Rammeutnyttelse 2020.

	Lån	Tilskudd	Sum lån og tilskudd
Oppdragsbrev fra NFD endringer i statsbudsjettet 2020, datert 10.7.2020	1 500 000 000	500 000 000	2 000 000 000
- Fradrag jf oppdragsbrev fra NFD endringer i statsbudsjettet 2020, datert 18.12.2020	129 300 000	305 000 000	
= Sum ramme til disposisjon	207 000 000	195 000 000	402 000 000
<b>Totalt bevilget av rammen</b>	<b>207 861 515</b>	<b>187 443 100</b>	<b>395 307 615</b>
+ Avsatt til gjennomføringskostnad		4 000 000	4 000 000
= Sum totalt forbruk ramme inkludert Avsatt til gjennomføring	207 861 515	191 443 100	<b>399 307 615</b>
- Forventet ekstraordinær innbetaling lån og tilskudd	13 821 937	794 670	14 616 607
Forventet totalforbruk av rammen etter ekstraord innbetaling lån og tilskudd	194 039 578	190 648 430	384 691 008

Som tabellen over viser, skal ekstra tilskudd i andre runde med saksbehandling gå til å nedregulere lånet som ble gitt i første runde med saksbehandling. Når dette er gjort vil ny lånesaldo være 207,8 mill. kroner. I tillegg skal det kreves ekstraordinær innbetaling på lån i de saker hvor lån og tilskudd til sammen utgjør mer enn 80 prosent av støttegrunnlaget, og hvor det overskytende beløp utgjør mer enn 50 000 kroner.

Før støtte ble utbetalt i første omgang måtte pakkereisearrangørene gi et anslag over hva de anslår at de selv kan motta av refusjoner fra leverandører. Det ble anslått at dette kunne dreie seg om 70 mill. kroner.

Lånet gis som gjeldsbrevlån og det er satt av 103,5 mill. kroner til tapsfond. Per 31.12.2020 var det ikke trukket noe på dette fondet.

Det er ikke gjort noen undersøkelse på hvor store refusjonskrav pakkereiseoperatører har knyttet til reiser som skulle vært arrangert etter 14. juni 2020 og som ble avlyst. Men siden covid-19 har vedvart lengre enn hva de fleste trodde da denne låne- og tilskuddsordningen ble etablert, må man forvente at refusjonskrav knyttet til disse reisene også er en utfordring for mange av disse bedriftene. Noen operatører utsatte reiser i stedet for å refundere kostnaden og disse reisene har senere måtte avlyses på grunn av covid-19. I tillegg har det ikke vært mulig å selge nye pakkereiser slik at mange har mistet hele inntekten i denne perioden. Til sammen gjør dette at vi må forvente at mange av disse bedriftene vil få problemer med å betjene renter på lånet de fikk sommeren 2020.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Ordningen er en tiltakspakke og derfor ikke omfattet av Innovasjon Norges mål- og resultatstyringsystem. Ordningens formål var å bidra til lovpålagte refusjoner til kunder som følger av pakkereiselovgivningen og unngå konkurser for pakkereisearrangører.

Per 31.12.2020 var to av mottakerne av støtte fra denne krisepakken under konkursbehandling.

Ifølge innsendt dokumentasjon etter at støtten i første runde med lån og tilskudd var utbetalt, har ordningen bidratt godt til at arrangørene har kunne betale kundene de refusjonene de hadde krav på etter pakkereiselovgivningen.

Innovasjon Norge har mottatt henvendelser fra arrangører som opplyser at de har fått regresskrav fra forsikringsselskap for reiser som er dekket av forsikring. Disse refusjonene har ikke arrangøren mulighet til å søke støtte til i ettertid.

Mange arrangører har også kontaktet Innovasjon Norge fordi de har refusjonskrav fra forbrukere knyttet til reiser som skulle vært arrangert etter 14. juni 2020, og som ble avlyst på grunn av covid-19. Disse refusjonene kunne heller ikke inkluderes i søknaden.

Vi vurderer at ordningen har hatt god effekt.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Det ble satt av 4 mill. kroner til gjennomføring og av dette var 2,9 mill. kroner brukt per 31.12.2020.



Det er kun timekostnader som er ført på prosjektet. Ordningen har vært svært krevende å administrere. Dette skyldes både at det måtte rigges låne- og tilskuddsordning parallelt og at det har vært mange endringer underveis. Endringer i regelverket har blant annet ført til at søknader har måtte behandles flere ganger, i tillegg til at det ble lagt opp til to runder med saksbehandling da man besluttet at ordningen skulle gå fra å være en låneordning til også å omfatte tilskudd. Det har vært helt nødvendig å leie inn ekstra ressurser på kontrakter for å få gjennomført saksbehandlingen og vi har ikke kunne avslutte disse da det har vært stor usikkerhet rundt når avklaringer om andre runder med saksbehandling skulle være klare. Runde to ble først besluttet å være 20 prosent ekstra tilskudd, men etter budsjettforlik måtte ordningen opp i Stortinget til ny behandling for å øke dette med 40 prosent. Det gikk fire måneder fra første runde med saksbehandling var gjennomført til det forelå endelig vedtak om hvor mye støtte som kunne gis i runde to. Innleide ressurser utgjør i underkant av 40 prosent av de totale timekostnadene som er påløpt i 2020.

I 2021 skal det kreves inn for mye utbetalt lån og tilskudd.

Det må dessuten forventes at det vil påløpe administrasjonskostnader knyttet til oppfølging av lånet som har maksimal løpetid på seks år. Det ble ikke gjort noen kredittvurdering på lånet, og flere av søkerne som først fikk avslag på grunn av at bedriften var i økonomiske vansker, fikk innvilget støtte etter at reglene ble endret. Lånet er gitt med ett års avdragsfrihet og inntil seks års løpetid. Selv om ingen renteterminer var misligholdt per 31.12.2020 og Innovasjon Norge bare har registrert to konkurser per 31.12.2020, er det grunn til å forvente pågang av vedlikeholdssaker knyttet til oppfølging av lånet. Det avsatte beløpet til gjennomføring 4 mill. kroner vil ikke være tilstrekkelig til å følge opp lånet på lengre sikt.

### **3.6 Kap. 2421, post 54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy - tapsavsetning (tiltaksapakke)**

#### **Formålet med tjenesten**

Låneordningen skal bidra til å redusere klima- og miljøutslipp ved å finansiere fornyelse av nærskipsflåten og fiskefartøy, og vil supplere eksisterende ordninger rettet mot utvikling av miljø- og klimavennlige fartøy.

#### **Hovedaktiviteter**

Tilbud om risikolån på inntil 50 mill. kroner pr. kunde til rederi innen nærskipsfart og fiskeri.

Lånet går til finansiering av null- eller lavutslippsfartøy; nybygg eller kjøp av brukt fartøy som bygges om for å gi lavere utslipp.

#### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Ordningen er ikke den del av Innovasjon Norges ordinære system for mål- og resultatstyring.

Målsettingen er at prosjektene under ordningen skal oppnå minimum 20 prosent reduksjon av CO<sub>2</sub>-utslipp i forhold til fartøy som blir erstattet. Ut fra de beregninger som er gjennomført for prosjektene som hittil har fått finansiering, vil det minimum oppnås 20 prosent reduksjon av CO<sub>2</sub>-utslipp, til dels godt over dette nivået.

Av rammen på 600 mill. kroner ble det i 2020 innvilget lån under ordningen på til sammen 146 mill. kroner til seks selskap. Én av sakene ble innvilget til et fiskefartøy (30 mill. kroner), mens de øvrige ble innvilget til nærskipfartsrederi. Bortsett fra ett prosjekt der et brukt skip skal ombygges, gjelder alle de andre sakene nybygg; til sammen syv nybygg.

Ordningen ble først tilgjengelig i andre halvår 2020. Ingen av lånene er foreløpig utbetalt, og det er derfor ikke aktuelt å rapportere på avdragsutsettelse, risiko for mislighold eller misligholdte lån.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Timekostnader fordelt på låneordningen og kondemneringsordningen er til dels skjønnsmessig fordelt siden ordningene er nært sammenknyttet og det i enkelte tilfeller kan være vanskelig å skille på formålet, for eksempel når det gjelder søknader om både lån og tilskudd i samme sak, når det gjelder informasjonsarbeid, og når det gjelder kontakt med Nærings- og fiskeridepartementet om regelverk, innretning, rapportering mv.

Det er ført timekostnader på totalt 0,5 mill. kroner på låneordningen.

## **3.7 Kap. 2421, post 71 Innovative næringsmiljøer**

### **3.7.1 Norwegian Innovation Clusters (Klyngeprogrammet)**

#### **Formålet med tjenesten**

Norwegian Innovation Clusters skal bidra til verdiskaping i næringslivet i Norge gjennom å utløse, forsterke og gjennomføre samarbeidsbasert utvikling, som ikke hadde funnet sted i samme omfang eller i samme hastighet uten offentlig støtte. Samarbeidsbasert utvikling gir synergier gjennom stordriftsfordeler og komplementaritet.

Klyngeprogrammet støtter samarbeidsbasert utvikling fordi det bidrar til programmets formål:

- Å øke innovasjonsevnen og verdiskapingen til de bedriftene som deltar i klyngesamarbeidet.
- Å forsterke klyngenes rolle som tilrettelegger for fornyelse og vekst i norsk næringsliv.
- Å øke klyngenes bidrag til å utvikle attraktive innovasjonsøkosystemer regionalt og nasjonalt.

### Hovedaktiviteter

38 klynger har fått tjenester fra klyngeprogrammet i 2020. Disse tjenestene er finansiering, kompetanse og verktøy, rådgivning, nettverk og profilering. I tillegg til klyngene som inngår i programmet har også nye nettverk som kan utvikle seg til å bli en klynge eller et bedriftsnettverk og klynger som tidligere har vært en del av programmet mottatt bistand.

Gjennom programmets utlysning i 2020 ble det tatt opp fem nye Arenaklynger og fire klynger ble løftet opp på det nye Arena Pro-nivået. Det er videre levert en rekke kompetanseutviklingstiltak gjennom programmets lærings- og utviklingsplattform (LUP). Covid-19 medførte at kompetanseutviklingen og samlinger måtte vris fra fysiske til digitale møteplasser. Samtidig med at bedriftene på vårparten ble veldig internfokustert, medførte det at aktiviteten på LUP ble noe lavere enn planlagt.

Samtidig fikk klyngeprogrammet mulighet til å finansiere innovasjonsrådgivning, flere samarbeidsbaserte prosjekter og flere leveranser av digitale kompetanseløft til små og mellomstore bedrifter gjennom ekstra tiltakspakke for klyngene.

I 2020 ble også konseptet delprogram for modne klynger videreutviklet, og en utlysning av forstudier ble gjennomført på slutten av året. Dessverre er ikke avklaring rundt notifikering kommet innen utgangen av året, som vil være førende for hvordan ordningen implementeres i 2021. At det er avsatt egne midler til ordningen, betyr at siste del av endringen av klyngeprogrammet nå ser ut til å komme på plass. Digitalt kompetanseløft – klyngene som omstillingsmotor ble også evaluert i 2020.

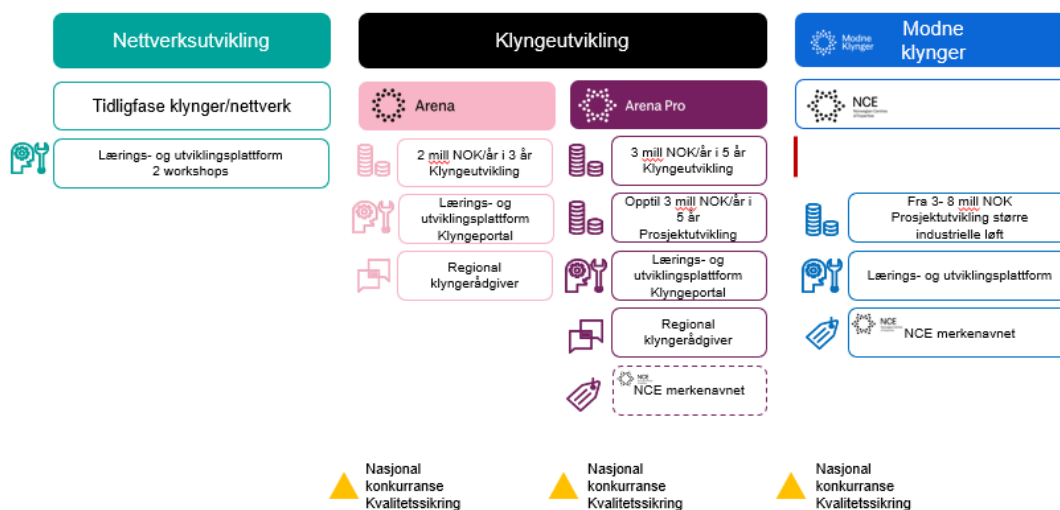
### Revidert klyngeprogram – Delprogram for modne klynger

Klyngeprogrammet er endret de siste årene med sikte på å bygge sterkere fasilitatororganisasjoner som bidrar til samarbeidsbaserte utviklingsaktiviteter av høy kvalitet. Den strukturerte lærings- og utviklingsplattformen (LUP), opprettelsen av Arena Pro med sterkere vektlegging av utviklingsprosjekter har vært hovedelementene i dette.

Videre foreslo Innovasjon Norge som en oppfølging av programevaluering, og siste endring av programmet, å opprette et eget delprogram for modne klynger. Målsettingen er å kapitalisere på de fantastiske klyngene og kompetansemiljøene som er bygget opp over tid. Disse modne klyngene har ikke støtte til drift av klyngen, men har mulighet for å utvikle norsk næringsliv på viktige områder hvor Norge kan ta en global posisjon. Klyngeprogrammet har forberedt implementering av programmet i 2020 og invitert de aktuelle klyngene om å komme med søknad om forstudier. Det ble også i samarbeid med Nærings- og fiskeridepartementet søkt om å notifikere ordningen slik at det er mulig å støtte større helhetlige utviklingsprosjekt.

Programmets innretning er som modellen nedenfor.

Figur 3.7:1 Illustrasjon av det reviderte klyngeprogrammet.



### Opptak av nye klynger

Det kom inn totalt 24 prosjektsøknader; fordelt på 15 til Arena og ni til Arena Pro. Dette er færre søknader enn i 2019. Samtidig er klyngeprogrammets oppfatning at det var svært god kvalitet på de fleste søkerne, og Innovasjon Norge kunne innstilt langt flere ut fra kvaliteten. God rådgivning og godt arbeid hos søkerne antas å være grunnen. At det er færre søknader enn i fjor er fra klyngeprogrammets side ikke oppfattet som et problem. Koronasituasjonen kan nok tilskrives noe, samtidig som klyngeprogrammet har vært opptatt av at det ikke legges ned omfattende arbeid i å søke hvis klyngen ikke er moden nok, når situasjonen er som den er med begrensede muligheter til å ta opp nye klynger.

Søknadene hadde en god geografisk spredning samtidig som de fleste søknadene kommer fra sentrale områder. Det er søknader fra alle fylker med unntak av Agder. Det er positivt at en av søkerne til Arena Pro-nivået er en sammenslåing av to klynger fra Troms og Finnmark og Nordland. Denne koblingen av nettverk styrket søknaden, med tro på at de skal lykkes bedre enn om de skulle jobbe med disse aktivitetene hver for seg.

Innslaget av søkere som skal samarbeide om fornybarløsninger og omstilling til grønne løsninger preger nesten alle søknadene i år. Det kan tas som en indikasjon på at selv om det ikke spesifikt etterspørres klynger innenfor bransjer/tema, så er bedriftene opptatt av å samarbeide for omstilling og for å ta posisjoner innen viktige samfunnsutfordringer. Samtidig som det er grønn innretning på de fleste søknadene er variasjonen stor på sektorene det samarbeides innenfor.

Følgende klynger ble tatt opp i programmet:

*Arena:* Circular Packaging Cluster, Norwegian Wood Cluster, Cluster for Applied AI, H2 Cluster – The Norwegian Hydrogen Cluster, Proptech Innovation

*Arena Pro: Cod Cluster, Norwegian Fashion & Textile Agenda, Nordic Edge, ACT*

### **Koronasituasjonen**

2020 begynte som et normalår for tjenestene innfor delmål 3, men ble raskt endret i mars. Samarbeidsbaserte prosjekter har ofte utspring i felles møteplasser og kobling av flere aktører. Dette ble utfordrende ved nedstengingen i mars, i tillegg til at mange bedrifter fikk større internt fokus på hva nedstenging betydde for dem. Det medførte at mange av nettverksaktivitetene stoppet opp på vårparten, men det virket som om mye ble organisert digitalt etter hvert. Rådgiving til enkeltbedrifter ble prioritert, men det ble også raskt fokusert på muligheter for prosjekter som kan bidra til omstilling og aktivitet når vi kommer tilbake mot en normalsituasjon.

Klyngeprogrammet fikk mulighet til å støtte disse aktivitetene gjennom bevilgning av ekstra tiltakspakke på 50 mill. kroner til klyngene. 20 mill. kroner ble bevilget til innovasjonsrådgiving til små og mellomstore bedrifter, 20 mill. kroner ble bevilget til samarbeidsprosjekter og 10 mill. kroner ble bevilget til å styrke ordningen Digitalt kompetanseløft – klyngene som omstillingsmotor. Så selv om nettverksaktivitetene ble annerledes enn forventet ved inngangen, viste 2020 at klyngene raskt omstiller seg, og gir verdifulle leveranser til medlemmene.

### **Bærekraftig vekst og eksport**

Klyngeprogrammet har som mål blant annet å skape vekst for bedriftene som er med i nettverkene. Internasjonalisering og eksport kan være et viktig middel for å oppnå denne veksten. Mange klynger har også markedsmuligheter og eksport som sine hovedfokusområder, og dette tema er blitt vektlagt i større grad i rådgiving og kompetansebygging i 2020. Tema vil nok bli ytterligere vektlagt i 2021.

### **Digitalt kompetanseløft – klynger som Omstillingsmotor**

Ordningen skal bidra til at bedrifter over hele landet raskere fornyer og omstiller produkter, løsninger, tjenester, produksjonsmetoder og forretningsmodeller. I perioden 2018-2020 har ordningen gitt små og mellomstore bedrifter over hele landet muligheten til å få bistand av utvalgte klyngemiljøer, med tilhørende innovasjonsselskaper, institutter, fagmiljøer og klyngemedlemsbedrifter for å komme i gang med et digitalt taktskifte i sin virksomhet. Innovasjon Norge har gitt tilskudd til bedriftenes prosjekter – både bedrifter enkeltvis og i grupper/nettverk – og bedriftene har brukt tilskuddsmidlene til å betale de utvalgte omstillingsmotor-/klyngemiljøene for deres bistand og erfaringsoverføring.

Om lag 200 bedrifter – enkeltvis eller i nettverk – benyttet tjenesten i 2020. Totalt siden oppstarten i 2018 er tallet over 400. Det er verdt å merke seg at den geografiske fordelingen er svært god og at nesten halvparten av bedriftene som benyttet tjenesten ligger i et distriktpolitisk virkeområde.

En evaluering som Samfunnsøkonomisk analyse gjorde av tjenesten i 2020 slo fast at det er kombinasjonen av effektiv tilgang på praksisnær kompetanse og nettverk, i kombinasjon med

delfinansieringen fra Innovasjon Norge, som gjorde at bedriftene valgte å benytte tjenesten. Evalueringen konkluderte med at deltakerbedriftene gjennomgående har hatt stor nytte av tjenesten: To av tre bedriftsdeltakere meldte at kompetanseløftet har gitt dem ny kunnskap, halvparten mente at det har utløst konkrete aktiviteter i bedriften og en av tre meldte om positive virkninger på konkurranseevne og lønnsomhet. Evalueringen slo også fast at tjenesten har hatt medium til høy addisjonaltet, som indikerer at ordningen har truffet bedrifter som ønsker å foreta slike investeringer i kompetanse, men som ellers ikke ville gjort det eller ville gjort det i en mindre skala eller på et senere tidspunkt.

Evalueringen stilte spørsmåltegn om klyngeprogrammet var riktig finansieringskilde. Ordningen er satt på pause fra 1. januar 2021 i påvente av innspillet til statsbudsjettene for 2021 og 2022 om et digitalt kompetanseløft for små og mellomstore bedrifter, finansiert over Kommunal- og moderniseringsdepartementenes/fylkeskommunenes budsjett.

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Som en del av mål- og resultatstyringsystemet gjøres det en årlig beregning av medlemsbedriftenes utvikling knyttet til salgsinntekter, verdiskaping, produktivitet og antall årsverk sammenlignet med en kontrollgruppe med liknende bedrifter.

Tabell 3.7-1 Effektindikatorer og indikator for støttende analyser. Klyngeprogrammet. Gjennomsnittlig årlig merkest i prosentpoeng.

	Første 3 årene	Langtidseffekter (3+ år)	Alle år
Salgsinntekter	16,4***	0,5	10,4***
Verdiskaping	15,7***	-7,5*	6,9***
Produktivitet	5,0***	-3,8	1,6
Antall årsverk	5,9***	-0,8	4,0***

\*\*\*gir et statistisk signifikant resultat med p-verdi lik 0,01 eller lavere

\* gir et statistisk signifikant resultat med p-verdi mellom 0,05 og 0,1

Effektestimaterne viser som tidligere at klyngemedlemmene har høyest utvikling de første tre årene de er med i klyngen. Den årlige gjennomsnittlige verdiskapingen er 15,7 prosentpoeng høyere for bedriftene som er med i klyngen enn for kontrollgruppen, 16,4 prosentpoeng høyere for salgsinntekter og 5,9 prosentpoeng flere årsverk. Alle tallene er signifikante, og alle tallene er vesentlig høyere enn året før. Som ved fjorårets måling er det en negativ utvikling med unntak av salgsinntekter sett i forhold til kontrollgruppen etter de tre første årene. Men disse tallene, bortsett fra verdiskaping, er ikke signifikante.

Den positive utviklingen i effekttall tolkes som at det er engasjerte bedrifter som ønsker å rigge seg for vekst og utvikling som kommer inn i klyngeprogrammet (første tre år). Klyngeprogrammet har vektlagt rådgivning både før nettverkene kommer inn i programmet og i oppstarten av Arena-perioden. Imidlertid er det litt tidlig å trekke konklusjon om enda bedre effektresultater er en

vedvarende endring med så høy verdiskaping og salgsinntekter sammenlignet med bedrifter som ikke er med i klynger. Regnskapene for 2020 som vil komme i rapportering for 2021, vil være spennende å se, også opp mot koronasituasjonen.

Hvorfor man ikke ser langtidseffektene er vanskeligere å trekke gode konklusjoner på. Mye av den økte klyngeeffekten tas de første årene, men det er viktig å påpeke at forskjellen vedvarer, selv om den ikke øker som de første årene. Om dette er resultat av at det er mange bedrifter med store omstillingsutfordringer som er i de klyngene som har fått støtte over tid, eller om det er at effekten av klyngeprogrammet som avtar, er vanskelig å si. Klyngeprogrammet har fremdeles flere klynger som har hatt omstillingsutfordringer over tid. Klyngeprogrammets endring hvor det i Arena Pro legges mer vekt på større utviklingsprosjekter, har vi nok ikke sett effekten av ennå. Ambisjonen er at slike utviklingsprosjekter vil forsterke verdiskapingseffekten for bedriftene med økt innovasjon og markedsmuligheter.

Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) sin kommentar til effekten med svært positive verdier de første årene er at det er en «catch-up-effekt», hvor bedrifter som ble med i klynger fikk inspirasjon, samarbeidsmuligheter og kompetanse som de ikke ville ha hatt uten medlemskapet i klyngen.

Estimatene ovenfor bruker samme fremgangsmåte som i evalueringen av klyngeprogrammet, se [SØA Report 76-2017](#).

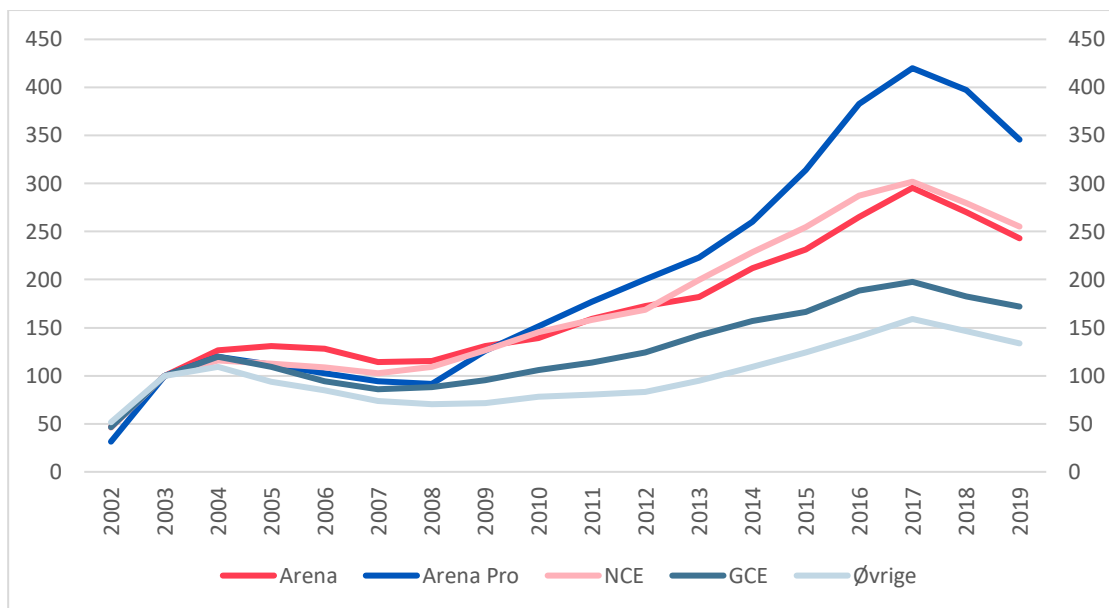
Mål- og resultatstyringsindikatoren «samarbeid innad i næringsmiljøet og med eksterne kunnskapsmiljøer» er en resultatindikator for klyngeprogrammet. Kilden til indikatoren er SSBs virkemiddeldatabase, og der inngår data fra Forskningsrådet om deltakere i prosjekter. Juridiske begrensninger gjør at Innovasjon Norge ikke kan få tilgang på disse dataene, og denne indikatoren kan derfor ikke estimeres i år.<sup>26</sup>

Innovasjon Norge har midlertid fått data som sier noe om ut klyngebedriftenes bruk av SkatteFUNN. Et av målene med klyngeprogrammet er å stimulere til økt innovasjon, og vi har da brukt SkatteFUNN som en indikator på innovasjons- og utviklingsaktivitet. Figuren nedenfor viser utviklingen i bruk av SkatteFUNN blant kjernebedrifter i klyngene.

---

<sup>26</sup> Dette er blitt varslet i en e-post til Nærings- og fiskeridepartementet 12. mars 2021.

Figur 3.7:2 Indeks over antall aktive SkatteFUNN-prosjekter hos medlemmer i klynger. Indeks 2003 = 100.



Klyngebedriftene bruker SkatteFUNN mer enn det øvrige næringslivet, noe som Innovasjon Norge mener er en indikasjon på en høy innovasjons- og utviklingsaktivitet. Nedgangen for NCE-bedriftene skyldes i stor grad endringer i prosjektporteføljen med hensyn til antall prosjekter og at prosjekter med medlemmer som i stor grad har brukt SkatteFUNN nå er ute av programmet.

Klyngene rapporterer også årlig om sitt aktivitetsnivå. Antallet samarbeidsprosjekter er særlig interessant å følge utviklingen på. Selv om porteføljen varierer fra år til år, gir det en indikasjon på hvilken type aktiviteter som prioriteres. Klyngene har også i år benyttet klyngeportalen til å rapportere sine aktiviteter. Klyngene rapporterer inn 2 116 unike bedriftsmedlemmer. Videre rapporteres det om et utstrakt samarbeid med andre klynger (292), også internasjonale (61). Sammenlignet med 2019 er det noen færre nye samarbeid (323 og 71 i 2019), men det er ikke så unaturlig under situasjonen med covid-19.

Klyngene rapporterer videre om 495 innovasjonsprosjekter (mot 409 i 2019), og 441 kompetanseprosjekter inklusive utvikling av nye utdanningstilbud (mot 415 i fjor). Det er en stor økning i innovasjonsprosjekter sammenlignet med fjoråret, men det kan kanskje også tilskrives covid-19, og at det er gitt ekstra tiltakspakker for å øke innovasjonsaktiviteten. I tillegg er det endring i portefølje hvert år, og klyngene prioriterer noe forskjellig fra år til år. Men basert på rapporteringen kan vi konstatere at det er vedvarende høyt aktivitetsnivå, og at det skapes et stort antall samarbeidsbaserte utviklingsprosjekter.



Tabell 3.7-2 Klyngens medlemsbedrifters fylkesvise tilhørighet.\*

Innovasjon Norges klynger	Oslo	Rogaland	Møre og Romsdal	Nordland	Viken	Innlandet	Vestfold og Telemark	Agder	Vestland	Trøndelag	Troms og Finnmark	Uppgitt	Utlendet	Total
Arena Artic Cluster Team (ACT)	8		1	40			2		1	3	4			59
Arena Fornybarklyngen	8	1		1	4			1		30	2			46
Arena Industrial Green Tech	5	1		1	1		21	1		1		1		32
Arena MIDSEC	1				1	1				31				34
Arena Norwegian Cold Concrete Cluster	6		1	26		1				1	7			42
Arena Norwegian Energy Solutions	3	41			2			1		1		1		49
Arena Norwegian Fashion Hub	21	2		1	8				8	1				41
Arena Norwegian Offshore Wind Cluster	4	37	1		5		1	5	10			6	2	71
Arena Ocean Hyway Cluster	1	2	2		4				15	2	2		1	29
Arena Oslo	48				1									49
Arena Pro Norwegian Smart Care Cluster	26	75	1	2	16	2	1	4	13	7			2	144
Arena Pro Norwegian Tunnel Safety Cluster	21	60	4	3	23	6	4	7	8	4				137
Arena Pro Solenergiklyngen	34	4	2	1	41	1	5	8	4	5	1		3	100
Arena Pro The WoodWorks! Cluster	2		2	1	2	4				25	1			37
Arena Smart City	3	36		1	1	1		1	1		1	1		46
Arena Stiim Aqua Cluster	4	54	1		3			2	8		1		2	75
Arena Sustainable Autonomous Mobility Systems (SAMS)	6				16	2	5			2	1			32
Arena Tequity Cluster	14		1						3	39	1	1		59
Arena Torsk				28	1					3	6			38
GCE Blue Maritime	3	1	15		3			1	2		1	1		25
GCE NODE	5	2			11		2	61	2			2		84

Innovasjon Norges klynger	Oslo	Rogaland	Møre og Romsdal	Nordland	Viken	Innlandet	Vestfold og Telemark	Agder	Vestland	Trøndelag	Troms og Finnmark	Utlendet	Total	
GCE Ocean Technology	11	16	2		13		1	1	89	9	2	3	141	
NCE Aquatech Cluster	11	5	15	1	6		2		6	80	2	2	130	
NCE Blue Legasea	1		31	1	1				2	1	4		41	
NCE Energy Technology	16	6			105		5		1	1		1	48	
NCE Eyde	5	3		1	3		7	38	3	1		1	62	
NCE Finance Innovation	17	4			4				41	1		1	68	
NCE Heidner Biocluster	8		2		3	32			1	2	1		49	
NCE Maritime CleanTech	9	22	1		6		3	1	52		2	2	98	
NCE Media	10	5	1		3			1	82		2	1	104	
NCE Norway Health Tech	136	2	4	2	79	10	12	6	12	12	4	4	7	266
NCE Seafood Innovation Cluster	6	3	2	2					33	3	1		50	
NCE Smart Energy Markets	21	2		3	74	1	1				1	1	1	89
NCE iKuben	2		47		1	2		2		1		2	56	
NCE Tourism Fjord Norway	12	16	11	1	1	1			58	1			101	
<b>Total</b>	<b>391</b>	<b>291</b>	<b>126</b>	<b>104</b>	<b>244</b>	<b>59</b>	<b>62</b>	<b>119</b>	<b>339</b>	<b>217</b>	<b>30</b>	<b>30</b>	<b>20</b>	<b>2032</b>
Antall klynger "fylket" deltar i	34	24	21	18	31	13	15	17	24	26	21			

\* Totalen avviker noe fra antall medlemmer summert fra cellene ved at det er korrigert for registrerte medlemmer uten org. nummer, medlemmer registrert i flere klynger og forskjell i medlemmer mellom 2019 og 2020. Tabellen gir likevel en indikasjon på spredning av medlemmer utenfor klyngens eget kjerneområde.

I likhet med tidligere år har noen klynger stor spredning av medlemsbedrifter fra hele landet. Dette ser ut til å være innenfor nye sektorområder som helse, smart city, men også aqua- og tunell-sikkerhet. En annen interessant observasjon er at selv om Troms og Finnmark ikke har store «egne» klynger, er de 30 bedriftene som er med i klynger i Troms og Finnmark spredt seg på 21 forskjellige klynger.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Norwegian Innovation Cluster og Digitalt kompetanseløft - klyngene som omstillingsmotor hadde totale gjennomføringskostnader på 36,8 mill. kroner, fordelt mellom 12,7 mill. kroner i direkte prosjektkostnader og 24 mill. kroner i timekostnader. Dette er omtrent som budsjettet. Med stor vekt på rådgivning og kompetanseutvikling overfor klyngene gjennom et nettverk av regionale klyngerådgivere, er grunnen til den store andelen av interne timekostnader. Covid-19 har likevel medført noe lavere timeforbruk enn budsjettet på dette området.

Direkte prosjektkostnader fordeler seg i tre hovedkategorier. Det ene er utvikling av klynge-/flerbedriftsportalen, det andre er finansiering av avklaringsressurser for digitalt kompetanseløft, og det siste er utvikling/gjennomføring av kompetansetiltak overfor nettverkene samt evalueringer. Klynge-/flerbedriftsportalen har hatt støtte utfordringer enn forventet blant annet med teknologisk plattform, og vil kreve ytterligere investeringer framover.

### **3.7.2 Bedriftsnettverk**

Dette punktet er omtalt under kap. 4.2.5 Bedriftsnettverk.

## **3.8 Kap. 2421, post 72 Innovasjonskontrakter**

I kap. 3.1.4 Landsdekkende virkemidler for innovasjon redegjøres det nærmere for fellestrekk knyttet til innovasjonskontrakter, miljøteknologiordningen, ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 og innovasjonslån.

### **Formålet med tjenesten**

Tjenesten består av to hoveddeler; innovasjonskontrakter (OFU/IFU) og innovasjonspartnerskap.

Formålet med innovasjonskontrakter er å bidra til å oppfylle Innovasjon Norges delmål om flere gode gründere og flere vekstkraftige bedrifter. Innovasjonskontrakter skal realisere økt verdiskaping i norske bedrifter gjennom innovasjonsprosjekter i samarbeid med pilotkunder. Innovasjon i samarbeid øker markedsorienteringen hos næringslivet, og dermed potensialet for kommersialisering, skalering og vekst.

Målgruppen er i hovedsak små og mellomstore bedrifter i hele landet som har evne, vilje og muligheter til utvikling. Ordningen passer for prosjekter som er innovative og som har internasjonalt potensial.

Fra 2017 gjelder ordningen også innovative offentlige anskaffelsesprosesser. Fra 2019 tildelte Kommunal- og moderniseringsdepartementet midler til innovasjonspartnerskap over kap. 553, post 74. Gjennom ordningen tilbyr Innovasjon Norge, sammen med partnerne i Leverandørutviklingsprogrammet og Direktoratet for økonomistyring, risikoavlastning og veiledning til kommuner, fylkeskommuner og offentlige etater som går sammen med næringslivet for å løse samfunnsutfordringer. Innovasjonspartnerskap legger til rette for at innovative gründere og vekstbedrifter kommer i posisjon til å utvikle og levere nye løsninger til store, offentlige

markeder. For Kommunal- og moderniseringsdepartementet er det også viktig at det gjennom ordningen utvikles løsninger som treffer innovasjonsbehov i distriktskommuner. Ordningen fremmer etterspørselsdrevet innovasjon, noe som er en sentral tilnærming til å løse samfunnsutfordringer.

### Hovedaktiviteter

Innovasjonskontrakter er landsdekkende og retter seg mot alle bransjer, sektorer og geografiske områder.

I 2020 ble det innvilget 303,3 mill. kroner til innovasjonskontrakter, fordelt på offentlig pilotkunde (60,4 mill. kroner) og privat pilotkunde (242,9 mill. kroner). Dette er på nivå med året før. I tillegg er det fordelt 25,3 mill. kroner til innovasjonspartnerskap.

Søknadsinngangen for innovasjonskontrakter i 2020 var på 704 mill. kroner, en økning på 19 prosent fra 2019. I løpet av året ble 273 saker behandlet, hvorav 147 ble innvilget. De øvrige ble enten avslått, returnert eller trukket.

Ordningen benyttes i stor grad til å utvikle produkter knyttet til informasjonsteknologi, og i 2020 utgjorde dette to tredjedeler av totalen (206,8 mill. kroner). Ser man på bransjefordeling på markedene produktene retter seg mot, er også IKT-bransjen (77,5 mill. kroner) størst. Deretter kommer helse og omsorg (49,6 mill. kroner), og de havbaserte næringene maritim (34,2 mill. kroner), marin (35,1 mill. kroner) og olje og gass (30,7 mill. kroner).

I første halvdel av 2020 ble det lyst ut 75 mill. kroner til innovasjonspartnerskap. Det kom inn 37 søknader og på grunn av stor interesse, gode prosjekter, og ekstraordinære bevilgninger i forbindelse med covid-19, ble det i denne runden brukt 25 mill. kroner ekstra for å finansiere flere prosjekter. Høsten 2020 gjennomførte Innovasjon Norge en markeds kampanje rettet mot offentlig sektor for å nå enda bredere ut og for å styrke lysten og viljen hos ledelse i offentlige virksomheter til å gå i gang med innovasjonssamarbeid med næringslivet. Ved bruk av ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 ble det lyst ut nye muligheter til offentlig-private samarbeid. I løpet av 2020 har Innovasjon Norge med midler fra Nærings- og fiskeridepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Samferdselsdepartementets ordning Pilot-T, finansiert elleve nye innovasjonspartnerskap på til sammen 129 mill. kroner. Følgende prosjekter er finansiert:

- Agder kommunene - Felles løsning for trygghets- og varslingsteknologi, digital hjemmeoppfølging og velferdsteknologi for barn og unge: Tildelt 15 mill. kroner (3 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementet og 12 mill. kroner fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet)
- Oslo universitetssykehus - Verktøy for sanntidsregistrering av operasjonsvirksomhet, planlegge og styre operasjonsvirksomhet i sykehus: Tildelt 15 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementet

- St. Olavs hospital - Automatisert, kontaktløs, kontinuerlig måling av vitale parametere, for å overvåke pasientene og vurdere hastegrad og prioritering: Tildelt 10 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementet
- Avinor - Løsninger som kan automatisere bagasjehåndtering mellom bagasjehall og fly: Tildelt 15 mill. kroner (9 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementet og 6 mill. kroner fra Samferdselsdepartementet)
- Forsvarsbygg – Fleksible og mobile bygg, innovasjon mellom flyttbare, modulbaserte løsninger og prefabrikasjon: Tildelt 15 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementet
- Kystverket - Øke sjøsikkerheten med portabel sensorteknologi tilpasset Kystverket og Lostjenestens behov. Tildelt 8,55 mill. kroner (6,55 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementet og 2 mill. kroner fra Samferdselsdepartementet)
- Troms og Finnmark fylkeskommune - Løsninger for å oppdage skred over vei, sikre umiddelbar stenging og varsling for å redusere risikoen for liv og helse: Tildelt 10,3 mill. kroner (2 mill. kroner fra Samferdselsdepartementet og 8,3 mill. kroner fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet)
- Trøndelag fylkeskommune - Plattform for gjenbruk av byggematerialer for å etablere en sirkulær og bærekraftig verdikjede for masser fra bygg- og infrastrukturprosjekter: Tildelt 10 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementet
- Sunnaas sykehus - Digital samhandling for høyspesialisert rehabilitering og oppfølgingstjenester: Tildelt 10 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementet
- Statsbygg - Industrialiserte innervegger i tre: Tildelt 10 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementet
- Statsbygg - Dynamiske kjøretøysperrer i nordisk klima: Tildelt 10 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementet

Planen for 2020 var å sette av 50 mill. kroner til innovasjonspartnerskap fra Nærings- og fiskeridepartementets post 72. Som følge av ekstraordinære bevilgninger i forbindelse med covid-19, ble det ble i stedet hentet 73,6 mill. kroner fra post 50. Samlet beløp fra Nærings- og fiskeridepartementet til innovasjonspartnerskap var derfor 98,8 mill. kroner i 2020. To prosjekter på tilsammen 20,3 mill. kroner ble finansiert av Kommunal- og moderniseringsdepartementets bevilgning og tre prosjekter ble finansiert med 10 mill. kroner fra Samferdselsdepartementets ordning Pilot-T.

I porteføljen er det nå totalt 23 pågående innovasjonspartnerskap. To innovasjonspartnerskap er fullført. Ved årsskiftet var 77 offentlige prosjektdeltakere og følgeaktører involvert i prosjektene, og 28 leverandører, både store og små, var involvert i utviklingssamarbeidet. De tilsvarende tallene for de to tidligere årene er 46 offentlige aktører og 16 leverandører i 2019 og 37 offentlige aktører og syv leverandører i 2018.

I 2019 fikk de offentlige prosjekteierne tilbud om ekstra midler dersom de involverte mindre kommuner eller offentlige aktører i prosjektene. Samtlige prosjekter inngikk dermed tett samarbeid med mindre aktører som deler samme utfordringsbilde. På denne måten får mindre kommuner både erfaring og økt kompetanse knyttet til innovasjonssamarbeid, samtidig som de får

tilgang til nye løsninger på deres behov. Gjennom innovasjonspartnerskapsordningen går stadig flere kommuner sammen i prosjekter for å løse felles utfordringer. Dette har for eksempel alle kommunene i Agder gjort for å utvikle felles integrerte løsninger for velferdsteknologi. Prosjekter som tar tak i regionale utfordringer, som for eksempel skredvarslingsprosjektet til Troms og Finnmark fylkeskommune, tildeles også midler gjennom ordningen.

I tråd med ambisjonen for 2020 er Innovasjon Norge i gang med å videreutvikle og digitalisere leveransemodellen for kompetanse og prosess-støtte, for å evne å tilby like god kvalitet til et økt antall innovasjonspartnerskap fremover.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Ved bruk av innovasjonskontrakter er målet å utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsomme innovasjonsprosjekter, og styrke konkurransevnen til bedrifter innenfor målgruppen.

Innovasjonskontrakter fordeler seg med en tredjedel på delmål 1 (95,7 mill. kroner) og to tredjedeler på delmål 2 (208 mill. kroner). Dette er en reduksjon i andel midler til gründerbedrifter sammenliknet med tidligere år. I 2019 var fordelingen 44 prosent til gründere (delmål 1) og 66 prosent til etablerte bedrifter (delmål 2).

Innovasjonsnivå sier noe om risikoen involvert, konkurransekraft og markedspotensial dersom prosjektet lykkes. Det stilles derfor høye krav til dette i ordningen. I et normalår utgjør over 99 prosent av alle innovasjonskontrakter innovasjon på internasjonalt nivå. 2020 ble annerledes i så måte, da denne andelen ble redusert til 94 prosent. Årsaken til dette er knyttet til tiltak som ble gjort for å imøtekomme bedriftsbehov i forbindelse med nedstengingen i mars 2020.

Norge har behov for økt eksport. Utvikling i samarbeid med internasjonale kundeføretre bidrar til raskere introduksjon av internasjonale markeder. I 2020 var andelen prosjekter med internasjonal kundeføretre lavere enn i et normalår – kun 15 prosent av innovasjonskontrakter i 2020 hadde internasjonal pilotkunde, fordelt på ti land i Europa, Amerika og Asia.

Ordningen er landsdekkende og leveres av Innovasjon Norge i alle landets fylker. Ordningen benyttes mest i sentrale strøk, rundt de store byene Trondheim, Bergen, Oslo og Stavanger.

Et uttalt mål er å styrke næringslivets samlede tilgang til risikokapital og styrke deres innovasjonsevne. Innovasjonskontrakter utløser bruk av en samarbeidsmodell gjennom flere virkemidler og betydelig grad av ekstern finansiering. Gjennom kommunikasjon på nettsider og i dialog med kunderådgiver blir bedrifter informert om, og henvist til andre offentlige virkemidler, som lån, SkatteFUNN og andre virkemiddelaktører. I tidligere år var det vanlig at innovasjonskontrakter ble samfinansiert med andre virkemidler, særlig SkatteFUNN. Det skyldtes i stor grad at Innovasjon Norge hadde krav om at SkatteFUNN skulle ligge i bunn ved større tilskudd. Denne praksisen ble endret fra 2017, av ressurseffektiviseringshensyn. Det ble vurdert å være lite

hensiktsmessig – både for tilskuddsmottager og det offentlige virkemiddelapparatet – å håndtere to søknader med tilhørende oppfølging på samme prosjekt.

Tilskudd på 303,3 mill. kroner fra innovasjonskontakter har bidratt til å utløse prosjekter i næringslivet til en samlet kostnad på 1,1 mrd. kroner.

I Samfunnsøkonomisk analyse AS (SØA) sine estimater for effekter av enkelttjenester, hevder innovasjonskontrakter seg godt og indikerer en god måloppnåelse på effektindikatorerne. Innovasjon Norge er spesielt opptatt av årlig mervekst i verdiskaping og produktivitet sammenliknet med en kontrollgruppe med sammenlignbare selskaper. De siste målingene fra SØA viser en gjennomsnittlig årlig mervekst på 18,3 prosentpoeng i salgsinntekter, 10,3 prosentpoeng i verdiskaping, 4,6 prosentpoeng i produktivitet, samt 5,7 prosentpoeng vekst i antall årsverk mer enn kontrollgruppen. Dette er en økning på alle estimatene siden sist måling i 2019. Estimaten er statistisk signifikante med p-verdi lik 0,01 eller lavere.

Kundeeffektundersøkelsen – førundersøkelsen 2020 viser at addisjonaliteten holder seg på et høyt nivå for innovasjonskontraktene også i 2020. 87 prosent sier at innovasjonskontrakten i stor grad var utslagsgivende for gjennomføring av prosjektet og 10 prosent at den i noen grad var utslagsgivende. Det betyr at hele 98 prosent mener at innovasjonskontrakten utgjorde en forskjell for realisering av prosjektet.

Ved bruk av innovasjonspartnerskap er målet å koble og koordinere et bredere sett av aktører rundt krevende utfordringsbilder og bygge mer modne markeder for innovative gründere og vekstbedrifter.

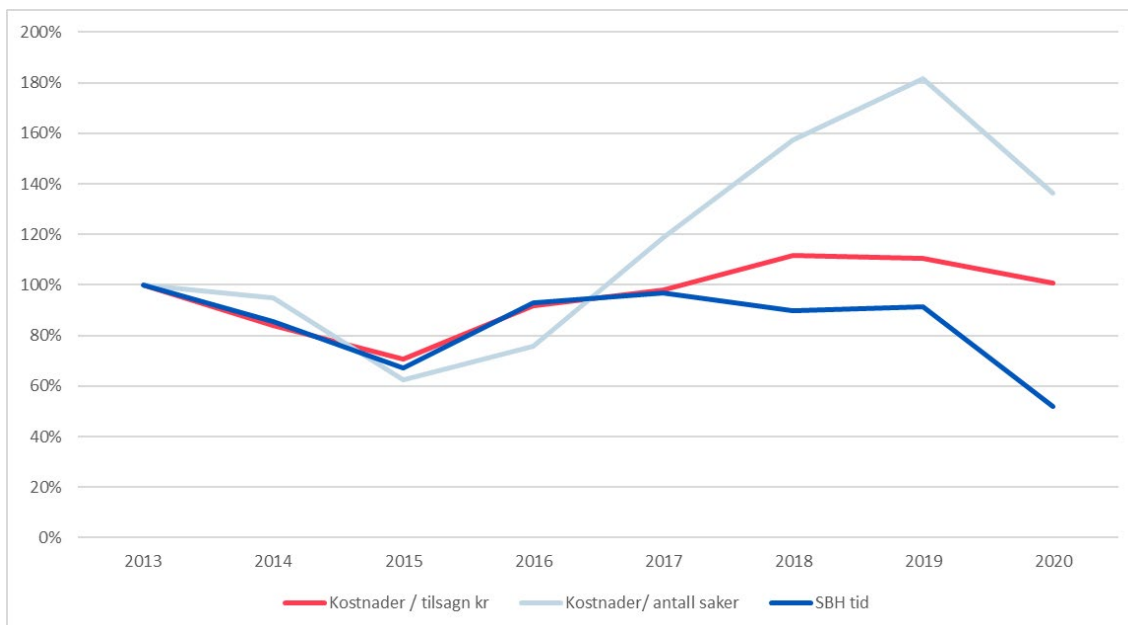
I 2019/2020 ble ordningen evaluert. De offentlige aktørene oppgav at de har økt samarbeidet med andre offentlige aktører på tvers av virksomhetsområder og at arbeidet med innovasjonspartnerskap har resultert i endring i innovasjonskulturen i egen organisasjon. De private aktørene sier at samarbeidet har bidratt til økt konkurransekraft og bedre forståelse for de offentlige kundenes behov.

Gjennom dialogaktiviteter i innovasjonspartnerskapene finner oppstartsselskaper ofte nye samarbeidspartnere, som fører til at de stiller sterkere i anbuds konkurransene. I omtrent halvparten (fire av ni) av de innovasjonspartnerskapene som har inngått kontrakter, er de valgte leverandørene oppstartsselskaper.

I 2020 har koronakrisen vist hvilken innovasjonskraft som ligger i samfunnsutfordringer når disse tas tak i på en effektiv måte. I 2021 vil Innovasjon Norge bygge videre på erfaringene som viser at samarbeid mellom mange aktører på tvers av fagområder, bruk av flere typer virkemidler og felles dialogarenaer bidrar til å synliggjøre og spre både løsninger og gode samspillmodeller mellom offentlig og privat sektor.

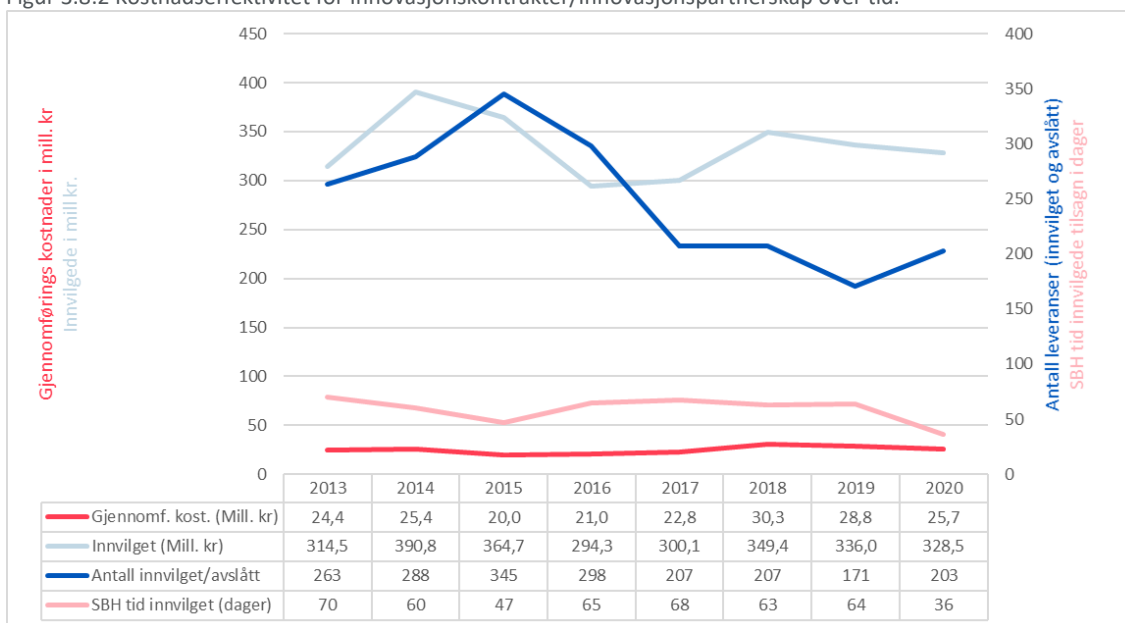
### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

Figur 3.8:1 Kostnadseffektivitet for Innovasjonskontrakter/Innovasjonspartnerskap over tid. Indeks 2013 = 100.



Både kostnader og gjennomsnittlig saksbehandlingstid falt betydelig i 2020. Det skyldes at aktiviteter utenom saksbehandling ble nedprioritert som følge av pandemien og administrasjon av krisepakker. Alle tilgjengelige ressurser ble satt inn på saksbehandling.

Figur 3.8:2 Kostnadseffektivitet for Innovasjonskontrakter/Innovasjonspartnerskap over tid.



Budsjetterte gjennomføringskostnader for mobilisering, veiledning, saksbehandling, oppfølging med videre utgjorde i 2020 33,9 mill. kroner, herunder 8,2 mill. kroner til innovasjonspartnerskap.



Beløpet for innovasjonspartnerskap inkluderer finansiering fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, som bidro med en ramme på 3,7 mill. kroner, og Samferdselsdepartementet som bidro med en ramme på 2,5 mill. kroner.

Forbruk var på totalt 25,7 mill. kroner, fordelt på 19,7 mill. kroner til innovasjonskontrakter og 7,9 mill. kroner til innovasjonspartnerskap. Timer utgjør hoveddelen av kostnadene (7,6 mill. kroner), da det er betydelig grad av rådgivning og tett oppfølging av kunder før, underveis og i oppfølging av utviklingsløpene.

### 3.9 Kap. 2421, post 74 Reiseliv, profilering og kompetanse

Det ble i 2020 bevilget 498 mill. kroner over posten. Fordelingen av rammen er gjengitt i tabellen under.

Tabell 3.9-1 Overordnet fordeling av rammen for kap. 2421, post 74. Mill. kroner.

Kap. 2421, post 74	2020
Rådgivnings- og kompetansetjenester for eksport og internasjonalisering	320,0
Reiseliv	178,0
<b>Totalt</b>	<b>498,0</b>

#### 3.9.1 RÅDGIVNINGS- OG KOMPETANSETJENESTER FOR EKSPORT OG INTERNASJONALISERING

Gjennom Nærings- og fiskeridepartementets post 74 har Innovasjon Norge som oppdrag å bidra til vekst i norske bedrifter. Denne veksten må i stor grad skje i markeder i utlandet. Bedrifter med eksportpotensial skal derfor stimuleres til å søke muligheter utenfor landegrensene gjennom Innovasjon Norges programmer som fremmer eksport, investeringer og internasjonalt teknologisamarbeid. Programmer for profilering og omdømmebygging skal bidra til å gjøre Norge, norsk næringsliv og teknologi mer synlig i en tøff internasjonal konkurranse, og bidra til at utenlandsk næringsliv investerer og etablerer ny virksomhet i Norge.

Tabell 3.9-2 Fordeling av rammen for rådgivnings- og kompetansetjenester for eksport og internasjonalisering. Mill. kroner.

	Frisk ramme 2020	Herav øremerkinger
Behovsavklaring, sparring og utvikling av markedskompetanse og nettverk (se omtale i kap. 3.1.3)	69,6	
Formidling av internasjonale markedsmuligheter	31,9	
Internasjonal markedsrådgivning*	32,8	
Global Growth	23,2	
Eksportrådgivning	11,4	

	Frisk ramme 2020	Herav øremerkinger
Rådgivning om immaterielle rettigheter (IPR)	6,6	
Merkevaren Norge - profilering av grønne løsninger/ the explorer	20,1	
International Business Events	29,8	
Næringslivsdelegasjoner	7,4	
Rådgivning om EU og Horisont 2020	10,8	
Invest in Norway	16,4	
Øvrige prosjekter**	2,2	
Såkorn, presåkorn og koinvesteringsfondet	7,5	
Gründerplanen***	30,4	
Kompensasjon for bortfall av inntekter****	20,0	
<b>Sum kap. 2421, post 74 (rådgivnings- og kompetansetjenester for eksport og internasjonalisering)</b>	<b>320,0</b>	

\* Inkluderer Workshop: Internasjonal Markedsutvikling

\*\*Her inngår industriell deltagelse ved forsvarsanskaffelser, kundeeffektundersøkelser og evalueringer

\*\*\* Inkluderer Global Entrepreneurship

\*\*\*\* Ekstraordinær bevilgning for å finansiere det forventede underskuddet knyttet til selskapets arbeid med eksportfremme

### Leveranse av de viktigste rådgivnings- og kompetansetjenestene i 2020

Det er to faktorer som har fått en betydning for totalen og sammensetningen av eksportrettede tjenester i 2020, ny eksportstrategi og koronapandemien. Strategiens dreining mot digitalisering og spissing har medført reduksjon av antall tradisjonelle rådgivningstjenester, da de enklere og korte oppdragene blir erstattet av det digitale tilbudet. For en nærmere omtale av Innovasjon Norges eksportstrategi, se kap. 2.1.3 Eksportstrategi.

Kombinert med koronapandemien ser vi en reduksjon på mellom 25 og 50 prosent for de forskjellige rådgivnings- og kompetansetjenestene. Pandemien har hatt størst påvirkning på messer og arrangementer, der det er en nedgang på omtrent 60 prosent i deltakelse. To områder har hatt en økning under pandemien: digitale kompetansetjenester, og det programmet under Global Entrepreneurship som har fokus på kapitalinnhenting og vekst, rettet mot oppstartsselskaper.

- I overkant av 400 enkeltbedrifter mottok internasjonal markedsrådgivning fra Innovasjon Norges utekontor (over 800 oppdrag)
- 450 enkeltbedrifter mottok informasjon og internasjonale handelsregler levert fra Eksportsenteret
- 440 bedrifter deltok på internasjonale akselerator- og kompetanseprogrammene Global Growth og Global Entrepreneurship
- Bortimot 400 bedrifter deltok på International Business Events (294 unike bedriftsdeltakelser), hvor det i 2020 ble arrangert både fysiske og digitale arrangementer

- 1 397 brukere av heldigitale og selvbetjente kurs i det nye kompetansesenteret, innen områder som Forretningsmodellering, Lean Markedsutvikling, IPR-beskyttelse for eksportbedrifter

### **3.9.2 Utvikling av markedskompetanse og nettverk ved kontorene i utlandet**

Innovasjon Norges nettverk og innpass i de lokale økosystemene i utemarkedene er en av selskapets viktigste styrker internasjonalt, og helt avgjørende for å kunne oppnå tillit og troverdighet, samt å levere tjenester og prosjekter av høy kvalitet.

Å vedlikeholde infrastrukturen ute, identifisere nye markedsmuligheter, og å sikre det riktige nettverket krever ressurser i form av tid. Innsatsen her er helt avgjørende for å kunne være en betrodd partner og kontakt ikke bare for Innovasjon Norges kunder, men også for det lokale nettverket. Innovasjon Norge åpner dører, introduserer norsk næringsliv til relevante aktører, deltar i møter og assisterer i å etablere kontakt mellom norske bedrifter, nøkkelpersoner og mulige kunder.

Samarbeid med utenriktjenesten og det øvrige virkemiddelapparatet (Team Norway) er avgjørende her. Som eksempel har kontoret i Frankrike hatt en sentral rolle i utviklingen av felles Team Norway-policy og arbeidsplan for energiområdet, med prioritering innen havvind, H2 og CCUS (karbonfangst, -utnyttelse og -lagring). Denne har lagt grunnlaget for fellessatsinger og ressurspool i Team Norway, en serie webinarer og kurs både for fransk og norsk næringsliv.

I forbindelse med koronapandemien tok Innovasjon Norge i 2020 en større rolle som lyttepost i utenlandske markeder. Koronapandemien har rammet norsk eksport hardt, og Innovasjon Norge mobiliserte derfor de internasjonale kontorene og tok en lyttende rolle, for å overvåke og rapporterer på nye trender, nye markedsmuligheter og endrede kundebehov, samt være tilstede på fysiske møteplasser der norsk næringsliv ikke har hatt mulighet til å delta, grunnet reiserestriksjoner.

#### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Administrasjons- og gjennomføringskostnader for utvikling av markedskompetanse og nettverk ved kontorene i utlandet er 72,9 mill. kroner i 2020, finansiert over post 74. Dette fordeler seg på direkte prosjektkostnader og timekostnader på henholdsvis 1,2 og 71,7 mill. kroner. På grunn av koronapandemien og redusert aktivitet på andre tjenester, er det i 2020 en markant økning her.

### **3.9.3 Formidling av internasjonale markedsmuligheter**

#### **Formålet med tjenesten**

Hjemhenting av kunnskap om internasjonale markeds- og konkurranseforhold er en av hovedoppgavene ved Innovasjon Norges utekontorer.

Identifisere og formidle internasjonale markedsmuligheter gjøres blant annet gjennom kompetanseoverføringsprosjekter (hjemhenting). Formålet med kompetanseoverføringsprosjekter er å innhente, evaluere og kommunisere relevant informasjon om markedsmuligheter og hvordan norske bedrifter kan dra nytte av dem. Prosjektene gjennomføres i tett samarbeid med fagmiljøer i Norge for å sikre forankring og relevans.

Kompetanseoverføringsprosjekter består av grundig markedsarbeid i form av markedsrapporter med vekt på muligheter og utviklingstrender i ett eller flere markeder. Målet er å synliggjøre muligheter og fremme vekstpotensialet for norske bedrifter (grupper av bedrifter, næring/sektorer, klynger og lignende) i utlandet. Sammendrag av disse prosjektene publiseres på våre nettsider.

Kompetanseoverføringsprosjekter er også et viktig verktøy for å bygge kompetanse internt i Innovasjon Norge. Kompetanseoverføringsprosjekter benyttes også i forkant av konkrete flerbedriftsprosjekter for riktig prioritering og mer effektiv forankring og mobilisering.

### **Hovedaktiviteter**

Innovasjon Norge identifiserer markedsmulighetene der Norge kan styrke sin posisjon som en pioner innen bærekraft, gjennom å avdekke de områdene der Norge er unike og attraktive. Samtidig som at markedsmulighetene valideres ved å identifisere bedrifter og miljøer i Norge som kan bygge opp under ønsket posisjon – de som har kompetansen, konkurransefortrinn, og er kapable til å ta mulighetene ute.

I 2020 ble det gjennomført 40 kompetanseoverføringsprosjekter i flere ulike land i Europa, Asia, Amerika og Afrika. Det er en økning fra 19 prosjekter året før.

Prosjektene sorteres innenfor mulighetsområdene smarte samfunn, havnæringer, helse, kreative næringer, ren energi og bioøkonomi. Det er gjennomført flest prosjekter innenfor de tre første områdene. Eksempler på prosjekter innenfor de seks mulighetsområdene:

- Smart ladeinfrastruktur – Tyskland, Frankrike, Spania
- Urban mobilitet- Tyskland
- Mobilitet som tjeneste – Japan
- Smarte energiløsninger – India
- Akvakultur – marked og nettverk – Midtøsten
- LNG – Vietnam, India og Indonesia
- Deep Sea Mining – Tyskland
- Akvakultur – Asean
- Promotering av løsninger for ren transport – Nord Amerika
- Healthcare partnerskap – Singapore
- Medtech muligheter – India
- Bygg i tre – Frankrike

- Havvind – Frankrike og USA
- Fashion muligheter - Canada

Innsikt fra markedene gjøres tilgjengelig gjennom det nye kompetansesenteret og formidles også gjennom webinarer.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Det finnes ikke egne målinger av mål- og resultatstyringsindikatorer for denne tjenesten.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Ordningen inngår i samme prosjektgruppe som HUB-arbeidet. Det er dermed utfordrende å skille ut administrasjons- og gjennomføringskostnader for hjemhentingsprosjekter isolert. HUB-lederne spiller en sentral rolle i disse prosjektene og ordningene hører derfor delvis sammen. På grunn av korona ble det noe reduksjon i aktivitetene i disse prosjektene. Det ble for 2020 brukt omtrent 8,9 mill. kroner til kompetansehevingsprosjekter.

## **3.9.4 Internasjonal markedsrådgivning**

### **Formålet med tjenesten**

Tjenesten internasjonal markedsrådgivning er en individuell rådgivningstjeneste der formålet er å bidra til at gründere og etablerte bedrifter styrker sin evne til å utnytte internasjonale markedsmuligheter, realiserer sitt vekstpotensial og raskere oppnår kommersielle resultater.

Internasjonal markedsrådgivning består av ulike leveranser som tilpasses bedriftens behov og fase i internasjonaliseringsprosessen. Tjenesten leveres av markedsrådgivere i utlandet, som har kompetanse om lokalt marked og forretningskultur, kjennskap til hvordan de skal identifisere og koble bedriftene mot de riktige kontaktene og nettverket lokalt, samtidig som de har kjennskap til norsk næringsliv og forstår bedriftenes behov.

### **Hovedaktiviteter**

Ny strategisk retning for eksport og internasjonaliseringsarbeidet innebar i 2020 en dreining for tjenesten internasjonal markedsrådgivning. Den overordnede ambisjonen var å styrke innsatsen på eksportområdet ved å dreie hovedtyngden av rådgivningsleveranser mot bedrifter som har gode forutsetninger for å lykkes, samtidig som generell markedsinformasjon tilgjengeliggjøres digitalt, gjennom breddetilbudet. Det ble derfor gjennomført tiltak for å redusere antallet mindre leveranser som er gratis for kunden, til fordel for tettere oppfølging av prioriterte kunder over tid.

Tallene for 2020 viser tydelig denne dreiningen. Totalt ble det levert 807 internasjonale markedsrådgivningsoppdrag fra Innovasjon Norges kontorer i utlandet, til i overkant av 400 unike kunder. Dette er en nedgang fra i overkant av 1 300 oppdrag levert til 800 unike kunder i 2019.

I tillegg til at koronapandemien har påvirket omfanget av leveranser, skyldes nedgangen også en

ønsket dreining der generelle, korte leveranser erstattes av et digitalt selvbetjent tilbud. I 2019 utgjorde de små korte oppdragene hele 850 av 1300 leveranser. I 2020 er forholdet snudd, og det er flest større oppdrag med en økning fra 470 til 555 store, og de små oppdragene er redusert til 250.

### **Geografisk fordeling**

Tall fra 2020 viser at kontorene i Asia står bak flesteparten av leveransene av internasjonal markedsrådgivning, med 46 prosent. Europa leverte 22 prosent av oppdragene, Amerikas 16 prosent, og Midtøsten/Afrika 15 prosent. I forhold til året før er det en økning i Asia og Midtøsten, og en liten reduksjon i Amerikas i antall leveranser. Europa har hatt en nedgang fra 27 prosent, trolig på grunn av omfattende koronarestriksjoner og nedstenging. Det er forventet å se en økning i Europa i 2021. EU har vedtatt en post-covid-redningspakke på om lag 750 mrd. euro som skal gå til investeringer i energiomstilling og digitalisering (Next generation EU).

Geografisk sett er det flest kunder fra Oslo/Viken (42 prosent) som har mottatt rådgivning fra et utekontor, etterfulgt av Vestland (12 prosent). Nederst på listen er regionene Innlandet og Troms og Finnmark der bedriftene mottok 2 prosent hver av Innovasjon Norges leveranser.

### **Videreutvikling**

Fra 2021 vil internasjonal markedsrådgivning være en av tjenestene som inngår i det nye eksportutviklingsprogrammet.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

For tjenesten internasjonal markedsrådgivning, utarbeider Samfunnsøkonomisk analyse effektestimater. Målingene for 2020 viser at bedrifter som mottar slik rådgivning har:

- 12,4 prosentpoeng årlig mervekst i salgsinntekter (8,2 i 2019)
- 8,2 prosentpoeng årlig mervekst i verdiskaping (4,1 i 2019)
- 5,1 prosentpoeng årlig mervekst i produktivitet (2,3 i 2019)
- 2,7 prosentpoeng årlig mervekst i antall årsverk (2,5 i 2019)

Resultatene estimeres ved å sammenlikne utviklingen hos kundene som mottar internasjonal markedsrådgivning opp mot en kontrollgruppe med liknende foretak. Resultatene er signifikante med p-verdi under 0,01. Estimaterne er betydelig høyere enn i fjorårets måling, og de ser ut til å styrke seg gradvis over tid. Tidsserien på disse målingene begynner nå å bli lengre. Vi har ikke organisasjonsnummer på kunder med internasjonal markedsrådgivning før fra 2009-kohorten.

Kundeeffektundersøkelsen for 2020 viser at 58 prosent (mot 34 prosent i 2019) av bedriftene som mottok tjenesten mente den i stor grad var utslagsgivende for gjennomføringen av internasjonaliseringsprosjektet. Det er en vesentlig forbedring fra tidligere år, og kun 10 prosent sier de ville ha gjennomført prosjektet uansett, med eller uten Innovasjon Norges bistand. Dette ansees som godt for en rådgivningstjeneste, og relativt likt addisjonaliteten i IN Horizon 2020.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Ny strategisk retning innebar en betraktelig økning i forventede brukerbetalte inntekter, fra budsjetterte 9,5 mill. kroner i 2019 til 15,6 mill. kroner i budsjettet for 2020. Det ble ikke tatt høyde for koronapandemien i dette anslaget. Budsjettmålene ble ikke nådd, og brukerbetalte inntekter utgjorde i 2020 8,8 mill. kroner, som er noe lavere enn et normalår.

Administrasjons- og gjennomføringskostnader på Internasjonal markedsrådgivning utgjorde 20,7 mill. kroner. Dette er en nedgang fra 32,5 mill. kroner totalt året før. Noe av nedgangen har bakgrunn i at 3,2 mill. kroner nå rapporteres under Workshop: Internasjonal markedsutvikling. Utover det skyldes nedgangen redusert aktivitet ved kontorene ute som en følge av koronapandemien.

19,9 mill. kroner knytter seg til timekostnader. Direkte prosjektkostnader er også betraktelig redusert fra 4 mill. året før til 0,8 mill. kroner i 2020. Hovedsakelig gjelder dette reduserte reisekostnader, grunnet reiserestriksjoner. Det meste av dette finansieres av Nærings- og fiskeridepartementet, mens resten dekkes av brukerbetaling.

### **3.9.5 Workshop: Internasjonal markedsutvikling**

#### **Formålet med tjenesten**

Internasjonal markedsutviklings-workshop er et tilbud til bedrifter som vokser og ekspanderer internasjonalt, levert av internasjonalseringsrådgivere ved regionskontorene i Norge. Denne strategiworkshopen har som formål å sikre at bedriftene konkretiserer sin internasjonale forretningsmodell og plan for markedsintroduksjon.

I tillegg til at bedriftene får innsikt i en metodikk for internasjonal forretningsutvikling, kobles de til markedsrådgivere ved utekontorene. En av hensiktene for Innovasjon Norge er å styrke koblingen mellom kontorene hjemme og ute.

#### **Hovedaktiviteter**

Workshop i internasjonale markedsutvikling leveres som en seriene av fire digitale samlinger på 3-4 timer. Gjennom workshopen vil bedriftene jobbe med å:

- kartlegge faktorer som kan påvirke forretningsmodellen i nytt marked
- teste hvilke markeder som kan være aktuelle for bedriftens produkt/løsning
- utvikle forretningsmodellen, også i nye markeder
- få en forståelse av kritiske suksessfaktorer for å lykkes internasjonalt
- legge en plan for veien videre mot markedsintroduksjon

Det er avgjørende at de som deltar har en sentral rolle i bedriften, og at de stiller minimum to personer fra hver bedrift. Samlingene fasiliteres av internasjonalserings-rådgivere sammen med eksperter fra Eksportportsenteret og markedsrådgivere fra utekontorene. Det stilles krav til egeninnsats, med veiledning fra Innovasjon Norge, både under og mellom samlingene.

Inntil mars 2020, ble workhopene gjennomført som regionale og fysiske samlinger over to dager. Her har koronapandemien bidratt til en effektivisering der konseptet nå leveres digitalt og nasjonalt. Bedriftene deltar kostnadsfritt, men må kvalifiseres til å delta.

34 bedrifter deltok i dette konseptet i 2020. Dette er et lavere antall enn normalt, men ved å ha nasjonal kvalifisering, stilles det høyere krav til deltakerbedriftene, noe som også har bidratt til at kvaliteten har økt i 2020. Deltakerbedriftene er veletablerte bedrifter som allerede er på det internasjonale markedet eller som har potensiale for videre vekst. Såkalte «born globals», nyetablerte bedrifter med enormt vekstpotensiale og med finansielle muskler, gis også muligheten til å delta.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Det er ikke egne mål- og resultatstyringsindikatorer for tjenesten, men resultat kan sees i sammenheng med internasjonal markedsrådgivning, da dette konseptet leveres i forkant av rådgivningsleveranser fra utekontorene. Tilbakemeldinger fra kundene er positive, og det meldes om at verktøyene har blitt brukt i ledergrupper og for å strukturere vekstplaner overfor eget styre.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Administrasjons- og gjennomføringskostnader på Workshop: Internasjonal markedsutvikling utgjorde 3,2 mill. kroner, hvor 3,1 mill. kroner knytter seg til timekostnader, og 0,1 til direkte prosjektkostnader.

## **3.9.6 Global Growth (herunder også pilot for ferdigvareindustrien)**

### **Formålet med tjenesten**

Global Growth er Innovasjon Norges flerbedriftsprogram for etablerte bedrifter. Deltakerbedriftene skal ha muligheter til og ambisjoner om å øke sitt internasjonale salg. Å levere samlet til grupper av bedrifter begrunnes ikke utelukkende ut fra et kostnadsperspektiv. Erfaring tilsier at det skapes mye verdifull dynamikk mellom deltakerne i prosjektene, samt at det er langt enklere å komme i inngrep med relevante internasjonale nettverk og mulige kunder med grupper av bedrifter enn ved jobbing én-til-én.

I tett samarbeid med Norsk Industri og DOGA ble del to av Pilot for ferdigvareindustrien startet opp høsten 2020. Restriksjoner knyttet til pandemien har ledet til en heldigital gjennomføring så langt, men ambisjonen er å gjennomføre bedriftsbesøk høsten 2021. Målmarkedet er Tyskland, og i tillegg til ordinære Global Growth-aktiviteter, består prosjektet av designelementer levert av DOGA og tilgang på internasjonale mentorer. Etter grundige intervjuer med nye og gamle deltakere og dialog med Norsk Industri er en del kompetanselementer tatt ut av programmet og erstattet med markedsinnsikt og planlagte kundemøter.



### **Hovedaktiviteter**

Programmet løper normalt over ti måneder og består av workshops, rådgivning og samlinger i Norge og i det aktuelle eksportmarkedet. Formålet er alltid økt internasjonalt salg.

Pandemiåret 2020 har tvunget deltakerbedriftene fra fysiske samlinger og besøk i eksportmarkedene over til kjøkkenbord og skjerm. Denne overgangen har fungert greit for noen prosjekter, men ikke for alle.

I 2020 deltok 200 bedrifter i Global Growth. Åtte prosjekter (72 bedrifter) ble avsluttet i løpet av året, mens 16 prosjekter (128 bedrifter) var i ulike faser av gjennomføring ved inngangen til 2021.

Da kriserammede bedrifter ikke har kapasitet til å gjennomføre effektive og gode Global Growth-prosesser, er fire av prosjektene fra 2020 avsluttet før stipulert tid. En annen pandemieffekt er at de løpende prosjektene trekker ut i tid. Dette skyldes både at det er tidkrevende å etablere og vedlikeholde god dynamikk mellom deltakerne digitalt, og at vi venter på lettelsener i reiserestriksjonene så eksportmarkedene atter kan motta besøk.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Effekten av eksportprogrammer som Global Growth oppstår som regel ikke i prosjektperioden, men viser seg over tid. I pandemiåret 2020 har Innovasjon Norge fått rapportert inn meldinger om deltakerbedrifter med eksportsuksess, gode leads og inngåtte intensjonsavtaler, men generelt inntrykk er at mange bedrifter naturlig nok bruker mye tid på krisehåndtering og likviditetsstyring og mindre på eksportutvikling i pandemitider.

Det digitale breddetilbudet Innovasjon Norge etablerte i 2020 vil i 2021 gi positive utslag for Global Growth, da vi vil styre deltakerbedriftene gjennom utvalgte digitale moduler herfra i forkant av samlinger. Bedriftene vil på den måten møte bedre forberedt, og frigjorte ressurser vil nyttes til konkrete aktiviteter knyttet til salg.

Innovasjon Norges eksportstrategi peker på behovet for en sterkere spissing og tydeligere prioritering av bedrifter som oppfyller konkrete suksesskriterier. For Global Growth forventer vi at dette vil bety en bedre samordning med Innovasjon Norges øvrige tjenesteportefølje samt noe færre, men mer ressurskrevende og innholdsrike leveranser i 2021.

Global Growth er med i kundeeffektundersøkelsen. Tall fra førundersøkelsen 2020 viser at 69 prosent av de spurte bedriftene mener at tjenesten i stor grad er utslagsgivende for eget prosjekt, mens 13 prosent i noen grad mener at tjenesten er utslagsgivende.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Til sammen utgjør administrasjons- og gjennomføringskostnadene i Global Growth 18,3 mill. kroner. Finansieringen kom fra Nærings- og fiskeridepartementet post 74 med 15 mill. kroner,

deltakeravgiften utgjorde 2,7 mill. kroner og andre inntekter 0,6 mill. kroner. Største del av kostnadene, 12,4 mill. kroner, er interne timekostnader.

Deltakerne dekker selv sine kostnader knyttet til arbeidstimer og eventuelle reiser og opphold på samlingene. Kostnadene er generelt noe lavere enn forventet da pandemisituasjonen har forsinket flere prosjekter, og stoppet ellers solide prosjektinitiativer. Tilsvarende er brukerbetalingen lavere enn forventet da aktiviteten er nedjustert og enkelte prosjekter har refundert deler av betalingen grunnet prematur avslutning.

### **3.9.7 Kompetansesenteret**

#### **Formålet med tjenesten**

Innovasjon Norges breddetilbud for eksport består av en rekke tjenester som norsk næringsliv kan benytte seg av for å bedre sine forutsetninger for å lykkes med sin eksportsatsing.

Alt innhold som utvikles til breddetilbudet, og alle tjenester som inngår i porteføljen av tjenester, har som mål å sette norske bedrifter i stand til å akselerere sin vekst gjennom eksport, og gjøre bedriftene i stand til å mer effektivt nå målet om salg utenfor Norge.

En viktig kanal for formidling av innhold i breddetilbudet for eksport er Innovasjon Norges informasjon- og kompetanseplattform. Innhold til denne plattformen skal delvis produseres internt i Innovasjon Norge, og delvis fra eksterne tilbydere og samarbeidspartnere som Eksportkreditt, NORWEP med flere.

Innovasjon Norges kontorer i utlandet vil være viktige bidragsyttere og produsenter til kompetansesenteret.

Kompetansesenteret vil inneholde formelle kompetansehevende tilbud hvor Innovasjon Norge tar sikte på å gi kunden de teoretiske verktøyene som de trenger for selv å lykkes med eksport.

Plattformen vil også inneholde markedsintroduksjoner for alle markeder som Innovasjon Norge dekker, og vil på sikt kunne utvides til å også dekke markeder hvor andre Team Norway aktører er til stede. Det er også naturlig å tilgjengeliggjøre innsikt og analyser fra markedene på plattformen for å skape en helhetlig plattform for kundene.

#### **Hovedaktiviteter**

Innovasjon Norge har i løpet av 2020 lansert et selvbetjent, digitalt tilbud som gir norske bedrifter informasjon og innsikt om eksport og internasjonalisering. Dette har fått navnet kompetansesenteret, og er som meldt i Innovasjon Norges innspill til Handelspolitisk avdeling 19. juni 2020, et tilsvar på virkemiddelgjennomgangens påpekning at apparatet kan være vanskelig å navigere. 1 397 bedrifter benyttet seg av dette selvbetjente tilbudet i 3. og 4. kvartal 2020. Dette viser at flere bedrifter får bistand gjennom det digitale tilbudet, samtidig som ressurser ved

utekontorene og regionskontorene frigjøres, til fordel for en mer spisset og prioritert innsats. Disse kursene dekker områder som Forretningsmodellering, Lean Markedsutvikling, IPR beskyttelse for Eksportbedrifter og mange andre emner. Alle kursene er heldigitale og selvbetjente. Dette tilbudet er fortsatt i en piloteringsfase, men tilfang av nye selskaper som benytter tilbudet øker fra måned til måned.

I 2021 er det et mål om flere enn 1000 kurspåmeldinger i måneden.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Dette er et nytt tilbud, og det finnes derfor ikke egne estimater for mål- og resultatstyringsindikatorer for denne tjenesten i 2020.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Kompetansesenteret er en ny tjeneste som ikke hadde egen budsjettpost i 2020. Administrasjon og gjennomføringskostnader er i hovedsak utviklingskostnader som for 2020 ble dekket av generelle digitalisering initiativ som Digi-Kunde og Breddetilbudet for Eksport.

## **3.9.8 Eksportrådgivning (eksportteknisk rådgivning og kursvirksomhet)**

### **Formålet med tjenesten**

Eksportrådgivning leveres av Innovasjon Norges Eksportsenter, og er leveranser i form av:

- Digital tilgjengeliggjøring av informasjon på våre nettsider
- Kurs og webinar
- Rådgivning til enkeltbedrifter

Målet med tjenesten er å øke norsk eksportnærings konkurransekraft gjennom å høyne bedriftenes lønnsomhet og redusere deres risiko knyttet til salg til utlandet ved å gi dem innsikt og forståelse av handelstekniske forhold. Eksportsenterets kunder er gründere og vekstbedrifter fra hele landet, som befinner seg i alle faser av internasjonaliseringsprosessen.

Eksportsenteret er et kompetansesenter som i 2020 besto av fire rådgivere med spesialisering innenfor handelstekniske tema som toll, frihandelsavtaler og opprinnelsesregler, internasjonal kontraktsrett, moms i EU, produktkrav og -merking, leveringsbetingelser med mer. I tillegg jobbet to medarbeidere mer helhetlig med kompetanseopplegg og digitale tilbud. Eksportsenteret er videre kontaktpunkt for den delen av Enterprise Europe Network som omhandler rådgivning om EUs indre marked.

### **Hovedaktiviteter**

For å levere mer effektivt, har Innovasjon Norge som mål å betjene stadig flere av våre henvendelser digitalt gjennom nettsidene. Eksportsenteret har derfor konsentrert seg om å gjøre

mest mulig informasjon tilgjengelig på nettsidene [www.eksport.no](http://www.eksport.no) og bruker en del tid på videreutvikling av innhold til denne.

Mens Innovasjon Norge tidligere år har arrangert en rekke tre- til seks-timers fordypningskurs innen spesifikke fagområder, rakk vi i 2020 kun å arrangere ett slikt kurs før pandemien. Som et alternativ satte vi derfor opp åtte en-times temawebinarer om Brexit, internasjonal varehandel, internasjonale kontrakter, produktkrav og -merking og internasjonal netthandel. Disse har vært populære og har nådd bredt ut til deltakere over hele landet. I tillegg har det blitt avholdt 13 bedriftsinterne kurs (skreddersydde kurs for enkeltbedrifter), og bidratt med fagkompetanse inn i flere av Innovasjon Norges kompetanseprogrammer.

Individuell rådgivning til enkeltbedrifter er likevel den aktiviteten i Eksportsenteret som tar mest tid og som når flest bedrifter. Gjennom e-post, telefonsamtaler, videokonferanser og fysiske møter mottar norske bedrifter informasjon og rådgivning om spesifikke tema knyttet til deres eksport. Omfanget av leveransene varierer fra korte svar på enkle spørsmål til mer utførlig dybderådgivning som går over noe tid i tilfeller hvor spørsmålsstillingen er mer omfattende og kompleks. I 2020 ga Eksportsenteret rundt 450 én-til-én rådgivningsleveranser til norske eksportbedrifter. Dette er 25 prosent færre enn i 2019, noe som til dels skyldes at vi har jobbet mer med de bedriftene vi har jobbet med (i tråd med strategien om mer for færre), men også at det i første halvdel av 2020 var en del færre henvendelser grunnet pandemien.

Gjennom Enterprise Europe Network (EEN) har Innovasjon Norge som mål å bistå norske bedrifter i å kjenne sine plikter og rettigheter, samt bedre utnytte de mulighetene som finnes i EUs indre marked. Normalt sett skjer dette gjennom matchmaking-events, men på grunn av pandemien var det få slike som fant sted i 2020. Videre gir Innovasjon Norge norske bedrifter tilgang til markedsinformasjon gjennom EEN-partnere i utlandet og gir tilsvarende informasjon og assistanse til utenlandske bedrifter som via EEN-nettverket ønsker hjelp til aktiviteter og partnersøk i Norge. I 2020 ble drøyt 100 slike henvendelser besvart.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Det finnes ikke egne effektmålinger for denne tjenesten, men i det følgende gis en vurdering av aktiviteten for i år.

De større rådgivningsleveransene inngår i kundeserviceundersøkelsen<sup>27</sup>, og i 2020 fikk disse leveransene i gjennomsnittlig 5,07 poeng for tilfredshet av 6 mulige poeng, hvilket anses som tilfredsstillende. Imidlertid er datagrunnlaget ganske begrenset. For de mindre leveransene sendes det nå i stedet ut SMS-undersøkelse til kundene. Svarene herfra viser at 72 prosent av kundene var svært fornøyde med den hjelpen de fikk, og ytterligere 23 prosent svarte at de var fornøyde. Med andre ord var kun 5 prosent av respondentene middels eller misfornøyd med leveransen, noe som

---

<sup>27</sup> Kundeserviceundersøkelsen bør ikke forveksles med kundeeffektundersøkelsen.

anses tilfredsstillende. I 2021 vil Innovasjon Norge jobbe for å få inn flere svar slik at for å få et mer representativt og helhetlig bilde av kundetilfredshetene for de leveransene Eksportsenteret har.

Webinar er en tids- og kostnadseffektiv måte å levere kompetanse på, og det gir mulighet til å nå ut til bedrifter i hele landet. Tilbakemeldingene fra kursdeltakerne viser at de er godt fornøyde, og i snitt oppgir rundt 80 prosent at de etter kurset er bedre forberedt på å satse internasjonalt. Innovasjon Norge kommer derfor til å fortsette med webinarer også utover i 2021. Kundene som har fått bedriftsintern opplæring er gjennomgående svært fornøyde med den hjelpen de har fått. Det at en eller flere av Eksportsenterets spesialister bruker en hel dag sammen med bedriften for å gå gjennom alle relevante aspekter av deres eksport, gjør at kunden får et skreddersydd og helhetlig opplegg som minimerer deres risiko, effektiviserer deres eksportaktiviteter og øker deres lønnsomhet. Dette er altså noe Innovasjon Norge bør gjøre mer av i kommende år.

I 2020 hadde nettsiden [www.eksport.no](http://www.eksport.no) 40 prosent økning i antall sidevisninger sammenlignet med 2019, og tendensen er stigende. Dette indikerer at vi når bredere ut med digitalt budskap. Toll- og dokumentdatabasen Mendel Online, som norske bedrifter gis tilgang til gjennom nettsiden, økte antall registrerte brukere med 12 prosent fra 2019 til 2020. Brukerne gjorde totalt 8 250 oppslag knyttet til toll, avgifter og importregler. For nettsidene er det foreløpig ikke noen måte å måle kundetilfredsheten på, men økningen i bruken kan være en indikasjon på at informasjonen er etterspurt og av verdi for norsk næringsliv. I 2021 vil informasjonen om eksport på nettsiden knyttes tettere sammen med Innovasjon Norges nyopprettede kompetansesenter, som tilbyr selvbetjente kurs om blant annet eksportrelaterte tema.

Arbeidet med Enterprise Europe Network (EEN) har hatt noe mindre omfang enn normalt på grunn av pandemien, blant annet fordi det ikke har vært noen fysiske matchmaking-events og også at det har vært færre henvendelser både fra utenlandske partnere og norske bedrifter. Det videre arbeidet med EEN og hva norsk næringsliv får ut av dette nettverket, vil avhenge av hvorvidt Norge gjennom Cosme blir fullverdig EEN-medlem fra 2022.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Eksportrådgivning har administrasjons- og gjennomføringskostnader på 9,6 mill. kroner i 2020. Dette fordeler seg på direkte prosjektkostnader og timekostnader med henholdsvis 0,7 og 8,8 mill. kroner. Nærings- og fiskeridepartementet er primær finansieringskilde med 98 prosent. De resterende 2 prosent er brukerbetaling fra kurs.

## **3.9.9 Rådgivning om immaterielle rettigheter**

### **Formålet med tjenesten**

Innovasjon Norge skal bidra til økt kunnskap og bevissthet om beskyttelse og kommersiell utnyttelse av immaterielle verdier blant gründere og små og mellomstore bedrifter. Innovasjon Norge skal bidra til å gjøre bedriftene i stand til å ta bedre beslutninger knyttet til immaterielle

verdier i sine innovasjonsprosesser. Innovasjon Norge skal ha et godt samarbeid med Patentstyret om arbeidet.

Innovasjon Norges rådgivning om immaterielle rettigheter tar utgangspunkt i et udekket behov i markedet, hvor rollen er å øke bevisstheten om hvordan bedrifter kan utnytte immaterielle rettigheter strategisk i sin forretningsutvikling for å sikre bedriftens konkurransefortrinn og øke bedriftens verdi.

Teamet har kompetanse innenfor beskyttelse og forretningsmessig utnyttelse av immaterielle rettigheter og tilbyr objektiv veiledning om hvordan de kan beskytte og forvalte immaterielle verdier. Hensikten med tjenesten er å hjelpe kundene å kartlegge sin status knyttet til immaterielle rettigheter, og ta bedre beslutninger om beskyttelse og forretningsmessig utnyttelse av deres immaterielle verdier. Dette er spesielt viktig ved internasjonalisering og eksport hvor det å avklare risiko knyttet til immaterielle rettigheter og handlingsrom i aktuelle land er viktig å være bevisst på.

### Hovedaktiviteter

Tjenesten har i 2020 blitt levert på følgende måter:

- Én-til-én rådgivning til gründere, små og mellomstore bedrifter og næringsmiljøer.
- Gjennom Innovasjon Norges ulike kompetanseprogrammer, hvor problemstillinger knyttet til immaterielle rettigheter har en naturlig plass. Både interne og eksterne ressurser benyttes for å øke bevissthet og kunnskap hos bedriftene.
- Gjennom Innovasjon Norges nettsider som gir oversikt og veiledning i hvordan gründere kan gå frem, samt [www.iprhjelp.no](http://www.iprhjelp.no), hvor bedrifter finner verktøy og sjekklister samt kobling mot ulike tilbydere av tjenester knyttet til immaterielle rettigheter.
- Kobling av kunder mot spesialiserte tjenesteleverandører etter at deres behov rundt immaterielle rettigheter er avdekket og konkretisert.
- Gjennom samarbeid med Innovasjon Norges Vekst- og Gründersenter
- Tett samarbeid med Innovasjon Norges regionkontorer, som avdekker kundenes behov for rådgivning om immaterielle rettigheter.
- Leveranser og opplæring i eksterne miljøer, inkubatorer og møteplasser for gründere
- Immaterielle rettigheter-teamet brukes aktivt som en internstøtte i vurdering av finansieringssaker hvor immaterielle verdier og rettigheter er relevant å vurdere.

I 2020 igangsatte immaterielle rettigheter-teamet i overkant av 700 nye rådgivningsleveranser totalt. Om lag 600 av disse er eksterne leveranser til bedrifter og gründere. Det var i 2020 en økning i interne leveranser i finansieringssaker med behov for vurdering av status knyttet til immaterielle rettigheter. Dette skyldes blant annet at Innovasjon Norge i forbindelse med korona-krisepakken behandlet et betydelig høyere antall finansieringssøknader, hvor immaterielle rettigheter-teamet i mange tilfeller trekkes inn som beslutningsstøtte.

For [www.iprhjelp.no](http://www.iprhjelp.no), samarbeidsprosjektet med Patentstyret, ser vi at sidene fortsatt er godt besøkt. Antall brukere i 2020 er 9 400, noe som er litt lavere enn i 2019.

For å øke bevissthet rundt forretningsmessig bruk av immaterielle rettigheter har Innovasjon Norge også i 2020 holdt foredrag og kurs rettet mot gründere, små og mellomstore bedrifter og bedriftsnettverk. Gjennomføringen av disse ble flyttet over til digitale plattformer som følge av pandemien. Eksempler på arrangement i samarbeid med regionkontorer og andre avdelinger i Innovasjon Norge er; Global Growth, Go Global og Angel Challenge. Vi har også holdt foredrag og kurs rettet mot andre aktører i virkemiddelapparatet, blant annet ansatte ved inkubatorer og for veiledere i førstelinetjenesten.

Innovasjon Norge har i 2020 gjennom ulike finansieringsordninger finansiert forskjellige formål knyttet til immaterielle rettigheter blant annet innlevering av søknader om beskyttelse av immaterielle verdier. I tillegg til dette har vi også i 2020 bevilget øremerkede tilskudd til immaterielle rettigheter-prosjekter i form av mikrofinansiering (inntil 25 000 kroner per kunde). Hensikten er å motivere førstegangsbrukere av systemet for immaterielle rettigheter til å gjennomføre forundersøkelser knyttet til patenterbarhet med mer.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Kundeeffektundersøkelsen – førundersøkelsen 2020 viser at 78 prosent av respondentene mener tjenesten har høy addisjonalitet, det vil si at de mener tjenesten i stor grad er utløsende for gjennomføring av prosjektet. Kun 4 prosent sier at tjenesten i liten grad var utslagsgivende. På spørsmål i kundeeffektundersøkelsen (etterundersøkelsen 2016) om hvilke områder tjenesteleveransen har økt bedriftens kompetanse trekker kundene frem følgende punkter; Utvikling av nye produkter i form av varer, strategiprosesser og veivalg, muligheter ved samarbeid og nettverk, utvikling av markeder og utvikling av nye produkter og tjenester.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Rådgivning om immaterielle rettigheter har administrasjons- og gjennomføringskostnader på 6,1 mill. kroner i 2020. Dette fordeler seg på direkte prosjektkostnader med 0,1 mill. kroner og timekostnader på 6 mill. kroner. Tjenesten er fullfinansiert av Nærings- og fiskeridepartementet.

## **3.9.10 Merkevaren Norge**

### **Formålet med tjenesten**

Merkevaren Norge omfatter viktige posisjoneringsvirkemidler og en helhetlig arbeidsmetodikk for å samle til felles innsats for økt norsk konkurransekraft og fremme av eksport. Gjennom koordinert strategisk satsing, en nasjonal merkevare med felles verktøykasse og tydelig, konsistent kommunikasjon har Innovasjon Norge i 2020 fortsatt å bygge Norges og næringslivets posisjon som bærekraftspioner, og derigjennom gitt alle norske bedrifter drahjelp til å bli mer synlige og attraktive i utlandet.

### Hovedaktiviteter

Det ble i 2020 utviklet mye nytt innhold, filmer, bilder og malverk for den nasjonale verktøykassen som kompletteres med bransjehistorier og løsninger i The Explorer. Antallet nye, og aktive, brukere av verktøykassen økte fra 673 ved utgangen av 2019 til 3264 ved utgangen av 2020. Innholdet skal bidra til å styrke det norske arbeidet på flere områder:

- Eksportaktiviteter – koble norske løsninger mot globale behov
- Samhandlingsarenaer – å få bedrifter på tvers av næringer, regioner og kompetanseområder til å samarbeide
- Vertskapsattraktivitet - tiltrekke utenlandske investorer, talenter og tilreisende
- Kommunikasjon – sikre konsistente og enhetlige budskap som kommuniseres i utvalgte kanaler over tid

Innovasjon Norge registrerte i løpet av året økt oppmerksomhet og interesse knyttet til strategisk posisjonering og merkevarebygging både nasjonalt og internasjonalt. I løpet av året har vi gjennomført strategiske posisjoneringsprosesser med sju miljøer: designindustrien, Energy valley, Industrial green tech, Kjeller innovasjon, Life science cluster, Norwegian wood cluster, og ÅKP. I tillegg har vi igangsatt prosjekter om fremtidsmat og batterier, som skal gjennomføres etter 2020.

Innovasjon Norge har utviklet en digital kompetansemodul på merkevarebygging for havnæringen der prototypen testes, raffineres og videreutvikles for å gi norsk næringsliv og Team Norway økt kompetanse på merkevarebygging. I 2020 har Innovasjon Norge utviklet et tett og godt samarbeid i Team Norway med felles prioriteringer og bruk av nasjonal merkevare og verktøykassen i USA, Tyskland, Frankrike og Kina.

Innovasjon Norge fortsatte utviklings- og promoteringsarbeidet for Norge og norske små og mellomstore bedrifter rettet mot Kina i forbindelse med deres satsning på vinteridrett. I alt har 60 virksomheter innenfor sportsindustri, mat og drikke, arkitektur og design og reiseliv deltatt i programmet. Det er en økende interesse for Kina-satsingen i næringslivet, og nye næringer kommer stadig til, særlig innenfor «smarte byer» og «bærekraftig transport». Et bredt partnerskap innenfor Team Norway, hvor Norges Idrettsforbund, NHO og LO deltar, er under etablering. Kina-programmet følgeevalueres av Menon Economics som, i sin første delrapport (november 2020), konkluderer med at det finnes et rasjonale for at nevnte bransjer i Norge satser mot det kinesiske markedet nå, og videre at det er fornuftig at norske myndigheter viser vei og bruker virkemidler på en slik satsing.

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Effekten av en nasjonal merkevare er svært langsiktig og kan ikke måles per i dag. Innovasjon Norge planlegger imidlertid i 2021 å utføre nullpunktmålinger av utvalgte sektorer fra eksportstrategien, inkludert gjennom "brand lift"-studier på LinkedIn. Det vil gjøre det mulig å måle isolerte effekter av merkevarearbeidet blant relevante målgrupper i viktige eksportmarkeder, som igjen vil gjøre det enklere å rapportere kumulativt på merkevarearbeidet over tid.



**Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Merkevarer Norge har brukt 8,3 mill. kroner i 2020, inkludert 1,8 mill. kroner på næringsfremme mot Kina. Av disse har i underkant av 5 mill. kroner gått til timekostnader og i overkant av 3 mill. kroner gått til innholdsproduksjon, design og andre driftskostnader.

**3.9.11 The Explorer – Profilerings av grønne løsninger****Formålet med tjenesten**

The Explorer er Norges offisielle kanal for internasjonal profilering og markedsføring av grønne og bærekraftige løsninger. Tjenesten skal bidra til økt bruk av klima- og miljøvennlig teknologi og innsats for FNs bærekraftsmål gjennom norsk eksport. The Explorer er del av en langsiktig strategi for å bygge en nasjonal merkevare og posisjonere Norge og norske bedrifter som pionérer innen bærekraft. Tjenesten hjelper norske bedrifter med å bli vekstkraftige i internasjonale markeder.

**Hovedaktiviteter**

The Explorer har gjennom 2020, og spesielt etter nedstenging i mars, drevet omfattende digital markedsføring for norsk teknologi i viktige eksportmarkeder. Arbeidet har vært koordinert med Innovasjon Norges utekontor, slik at sentrale norske industrier har blitt promotert i relevante markeder.

Før pandemien nådde Europa, begynte The Explorer et tett samarbeid med norske næringslivsdelegasjoner, hvor fysiske delegasjoner skulle følges av parallell digital markedsføring. Det arbeidet måtte settes på vent under pandemien, men skal gjennomføres for digitale delegasjoner i 2021. The Explorer ble i 2020 komplementert av portalen NorwayEvent.com, som ble utviklet i løpet av året som et alternativ til fysiske arrangementer. Formålet er å tilby Team Norway en plattform for å gjennomføre digitale arrangementer i ulike varianter.

Høsten 2020 ble utvalgte deler av The Explorer oversatt til kinesisk, inkludert oppsett av kinesiske annonsekontoer og sosiale medier. Ved årets slutt var Kina blant topp tre land med flest besøkende til TheExplorer.no. I løpet av 2020 har The Explorer dessuten koordinert markedsføring med norsk næringsliv gjennom et partnerprogram der bedrifter og klynger deler sine ressurser med The Explorer.

**Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

The Explorer er et relativt nytt program og har ikke egne målinger i systemet for mål- og resultatstyring. Programmet rapporterer derfor aktivitetsbasert. The Explorer hadde som mål for 2020 å ha publisert 400 norske løsninger, i tillegg til at 25 prosent av norske bedrifter skulle ha fått kontakter via tjenesten. Resultatet ble 394 publiserte norske løsninger, pluss seks løsninger på vei til publisering. I en uformell brukerundersøkelse av norske bedrifter sommeren 2020, rapporterte én av fire respondenter å ha fått nye kontakter ved hjelp av The Explorer. TheExplorer.no har gjennom 2020 hatt over 100 000 besøkende i måneden, hovedsakelig fra Norges viktigste eksportmarkeder.

The Explorer blir aktivt brukt av norske bedrifter for å markedsføre seg selv. Tjenesten blir også aktivt brukt av norske ambassader, Innovasjon Norges utekontorer og andre representanter for det offisielle Norge. I tillegg til de registrerte bedriftene, består The Explorer av artikler og historier om norsk bærekraft og grønn teknologi som utgjør viktige verktøy for å profilere Norge i utlandet.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

The Explorer har i 2020 brukt 21,9 mill. kroner på administrasjon og gjennomføring (hvorav 10,2 mill. kroner er tildelt fra Klima- og miljødepartementet). Av totalen har 14,6 mill. gått til direkte prosjektkostnader som teknisk drift, markedsføring og utvikling, inkludert utvikling av kinesisk versjon og arrangementsplattformen NorwayEvent.com. Timekostnader beløper seg til 7,3 mill. kroner.

## **3.9.12 International Business Events**

### **Formålet med tjenesten**

International Business Events (IBE) er et målrettet virkemiddel for å fremme norske forretningsinteresser internasjonalt, samt profilere norsk næringsliv på utvalgte møteplasser under Merkevarer Norge-profilen. Innovasjon Norges ønsker å styrke virkemiddelet som et verktøy for vekst, merkevarebygging, internasjonalisering og eksport. Dette gjøres ved å prioritere frem de næringene hvor Norge har konkurransefortrinn og kan ta en tydelig posisjon. Det vil si å bidra til økt eksport for etablerte næringer, samt bidra til løfte frem nye næringer.

### **Hovedaktiviteter**

International Business Events som virkemiddel omfatter mange ulike aktiviteter som nasjonale paviljonger på utvalgte konferanser og fagmesser, seminarer, workshops, bedriftsbesøk, business-to-business matchmaking-arrangementer og ulike nettverkssamlinger.

Innovasjon Norge samarbeider aktivt med utenrikstjenesten, næringsorganisasjoner og klyngeorganisasjonen for å identifisere møteplasser med særlig relevans for norske næringer, der norsk næringsliv har klare komparative fortrinn, kapasitet, vilje og evne til å satse langsiktig. Bedriftene som deltar, har alle tydelige internasjonale vekstambisjoner og et stort vekstpotensial.

Koronasituasjonen har vært særlig utfordrende for gjennomføringen av planlagte aktiviteter i 2020. De aller fleste av de store etablerte internasjonale messene som Offshore Technology Conference (OTC) i Houston, Seafood Expo Global i Barcelona, China Fisheries Expo i Qingdao, Mobile World Congress, Smart City Expo i Barcelona og ONS i Stavanger har blitt kansellert eller utsatt til 2021 eller 2022.

Det ble likevel gjennomført 35 prosjekter innenfor et bredt spekter av næringer. Noen få arrangementer ble gjennomført fysisk som norske paviljonger på Agra ME i Dubai (Akvakultur) og World Winter Sports Expo under konseptet "Pioneering Winter Sports" med hovedutstillere innen sport og sport tech, design og aktiv livsstil, turisme og destinasjoner, mat og ernæring.

Koronapandemien gjorde det helt nødvendig å endre modellen for gjennomføring av møteplasser for norsk næringsliv. Det har blitt lagt ned mye ressurser i få på plass digitale og/eller hybride møteplasser og webinarer som gode erstatninger for planlagte fysiske arrangementer.

Eksempelvis ble det gjennomført:

- En hybrid digital delegasjon som en del av Floating Offshore Wind Turbines (FOWT 2020) i Marseille i Frankrike med deltakelse fra norske 12 norske selskaper (både utviklere, leverandørindustri og sentrale klynger).
- En digital delegasjon og virtuell stand på Energy for Smart Mobility (E4SM) med deltakelse fra 12 norske selskaper innenfor smart mobilitet.
- Tre webinarer som en del av den digitale utgaven av Nordic Edge Expo innenfor bærekraftige byer/samfunn, smart mobilitet og bygg i tre.
- Tre webinarer (digital market entry sessions) som erstatning for det kansellerte ADIPEC i Abu Dhabi.

Innovasjon Norge gjennomførte også et live stream-arrangement for promotering av norske ferdigvarer via den kinesiske e-handelsplattformen Taobao Tmall. En slik direktesending er et effektivt virkemiddel for promotering av norsk ferdigvareindustri i Kina. Sendingen hadde rundt 1,4 millioner besøk, noe som ligger godt over snittet i benchmarkingen for denne type sending. Dette var første gang Norge promoterte norsk næringsliv samlet på en e-handelsplattform. Ifølge Taobao, var Norge det første landet som gjorde et slikt fremstøt, noe som ga oss ekstra oppmerksomhet i etterkant.

I samarbeid med Igloo Innovation, NCE Blue Legasea og Norsk Industri (Designbransjen) ble det videre gjennomført et digitalt seminar med fokus på hvordan et bredere samarbeid mellom næring og idrett kan øke norsk konkurransekraft internasjonalt. Innovasjon, utvikling og internasjonal posisjonering var temaer som ble dekket direkte fra Snø Oslo.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Totalt deltok 383 bedrifter (294 unike) på alle de aktiviteter som omfattes av tjenesten International Business Events i 2020. Målet for året var 850 bedrifter, og avviket skyldes den verdensomspennende nedstengningen av samfunnet i mars 2020. De fysiske møteplassene har blitt utsatt i flere omganger, så det har derfor tatt tid å erstatte og planlegge for gode digitale alternativer. Dette har resultert i en vesentlig nedgang i antall bedriftsdeltakelser.

Å delta på våre arrangementer styrker bedriftenes internasjonale posisjon i prioriterte markeder både gjennom økt salg, nettverk og kompetanse. Gjennom deltakerundersøkelser sier 80 prosent av bedriftene at de er godt eller svært godt fornøyd med den plattformen Innovasjon Norge tilbyr.

**Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

International Business Events har administrasjons- og gjennomføringskostnader på 23,5 mill. kroner i 2020, hvorav 19 mill. kroner ble finansiert av Nærings- og fiskeridepartementet. Resten dekkes ved brukerbetaling (2,8 mill. kroner) og bidrag fra andre offentlige/private aktører (1,8 mill. kroner).

Ordningen har et vesentlig underforbruk for 2020 som skyldes at de aller fleste av de fysiske arrangementene ikke ble gjennomført som planlagt. Dette reflekteres også i et vesentlig inntektsbortfall på 34,1 mill. kroner i forhold til budsjett.

**3.9.13 Næringslivsdelegasjoner****Formålet med tjenesten**

Formålet med tjenesten er å øke norsk næringslivs konkurransevne i internasjonale markeder. Næringslivsdelegasjoner er et virkemiddel for økt samhandling, vekst, internasjonalisering og eksport.

**Hovedaktiviteter**

Det ble kun gjennomført én næringslivsdelegasjon til Jordan i 2020. Den planlagte delegasjonen til Nairobi ble utsatt på grunn av tidligere president Arap Moi sin bortgang, men for næringslivet ble noe av programmet gjennomført. De planlagte delegasjonene til Sverige og Expo i Dubai ble utsatt på ubestemt tid i forbindelse med covid-19.

**Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Tjenesten ikke er en del av mål- og resultatstyringssystemet til Innovasjon Norge. Næringslivsdelegasjoner er et strategisk virkemiddel for økt samhandling, vekst, internasjonalisering og eksport, hvor vi sammen posisjonerer Norge som en pioner innen bærekraftig utvikling. Da Innovasjon Norge kun har gjennomført én næringslivsdelegasjon i 2020, har hovedfokus vært på å videreutvikle næringslivsdelegasjoner. Vi har utviklet en digital eventside for næringslivsdelegasjoner som skal være med å styrke profileringen av prosjektene og bedriftene som deltar på en næringslivsdelegasjoner som igjen skal bidra til at flere vekstkraftige bedrifter for vist seg frem i verden under Merkevaren Norge og Team Norway-paraplyen. I 2020 har Innovasjon Norge også sett på hvordan digitale samt hybride næringslivsdelegasjoner kan gjennomføres i fremtiden.

**Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Næringslivsdelegasjoner har administrasjons- og gjennomføringskostnader på 10 mill. kroner i 2020. Dette fordeler seg på direkte prosjektkostnader med 4,2 mill. kroner og timekostnader på 5,8 mill. kroner. Nærings- og fiskeridepartementet er primær finansieringskilde for prosjektgruppen med omtrent 70 prosent, i tillegg til brukerbetaling på rundt 30 prosent.

Innovasjon Norge fikk ikke inntekter på næringslivsdelegasjoner i 2020. Det ble kun gjennomført en delegasjon til Jordan i 2020 hvor det i samforståelse med departementet ikke ble satt krav til deltakeravgift. I og med at det ikke har blitt gjennomført andre delegasjoner hverken fysiske eller digitale har vi ikke inntekt på denne tjenesten i 2020.

### **3.9.14 Horisont 2020 og Horisont Europa**

Dette punktet er omtalt under kap. 7.1 Mobilisering til Horisont 2020 og Horisont Europa.

### **3.9.15 Profilering av Norge som havnasjon**

#### **Formålet med tjenesten**

Nærings- og fiskeridepartementet ga i statsbudsjettet for 2018 Innovasjon Norge i oppdrag å styrke Norges profil som ledende havnasjon. Formålet med oppdraget er å bygge en helhetlig profil for havnæringene, herunder petroleum, maritim, marin og nye fremvoksende næringer. Relevante private og offentlige aktører skal involveres for å sikre bred forankring av budskapet i profileringen. Innovasjon Norge skal også sette andre aktører i stand til å profilere havnæringene internasjonalt og tilpasse profileringsmaterialet også til enkeltbedrifter.

#### **Hovedaktiviteter**

Innovasjon Norge har utviklet en modell for mobilisering av klynger og næringer til å identifisere og samle seg om en posisjoneringsstrategi. Et sentralt poeng har vært å etablere et fora for dialog om prioritering og implementering, noe som også var bakgrunnen for etableringen av «Team Norway havet» i 2019.

Team Norway havet består av representanter fra Innovasjon Norge, LO, NHO, Norsk industri, Norsk olje og gass, Norwegian Energy Partners, Norwegian Maritime Exporters, Nærings- og Fiskeridepartementet, Rederiforbundet, Sjømat Norge, Sjømatrådet og Utenriksdepartementet.

Team Norway havet har årlige møter i juni, og på basis av mandat fra Team Norway havet har Innovasjon Norge i 2020 nedsatt en arbeidsgruppe som skal utvikle en dreiebok, med tilhørende konkret tiltaksplan for 2021. Dreieboken skal fungere som et dynamisk verktøy for en koordinert innsats inn mot de viktigste arrangementene for næringene.

Med utgangspunkt i kommunikasjonsstrategien som ble utviklet i 2019, har Innovasjon Norge i 2020 samarbeidet med relevante private og offentlige aktører om produksjon av tematiske filmer til innholdsbanken for Team Norway. I 2020 ble det produsert filmer for grønn skipsfart, «aquatech» og havfiske. Fotobanken ble, i løpet av året, også utvidet med profilerende bilder.

Innovasjon Norge utviklet i 2020 en kompetansemodul for posisjonering av enkeltbedrifter, for å hjelpe enkeltbedriftene å knytte sin merkevare til Norges overordnede havprofilering. Det ble videre startet et prosjekt for utvikling av kompetansemodul på digital profilering, som ennå ikke er ferdigstilt.

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Effekten av omdømmearbeidet er svært langsiktig og kan ikke måles per i dag. Innovasjon Norge planlegger imidlertid i 2021 å utføre nullpunktmålinger av utvalgte sektorer fra eksportstrategien – inkludert innenfor viktige havnæringer – blant annet gjennom "brand lift"-studier på LinkedIn. Det vil gjøre det mulig å måle effekter av posisjoneringsarbeidet blant relevante målgrupper i viktige eksportmarkeder.

### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

Prosjektet har bokført 170 000 kroner i timekostnader til administrasjon, mobilisering og forankring. Aktivitetene ble begrenset grunnet covid-19. Av samme grunn ble blant annet støtte til profilering på fysiske arrangementer avlyst. Det er benyttet 1 mill. kroner til utarbeidelse og implementering av verktøykasse, herunder utvikling av kompetansemodul, fotoopptak og filmproduksjon. Det resterende beløpet blir benyttet i 2021 til å sikre bruk av kommunikasjonsplattformen i arbeidet med å bidra til økt konkurransekraft i prioriterte markeder.

## 3.9.16 Invest in Norway

### Formålet med tjenesten

Invest in Norway-funksjonen skal tilrettelegge for internasjonale investeringer i Norge og posisjonere Norge som et attraktivt land for investorer og talenter.

### Hovedaktiviteter

På verdensbasis karakteriseres 2020 av en kraftig nedgang i utenlandsinvesteringer. Ifølge UNCTAD opplevde Europa en nedgang i utenlandsinvesteringer på over 40 prosent i 2020, og denne nedgangen forventes å fortsette inn i 2021.

Til tross for dette har Invest in Norway i 2020 vært preget av høy aktivitet. Pandemien har riktignok redusert mulighetene for bedriftsbesøk dramatisk, og man har måttet gå over til større grad av digital kommunikasjon. Men vi har lyktes både med å lande eksisterende prosjekter samt å igangsette nye.

Invest in Norway var i 2020 involvert i omtrent 45 relevante prosjekter, hvorav ni prosjekter defineres som suksess. Suksess betyr at kunden har etablert virksomhet i Norge, signert en intensjonsavtale (Memorandum of Understanding (MOU)) eller tilsvarende. Av de ni er tre såkalte High Quality Investments (HQI) med forventning om over 400 arbeidsplasser. Noen av intensjonsavtalene forventes å gi store indirekte ringvirkninger i form av norske nyetableringer. Det vil alltid være usikkert forbundet med antall arbeidsplasser og investeringsbeløp ved etablering. Vi forholder oss til bedriftenes egne analyser og forventinger når vi rapporterer antall ansatte og investeringsbeløp.

Fokusområdene for Invest in Norway er datasentre, verdikjeden for batteriteknologi, samt annen grønn industri (hovedsakelig hydrogen). Utover prosjektene som er landet har det vært jobbet

med flere større prosjekter innen disse områdene, som alle kan få en betydelig industriell effekt for Norge. Selv om Invest in Norway dermed foreløpig opprettholder høy aktivitet, er det imidlertid stor usikkerhet forbundet med tilgang til nye prosjekter.

Noen refleksjoner:

- *Krevende prosjekter låser ressurser i en liten organisasjon*  
Invest in Norway har i 2019 og 2020 vært involvert i noen store og svært ressurskrevende prosjekter. Et eksempel er et prosjekt som er et konsortium innen den europeiske stålindustrien. Forretningsmodellen til prosjektet er å bruke hydrogen, i stedet for kull eller naturgass, til å ta oksygen ut av jernmalm. Norge har gode forutsetninger for å kunne tiltrekke seg denne type prosjekter, delvis grunnet vår tilgang til både blått og grønt hydrogen.

Den potensielle investeringen er i størrelsesorden 10 mrd. kroner, og det forventes over 200 arbeidsplasser og et strømforbruk (ved bruk av grønt hydrogen) på 350 MW.

Denne type prosjekt er imidlertid svært krevende. Det er hard internasjonal konkurranse om et slikt prosjekt. Det krever god forståelse for kundens behov, herunder også forståelse av stålmarkedet på verdensbasis. Det krever god forståelse av hva Norge kan tilby av lokasjoner, insentiver og arbeidskraft, samt inngående kjennskap til reguleringsprosesser, kraftnett og annen infrastruktur. Prosjektet forutsetter svært godt samarbeid, også utenfor Innovasjon Norge. Typiske samarbeidspartnere er Enova og Statnett, men også Nysnø, Siva og andre er aktuelle partnere.

Denne type prosjekter er ressurskrevende, og det er ikke unormalt å jobbe med et slikt prosjekt i ett til tre år før en eventuell investeringsbeslutning tas. I denne perioden bindes mye ressurser opp. Slike krevende kunder forventer at det legges mye ressurser inn i arbeidet, hvilket igjen hindrer oss i å jobbe opp nye prosjekter og andre oppgaver. Det er også en risiko for at prosjektet ikke realiseres eller utsettes. Da har vi brukt mye tid som kunne ha blitt utnyttet annerledes. Det er imidlertid en risiko som sannsynligvis gir uttelling på lang sikt, ettersom prosessene er svært lærerike.

- *For å kunne konkurrere internasjonalt må vi være konkurransedyktige, det vil si til enhver tid ha gode nok rammebetingelser, kompetansemiljøer og industriarealer*  
I denne type prosjekter er Norge nesten alltid i konkurranse med andre land. Det er viktig for prosjekteier/bedriftene å redusere prosjektets kostnad og risiko. Vi må derfor kunne presentere ferdigregulerte tomter med sikker el-forsyning og god infrastruktur, langsiktige kraftkontrakter, tilgang på kvalifisert arbeidskraft med mer. I tillegg vil det alltid være en diskusjon om insentiver. Norge har en rekke gode insentiver fra blant annet Enova og Innovasjon Norge, samt tilgang på ordninger gjennom EU. I det siste har eksempelvis IPCEI

– en europeisk ordning som lenge ikke var på Norges radar – blitt aktuelt innen noen industrier.

Vi forventes å ha oppdatert informasjon om gjeldende insentiver, og de forventes å være konkurransedyktige. Vi blir i denne prosessen også en lyttepost som formidler forventninger til norske kommuner, det øvrige norske virkemiddelapparat og politikere.

- *Vertskapsattraktivitet regionalt og nasjonalt*

Vertskapsattraktivitet – å være et godt vertskap for etableringer – har for mange regioner i Norge blitt et viktig satsingsområde. Dette er også nevnt i Prosess 21.

For å tiltrekke de beste selskapene i verden må en region ikke bare besitte og videreutvikle tomter, industrimiljøer og arbeidskraft. Det må være et system for å ta imot og følge opp mulige kunder som ønsker tilgang til disse. Flere fylkeskommuner og enkelte kommuner har derfor etablert egne regionale Invest in-ressurser.

De fleste av disse er ansatt ved Innovasjon Norges regionkontor, etter oppdrag fra fylkeskommunen. Dette er en god ordning med tanke på at det er felles systemer og en nasjonal forankring, og dermed blir det en ulempe for de regioner som ikke har en slik ordning. Dette fordi Invest in Norway ikke har god nok kompetanse om regionen. Et annet risikoelement er at det regionale fokuset kan bli for strekt. Vertskapsattraktivitet er både et nasjonalt og et regionalt anliggende, og Invest in Norway sin oppgave er å sikre at kunden får det beste Norge har å by på.

- *Faren for skjevhet – for lite internasjonalt salg vil gi mye regional kamp*

Det økte fokus regionalt, med regionale Invest in-ressurser, enten i regi av Innovasjon Norge eller andre, setter et sterkt press på vårt uteapparat. Det er utekontorene som har kontakt med de mulige kundene, som forventes å levere «leads» og skape aktivitet, mens det er Invest in Norway ved hovedkontoret som styrer markedsaktivitetene og de overordnede proaktive kampanjene. Ettersom det kun er to fulltidsansatte og tre deltidsressurser ved utekontorene, kan dette føre til skjevhet – flere til å følge opp enn vi har klart å generere av leads.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Invest in Norway er per i dag ikke en del av Innovasjon Norges mål- og resultatstyringsystem, men Innovasjon Norge følger opp utredningsprosjekt fra Menon som ble avsluttet i desember 2019. I 2021 planlegges det å utrede om Invest in Norway kan bli en del av Innovasjon Norges mål- og resultatstyringsystem med utgangspunkt i anbefalingene fra Menonrapporten.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Invest in Norway har hatt samme budsjetter siden 2018, på omtrent 16,5 mill. kroner, og er derfor uendret organisatorisk. Men flere fylkeskommuner har valgt å følge Agder-modellen ved å gi



Innovasjon Norges regionskontor direkte oppdrag til å ansette en regional Invest in Norway-ressurs. I 2020 er det ansatt én person i henholdsvis Innlandet og Trøndelag. I Nordland er det ansatt to personer med startdato 1. mars 2021. Flere andre fylkeskommuner har denne løsningen oppe til diskusjon.

Totalt har det blitt brukt 13,5 mill. kroner. Avviket skyldes i hovedsak en vakant stilling i Oslo og noe mindre på konsulentbruk.

### 3.9.17 Industriell deltagelse ved forsvaranskaffelser

Innovasjon Norges kontor i Washington har i 2020 fortsatt å legge til rette for norsk industrideltakelse ved store norske anskaffelser av militært utstyr fra USA. I Innovasjon Norges - Washingtons arbeid med norsk forsvars- og sikkerhetsindustri i USA, benyttes aktivt Team Norway DC som en force multiplier. Arbeidet omfatter støtte til både etablert norsk forsvarsindustribase – representert ved Forsvars- og sikkerhetsindustriens forening (FSi) og Norwegian-American Defense Industry Council (NADIC) sine medlemsmasser – samt startup-segmentet via Hacking 4 Allies og inkubatoren House of NADIC.

På lengre sikt jobber Innovasjon Norge - Washington og Team Norway DC med å få Norge innlemmet i USAs såkalte National Technology & Industrial Base (NTIB), som for tiden inkluderer Canada, Storbritannia og Australia. Norsk medlemskap i NTIB vil innebære et kvantesprang når det gjelder markedstilgang, teknologiutveksling og mulighet for å bli med mye tidligere i lange teknologiutviklingsløp.

I 2020 kan følgende hovedlinjer i arbeidet løftes frem:

- Hacking 4 Allies (H4A) pilotprosjekt ble gjennomført. H4A er et samarbeid med FFI som akselererer norske startups inn i det amerikanske forsvarsmarkedet ved bruk av Hacking 4 Defense-metodologi, coaching og introduksjoner til investor- og innkjøpsmiljø. H4A har blant annet resultert i en gjenkjøpskontrakt for norske Alva Industries med Lockheed Martin, og to runder med amerikanske investeringer i norske UBIQ Aerospace.
- Innovasjon Norge Washington ledet an i Team Norway DC i arbeidet med å protestere mot innstramning av «Buy American»-lovgivning i USAs årlige forsvarslov, blant annet ved hjelp av ambassadørbrev til 16 kongressmedlemmer. Dette arbeidet ble supplert av liknende oppsøk fra DC-baserte Defense MoU Attaches Group (DMAG), hvor Innovasjon Norge Washingtons representant er viseformann.
- Virtuell business to government (B2G) møteserie ble avholdt mellom norsk forsvarsindustri og myndigheter. I normale år utgjør store forsvarsmesser i USA med norske paviljonger den viktigste møteplassen for norske aktører i forsvarssektoren. For å opprettholde denne kontakten holdt Innovasjon Norge Washington, NADIC og FSi møter mellom 18 norske forsvarsbedrifter og Forsvarsdepartementet.
- Innovasjon Norge Washington utarbeidet sammen med USAs ambassade i Oslo og Forsvarsdepartementet en resiprositetsprosess for innvilgning av såkalt National Interest

Exception for norsk forsvarsindustri med behov for reising til USA under koronapandemien.

Innovasjon Norges kontorer har i tillegg gjennomført rådgivning og enkelte mindre programmer for og med norsk næring i respektive marked med hjemmel og finansiering fra det generelle eksportfremmeoppdraget i utlandet, som eksempelvis mot norsk-tysk ubåt-anskaffelse.

### 3.9.18 Møteplasser for vekst

#### Formålet med tjenesten

Gjennom tiltaket møteplasser for vekst har Innovasjon Norge bidratt med tilskudd til prosjekter som bidrar til å bygge et sterkere økosystem for gründerskap og innovasjon nasjonalt, samt koble gründere mot investorer.

Møteplasser som har fokusert på vekst og koblingen mellom gründer og investor har vært prioritert og et kriterium for å motta midler gjennom denne ordningen. Et annet viktig kriterium og prioritering for innvilgede tilskudd i denne ordningen har vært at flere gründermiljøer samarbeidet om prosjektene samt finansierte minimum 25 prosent av prosjektene gjennom egen eller annen privat finansiering.

Møteplasser skal bidra til at miljøet for innovasjon og entreprenørskap styrkes samt å øke gründernes kompetanse og kjennskap til følgende områder:

- Vekst og internasjonalisering
- Kapital og finansiering
- Møteplasser og nettverk for forretningsengler og investorer

#### Hovedaktiviteter

Grunnet koronasituasjonen prioriterte Innovasjon Norge å levere til oppdraget «Tilskudd til gründer- og innovasjonsmiljøer» i tiltakspakken i 2020. Aktivitetene på denne ordningen ble derfor ikke igangsatt før på slutten av året.

I løpet av 2020 endret Innovasjon Norge leveransemetode på tjenesten. Tidligere har tjenesten blitt levert løpende gjennom at Innovasjon Norges regionskontorer har jobbet proaktivt med sine lokale gründer- og innovasjonsmiljøer. I 2020 ble midlene utlyst som en konkurranse nasjonalt, med tydeligere kriterier for prosjektene. Dette ble iverksatt da det var stort press på rammen, da det var ønskelig å sikre at det er de beste prosjektene som mottar midler og mulighet til å i større grad jobbe proaktivt med å utfordre målgruppen for ordningen til å levere bedre prosjekter. Innovasjon Norge ønsket også et større samarbeid mellom aktørene i målgruppen for å hindre at midlene fører til konkurransevridning mellom aktørene, og fordi erfaringsutveksling mellom aktørene vil bidra til styrking og profesjonalisering av økosystemet de er en del av.

I 2020 ble midlene (10 mill. kroner) tilknyttet denne ordningen utlyst i desember 2020. Ordningen ble lyst ut som «Økosystem-tilskudd». Forventet beslutning og innvilgede tilskudd for utlysningen er satt til mars 2021. Det er derfor vanskelig å rapportere fullstendig på denne ordningen i 2020.

Programmet Emax som tidligere har blitt rapportert under denne ordningen rapporteres for 2020 under kap. 3.9.19 Videreføring av satsingen Vekst i gründerplanen (kvinner og mangfold).

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Ordningen har ikke estimater for mål- og resultatstyringsindikatorer. Vår vurdering er likevel at støtten fra Innovasjon Norge oppleves som viktig i dialogen med aktørene og tilbakemeldingen er at Innovasjon Norges nettverk og tilstedeværelse har betydning for utviklingen og kvaliteten på møteplassene. Møteplassene tar tid og utvikle og bygge opp, et eksempel er Nordic Edge i Stavanger som også i senere tid har fått klyngestatus.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

For tiltakene i regjeringens gründerplan totalt var administrasjons- og gjennomføringskostnadene på 27,3 mill. kroner. Midlene finansierer også ordningen Globale akseleratorer, Vekst (kvinner og mangfold) i tillegg til andre aktiviteter rettet mot delmål 1.

## **3.9.19 Videreføring av satsingen Vekst i gründerplanen (kvinner og mangfold)**

### **Formålet med tjenesten**

Det overordnede målet med mangfoldsatsingen er å bidra til økt verdiskaping og innovasjon gjennom å styrke deltagelsen til kvinner og andre underrepresenterte innen gründerkap. Satsingen skal bidra til å nå målene om flere gode gründerere og flere vekstkraftige bedrifter. Et vekstkraftig norsk næringsliv er avhengig av at alle bidrar til å skape verdier og arbeidsplasser. Mangfold og interkulturell kompetanse kan også bidra til å lette norske gründeres adgang til globale markeder.

### **Hovedaktiviteter**

For 2020 ivaretas hovedsakelig tiltaket gjennom ordningen kap. 3.9.18 Møteplasser for vekst. Navnet for denne ordningen er nok ikke helt representativt lenger og endret i oppdragsbrevet for 2021. Innovasjon Norge ønsker å videreføre fokuset på kvinner og mangfold, men gjennom tiltak som Møteplasser for vekst og andre tjenester. Det er likevel tre innsatsområder som er verdt å nevne under denne overskriften:

- Emax 2020 som ivaretar fokuset på unge
- Innovasjon Norges innsats mot sosiale entreprenører som i stor grad ivaretar flerkulturelle og gründerere som fokuserer på samfunnsinnovasjon
- Vår innsats mot kvinnelige gründerere som i hovedsak løftes gjennom mobilisering til kompetansetjenester for vekst, skalering og kapitalinnhenting. Innovasjon Norge er dessuten bidragsytere i Nordic Innovations arbeidsgruppe for mangfold hvor de nordiske

landene deler erfaring på området og var med på å gi innspill til rapporten "Female Entrepreneurship in the Nordics" som ble lansert i 2020. Sammen med Forskningsrådet og Siva leverte Innovasjon Norge forslag til tiltak for å følge opp Nærings- og fiskeridepartementets handlingsplan for kvinnelig gründerskap i juni 2020.

#### *Emax 2020*

For niende året ble EMAX arrangert, en gründercamp for talenter mellom 18-25 år. På grunn av korona ble årets arrangement digitalt. 96 deltakerne var valgt ut og satt ikke bare i hele Norge, men også i Moskva, London, Riyadh med mer. Samarbeidet med Ungt Entreprenørskap er utvidet, og evalueringen fra deltakerne var tett opp mot et normalt fysisk arrangement (5,33 mot 5,49 på en skala fra 1-6).

#### *Sosialt entreprenørskap*

Som tidligere år, søker Innovasjon Norge å bistå sosiale entreprenører der våre finansielle virkemidler tillater. Det er ingen kategorisering som gir oss muligheter for spesifikk rapportering, men inntrykket er at økosystemet for sosiale entreprenører profesjonaliserer de gründerbedriftene som hører hjemme i denne kategorien.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Ordningen har ikke estimer for mål- og resultatstyringsindikatorer.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Rapporteres under kap. 3.9.18 Møteplasser for vekst.

## **3.9.20 Globale akseleratorer**

### **Formålet med tjenesten**

Globale akseleratorer er en portefølje av kompetanseprogrammer som tilbyr oppstartsselskaper med globalt potensial for å bidra til vekst. Skalering og vekst i internasjonale markeder er utfordrende, og krever kunnskap, kapital, ferdigheter, nettverk, og kulturforståelse. Gjennom programmene løftes gründernes kommersielle ferdigheter til et nivå hvor de er bedre rustet på en global markedsarena.

### **Hovedaktiviteter**

Under denne tjenesten har finnes tre ulike programmer:

- Fundraising for startups (FFS), Norge
- Entrepreneurial Marketing, New York
- Tech Incubator (TINC), Silicon Valley

**Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Denne tjenesten har ikke egne målinger for disse indikatorene. Det gis derfor en omtale av hovedtall for aktivitetene, samt resultater fra evalueringer.

Til sammen ble det arrangert 15 programmer under porteføljen i 2020.

Andelen bedrifter har økt med 46 prosent, fra 164 bedrifter i 2019 til 240 bedrifter i 2020.

Økningen skyldes at det ble holdt flere «Fundraising for Startups»-programmer (FFS) i Norge enn tidligere år. Programmet fokuserer på kapitalinnhenting og vekst, noe som ble ekstra krevende for oppstartsselskaper da koronapandemien brøt ut og medførte et økt behov for nettopp denne kompetansen. Programmet ble digitalisert for å kunne gi et godt tilbud til oppstartsselskaper i hele landet. I 2020 deltok rekordhøye 220 bedrifter med til sammen 342 deltakere, mot 136 selskap og 183 deltakere i 2019. FFS-programmene ble holdt i Oslo, Bergen, Kristiansand, Nord-Norge, Halden, Drammen, Ålesund og Trondheim, i tillegg til to nasjonale programmer som dekket hele landet. Mange kvinnelige gründere sliter med å hente inn kapital, og vi har i mobiliseringen og rekrutteringen lagt vekt på at dette kompetanseløftet i større grad også bør tilbys kvinner. Kvinneandel totalt på FFS var 31 prosent.

På grunn av reiserestriksjoner grunnet koronapandemien, ble også programmene i USA digitalisert. 16 bedrifter med til sammen 36 deltakere deltok på programmet Entrepreneurial Marketing New York (EMNY) som fokuserer på skalering, markedsføring og salg. Kvinneandel på EMNY var 33 prosent

Virusutbruddet gjorde at rekruttering til vårens TINC-program i Silicon Valley ble utfordrende, og utsatt til høsten i en digital versjon. Programmet er rettet mot tech-selskaper som ønsker å få testet og verifisert sin forretningsmodell i et av verdens mest konkurranseutsatte markeder. Fire norske selskaper med til sammen ni deltakere (kun menn) var med på programmet der også andre nordiske land deltok. Det ble kun kjørt ett TINC i 2020 mot to årlige programmer normalt. TINC-programmet er et nordisk samarbeid med deltakerbedrifter fra alle de nordiske landene.

Etter hvert program gjennomføres en evaluering. Gründerne sier selv at programmene gir en større forståelse for hvordan de bygger selskap og kan vokse raskere. For mange har programmene vært avgjørende for å kunne ta gode beslutninger om vekst i internasjonale markeder og har betydelig påvirkning på deres økonomiske vekst.

**Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Rapporteres under kap. 3.9.18 Møteplasser for vekst.

### 3.9.21 Vekst- og gründersenteret

#### Formålet med tjenesten

Vekst- og gründersenter i Førde er en spesialisert enhet for effektiv førstelinjeservice inn til Innovasjon Norge og virkemiddelapparatet. Senteret veileder både gründere i tidligfase og kunder som ønsker en første sparring til prosjektutvikling. Vekst- og gründersenteret forvalter også ordningen med markedsavklaringstilskudd til gründere og har ansvar for teknisk kundesupport for Innovasjon Norge sine kunder.

#### Hovedaktiviteter

Vekst- og gründersenteret har ansvar for:

- 1) Første sparring med nye kunder om prosjekt i tidligfase og henvise de videre til relevante ressurser i Innovasjon Norge eller i økosystemet ellers
- 2) Forvaltning av markedsavklaringstilskuddet
- 3) Teknisk support for Innovasjon Norge sine kunder

#### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Vekst- og gründersenteret har ikke målinger av disse indikatorene. Det rapporteres i det følgende på aktivitet.

I 2020 håndterte Vekst- og gründersenteret i alt 15 000 henvendelser knyttet til sparring og finansiering. Det er bortimot en tredobling fra året før. Rundt halvparten av henvendelsen var relatert til gründervirksomhet og etablererstøtte. Senteret behandlet 1 284 søknader om markedsavklaringstilskudd til innovasjonsprosjekter. Av disse ble 706 prosjekter innvilget.

I tillegg håndterte vekst- og gründersenteret 6 000 henvendelser på teknisk kundesupport, dette er bortimot en dobling fra 2019.

Innovasjon Norge mener at etablering av senteret som spesialisert enhet for effektiv førstelinje har vært vellykket ut fra de målsettingene man hadde ved etablering. I tillegg til redusert responstid og lik og forutsigbar saksbehandling, bidrar vekst- og gründersenteret til at distriktskontorene får frigjort tid til mobilisering og aktiv jobbing ute blant kunder. Av henvendelsene til vekst- og gründersenteret blir omtrent 15 prosent henvist for videre oppfølging gjennom Innovasjon Norge. De resterende 85 prosent blir henvist til andre aktører i økosystemet eller de blir utfordret på å gjøre avklaringer i prosjektet på egenhånd. Vekst- og gründersenteret og distriktskontorene avlaster hverandre etter behov, noe som totalt sett gir god ressursutnyttelse for Innovasjon Norge.

#### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

Vekst- og gründersenteret blir finansiert av kap. 2421, post 74, men også fra kap. 2421, post 50. Vi viser for øvrige til kap. 3.1.5 Rapportering på behovsavklaring, sparring og mobilisering og kap.

3.4.1 Landsdekkende etablerertilskudd (inklusive tiltakspakke) for informasjon om gjennomføring- og administrasjonskostnader, da det er disse tjenestene Vekst- og gründersenteret leverer.

### 3.9.22 REISELIV

Innovasjon Norge skal bidra til økt verdiskaping i reiselivsnæringen innenfor bærekraftige rammer og har følgende hovedaktiviteter for reiseliv: Profilering av Norge som helårlig reisemål, tilrettelegge for utvikling og salg av norske reiselivsprodukter i samarbeid med reiselivsnæringen, innsamling og sammenstilling av markedsdata og analyser, samt legge til rette for innovasjon og bærekraft i reiselivsnæringen. Året var ellers preget av oppgaven med å utarbeide ny nasjonal reiselivsstrategi, som overleveres april 2021.

Tabellen under viser fordelingen av reiselivsmidlene på ulike aktiviteter. Hva som inngår i HUB står i kap. 3.1.5 Rapportering på HUBer - kompetansenavet for næringskompetanse. Av de 158 mill. kroner på Profilering av Norge som reisemål er 9,8 mill. kroner brukt på omstillingskostnader i forbindelse med omorganiseringen av Visit Norway.

Tabell 3.9-3 Fordeling av rammen for reiseliv. Mill. kroner.

	2020
Innovasjon og bærekraft i reiselivsnæringen	19,6
Profilering av Norge som reisemål	158,0
HUB	0,4
Sum kap. 2421, post 74 (reiseliv)	178,0

### 3.9.23 Profilering

#### Formålet med tjenesten

Innovasjon Norge skal profilere Norge som helårlig reisemål. Formålet med profileringen er å skape internasjonal interesse for å oppleve Norge på ulike måter gjennom hele året, og legge til rette for at næringen kan selge sine produkter og opplevelser. I 2020 ble oppdraget utvidet til også å inkludere nordmenn i målgruppene, for å skape reiser i eget land. På denne måten skal profileringen understøtte utviklingen av et helårlig og mer lønnsomt norsk reiseliv.

#### Hovedaktiviteter

Profileringsaktiviteten består av kampanjearbeid, sosiale medier, pressearbeid og visitnorway.com.

Aktivitetene skal løse målsetningen om å bidra til økt verdiskaping gjennom å løfte reiselivet i hele Norge, gjennom alle årstider. Det er et strategisk valg å plassere historier sentralt i alle aktiviteter,

for å øke sjansen for å nå gjennom i hard konkurranse med andre reisemål, og gjøre varige inntrykk.

Viktigste målindikator er tidsbruk. I dagens mediebilde er det ikke et poeng å nå så mange som mulig, men å gjøre seg bemerket hos de som nås, og å klare å holde på oppmerksomheten deres. Derfor er filmvisninger, tidsbruk på nettsted og minutter med filmvisninger og engasjement i sosiale medier viktige indikatorer på om målet oppnås. Når forbrukerne bruker tid på å lese historier eller se filmer, er det også mer sannsynlig at de blir påvirket. Da oppnås profilering som virker og det gir kvalitetsdata som næringen kan nytte seg av i salg av sine produkter. Innovasjon Norge kan ikke selv bedrive salg for næringen.

I 2020 viet publikum totalt 83,5 millioner minutter, eller 158 år, på historier om og fra Norge via Visit Norways kanaler. Dette anses som tilfredsstillende.

### **Kampanjer**

En sentral aktivitet innen kampanjearbeidet har vært produksjon og visning av film for definerte målgrupper. Innovasjon Norge produserte 92 filmer i 2020. Det ble også gjennomført 18 større kampanjer i 2020, alle bygd rundt egenproduserte konsept. Filmene ble vist 33,4 millioner ganger i minst 15 sekunder, og kampanjene oppnådde ønsket effekt.

For sine kampanjer i 2020 har Innovasjon Norge mottatt internasjonale priser: En i Epica Awards og to i European Excellence Awards.

### **Sosiale medier**

Ved utgangen av 2020 hadde Visit Norway til sammen 1,75 millioner følgere på Facebook, Instagram og Twitter. Antallet øker gradvis i alle tre kanaler, men det er engasjementet som sier mest om budskapene har nådd frem. Derfor var det et sentralt mål for å øke engasjementet per følger, og med 27 prosent økning i 2020 anses dette målet som oppnådd.

Innovasjon Norge oppfordret også norsk reiselivsnæring til å benytte egne kanaler til å dele innhold produsert fra Visit Norway. Et godt eksempel på dette var filmen «Til vi sees igjen» som 41 aktører i næringen delte som sin egen, med sine følgere på Facebook.

### **Presse**

I 2020 ble arbeidet med internasjonal presse sentralisert til Oslo. Arbeidet fokuseres rundt innsalg av historier til relevante internasjonale medier og internasjonale presseturer. Dette gjøres i samarbeid med norske landsdelsselskaper, for å bidra til utvikling av bærekraftig helårsturisme.

På grunn av pandemien rakk Innovasjon Norge kun å arrangere tre presseturer før aktiviteten ble satt på pause. Distribusjon av pressemeldinger og innsalg til internasjonal presse førte til 635 presseresultater.



Pressearbeidet skal opprettholde Norges posisjon som attraktivt reisemål. Tematikk er nordmenns levemåte, natur, norske byer, kultur og matrelaterte historier. I 2020 var det flere historier fra Norge som fikk oppmerksomhet i internasjonale medier med hjelp fra Innovasjon Norge, deriblant norsk friluftsliv, broen over Vøringsfossen, Deichman Bjørvika i Oslo og Michelin Guide Nordic Countries i Trondheim.

I 2020 fikk Innovasjon Norge som følge av pandemien et utvidet mandat til å markedsføre Norge til nordmenn. Formålet var å synliggjøre feriemuligheter i eget land. Proaktivt arbeid med norske medier førte til 175 presseresultater.

### **Visitnorway.com**

Grunnet covid-19 ble arbeidet med visitnorway.com annerledes enn i et vanlig år. Mye arbeid ble lagt ned i å informere om gjeldende reiseregler på flere språk. Sidene ble oppdatert hyppig og grundig, ble besøkt 4,4 millioner ganger og var de mest besøkte på nettstedet fra mars og ut året. Flere nye artikler og nettsider ble produsert for å fange opp interessen rundt utvalgte tematikker, som bærekraft, mat, friluftsliv og kultur.

Arbeidet anses som vellykket. Antall besøkende på nettstedet gikk ned med kun syv prosent i 2020, til tross for stillstand i internasjonale besøk til Norge på grunn av pandemien. I perioder med lav smitte og karantenefrie grenseoverganger økte besøket kraftig. Besøk på norskspråklige sider økte med 44 prosent for hele året. Da det ble kjent at grensene mot Danmark skulle åpnes økte besøket på den danskspråklige siden med 405 prosent mot 2019. Resten av sommeren var det 126 prosent økning. Fra nyheten kom om at tyskere kunne reise til Norge karantenefritt og til muligheten forsvant igjen, økte besøk på den tyskspråklige siden med 65 prosent sammenlignet med 2019.

Det er også et mål om å øke kvalitetstrafikken til nettsidene; at de som besøker dem i økende grad kommer dit fra organiske kilder. Andelen besøk fra organiske søk økte med fem prosentpoeng, fra 72 til 77 prosent, noe som er i tråd med denne målsettingen.

Nettstedet har en bookingtjeneste hvor kommersielle aktører kan delta med sine produkter gjennom resultatbasert markedsføring. Tjenesten er prestasjonsbasert, som betyr at deltagerbedriftene kun betaler for trafikk og faktiske salg. I 2020 skapte dette tilbudet 3 605 salg og en omsetning på 11,47 mill. kroner, etter nedganger på henholdsvis 65 og 59 prosent fra 2019. Før pandemien inntraff var salgstallene i 2020 høyere enn i 2019.

I tillegg har Innovasjon Norge etablert en innholdsbank på [brandnorway.no](http://brandnorway.no). Formålet er å forenkle deling, samt vederlagsfritt tilgjengeliggjøre bilder og filmer produsert av Innovasjon Norge og reiselivsnæringen. Tjenesten er åpen for norsk og internasjonal reiselivsnæring, samt media.

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Innovasjon Norges arbeid med forbrukermarkedsføring skiller seg fra Innovasjon Norges øvrige aktiviteter, og kjennetegnes av massekommunikasjon til forbrukermarkedet uten direkte salg. Det betyr at aktiviteter og effekten av disse måles annerledes enn for øvrige tjenester i Innovasjon Norge. I 2020 ble det:

- Produsert 92 filmer med historier fra hele Norge, hele året, som skal bidra til å aktualisere Norge som reisemål i alle kanaler
- Distribuert 18 større profilerende kampanjer som resulterte i mer enn 33,4 millioner filmvisninger på minst 15 sekunder
- Økt engasjement per følger i sosiale medier med 27 prosent
- Bidratt til, eller bistått med, 810 presseoppslag internasjonalt og i Norge
- Økt andelen organisk søketrafikk på visitnorway.com med fem prosentpoeng

Disse resultatene viser at Innovasjon Norge evner å skape oppmerksomhet, selv i et år hvor reiser er umulig det meste av tiden. Aktivitetene bidrar i tillegg til å opprettholde Norges posisjon internasjonalt under pandemien og de treffer bedre enn tidligere, engasjerer mer og skaper reiselyst - som også fører til salg.

### 3.9.24 Møte- og bedriftsmarkedet, kongresser og arrangementer

#### Formålet med tjenesten

Tjenesten innbefatter alle operative aktiviteter som gjøres mot prioriterte beslutningstagere innenfor segmentene Travel Trade (turoperatører, reiseselgere, reisebyråer) og MICE (møter, incentiver, kongress og arrangement). Oppgaven er å gi råd og koble norsk reiselivsnæring med de rette internasjonale bedriftskundene, med særlig vekt på bærekraft, sesongutvidelse og produktutvikling.

#### Hovedaktiviteter

##### B2B-aktiviteter

Fra å gjøre fysiske, operative aktiviteter ble nær alle møteplasser og kanaler digitalisert. Det ble gjennomført 86 digitale business-to-business-aktiviteter (B2B), med rundt 300 norske bedrifter for hele 16 000 operatører. Dette har blitt vurdert som svært verdifullt av bransjen, og deltagerne melder om god effekt. De norske deltakerne i Innovasjon Norges bransjeaktiviteter får en unik mulighet til å treffe og arbeide direkte med mulige kjøpere i relevante markeder. Slik kan næringen opprettholde kontakten med markedet slik at de er bedre rustet når grensene åpnes igjen. 2 500 turoperatører opererte på Norge før covid-19.

##### Digital Norwegian Travel Workshop (NTW)

NTW 2020 ble arrangert digitalt. 550 deltagere deltok, med 250 norske selgere og 300 kjøpere fra rundt 30 nasjoner. Det ble avholdt over 4 500 én-til-én-møter. 95 prosent av deltagerne var

fornøyd med arrangementet, og 98 prosent mente at deltagelsen var verdifull og relevant for deres bedrift.

Tilbakemeldingene var at møtene var gode og at det hadde vært viktig for dem å sette seg i kontakt med kunder og leverandører igjen. Også at det var en god digital møteplass, selv om den ikke erstattet det fysiske arrangementet, hvor nettverksbygging er sentralt.

### **Meetings, Incentives, Conferences and Exhibitions (MICE)**

Innovasjon Norge arbeider målrettet med utvikling og tilrettelegging av møteplasser og aktiviteter, overfor det profesjonelle møtemarkedet sammen med norsk reiselivsnæring. Kundene innenfor dette segmentet er hovedsakelig agenturer og sluttkunder (enkeltbedrifter). Gjennom digitale business-to-businessaktiviteter (B2B) har det vært kontakt med over 2 000 internasjonale møteplanleggere og agenturer, som muligens kan legge fremtidige møter til Norge.

### **Internasjonale fagkongresser**

MICE-satsingen omfatter internasjonale fagkongresser. I 2020 var det planlagt 259 internasjonale kongresser fordelt over hele landet, men de fleste ble avlyst, utsatt eller digitale grunnet covid-19. Innovasjon Norge stimulerer fag- og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt, med mål om at de vil påta seg vertskapsansvaret og invitere internasjonale kongresser til Norge. Blant annet etableres det møteplasser der beslutningstagere kan møtes. Det internasjonale møte-, kongress- og arrangementsmarkedet krever et langsiktig fokus og satsing for å oppnå resultater. Det ble i 2020 ferdigstilt en nasjonal kongresstrategi for 2020–2030.

### **Arrangementsturisme**

Opplevelsesindustrien globalt er i sterk vekst. Norge har gode forutsetninger for å kunne ta del i denne positive utviklingen, gjennom økt satsing på arrangementsturisme. Innovasjon Norge utarbeidet og lanserte i 2019 en nasjonal arrangementsstrategi, for å finne gode strukturer slik at Norge lykkes i dette arbeidet. Å utvikle verktøy for målinger er del av dette arbeidet. I løpet av 2020 har innsatsen for å få opprettet et nasjonalt ressurscenter for arrangementer stått sentralt. Dette arbeides det videre med. Bruk av arrangementskalkulatoren for å måle regional verdiskaping av arrangementer er videreført.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Innovasjon Norge har ikke egne effekt- og resultatstyringsmålinger for disse tjenestene, men sender ut evalueringsskjemaer i forbindelse med arrangementer.

Evaluering av Innovasjon Norges aktiviteter viser svært høy deltagertilfredshet (over 90 prosent) til tross for at aktivitetene ble gjennomført digitalt.

Digital Norwegian Travel Workshop (NTW) har målinger som viser meget god effekt. Over 98 prosent av både selgere og kjøpere sier at det er meget verdifullt for bedriften å delta på NTW. For

mange bedrifter er dette eneste arena de trenger å være med på for å få mer business, samt opprettholde kontakten med allerede eksisterende kunder.

### 3.9.25 Innovasjon i reiselivsnæringen

#### Formålet med tjenesten

Det er behov for å tilby flere opplevelsesprodukter i norsk reiseliv, for slik å bidra til å skape sesongforlengelse, helårsarbeidsplasser og økt verdiskaping. For å lykkes med dette trengs ny kompetanse, profesjonalisering av aktørene og samarbeid innenfor bærekraftige rammer. Innovasjon Norge ser en vesentlig større etterspørsel etter utviklingstjenester enn tidligere.

#### Hovedaktiviteter

##### Merket for bærekraftig reisemål

Merkeordningen er et verktøy for å systematisere et langsiktig arbeid for økt bærekraft i reiselivet. Den er et redskap for utvikling, og reisemålene må vise en forbedring på sikt. Arbeidet krever samhandling og samarbeid mellom kommune, reiselivsnæring og lokalsamfunn. I Merkeordningen var det ved årsskiftet 2020/2021 til sammen 50 reisemål, som strekker seg over 110 kommuner.

#### Bedriftsnettverk

Ti nye samarbeidsprosjekter ble finansiert gjennom bedriftsnettverksordningen i 2020. Alle var hovedprosjekter. Tilbakemeldinger fra reiselivsnæringen er at bedriftsnettverksordningen er en svært viktig utviklingsarena for produktutvikling, samarbeid og innovasjon. I 2018 ble bedriftsnettverksordningen evaluert, og reiselivsnettverk og landbruksnettverk var de nettverkene som kom best ut med hensyn til effekt.<sup>28</sup>

#### Kurs og kompetanse

Antall bedrifter på kurs har økt fra 1 095 i 2019 til 1 363 i 2020. Antall gjennomførte kurs har steget fra 65 i 2019 til 98 i 2020. Evalueringen av kursene viser en snittscore på seks på en skala der sju er best med tanke på tilfredshet og nytteverdi. I 2020 har de fleste kursene foregått digitalt.

#### Utviklingsprosjekter

Reisemålsutvikling, og prosessverktøyet RISS for utvikling av destinasjoner og utarbeiding av salgbare konsepter, inngår som en del av rådgivningstjenestene. Tilbakemeldingen fra næringen er at dette er viktige verktøy for videreutvikling av reisemål og et godt supplement til Merket for bærekraftige reisemål-prosesser.

---

<sup>28</sup> [Kilde: Oxford Research 2018](#)

### Reiselivsprisen

Reiselivsprisen ble ikke utdelt i 2020 på grunn av covid-19.

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Innovasjon Norge har tall for addisjonalitet for innovasjon i reiselivsnæringen. Addisjonaliteten viser om tjenesten har vært utløsende for kunden. I 2020 har vi dessverre for få respondenter til å kunne måle addisjonalitet. Tall fra kundeeffektundersøkelsen for 2019 viser at 86 prosent av kundene som fikk denne tjenesten fra Innovasjon Norge mente at det i stor grad var utløsende for prosjektet. 14 prosent av kundene sier at tjenesten i noen grad var utløsende, og 0 prosent sier at tjenesten i liten grad var utløsende. Resultatet indikerer at tjenesten er godt utformet.

## 3.9.26 Innsikt

### Formålet med tjenesten

Undersøkelser, og øvrig datainnsamling utført av Innovasjon Norge, skal bidra til at Innovasjon Norge og reiselivsnæringen står godt rustet til å forvalte offentlige midler på best mulig måte. Grunnet koronasituasjonen og en uforutsigbar reisesituasjon, har det blitt endringer i hva som gjennomføres av undersøkelser. Noen er midlertidig stanset, samtidig som at nye undersøkelser er opprettet.

### Hovedaktiviteter

#### Koronabarometer

For å måle folks interesse for å reise på sommerferie, ble det gjennomført undersøkelser i Norge, Danmark og Tyskland i månedsskiftet juni/juli. Resultatene ga kunnskap om syn på Norge som reisemål, smittefrykt og barrierer for å reise på ferie. I tillegg til å identifisere målgrupper som var interessert i å reise. I september ble undersøkelsen utvidet til også å inkludere Sverige, Nederland, Storbritannia og Frankrike, i tillegg til Danmark og Tyskland. Målet er å gjennomføre koronabarometer regelmessig, for å få innblikk i reiselyst generelt og til Norge spesielt.

#### Undersøkelse på det norske markedet

Turistundersøkelsen lot seg ikke gjennomføre i 2020, men det ble i september gjennomført en todelt undersøkelse på det norske markedet. Første del tok for seg norgesferien i sommer, for å få kunnskap om hva som ble gjort av aktiviteter, hvor i landet de ferierte, forbruk og tilfredshet med mer. Den andre delen avdekket om norgesferien gav mersmak, og hvordan nordmenn så på det å reise i høst- og vintersesongen.

#### Nøkkeltall for norsk turisme 2019 - rapportering

Nøkkeltall for norsk turisme er en årlig publikasjon som har til hensikt å gi en lettfattelig innføring i de viktigste tallene om norsk reiseliv. Innholdet ble i 2020 for første gang kun publisert digitalt.

#### Verdiskapingstall for reiseliv

For å dokumentere verdiskaping i reiselivsnæringen kjøper Innovasjon Norge inn årlige data for landet samlet og på kommunenivå.

#### Undersøkelser som er stanset inntil videre grunnet pandemien

- Turistundersøkelsen
- Merkevarundersøkelsen
- Innbyggerundersøkelsen
- Norges Turistbarometer

#### Visit Norway Innsikt

[Visitnorway.no/innsikt](https://visitnorway.no/innsikt) er Innovasjon Norges primære kanal for bransjekommunikasjon med norsk reiselivsnæring. Nettstedet har spilt en viktig rolle under koronapandemien og trafikken har økt kraftig. Dette ses i sammenheng med næringens behov for informasjon, fagkunnskap, markedsdata og kompetanse. Unike besøkende økte til 88 000 (økning på 82 prosent) og sidevisninger til 281 000 (økning på 118 prosent).

Formålet med nettstedet er å tilgjengeliggjøre alle rapporter, analyser, nyhetssaker, aktivitetsoversikt og digitale verktøy. For overordnet selskapsinformasjon benyttes også Innovasjon Norges øvrige kommunikasjonskanaler.

#### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

Innovasjon Norge har fordelt rammen fra Nærings- og fiskeridepartementet på 178 mill. kroner over post 74 for 2020 (ned fra 231,5 mill. kroner i 2019), samt overførte midler fra Nærings- og fiskeridepartementet fra 2019 på 6 mill. kroner, i tillegg til 11,5 mill. kroner fra Landbruks- og matdepartementet, i tråd med tabellen nedenfor. Tabellen viser total kostnad og bidrag fra offentlig finansiering til de ulike aktivitetene.

Næringsinntekten i 2020 var på 5,3 mill. kroner (ned fra 42,6 mill. kroner i 2019). Nedgangen i næringsinntekt skyldes nedstengingen av reiselivsnæringen fra mars 2020 på grunn av covid-19.

Tabell 3.9-4 Administrasjon- og gjennomføringskostnader og finansiering fordelt på aktivitet.

	Kostnader	Offentlig bidrag*	Offentlig bidrag (i prosent)*
Markedsutvikling, innsikt, analyse	24,6	24,6	100,0 %
Forbrukermarkedsføring	72,6	70,0	96,4 %
Presse	8,8	8,8	100,0 %
Bransjebearbeidelse, workshops og NTW	24,1	23,1	96,1 %
Visitnorway.com - teknologi og innhold	14,9	14,1	94,4 %
Meetings og arrangement	12,8	12,8	99,7 %

	Kostnader	Offentlig bidrag*	Offentlig bidrag (i prosent)*
Asia og utviklingsmarkeder	6,9	6,0	87,4 %
Bærekraft, utvikling og finansiering	12,6	12,6	100,0 %
	177,2	172,0	97,0 %

\*Fra departementene

I tillegg til det som står i tabellen over har Innovasjon Norges ansatte på hoved- og regionkontorene forvaltet og/eller saksbehandlet ekstraordinære omstillingstilskudd fra regjeringen til reiselivet og tilhørende bransjer i forbindelse med covid-19. Dette arbeidet er bokført med administrasjonskostnader på 7,2 mill. kroner, finansiert over Nærings- og fiskeridepartementets post 50.

### 3.10 Kap. 2421, post 75 Grønn plattform, kan benyttes under post 50, 71, 72 og 76 (tiltaks pakke)

#### Formålet med tjenesten

I regjeringens tiltaks pakke for grønn omstilling ble Grønn plattform lansert. Målet med Grønn plattform er å legge til rette for grønn vekst og et bærekraftig næringsliv ved et tett og forpliktende samarbeid mellom virkemiddelaktørene Forskningsrådet, Innovasjon Norge, SIVA og Enova.

Det ble stilt 1 mrd. kroner til rådighet over tre år for å bygge den nye plattformen, hvor Innovasjon Norges andel er på 102,5 mill. kroner per år. Midlene skal knyttes opp mot store konsortier og rettes mot grønne prosjekt i verdikjeden fra forskning til marked, i tråd med konseptskissen som ble oversendt departementet 31. august 2020. Grønn plattform vil bygge på etablerte ordninger med veldefinerte kriterier for støtte.

#### Hovedaktiviteter

I konseptskissen er mål og ambisjoner beskrevet, og hvordan man planlegger å gjennomføre det todelte oppdraget som består av; 1) utviklingen av en plattform for samarbeid mellom aktørene og 2) en utlysning på 1 mrd. kroner gjennom to trinn – forprosjekter og hovedprosjekter.

Det er lagt ned et betydelig utviklingsarbeid høsten 2020, der konkretiseringen av hvordan de ekstraordinære midlene skal anvendes er gitt høy prioritet.

Forprosjektutlysningen ble lansert 4. november 2020 med søknadsfrist 6. januar 2021 med løpende saksbehandling. Utlysningen fikk stor oppmerksomhet, og det ble levert inn 423 forprosjektsøknader, hvorav 93 fikk tilsagn. Alle tilsagn ble gitt innenfor Forskningsrådets bevilgning. Hovedutlysningen er annonsert i mars med søknadsfrist 12. mai.

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Grønn plattform er ikke en del av mål- og resultatstyringssystemet til Innovasjon Norge, og det er for tidlig å kunne si noe om effekter eller resultater av ordningen.

### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

For 2020 er kun blitt påført administrasjonskostnader på 0,6 millioner kroner.

## 3.11 Kap. 2421, post 76 Miljøteknologi (MILTEK)

I kap. 3.1.4 Landsdekkende virkemidler for innovasjon redegjøres det nærmere for fellestrekk knyttet til innovasjonskontrakter, miljøteknologiordningen, ekstraordinært innovasjonstilskudd og innovasjonslån.

### Formålet med tjenesten

Miljøteknologiordningen er en tilskuddsordning som gir risikoavlastning til bedrifter som skal utvikle og gjennomføre pilot- og demonstrasjonsprosjekt innen miljøteknologi. Med miljøteknologi menes teknologier, prosesser, løsninger og tjenester som er bedre for miljøet enn det som brukes i dag. Det dreier seg både om teknologi til begrensnings av forurensning ved hjelp av rensing, mer miljøvennlige produkter og produksjonsprosesser, fornybar energi, mer effektiv ressurshåndtering og teknologiske systemer som reduserer miljøpåvirkningen. Hovedprinsippet er at finansiering tilbys de beste og mest støtteverdige pilot- og demonstrasjonsprosjektene, uavhengig av teknologiområder og bransjer.

Som del av Innovasjon Norges oppdrag på miljøteknologi skal Innovasjon Norge ha et kompetansemiljø innen miljøteknologi, blant annet for å veilede søkere i det samlede tilbudet av virkemidler med relevans for utvikling og kommersialisering av miljøteknologi.

### Hovedaktiviteter

I 2020 ble det innvilget 822,5 mill. kroner i miljøteknologitilskudd, fordelt på 271 prosjekter. Tildelt ramme for ordningen i 2020 var i utgangspunktet 564,5 mill. kroner, men ble økt til 750 mill. kroner i forbindelse med covid-19. Hensyntatt gjennomføringskostnader fra årets ramme (20,7 mill. kroner)<sup>29</sup> og annulleringer fra tidligere år (106,7 mill. kroner) ble den samlede rammen for 2020 ved utgangen av året på 836 mill. kroner. Tilskuddene fra miljøteknologiordningen har utløst prosjekter i næringslivet til en samlet kostnad på 3,2 mrd. kroner.

---

<sup>29</sup> Merk at det kun er tatt et begrenset beløp fra rammen til gjennomføringskost i 2020. Dette skyldes gjenværende midler til gjennomføring hentet fra tidligere år, samt at gjennomføringskostnader for ekstraordinære innovasjonstilskudd 2020 også har vært benyttet til å saksbehandle søknader på innovasjonsprosjekter som ble trukket på miljøteknologiordningen.



Søknadsinngangen for 2020 var på 1 773 mill. kroner, opp 55 prosent fra 2019 (1 140 mill. kroner). I løpet av 2020 ble det avslått, returnert og trukket prosjekter for 517 mill. kroner. Ved utgangen av året lå det 25 prosjekter på til sammen 296 mill. kroner til behandling på ordningen.<sup>30</sup>

Finansiering av pilot- og demonstrasjonsprosjekter marin og maritim sektor (såkalt havpilot) ble i 2020 innlemmet som del av miljøteknologiordningen, ved at 30 mill. kroner av rammen er øremerket denne type prosjekter. Det ble i 2020 innvilget til sammen 206 mill. kroner til prosjekter i disse to sektorene, eller 25 prosent av totale bevilgninger.

Det ble innvilget 102 forstudier fra miljøteknologiordningen i 2020, på til sammen 67,8 mill. kroner. I et normalår har Innovasjon Norge en restriktiv praksis til finansiering av forstudier/forprosjekt fra miljøteknologiordningen og innovasjonskontrakter. Som hovedregel skal dette gjennomføres og bekostes av bedriften før søknad om hovedprosjekt sendes til Innovasjon Norge. Da Norge ble stengt ned i mars 2020 som følge av covid-19, ble det åpnet for forstudier på disse to ordningene som del av de tidlige krisetiltakene. Da de ekstraordinære midlene ble introdusert i april, ble muligheten for å søke finansiering til forstudier videreført for alle ordningene.

Innledningsvis var det ikke noen beløpsbegrensning knyttet til forstudier/forprosjekt. Det ble presisert at artikkel 25 kun skal benyttes for forstudier/utredninger (SWOT) før et utviklingsprosjekt. I september ble det satt en beløpsbegrensning på 500 000 kroner til forstudier.

I Pilot-E-samarbeidet mellom Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Enova ble det for femte gang gjennomført en felles tematisk utlysning. Målet er å stimulere til et raskere utviklingsløp for nye løsninger der man tydelig ser et kommende marked og der det er behov for sammensatt kompetanse og flere bidragsyttere i prosjektene.

I 2020 inneholdt utlysningen to tema; utslippsfri maritim transport og klimanøytral industri. Tolv søknader fra ulike bedriftskonsortier, med til sammen 60 partnere, ble mottatt innen søknadsfristen, alle innen tema utslippsfri maritim transport. Totalt omsøkt beløp var 640 mill. kroner. En felles arbeidsgruppe fra de tre organisasjonene vurderte alle søknadene, ti bedriftskonsortier gikk videre til intervju og av disse ble fem bedriftskonsortiser innvilget Pilot-E-status, der Innovasjon Norge bidrar med finansiering av tre.

Til sammen vil samarbeidspartnerne bidra med omtrent 226 mill. kroner.<sup>31</sup> Innovasjon Norges andel er på 57,5 mill. kroner, hvor alt hentes fra miljøteknologiordningen. Av praktiske grunner blir et par av prosjektene formelt besluttet i januar 2021. Dessuten, som del av Pilot-E-samarbeidet, har det kommet inn søknader som ikke kvalifiserer i henhold til utlysningen, men som likevel er

---

<sup>30</sup> Her er det store mørketall, da antallet saker omsøkt på den enkelte ordning først blir med i oversikten når saksbehandler har lagt inn valgt virkemiddel i saken i Saksoppfølgingssystemet.

<sup>31</sup> Dette inkluderer planlagt, ikke innvilget, finansiering fra Enova. Endelig støttebeløp fra Enova vil først fastsettes når prosjektene skal realiseres/demonstreres.

relevant for miljøteknologiordningen. Disse blir håndtert på vanlig måte i Innovasjon Norge, og det ble i 2020 bevilget mer enn 50 mill. kroner til samarbeidsprosjekt i denne kategorien.

Innovasjon Norge setter årlig av en andel av rammen for miljøteknologi for å etterkomme bestilling i oppdragsbrevet om å bygge et kompetansemiljø for miljøteknologi. For å bidra til kommersialisering og internasjonalisering av miljøteknologi, legger organisasjonen innsats i å bygge kompetanse utvalgte fagområder; ren energi, smarte samfunn, havrommet og bioøkonomi.

Kompetanseoppdraget gjør det mulig for kunderådgivere på regionkontorene å sparre med kunder om bærekraftige forretningsmodeller og gjennomfører kompetansehevende tiltak, eksempelvis seminarer og workshops, for å øke bevisstheten rundt bærekraft.

Utekontorene innhenter kunnskap om muligheter og utviklingstrekk for miljøteknologi i ulike markeder, og gjennomfører arrangement og studieturer på området. I 2020 ble det en del endringer i planene, og det ble ikke gjennomført så mange arrangement som planlagt. Likevel ble det gjennomført til sammen 22 prosjekter ved utekontorene (én-til-mange), finansiert av kompetansemidlene fra miljøteknologiordningen.

Alle disse aktivitetene på det grønne området bidrar til akkumulert kunnskap om miljøteknologi i organisasjonen.

Samarbeidet med Innovasjon Norge Shanghai for å mobilisere prosjekter til Jiangsu-provinsen i Kina kan særlig nevnes. En [samarbeidsmodell](#) mellom Jiangsu Science & Technology og Innovasjon Norge legger til rette for felles miljøteknologiprojekter mellom norske og kinesiske bedrifter. Det gjennomføres en samkjørt søknadsprosess, der samarbeidsprosjektene blir evaluert både av Jiangsu S&T og Innovasjon Norge. For de prosjektene man enes om, bidrar Innovasjon Norge med finansiering til den norske bedriften, og Jiangsu S&T finansierer den kinesiske samarbeidspartneren. Det ble finansiert tre slike prosjekter i 2020, på til sammen 7,5 mill. kroner. Gjennom et tilrettelagt Global Growth-program, blir norske bedrifter bistått i å finne kinesiske samarbeidspartnere. Dette programmet har blitt gjennomført digitalt i 2020.

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Miljøteknologiordningen har oppnådd årets mål for bevilgning av rammen. Som følge av covid-19 ble rammen utvidet med 184,5 mill. kroner, slik at ordningen totalt sett ble tilført 750 mill. kroner i friske midler i 2020.

Miljøteknologiordningen skal, i henhold til oppdragsbrevet, primært benyttes for å nå delmål 2. I praksis benyttes ordningen også for unge bedrifter under fem år. Bevilgninger fra miljøteknologiordningen i 2020 fordeler seg på delmål 1 (188 mill. kroner, som utgjør 23 prosent) og delmål 2 (633,4 mill. kroner, som utgjør 77 prosent). Andelen til etablerte bedrifter er høyere i 2020 enn i et normalår. Det kan forklares med at rammen for etablerertilskudd som følge av covid-

19 var romsligere enn i et normalår, noe som gjorde det mulig å tilby oppstartfinansiering til gründerbedrifter med miljøteknologiprojekter.

I kundeeffektundersøkelsene melder mottakerbedriftene at miljøteknologitilskuddet har høy addisjonalitet; 82 prosent melder tilbake at de ikke ville ha gjennomført prosjektet uten tilskuddet. Det er kun en prosent som sier at de trolig ville ha gjennomført prosjektet uansett.

Innovasjonsnivået ligger på internasjonalt nivå for 97,7 prosent av prosjektene, noe lavere enn i et normalår. I politikkkutforming for miljøteknologiordningen er det presisert at det er miljøteknologiprojekter med innovasjon på internasjonalt nivå som skal prioriteres.

Innovasjonshøyde og prosjektets risiko henger sammen. De fleste prosjekter finansiert med miljøteknologiordningen har høy risiko, med små årlige variasjoner. Også på dette området ble 2020 noe annerledes enn et normalår. I 2020 ble 76 prosent av miljøteknologiprojektene definert til å ha «høy risiko», 11,4 prosent vurdert til «normal risiko» og 3,3 prosent av prosjekter ble vurdert til å ha «lav risiko». Dette skiller seg fra tidligere år, da ingen prosjekter med lav risiko vanligvis blir prioritert for miljøteknologiordningen. Dette må sees i lys av at 2020 var unntaksår der innovasjonshøyde og prosjektets risiko fikk mindre vekt for å utløse prosjekter som scorer godt på andre viktige parametere for ordningen for eksempel miljøeffekt og styrket konkurransekraft.

Miljøteknologiordningen har vært med i effektundersøkelsene de siste fire årene. Estimatene viser årlig gjennomsnittlig mervest målt i forhold til sammenliknbare bedrifter i en treårs periode. Bedriftene i miljøteknologiordningen har salgsinntekter på 14,1 prosentpoeng mer enn kontrollgruppen, 11,9 prosentpoeng mer for verdiskapingen, 7,1 prosentpoeng mer for produktiviteten og 4,9 prosentpoeng mer i antall årsverk. For de tre effektestimaterne er resultatene statistisk signifikante med p-verdi lik 0,01 eller lavere, og for årsverksestimatet er resultatet statistisk signifikant med p-verdi lik 0,022. Det er første gang vi får signifikante estimater for denne ordningen. Det kan tyde på at det nå endelig begynner å bli mange nok observasjoner.

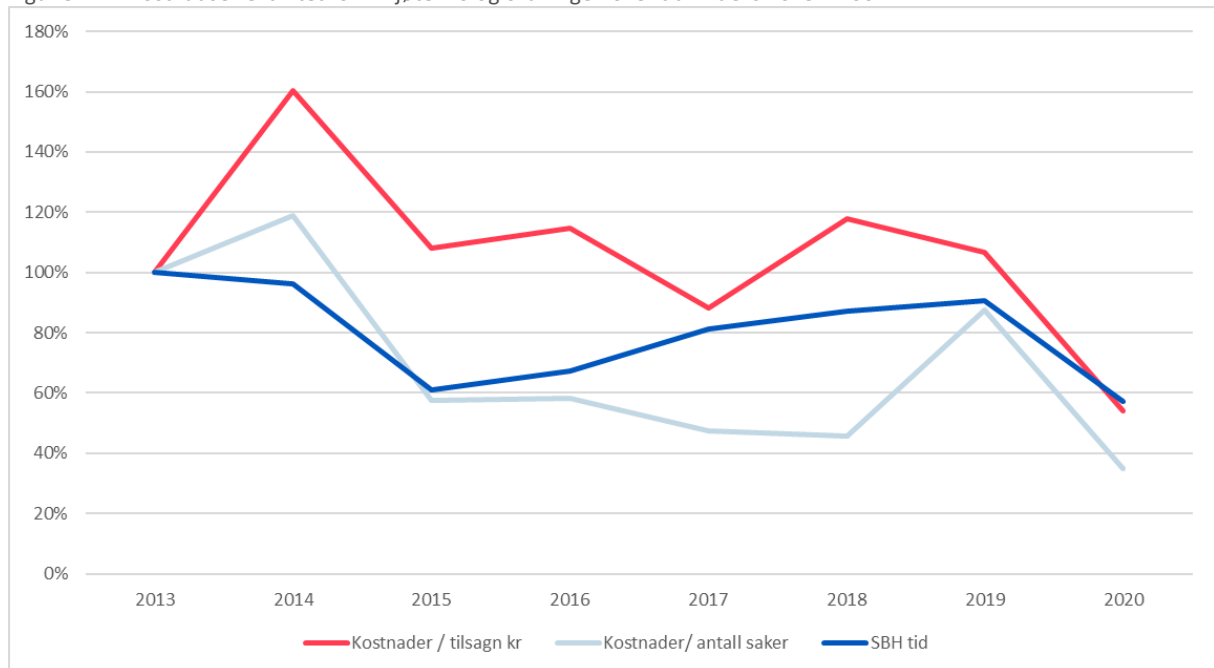
### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Gjennomføringskostnader for miljøteknologiordningen utgjør i 2020 25,9 mill. kroner for administrasjon av selve ordningen (saksbehandling, rådgivende panel og oppfølging).

Kompetanseprogrammet har administrasjons- og gjennomføringskostnader på 11 mill. kroner i 2020. Dette fordeler seg på direkte prosjekt kostnader med 2,2 mill. kroner og timekostnader på 8,8 mill. kroner. Nærings- og fiskeridepartementet er primær finansieringskilde med rundt 97 prosent.

I tillegg er 9,6 mill. kroner til behovsavklaring og mobilisering, 2,9 mill. kroner til HUB-arbeidet og 4,4 mill. kroner til IKT-prosjekter, analyse og så videre. Til sammen er det hentet 53,8 mill. kroner fra ordningen for kunne tilby relevante tjenester på området miljøteknologi.

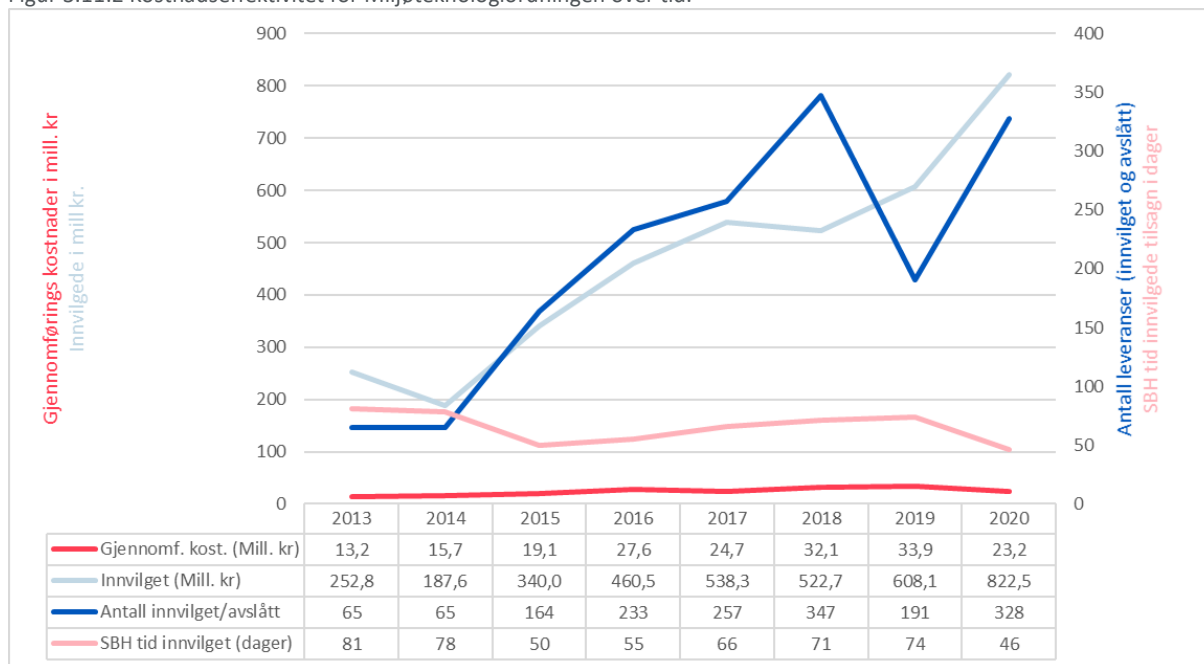
Figur 3.11:1 Kostnadseffektivitet for Miljøteknologiordningen over tid. Indeks 2013 = 100



Kostnader per innvilget krone og gjennomsnittlig saksbehandlingstid har variert fra år til år, men hadde en markant nedgang i 2020. Det skyldes at 2020 i stor grad besto av saksbehandling av saker og tilknyttede aktiviteter for alle ansatte på regionskontorene. Alle tilgjengelige ressurser ble satt inn på å få finansieringssaker behandlet, på bekostning av sparring og kompetansetilbud knyttet til andre behov i bedriften.

Dette gir også store utslag i figuren under, der innvilget beløp i 2020 er det høyeste noen gang, samtidig som gjennomføringskostnaden er lavere enn på mange år. Saksbehandlingstid i antall dager er det laveste siden ordningen ble innført.

Figur 3.11:2 Kostnadseffektivitet for Miljøteknologiordningen over tid.



### 3.12 Kap. 2421, post 78 Administrasjonsstøtte for distriktsrettede såkornfond

#### Formålet med tjenesten

Formålet med ordningen er å bidra til å bygge opp forvaltningsmiljøer i distriktene til forvaltning av såkornordningen, og å redusere kostnader for fondenes investorer.

#### Hovedaktiviteter

I henhold til oppdragsbrevet av 20.12.2019 fikk Innovasjon Norge i oppdrag å utbetale administrasjonstilskudd til distriktsrettede såkornfond. Det er i 2020 bevilget 3,4 mill. kroner til formålet. Midlene kan dekke lønnsutgifter og andre driftsutgifter i fondene. I 2020 er det utbetalt 1,1 mill. kroner hver til KapNord Fond AS, Fjord Invest SørVest AS og Norinnova Invest AS.

#### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

Det er ingen avvik å rapportere.

### 3.13 Kap. 2421, post 79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip (tiltaksplan)

#### Formålet med tjenesten

Kondepneringsordningen skal bidra til at eldre fartøy innen nærskipfartsflåten kondemneres og erstattes av lav- eller nullutslippsfartøy. Ordningen skal bidra til å redusere utslipp til klima og miljø.

**Hovedaktiviteter**

Tilbud om kondemneringstilskudd på inntil 8 mill. kroner per prosjekt til rederi innen nærskipfart.

Tilskuddet gis til å dekke de miljørelaterte kostnadene der disse klart kan defineres, eventuelt må det foretas en beregning av merkostnadene sammenlignet med en tilsvarende, mindre klima- og miljøvennlig investering.

**Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Målsettingen er at prosjektene under ordningen skal oppnå minimum 20 prosent reduksjon av CO<sub>2</sub>-utslipp i forhold til fartøy som blir erstattet. Ut fra de beregninger som er gjennomført for prosjektene som hittil har fått finansiering, vil det minimum oppnås 20 prosent reduksjon av CO<sub>2</sub>-utslipp.

Av rammen på 75 mill. kroner ble det i 2020 innvilget kondemneringstilskudd på til sammen 14 mill. kroner til to selskap. Den ene saken gjelder et nybygg, den andre saken gjelder ombygging av et brukt fartøy.

**Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

I de sakene hvor det har blitt innvilget kondemneringstilskudd, har det også blitt innvilget lån. Det er derfor foretatt en skjønnsmessig fordeling mellom timer medgått til låneordningen og til kondemneringsordningen. Det har også medgått en del tid til informasjonsarbeid og kontakt med Nærings- og fiskeridepartementet om regelverk, innretning, rapportering med videre-

Det er ført timekostnader på totalt 225 750 kroner på kondemneringsordningen.

Utlegg er kun oppgitt under låneordningen, jmfør kap. 3.6 Kap. 2421, post 54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy - tapsavsetning (tiltaks pakke).

**3.14 Kap. 2421, post 80 Næringstiltak Svalbard****Formålet med tjenesten**

Formålet med tjenesten er å fremme omstilling og vekst i næringslivet på Svalbard.

**Hovedaktiviteter**

2020 var første år for mobiliseringsoppdraget på Svalbard. Oppdraget er forvaltet av Innovasjon Norge Arktis. Oppdraget er innrettet som mobiliserings- og administrasjonsmidler (2 mill. kroner) og Innovasjon Norge skal mobilisere og støtte prosjekter på Svalbard over andre tilgjengelige landsdekkende ordninger. Administrasjonsmidlene brukes til periodevis tilstedeværelse, sparring og mobilisering.

I oppdraget oppgis også at Innovasjon Norge skal synliggjøre mulighetene som finnes innenfor eksisterende virkemidler til å utnytte Svalbards potensial som testarena for bærekraftige løsninger og arktisk teknologi. Dette er et oppdrag Innovasjon Norge deler med Siva og Forskningsrådet.

Innovasjon Norge har næringsstrategi for Svalbard som underlag for arbeidet, en strategi som tar utgangspunkt i at samfunnet må videreutvikles gjennom satsing på forskning, reiseliv og annen næringsvirksomhet for å erstatte kullvirksomheten, og at det samtidig skal stimulere til innovasjon og nyetableringer. Man ønsker et mer mangfoldig næringsliv, for å ha flere bein å stå på, og større verdiskaping. Det er imidlertid ikke ønskelig med næringsaktivitet som legger for stort press på den begrensede infrastrukturen i Longyearbyen eller på beredskapsaktiviteten. Næringsutviklingen skal skje innenfor rammene av miljøregelverket og de miljømålene som er satt for øygruppen.

Året har naturlig nok vært preget av koronasituasjonen. De største konsekvensene vi ser i svalbardsamfunnet som en følge av koronakrisen knytter seg til akutt og vedvarende stopp i aktiviteten i reiselivet. Aktiviteten i reiselivet tok seg noe opp etter sommeren, men samlet sett er aktiviteten og omsetningen betydelig redusert sammenlignet med året før. Lavere aktivitetsnivå i reiselivet har ringvirkninger også til andre bransjer som byggenæring, entreprenørnæring og handelsnæring.

Svalbard er i en omstillingssituasjon, og koronasituasjonen har forsterket behovet for tiltak på kort sikt, men også på lang sikt hvor det er viktig å mobilisere til ny aktivitet som kan legge grunnlaget for nyskaping og stabile arbeidsplasser. Innovasjon Norge Arktis har jobbet med reisemålsutvikling, merket for bærekraftig reisemål, bedriftsnettverk og kompetansehevende tiltak sammen med reiselivet i lengre tid. Innovasjon Norge har derfor lenge har tett dialog med reiselivsnæringen.

Det ble i 2020 gitt 15 bevilgninger til Svalbard, hvorav syv av disse var ekstraordinære midler til reiselivet i forbindelse med covid-19.

Koronasituasjonen har også påvirket Innovasjon Norges planlagte aktiviteter i 2020. Status for gjennomføring av aktiviteter:

- Samarbeid og dialog med Store Norske, næringsforeningen, Telenor og Unis, rundt tiltak for å utvikle Svalbard som en testarena for bærekraftige løsninger og arktisk teknologi. Målet er at det skal utløses prosjekter som Innovasjon Norge kan støtte. Det ble i denne forbindelse gjennomført workshop/møter med partene i mars og i slutten av september 2020.
- Samarbeid og dialog med Forskningsrådet og Siva om felles oppdrag om å utvikle Svalbard til et teststed. Arbeidet tar utgangspunkt i ambisjonen beskrevet i næringsstrategi for Svalbard og partene sørger for dialog samt å finne fellesnevne og fellestiltak.
- *Avlyst:* Samarbeid med NHO Arktis og Skift (tidligere Norge203040) om en næringskonferanse på Svalbard i november 2020 som skulle løfte mulighetene som ligger i at Longyearbyen skal være et foregangssamfunn for sirkulærøkonomi og fornybar energi.

- Gjennomført mobiliseringsarrangement (webinar) i april/mai overfor næringslivet på Svalbard hvor det mobiliseres til Innovasjon Norges tjeneste – og finansieringstilbud samt tiltakspakken i forbindelse med koronakrisen.
- Gjennomført mobiliseringsmøter med næringsliv, organisasjoner og lokale myndigheter i slutten av september 2020.
- *Utsatt:* Innovasjon Norge har fått tildelt rollen som nasjonalt kompetansesenter for lokalt omstillingsarbeid av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Innenfor dette er verktøyet «Næringsvennlig kommune» utviklet. Med formål om å bidra til omstilling satte Innovasjon Norge i 2020 av 250 000 kroner til å jobbe med næringsvennlig kommune-verktøy sammen med lokale myndigheter.
- Sparringspartner for lokale myndigheter og andre aktører om tiltak for å utvikle et mer mangfoldig næringsliv og vi har som mål å ta i bruk Innovasjon Norges virkemidler for innovasjonspartnerskap der det er mulig.

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Det foreligger ikke mål- og resultatstyringsindikatorer for programmet.

Programmet har muliggjort målrettet mobilisering på Svalbard og er nyttig for å kunne bidra ovenfor bedrifter og jobbe fram samarbeidsprosjekter. Ut fra Innovasjon Norges erfaringer i andre omstillingskommuner, ser man at omstilling tar tid, og at mobilisering, rådgiving, samt gjennomføring av forstudier og forprosjekter, er viktige verktøy for å bidra til ny næringsvirksomhet.

Det er i utgangspunktet krevende å mobilisere enkeltaktører på Svalbard til å igangsette innovasjonsprosjekter, og særlig under korona. Erfaringer fra 2020 med å mobilisere enkeltaktører for å nå målsettingene på Svalbard som går utover enkeltbedrifters egne ambisjoner viser seg å også være krevende. Disse erfaringene tilsier at bedriftene har behov for tjenester og rådgivning som kan ruste dem bedre til intern utvikling og samarbeid med andre. Fokuset i 2020 var å sette av midler til mobilisering og tilstedeværelse for å orientere om mulighetene for finansiering. Fokuset i 2021 vil være å få i gang tiltak, kurs og opplæring som kommer flere til gode og ruster flere til å starte bedriftsinterne innovasjonsprosjekter og samarbeidsprosjekter som kan resultere i nettverk/klynger.

### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

Gjennomføringskostnader i 2020 var på 0,6 mill. kroner, et avvik på 1,4 mill. kroner i forhold til rammen og planlagt budsjett på 2 mill. kroner. Avvikene knytter seg til mindre mulighet for tilstedeværelse i 2020 på grunn av koronasituasjonen, avlysning av planlagt arrangement i november 2020 og at prosjekter knyttet til omstilling ikke kom i gang i 2020. Dette også grunnet koronasituasjonen.



### 3.15 Kap. 2421, post 90 Lavrisikolån

#### Formålet med tjenesten

Formålet med tjenesten er å bidra til å oppfylle delmålene om flere gode gründere og flere vekstkraftige bedrifter. Lavrisikolån innvilges bedrifter med behov for finansiering av et langsiktig kapitalbehov knyttet til anleggsmidler. Det kreves tilfredsstillende økonomi hos låntaker og god pantesikkerhet for lavrisikolån. Lånene gis med konkurransedyktige betingelser. Låneordningen er dels et konkurrerende tilbud til banklån, men først og fremst et supplement, gjerne basert på at Innovasjon Norge og en bank deler lån og sikkerheter. Tilsagn om store lavrisikolån er som hovedregel basert på en slik deling av langsiktig risiko. Lavrisikolån er orientert mot de deler av markedet hvor konkurransen er moderat eller begrenset.

#### Hovedaktiviteter

Utlånsrammen på 2,5 mrd. kroner ble nesten fullt utnyttet i 2020. Det ble innvilget nye lån på 2,5 mrd. kroner. Fiskeflåten ble innvilget nye lån på 1,1 mrd. kroner og var den dominerende næringen.

Lavrisikolån har moderat innovasjonshøyde, men er av stor betydning, spesielt for fiskeflåten og i det distriktpolitiske virkeområdet. Lavrisikolån er en viktig ordning for samarbeid med andre banker om langsiktig finansiering, hvor hensikten er å dele langsiktig risiko og tilby bedriftene lange lån i et marked hvor bankene har behov for å begrense løpetiden blant annet som følge av Basel III.

Tabell 3.15-1 Oversikt over utlånsrammer og forbruk i 2020. 2019 i parentes. Mill. kroner.

Leveranser	Utlånsramme	Forbruk	Antall tilsagn
Landbrukslån		446 (502)	170 (191)
Lån til fiskeflåten		1 077 (1 048)	113 (127)
Lavrisikolån		970 (464)	68 (60)
<b>Total</b>	<b>2 500</b>	<b>2 493 (2 014)</b>	<b>351 (378)</b>

59 prosent av lavrisikolånene er tildelt vekstkraftige bedrifter, 25 prosent til gründere og 16 prosent til personkunder (landbruk). Av ordinære lavrisikolån unntatt lån til landbruk og fiskeflåten, er 30 prosent kvinnerettede prosjekter, og 64 prosent av prosjektene har positiv miljøeffekt. I 2019 var disse tallene henholdsvis 26 prosent og 60 prosent. 52 prosent av lavrisikolånene har gått til distriktpolitisk virkeområde. Tilsvarende tall for 2019 var 65 prosent.

Størst andel tilsagn har gått til Møre og Romsdal (929 mill. kroner), Troms og Finnmark (411 mill. kroner) og Vestland (401 mill. kroner).

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Estimatene på de tre effektindikatorerne salgsinntekter, verdiskaping og produktivitet er målt av Samfunnsøkonomisk analyse i 2020 for lavrisikolån og er sett i forhold til en tilsvarende kontrollgruppe av bedrifter. Kunder av lavrisikolån gjør det godt på alle de tre effektindikatorerne. Spesielt vil vi fremheve effekter i form av produktivitetsvekst. 5 prosentpoeng gjennomsnittlig årlig mervekst, målt mot en sammenliknbar gruppe bedrifter, kan se beskjedent ut, men relativt til næringslivets samlede produktivitetsvekst på en til to prosent per år, er dette et godt resultat.

I tillegg til gode estimater for vekst i salgsinntekter på 7,1 prosentpoeng og verdiskaping på 9,5 prosentpoeng er det positive signifikante estimater også for vekst i antall årsverk på 3,5 prosentpoeng.

Som forventet er innovasjonshøyden for lavrisikolån vesentlig lavere enn for innovasjonslån og tilskuddsordningene. Total innovasjonshøyde målt i innvilget beløp på nasjonalt og internasjonalt nivå var i 2020 på 19 prosent, mot 15 prosent i 2019. Andel ikke relevant innovasjonshøyde er på hele 47 prosent. Dette skyldes at lavrisikolån i stor grad innvilges til fiskeflåten og landbruket, og hvor investeringer som finansieres i første rekke går på kapasitet og modernisering.

Det er et krav i ordningen at kundene på kort og mellomlang sikt har god betjeningsevne. Andel tilsagn til kunder med lav driftsrisiko (kode A og B), det vil si god eller tilfredsstillende betjeningsevne, økte fra 64 prosent til 78 prosent.

Andelen prosjekter med høy risiko (C) var spesielt stor i 2017 og 2019. Det høye nivået i 2019 på klasse C skyldes i første rekke noen store fiskeflåtelån, som hadde betryggende sikkerheter. Lån til fiskeflåten utgjorde i 2020 noe over 40 prosent av de totale utlånene.

Tabell 3.15-2 Driftsrisiko nye tilsagn. Prosent av beløp.

Driftsrisiko	2016	2017	2018	2019	2020
A	36 %	23 %	31 %	20 %	34 %
B	45 %	46 %	46 %	44 %	44 %
C	19 %	31 %	23 %	36 %	22 %
D	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Totalsum	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Kundeeffektundersøkelsen – førundersøkelsen for 2020 viser at kunder som rapporterer om addisjonalitet i stor grad er på 68 prosent, og i noen grad er på 18 prosent.

Siste evaluering gjort av Menon i 2013 av lavrisikolåneordningen, fremhevet at lavrisikolån synes å være relevant i den grad låneordningen opererer mot regioner der tilstedeværelsen av regionale

og nasjonale banker er lav. Analyse og vurdering av samfunnsøkonomisk lønnsomhet pekte mot at ordningen i hovedsak fungerer godt. Evalueringen anbefalte at lavrisikoporteføljen i større grad dreies mot prosjekter innenfor industri og tjenesteyting og mindre på landbruk. Vi har gjennom flere år søkt å flytte en større andel av lavrisikolånene til ordinære lavrisikolån, og har i varierende grad lyktes med dette. Innovasjon Norge legger stor vekt på at lavrisikolåneordningen skal virke som et godt supplement til lån som tilbys i markedet. Kapitalmarkedsutvalget pekte i sin utredning (NOU 2018:5) på at lavrisikolånene ser ut til å ha en klar geografisk profil, der Innovasjon Norge tilbyr mest lån i de områder hvor sannsynligheten for kapitalmangel er størst.

### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

Tabellen under viser en oversikt over utviklingen i lavrisikoordningen frem til og med 2020.

Tabell 3.15-3 Utviklingen i lavrisikolåneordningen fra 2015 til 2020. Mill. kroner.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Timekost	73	72	60	70	68	77
DPK	20	18	15	14	60	9
<b>SUM</b>	<b>93</b>	<b>90</b>	<b>75</b>	<b>84</b>	<b>128</b>	<b>86</b>
Tilsagn (beløp)	1 958	2 486	2 498	2 500	2 014	2 493
Tilsagn (antall)	449	420	458	408	378	351
Portefølje 31.12	13 848	14 003	14 144	14 378	13 829	14 172

Som det kommer frem av tabellen har det vært en moderat vekst i porteføljevolum til og med 2018, mens i 2019 ble porteføljen redusert med over 500 mill. kroner, dels som følge av ekstraordinære innfrielser av lån på nesten 1 100 mill. kroner. I 2020 har volumet igjen økt.

Som det går frem av tabellen, har direkte prosjektkostnader (DPK) blitt redusert med 51 mill. kroner fra 2019. Dette skyldes i all hovedsak et digitaliseringsprosjekt InChange med en ekstraordinær belastning på 50 mill. kroner dette året.

Lavrisikolåneordningen hadde i 2020 et resultat før tap på 182 mill. kroner mot 134 mill. kroner i 2019. Tap på utlån i 2020 var 91 mill. kroner mot 44 mill. kroner i 2019. Hele 2020-resultatet på 91 mill. kroner ble overført til eier.

## 4 Rapportering til Kommunal- og moderniseringsdepartementet

### 4.1 Innledning

#### 4.1.1 Overordnet om regional- og distriktsoppdraget

Innovasjon Norge har oppdrag knyttet til Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett både via fylkeskommunene (kap. 553, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling) og fra departementet direkte (kap. 553, postene 65 Regional omstilling og 74 Klynger og innovasjon). Post 61 skal bidra til vekst i verdiskaping, sysselsetting og nyskaping i de enkelte regionene. Særskilte distriktpolitiske virkemidler skal bidra til å utløse ny aktivitet i næringslivet i distriktsområdene som ikke ivaretas gjennom nasjonale virkemidler.

Post 65 finansierer Innovasjon Norges arbeid som nasjonal rådgiver for lokalt omstillingsarbeid overfor kommuner/regioner som er utpekt av fylkeskommunene. Post 74 finansierer følgende aktiviteter: Norwegian Innovation Clusters, innovasjonspartnerskap og bioøkonomiordningen. Innovasjon Norge bestemmer selv fordelingen mellom disse formålene. Norwegian Innovation Clusters, innovasjonspartnerskap og bioøkonomiordningen er fellessatsinger som er finansiert over flere departementers budsjetter. Rapporteringen for disse er i forståelse med oppdragsgiverne samlet under kapittel 3.

De regional- og distriktpolitiske virkemidlene, inklusive de nasjonale knyttet til post 74, inngår som viktige verktøy i realiseringen av fylkeskommunenes regionale innovasjons- og utviklingsstrategier. De forvaltes med utgangspunkt i disse og omforente handlingsplaner for aktørene i det regionale partnerskapet som skal operasjonalisere strategiene. Også de nasjonale virkemidlene som hører inn under andre departementers oppdrag er sentrale for regional næringsutvikling. Forskjeller i næringsstruktur og ulike regionale strategier basert på regionenes relative styrker og svakheter, gjør at enkeltvirkemidlers relevans og anvendelse også varierer mellom regionkontorer og fylker.

Under koronapandemien var godt koordinerte og handlekraftige regionale partnerskap avgjørende for å kunne gi et best mulig tilbud til regionens næringsliv. Det gjaldt både til de bedriftene som hadde utviklingsprosjekter rettet mot nye markedsmuligheter som åpnet seg under krisen, de som kunne benytte denne perioden til å omstille seg, for eksempel i enn mer grønn og bærekraftig retning, og ikke minst de som ble rammet av akutte problemer som følge av nedstenging eller bortfall av markeder.

Partnerskapene under fylkeskommunal ledelse har hatt svært hyppig og tett dialog under denne perioden. Alle Innovasjon Norges regionkontorer melder om at dette har vært nyttig og viktig og at

det har gitt erfaringer for samarbeidet som det er viktig å bygge videre på også når pandemien er over.

#### 4.1.2 Om budsjettpostene

Tabellene nedenfor gir en oversikt over hvilke budsjettposter som inngår i rapporteringen under dette kapitlet – herunder overførte midler fra tidligere års poster som er erstattet med den nye kap. 553, post 61. Videre vises hvile virkemidler som inngår. Årets ramme er bevilgninger fra oppdragsbrev 2020. Disponibel ramme inkluderer annulleringer fra tidligere års tilsagn og udisponerte bedriftsrettede midler fra tidligere år. Forbruk vises som netto beløp i mill. kroner.

Tabell 4.1-1 Oversikt over ramme og forbruk fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Mill. kroner

Kapittel og post	Virkemiddel	Årets ramme	Disponibel ramme	Forbruk
Kap. 553, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån - tapsavsetning			41,5
	Garanti - tapsavsetning			1,7
	Tilskudd	675,8	675,8	555,8
	Sum	675,8	675,8	599,1
Kap. 553, post 65 Omstillingsprogram ved akutte endringer i arbeidsmarknaden	Tilskudd	3,5	5,4	1,0
Kap. 553, post 74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø	Tilskudd	117,2	179,4	163,2
Kap. 553, post 63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd	20,0	20,0	10,4
<b>Sum</b>		<b>816,5</b>	<b>880,6</b>	<b>773,6</b>

Tabell 4.1-2 Forbruk av restmidler fra tidligere budsjettposter. Mill. kroner.

Kapittel og post	Virkemiddel	Årets ramme	Disponibel ramme	Forbruk
Kap. 550, post 62 Bedriftsretta låne- og tilskotsordninger i distrikta	Tilskudd	0,0	84,7	79,3
Kap. 550, post 70 Bedriftsretta program i distrikta	Tilskudd	0,0	13,0	12,6
Kap. 551, post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	0,0	29,1	26,0
Kap. 551, post 61 Kompens. for økt arbeidsgiveravgift	Tilskudd	5,5	11,3	12,1
Kap. 553, post 60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd	0,0	3,3	0,6
<b>Sum</b>		<b>5,5</b>	<b>141,4</b>	<b>130,6</b>

Tabell 4.1-3 Oversikt over rammer for Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjettpost 551.60 (frem til og med 2016), 550.62 (2017 og 2018) og 553.61 (2020). Mill. kroner.

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mill. kroner	562	544	425	409	375	402	341	318	676

## 4.2 Kap. 553, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling

### 4.2.1 Tilskudd til bedriftsutvikling og investeringer (inklusive restmidler fra kap. 550, post 62, kap. 551, post 60 og kap. 551, post 61 (RDA))

Bevilgningene fra posten kommer inn under det nye hovedmål én for Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene. Målgruppen for ordningene er bedrifter og gründere i virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte.

De årlige oppdragsbrevene på postene kommer fra fylkeskommunene. Innovasjon Norge kan benytte innvilgningsrammene til tilskudd til bedrifter, til påfyll av tapsfond i forbindelse med utlån og garantier og til etablererordninger. Tjenesten skal bidra til å skape flere gode gründere og vekstkraftige bedrifter i distriktene.

Hovedaktiviteten samlet for de bedriftsrettede låne- og tilskuddsordningene har i 2020 vært fordelt på etablerertilskudd (69 mill. kroner), bedriftsrettede tilskudd (537 mill. kroner), distriktsrettede risikolån (311 mill. kroner), garantier (6 mill. kroner), tilskudd til bedriftsnettverk (39 mill. kroner) og tilskudd til mentor (16 mill. kroner). Beløpsmessig ble det innvilget 247 mill. kroner mer i bedriftsrettede tilskudd i 2020 enn i 2019. Omfanget av nye risikolån i 2020 var på samme nivå som i 2019.

Kap. 553, post 61 var ny budsjettpost i 2020 og avløste den tidligere budsjettposten kap. 550, post 62. Denne var ny i 2017 og avløste den tidligere budsjettposten kap. 551, post 60. Budsjettrammen på post 61 i 2020 var 673 mill. kroner. I 2020 ble innvilget 573 mill. kroner i tilskudd og avsetning til tapsfond over posten. Dette inkluderer dekning av Innovasjon Norges gjennomføringskostnader med 80,9 mill. kroner.

Disponibel budsjettramme under kap. 550, post 62 var i 2020 på 85 mill. kroner, som følge av overføringer fra tidligere år samt annulleringer av tidligere års tilsagn gjennom året. I 2020 ble det innvilget 79 mill. kroner i tilskudd over posten.

Disponibel budsjettramme under kap. 551, post 60 var i 2020 på 29 mill. kroner, som følge av overføringer fra tidligere år samt annulleringer av tidligere års tilsagn gjennom året. I 2020 ble det innvilget 26 mill. kroner i tilskudd over posten.

Investeringsstilskudd, bedriftsutviklingsstilskudd og risikolån over post 61 og post 62 kan bare innvilges innenfor virkeområdet for distriktpolitiske virkemidler, og kan gis til finansiering av anleggsmidler og annen utvikling av et nyskapende næringsliv.

Resten av dette avsnittet behandler først bedriftsrettede tilskudd, deretter risikolån, begge deler for 61-, 60- og 62-postene samlet, og kap. 551 post 61: Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Deretter omtales distriktsrettede etablerertilskudd.

### Formålet med tjenesten

Fylkeskommunene benytter Innovasjon Norge som operatør for den bedriftsrettede satsingen i distriktene. Tjenesten skal bidra til å realisere nasjonale og fylkeskommunale mål for regional utvikling tilpasset regionale forutsetninger. Den benyttes til prosjekter med sysselsettings- og verdiskapingspotensial, som i noen tilfeller også kan bidra til å fremme internasjonalisering av bedriftene. Bedriftsrettede tiltak som bygger opp under innovasjon, bruk av ny teknologi, digitalisering og skifte til en mer grønn økonomi skal prioriteres. De distriktsrettede virkemidlene er komplementære til de nasjonale innovasjonsvirkemidlene og brukes normalt til prosjekter hvor disse ikke er aktuelle.

Innovasjon Norge har hatt forvalteransvaret for deler av de tilskuddsmidlene som er bevilget til kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift i distriktene siden 2003 (kap. 551, post 61). Tilskudd kan gis til bedriftsutvikling og investeringer i definerte kommuner. Tjenesten skal skape flere gode gründere og vekstkraftige bedrifter. Det ble tilført ny ramme på 5,5 mill. kroner på kap. 551, post 61 i 2020. På grunn av overførte rammer fra tidligere år samt nye annulleringer ble det i 2020 innvilget nye tilskudd på 12 mill. kroner til 16 bedrifter.

### Hovedaktiviteter

Dette omfatter prosjekter støttet under kap. 553/61, 550/62 og 551/60.

Tabell 4.2-1 Årlige innvilgningsrammer fra fylkeskommunene til Innovasjon Norge. Mill. kroner.

	2016	2017	2018	2019	2020
Rammer post 60, 62 og 61	375	402	341	318	592*

\*Ekskludert gjennomføringskostnader 80,9 mill. kroner

Oppdraget innenfor de bedriftsrettede tilskuddsordningene har gjennom flere år vært preget av at tilgangen på nye rammer har vært avtakende, men i 2020 økte rammene kraftig.

Rammesituasjonen før 2020 har i noen grad blitt avhjulpet av overførte rammer fra tidligere år og annulleringer på tidligere års ubenyttede tilsagn. Ved utgangen av 2020 var det meste av de overførte rammene fra postene 60 og 62 oppbrukt.

Etterspørselen etter distriktsrettede lån og tilskudd var økende i 2020. Aktivitetsnivået var betydelig større enn i 2019, både målt i antall saker og sum innvilget beløp. Samtidig ble mange

prosjekter som i et normalår ville vært hentet finansiert fra disse ordningene også finansiert med landsdekkende midler fra de ekstraordinære midlene i forbindelse med covid-19. Det samlede tilfanget av søknader fra bedrifter innenfor virkeområdet var betydelig større i 2020 enn tidligere.

Tabell 4.2-2 Leveranser av bedriftsutviklingstilskudd og investeringstilskudd. 2019 og 2020. Mill. kroner.

Leveranse	Ramme	Innvilget beløp		Innvilget antall	
		2019	2020	2019	2020
Investeringstilskudd	Kap. 553.61	0	169	0	151
Bedriftsutvikling	Kap. 553.61	0	263	0	337
Investeringstilskudd	Kap. 551.60	7	2	6	1
Bedriftsutvikling	Kap. 551.60	21	24	46	61
Investeringstilskudd	Kap.550.62	101	22	121	44
Bedriftsutvikling	Kap.550.62	180	57	382	104
RDA-tilskudd	Kap.551.61	20	12	30	16
<b>Sum</b>		<b>329</b>	<b>549</b>	<b>585</b>	<b>714</b>

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

I 2020 stabiliserte andelen bedrifts- og investeringstilskudd til gründere og bedrifter som er yngre enn tre år seg på om lag 30 prosent. Totalt gikk 26 prosent av de samlede finansielle tjenestene under Kommunal- og moderniseringsdepartementet til gründere i 2020, mot 33 prosent i 2019.

Tabell 4.2-3 Innovasjonsnivå. Prosent av beløp.

Innovasjonsnivå	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	8 %	10 %	12 %	12 %	13 %
Innovasjon på regionalt nivå	20 %	19 %	18 %	17 %	23 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	24 %	20 %	26 %	24 %	26 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	33 %	38 %	31 %	35 %	30 %
Ikke relevant	13%	13 %	13 %	12 %	8 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

I 2020 utgjorde tilsagn til prosjekter med kjennetegn innovasjon på nasjonalt og internasjonalt nivå 56 prosent av totale tilsagn. Sett over en femårsperiode er trenden at andelen prosjekter på



disse to nivåene til sammen har stabilisert seg på noe under 60 prosent. Dette vurderes å være en relativ høy andel i og med at om lag en tredel av tilskuddene som innvilges er investeringstilskudd i forbindelse med kapasitetsinvesteringer.

Tjenestene benyttes hovedsakelig til produkt- og tjenesteinnovasjon. 47 prosent av alle innvilgede tilskudd målt i kroner gikk til dette. I underkant av 80 prosent av innvilgningene gikk til bedrifter med inntil 20 ansatte. Denne andelen har holdt seg stabilt over tid.

I 2020 gikk 37 prosent av innvilget beløp til kvinnerettede prosjekter – det samme som i 2019. 41 prosent av innvilget beløp gikk til prosjekter med positiv miljøeffekt. Av de bedriftsrettede tilskuddene ble flest innvilgninger gitt til bransjene industri (33 prosent) og faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting (10 prosent).

Ifølge kundeeffektundersøkelsen – førundersøkelsen 2020 som gjennomføres av Oxford Research, har denne tilskuddsordningen gjennomgående høy utløsende effekt (addisjonalitet), og denne har ligget på et høyt nivå over tid. For bedriftsutviklingstilskudd er andelen addisjonalitet på 95 prosent i førundersøkelsen 2020 (99 prosent i 2019). For investeringstilskudd er andelen addisjonalitet på 98 prosent i førundersøkelsen 2020 (92 prosent i 2019).

Andel kompetansebidrag i prosjektene var 77 prosent for bedriftsutviklingstilskudd og 79 prosent for investeringstilskudd. På kompetansesiden har disse tilskuddene størst effekt på utvikling av nye markeder, utvikling av nye produkter i form av tjenester, strategiprosesser og veivalg samt økte markedsmuligheter ved samarbeid og nettverk.

De siste effektestimatene fra konsulentselskapet Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) viser at bedrifter som har fått investeringstilskudd og/eller bedriftsutviklingstilskudd har en signifikant bedre årlig gjennomsnittsutvikling enn kontrollgruppen (liknende bedrifter som ikke har fått slike tilskudd). Forskjellene er størst for utviklingen i salgsinntekter og verdiskaping, både for investeringstilskuddet og for bedriftsutviklingstilskuddet. Dette er naturlig i og med at slike tilskudd gjerne innvilges i forbindelse med kapasitetsøkning.

Tabell 4.2-4 Effektindikatorer og indikatorer for støttende analyser. Gjennomsnittlig årlig mervekst i prosentpoeng. 2003-2019.

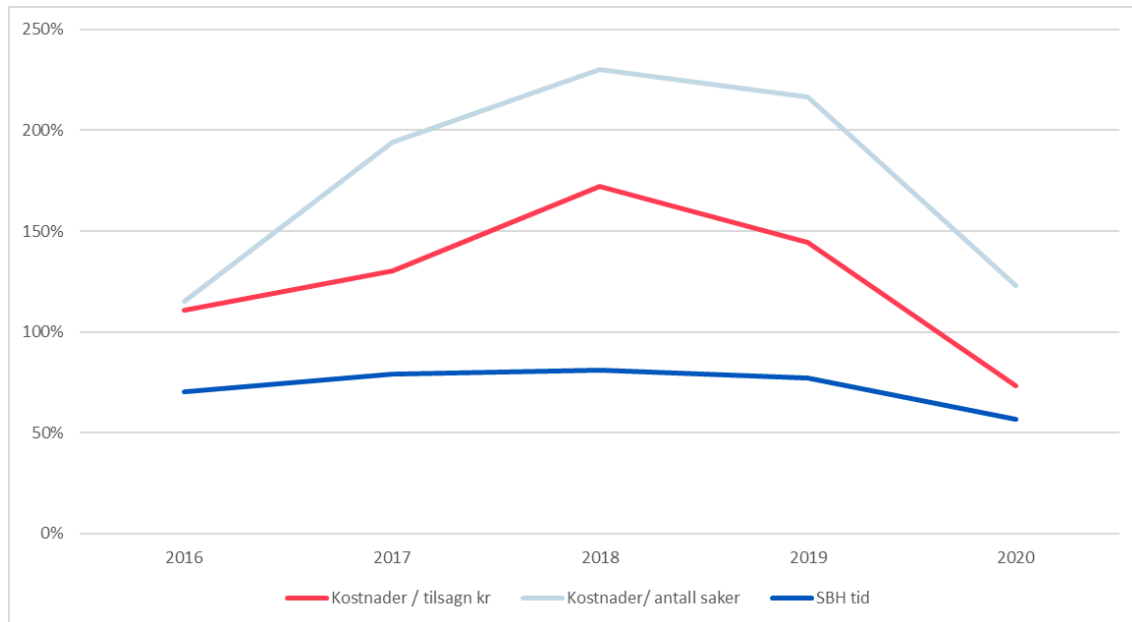
Indikator	Investeringstilskudd	Bedriftsutviklingstilskudd
Salgsinntekter	11,6 ***	7,6***
Verdiskaping	9,4***	6,0***
Produktivitet	3,3***	2,4***
Antall ansatte	4,6***	3,4***
Kapitalrentabilitet	0,1	0,2*

\*\*\* Statistisk signifikant med p-verdi på 0,01 eller lavere

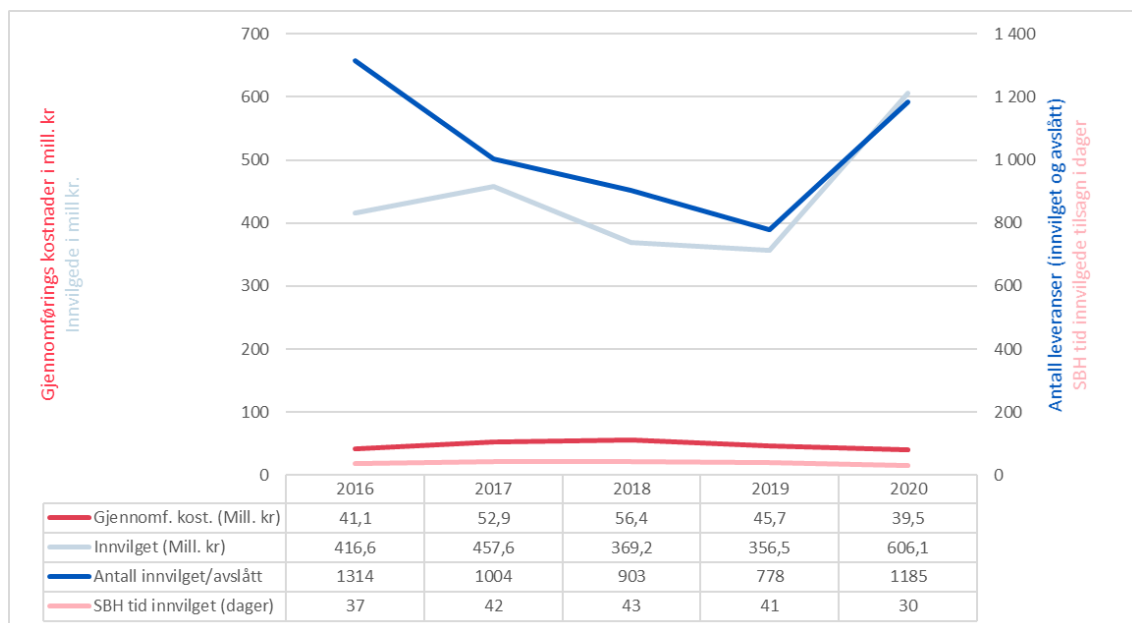
\* Statistisk signifikant med p-verdi mellom 0,05 og 0,1

### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

Figur 4.2:1 Kostnadseffektivitet for KMD post 61 over tid, indeks 2013 = 100.



Figur 4.2:2 Kostnadseffektivitet for KMD post 61 over tid.



Gjennomføringskostnadene knyttet til de bedriftsrettede distriktsvirkemidlene som inngår i kap. 553, post 61 eksklusive etablerertilskudd, består av 35,1 mill. kroner i timekostnader og 0,6 mill. kroner i direkte prosjektkostnader, totalt 35,7 mill. kroner. I tillegg kommer Kommunal- og

moderniseringsdepartementet sin andel av kostnader knyttet til etablerertilskudd som er omtalt under kap. 4.2.3 Distriktsrettet etablerertilskudd og Vekst- og gründersenterets arbeid med markedsavklaringstilskudd, slik at totale kostnader for 2020 er 39,5 mill. kroner. Kostnadene er totalt redusert fra 2019-nivået som var 45,7 mill. kroner. Dette skyldes først og fremst et lavere timeforbruk.

## 4.2.2 Lån og garantier

### Formålet med tjenesten

Distriktsrettede risikolån skal bidra til å dekke særlig små og mellomstore bedrifters behov for risikoavlastning i investerings- og utviklingsprosjekter som er vanskelig å finansiere i kredittmarkedet, og hvor Innovasjon Norges medvirkning er utløsende for gjennomføring av prosjektet. Distriktsrettede garantier for driftskreditt gis til små og mellomstore bedrifter som mangler pantesikkerheter for lånefinansiering i bank. Det legges vekt på at nye lån og garantier skal styres mot prosjekter som bidrar til økt verdiskaping i distriktene gjennom å utvikle flere gode gründere og flere vekstkraftige bedrifter.

### Hovedaktiviteter

I alt ble det innvilget 311 mill. kroner i distriktsrettede risikolån i 2020 mot 310 mill. kroner i 2019. Samtidig ble det innvilget 2 336 mill. kroner i landsdekkende innovasjonslån. I alt 472 mill. kroner av innvilgede innovasjonslån fra den landsdekkende ordningen ble gitt til bedrifter innenfor det distriktpolitiske virkeområdet. Dette er en økning på 331 mill. kroner fra 2019.

Tabell 4.2-5 Tilsagn distriktsrettede risikolån og garantier. Mill. kroner.

	2016	2017	2018	2019	2020
Distriktsrettede risikolån	294	530	372	310	311
Distriktsrettede garantier	3	13	2	3	6

I 2020 ble det i tillegg til distriktsrettede risikolån innvilget lavrisikolån på 1 286 mill. kroner til bedrifter lokalisert innenfor det distriktpolitiske virkeområdet (DPV). Dette utgjorde 52 prosent av årets nye utlån. Lavrisikolånene har dermed en klar distriktsprofil. Det er en låneordning på markedsbetingelser som ikke belaster statsbudsjettet. Innenfor ordningen gis lån til fiskeflåten, landbruket og til industri og tjenesteyting.

Innovasjon Norge inngikk i januar 2017 en avtale med det Europeiske investeringsfondet (EIF) under instrumentet InnovFin SME Guarantee i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon – Horisont 2020. Dette styrker Innovasjon Norges utlånskapasitet i kraft av risikodeling med EIF.

Avtalen ble utvidet i 2019 og avsluttes i første halvår 2021. Utlånsporteføljen av distriktsrettede risikolån og landsdekkende innovasjonslån som avtalen dekker kan samlet beløpe seg til 1 900 mill.

kroner. De lånene som omfattes av samarbeidet må være på minimum 4 mill. kroner og maksimalt 50 mill. kroner, ha nedbetalingstid på maksimalt ti år og oppfylle definerte kriterier for vekst og innovasjon. I 2020 ble det innvilget distriktsrettede risikolån med garanti fra EIF på til sammen 35 mill. kroner.

Summen av innvilget beløp har stabilisert seg de to siste årene. Det samme har antallet nye lån. Dette skyldes i noen grad reduserte oppdragsrammer på budsjettposten som dekker avsetninger til tapsfond på ordningen, men også at rammene på den landsdekkende risikolåneordningen enkelte år har vært romslige.

I tiden fremover antas pandemien å skape betydelig usikkerhet i store deler av næringslivet. Den antas allerede å ha ført til reduserte forventninger til utviklingen i internasjonal handel og til redusert omfang av investeringer i de delene av næringslivet som opererer internasjonalt eller på annen måte er eksponert for internasjonal konkurranse. Denne usikkerheten gir også usikkerhet om etterspørselen etter distriktsrettede risikolån fremover.

Garantiordningen for driftskreditt er et nyttig supplement til tjenestetilbudet, selv om den bare unntaksvis benyttes.

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

I 2020 utgjorde nye lån og garantier til gründere 28 prosent av de totale innvilgningene (beløp). Dette var en marginal nedgang fra 2019. Alle lån og garantier ble innvilget til prosjekter innenfor det distriktpolitiske virkeområdet. Bransjemessig var industri (63 prosent) og fiskeforedling/fiskeoppdrett (10 prosent) de områdene som fikk innvilget mest lån og garantier. Tjenestene benyttes hovedsakelig til prosess- og produktinnovasjon. Over 90 prosent av antall innvilgede saker gikk til bedrifter med inntil 20 ansatte, mens innvilget beløp til denne gruppen utgjorde 80 prosent.

56 prosent av innvilget beløp gikk til prosjekter med positiv miljøeffekt mot 40 prosent i 2019. Kvinnerettede prosjekter utgjorde 30 prosent mot 25 prosent i 2019. Dette er fortsatt lavere enn Kommunal- og moderniseringsdepartementets mål om en kvinneandel på 40 prosent slik det er formulert i oppdragsbrevet. Erfaringen er at dette målet er vanskelig å nå for risikolån når de øvrige betingelsene for ordningen samtidig må ivaretas.

Tabell 4.2-6 Innovasjonsnivå. Prosent av beløp.

Innovasjonsnivå	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	20 %	11 %	11 %	19 %	24 %
Innovasjon på regionalt nivå	13 %	10 %	14 %	15 %	12 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	27 %	22 %	22 %	16 %	31 %

Innovasjonsnivå	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på internasjonalt nivå	26 %	38 %	46 %	18 %	22 %
Ikke relevant	14 %	19 %	7 %	32 %	11 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

Innovasjonsnivået i ordningen svinger noe fra år til år. Innovasjonshøyden er betydelig lavere enn for den landsdekkende risikolåneordningen (innovasjonslån). Den relativt høye andelen «ikke relevant» skyldes i første rekke at noen lån innvilges til kapitalstyrking og omstillingsprosjekter. Distriktsutviklingsmidlene er komplementære til de nasjonale innovasjonsvirkemidlene. De nyttes derfor i større grad til prosjekter hvor styrket konkurranseevne, vekst i verdiskapingen og nye arbeidsplasser i distriktene er de viktigste kriteriene for finansieringsmedvirkningen og ikke innovasjonshøyden.

Kalkulert risiko for nye tilsagn om distriktsrettede risikolån har de siste årene ligget stabilt på i underkant av 30 prosent. Det er en del lavere enn snittet for landsdekkende innovasjonslån. En grunn til dette er nok at lån i distriktene i stor grad delfinansierer anleggsinvesteringer fremfor mer utviklingsrelaterte prosjekter.

Beregninger fra Samfunnsøkonomisk analyse tyder på at lån og garantier har en god effekt i forhold til kontrollgruppen av bedrifter som ikke har fått slike lån. Bedrifter som har fått slike lån har en bedre utvikling enn kontrollgruppen. Den gjennomsnittlige årlige merveksten er større for lån enn for tilskudd på alle indikatorene, men spesielt på salgsinntekter og verdiskaping. En del av forskjellene kan trolig forklares med ulikheter i prosjektene, men estimatene underbygger at det fortsatt kan være riktig å dreie tjenestebruken ytterligere fra tilskudd mot lån. I tabellen under er også tilsvarende tall for landsdekkende innovasjonslån satt inn.

Tabell 4.2-7 Effektindikatorer og indikatorer for støttende analyser. Gjennomsnittlig årlig mervekst i prosentpoeng. 2003-2019.

Indikator	Risikolån distrikt	Innovasjonslån
Salgsinntekter	20,0 ***	23,9 ***
Verdiskaping	15,9 ***	18,1 ***
Produktivitet	7,0 ***	9,4 ***
Antall ansatte	7,7 ***	5,2 ***
Kapitalrentabilitet	0,4*	0,6 *

\*\*\* Statistisk signifikant med p-verdi 0,01 eller lavere

\* Statistisk signifikant med p-verdi mellom 0,05 og 0,1

Kundeeffektundersøkelsen – førundersøkelsen 2020 gir tall for addisjonalitet for distriktsrettede risikolån. 61 prosent av kundene svarte at lånene i stor grad hadde av utslagsgivende effekt, og 36

prosent svarte at de i noen grad hadde utslagsgivende effekt. På kompetansesiden har denne låneordningen størst effekt på utvikling av nye markeder, muligheter ved samarbeid og nettverk og utvikling av nye produkter i form av varer.

#### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Gjennomføringskostnadene økte fra 30 mill. kroner i 2019 til 36 mill. kroner i 2020. Det skyldes dels en høyere kalkulert timepris og dels noe høyere aktivitetsnivå; spesielt på vedlikeholdssaker som følge av covid-19. I 2020 ble det bokført tap på 16 mill. kroner, som utgjør 1,2 prosent av brutto utlånsportefølje. I 2019 ble bokført tap på lån og garantier med 19 mill. kroner. I et normalår bør bokførte tap utgjøre mindre enn 5 prosent av porteføljen.

Ordningen går med overskudd etter at administrasjonskostnader er dekket. Overskuddet på ordningen utgjorde 18 mill. kroner i 2020 før tap, mot 22 mill. kroner i 2019. I likhet med de andre låneordningene har denne ordningen de siste årene vært preget av gode tider hos de fleste av våre kunder.

Budsjettet utlån i 2020 var 450 mill. kroner. Faktiske utlån ble 311 mill. kroner. Årsaken til dette avviket er nok hovedsakelig den betydelige økningen i rammene for den landsdekkende innovasjonslåneordningen.

### **4.2.3 Distriktsrettet etablerertilskudd og Vekst- og gründersenterets arbeid med markedsavklaringstilskudd**

#### **Formålet med tjenesten**

Etablerertilskuddet består av markedsavklarings- og kommersialiseringstilskudd. Formålet med etablerertilskuddet er å bidra til å utvikle en effektiv forretningsmodell rundt forretningsidéen, samt å lansere et produkt eller en tjeneste i markedet. Etablerertilskuddet er et aktuelt virkemiddel i tidlig fase, det vil si på et tidspunkt i oppstartsprosessen hvor det uten Innovasjon Norges medvirkning, normalt er vanskelig å tiltrekke seg privat kapital. Målgruppen er innovative prosjekt med stort potensial for vekst og verdiskaping i Norge.

#### **Hovedaktiviteter**

Det mobiliseres særskilt til ordningen gjennom nettsider, mobiliseringstilbudet Idé til marked og Gründertelefonen. Markedsavklaringstilskuddet leveres av Vekst- og gründersenteret i Førde (se omtale under kap. 3.9.21 Vekst- og gründersenteret), mens kommersialiseringstilskuddet leveres gjennom alle Innovasjon Norges regionkontorer. Markedsavklaringstilskuddet finansieres ordinært over kap. 553, post 61, men i 2020 ble rammen supplert med midler fra Nærings- og fiskeridepartementets krisepakke under kap. 2421, post 50. Totalt ble det innvilget markedsavklaringstilskudd på 51,2 mill. kroner herfra (se kap. 3.4.1 Landsdekkende etablerertilskudd (inklusive tiltakspakke)).

For markedsavklaringstilskuddet foregår sparring i all hovedsak per telefon og digitalt. For kommersialiseringstilskuddet, så avklarer man først hvilke prosjekter man skal gå videre med, og de som går videre får sparring på forretningsutvikling fra sitt regionskontor.

Tabell 4.2-8 Fordeling av antall tilsagn og beløp i mill. kroner til distriktsrettet etablerertilskudd. 2020.

Leveranse	Ramme	Forbruk	Antall tilsagn
Markedsavklaring (KMD)		26	220
Kommersialiseringstilskudd (KMD)		43	69
Totalt		69	289

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Samfunnsøkonomisk Analyse (SØA) sine estimater for effektindikatorerne vekst i salgsinntekter, verdiskaping, produktivitet og årsverk, målt opp mot en kontrollgruppe av sammenliknbare bedrifter, viser årlig mervekst over en treårsperiode hos de gründerne som har benyttet distriktsrettede etablerertilskudd. Det er ikke tatt hensyn til om de også har benyttet andre Innovasjon Norge-tjenester. I disse tallene er alle med og analyseperioden strekker seg fra 2003-2019. Alle estimatene er signifikante med p-verdi på 0,01 eller lavere.

De siste målingene fra Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) viser at kunder av distriktrettet etablerertilskudd har en årlig gjennomsnittlig mervekst i salgsinntekter på 14,6 (13,7 i 2019) prosentpoeng mer enn kontrollgruppen, tilsvarende tall for verdiskaping er 14,8 (10,9 i 2019), for produktiviteten 8,4 (7,9 i 2019) og 5,7 (4,4 i 2019) for årsverk. Estimaten har styrket seg fra fjorårets måling, og alle estimater er signifikante med p-verdi 0,01 eller lavere.

Som SØA peker på i sin kommentar til årets analyse i kap. 2.2.3 Effekter og resultater, er det åpenbart at effektene av Gründerplanen med 2016 som et toppår hva gjelder antall gründerne som Innovasjon Norge bisto, slår inn i målingene med full kraft nå. Estimaten for hele Innovasjon Norges virksomhet øker, men trolig mer som en følge av at gründerne veier tyngre i den totale porteføljen enn tidligere, enn at Innovasjon Norge har blitt så veldig mye flinkere til å jobbe med bedriftene. De unge bedriftene har lettere for å oppnå høyere estimater for vekst, selv om de måles opp mot en kontrollgruppe av sammenliknbare gründersekskaper som også vokser, ifølge SØA.

Kundeeffektundersøkelsen – førundersøkelsen 2020 viser at addisjonaliteten er høy for denne tjenesten. 72 prosent svarte at den i stor grad var utslagsgivende for prosjektets realisering, mens 25 prosent svarte at tjenesten i middels grad var utslagsgivende. Kun 3 prosent mener at tjenesten i liten grad var utslagsgivende. Det samsvarer ganske godt med tilsvarende undersøkelse for 2019.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Gjennomføringskostnaden for etablerertilskudd knytter seg både til landsdekkende og distriktsrettet etablerertilskudd. Den totale gjennomføringskostnaden i 2020 (Nærings- og fiskeridepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet) var på 40,4 mill. kroner hvorav Kommunal- og moderniseringsdepartementets sitt finansieringsbidrag var på 3,8 mill. kroner.

## **4.2.4 Mentortjeneste for gründere**

### **Formålet med tjenesten**

Mentortjenesten er et tilbud om strategisk veiledning og oppfølging av daglig leder i en gründerbedrift, og tilbyr én-til-én samtaler over en periode på 2-12 måneder. En gründerbedrift mottar 30 timer med mentor. En gründer kan også innvilges mentor flere ganger hvis gründer har et sammensatt behov for kompetanse som krever bruk av flere mentorer.

### **Hovedaktiviteter**

Tjenesten markedsføres som et tilbud til alle gründerbedrifter i vår målgruppe. I snitt er bedriftene 2,5 år gamle, i god overensstemmelse med intensjonen i oppdraget. 187 bedrifter fikk mentor i 2020, på samme nivå med foregående år.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Tjenesten er under langtidsevaluering gjennom et forskningssamarbeid mellom Innovasjon Norge og UiO. Et RCT-studie (randomized control trials) ble igangsatt i 2019, med 300 tilfeldig utvalgte kunder. Resultatene av denne studien vil ikke foreligge før tidligst om ett år. 34 av 82 kunder som aksepterte mentortilbudet har nå levert sluttrapport.

Tjenesten er gitt til tidligfaseselskaper i henhold til regionale oppdragsbrev. Gjennomsnittsalderen på selskapene er 2,5 år, og vi mener derfor at vi treffer godt på dette oppdraget.

Mentortjenesten inngår i kundefeffektundersøkelsen. Tall fra førundersøkelsen 2020 viser at 78 prosent (60 prosent i 2019) i stor grad mener er tjenesten er utslagsgivende for egen aktivitet. 20 prosent mener tjenesten i noen grad er utslagsgivende (37 prosent i 2019), og kun 2 prosent mener tjenesten i liten grad er utslagsgivende (3 prosent i 2019).

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Administrasjons- og gjennomføringskostnadene for den ordinære mentorordningen beløp seg til om lag 6,4<sup>32</sup> mill. kroner. Innovasjon Norges timekostnader utgjorde 2,45 mill. kroner. For denne tjenesten kostnadsføres også koblingshonorar som administrasjons- og gjennomføringskostnader. Disse utgjorde rundt 4 mill. kroner.

---

<sup>32</sup> Av disse belastes oppdragene over kap. 553, post 61 med om lag 3,8 mill. kroner.



## 4.2.5 Bedriftsnettverk

### Formålet med tjenesten

Bedriftsnettverk skal bidra til at flere små og mellomstore bedrifter med vekstambisjoner etablerer strategisk, markedsrettet og kommersielt samarbeid med andre bedrifter. Hensikten er å styrke bedriftenes tilgang til ressurser, og styrke innovasjonsevne og konkurransekraft. Det skal bidra til kommersialisering og vekst i nye markeder, og gi økt verdiskaping i bedriftene.

### Hovedaktiviteter

Bedriftsnettverk ble i 2020 finansiert over Kommunal- og moderniseringsdepartementets kap. 553, post 61 og kap. 553, post 74. Bedriftsnettverk finansieres ikke lenger over Nærings- og fiskeridepartementets kap. 2421, post 71. Oppdragsgiveransvaret for bedriftsnettverk ble overført til fylkeskommunene fra 2020. Regionkontorene leverer bedriftsnettverkstjenesten på bakgrunn av føringer og prioriteringer i oppdragsbrev fra de enkelte fylkeskommunene.

Nye bedriftsnettverk i 2020 ble i hovedsak finansiert med regionale midler fra kap. 553, post 61. Rammen til kundeprosjekter ble tentativt satt til 40,3 mill. kroner. Forbruket ble 25,8 mill. kroner, herav 73 prosent til hovedprosjekter og 27 prosent til forstudier og forprosjekter. Bedriftsnettverk etablert før 2020 ble finansiert fra kap. 553, post 74. Rammen var 24,2 mill. kroner. Forbruket ble 21,6 mill. kroner. Denne finansieringen trappes ned etter hvert som prosjekter avsluttes, og faller bort i 2022. Nye bedriftsnettverk under leverandørutviklingsprogrammet, N2 Nord-Norge, finansieres av avsatte midler fra kap. 553, post 74. Rammen er 12 mill. kroner. Forbruket i 2020 var 7,8 mill. kroner, herav 82 prosent til hovedprosjekter og 18 prosent til forstudier og forprosjekter. Resterende 4,2 mill. kroner benyttes til finansiering av pågående prosjekter.

Forbruket av nettverksmidler i 2020 fra kap. 553 post 61 og post 74 var i alt 55,2 mill. kroner. I tillegg kommer andre midler som også er brukt til bedriftsnettverk. Det omfatter 1,5 mill. kroner i distriktstilskudd, 1,9 mill. kroner i fylkeskommunale utviklingstilskudd, 750 000 kroner i RDA-tilskudd og 750 000 fra post 71 (Nærings- og fiskeridepartementet) til et prosjekt på Svalbard. Totalt forbruk i 2020 var dermed 60,1 mill. kroner. I 2019 var forbruket av midler fra post 74 (Kommunal- og moderniseringsdepartementet) og post 71 (Nærings- og fiskeridepartementet) 30,5 mill. kroner.

I 2020 kom det inn 79 søknader om støtte til bedriftsnettverk (hovedprosjekter), herav 44 til nye bedriftsnettverk og de øvrige til pågående prosjekter. I 2019 kom det inn 46 søknader, herav 24 til nye bedriftsnettverk. Antall søknader til nye bedriftsnettverk økte med 83 prosent i 2020. Det ble tatt inn 32 nye bedriftsnettverk i 2020 inkludert fem nye gjennom N2 Nord-Norge, mot 21 nye i 2019. Det har vært økt etterspørsel og økt inntak av nye bedriftsnettverk i 2020.

De nye bedriftsnettverkene i 2020 omfatter 336 bedrifter. 52 prosent av bedriftene ligger innenfor distriktspolitisk virkeområde, og 48 prosent utenfor. Antall bedrifter i nye bedriftsnettverk i 2019 var 201. Ved utgangen av 2020 omfattet porteføljen 106 bedriftsnettverk med 1 086 bedrifter. 62

prosent av bedriftene ligger innenfor distriktspolitisk virkeområde, og 38 prosent utenfor. Ved utgangen av 2019 omfattet porteføljen 97 bedriftsnettverk med omtrent 1 000 bedrifter.

Alle nye bedriftsnettverk er rettet mot utvikling av nye markedsmuligheter regionalt, nasjonalt eller internasjonalt og skal lede til omstilling, vekst og økt verdiskaping. I 2020 var 78 prosent av de nye bedriftsnettverkene registrert med kjennetegn internasjonal rettet, mot 77 prosent i 2019.

De 32 nye bedriftsnettverkene i 2020 fordeler seg med to i Troms og Finnmark, seks i Nordland, tre i Trøndelag, to i Vestland, tre i Rogaland, to i Agder, tre i Vestfold og Telemark, fire i Oslo, tre i Viken og fire i Innlandet. Møre og Romsdal fikk ingen nye nettverk i 2020. Det er aktive bedriftsnettverk i alle fylker. I perioden 2018-2020 ble i alt 90 nye bedriftsnettverk støttet. Det er flest aktive bedriftsnettverk i Nordland, Trøndelag, Vestland, Oslo og Innlandet.

Det er god spredning på næringer. Det er flest bedriftsnettverk relatert til marine næringer, energi og miljø, industri, helse og velferd, reiseliv og kreative næringer. Bedriftsnettverkene preges av tverrfaglighet og fokus på innovasjon, omstilling, sirkulærøkonomi og bærekraftig vekst i nasjonale og internasjonale markeder. Deltakerne består i hovedsak av små og mellomstore bedrifter, men i økende grad er også store bedrifter involvert. Bedriftsnettverkene utgjør samarbeidsplattformer for strategisk kommersielt samarbeid knyttet til utvikling av nye verdikjeder, sammensatte produkt- og tjenesteleveranser og systemleveranser rettet mot nye behov og muligheter i markedene. Eksempler på tematiske samarbeidsområder er:

- Nye verdikjeder knyttet til torskeoppdrett, marine alger og marine mesopelagiske ressurser
- Utvikling av nye verdikjeder for produksjon og bruk av hydrogen og ny hydrogenteknologi
- Utvikling av verdikjeder for produksjon og bruk av biokull
- Batteriteknologi, energilagringssystem, off-grid solenergisystem
- Digitalisering, robotisering og automatisering i industrien
- Utvikling og anvendelse av AI-løsninger i næringslivet
- Utvikling, testing og bruk av droner
- Veksthusteknologi og nye dyrkingsmetoder i grøntsektoren.

## Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

### Utvikling av ny metode for effektmåling

Høsten 2020 ga Innovasjon Norge Menon Economics i oppdrag å utvikle et forslag til en ny metode for å måle økonomiske effekter av bedriftsnettverk. Oppdraget var todelt, først utvikle en metode og deretter teste ut anbefalt metode i en pilotanalyse. Bakgrunnen for dette utviklingsarbeidet var at overføringen av oppdragsgiveransvaret for bedriftsnettverk til fylkeskommunene, har medført endrede behov i rapporteringen. Det er viktig blant annet å kunne bryte ned resultater av effektmålinger på fylkesnivå.

Menon har utarbeidet et forslag til en ny indikatormodell og gjennomført en pilotanalyse. Representanter for fylkeskommunene, KS og Kommunal- og moderniseringsdepartementet har deltatt i arbeidsmøter og gitt innspill. Menons rapport vil være et viktig underlag i en revisjon av hvordan Innovasjon Norge fangster resultatdata fra bedriftsnettverksprosjekter. Under følger en kort beskrivelse av Menons forslag til ny indikatormodell, pilotanalysen og utdrag av resultater fra pilotanalysen.

### **Forslag til ny indikatormodell**

Fremgangsmåten Menon foreslår består av fire hovedindikatorer; mobilisering, samarbeid, innovasjon og økonomisk utvikling. Disse er så brutt ned i underindikatorer for å fange opp ulike aspekter ved hovedindikatorene. Underindikatorene er kvantitative og blir generert ved hjelp av ulike typer datakilder.

I datainnhenting til underindikatorene ble det benyttet fire datakilder. Den første var deskriptiv statistikk fra Innovasjon Norge. Den andre var data fra Forskningsrådet som viser hvilke bedrifter som har fått skattefunnstøtte. Det ble deretter sendt ut spørreundersøkelse til alle medlemmene i aktive bedriftsnettverk som undersøkte medlemmenes samarbeid og oppfatning av effektene av medlemskapet i bedriftsnettverket. Den siste datakilden var Menons regnskapsdatabase med registerdata på bedriftsnivå som har gitt grunnlag for objektive økonomiske indikatorer.

### **Resultater fra pilotundersøkelse**

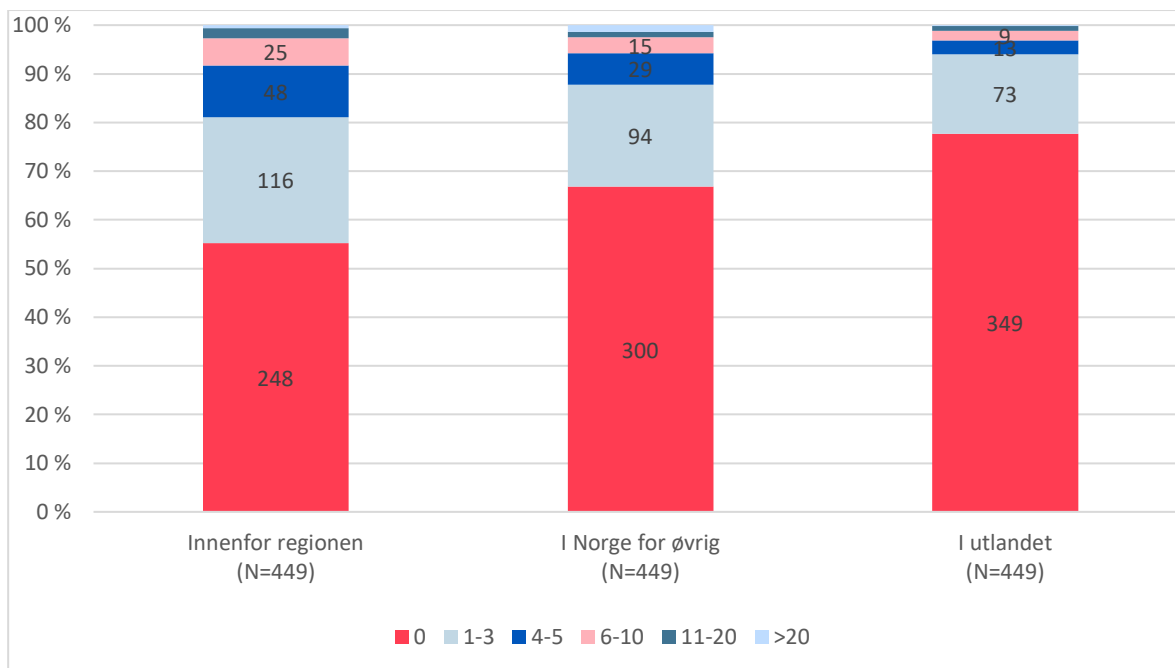
Rapporteringen for 2020 er basert på resultatene fra pilotundersøkelsen.

#### *Økt mobilisering av deltakerbedrifter og partnere*

Det er indikasjoner på at mobiliseringen har økt ved at det er mange bedrifter som er blitt tilknyttet eksisterende nettverk, samt at i nye nettverk er det i snitt et høyt antall deltakerbedrifter.

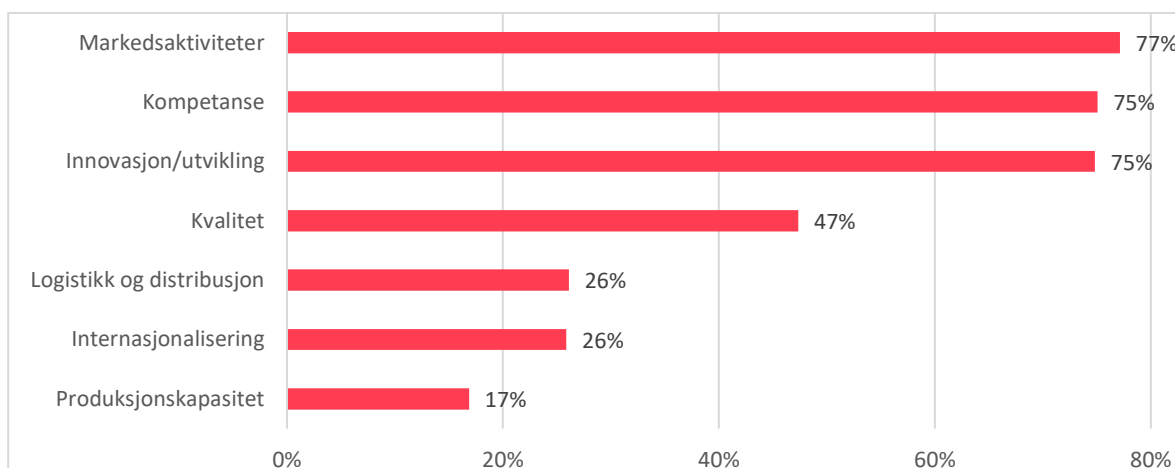
Det er ikke kun mobilisering internt i nettverkene, men også med eksterne partnere. Figuren under viser at nesten halvparten av bedriftene, oppgir å ha etablert samarbeid med nye partnere innenfor regionen i 2020, noe som gjør det til den vanligste formen for eksternt samarbeid. Det har også vært en mobilisering av partnere både nasjonalt og internasjonalt.

Figur 4.2:3 Antall nye partnere utenfor bedriftsnettverket som bedriftene har etablert samarbeid med i 2020.



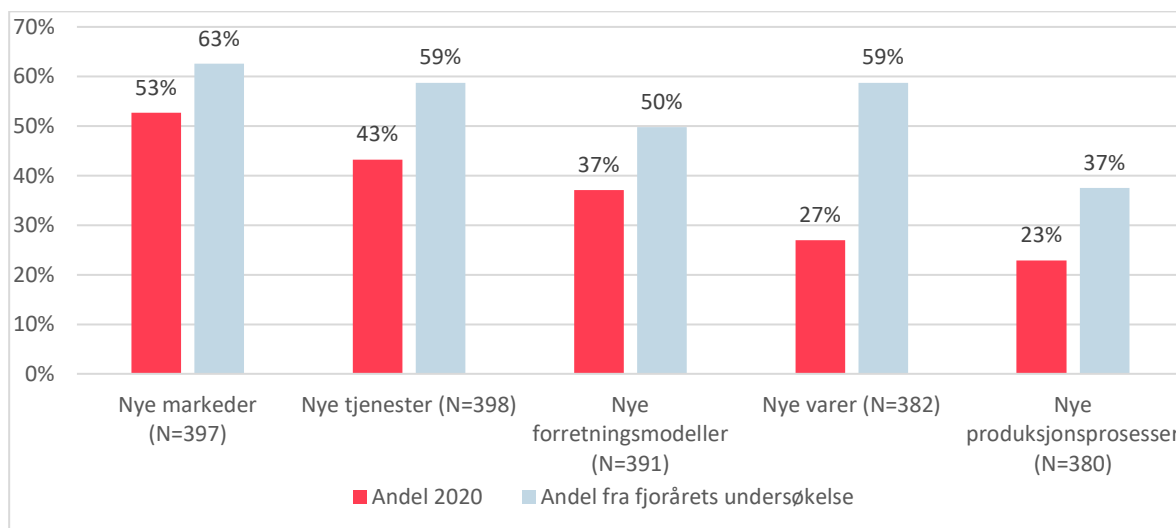
Bedriftsnettverkene bidrar til samarbeid på viktige strategiske områder for bedriftene. Det er særlig knyttet til markedsaktiviteter, kompetanse og innovasjon. Det er også på disse områdene at bedriftsnettverkene har opplevd størst effekt av samarbeidet. Både dette funnet, og bedriftenes vurdering av prosjektlederen støtter oppunder at samarbeidet innenfor disse områdene har vært vellykket. Det har i mindre grad vært samarbeid om eksport og produksjons- og distribusjonskapasitet. Figuren under viser hvor stor andel av bedriftene som samarbeider på de ulike områder.

Figur 4.2:4 Andel av antall bedrifter som samarbeider på ulike områder. N=433



*Bedriftsnettverkene bidrar til innovasjon* i medlemsbedriftene. Innovasjonsaktiviteten i bedriftene er i større grad rettet mot nye markeder og tjenester, og i mindre grad mot varer og produksjonsprosesser. Figuren under viser hvor stor andel av bedrifter som har introdusert ulike typer innovasjoner som følge av deltakelsen i bedriftsnettverkene. Det samme spørsmålet ble også stilt i fjorårets undersøkelse, men med ulike svaralternativer. Det er derfor ikke direkte sammenlignbart.

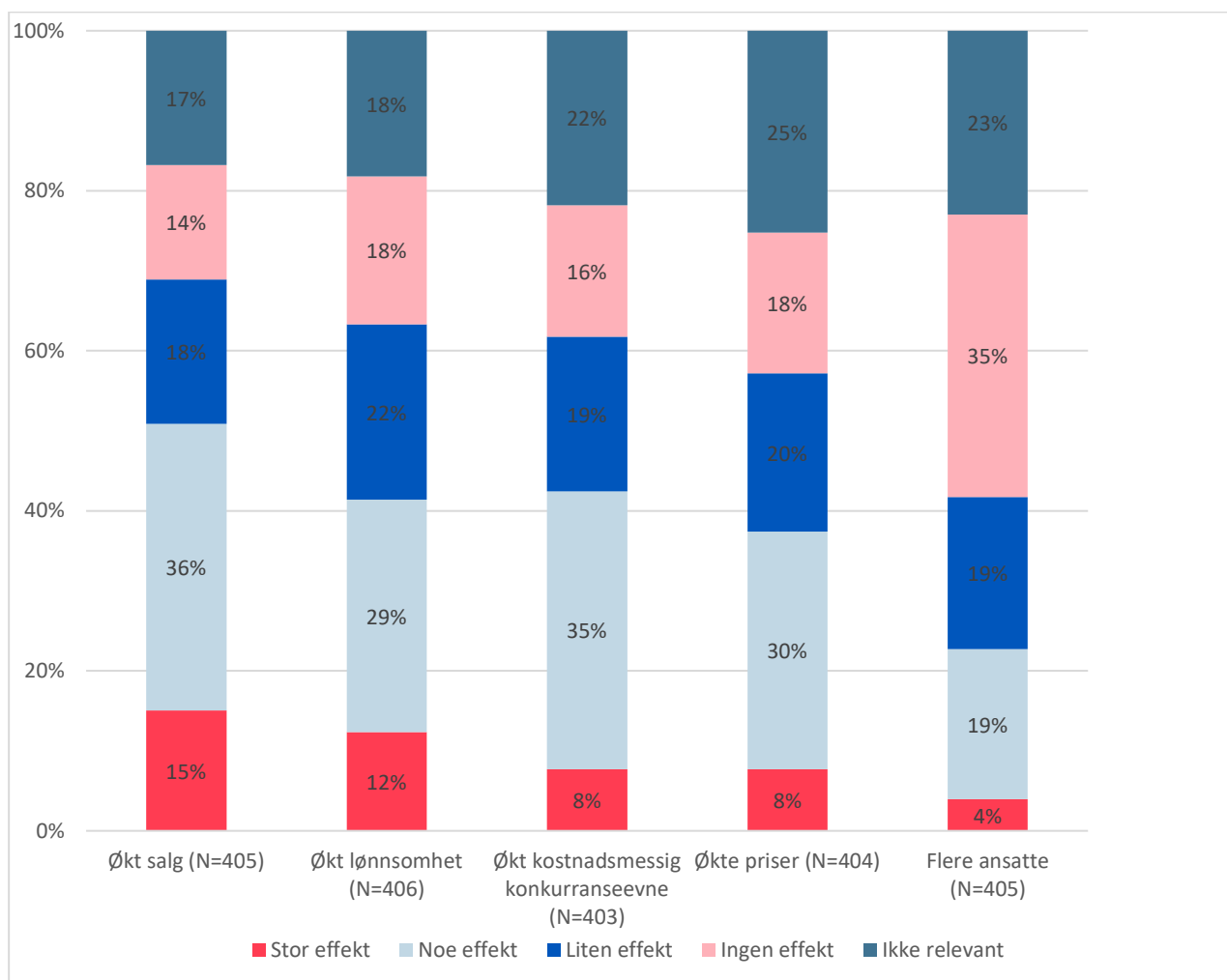
Figur 4.2:5 Andel av antall bedrifter som har introdusert ulike typer innovasjoner som følge av deltakelsen i bedriftsnettverket.



*Bedriftene oppgir at bedriftsnettverket har ført til økonomiske effekter i 2020*, særlig i form av økt salg og lønnsomhet. Dette er konsistent med at det er mest samarbeid på markedssiden. I tillegg forventer deltakerne større effekter de neste tre årene, sammenlignet med oppnådde effekter i 2020. Omsetningsveksten til deltakere i bedriftsnettverkene var generelt betydelig høyere enn veksten til alle små og mellomstore bedrifter i tilsvarende fylker og/eller næring. Det har trolig vært en seleksjon av bedrifter inn i bedriftsnettverkene som har bedre forutsetninger for vekst, sammenlignet med en «typisk» bedrift.

Figuren under viser bedriftenes selvrapporterte effekter i 2020 som følge av deltakelse i bedriftsnettverket. Flest respondenter oppgir stor eller noe effekt på salg. 15 prosent opplevde stor effekt på salg, mens 36 prosent opplevde noe effekt på salget. Videre opplevde 12 prosent stor positiv effekt på lønnsomhet og ytterligere 29 prosent noe økt lønnsomhet.

Figur 4.2:6 Økonomiske effekter i 2020 som følge av deltakelse i bedriftsnettverk.



**Kundeeffektundersøkelse – førundersøkelsen 2020**

Kundeeffektundersøkelsen førundersøkelsen for 2020 viser at bedriftsnettverk har meget høy utløsende effekt (addisjonalitet) med 9 prosent i kategorien addisjonalitet i noen grad og 91 prosent i kategorien addisjonalitet i stor grad. Tilsvarende tall for 2019 var 22 prosent i kategorien addisjonalitet i noen grad og 78 prosent i kategorien addisjonalitet i stor grad.

**Vurdering av måloppnåelse for 2020**

Bedriftsnettverksordningen virker godt og måloppnåelsen i 2020 vurderes som god. Resultatene fra pilotundersøkelsen som bygger på Menons forslag til ny indikatormodell for resultatmåling, viser at bedriftsnettverk bidrar effektivt til

- Mobilisering av deltakerbedrifter i nettverkene og eksterne partnere

- Samarbeid på viktige områder som markedsaktiviteter, kompetanse og innovasjon
- Innovasjon i medlemsbedriftene, særlig rettet mot nye markeder og tjenester
- Økonomiske effekter, særlig i form av økt salg og lønnsomhet.

Pandemien har påvirket bedriftsnettverkene i 2020, spesielt innen reiseliv og kreative næringer. Hovedutfordringene har vært krevende markeder, svakere fremdrift og behov for tilpasning av samarbeidsaktivitetene. På den annen side har denne krevende situasjonen ført til økt digital kommunikasjon og samhandling innenfor bedriftsnettverkene og med kunder og partnere.

Etterspørselen og inntaket av nye bedriftsnettverk har likevel økt betydelig i 2020. Det har sammenheng med omstillingsbehov og nye markedsmuligheter knyttet til bærekraftig omstilling og vekst i nasjonale og internasjonale markeder. Dette underbygges av fokusområder og innholdet i de nye samarbeidsprosjektene. Det forventes fortsatt stor interesse og etterspørsel fremover. Bedriftsnettverkskonseptet er lett for bedriftene å forstå og nytte gjøre seg. Strategisk kommersielt samarbeid er aktuell strategi for mange bedrifter for å møte omstillingsutfordringer og utvikle nye markedsmuligheter.

Viktige mål for 2021 er å få på plass en ny metode for effektmåling av bedriftsnettverk. Det skal dessuten foretas en gjennomgang og oppdatering av programbeskrivelsen for bedriftsnettverk. Hensikten er å legge til rette for gode bedriftsnettverksleveranser og måloppnåelse i tråd med føringer og prioriteringer i oppdragsbrevne fra fylkeskommunene.

#### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Gjennomføringskostnadene i 2020 var 5,4 mill. kroner. Lave gjennomføringskostnader i 2020 skyldes blant annet at regionkontorene har prioritert arbeidet med ekstraordinære tiltakspakker til næringslivet og derfor har hatt mindre ressurser til å mobilisere til og til å bistå ved etableringen av nye bedriftsnettverk og til oppfølging av igangværende prosjekter. Det forventes at kostnadene fremover vil øke noe som følge av høyere aktivitetsnivå og økt interesse og etterspørsel etter bedriftsnettverk. Dette gir også økt behov for å bistå bedriftene med veiledning, sparring for å forbedre nye prosjekter og oppfølging av pågående prosjekter. Gjennomføringskostnadene for bedriftsnettverk er i hovedsak knyttet til:

- Programadministrasjon, herunder budsjettering, oppfølging og rapportering
- Programutvikling, kunnskapsutvikling og opplæring
- Mobilisering, veiledning, sparring med kunder, saksbehandling og oppfølging

### **4.3 Kap. 553, post 63 Arktis 2030**

#### **Formålet med tjenesten**

Formålet med Arktis 2030 er å ta hånd om norske interesser i nord og Norges rolle som en ansvarlig og sentral polarnasjon. Tilskuddsmidlene skal medvirke til helhetlig nordområdepolitikk i

tråd med nordområdestrategien til regjeringen. Direkte bedriftsrettede tilskudd forvaltes av Innovasjon Norge gjennom oppdragsbrev fra Troms og Finnmark fylkeskommune.

For å ta ut potensialet i våre naturressurser og vår kompetanse er det behov for sterkere bedrifter og miljøer som evner å utnytte disse konkurransefortrinnene. Teknologi og løsninger som utvikles for arktiske forhold kan være med å løse globale samfunnsutfordringer. I Arktis 2030 har Innovasjon Norge i perioden 2014-2019, gjennom våre kontorer og nettverk globalt, opparbeidet viktig markedsinnsikt for teknologi og løsninger fra Arktis.

### Hovedaktiviteter

Innovasjon Norge Arktis ble i mai 2020 tildelt totalt 20 mill. kroner under Arktis 2030 til gjennomføring av oppdraget. Tildelingen inkluderer også administrasjons- og gjennomføringskostnader.

Innovasjon Norge har gjennom arbeidet med Arktis 2030 jobbet med å synliggjøre forretningsmulighetene i nordområdene for bedrifter, investorer og internasjonale kompetansemiljø. Innovasjon Norge har også jobbet aktivt for å synliggjøre den arktiske kompetansen norske bedrifter har utviklet som følger av operasjoner i ugjestmilde og ekstreme områder. Erfaringene viser at norske selskaper fra hele landet besitter en sterk kompetanse på teknologi for kaldt klima og lange avstander og at ordningen har vært viktig for å styrke og å utløse dette potensialet. Løsninger som utvikles av norske selskaper for arktiske forhold har fortrinn som bør tydeliggjøres for et internasjonalt marked. Programmet har vært tett koblet opp mot Innovasjon Norges nasjonale satsinger på grønn teknologi, merkevaren Norge og Invest in Norway. Programmet har i tillegg vært tett koblet med mobiliseringsoppdraget på Svalbard.

Oppdraget ble igangsatt juni 2020 og har vært preget av koronasituasjonen. Ettersom det har vært begrensede muligheter for deltakelse på fysiske møteplasser har mobiliseringen i stor grad blitt gjennomført digitalt. Rådgiverne på programmet har likevel benyttet anledningen til noen mobiliseringsreiser i nærområdet, som Harstad og Narvik og gjennomført mobiliseringsmøter på Svalbard og i Mo i Rana. Mobiliseringsturer til Hammerfest og Kirkenes var også planlagt, men kunne ikke gjennomføres grunnet smittesituasjonen.

I 2020 ble følgende prioriteringer lagt for de bedriftsrettede tilskuddene under Arktis 2030:

- Utvikling av teknologi og løsninger for arktiske forhold
- Utvikling av innovative næringsmiljø i Arktis

Innovasjon Norge brukte i 2020 disse satsingsområdene i mobilisering, kommunikasjon og prioritering av midlene. Prosjektene som støttes av Innovasjon Norge skal bidra til økt næringsaktivitet og verdiskaping i norske nordområder. Det er også ønskelig at prosjektene bidrar til samarbeid mellom nasjonale og internasjonale aktører for å bygge sterkere økosystem i nordområdene.



*Innovative næringsmiljø i Arktis:*

Prosjektene vi har støttet under prioriteringen “innovative næringsmiljø i Arktis” har vært flerbedriftsprosjekter med aktiviteter som utvikler ny kunnskap og nye samarbeid mellom flere bedrifter.

*Utvikling av teknologi og løsninger for arktiske forhold:*

Prosjektene Innovasjon Norge har støttet under prioriteringen “teknologi og løsninger for arktiske forhold” har vært bedriftsutviklingsprosjekter for enkeltbedrifter.

**Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

I alt ble elleve bedriftsprosjekter innvilget i 2020.

Tabell 4.3-1 Bedriftsprosjekter Arktis 2030 per fylke.

Arktis 2030	Antall	Beløp
03 Oslo	1	350 000
15 Møre og Romsdal	1	150 000
18 Nordland	1	1 300 000
21 Svalbard	1	500 000
38 Vestfold og Telemark	1	300 000
54 Troms og Finnmark	6	3 750 000
Adm. bevilgning	1	4 000 000
<b>Total</b>	<b>12</b>	<b>10 350 000</b>

**Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

For gjennomføringen av oppdraget har Innovasjon Norge Arktis benyttet to årsverk. Disse har jobbet med administrasjon, mobilisering og kommunikasjon av oppdraget.

Gjennomføringskostnader i 2020 var budsjettet med 4 mill. kroner. Totalt ble 2,4 mill. kroner benyttet. Avviket skyldtes at oppdraget først kom i gang i juni 2020. Reise- og møtekostnadene var også marginale grunnet koronasituasjonen.

**4.4 Kap. 553, post 65 Omstillingsprogram ved akutte endringer i arbeidsmarkedet****Formålet med tjenesten**

Regional omstilling gjennomføres som et program med varighet på inntil seks år og retter seg mot kommuner/områder med sårbar næringsstruktur eller svikt i næringsgrunnet. Hovedmålet med

omstillingsmidlene er å bidra til å sikre eksisterende og skape nye lønnsomme arbeidsplasser i kommunene som utpekes som omstillingsområder, gi disse en sterkere og mer variert næringsstruktur samt å styrke omstillingsevnen i kommunen og næringslivet. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har gitt Innovasjon Norge rollen som Nasjonalt kompetansesenter for lokalt omstillingsarbeid og ansvaret for rådgiving, veiledning og kvalitetssikring overfor omstillingsområdene.

### **Hovedaktiviteter**

I 2020 hadde kompetansesenteret oppfølgingsansvar for 16 omstillingsområder. Av disse var fire i strategi- og forankringsfasen. Dette var kommunene Sel, Nord-Aurdal, Sykkylven og Røyrvik. I tillegg kom Nesna kommune inn på slutten av 2020 og vil gjennomføre strategi- og forankringsfasen i første halvår 2021. Kompetansesenteret vektla videreutvikling av gode verktøy som kan brukes i omstillingsarbeidet også i 2020, men i noe mindre utstrekning med bakgrunn i koronapandemien. Oppstartshåndbok for programlederne er forbedret og videreutviklet og kompetansesenteret veileder nye omstillingsområder til å etablere gode rutiner og maler for å skape en god organisasjon. Det ble igangsatt en revidering av programstatusvurdering, som vurderer omstillingsorganisasjonens arbeid og ser på forbedringspunkter til neste års handlingsplan. Det ble igangsatt en forstudie i bruken av Prosjektlederprosessen (PLP) og hvordan et prosjektstyringsverktøy kan bidra til økt kvalitet i prosjektsøknadene inn til omstillingsorganisasjonen. Forstudien avsluttes første halvår 2021.

Regionalomstilling.no ble gjenstand for en revisjon og omlegging. I den forbindelse ble brosjyren «Intro i Praksis» fornyet på web og i papirversjon. Sistnevnte er en introduksjon til omstillingsarbeidet for nye områder.

I Trøndelag ble det igangsatt et eget koronaprojekt som et samarbeidsinitiativ mellom omstillingsområdene i Trøndelag, fire nabokommuner av disse, Innovasjon Norge og Trøndelag fylkeskommune.

Det ble gjennomført et webinar høsten 2020 for programlederne, fylkeskommunene, Kommunal- og moderniseringsdepartementet samt Innovasjon Norge. Tre omstillingsområder delte sine erfaringer fra sitt ståsted i omstillingsarbeidet.

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Kompetansesenteret ber hvert år omstillingsorganisasjonene om å rapportere til Innovasjon Norge på oppnådde resultater og aktiviteter fra det enkelte omstillingsprogram. For 2020 viser oppsummeringen av rapporteringen følgende resultater:

Tabell 4.4-1: Regional omstilling, resultater 2020 og inneværende programperiode.

	2020	Hele programperioden inkl. 2020
Antall nye arbeidsplasser skapt	162	873
Antall arbeidsplasser sikret	254	636
Antall nye bedrifter	59	188
Antall kompetansehevende tiltak	88	339
Antall nettverk og samarbeidstiltak	53	192
Antall andre programrelaterte tiltak	131	509

I 2020 var det færre områder enn i 2019. Innovasjon Norge vurderer ut fra rapporteringen fra omstillingsområdene at de har hatt særskilt fokus på å sikre arbeidsplasser. Det er en liten nedgang i antall nettverk og samarbeidstiltak. Dette kan skyldes vanskeligheter med gjennomføring av fysiske møter. Samtidig ser vi en sterk økning i antallet andre programrelaterte tiltak. Innovasjon Norge ba omstillingsområdene svare på hvordan korona hadde påvirket omstillingsarbeidet. Enkelte områder rapporterer at de har vært og er svært rammet av situasjonen. De fleste omstillingsområdene påpeker at en del planlagte aktiviteter utgikk, mens det ble igangsatt tiltak og tettere dialog med næringslivet for å kunne bistå i deres arbeid.

Innovasjon Norge har sett på bruken av andre virkemidler i pågående omstillingsområder som har vært i gang i minst fire år. Vi har sett på de siste tre årene før de ble omstillingsområde og fem år, inklusive oppstartsåret, etter at de ble omstillingsområde. I år er det, sett mot fjoråret, relativt få områder (seks kommuner i år mot 17 i fjor) som er med i tallmaterialet. Tallene viser imidlertid, som tidligere år, en økning i antall tilsagn både om lån og tilskudd fra året før området fikk status til året området fikk statusen. Økningen fortsetter ytterligere et par år.

De fleste omstillingsområdene, det vil si også de som ikke er med i oversikten over bruken av andre virkemidler, rapporterer at de har mobilisert næringslivet for bruk av nasjonale krisepakker hos Innovasjon Norge og fylkeskommunene.

**Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Kompetansesenteret fikk over statsbudsjettet i 2020 tilført 14 mill. kroner fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. 10,5 mill. kroner ble avsatt til gjennomføringskostnader og 3,5 mill. kroner ble avsatt til medfinansiering av verktøy utviklet av kompetansesenteret. Kompetansesenteret hadde et totalt forbruk av administrasjons- og gjennomføringskostnader på 7,7 mill. kroner, hvorav timekostnader utgjorde 6,5 mill. kroner. I tillegg ble det bevilget i underkant av én mill. kroner i tilskudd til medfinansiering av verktøy for omstillingsområdene. Totalt utgjorde dette 8,7 mill. kroner. Underforbruket overføres til 2021 og det er forventet økt etterspørsel etter verktøyene som for eksempel SMB Utvikling og Næringsvennlig kommune i 2021 da flere av områder er i oppstart av gjennomføringsfasen.

**4.5 Kap. 553, post 74 Norwegian Innovation Clusters og bedriftsnettverk****4.5.1 Norwegian Innovation Cluster (Klyngeprogrammet)**

Dette punktet er omtalt under kap. 3.7.1 Norwegian Innovation Clusters (Klyngeprogrammet).

**4.5.2 Innovasjonspartnerskap**

Dette punktet er omtalt under kap. 3.8 Kap. 2421, post 72 Innovasjonskontrakter.

**4.5.3 Bioøkonomiordningen**

Dette punktet er omtalt under kap. 3.4.4 Tilskudd til Bioøkonomiordningen.

**4.6 Arbeidet med prekvalifiseringsprosessen for Digital Europe Program**

Innovasjon Norge har i 2020 hatt ansvaret for den nasjonale utlysingen for etablering av European Digital Innovation Hubs (EDIH) i Norge. EDIHene er sentrale i EUs nye program for digital transformasjon, Digital Europe Programme (DIGITAL) 2021-2027. EDIH skal bidra til økt bruk av digitale løsninger innen kunstig intelligens (KI), High Performance Computing (HPC) og cybersikkerhet i Europa. Hovedmålgruppen for tjenestene EDIHene skal levere er små og mellomstore bedrifter og offentlig sektor.

Åtte norske konsortier ble prekvalifisert gjennom den nasjonale utlysingen, og vil få tilgang til den lukkede EU-utlysingen når den publiseres våren 2021. Det forventes etablering av 2-4 EDIH i Norge og at minst én spesialisere seg innen kunstig intelligens (KI).

## 5 Rapportering til Landbruks- og matdepartementet

### 5.1 Innledning

Landbruksoppdraget er et stort og viktig oppdrag for Innovasjon Norge med i overkant av 870 mill. kroner. Oppdraget er hovedsakelig knyttet til innenlands produksjon og marked og til kontorene i Norge.

Oppdraget skal bidra til de overordnede målene for landbruks- og matpolitikken som er matsikkerhet og beredskap, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser.

Landbruksoppdraget omfatter tjenester som skal stimulere til modernisering og effektivisering i det tradisjonelle landbruket, øke sysselsetting, vekst og innovasjon innen andre landbruksbaserte næringer og øke verdiskaping i biobaserte næringer gjennom markedsorientering og bærekraftig utnyttelse av bioressursene. I 2020 fikk også Innovasjon Norge en ny tjeneste som skal bidra til omstilling/videreutvikling av næringsvirksomhet for pelsdyrbønder som må avvikle produksjonen som følge av Stortingets vedtak om Lov om forbud mot hold av pelsdyr.

Det ble ikke stilt ekstra midler til disposisjon for koronatiltak over Landbruks- og matdepartementets budsjett, men det ble opprettet tjenester for omstillingsprosjekter over utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og utvikling for utviklingsprogrammets målgrupper som ble særlig berørt av pandemien. For midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket ble det gjort tilpasninger i forskriften for prosjekter som ble sterkt berørt av fallet i kronekursen og derav økte investeringskostnader.

Tabell 5.1-1: Ramme fra Landbruks- og matdepartementet. 2020. Mill. kroner.

Kapittel og post	Ordning	Årets ramme	Disponibel ramme	Forbruk
Kap. 1137, post 71	Bioøkonomiordningen	2,9	3,0	3,5
Kap. 1142, post 78	Omstilling av pelsdyrhold	48,0	48,0	44,9
Kap. 1150, post 50	Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	83,0	91,0	90,1
Kap. 1150, post 50	Midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket	587,0	710,7	648,4
Kap. 1150, post 50	Utviklingsprogrammet, jordbruksavtalen	83,2	140,7	112,0
Kap. 1150, post 51	Utviklingsprogrammet, reindriftsavtalen	6,5	11,7	8,1
<b>Sum</b>		<b>810,6</b>	<b>1005,0</b>	<b>907,0</b>

## 5.2 Kap. 1137, post 71 Bioøkonomiordningen

Landbruks- og matdepartementets del av Bioøkonomiordningen er på 3,1 mill. kroner i 2020 ble fordelt på tre utviklingsprosjekter innen agriteknologi henholdsvis sensorikk, immunisering og vertikal dyrking av grønntvekster. Flere saker innen agriteknologi og byggtknologi i tre støttes gjennom virkemidlene fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet inn under Bioøkonomiordningen.

For mer informasjon og ytterligere rapportering for 2020 vises det til kap. 3.4.4 Tilskudd til Bioøkonomiordningen.

## 5.3 Kap. 1142, post 78 Omstillingsmidler til pelsdyrnæringen

### Formålet med tjenesten

Formålet med tjenesten er å bidra til omstilling for pelsdyrholdere som må avvikle driften etter Stortingets vedtak om Lov om forbud mot hold av pelsdyr. Totalt er det stilt 95 mill. kroner til disposisjon for Innovasjon Norge.

### Hovedaktiviteter

Innovasjon Norge hadde mye større pågang etter midler i 2020 enn forventet. I utgangspunktet skulle ordningen gå over fem år, men på grunn av den store interessen for omstilling ble det i revidert nasjonalbudsjett stilt ytterligere 29 mill. kroner til disposisjon slik at Innovasjon Norge allerede første år fikk stilt 48 av de 95 millionene til disposisjon.

Tabell 5.3-1 Oversikt over disponibel ramme, forbruk og tilsagn på kap. 1142, post 78. Mill. kroner.

Årets ramme	Disponibel ramme	Forbruk	Tilsagn
48,0	48,0	44,9	32

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Flest omstillingsprosjekter er det i Rogaland med 18 prosjekter og 27,5 mill. kroner. Ved siden av Rogaland er det gitt støtte til prosjekter i seks fylker med alt fra ett til fire prosjekter. Selv om Rogaland har hatt nesten en tredjedel av landets pelsdyrfarmer er fylket klart «overrepresentert» ved at om lag 55 prosent av prosjektene og 60 prosent av beløpet gjelder prosjekter fra Rogaland.

17 av prosjektene og i underkant av 26 mill. kroner er knyttet til prosjekter innen husdyrhold og jord- og hagebruk. Resten er spredt på ulike næringer i tilknytning til landbruk eller utenom landbruk.



Det ble støttet seks prosjekter innen introduksjon av ny teknologi som i sum utgjorde 15,3 mill. kroner. Det ble innvilget tilskudd til bygging av ny type biogassanlegg på gårdsnivå, anlegg for produksjon av biokull, og uttesting av nytt dyrkingssystem for grøntproduksjoner. Aktivitetene knyttet mot kompetanse er spisset mot økt bruk av biogass i 2020.

Det har vært tett oppfølging av prosjekter på biogassområdet, og denne ordningen har blitt sett i sammenheng med ordningen for biogasspiloter, se kap. 8.2 Biogasspiloter.

Tabell 5.4-2 Fordeling av antall prosjekter, tilskudd og energimengder på kap. 1150, post 50. Mill. kroner.

Prosjekttype	Antall saker			Innvilget i mill. kroner			Energimengde i GWh		
	2003-2018	2019	2020	2003-2018	2019	2020	2003-2018	2019	2020
Biogass, biokull, biodrivstoff	42	2	4	22,8	2,5	13,6	3,3	1	3,5
Brenselproduksjon	162	6	7	63,6	2,5	3,1	0	0	0
Forprosjekt	204	16	7	19,2	1,7	0,5	0	0	0
Forstudie	239	10	8	8,3	0,7	0,3	0	0	0
Gårdsvarme Næring	1109	115	163	293,1	50,3	57,7	189,6	23,2	23,5
Gårdsvarme Bolig	562	7	1	17,2	0,6	0,1	24	0,3	0
Komp. og utredning	172	6	3	31,6	3,7	1,9	0	0	0
Varmesalgslanlegg	216	23	14	225,7	28,2	11,6	185	12,3	8,7
Veksthus	31	3	3	15,5	3	1,4	31	1,5	1,3
<b>Sum</b>	<b>2737</b>	<b>188</b>	<b>210</b>	<b>697</b>	<b>93,3</b>	<b>90</b>	<b>433</b>	<b>38</b>	<b>37</b>

Antallet biogassanlegg og gårdsvarmeanlegg er økende, og det er mange av Innovasjon Norges kunder som har et større fokus rettet mot klima- og miljøinvesteringer i landbruket.

Samlede klimainvesteringer i landbruket støttet gjennom programmet er i størrelsesorden 300 mill. kroner. Det er stort ønske om å investere i fornybare energikilder og samlet er det langt flere søknader enn det er rom for å støtte i programmets ramme.

Kundene vurderer at støtten bidrar forholdsvis beskjedent til økt kompetanse. Best ut kommer forbedring av produksjonsprosesser der en tredjedel mener den bidrar i stor grad. 83 prosent av kundene mener at støtten har vært utslagsgivende for å gjennomføre investeringen, det vil si at tilskuddsordningen har høy addisjonalitet.

### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

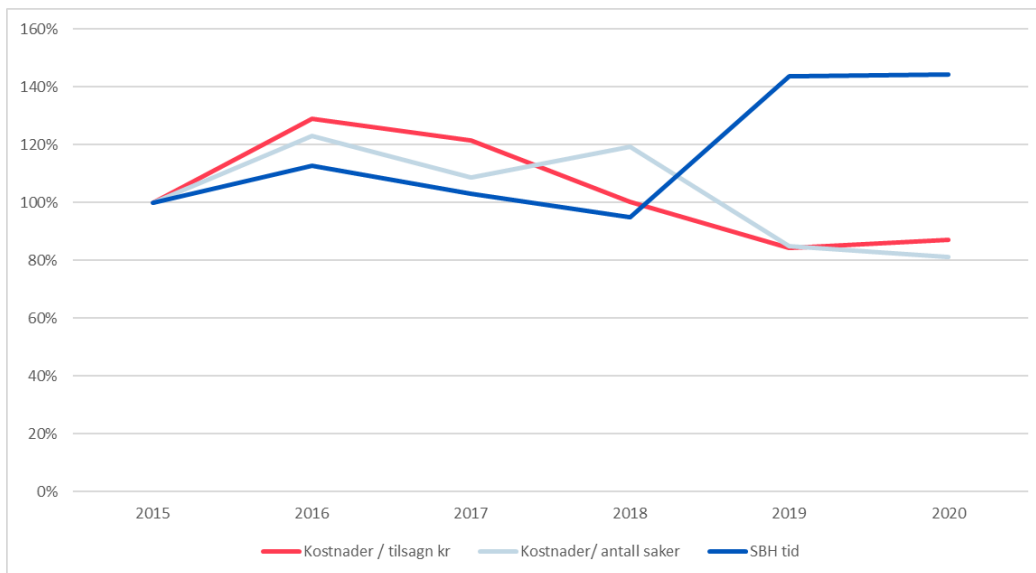
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket har administrasjons- og gjennomføringskostnader på 4,8 mill. kroner. Dette fordeler seg med 4,4 mill. kroner i timekostnader og 0,4 mill. kroner i direkte prosjektkostnader.

Saksbehandlingstiden og kostnader per sak er på nivå med 2019. Økningen i saksbehandlingstid (totalt) skyldes at rammene ble disponert allerede i slutten av juli 2020 og flere søknader måtte

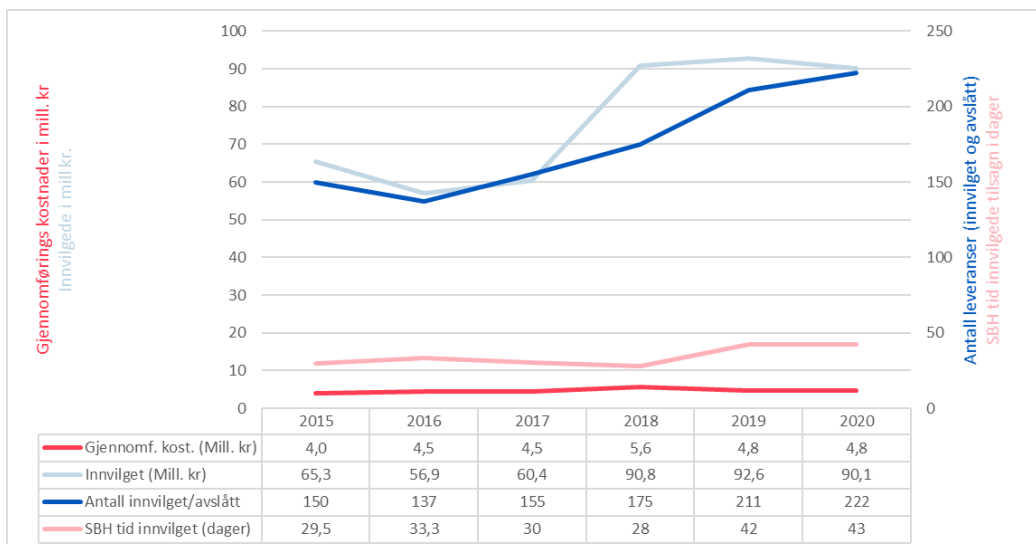


settes på vent til annulleringer av tilsagn kommer tilbake på rammen eller til behandling i 2021. Tendensen er at kostnadene og tidsforbruket per sak reduseres. Dette er som forventet etter at nytt søknadssystem ble tatt i bruk på forsommeren 2018.

Figur 5.4:1 Kostnadseffektivitet for Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket over tid. Indeks 2015.



Figur 5.4:2 Kostnadseffektivitet for Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket over tid<sup>33</sup>



<sup>33</sup> På grunn av en teknisk feil er innvilget beløp for Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket 11,6 mill. kroner lavere i uttrekket som var gjort for 2019. Dette er korrigert her.

## 5.5 Kap. 1150, post 50 Midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket

### Formålet med tjenesten

Formålet med midler til Investering og bedriftsutvikling i landbruket (IBU-midler) er å legge til rette for langsiktig og lønnsom verdiskaping, samt bidra til sysselsetting, bosetting og et variert landbruk i alle deler av landet med utgangspunkt i landbrukets ressurser generelt og landbrukseiendommene spesielt.

### Hovedaktiviteter

Innovasjon Norge hadde en rekordstor pågang etter midler i 2020, og allerede på forsommeren var midlene disponert med innvilgede og mottatte søknader. Nytt i 2020 var at 74 mill. kroner av rammen var øremerket investeringer innen grøntnæringen (grønnsaker, frukt, bær, poteter og blomster). Videre ble det innført en ordning hvor det kunne innvilges ekstra tilskudd til investeringsprosjekter innen tradisjonelt landbruk som benytter tre som byggemateriale. Denne ordningen er begrunnet med at tre er et klima- og miljøvennlig byggemateriale.

Samlet er det i bevilget 644,4 mill. kroner i tilskudd fordelt med 546,2 mill. kroner (85 prosent) til investeringer innen tradisjonelt landbruk, mens 98,2 mill. kroner (15 prosent) av midlene gikk til utvikling av andre landbruksbaserte næringer. Inkludert i midlene til tradisjonelt landbruk er 73,3 mill. kroner øremerket investeringer innen grøntnæringen.

I tillegg ble det bevilget 3,9 mill. kroner til tapsfond for risikolån slik at samlet bevilgning blir på 648,3 mill. kroner.

Dette er om lag samme beløp og samme fordeling som i 2019. På grunn av annulleringer og udisponerte midler fra forrige år kan årets bevilgning overskride årets tildeling av ramme.

Med tradisjonelt landbruk menes primærproduksjonene innenfor husdyr-, jord- og hagebruk. Med andre landbruksbaserte næringer menes for eksempel videreforedling av produkter fra tradisjonelt jord- og hagebruk samt tjenester tilknyttet reiseliv, opplevelser og Inn på tunet.

Støtte til tradisjonelt landbruk er i hovedsak knyttet til delmål 2 flere vekstkraftige bedrifter, mens en betydelig del av de vel 16 prosent som går til andre landbruksbaserte næringer er knyttet til delmål 1 flere gode gründere.

Tabell 5.5-1 Oversikt over disponibel ramme, forbruk og tilsagn på kap. 1150, post 50. Mill. kroner.

Årets ramme	Disponibel ramme	Forbruk	Tilsagn
587,0	710,7	648,3*	1 052

\*Inklusive 3,9 mill. kroner til tapsfond risikolån

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Det gis en mer utfyllende rapport om tjenesten til Landbruks- og matdepartementet i forbindelse med jordbruksforhandlingene. Nytt av året er at en del av midlene er øremerket investeringer innen grøntnæringen, mens resten er som tidligere fordelt i fylkesvise rammer av Landbruks- og matdepartementet. I tillegg ble det innført en ordning begrunnet ut fra klima- og miljøhensyn med ekstra tilskudd i investeringsprosjekter som benytter tre som byggemateriale.

Sentrale føringer er at midlene skal bidra til økt matproduksjon der det er markedsmessig grunnlag for det, bedre dyrevelferd og bidra til flere lønnsomme arbeidsplasser innen andre landbruksbaserte næringer.

Samlet investeringstilskudd til tradisjonelt landbruk på i underkant av 550 mill. kroner har utløst investeringer for i underkant av 2,2 mrd. kroner, eller om lag 1,65 mrd. kroner i annen kapital.

Innen melkeproduksjonen øker andelen for den prioriterte målgruppen 15 – 30 kyr fra 39 prosent i 2019 til 43 prosent i 2020. Dette til tross for at [en masteroppgave ved Norges Handelshøyskole](#) påpeker store utfordringer for denne størrelsesgruppen rundt å oppnå lønnsomhet ved investeringer for å oppfylle kravet om løsdrift.

Tilskudd til investeringer innen planteproduksjoner, eksempelvis korn, potet, hagebruk, frukt og bær, har økt markant både med hensyn til andel og beløp i 2020, og utgjør nå 26 prosent av tilskudd til tradisjonelt landbruk og 22 prosent av de samlede tilskuddene. Tilsvarende tall for 2019 var henholdsvis 15 og 13 prosent. Dette samsvarer med markedsmuligheter og føringer fra jordbruksforhandlingene. Det er likevel verdt å merke seg at øremerkingen til grøntnæringen sammen med relativt små endringer i totalrammen går på bekostning av for eksempel investeringer innen husdyrhold for å bedre dyrevelferd og oppfylle løsdriftskravet.

260,4 mill. kroner (48 prosent) av tilskuddene til tradisjonelt landbruk er merket med kjennetegn «miljø», det vil si at prosjektet bidrar til mindre utslipp av klimagasser, reduserte utslipp til vann, energieffektivisering og bedre utnyttelse av avfall, restråstoff og biologiske ressurser. Dette er en reduksjon fra 56 prosent i 2019, og må sees i sammenheng med økningen av investeringer innen grøntnæringen der miljøeffekten ikke er like tydelig som oppgradering av produksjonsanlegg for husdyr.

Det ble innvilget ekstra tilskudd for bruk av tre som klima- og miljøvennlig byggemateriale til 142 prosjekter med til sammen 33,7 mill. kroner. Bruken av ordningen er størst i fylker med de største rammene, det vil si Innlandet, Trøndelag og Vestland. Prosjekter innen melkeproduksjon, storfekjøttproduksjon og sauehold utgjør 80 prosent av prosjektene og 85 prosent av beløpet. Innen storfekjøttproduksjon kvalifiserer 33 prosent av prosjektene til ekstra klima- og miljøstøtte, mens tilsvarende tall for melkeproduksjon og sauehold er henholdsvis 25 og 23 prosent.

Innen andre landbruksbaserte næringer utgjør tjenester tilknyttet produksjon av næringsmidler og drikkevarer samt reiselivs- og opplevelsestilbud den største andelen. Samlet er det regnet med at prosjektene vil bidra til omtrent 290 nye årsverk. Dette er en nedgang på nærmere 90 årsverk i forhold til 2019, og skyldes at vurderingene nå synes være mer nøkterne med hensyn til å skape økt sysselsetting og i større grad er innrettet mot å videreutvikle og sikre eksisterende sysselsetting enn å skape ny sysselsetting.

Samlet er kvinneandelen av tilskuddene 54 prosent, opp fra 50 prosent i 2019. En forklaring synes å kunne være at prioritering av kvinner blir et viktigere kriterium når pågangen etter midler blir så stor som i 2020. Kvinneandelen er fortsatt klart høyest for andre landbruksbaserte næringer.

32 prosent av tilskuddene går til ungdom under 35 år, opp fra 29 prosent i 2019. En forklaring synes å være som for kvinneandel at prioritering av ungdom blir et viktigere kriterium når pågangen etter midler blir så stor som i 2020.

62 prosent av tilskuddene er gitt til bedrifter innen det distriktpolitiske virkeområdet, ned fra 65 prosent i 2019. Andelen er om lag lik for tradisjonelt landbruk og andre landbruksbaserte næringer. Nedgangen skyldes i hovedsak øremerkingen av midler til grøntnæringen der andelen er langt lavere enn for tradisjonelt landbruk som helhet.

Midler til investering og bedriftsutvikling inngår i Innovasjon Norges kundefeffektundersøkelser. De siste årene er kundefeffektundersøkelsene delt etter virkeområdet for midlene.

Førundersøkelsen av bedrifter som fikk støtte i 2020 viser at 69 til 76 prosent av bedriftene mener at støtten har hatt høy addisjonalitet, og med den høyeste prosentandelen for etablerertilskudd og andre landbruksbaserte næringer.

Med hensyn til kompetanse kommer IBU-ordningene noe lavere ut enn gjennomsnittet for alle tjenestene i Innovasjon Norge, og lavest for tradisjonelt landbruk som i mye mindre grad består av «myk» bedriftsutvikling enn innen andre landbruksbaserte næringer. I tillegg har det tradisjonelle landbruket en vel utbygd veiledningstjeneste.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

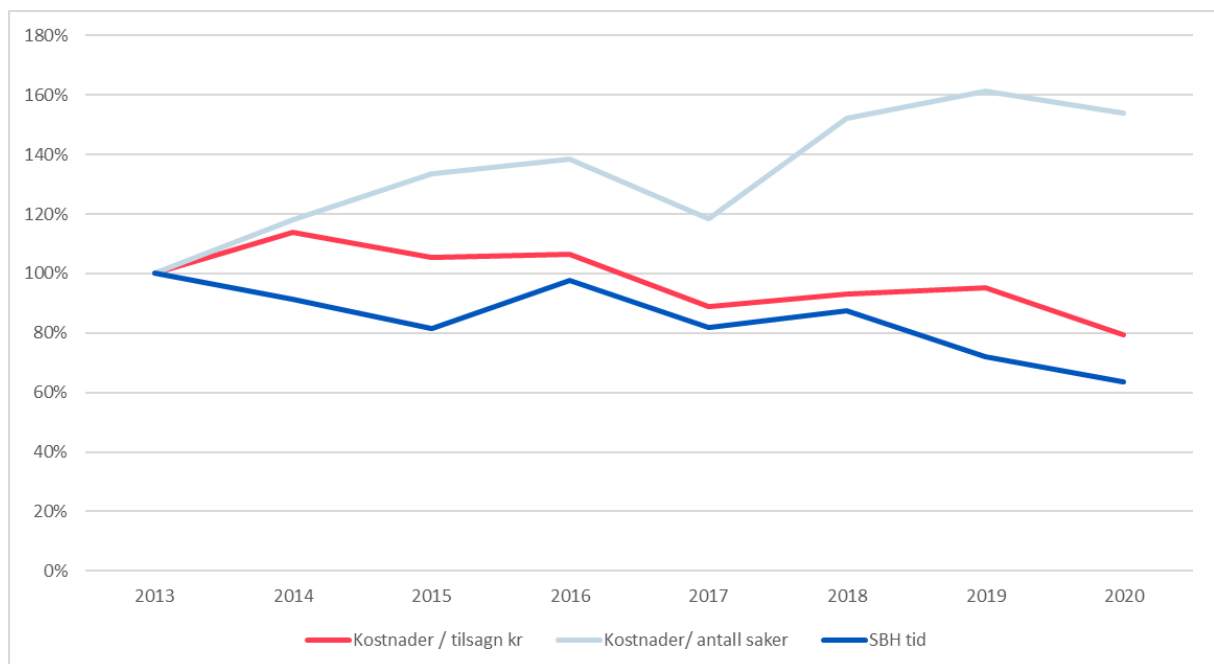
Investering og bedriftsutvikling har administrasjons- og gjennomføringskostnader på 38,4 mill. kroner. Dette fordeler seg med 37,3 mill. kroner i timekostnader og 1,1 mill. kroner i direkte prosjektkostnader. I direkte prosjektkostnader inngår rundt 550 000 kroner til de regionale bedriftsutviklingsprisene i landbruket.

Kostnadene er langt mindre enn tildelt vederlag, og skyldes en kombinasjon av at rammene var disponert tidlig på året, at man på grunn av covid-19 ikke fikk gjennomført mobiliseringene på høsten og at ansatte ble omdisponert til å arbeide med ulike koronaordninger gjennom Innovasjon Norge.

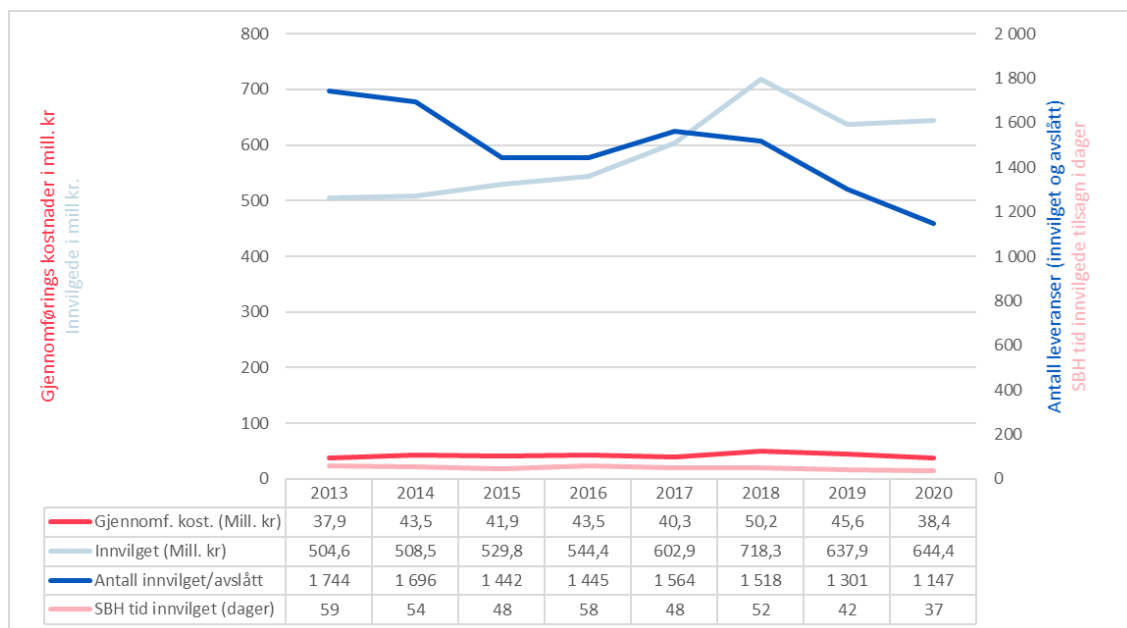
Kostnadene som føres på Midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket omfatter i tillegg prosjektvurdering og saksbehandling også kostnader til «backoffice», partnerskapsarbeid, deltakelse i ulike eksterne prosjektgrupper og all annen innsats på landbruksområdet som ikke har særskilt finansiering. Kostnader fordelt på antall saker eller tilsagn gir derfor ikke noe fullgodt bilde på kostnadseffektiviteten av saksbehandlingen og det kunderettede arbeidet.

Reduksjonen i saksbehandlingstid skyldes i det vesentlige nytt saksbehandlersystem for deler av porteføljen, mens effekten av opphør av søknadsfrister og innføring av fortløpende saksbehandling hovedsakelig ble tatt ut fra 2018 til 2019. Disponerte rammer i mange fylker og dermed i praksis søknadsstopp siste halvår bidrar også til redusert saksbehandlingstid siden søknader da i mindre grad blir liggende i påvente av nye midler neste år.

Figur 5.5:1 Kostnadseffektivitet for IBU over tid. Indeks 2013 = 100.



Figur 5.5:2 Kostnadseffektivitet for IBU over tid<sup>34</sup>



## 5.6 Kap. 1150, post 50 Utviklingsprogrammet - landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping (Landbrukets utviklingsfond (LUF))

### Formålet med tjenesten

Utviklingsprogrammet skal bidra til å skape økt vekst og verdiskaping innen nye næringer basert på landbrukets og reindriftens ressurser.

### Hovedaktiviteter

Tabell 5.6-1: Oversikt ramme, forbruk og antall tilsagn på kap. 1150, post 50. Mill. kroner.

	Årets ramme	Disponibel ramme	Forbruk	Antall tilsagn
<b>Finansiering</b>				
Herunder vekst 1 og 2			44,6	34
Herunder bedriftsnettverk			8,5	27
<b>Kompetanse</b>			0,6	16
<b>Omdømme</b>			21,8	17
<b>Covid-19-prosjekt</b>			36,5	72

<sup>34</sup> Dette er BU-ordningen (581) + Forvaltning av tilskudd LMD post 50 (59100003)

	Årets ramme	Disponibel ramme	Forbruk	Antall tilsagn
<b>TOTALT</b>	<b>83,2</b>	<b>140,7</b>	<b>112</b>	<b>166</b>

Totalt ble det bevilget 112 mill. kroner fordelt på 166 saker i 2020. Økningen fra 2019 på 42 mill. kroner og 70 saker skyldes åpningen for finansiering av [covid-19-prosjekt](#) og lansering av det nye virkemiddelet Vekst 2.

### Finansiering

Det ble bevilget 53 mill. kroner fordelt på 62 prosjekt i 2020, hvorav 22 mill. kroner til 22 Vekst 1-saker, som er en svak økning fra 2019. Vekst 2 var nytt virkemiddel i 2020, det ble utdelt 23 mill. kroner fordelt på tolv saker. Det ble bevilget 8,5 mill. kroner fordelt på 27 saker til bedriftsnettverk, som er en nedgang på 1 mill. kroner, men en økning på fem saker. Nettverk finansiert i 2020 fordelte seg på følgende faser:

- Forstudie: 6 (ingen endring fra 2019)
- Forprosjekt: 12 (opp 8 fra 2019)
- Hovedprosjekt: 9 (ned 4 fra 2019)

Med følgende fordeling: To prosjekt i år 1, ett i år 2 og fem prosjekt i år 3.

### Kompetanse

Innovasjon Norge tilbyr forretningsmessig kompetanse til Utviklingsprogrammets målgrupper gjennom sine generelle ordninger. Et eksempel er mentortjenesten der en bedrift kan få en mentor som gir strategiske råd i inntil 90 timer. Som en oppfølging av [vekstevalueringen](#) mottar alle bedrifter som får vekststøtte tilbud om mentor. Av 13 finansierte mentorsaker i 2020 har ti vekstbedrifter benyttet seg av tilbudet. Flere av bedriftene har brukt mentor i forkant av vekstfinansieringen.

Tre kurs fra reiselivets kursportefølje ble gjennomført på ordinært vis for utviklingsprogrammets målgrupper. I forbindelse med koronautbruddet ble det øremerket 1 mill. kroner til gjennomføring av digitaliserte kurs fra reiselivsporteføljen. 800 000 kroner av disse ble benyttet, fordelt på elleve kurs. Kursene ble både kjørt med åpen påmelding for utviklingsprogrammets målgrupper, og eksklusivt for organisasjoner som Hanen og Inn På Tunet Norge SA.

### Omdømme

De største omdømmetiltakene Grüne Woche i Berlin 2020 og Matstreif i Oslo 2020 ble avlyst som følge av pandemien. Det ble gjennomført et alternativt konsept for Matstreif i samarbeid med Bondens marked Norge SA og Hanen. I tillegg har utviklingsprogrammet finansiert seks regionale matfestivaler, som gjennomførte alternative konsept ut fra gjeldende smittevernsregler. I forbindelse med covid-19 ble det åpnet for kompensasjon av deltakeravgift for Bondens marked-medlemmer og deltagere på matfestivalene. Dette utgjorde 6,3 mill. kroner.

Bondens marked Norge og Norsk Gardsost har mottatt støtte avtalt gjennom jordbruksforhandlingene. I tillegg har fem regionale Bondens marked mottatt utviklingsstøtte på 100 000 kroner. Det Norske Måltid ble fra 2020 er en del av de nasjonale omdømmearrangementene under utviklingsprogrammet.

I perioden 2020-2021 vil omdømmeaktivitetene gjennomgås og revideres slik at en fremtidig portefølje fanger opp aktiviteter innenfor samtlige av programmets målgrupper. Den reviderte porteføljen vil være gjeldende fra 2022. Den reviderte porteføljen vil blant annet ses i sammenheng med regjeringens kommende strategi for Matnasjonen Norge. 2019 var det første året med ny strategi for VisitNorway, som også ga endringer for hvordan det jobbes med tema- og bygdeturisme. Omdømmegjennomgang vil derfor ikke inkludere de bygde- og landbruksbaserte reiselivsaktivitetene.

Det ble brukt 11,5 mill. kroner på bygde- og landbruksbaserte reiselivstiltak i 2020. Midlene har tradisjonelt vært brukt på den tidligere Bygdeturismekampanjen og temaene: Mat, lakse- og innlandsfiske, vandring og sykkel. Fra 2020 ble temakampanjene utvidet til høstbart vilt, hesteridning, elveaktiviteter og langrenn. Det ble gjennomført to kampanjer med fokus på bygde- og landbruksbaserte reiselivsopplevelser i Norge; «[Landlig luksus](#)» og «[Sense the farm](#)». Det ble gjort et betydelig arbeid for å oppgradere sider innenfor nevnte tematikker på [www.visitnorway.com](http://www.visitnorway.com), i tillegg har nytt kampanjemateriell for 2021 blitt produsert.

Markedsføringen av Norge for nordmenn ble styrket i Visit Norways satsing i forbindelse med covid-19. Det ble satt fokus på nærmarkedene. Dette for å opprettholde eksisterende markedsposisjon da kampen om turistene vil bli tøffere når grensene en dag åpner igjen.

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Det gis en mer utfyllende rapport om programmet til Landbruks- og matdepartementet i forbindelse med jordbruksforhandlingene.

Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping har hatt en høy addisjonalitet over flere år. Førundersøkelsen 2020 viser at 80 prosent av respondentene har angitt addisjonalitet til å være høy. Dette viser at tjenesten er av stor betydning for de som ønsker å investere i slike prosjekter, og at en stor andel av prosjektene ikke ville blitt gjennomført uten støtte fra Innovasjon Norge.

Etterundersøkelsen 2016 viser at de støttede prosjektene i stor grad har bidratt til innovasjon innen varer (89 prosent), marked (84 prosent) og tjenester (75 prosent). Samme undersøkelse viser at programmets kunder rangerer følgende tre indikatorer med mest bidrag etter mottatt støtte gjennom programmet:

- Samarbeidsbidrag (91 prosent)
- Kompetansebidrag (81 prosent)



- Endring i innovasjonsatferd (69 prosent)

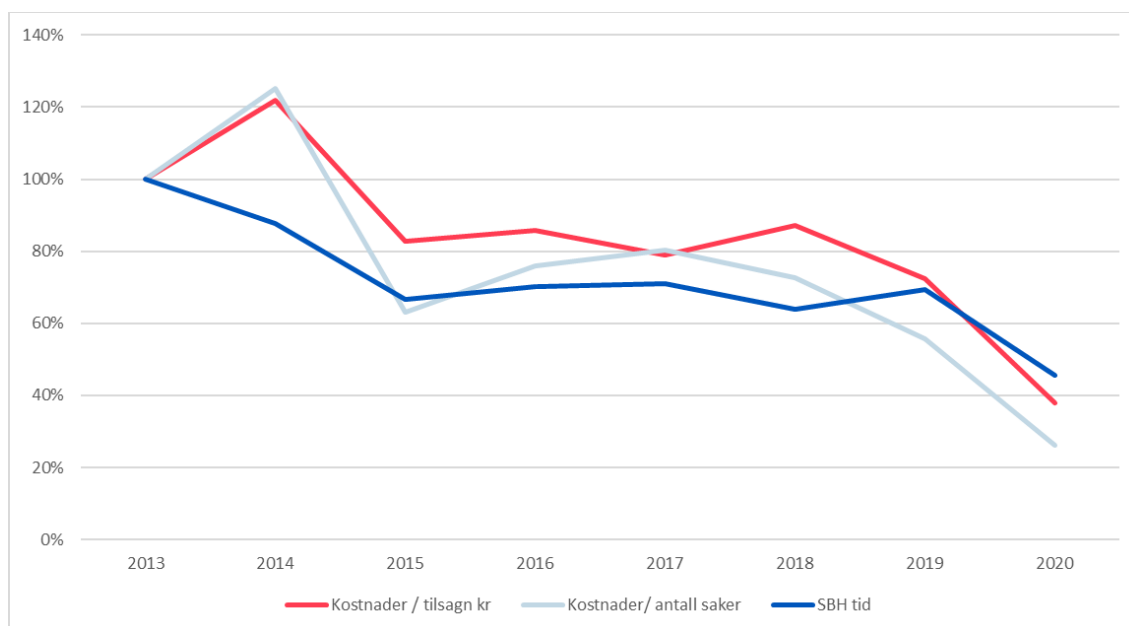
Dette henger godt sammen med programmets finansieringstiltak og kompetansehevende tiltak som tilbys. Kundene angir kompetanseområdet internasjonalisering og eksport som lavere enn de andre kompetanseområdene i undersøkelsen.

### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

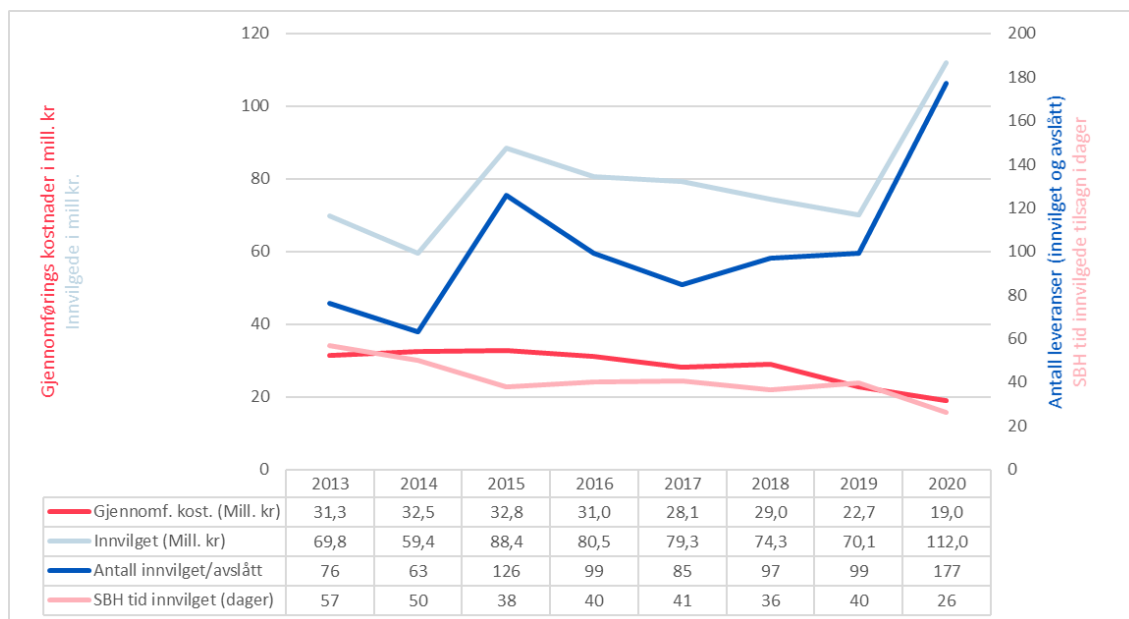
Jordbruksavtaledelen av utviklingsprogrammet har administrasjon- og gjennomføringskostnader på 8,2 mill. kroner i 2020. Dette fordeler seg på direkte prosjektkostnader med 1,2 mill. kroner og timekostnader på 6 mill. kroner. Underforbruket skyldes hovedsakelig endring av ressursbruk i forbindelse med pandemiutbruddet.

Figur 5.6:2 viser at en svak nedgang i gjennomføringskostnader i 2020 sammenlignet med 2019. Nedgangen skyldes hovedsakelig at det ikke vært mulig å kunne ha samme mobiliserende og eksterne rolle som i 2019, pandemien har også ført til utsatte samlinger og reiser. Evalueringen og revideringen av programmets omdømmeporfølje har blitt forsinket og kostnadene knyttet til denne vil påløpe i 2021. Både tilsagnsvolumet og antall saker innvilget er høyere enn i 2019, hovedsakelig på grunn av koronaprojekt. Nedgangen i saksbehandlingstid på 65 prosent skyldes at koronaprojektene har vært av mindre karakter enn prosjektene programmet ordinært finansierer.

Figur 5.6:1 Kostnadseffektivitet for Utviklingsprogrammet - landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping over tid. Indeks 2013 = 100.



Figur 5.6:2 Kostnadseffektivitet for Utviklingsprogrammet - landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping over tid



## 5.7 Kap. 1151, post 51 Utviklingsprogrammet - landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping (Reindriftens utviklingsfond (RUF))

### Formålet med tjenesten

Hovedmålet med Reinprogrammet har siden oppstarten vært å oppnå mer verdiskaping innen produksjon, kommersialisering og salg av reinkjøtt og biprodukter fra rein. Det har vært et uttalt mål at satsingen skal komme reineieren til gode. Det betyr at støtte til videreforedlingsbedrifter skulle ha en økonomisk effekt for reindriften, enten i form av økt pris eller økt salgsvolum. Videre er samisk, reineiereid reiseliv definerte ansvarsområder tillagt tjenesten utover Innovasjon Norges ordinære reiselivsarbeid.

### Hovedaktiviteter

Tabell 5.7-1. Oversikt ramme, fylkesvis forbruk og antall tilsagn på kap. 1151, post 51.

Fylke	Årets ramme	Disponible ramme	Forbruk	Antall tilsagn
Oslo			843 750	1
Troms og Finnmark			2 708 000	10
Trøndelag			2 890 000	4
Flere fylker/Utland			1 700 000	1
<b>Totalsum</b>	<b>6 500 000</b>	<b>11 656 925</b>	<b>8 141 750</b>	<b>16</b>

Det er i 2020 bevilget 8,1 mill. kroner fordelt på 16 prosjekt. Saksinngangen er samme som 2019, mens innvilget beløp er 80 prosent høyere enn 2019. Etterspørselen tilskrives både behov for omstilling, men også investeringsvilje ute i bedriftene. Det bør nevnes at det ikke er bevilget midler til konferanse eller omdømmetiltak som Matstreif i 2020, som ville utgjort om lag 1 mill. kroner. Videre har kunder i målgruppen for programmet fått over 2 mill. kroner av nasjonale koronamidler og regionale utviklingsmidler.

### **Omdømme**

Innovasjon Norge arrangerte sammen med Markedsutvalget for reinkjøtt et omdømmetiltak for reinkjøttbedriftene på SMAK2020 i starten av mars, en strategisk satsning mot HoReCa-markedet (hotell, restaurant og catering). Utover dette ble de relevante omdømmearrangementene som lå i handlingsplanen avlyst. Herunder fagkonferansen i Tromsø, Matstreif og SMAK nordnorsk matfestival.

### **Kompetanse**

Et større kompetanseprogram med fokus på produktutvikling ble startet opp i april, noe forsinket, med digital samling. Det ble mulig med en fysisk samling før restriksjonene tvang frem det digitale formatet på samling tre. Programmet avsluttes med siste samling i februar 2021 og formelt i andre kvartal 2021. Som nevnt ovenfor, fagkonferanse for bransjen som også er en kompetansearena, ble avlyst.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Det er få saker under dette programmet, og derfor er det ikke foretatt målinger av indikatorer for denne ordningen. Det gis også en fylldig rapportering fra tjenesten som innspill til de årlige reindrifftsforhandlingene. Denne ble sendt avtalepartene 11.12.2020 og tar for seg virksomheten samme år.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Midlene fra Reindriffts Utviklingsfond (RUF) i utviklingsprogrammet har administrasjons- og gjennomføringskostnader på 1,5 mill. kroner. Dette er et mindre forbruk på 0,2 mill. kroner i forhold til rammen på 1,7 mill. kroner, som tilskrives lavt forbruk av direkte prosjektkostnader relatert til covid-19.

## **6 Rapportering til Utenriksdepartementet**

### **6.1 Innledning**

Innovasjon Norge forvalter oppdrag fra Utenriksdepartementet som støtter opp om utenrikspolitikken der bærekraftsmålene og 2030-agendaen står sentralt og der næringslivet

inngår som en del av løsningen. Ordningene forvaltet av Innovasjon Norge omfatter EØS-finansieringsordningene, Humanitært Innovasjonsprogram (HIP Norway), Visjon 2030 og Enterprise Development for Jobs. Innovasjon Norge mottar årlige oppdragsbrev for ordningene fra henholdsvis Utenriksdepartementet, Norad og EØS-midlenes sekretariat (Financial Mechanism Office, FMO).

Felles for oppdragene er at de skal bidra til sosial og økonomisk utvikling i mottakerland og samtidig styrke bilaterale relasjoner koblet til norsk næringsliv. Oppdragene bidrar dermed til næringsfremme, næringsutvikling og regjeringens utviklingspolitikk. Oppdragene passer godt inn i Innovasjon Norges strategiske prioriteringer for 2020-2025 der ett av målene er å bidra til å løse globale samfunnsutfordringer, se kap. 2.1.2 Innovasjon Norges mål og strategi.

I gjennomføringen av oppdragene legger Innovasjon Norge vekt på partnerskap med privat sektor, sivilt samfunn, multilaterale aktører og nasjonale myndigheter i samarbeidsland.

Tabell 6.1-1: Spesifikasjon av disponible rammer og bevilgninger i 2020 via oppdragsbrev fra UD, Norad og FMO. Tallene inkluderer gjennomføringskostnad.

Kapittel	Post	Program	Ramme (mill. kroner)	Gjennomføringskostnad (mill. kroner)
117	76	EØS-finansieringsordningene (FMO)	247,8	28,6
150/140	70/21	Humanitært innovasjonsprogram (UD)	42,0	5,5
160/161	70	Visjon 2030 (Norad)	45,0	4,5
169	70	Enterprise Development for Jobs (Norad)	6,0	4,7
SUM			342,2	43,3

## 6.2 EØS-finansieringsordningene

### Formålet med tjenesten

Det overordnede formålet med EØS-opdraget er å øke det bilaterale samarbeidet mellom Norge og de 15 land som mottar EØS-midler på totalt 2,8 mrd. euro. Dette skal bidra til sosial og økonomisk utjevning i EU sine nyere medlemsland. Søkere til ordningen er bedrifter i mottakerlandene. Prosjekter i samarbeid med norske partnere har prioritet. EØS-finansieringsordningene er et nyttig verktøy for norske bedrifter som ønsker å satse internasjonalt. Deltakelse i samarbeidsprosjekter gir muligheter utvikling av teknologi og testing av nye løsninger i nye markeder i Baltikum, Sentral- og Sør-Europa.

### Hovedaktiviteter

Gjennom EØS-oppdraget leverer Innovasjon Norge finansiering, kompetanseheving, partnersøk og rådgiving rettet mot bedrifter i mottakerlandene, samt mot aktører i Norge som ønsker å satse internasjonalt i samarbeid med små og mellomstore bedrifter i EØS-partnerlandene. I programperioden for 2014–2021, med prosjektgjennomføring frem til 2024, forvalter Innovasjon Norge næringsutviklingsprogrammer i Romania, Bulgaria, Hellas og Kroatia. I tillegg forvaltes et energiprogram i Romania og programmet for Sosial dialog og anstendig arbeid som gjennomføres i 13 land. Samlet sett forvalter Innovasjon Norge om lag 1,96 mrd. norske kroner.

I tillegg er Innovasjon Norge programpartner for næringslivsprogrammer i Estland, Latvia, Litauen, Polen, Slovakia, Ungarn og Portugal, samt i miljøprogrammet i Portugal. Her bidrar Innovasjon Norge med kompetanse på god forvaltningspraksis og grønn sektorekspertise som rådgivere for programforvaltere i gjennomføring av programmene.

Hovedfokuset i 2020 har vært å vurdere prosjektsøknader i forbindelse med utlysning av midler i Hellas, Bulgaria og Romania og i programmet for Sosial dialog og anstendig arbeid. I tillegg har vi forberedt utlysninger av midler i Kroatia. Under næringsutviklingsprogrammene er det inngått 16 prosjektkontrakter i Hellas og én kontrakt i Bulgaria. I energiprogrammet i Romania har 41 prosjekter fått støtte i 2020. I programmet for Sosial dialog og anstendig arbeid er det inngått kontrakter i 10 av de 13 landene hvor programmet gjennomføres. Til sammen er 27 kontrakter inngått i 2020.

Den andre hovedaktiviteten har vært mobilisering av norske bedrifter, både til programmene forvaltet av Innovasjon Norge og til programmene hvor Innovasjon Norge er programpartner. Hovedvekten har vært på bilaterale arrangementer, lanseringskonferanser, kompetanseheving og partnersøk med tanke på videreutvikling av prosjektresultater og identifisering av mulige prosjektpartnere. Covid-19 har ført til at en lang rekke aktiviteter har blitt gjennomført digitalt.

### Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer

Tre av fire norske kunder som mottok tjenester fra EØS-midlene bekreftet en stor grad av addisjonalitet, det vil si at aktivitetene ikke ville blitt gjennomført uten støtte fra Innovasjon Norge.<sup>35</sup> Dette relativt høye tallet er i tråd med Innovasjon Norges ambisjoner og policy rundt implementeringen av EØS-midlene.

Mange prosjekter er under implementering, og noen prosjekter er slutført i 2020. Omtrent to tredjedeler av næringsprosjektene i Hellas, Romania og Bulgaria vil bidra til miljørelaterte effekter, resten er utviklingsprosjekter innen IKT eller e-helse.

---

<sup>35</sup> Tall fra Kundeeffektundersøkelsen - førundersøkelsen for 2020. Denne undersøkelsen ble sendt ut til kunder som mottok finansielle tjenester og kompetanse-/rådgivningstjenester, og som deltok på matchmaking arrangementer i løpet av 2020.

Tabell 6.2-1 EØS-prosjekter innvilget i 2020

EØS-Program	Totalbeløp innvilget (mill. kroner)	Antall prosjekter i 2020	Antall prosjekter med norsk partner
Næringsprogrammet i Bulgaria	2,3	1	1
Næringsprogrammet i Hellas	60,7	16	7
Energiprogrammet i Romania	237,1	41	12
Programmet for Sosial dialog og anstendig arbeid	53,4	27	19
<b>SUM</b>	<b>353,5</b>	<b>85</b>	<b>39</b>

### Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik

EØS-oppdraget har totalt sett administrasjons- og gjennomføringskostnader på 31,8 mill. kroner i 2020. Dette fordeler seg på direkte prosjektkostnader med 1,6 mill. kroner og timekostnader på 30,2 mill. kroner. Gjennomføringsavtalene med FMO er finansieringskilde for prosjektgruppen med 100 prosent finansiering.

## 6.3 Humanitært innovasjonsprogram (HIP Norway)

### Formålet med tjenesten

Det humanitære innovasjonsprogrammet (HIP Norway) tilrettelegger for og finansierer innovasjonsløp i partnerskap mellom humanitære organisasjoner og private aktører. Målet med tilskuddsordningen er mer effektiv humanitær respons som redder liv, lindrer nød og ivaretar menneskers verdighet.

HIP Norway består av to delprogrammer; en innovasjonslab som støtter tidligfase innovasjonsprosjekter frem mot bevis på konsept (proof of concept), og et skaleringsprogram som støtter spredning og skalering av nye løsninger. Tilskuddsordningen er bygget over samme lest som Innovasjon Norges innovasjonspartnerskapsprogram med formål om å støtte innovasjonspartnerskap for å løse samfunnsutfordringer.

### Hovedaktiviteter

Programmet har én årlig utlysning av tilskuddsmidler der prosjekter får innvilget milepælsbasert finansiering over to år. Tolv prosjekter som fikk innvilget tilskudd i 2018 og 2019 har mottatt løpende rådgivning i 2020. Det jobbes med nyskapende løsninger innen flere områder, inkludert tilgang til energi for mennesker rammet av humanitære kriser, utvikling av sirkulære forretningsmodeller for avfallshåndtering, digital ID for flyktninger og innovative måter for å identifisere improviserte landminer.

Prosjektene er alle påvirket av koronapandemien. De fleste har blitt rammet av reiserestriksjoner, noe som har gjort pilotering vanskelig. Et prosjekt mistet sin privatsektorpartner. Et unntak er et skaleringsprosjekt ledet av Røde Kors om blokkjedebasert kontantbistand. Løsningen ble benyttet som en del av koronainnsatsen for å fremme helsebeskyttende adferd og distribusjon av nødhjelp.

I 2020 mottok Innovasjon Norge 51 søknader, og det ble søkt om totalt 300 mill. kroner. Flere av organisasjonene gjør interne prioriteringer av søknadene og leverer kun et utvalg. HIP Norway stimulerer derfor til innovasjonstenkning og planlegging utover søknader som blir presentert for Innovasjon Norge. Det store flertallet av søknadene holdt høy kvalitet. Åtte prosjekter ble innvilget finansiering, syv fra innovasjonslaben og ett fra skaleringsprogrammet. Prosjektene omfatter områder som en global kontantløsning for oppfølging av pasienter som mottar helsehjelp fra beredskapsenheter, bærekraftige forretningsmodeller for trygg tilgang til ernæring, samt innovative finansieringsløsninger for å støtte opp om bosetning i tredjeland. Fire av prosjektene inkluderer samarbeid mellom to eller flere humanitære organisasjoner. Ett prosjekt er utviklet som et resultat av et «energihackaton» som Innovasjon Norge arrangerte i forbindelse med det offisielle besøket til Jordan i mars, i samarbeid med den norske ambassaden i Amman, flere humanitære organisasjoner og jordanske partnere. Dette prosjektet er et samarbeid mellom Flyktninghjelpen, en jordansk gründerbedrift og et norsk selskap som utvikler en løsning for sikker og rettferdig tilgang til energi for flyktninger i leirer og lokalsamfunn.

Innovasjon Norge bidrar som en aktiv sparringspartner i alle prosjekter som innvilges støtte. I 2020 har vi også planlagt og gjennomført aktiviteter for å videreutvikle humanitær-private innovasjonspartnerskap som verktøy for å løse humanitære utfordringer og fremme samarbeid mellom humanitære aktører og privat næringsliv. HIP Norway har hatt god erfaring med å bruke digitale verktøy under pandemien.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Det jobbes med flere innovasjoner som har potensiale til å få betydelig samfunnsmessig effekt. Dette inkluderer nye løsninger for å finne improviserte miner i urbane strøk samt en ny måte å styrke økonomien i kriserammede samfunn gjennom et blokkjedebasert verktøy for utveksling av varer og tjenester. Grunnet covid-19 har prosjekter som skulle vært avsluttet i 2020 blitt forlenget. De første prosjektene finansiert gjennom HIP Norway vil derfor bli avsluttet og evaluert i 2021.

To planlagte feltturer som del av den pågående følgeevalueringen ble avlyst grunnet koronarestriksjoner. Metoden for følgeevalueringen er revidert og forventes ferdigstilt våren 2021. Løpende tilbakemelding viser at HIP Norway bidrar til å styrke innovasjonsarbeid i organisasjonene og bygge ny kunnskap. I 2020 har vi hatt et spesielt fokus på samarbeid mellom prosjekter innen sirkulærøkonomi. Vi har også videreført arbeidet med å spre kunnskap om innovative anskaffelser som innovasjonsverktøy. De enkelte prosjektene opererer ikke i et vakuum, men i en sektor der det har vist seg vanskelig å skalere innovasjoner. Ved å adressere og støtte opp om organisasjonenes arbeid med disse rammevilkårene bidrar Innovasjon Norge til å styrke suksessraten til hver enkelt innovasjon og til å styrke innovasjonsarbeid i sektoren generelt.

**Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

HIP Norway har i 2020 hatt administrasjons- og gjennomføringskostnader på 5,6 mill. kroner. Dette fordeler seg på direkte prosjektkostnader med 1,6 mill. kroner og timekostnader på 4 mill. kroner. Direkte prosjektkostnader inkluderer aktiviteter for kompetanseheving. Utenriksdepartementet er eneste finansieringskilde for programmet.

**6.4 Visjon 2030 (Norad) (inklusive særutlysning rettet mot covid-19)****Formålet med tjenesten**

Innovasjon Norge forvalter programmet Visjon 2030 på oppdrag fra Norad. Det overordnede formålet er å bekjempe fattigdom ved å fremme utvikling av innovative norske løsninger som bidrar til å nå bærekraftsmål 3 og 4, helse og utdanning i utviklingsland.

Innovasjon Norge forvalter i perioden 2017–2023 totalt 117 mill. kroner som blir gitt i tilskudd til norske bedrifter med nyskapende løsninger som kan videreutvikles og oppskaleres for å løse utfordringer innen helse og utdanning i utviklingsland. Prosjektene skal gjennomføres i ett eller flere av de 85 landene som mottar norsk bistand. Utviklingsland er krevende markeder og prosjektene må ha en lokal partner for å sikre at løsningen er forankret i nasjonale prioriteringer og utviklingsplaner.

**Hovedaktiviteter**

Programmet har årlige utlysninger av tilskuddsmidler i tråd med kriterier for utlysningene fra Norad. Hovedaktiviteter i 2020 har vært gjennomføring av utlysninger, mobilisering av søkerbedrifter, behandling av prosjektsøknader og tildeling av midler. I tillegg har vi jobbet med løpende oppfølging av pågående prosjekter fra tidligere utlysningsrunder. Innovasjon Norge er en viktig sparringpartner for bedriftene og bidrar med rådgivning og prosjektimplementering i krevende markeder, herunder bistand til å etablere samarbeidsavtaler med prosjektpartnere, som er FN-organisasjoner, frivillige organisasjoner lokale bedrifter eller academia. Alle prosjektene har blitt påvirket av pandemien som i varierende grad har ført til forsinkelser og ulike tilpasninger.

I 2020 ble det gjennomført én utlysning av midler til helse og utdanning med en ramme på 24 mill. kroner, én ekstraordinær utlysning for helsetiltak relatert til pandemien med en ramme på 30 mill. kroner, samt én utlysning rettet mot utdanning med en ramme på 15 mill. kroner. Totalt ble det mottatt 52 søknader til de to første utlysningene i 2020. Den tredje utlysningen er fortsatt aktiv. Det har vært betydelig interesse for programmet blant norsk næringsliv, og totalt ble det i 2020 mottatt 52 søknader til utlysningene. 14 prosjekter ble tildelt midler og syv søknader er under behandling.

Eksempler på prosjekter som i 2020 har fått tildelt støtte er tegnspråkopplæring i utviklingsland, et treningsprogram for å bedre mor-barn-helse, en spill-app for psykologisk førstehjelp for flyktninger, innsamling og analyse av helsedata gjennom helseinformasjonssystemet DHIS2,



utvikling av et kamera for å vurdere øyesykdom som følge av diabetes, samt et prosjekt for å utvikle og pilotere respiratorer under koronapandemien.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Tolv prosjekter som har mottatt støtte gjennom tidligere utlysninger ble avsluttet i 2020. Prosjektene videreføres på ulike vis i samarbeid med FN og frivillige organisasjoner.

Bedriftene bes, hvis mulig, om å rapportere på sannsynligheten for at samfunnseffekt oppnås. Mange bedrifter rapporterer om sannsynlig samfunnseffekt, men bedriftene mangler verktøy, kompetanse og ressurser for å gjennomføre effektmåling av egne prosjekter. Fafo har derfor fått i oppdrag å gjennomføre følgeforskning på prosjekter i den første utlysningen, samt utvalgte prosjekter i den andre hovedutlysningen. Så langt er fire avsluttede prosjekter evaluert. En foreløpig rapport fra Fafo viser høy måloppnåelse og gode sjanser for oppskalering.

Fafo og Innovasjon Norge arrangerte i 2020 en fagsamling for deltagende bedrifter og organisasjoner der tema var erfaringer fra Visjon 2030 og hvordan innovative løsninger kan bidra til bærekraftig utvikling. Møtet konkluderte med at prosjektene i hovedsak leverer på målene. Visjon 2030 blir sett på som et unikt program som leverer på bærekraftsagendaen, særlig innen helse og utdanning. Det ble framhevet at programmet gir risikoavlastning som er avgjørende for prosjekter som ellers ikke ville blitt gjennomført. Viktigheten av gode lokale samarbeidspartnere som FN, frivillige organisasjoner eller academia ble presisert. Samarbeid med lokale partnere har i særdeleshet vært viktig gjennom koronapandemien.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Visjon 2030 har i 2020 hatt administrasjons- og gjennomføringskostnader på 2,8 mill. kroner. Dette er hovedsakelig timekostnader. Det er brukt mindre direkte prosjektkostnader enn budsjettert grunnet reiserestriksjoner og fysiske samlinger under pandemien. Norad er primær finansieringskilde for programmet.

## **6.5 Enterprise Development for Jobs (Norad)**

### **Formålet med tjenesten**

Formålet til programmet Enterprise Development for Jobs (EDFJ) eller bedriftsstøtte for næringsutvikling er å bidra til fattigdomsbekjempelse gjennom å skape arbeidsplasser i prioriterte utviklingsland. I tillegg skal programmet bidra til økt tilgang på fornybar energi og dermed bidra til sosial og økonomisk utvikling i mottakerland. Samtidig skal ordningen øke verdiskaping og redusere risiko for norske bedrifter. Innovasjon Norges rolle er å mobilisere og posisjonere norsk næringsliv gjennom informasjon, reisestøtte, konsulentbistand og kompetansehevende tiltak. I tillegg bistår vi Norad med å vurdere søknader.

### **Hovedaktiviteter**

Aktiviteter som tross pandemien lot seg gjennomføre i 2020 omfatter aktiviteter for kompetanseheving og nettverksbygging, tilrettelegging av besøksprogram i Øst-Afrika, digitale arrangementer for mobilisering og kunnskapsdeling, samt deltakelse på eksterne arrangementer.

Innovasjon Norge har arrangert eller bidratt til ti arrangementer, herunder næringslivets konferanse for internasjonalisering og utvikling, studiebesøk til Mali for avfallshåndtering, samt en næringslivsdelegasjon til Kenya med representanter fra norsk næringsliv. Det er også gjennomført et Green Growth-prosjekt i Øst-Afrika med fokus på landbruksteknologi. Dette ble gjennomført i samarbeid med Innovasjon Norges avdeling for biobaserte næringer og vårt landkontor i Nairobi. Prosjektet omfattet digitale arrangementer med matchmaking mellom norske bedrifter og mulige samarbeidspartnere i Øst-Afrika. Dette inkluderte private bedrifter, frivillige organisasjoner, aktører fra landbruksektoren og lokale myndigheter.

Norad gjennomførte én utlysning av tilskuddsmidler gjennom EDFJ i 2020. Innovasjon Norge har bidratt til mobilisering av søkerbedrifter gjennom digitale seminarer og har bistått med vurdering av 24 søknader fra 21 selskaper. Ifølge Norad har dette økt kvaliteten i prosjektevalueringene.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Bedriftene som har mottatt reise- og konsulentstøtte rapporterer at Innovasjon Norge har bidratt til mer kvalifiserte investeringsbeslutninger i Sørøst-Asia, Øst- og Vest-Afrika. Studiereisen til Mali resulterte i to søknader innen avfallshåndtering til relaterte programmer som Innovasjon Norge forvalter.

EDFJ har nylig blitt evaluert av KPMG. Blant 51 bedrifter som har besvart undersøkelsen rapporteres det at Innovasjon Norges involvering har vært overveiende positiv. Rapporten konkluderer med at vi har bidratt til å øke ordningens tilfang av prosjekter. 76 prosent av bedriftene vurderer at rådgivning og støtte fra Innovasjon Norge har bidratt til etablerings- og investeringsprosesser. 77 prosent rapporterer at Innovasjon Norges evne til å gi praktisk støtte til etablering i utviklingsland er sterk eller meget sterk. Særlig fremheves støtte fra kontorene i Vietnam og Kenya, men også assistanse relatert til Uganda og Indonesia nevnes spesifikt.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

EDFJ har i 2020 hatt administrasjons- og gjennomføringskostnader på 4,8 mill. kroner. Dette er hovedsakelig timekostnader. Det er tildelt 0,2 mill. kroner i reise- og konsulentstøtte fra eksterne konsulenter, i tillegg til konsulentstøtte fra Innovasjon Norges utekontorer. Det er brukt mindre direkte prosjektkostnader enn budsjettet grunnet reiserestriksjoner og fysiske samlinger under pandemien. Norad er primær finansieringskilde for programmet.

## 7 Rapportering til Kunnskapsdepartementet

### 7.1 Mobilisering til Horisont 2020 og Horisont Europa

#### Formålet med tjenesten

Hovedformålet med Innovasjon Norges mobilisering er å sikre at norske bedrifter får mest mulig igjen for Norges tilknytning til EU gjennom EØS-avtalen, og at norske aktører får god utnyttelse av rammeprogrammene for forskning og innovasjon. Horisont 2020 har hatt en rekke markedsnære aktiviteter og et stadig sterkere fokus på kommersialisering og innovasjon. Dette skiftet fortsetter under Horisont Europa, og åpner for bred deltakelse fra næringslivet. Bedriftene trenger imidlertid bistand for å identifisere muligheter, finne partnere, med selve søknadsprosessen og i oppfølgingen av tildelt støtte.

Innovasjon Norge har vært nasjonalt kontaktpunkt for innovasjon i små og mellomstore bedrifter og finansielle instrumenter (InnovFin) i Horisont 2020 og tjener som nasjonal ekspert i komiteen «Innovasjon i små og mellomstore bedrifter (SMB)» og tilgang til risikokapital i Europakommisjonen.

I 2020 har det vært brukt betydelig med ressurser til forberedelse av norsk deltagelse i Horisont Europa. Spesielt viktig har det vært å fremme norske synspunkter og ivareta næringslivets interesser i utformingen av det kommende programmet. Under Horisont Europa vil Innovasjon Norge få en utvidet rolle som medansvarlig for programmet og pilar to, og hovedansvarlig for pilar tre. Helt på slutten av 2020 etablerte Forskningsrådet og Innovasjon Norge et felles team for å sikre best mulig koordinering av innsatsen i Horisont Europa.

#### Hovedaktiviteter

##### Dybderådgivning EU

Innovasjon Norges strategi for mobilisering til de markedsnære programmene under European Innovation Council pilot (EIC) og Fast Track to Innovation er dybderådgivning regionalt. 347 bedrifter fikk dybderådgivning fra regionale EU-rådgivere i 2020 (377 leveranser). Tjenesten leveres også gjennom det europeiske nettverket Enterprise Europe Network (EEN), især gjennom partnersøk og arrangementer, for å koble bedrifter med mulige partnere. I tillegg har Innovasjon Norge bistått klynger og bedrifter som søker finansiering gjennom Innovation Support Actions, i hovedsak Innosup-1.

##### EIC Accelerator

I oktober 2019 åpnet EIC opp for å søke om egenkapital i tillegg til tilskudd. Dette var en nyvinning Innovasjon Norge har vært en pådriver for ettersom tilgang på risikovillig kapital ble sett på som en utfordring for norske bedrifter. Innovasjon Norges tilbud om pitche-trening og forberedelse for å møte juryen ble en enda viktigere del av totaltilbudet i lys av denne endringen.

I 2020 mottok norske små og mellomstore bedrifter 270 mill. kroner i tilskudd (5,8 prosent av alle midler) og egenkapital for 455 mill. kroner. Egenkapital ble introdusert i oktober 2019 og har vært inkludert i totalt fem utlysninger (en i 2019 og fire i 2020). Totalt har norske bedrifter fått tilbud om 531 mill. kroner i egenkapital (7,3 prosent av alle midler). Under følger oversikt over fordelingen av egenkapitaltilbudet gjennom EIC.

Figur 7.1:1: Fordelingen av egenkapital gjennom EIC



**Fast Track to Innovation**

Fast Track to Innovation tilbyr finansiering til mindre samarbeidsprosjekter hvor majoriteten av finansieringen skal gå til bedrifter. Norske aktører mottok totalt 82 mill. kroner (7,8 prosent av midlene) gjennom Fast Track to Innovation i 2020. Siden 2014 har norske søkere mottatt 198 mill. kroner, som utgjør 3,8 prosent av de totale utlyste midlene.

**Innovation Support Actions (Innosup)**

Dette er utlysninger som skal bidra til å styrke økosystemet for innovasjon i Europa. Majoriteten av finansieringen går til den årlige utlysningen Innosup-1 som retter seg mot klyngemiljøer. Det er en årlig utlysning hvor norske aktører har hatt eksepsjonelt gode resultater.

I 2020 mottok norske søkere 40,4 mill. kroner finansiering gjennom Innosup-1, inkludert ett prosjekt med norsk koordinator. Dette tilsvarer 15,7 prosent av de tildelte midlene i 2020. Siden 2014 har norske søkere til Innosup-1 mottatt 159 mill. kroner som utgjør 11,2 prosent av de utlyste midlene.

Innosup-02 er en utlysning rettet mot små og mellomstore bedrifter er som ikke har tilgang på nødvendig kompetanse i landet de er etablert. Bedriftene kan derfor søke om støtte til å hente ansatte fra andre europeiske land. Her mottok norske bedrifter 6,3 mill. kroner. Siden 2014 har

norske aktører har mottatt 10 mill. kroner fra Innosup-2 og de resterende utlysningene i Innosup, dette utgjør 1,6 prosent av midlene.

### **Samarbeidsprosjekter**

I 2020 har Innovasjon Norge fortsatt arbeidet med å mobilisere norsk næringsliv til å delta i andre deler av Horisont 2020 enn EIC, spesielt prosjekter knyttet til å løse samfunnsutfordringer (samarbeidsprosjekter). Innovasjon Norge ser en mulighet for å øke returen til norsk næringsliv, både ved at flere bedrifter blir med som partner i prosjekter, men også ved å gjøre store næringslivsaktører i stand til å koordinere store samarbeidsprosjekter.

I 2020 mottok prosjektet FLAGSHIP om lag 290 mill. kroner i finansiering, hvorav 244 mill. kroner går til norske aktører. Dette er en av de største tildelingene til Norge i Horisont 2020. Prosjektet skal bygge, installere og drifte en flytende havvindmølle ved testsenteret på Karmøy i Rogaland. Det blir verdens første installasjon av en 10 Mw vindmølle på et flytende fundament. Norske prosjektpartnere er Dr. Techn Olav Olsen, Kværner, Unitech Offshore og Marin Energi Testsenter. Innovasjon Norge har gjennom sin regionale tilstedeværelse jobbet aktivt med å mobilisere relevante miljøer på Vestlandet noe som gav resultater i prosjektet nevnt ovenfor.

I 2020 fikk prosjektet HyShip med Wilhelmsen Holding ASA som koordinator, og klyngen NCE Maritime CleanTech, Kongsberg Maritime og Norled som partnere finansiering fra EU. Prosjektet støttes med 80 mill. kroner, hvorav com lag 61 mill. kroner tilfaller norske aktører. Målet med prosjektet er å utvikle verdens første frakteskip drevet av hydrogen. Innovasjon Norge delfinansierer EU-rådgiveren i klyngen som har vært sentral i å utvikle prosjektet.

### **Arrangementer**

Innovasjon Norge arrangerte i 2020 en rekke arrangementer rettet mot norsk næringsliv, som en naturlig årsak av koronapandemien var de fleste arrangementene digitale. Den 26. oktober 2020 arrangerte Innovasjon Norge i samarbeid med Forskningsrådet, Kunnskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet en digital, nasjonal lansering av Horisont Europa. Lanseringen hadde 2 700 påmeldte deltagere, 1 700 deltok direkte og 500 så opptaket i ettertid. Sirkulærøkonomikonferansen var et fellesarrangement med Sintef, totalt 1 340 personer fra 24 land deltok. I forbindelse med Green Deal-utlysningen i EIC Accelerator arrangerte vi et webinar med 320 deltakere. I løpet av 2020 har vi gjennomført flere digitale arrangementer med god deltagelse fra næringslivet.

### **EU-rådgivere i klyngen**

Ordningsen med EU-rådgiver i klyngen ble etablert i 2016. Gjennom ordningen delfinansierer Innovasjon Norge en EU-rådgiver i en eller flere klynger med mål om strategisk fokus på EU (som marked og finansieringskilde) i klynger, å øke norske klyngers økonomiske retur fra EU-programmer og å bistå klyngene til å lykkes med EU-arbeidet.

I 2020 delfinansierte Innovasjon Norge tolv EU-rådgivere i 16 klynger. I 2020 lyste Innovasjon Norge ut midler for å styrke ordningen og fra 2021 er ordningen utvidet til 17 rådgivere i 23

klynger. Basert på tilbakemeldinger fra klynger og Innovasjon Norges erfaringer er en egen EU-rådgiver en viktig ressurs for klyngenes EU-arbeid. Resultater fra 2020 viser at ordningen bidrar til at klynger med EU-rådgiver deltar som partnere i samarbeidsprosjekter, samtidig som flere klynger tar prosjektlederansvar. I tillegg ser vi at EU-rådgiveren bidrar til økt økonomisk retur fra rammeprogrammet og andre EU-programmer til klyngenes medlemsbedrifter. Det er et godt samarbeid mellom Innovasjon Norges EU-rådgivere og EU-rådgiverne i klyngene.

### **Finansielle instrumenter**

Finansielle instrumenter skiller seg fra andre deler av EUs rammeprogrammer og det er det europeiske investeringsfondet (EIF) og Den europeiske investeringsbanken (EIB) som forvalter og implementerer finansielle instrumenter på vegne av Europakommisjonen. Som nasjonalt kontaktpunkt tilbyr Innovasjon Norge informasjonstjenester, fasilitering av prosesser og rådgivning innen alle finansielle instrumenter i Horisont 2020. Rådgivning tilbys i alle faser, fra undersøkelser av foreliggende muligheter til konkrete prosesser, i henhold til aktørenes preferanser.

### **Innovasjon Norges kontor i Brussel**

Innovasjon Norge ser store gevinster av tilstedeværelsen i Brussel under paraplyen Kunnskapskontoret med felles tilstedeværelse med Forskningsrådet og Diku. Som et resultat av stor etterspørsel og økt interesse for kontoret flyttet Kunnskapskontoret til nye og større lokaler i februar 2020. Som en følge av covid-19 har besøksaktiviteten vært redusert fra midten av mars 2020.

### **Seal of Excellence**

Bedrifter som søker finansiering gjennom EIC Akselerator og oppnår poengsum over terskelverdi mottar såkalt Seal of Excellence (SoE). Dette er en bekreftelse på at prosjektet har høy kvalitet og samtidig en oppfordring til alternativ finansiering. Innovasjon Norge introduserte SoE-finansiering i 2020 etter modell fra EIC Akselerator og kombinasjonsfinansiering pilotert av Innovate UK. Innovasjon Norge vil forsøke å finansiere bedrifter som mottar SoE gjennom relevante virkemidler, men samtidig ønsker man å sikre at bedriftene tiltrekker seg privat kapital fra kapitalsterke investorer. Ordningen er derfor utviklet som en kombinasjonsfinansiering hvor tilskuddet utløses av at bedriftene også henter egenkapital fra investorer som er pre-kvalifisert av Innovasjon Norge. Formålet er å sikre at bedriftene har tilgang på kapital ikke kun til prosjektfasen, men også for skalering, samtidig som selskapet får tilgang på kompetanse fra aktører som har lyktes med skalering av selskaper. I løpet av 2020 ble 16 investorer kvalifisert og fire bedrifter gitt tilsagn. Ordningen vurderes videreført i 2021.

## **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

### **Dybderådgivning EU**

I 2020 fikk 347 bedrifter dybderådgivning av Innovasjon Norges EU-rådgivere. De positive resultatene det siste året er et resultat av gode norske prosjekter kombinert med målrettede mobiliseringstiltak som er tilpasset målgruppen og virkemidlet i en «mer for færre»-tilnærming. I 2019 kartla Samfunnsøkonomisk analyse og Technopolis, på oppdrag fra Innovasjon Norge, norske bedrifter som deltar i SMB-instrumentet (nå EIC Accelerator). Analysen tilsier at de aller fleste små og mellomstore bedriftene som har lyktes med å få finansiering fra fase to i SMB-instrumentet har

mottatt EU-rådgivning fra Innovasjon Norge. Datagrunnlaget indikerer videre at klyngerådgivernes bistand i søknadsprosessen øker sjansen for å lykkes i intervjuer antyder at klyngene ikke ville vært i stand til å tilby EU-rådgivningen uten finansiering fra Innovasjon Norge. Videre vektlegger analysen at Innovasjon Norge har vist stor tilpasningsevne i sine rådgivningstjenester, blant annet med innføring av pitche-trening i 2018 for bedrifter som kommer videre etter første vurderingsrunde i fase to. Den norske suksessraten i fase to økte markant i 2018.<sup>36</sup>

Kundeeffektundersøkelsen – førundersøkelsen 2020 gir en høy addisjonalitet på 60 prosent for denne tjenesten (55 prosent i 2019). Det vil si at 60 prosent av de spurte bedriftene mener at tjenesten i stor grad er utslagsgivende for egen aktivitet. 26 prosent mener at denne tjenesten i noen grad er utslagsgivende for egen aktivitet, mens 14 prosent mener den i liten grad er utslagsgivende.

### Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter i Horisont 2020 består av ulike garanti-, lån- og egenkapitalvirkemidler.

I 2019 signert Innovasjon Norge nye avtaler om risikoavlastning fra Det europeiske investeringsfondet (EIF) for egen utlåns- og garantivirksomhet. I 2020 ble det arbeidet med utnyttelse og operasjonalisering av disse avtalene. Avtalene innebærer at Innovasjon Norge kan halvere tapsavsetningene innenfor de aktuelle ordningene, hvilket innebærer en betydelig økt effekt av midlene bevilget over statsbudsjett.

Innovasjon Norge har pilotert et nytt garantiinstrument siden 2017, vekstgarantiordningen, som har til formål å styrke tilgangen til risikofinansiering fra private banker til innovative og raskt voksende bedrifter. I 2020 ble vekstgarantiordningen skalert fra pilot til et fullverdig tilbud. Det ble signert rammeavtaler med totalt 14 banker etter en offentlig utlysning hvor alle banker kunne søke. Innovasjon Norge tilbyr risikoavlastning innenfor definerte porteføljer som medfører at disse bankene indirekte anvender garantier under Horisont 2020. Totalt ble det signert avtaler som tilbyr risikoavlastning som gjør det mulig for bankene å låne ut 1 850 mill. kroner til målgruppen gjennom ordningen.

Det er ikke gitt nye lån til norske selskaper direkte fra Den europeiske investeringsbanken (EIB) i 2020, men Innovasjon Norge har bistått ulike interessenter og det er dialog mellom EIB og norske selskaper. Det arbeides med foredling av prosjektene slik at EIB kan være i posisjon til å kunne tilby finansiering. Innovasjon Norge tror det fremtidige potensiale for finansiering fra EIB kan være betydelig. Grunnet streng kapitalrasjonalisering vil lån med lang løpetid i kommersielle banker ende opp som et dyrt finansieringsalternativ, og her vil EIB kunne spille en viktig rolle i større prosjekter med lange horisonter hvor virksomhetene kan få en finansieringsstruktur som er mer tilpasset prosjektenes levetid. Et annet aspekt er innføring av EUs taksonomi som gitt et høyere kapitaldekningskrav til «brune» kreditter. Dette vil gi bankene en ytterligere utfordring med å gi tradisjonelle lån. Samtidig som bankenes risikosystemer «straffer» lån uten gode pantesikkerheter og demonstrert god betjeningsevne (som er den nye normalen for tidligfasebedrifter). Her ser vi

---

<sup>36</sup> [Norwegian participation in the EU Horizon 2020 SME Instrument and the future Horizon Europe](#)

for oss at Innovasjon Norge/EIF kan bidra med ytterligere risikoavlastning for å fremskynde endring i næringsstruktur og risikomodeller forutsatt norsk deltakelse i EUs finansprogram InvestEU.

Innenfor egenkapitalvirkemidler ble det i 2020 inngått én ny avtale mellom EIF og norske forvaltningsmiljøer, hvor EIF investerte i Alliance Venture sammen med blant andre Nysnø.

Innovasjon Norge bistår alle miljøer, men anvender mest ressurser mot de miljøene som anses å kunne hevde seg i internasjonal konkurranse om investeringer fra EIF. Tilbakemeldingen fra EIF har vært gode og Innovasjon Norge forventer ytterligere investeringer fra EIF. Samtidig er EIFs evne til å investere i flere norske fond begrenset i kraft av EIFs investeringsstrategi med krav om sektoriell og geografisk diversifisering. Prosesser med å etablere fond går ofte over år. Innovasjon Norge har derfor også prioritert å bistå i posisjonering av fondsselskaper også for neste programperiode og kommende muligheter innenfor InvestEU.

### Resultater for hele perioden

Tabell 7.1-1 European Innovation Council (Accelerator)

	Beløp	Andel av tilgjengelige midler
Tilskudd	1,26 mrd. kroner	4,2 %
Egenkapital	531 mill. kroner	7,3 %

Tabell 7.1-2 Fast Track to Innovation

	Beløp	Andel av tilgjengelige midler
Tilskudd	198 mill. kroner	3,75 %

Tabell 7.1-3 Innovation Support Actions (Innosup)

	Beløp	Andel av tilgjengelige midler
Tilskudd Innosup 1	159 mill. kroner	11,2 %
Tilskudd resterende Innosup	10 mill. kroner	1,6 %

### EU-rådgiver i klyngen

Klynger er unikt posisjonert til å utvikle samarbeidsprosjekter ettersom de har medlemmer fra hele kunnskapstriangelet. Formålet er ikke primært at klyngeorganisasjonen selv skal motta mye finansiering, men at medlemmene i klyngene i økende grad deltar i EU-prosjekter. Vi ser en positiv utvikling i arbeidet og at flere store samarbeidsprosjekter som har oppnådd finansiering er utviklet av klyngene og har stor næringslivsdeltagelse.

I 2020 fikk seks klynger med EU-rådgiver gjennomslag i syv prosjekter med en samlet retur direkte til klyngene på om lag 2,5 mill. euro. I tillegg til dette beløpet tilfaller tilskudd gitt til norske



prosjektdeltagere, fortrinnsvis klyngemedlemmer hvor klyngen har fasilitert utarbeidelse av søknaden. Flere store tildelinger har gått til prosjekter utviklet av klynger med EU-rådgiver delfinansiert av Innovasjon Norge. Dette gjelder eksempelvis prosjektet HyShip som NCE Maritime Clean Tech har vært sentral i utviklingen av, og hvor norske aktører mottar om lag 61 mill. kroner i finansiering. NCE Manufacturing har utviklet prosjektet Data4 Zero hvor med Benteler, Sintef Manufacturing og Idletechs mottar om lag 27 mill. kroner.

Klynger med EU-rådgiver har i 2020 konkurrert seg til flest midler fra utlysninger om store, tverrfaglige og tverrsektorielle samarbeidsprosjekter (Innovation Actions), blant annet innenfor energi, ledende teknologier og IKT. I tillegg har klyngemedlemmer oppnådd finansiering i EIC Accelerator og Fast Track to Innovation.

På grunnlag av resultater av ordningen med resultatindikatorene «økt retur til norske klynger og klyngemedlemmer fra Horisont 2020» og «økt kompetanse i klyngen om EU-finansiering», ble ordningen besluttet utvidet med ytterligere seks EU-rådgiverressurser i 2020. Per 2021 delfinansierer Innovasjon Norge totalt 17 EU-rådgivere i 23 klynger.

#### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

EU-rådgivning har administrasjons- og gjennomføringskostnader på 23,7 mill. kroner i 2020. Dette fordeler seg på direkte prosjektkostnader med 1 mill. kroner og timekostnader på 22,6 mill. kroner. Nærings- og fiskeridepartementet og Kunnskapsdepartementet bidrar med om lag samme andel til finansieringen av disse tjenestene. I tillegg dekkes en andel av Europakommisjonen for timekostnader knyttet til Horisont 2020-tjenester levert gjennom Enterprise Europe Network.

## **8 Rapportering til Klima- og miljødepartementet**

### **8.1 Helhetlig profilering av grønne løsninger**

Dette punktet er omtalt under kap. 3.9.11 The Explorer – Profilering av grønne løsninger.

### **8.2 Biogasspiloter**

#### **Formålet med tjenesten**

Programmet har som formål å stimulere til økt produksjon og bruk av biogass, samt prosjekter der biogass ses i kombinasjon med andre prosesser. Prosjektene skal prioriteres slik at klimagevinsten blir størst mulig, samt bidra til fremtidige kostnadsreduksjoner for produksjon av biogass. Ordningen rettes mot investeringer i nye eller gamle anlegg, forprosjekter og til følgeforskning.

Det ble i statsbudsjettet 2018 satt av 20 mill. kroner til ordningen. Det har ikke blitt gjort nye bevilgninger etter dette. Midlene ble lagt inn under bioøkonomiordningen i 2019 med reviderte føringer som traff markedet bedre enn de opprinnelige føringene. Endringene innebærer større fleksibilitet i bruk av virkemidlet for å løfte utviklingsprosjekter opp til demonstrasjonsnivå.

Søknader til dette programmet og verdiskapningsprogrammet for fornybar energi og teknologi i landbruket har blitt sett i sammenheng for å utløse flest mulig forprosjekt og anlegg. Se kap. 5.4 Kap. 1150, post 50 Verdiskapningsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket.

### **Hovedaktiviteter**

I 2020 ble det innvilget tilskudd på totalt 4,7 mill. kroner til ti saker hvorav ett tilskudd var til bygging av biogassanlegg og seks til forprosjekter og tre var til utredning av konsepter løsninger tilknyttet biogassproduksjon. Ved utgangen av 2020 var det 12,5 mill. kroner igjen på rammen og det forelå søknader med omsøkt beløp 13 mill. kroner. Det forventes at flere av forprosjektene vil gi grunnlag for investeringer i nye anlegg i 2021. Forprosjektene tar for seg til ulike anleggstyper, størrelser og ressursgrunnlag. Mange av anleggene hvis forprosjekt konkluderer med realisering, vil kunne finansieres av ENOVA sine støtteordninger. Midlene til biogass forventes å være benyttet i 2. kvartal 2021, vurderingen er basert på størrelsen av søknadene som ligger til behandling ved årsskiftet. Behovet for ytterligere midler til biogass vil bli tatt opp med departementet.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Se omtale under kap. 3.4.4 Tilskudd til Bioøkonomiordningen.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Se omtale under kap. 3.4.4 Tilskudd til Bioøkonomiordningen.

## **9 Rapportering til Kulturdepartementet**

Oppdraget fra Kulturdepartementet skal forsterke Innovasjon Norges innsats overfor bedrifter med vekstambisjoner og potensial innen kulturell og kreativ næring og gi virksomhetene enklere tilgang til finansiering og kompetanse som muliggjør entreprenørskap, verdiskaping og vekst. Oppdraget er en del av regjeringens overordnede satsing på kulturell og kreativ næring.

Målet er å øke norske bedrifters og investorers investering i kulturelle og kreative produkter og tjenester, rettigheter og talenter, samt utvikle flere vekstkraftige virksomheter som omsetter kulturelt og kreativt innhold nasjonalt og internasjonalt. Som kulturell og kreativ næring regnes næringsvirksomhet basert på fremstilling av kulturelle uttrykk som visuell kunst, utøvende kunst,

musikk, litteratur, film, dataspill, TV og radio, trykte og digitale medier, arkitektur, design og reklame.<sup>37</sup>

Rammen for oppdraget for 2020 var på totalt 25,6 mill. kroner, hvorav 3,4 mill. kroner var dedikert til administrasjon og forvaltning. Oppdraget bestod av fire konkrete tiltak:

- Låne- og garantiordninger (10 mill. kroner)
- Eksportprogram (8 mill. kroner)
- Klyngeprogram (2 mill. kroner)
- Investorprogram (2,2 mill. kroner)

I tillegg til oppdragets fire tiltak er det et overordnet langsiktig mål om å bidra til at flere bedrifter innen kulturell og kreativ næring kommer i posisjon for å kvalifisere til de generelle virkemidlene i Innovasjon Norge, og på denne måten styrke Innovasjon Norges arbeid med å stimulere til verdiskapende næringsutvikling i hele landet. Overordnet måloppnåelse samt hovedaktiviteter og resultater for hvert av tiltakene er beskrevet nedenfor.

## 9.1 Overordnet måloppnåelse

Året 2020 ble et annerledes år for verden. Det er ingen tvil om at koronapandemien har gitt et tilbakeslag som vil prege norsk og internasjonal økonomi i lang tid fremover. Krisen har medført en stor usikkerhet i næringslivet generelt sett, også for bedrifter innen kreativ næring. Dette ble reflektert i det enorme antall henvendelser Innovasjon Norge mottok i 2020. I første omgang ønsket bedriftene informasjon om hvilke muligheter Innovasjon Norge hadde å tilby, samt informasjon om hvilke krisepakker som var tilgjengelige.

Selv om Innovasjon Norges hovedmål var det samme, medførte koronakrisen store endringer for organisasjonen. I 2020 ble det håndtert en betydelig større oppdragsportefølje enn i et normalår, blant annet en dobling av låne- og tilskuddsvolumet. I tillegg kom flere ekstraordinære oppdrag som krevde rask oppbygging av nye interne team og ny systematikk for håndtering av krisetiltak. Som resten av samfunnet måtte også Innovasjon Norge på hjemmekontor, og dialogen med kollegaer og kunder ble flyttet til digitale rom. Både kunder og ansatte har strukket seg langt.

Innovasjon Norge jobber fortsatt med samme målgruppe, små og mellomstore bedrifter i Norge, selv om volumet er større. Bedriftene har ganske lik fordeling når det gjelder både alder og næringskoder som tidligere år. Det er likevel en del som skiller seg ut med porteføljen i 2020. Innovasjon Norge har i større grad enn tidligere bevilget tilsagn til bedrifter utenfor det distriktspolitiske virkeområdet og i mer sentrale strøk. Denne vridningen er sannsynligvis drevet

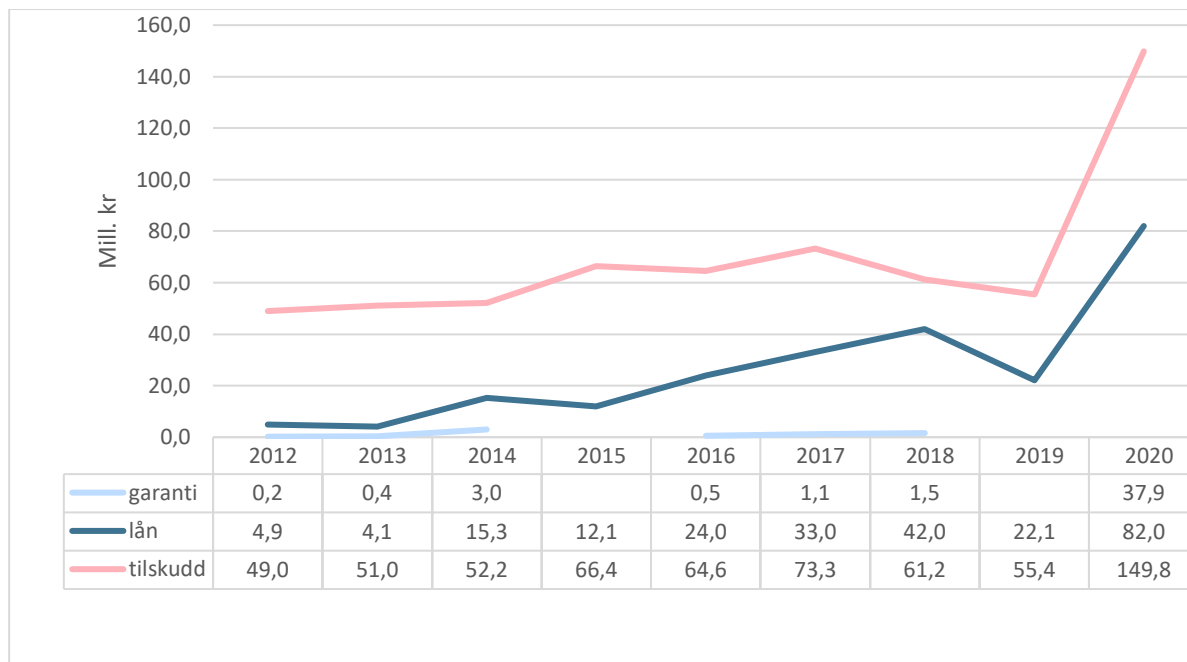
---

<sup>37</sup> De 11 bransjene som utgjør kreativ næring, med tilhørende NACE-koder, benyttes som datagrunnlag for overordnet måloppnåelse. Innovasjon Norge benytter samme utvalg av NACE-koder som BI Centre for Creative Industries og Menon i rapporten «Kreativ næring i Norge 2008-2014», med unntak av bransjen utdanning og undervisning. Håndplukkede NACE-koder i nevnte rapport er ikke inkludert, med unntak av dataspill (32.400 Produksjon av spill og leker).

av de ekstraordinære tiltakene, som ga et bredere tilbud. Den store etterspørselen viser i tillegg at behovet for tjenestene var stort.

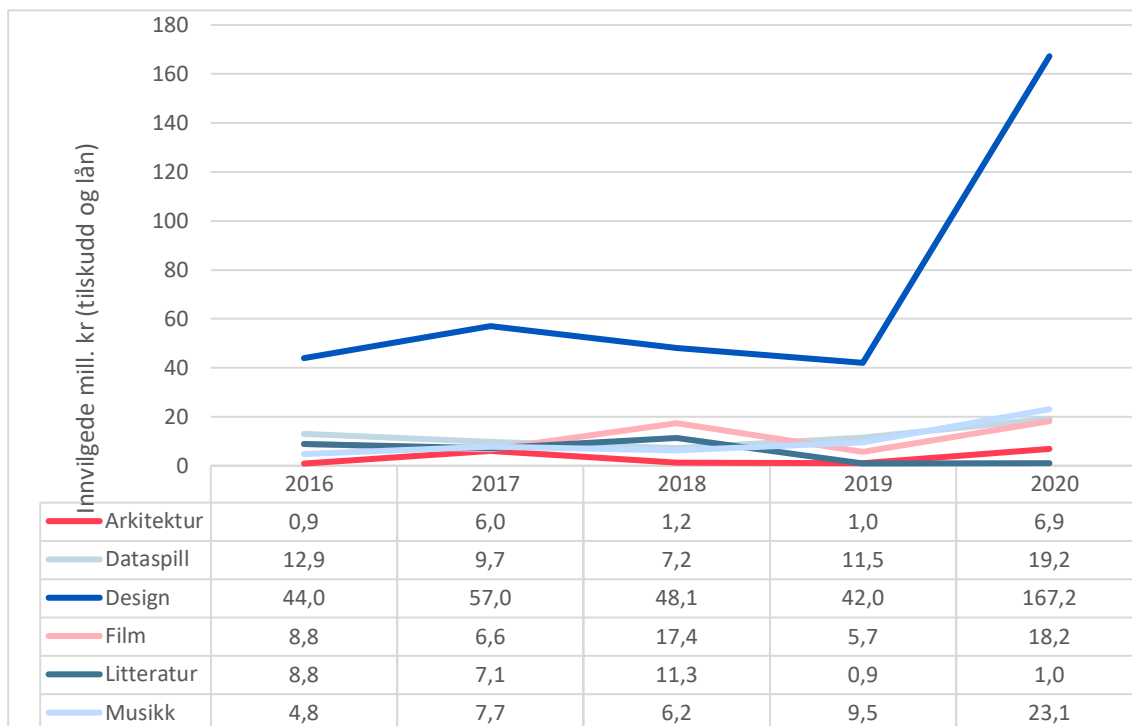
Den eksepsjonelle situasjonen preger også den overordnede måloppnåelsen for oppdraget på kreativ næring, dette vises tydelig når vi ser på totalt innvilgede kroner fra 2012-2020.

Figur 9.1:1 Utvikling i innvilgede tilskudd, lån og garantier i mill. kroner.



Siden 2017 er tallmaterialet for den overordnede måloppnåelsen hentet ut ved å benytte et fast sett av NACE-koder for de elleve bransjene som utgjør kulturell og kreativ næring. Figuren over viser en enorm vekst i tilskudd, lån og garantier til kreativ næring, fra 77,5 mill. kroner i 2019 til 269,7 mill. kroner i 2020. Veksten følger den generelle økningen av låne- og tilskudds volumet i Innovasjon Norge, men det er likevel viktig å presisere at kreativ næring her konkurrerer på lik linje med andre næringer, så det er positivt at så mange når opp i konkurransen. Når man ser på fordeling av innvilgede kroner per bransje, gikk hele 167,2 mill. kroner til design i 2020, nesten en firedobling fra 2019, se figur under.

Figur 9.1:2 Utvikling i innvilgede tilskudd og lån fordelt på bransje i mill. kroner.



Alle de seks bransjene som er representert i figuren over viser en vekst fra 2019 til 2020, med lavest uttelling for litteraturbransjen. Økningen i innvilgede kroner til dataspill i 2016, arkitektur i 2017, litteratur i 2018 og musikk i 2019 sammenfaller med eksportprogrammene.

Når det gjelder generelle virkemidler til kreativ næring, er det interessant å se nærmere på to typer virkemidler, nemlig etablerertilskudd og innovasjonstilskudd. Som en del av regjeringens tiltak for å begrense skadevirkningene av koronautbruddet for norsk økonomi, fikk Innovasjon Norge i 2020 et oppdrag på 2,1 mrd. kroner til å opprette en midlertidig tilskuddsordning rettet mot utviklingsaktiviteter i små og mellomstore bedrifter med stort markedspotensial. Ordningen “ekstraordinært innovasjonstilskudd” ble et aktuelt tilskudd også for kreativ næring. Det ble i 2020 innvilget 59,6 mill. kroner til 52 bedrifter fra kreativ næring, blant annet 31 til design, seks til film, tre til dataspill, tre til reklame og to til musikkbransjen.

Når det gjelder etablerertilskudd gikk antall tilsagn til kreativ næring fra 65 i 2019 til 93 i 2020, en økning på hele 28 tilsagn. Av de 93 tilsagnene fikk 50 bedrifter tilskudd til markedsavklaringsfasen og 43 bedrifter til kommersialiseringsfasen.

For å bedre datagrunnlaget og oversikten over næringens andel av Innovasjon Norges virkemidler, fikk vi i mars 2020 endelig etablert en ny statistikkvariabel. Variabelen er knyttet til saksoppfølgingssystemet og uttrekket for mars til desember 2020 viser, ikke overraskende, at kreativ næring er preget av internasjonalt rettede bedrifter. Av totalen på 225 innvilgede saker er

over 80 prosent av prosjektene eksportrettet og over 60 prosent av bedriftene jobber med prosjekter på internasjonalt nivå.

Det er videre interessant at hele 90 prosent av bedriftene er innenfor definisjonen av små og mellomstore bedrifter med 0-19 ansatte, og at hovedtyngden av bedriftene i porteføljen er over tre år. Kun 23 prosent er mellom 0-3 år. Hele 42 prosent har kvinnelig medeier eller er startet av en kvinne, 50 prosent av bedriftene er informasjons og teknologirettet og 20 prosent er samarbeidsprosjekter/flerbedriftsprosjekter.

Porteføljen for kreativ næring viser at 40 prosent er innenfor distriktspolitisk virkeområde og 60 prosent er utenfor virkeområdet (sentrale strøk), noe som sammenfaller med Innovasjon Norges portefølje totalt sett, som også viser en økning av bevilgede tilsagn til bedrifter i sentrale strøk. Eksempelvis er 18 prosent av tilsagnene gitt til bedrifter i Oslo, 15 prosent til bedrifter i Troms og Finnmark og 14 prosent til bedrifter på Vestlandet. Siden denne statistikkvariabelen for kreativ næring ble etablert i 2020, har vi ikke mulighet til å sammenligne med tallene fra 2019. Det er likevel stor sannsynlighet for at kreativ næring følger samme tendens som den totale porteføljen, som viser en økning grunnet et bredere tilbud med de ekstraordinære tiltakene.

Oppsummert har bedrifter fra kreativ næring som har fått tilskudd og lån fra Innovasjon Norge disse kjennetegnene; de er over tre år, har 0-19 ansatte, en høy kvinneandel, har IKT-rettede prosjekter med fokus på eksport. Det blir spennende å se hvordan nok et år vil kunne bidra til å utvide forståelsen for potensialet som ligger i kulturell og kreativ næring.

## 9.2 Låne- og garantiordninger

### Formålet med tjenesten

Låneordninger har vært en del av Innovasjon Norges oppdrag på kulturell og kreativ næring siden 2017. Tiltaket håndteres i tråd med eksisterende ordninger, uten lemping av kriterier. Tiltaket skal bidra til å få frem flere gode gründere og vekstkraftige bedrifter innen kulturell og kreativ næring og å utløse privat kapital til investeringer gjennom å avlaste risiko i slike virksomheter.

Bedrifter innen kreativ næring har i perioden fra 2017 til 2020 eksponert Nærings- og fiskeridepartementets tapsfond med 106 lån og 19 garantier. Med bakgrunn i den tapsrisiko som fondet er utsatt for, forsterket vi i 2019 tapsfondet til Nærings- og fiskeridepartementet med 20 mill. kroner fra Kulturdepartementets oppdrag, 10 mill. kroner fra hvert av årene 2017 og 2018.

### Hovedaktiviteter

Innovasjon Norges virkemidler har som mål å gjøre det enklere for bedrifter å realisere prosjekter som kan skape verdier for samfunnet. Når Innovasjon Norge gir garantier eller investerer i et prosjekt gjennom et lån, øker sjansene for at flere investorer, banker og andre finansieringskilder også investerer. Virkemiddelapparatet er rigget for å ta en høyere risiko enn bankene, men flere

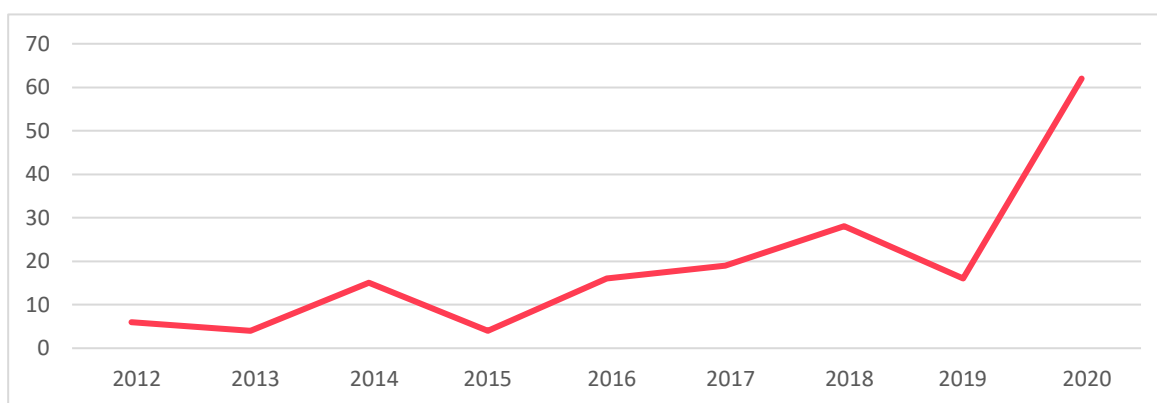
bedrifter innenfor kreativ næring melder tilbake at det er utfordrende å møte kravene til lånefinansiering.

Låneporteføljen til Innovasjon Norge består av en rekke forskjellige typer lån og garantier. Hovedsakelig er det innovasjonslån og oppstartlån som blir benyttet, et tilbud til små og mellomstore bedrifter over hele landet. Oppstartlån er rettet mot bedrifter yngre enn fem år og skal finansiere etablering og forberedelser til vekst. Lånet har rentefritak i to år og skal tilbakebetales i sin helhet etter fire år. Oppstartlån er et alternativ til kommersialiseringstilskudd og er egnet for bedrifter som har tilgang på egenkapital, gjerne investorkapital, men som ikke er i posisjon til banklån.

Tilslag på lån er et resultat av en samlet vurdering av den økonomiske stabiliteten i en bedrift. Krav til egenkapital og evne til nedbetaling er en nøkkel for å kvalifisere til finansiering, da det ikke er ønskelig å gi lån til bedrifter med lav likviditet. Dette for å unngå at små selskap pådrar seg en for stor gjeldsbyrde. Å vurdere verdien av egenkapitalen i en bedrift, spesielt for de rettighetsbaserte bransjene innen kreativ næring, kan være en utfordring. Sammenlignet med industrielle rettigheter er immaterielle rettigheter mer krevende å verdsette, noe som i mange tilfeller vil påvirke risikovurderingen.

I 2020 ble det innvilget 119,9 mill. kroner i lån og garantier til kreativ næring. Dette er en betydelig økning fra 2019, hvor summen var 22,1 mill. kroner. Når det gjelder antall lån og garantier, ser vi en vekst totalt sett fra 2012 til 2020, med en nedgang i 2015 og i 2019, se figur under.

Figur 9.2:1 Antall lån og garantier til kreativ næring.



Økningen i 2020 er formidabel og kan blant annet spores tilbake til koronapandemien og regjeringens krisepakker. Det er likevel gledelig å se at kreativ næring har nådd opp i konkurransen. Det er videre positivt å se at det har vært en jevn økning i antall oppstartlån til kreativ næring. I 2017 da satsingen startet ble det bevilget fem oppstartlån til kreativ næring, i 2018 ble det bevilget åtte, i 2019 ble det bevilget 11 og i 2020 var summen 21 oppstartlån av 46 lån totalt sett.

Hovedtyngden av de 46 lånene i 2020 gikk til designbedrifter, men musikk var representert med seks lån, dataspill med fire og film med tre lån. Antall garantier til kreativ næring har holdt seg nokså jevnt fra 2012 til 2019, med mellom en til to garantier årlig. I 2020 derimot er det innvilget hele 16 garantier, hvorav 13 gikk til industridesign.

## 9.3 Eksportprogram

### Formålet med tjenesten

Utgangspunktet for eksportprogrammet er regjeringens mål om å legge til rette for økt eksport. Formålet er å støtte norske bedrifter fra kreativ næring som har internasjonale ambisjoner og vekstpotensial, med kompetanse og kapital i et tidsbegrenset, skreddersydd program. Programmet skal bidra til at bedriftene får skalert sine løsninger og tjenester, økt omsetning og styrket internasjonal konkurransekraft.

### Hovedaktiviteter

Eksportprogrammet for kreativ næring har siden 2017 vært en fast del av oppdraget fra Kulturdepartementet til Innovasjon Norge. Programmet er unikt på flere måter. Det følger de best kvalifiserte bedriftene innen sitt segment over en periode på to år og bidrar med både tilskudd og kompetanseprogram, samt kompetansetiltak for bransjen. Programmet tar utgangspunkt i bedriftenes behov og består blant annet av skreddersydde fagsamlinger og markedsbesøk.

Ved at eksportprogrammet går over en periode på to år, etableres en tillit internt i gruppen som er avgjørende for kompetansedeling. Deltagende bedrifter har vist både evne og vilje til å dele relevant forretningskompetanse og gi hverandre konkrete råd, noe som har ført til økt samarbeid og gode resultater.

Effektmålingene fra programmene Spill ut i verden (2016-2018) og Arkitektur ut i verden (2017-2019) viser gode resultater. Kombinasjonen av kompetanse og tilskudd gir bedriftene rom til å prioritere innovasjon, samt fokusere på kompetanseoverføring innad i egen bedrift. I tillegg ser vi en markant økning i antall ansatte og omsetning totalt sett.

Det er for eksportprogrammene søkt om gruppeunntak i ESA i samarbeid med Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet.

### Kreativ teknologi ut i verden

I 2020 fikk Innovasjon Norge i oppdrag å lansere et nytt eksportprogram, denne gangen for norske teknologibedrifter som ivaretar teknologiske løsninger og digitale tjenester knyttet til skapelse, produksjon, formidling, salg eller distribusjon av kunstnerisk, kulturelt og kreativt innhold. Programmet skulle følge samme modell som de tidligere eksportprogrammene Musikk ut i verden, Litteratur ut i verden, Arkitektur ut i verden og Spill ut i verden.



Norden og Norge har vært i front når det gjelder bruk av ny teknologi og digitale tjenester, men andre land kommer raskt etter. Under koronapandemien har digitaliseringen og teknologibruken akselerert og etterspørselen etter kreativ teknologi økt markant, og her ligger det eksportmuligheter som programmet kan bidra til å realisere.

Mye grunnet pandemien ble arbeidet med igangsettelsen av programmet satt på vent, og høsten 2020 ble benyttet til å forberede programmet. Tilbudsforespørsel ble sendt ut til fire aktører i januar 2021. Når den best kvalifiserte samarbeidspartner er valgt settes arbeidet med rekruttering og utvelgelse av deltakere i gang. Bedrifter vil kunne søke om deltakelse etter påske og programmet vil ha oppstart før sommeren 2021.

Den totale rammen for Kreativ teknologi ut i verden var 8 mill. kroner, hvor det er satt av 2 mill. kroner til gjennomføringen av kompetanseprogrammet og 6 mill. kroner i tilskudd til bedriftene.

### **Musikk ut i verden**

Eksportprogrammet Musikk ut i verden hadde oppstart i januar 2020 og fikk en tøff start grunnet koronapandemien. Vi rakk kun en fysisk samling før Norge ble stengt. Målgruppen for programmet er forlag og management for produsenter og låtskrivere, samt kommersielle studioer med internasjonale vekstambisjoner. Målsettingen er å bidra til styrking av aktørenes internasjonale konkurransekraft, økt tilfang av oppdrag og talenter og til at flere utenlandske aktører bruker Norge som utgangspunkt for sine musikkproduksjoner.

Endringen fra tidligere program er hovedsakelig at vi gikk fra lengre fysiske heldags samlinger til flere kortere digitale samlinger, seks totalt. Tematikken var blant annet neighbouring rights, bærekraftig forretningsstrategi og ledelse, digitale manerer og økonomispråk. De åtte deltakende bedriftene fikk i tillegg oppfølging individuelt og i gruppe, spesielt med fokus på pandemien og hvilken påvirkning nedstengingen har hatt for de enkelte bedriftene. Flere er hardt rammet. Utenlandssamlingen til Los Angeles, som var planlagt i august 2020, måtte utsettes.

Den totale rammen for Musikk ut i verden var 8 mill. kroner, hvor det ble satt av 1,4 mill. kroner til gjennomføringen av kompetanseprogrammet og 6,6 mill. kroner i tilskudd til bedriftene. Det gjenstod ved årsskiftet 2020/2021 restmidler på 1,1 mill. kroner til gjennomføring av de resterende aktivitetene.

### **Litteratur ut i verden**

Eksportprogrammet Litteratur ut i verden hadde oppstart i juni 2018. Avslutningskonferansen var planlagt den 20. mars 2020. Grunnet pandemien var vi nødt til å utsette konferansen til den 25. september og gjennomførte da en nedskalert digital konferanse på Sentralen. De syv bedriftene deltok sammen med prosjektteamet, og vi forholdt oss til de da gitte reglene for fysiske samlinger. Konferanseprogrammet bestod av innlegg fra og dialog med eksperter fra Storbritannia, Libanon, Italia, Sverige og Norge. Innleggene ble en del av en digital produksjon som senere ble lagt ut og delt med resten av bransjen, i tråd med avslutningskonferansens formål.

Flere av bedriftene har fått individuell oppfølging etter endt program grunnet koronapandemien. For å fullføre prosjektaktivitetene, som i all hovedsak består av salg- og reiseaktiviteter, har bedriftene hatt behov for omposteringer i de opprinnelige budsjettene samt utsettelse av sluttdato for prosjektene. Effektmålingen av Litteratur ut i verden er derfor satt på vent og vil gjennomføres så snart det er formålstjenlig. Det gjenstod ved årsskiftet 2020/2021 restmidler på 0,1 mill. kroner som vil tilbakeføres til rammen.

### Arkitektur ut i verden

Eksportprogrammet Arkitektur ut i verden ble avsluttet i mai 2019 etter en prosjektperiode på to år. Avslutningskonferansen ble avholdt på DOGA 27. mai 2019. Av de avsatte midlene til programmet gjenstod det en rest på 0,8 mill. kroner. Etter avtale med Kulturdepartementet, vil disse midlene benyttes til mobiliserende eksportaktiviteter for arkitektbedrifter. DOGA og Innovasjon Norge samarbeider om gjennomføringen.

Det er planlagt to ulike tiltak, begge med mål om å mobilisere en større del av den norske arkitektbransjen og bidra til økt kunnskap om forretningsutvikling og internasjonal strategi:

- Seminarrekke med fokus på kompetansedeling, markedsinnsikt og eksport.
- Internasjonale digitale veikart for utvalgte eksportmarkeder.

Oppstart av tiltakene var planlagt til 2020, men grunnet koronapandemien ble det gjort adekvate tilpasninger av programmet. De fysiske samlingene er satt på vent og det er nå produsert fem videointervjuer med eksperter innen feltet forretningsstrategi for arkitektbransjen. Prosjektet har fått navnet BD360 og filmene blir sluppet som helhet i løpet av 2021, kombinert med digitale eller fysiske fagsamlinger, alt etter hva omstendighetene tillater.

### Oversikt over prosjektkostnader for Ut i verden-programmene

Tabellen under viser oversikten over prosjektkostnadene tilknyttet alle de omtalte eksportprogrammene. Kostnadene følger kostnadsplanen. Restmidlene vil benyttes til planlagte aktiviteter i 2021, eller overføres tilbake til rammen når programmet er avsluttet.

Tabell 9.3-1 Oversikt over direkte prosjektkostnader (DPK) for eksportprogrammene i perioden 2017-2020.

Prosjekt	Ramme for DPK	Restmidler ved utgangen av 2020
Kreativ teknologi ut i verden (oppdrag 2020)	2,0	2,0
Musikk ut i verden (oppdrag 2019)	1,4	1,1
Litteratur ut i verden (oppdrag 2018)	1,1	0,1
Arkitektur ut i verden (oppdrag 2017)	2,5	0,8

## 9.4 Klyngeprogram

### Formålet med tjenesten

Formålet med klyngeprogrammet er å bidra til profesjonelle strategiske samarbeid som styrker innovasjonsevnen og den internasjonale konkurransekraften, og som gir grunnlag for videre vekst.

Dette tiltaket hadde i 2020 en ramme på 2 mill. kroner. Midlene var øremerket bedrifter innen kulturell og kreativ næring, men håndteres i tråd med eksisterende ordninger. Midlene skulle gå til gjennomføring av forprosjekter, med mål om at flere aktører innen kulturell og kreativ næring på sikt kvalifiserer seg for deltakelse i klyngeprogrammet Norwegian Innovation Clusters.

### Hovedaktiviteter

I mars nådde koronapandemien Norge, og det har vært svært vanskelig for næringslivet generelt, og for kultursektoren og kulturell og kreativ næring spesielt. Det er derfor forståelig at vi ikke har mottatt noen søknader om forprosjekt klynge. Likevel er finansiering i tidlig fase, slik som forprosjektene gir rom for, viktigere enn noen gang. For 2021 ser vi derfor nøye på mulighetene for økt mobilisering som et viktig ledd i utviklingen av nye og sterke klynger på sikt.

I desember 2019 mottok Norwegian Fashion Hub 0,5 mill. kroner til et forprosjekt klynge gjennom satsingen på kreativ næring, og i november 2020 nådde de endelig opp i konkurransen og fikk status som Arena Pro klynge, nå med navnet Norwegian Fashion & Textile Agenda (NF&TA).

For å ytterligere styrke NF&TA ble 0,3 mill. kroner fra rammen benyttet til et forprosjekt bedriftsnettverk med mål om å etablere en nasjonal kompetansehubs for designindustrien. Bak initiativet står næringsklyngen Norwegian Rooms, klyngen NF&TA, foreningen Norwegian Fashion Hub, Møbelkraft/3D Knitting & Technology i Sykkylven, samt Norsk Industri med bransjeforeningene Designindustrien og Teko. Av rammen på 2. mill. kroner til klyngeprogram vil restmidlene på 1,7 mill. kroner overføres til 2021.

## 9.5 Investorprogram

### Formålet med tjenesten

Privat kapital er avgjørende for oppstartsbedrifter som ønsker å vokse. Ved å styrke kompetansen om kapitalinnhenting hos bedriftene, styrke kompetansen om kreativ næring i investormiljøene og aktivisere flere engleinvestorer, kan investorprogrammet bidra til at flere bedrifter får tilgang til privat kapital.

### Hovedaktiviteter

Som beskrevet i oppdragsgiverrapporten for 2019, vil vi i år gi en samlet oversikt over investorprogrammet fra 2017-2019. Oppdraget om å etablere et investorprogram har vært et lengre utviklingsarbeid. Det startet som et samarbeid med Startup Norway i 2017, som hadde utviklet en modell for å øke investeringen i gründerselskap. Programmet het da Angel Challenge og

var et tre måneders workshopbasert program med åtte samlinger. Programmet fulgte malen og avtalen som Innovasjon Norge hadde for de globale kompetanseprogrammene og ble gjennomført i perioden oktober til desember. Det ble rekruttert 19 bedrifter og 18 investorer. Modellen var basert på gruppeinvestering hvor hver investor bidro med 50 000 kroner hver og programmet ble avsluttet med en konkurranse. Rammen var på 0,6 mill. kroner.

Grunnet behovet for utvikling av et nytt programkonsept for Innovasjon Norges globale kompetanseprogram, ble det i 2018 igangsatt en anbudskonkurranse. I tillegg opplevde vi utfordringer med å rekruttere nok bedrifter fra målgruppen som kvalifiserte. Programmet ble derfor satt på pause og rammen på 0,6 mill. kroner ble overført til 2019. Startup Norway vant anbudskonkurransen og rammeavtalen med Startup Norway ble også lagt til grunn for oppdraget på kreativ næring.

I 2019 var oppdraget på 0,6 mill. kroner, og sammen med de overførte midlene fra 2018 var totalrammen på 1,2 mill. kroner. Investorprogrammet fikk nå navnet Growth Challenge, og bestod av seks workshops. Det kom in 17 søknader hvor ni bedrifter vant frem. Fem av bedriftene var fra Oslo, en fra Viken, en fra Møre og Romsdal og en fra Rogaland. To av ni var kvinnelige gründere. Programmet ble gjennomført i perioden februar til mars og fire investorer bidro i programmet.

Hovedtyngden av bedriftene i investorprogrammet har en teknologikomponent som grunnleggende del av forretningsmodellen. Teknologi er et fundament for mange nystartede bedrifter og er ofte nøkkelen til skalerbare forretningsmodeller. For å øke kunnskapen om teknologidrevne bedrifter fra kreativ næring og investeringsmulighetene disse representerer, ble Creative Tech Day arrangert den 5. september 2019 med 274 påmeldte og 18 startups på scenen.

Oppdraget for 2020 var på 2,2 mill. kroner og modellen ble ytterligere videreutviklet for å tilpasses bedriftenes behov. Programmet inneholder nå en startup-modul og en investor-modul. Fundraising for Startups Creative Industries (FFSC) består av tre workshops som ble gjennomført i perioden januar til februar. Det var 25 søkere som ble vurdert av et internt panel. 12 bedrifter vant frem. To av bedriftene var fra Troms og Finnmark, en fra Vestlandet og resten var fra Oslo. To av 12 var bedrifter ledet av kvinner. Investor-modulen fikk navnet Creative Startups Roundtable, og her ble de 12 bedriftene fra FFSC hentet inn. I tillegg kom det søknader fra 33 investorer hvor 15 ble valgt ut til å delta i et to dagers digitalt program fra 6. til 7. mai 2020.

Rapporteringen fra Startup Norway for 2020 viser at bedriftene var fornøyde med programmet. Flere trakk frem programmets nytteverdi for videreutviklingen av bedriften samt verktøyet Due Diligence Rooms. Flere ga tilbakemelding om færre presentasjoner og flere en-til-en diskusjoner og workshops, sammen med individuell tilbakemelding fra investorer. To av bedriftene lyktes med å innhente investorkapital i etterkant av programmet, og to melder om en økt kundebase.

Med disse gode resultater ser Innovasjon Norge frem til å videreutvikle samarbeidet med Startup Norway i 2021 for å bidra med tiltak som kan gi flere bedrifter fra kreativ næring tilgang til privat

kapital. Samlet sett har vi mottatt 4,6 mill. kroner til investorprogram fra årene 2017-2020. Av rammen på 2,2 mill. kroner for 2020 vil restmidlene på 1,5 mill. kroner overføres til 2021.

## 9.6 Kunnskapsgrunnlag kultur og reiseliv

### Formålet med tjenesten

Dette tiltaket kom som et tilleggsoppdrag i desember 2018 med mål om å øke kunnskapsgrunnlaget om kulturturisme.

### Hovedaktiviteter

Innovasjon Norge begynte arbeidet med å innhente kunnskap om effekten kulturturisme har på et reisemål, dets næringsliv og kulturliv i 2020. Fokuset så langt har vært rettet mot utviklingsmuligheter for kulturturisme i norske byer samt hva som skal til for at kulturinteresserte gjester kommer til Norge. Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø var tenkt som pilotbyer. Grunnet koronapandemien er hele prosjektet satt på vent, og planlegges ferdigstilles i 2021.

Av rammen på 1,4 mill. kroner vil restmidlene på 1,3 mill. kroner overføres til 2021.

## 9.7 Administrasjon og forvaltning av oppdraget

Det overordnede arbeidet med oppdraget på kulturell og kreativ næring er omfattende og involverer mer enn de enkelte tiltak i oppdragsbrevet. For å lykkes med oppdraget, og på denne måten bidra til at flere innen målgruppen kommer i posisjon for å kvalifisere til de generelle virkemidlene i Innovasjon Norge, er det flere aktiviteter som er fulgt opp og igangsatt.

Det ble allerede i 2017 etablert et internt fagnettverk for kulturell og kreativ næring. Dette nettverket har nå funnet sin form med månedlige digitale møter med et utvalg av 25 spesialister innen feltet. For å oppnå resultater og lykkes med gjennomføring av oppdraget har det vært avgjørende å bidra til intern kompetansedeling på tvers av hovedkontor og regionskontor.

For å ytterligere bidra til økt kompetanse og delingskultur ble det arrangert en intern fagdag på hovedkontoret den 15. januar 2020, hvor alle regionskontorene var representert. To fagekspertene på kulturell og kreativ næring ble leid inn og det ble skapt et rom for å lære, dele erfaringer, diskutere caser og bli bedre kjent. Behovet for dedikerte fagpersoner i Innovasjon Norge som kan yte service til kunder fra kreativ næring, er avgjørende for å gjennomføre en bredde av tiltak og for å nå ut til målgruppen med de generelle virkemidlene.

Både Kulturrådet og Innovasjon Norge er en del av regjeringens satsing på kulturell og kreativ næring og har samarbeidet godt i flere år. Nytt i 2020 var etableringen av faste månedlige digitale møter. Denne modellen har vist seg å være nyttig for begge parter, både for kunnskapsdeling og for gjennomføringen av de respektive oppdragene. I tillegg arrangerte Kulturrådet og Innovasjon Norge den 22. september 2020 for første gang et felleswebinar for næringen. Opptaket ligger på

Innovasjon Norges dedikerte side for kreativ næring. Målet er å bli tydeligere overfor kundene, gi tilgang til relevant kapital og kompetanse og på denne måten lykkes med de overordnede målene med satsingen på kultur som næring.

Arbeidet med det nye rammeprogrammet Horisont Europa har i 2020 blitt en vesentlig del av Innovasjon Norges hovedfokus, og er derfor også viktig for arbeidet med kulturell og kreativ næring. Innovasjon Norge har i hele 2020 hatt en representant som observatør i skyggekomiteen for den tematiske undergruppen under Pillar 2 «Global Challenges and European Industrial Competitiveness», Cluster 2 «Culture, Creativity and Inclusive society», hvor kulturell og kreativ næring er en integrert del. Fra mai 2019 er det også gitt fortløpende innspill til den strategiske planen og Norge har fått gehør for flere innspill til endringer i rammeprogrammet. Innovasjon Norge vil fortsette å representere klynge 2 i de formelle komiteene i Horisont Europa som opprettes i 2021.

Totale kostnader til administrasjon og forvaltning av oppdraget på kulturell og kreativ næring som helhet beløp seg i 2020 til 3 mill. kroner, et underforbruk på 0,4 mill. kroner. Kostnadene inkluderte to årsverk ved hovedkontoret samt timeinnsats fra seks regionskontor. Restmidlene vil overføres til 2021.

## 10 Rapportering til Samferdselsdepartementet

### 10.1 Pilot-T

#### Formålet med tjenesten

Formålet med Pilot-T er å få gode løsninger raskere i bruk gjennom å utvikle og demonstrere teknologier og forretningsmodeller med potensial til å påvirke fremtidens transportsystem slik at det blir mer sikkert, øker fremkommeligheten og/eller reduserer utslipp. Pilot-T kom i 2018 som et nytt oppdrag fra Samferdselsdepartementet. Det er lagt opp til at det forvaltes av Innovasjon Norge og Forskningsrådet i tett dialog og samarbeid. Bevilgningen for 2020 var på totalt 60,4 mill. kroner over kap. 1301 post 50, hvorav 30,2 mill. kroner ble forvaltet av Innovasjon Norge.

Gjennom Pilot-T finansierer Innovasjon Norge og Forskningsrådet prosjekter hvor flere aktører går sammen for å løse utfordringer innen transportsektoren. Med ordningen er det ønskelig å bygge opp et innovativt norsk næringsliv som kan være med i konkurransen om å levere fremtidens mobilitetsløsninger til transportsektoren nasjonalt og internasjonalt. Gjennom Pilot-T har Innovasjon Norge lansert et tilbud som fremmer både etterspørselsdrevet og bedriftsdrevet innovasjon. I 2018 ble hoveddelen av bevilgningen brukt på to prosjekter innen Innovasjonspartnerskap, mens en mindre del ble brukt på bedriftsprosjekter. For 2019 ble det

besluttet å ha en felles utlysning med Forskningsrådet for å få frem bedriftsprosjekter med kort vei til markedet. I 2020 ble bevilgningen brukt til både innovasjonspartnerskap og til bedriftsprosjekter.

### Hovedaktiviteter

For 2020 ble det bestemt at Pilot-T-midlene skulle brukes både til Innovasjonspartnerskap (1/3 av bevilgningen) og til bedriftsprosjekter (2/3 av bevilgningen).

*Bedriftsprosjekter:* For bedriftsprosjekter ble det i enighet med Forskningsrådet besluttet å ha felles mobilisering til Pilot-T, men at søkerne skulle søke enten hos Forskningsrådet eller hos Innovasjon Norge. Innovasjon Norge valgte å ha løpende søknadsfrist og saksbehandling, mens Forskningsrådet hadde en søknadsfrist og samlet behandling av sine søknader. Som tidligere år ble det besluttet å ha en relativt smal tematisk utlysning mot prosjekter som ligger i skjæringspunktet IKT/mobilitet. Dette fordi rene utslippsreducerende prosjekter kan finansieres gjennom andre tilbud hos Forskningsrådet og Innovasjon Norge, eller hos Enova.

2020 ble ikke som planlagt på grunn av pandemien. Utlysningen til Pilot-T ble annonsert 1. april 2020. Planene for mobilisering måtte endres, og i løpet av april og mai ble det sammen med Forskningsrådet avholdt fem webinarer i samarbeid med MobilityLab, SAMS-klyngen, Nordic Edge, IKT Norge og Fornybarklyngen. Til sammen deltok 210 stykker på disse webinarne.

På grunn av pandemien fikk Innovasjon Norge store ekstrabevilgninger som også kunne brukes innenfor Pilot-T sitt oppdrag. Det ble derfor besluttet å igangsette en markeds kampanje på grønn mobilitet gjennom sommeren 2020, med artikler og annonser på ti domener og på sosiale medier. Her fikk vi 3,7 millioner klikk, og nesten 40 000 klikk til vår landingsside på nett. Resultatet ble at 38 prosjekter innen smart og sikker mobilitet ble finansiert med til sammen 86 mill. kroner. Disse prosjektene ligger i skjæringspunktet IKT/mobilitet. Tre bedriftsprosjekter på til sammen 17,7 mill. kroner ble finansiert av Samferdselsdepartementet sin Pilot-T bevilgning.

*Innovasjonspartnerskap:* I første halvdel av 2020 ble det lyst ut 75 mill. kroner til innovasjonspartnerskap. Det kom inn 37 søknader og på grunn av stor interesse, gode prosjekter, og ekstraordinære bevilgninger i forbindelse med pandemien, ble det i denne runden brukt 25 mill. kroner ekstra for å finansiere flere prosjekter. Etter at markeds kampanjen på grønn mobilitet ble avsluttet, ble det høsten 2020 lansert en ny markeds kampanje rettet mot offentlig sektor. Kampanjen skulle nå enda bredere ut, og for å styrke lysten og viljen hos ledelse i offentlige virksomheter til å gå i gang med innovasjonssamarbeid med næringslivet. Ved bruk av ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 ble det lyst ut nye muligheter til offentlig-private samarbeid. Søknads- og evalueringsprosessen ble koordinert med Forskningsrådets prosess for før-kommersielle anskaffelser. I løpet av 2020 har Innovasjon Norge med midler fra Nærings- og fiskeridepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Samferdselsdepartementet, finansiert elleve nye Innovasjonspartnerskap på til sammen 129 mill.

kroner. Tre prosjekter på 10 mill. kroner ble finansiert av Samferdselsdepartementet sin Pilot-T bevilgning:

- Avinor - Løsninger som kan automatisere bagasjehåndtering mellom bagasjehall og fly: Tildelt 15 mill. kroner (6 mill. kroner fra Samferdselsdepartementet og 9 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementet)
- Kystverket - Øke sjøsikkerheten med portabel sensorteknologi tilpasset Kystverket og Lostjenestens behov. Tildelt 8,55 mill. kroner (2 mill. kroner fra Samferdselsdepartementet og 6,55 mill. kroner fra Nærings- og fiskeridepartementet)
- Troms og Finnmark fylkeskommune - Løsninger for å oppdage skred over vei, sikre umiddelbar stenging og varsling for å redusere risikoen for liv og helse: Tildelt 10,3 mill. kroner (2 mill. kroner fra Samferdselsdepartementet og 8,3 mill. kroner fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet)

I porteføljen er det nå totalt 23 pågående innovasjonspartnerskap. Syv prosjekter er innenfor samferdsel og mobilitet. To innovasjonspartnerskap er fullført. Ved årsskiftet var 77 offentlige prosjektdeltakere og følgeaktører involvert i prosjektene, og 28 leverandører, både store og små, var involvert i utviklingssamarbeidet. De tilsvarende tallene for de to tidligere årene er 46 offentlige aktører og 16 leverandører i 2019 og 37 offentlige aktører og syv leverandører i 2018.

### **Rapportering på mål- og resultatstyringsindikatorer**

Fra vi startet med Pilot-T i 2018 har vi sett en stadig økende interesse for finansiering av bedriftsprosjekter i skjæringspunktet IKT/mobilitet. Dette toppet seg i 2020 da vi finansierte 38 prosjekter med til sammen 86 mill. kroner.

Ved bruk av innovasjonspartnerskap er målet å koble og koordinere et bredere sett av aktører rundt krevende utfordringsbilder og bygge mer modne markeder for innovative gründere og vekstbedrifter.

I 2019/20 ble ordningen evaluert. De offentlige aktørene oppgav at de har økt samarbeidet med andre offentlige aktører på tvers av virksomhetsområder og at arbeidet med innovasjonspartnerskap har resultert i endring i innovasjonskulturen i egen organisasjon. De private aktørene sier at samarbeidet har bidratt til økt konkurransekraft og bedre forståelse for de offentlige kundenes behov.

Gjennom dialogaktiviteter i innovasjonspartnerskapene finner oppstartsselskaper ofte nye samarbeidspartnere, som fører til at de stiller sterkere i anbudskonkurransene. I omtrent halvparten (fire av ni) av de innovasjonspartnerskapene som har inngått kontrakter, er de valgte leverandørene oppstartsselskaper.

I 2020 har koronakrisen vist hvilken innovasjonskraft som ligger i samfunnsutfordringer når disse tas tak i på en effektiv måte. I 2021 vil Innovasjon Norge bygge videre på erfaringene som viser at



samarbeid mellom mange aktører på tvers av fagområder, bruk av flere typer virkemidler og felles dialogarenaer bidrar til å synliggjøre og spre både løsninger og gode samspillmodeller mellom offentlig og privat sektor.

### **Administrasjons- og gjennomføringskostnader og eventuelle avvik**

Pilot-T er en del av arbeidet med innovasjonspartnerskap som i 2020 har hatt et forbruk i administrasjonskostnader på 7,9 mill. kroner av et budsjett på 8,2 mill. kroner. Kostnadene er fordelt på Nærings- og fiskeridepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Samferdselsdepartementet, hvorav Samferdselsdepartementet har bidratt med en ramme på 2,5 mill. kroner. Timer utgjør hoveddelen av kostnadene. Typiske aktiviteter som er tilknyttet oppdraget er mobilisering av søkere, søknadsveiledning, saksbehandling, og oppfølging av vedtatte prosjekter.

Innovasjonspartnerskapene som er finansiert av Pilot-T-midler i 2018 og 2020 er blitt tett fulgt opp med rigging av prosjektene, prosessveiledning, tilført innovasjonskompetanse, mobilisering av bedrifter og annen bistand til å gjennomføre ulike aktiviteter.

## **11 Styring og kontroll**

### **11.1 Mål- og resultatstyring i Innovasjon Norge**

#### **11.1.1 Kort innføring i mål- og resultatstyring i Innovasjon Norge**

Innovasjon Norge har et mål- og resultatstyringssystem som er godt etablert. Det er fastsatte mål, og estimatene av mål- og resultatstyringsindikatorne brukes til å overvåke, lære og til å styre virksomheten. Innovasjon Norges mål er som følger:

- *Hovedmål:* Innovasjon Norge skal utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling, og utløse regionenes næringsmessige muligheter.
- *Delmål 1:* Flere gode gründere
- Delmål 2:* Flere vekstkraftige bedrifter
- Delmål 3:* Flere innovative næringsmiljøer

I 2013 ble et nytt mål- og resultatstyringssystem (MRS) for Innovasjon Norge fastsatt i tråd med Meld St. 22 (2011-2012) Verktøy for vekst – om Innovasjon Norge og SIVA. Etter noen års erfaringer med dette systemet har Innovasjon Norge i samarbeid med departementene foretatt mindre justeringer i mål- og resultatstyringsindikatorne, som omtalt i brev av 4. januar 2017 fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Tabell 11.1-1 Indikatorer som inngår i mål- og resultatstyringssystemet til Innovasjon Norge.

	Delmål 1: Flere gode gründere	Delmål 2: Flere vekstkraftige bedrifter	Delmål 3: Flere innovative næringsmiljøer
<b>Effekt-indikatorer</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Omsetningsvekst</li> <li>- Produktivitetsvekst</li> <li>- Vekst i verdiskaping</li> <li>- Overlevelsesrate</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Omsetningsvekst</li> <li>- Produktivitetsvekst</li> <li>- Vekst i verdiskaping</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Omsetningsvekst</li> <li>- Produktivitetsvekst</li> <li>- Vekst i verdiskaping</li> </ul>
<b>Resultat-indikatorer</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Utvikling i utløsningsgrad</li> <li>- Utvikling i Innovasjon Norges bidrag til kompetanse</li> <li>- Innovasjonshøyde i prosjektene</li> <li>- Risikovurdering i prosjektene</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Utvikling i utløsningsgrad</li> <li>- Utvikling i Innovasjon Norges bidrag til kompetanse</li> <li>- Innovasjonshøyde i prosjektene</li> <li>- Driftsrisiko i bedriftene</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Samarbeid innad i næringsmiljøet og med eksterne kunnskapsmiljøer</li> <li>- Mobilisere deltagere i næringsmiljøer</li> </ul>
<b>Støttende analyser</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vekst i sysselsetting</li> <li>- Vekst i lønnsomhet</li> <li>- Eventuelle dyptgående analyser</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vekst i sysselsetting</li> <li>- Vekst i lønnsomhet</li> <li>- Eventuelle dyptgående analyser</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vekst i sysselsetting</li> <li>- Vekst i lønnsomhet</li> <li>- Eventuelle dyptgående analyser</li> </ul>

Det skiller mellom effektindikatorer, resultatindikatorer og støttende analyser. Effektindikatorene sikter til virkninger på et overordnet nivå, mens resultatindikatorer er direkte virkninger på enkeltaktører. Indikatorer under støttende analyser brukes ikke direkte for å vurdere måloppnåelse, men gir utfyllende informasjon om resultater og effekter.

Målingen av de ulike indikatorene som inngår kommer fra ulike kilder:

- Effektmålinger utført av Samfunnsøkonomisk analyse (SØA)
- Kundeeffektundersøkelse (KEU) utarbeidet av Oxford Research
- Internt datagrunnlag fra saksbehandlingssystemet SOPP
- Årsrapportering og medlemstall fra klyngene, og registrering av antall deltagere i klyngeprosjekter og bedriftsnettverksprosjekter
- Spørreundersøkelse til bedriftsnettverksprosjekter
- Data fra virkemiddeldatabasen som ligger hos SSB

Analysene utført av SØA gir tallgrunnlag både for effektindikatorer og støttende analyser. SØA overtok oppdraget i 2018 etter Statistisk sentralbyrå (SSB), og SØA benytter samme metode som SSB. Metoden er beskrevet i rapport fra SSB 2015/35 Effect on firm performance of support from Innovation Norway<sup>38</sup>.

<sup>38</sup> [http://ssb.no/forskning/mikrookonomi/bedriftsatferd/\\_attachment/237374?\\_ts=14f4b02a260](http://ssb.no/forskning/mikrookonomi/bedriftsatferd/_attachment/237374?_ts=14f4b02a260)

Effektene estimeres ved å sammenlikne utviklingen hos kundene som har fått støtte av Innovasjon Norge med utviklingen i liknende foretak som ikke har fått støtte fra Innovasjon Norge. Dette er en veletablert metode for å beregne effekter av offentlig støtte. Sammenlikningsgrunnlaget eller kontrollgruppen for Innovasjon Norge-kundene velges ved å finne foretak som likner så mye som mulig på kundene med hensyn til størrelse, alder, næring og geografi. For en god del Innovasjon Norge-kunder er det ikke mulig å finne foretak som er like nok. Disse blir dermed ikke med i analysen. Innovasjon Norge forvalter en rekke virkemidler. Selv om det gis støtte til mange virksomheter hvert år, blir antall mottakere for de fleste virkemidler for lite til at det lar seg gjøre å danne et godt nok datagrunnlag for enkeltår. Analysen samler derfor flere årganger. Effekter er målt som forskjeller i gjennomsnittlig årlig vekstrate mellom Innovasjon Norge-kunder og kontrollgruppen i den første treårsperioden etter støtte fra Innovasjon Norge (årlig mervekst i forhold til kontrollgruppen). Beregningene er basert på regnskapstall for bedriftene fra 2003 til 2019.

Kundeeffektundersøkelsen (KEU) er en spørreundersøkelse rettet til kunder som har fått tjenester av Innovasjon Norge. De siste årene er det Oxford Research og Pöyry som har gjennomført undersøkelsene på vegne av Innovasjon Norge. Kundeeffektundersøkelsen har både en førundersøkelse og en etterundersøkelse av de samme kundene. Førundersøkelsen sendes ut fortløpende etter at kunden har mottatt tjenesten fra Innovasjon Norge, og dekker kundenes forventninger knyttet til nytten av tjenesten. Etterundersøkelsen sendes ut fire år etter dette, og dekker hvilken nytte kundene mener de faktisk har oppnådd. I oppdragsgiverrapporten bruker vi siste tilgjengelige førundersøkelse når vi omtaler utvikling i utløsningsgrad, som i kundeeffektundersøkelsen omtales som addisjonalitet. Når det gjelder indikatoren utvikling i Innovasjon Norges bidrag til kompetanse, bruker vi siste tilgjengelige etterundersøkelse.

Internt datagrunnlag fra saksbehandlingssystemet SOPP brukes for å angi resultatindikatorene innovasjonshøyde, driftsrisiko og prosjektrisiko. Det er den enkelte saksbehandler i Innovasjon Norge som gjør en kvalifisert vurdering av disse tre indikatorene når de behandler våre kunder.

De øvrige kildene er kun relevante for resultatindikatorer under delmål 3, og omtales nærmere i beskrivelsen av indikatorene.

I det følgende gjennomgås de ulike indikatorene, hvor det også angis kilden til indikatorene.

### **Omsetningsvekst**

Omsetningsvekst måles ved salgsinntekter. En indikasjon på at Innovasjon Norge lykkes med å bidra til målsettingen om flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer, er at Innovasjon Norges kunder har høyere vekst i salgsinntekter enn sammenliknbare foretak som ikke er kunder.

Kilde er beregninger foretatt av SØA.

**Produktivitetsvekst**

Produktivitet måles i analysene som verdiskaping per årsverk. En indikasjon på at Innovasjon Norges lykkes med sine målsettinger er at Innovasjon Norges kunder har høyere vekst i produktivitet enn sammenliknbare foretak som ikke er kunder.

Kilde er beregninger foretatt av SØA.

**Vekst i verdiskaping**

Verdiskaping måles i analysene som driftsresultat pluss lønnskostnader og av- og nedskrivninger. En indikasjon på at Innovasjon Norges lykkes med sine målsettinger er at Innovasjon Norges kunder har høyere vekst i verdiskaping enn sammenliknbare foretak som ikke er kunder.

Kilde er beregninger foretatt av SØA.

**Overlevelsesrate**

Forskjellen i overlevelsesrate måles fem år etter at Innovasjon Norges tjenester ble benyttet. En indikasjon på at Innovasjon Norge lykkes med målsetting om å bidra til flere gode gründere er at nyetablerte bedrifter som er kunder hos Innovasjon Norge overlever i større grad enn sammenliknbare bedrifter som ikke er kunder.

Kilde er beregninger foretatt av SØA.

**Utvikling i utløsningsgrad**

For å måle utløsningsgrad, bruker vi begrepet addisjonalitet som er en betegnelse for i hvilken grad Innovasjon Norge har vært utslagsgivende for gjennomføringen av et prosjekt. Vi skiller gjerne mellom lav, middels og høy addisjonalitet.

- *Lav addisjonalitet* vil si at prosjektet ville blitt gjennomført i samme skala og med samme tidsskjema uavhengig av støtten fra Innovasjon Norge.
- *Middels addisjonalitet* vil si at prosjektet ville bli gjennomført i samme skala, men på et senere tidspunkt eller i mindre skala, men på samme tidspunkt uten støtte fra Innovasjon Norge.
- *Høy addisjonalitet* vil si at prosjektet ville bli gjennomført i mindre skala og på et senere tidspunkt eller prosjektet ville ikke gjennomført i det hele tatt dersom prosjektet ikke hadde fått støtte fra Innovasjon Norge.

Kilde er førundersøkelsen i kundeeffektundersøkelsen fra Oxford Research.

**Utvikling i Innovasjon Norges bidrag til kompetanse**

Kundene blir spurt om prosjektet har bidratt til kompetanse på en rekke områder. Verdien som rapporteres her er gjennomsnittsverdi for alle kompetanseområdene. Kundene blir spurt om i hvilken grad prosjektet har ført til økt kompetanse om produktutvikling, prosessutvikling, markedsutvikling, strategi, organisasjon og ledelse, bruk av avansert teknologi, opparbeiding av bedre nettverk, internasjonale markeder og eksport.

Kilde er etterundersøkelsen i kundeeffektundersøkelsen fra Oxford Research.

### Innovasjonshøyde i prosjektene

Innovasjonshøyde og innovasjonsnivå er begreper som brukes synonymt. Innovasjonshøyde anslås av kundeansvarlig og dokumenteres for hvert kundeprosjekt i Innovasjon Norges saksbehandlingssystem. Tallene viser til rapporteringsåret. Nivåene for Innovasjonshøyde er definert som følger:

- *Innovasjon på bedriftsnivå* omfatter prosjekter i nye eller eksisterende bedrifter som ikke representerer noe nytt enten i form av nye produkter, tjenester, produksjonsprosesser eller organisasjonsformer annet enn for den aktuelle bedrift.
- *Innovasjon på regionalt nivå* omfatter prosjekter i nye eller eksisterende bedrifter som tar sikte på produksjon av produkter og tjenester eller bruk av produksjonsprosesser og organisasjonsformer som tidligere ikke er produsert eller benyttet i andre bedrifter i regionen. Formålet skal primært benyttes første gang slike introduseres i regionen, men kan også omfatte prosjekter som styrker regionalt prioriterte innovasjonsmiljø.
- *Innovasjon på nasjonalt nivå* omfatter prosjekter i nye eller eksisterende bedrifter som tar sikte på å utvikle og introdusere produkter og tjenester som er nye på det nasjonale marked og prosjekter som omfatter utvikling og bruk av nye produksjonsprosesser eller organisasjonsformer som ikke er introdusert på nasjonalt nivå. Det omfatter også introduksjon av tidligere eksporterte produkter og tjenester på nye markeder utenlands.
- *Innovasjon på internasjonalt nivå* omfatter prosjekt i nye eller eksisterende bedrifter som tar sikte på å utvikle og introdusere produkter og tjenester som er nye på et internasjonalt marked. Videre omfatter formålet prosjekter som fører til nye produksjonsprosesser og organisasjonsformer som ikke er kjent internasjonalt.
- *Ikke relevant* omfatter prosjekter som ikke er innovasjonsprosjekter.

Kilde er SOPP (saksbehandlingssystem).

### Risikovurdering i prosjektene

Prosjektrisiko er en vurdering av hver enkelt finansieringssak som gjøres av kunderådgiveren under saksbehandling. Prosjektrisiko vurderes på en skala fra 1: svært liten risiko i prosjektet til 6: ekstrem høy risiko i prosjektet. I denne rapporteringen er skalaen delt inn i tre. Liten risiko, normal høy risiko og særlig høy risiko. Særlig høy risiko gis til prosjekter hvor det er høy risiko i prosjektet og hvor det er i høy grad er usikkert om prosjektet oppnår den inntjening som er lagt til grunn for beslutning.

Kilde er SOPP (saksbehandlingssystem).

### Driftsrisiko i bedriftene

Driftsrisiko beregnes ut fra bedriftenes regnskaper og brukes som en del av vurderingen av gjennomføringsevnen til bedriften. Driftsrisiko deles inn i fire klasser fra A til D. I figurene i rapporten vises risikoklasse A og B som lav risiko og C og D som høy risiko. Nye tilsagn om lån og tilskudd skal i tråd med våre retningslinjer ikke gis til bedrifter i klasse D, da dette innebærer at det er mer enn 50 prosent sannsynlighet for at bedriften ikke vil overleve.

Kilde er SOPP (saksbehandlingssystem).

#### **Samarbeid innad i næringsmiljøet og med eksterne kunnskapsmiljøer**

Indikatorene måles gjennom registreringer av antall deltakere både i klyngeprosjektene og bedriftsnettverksprosjektene. I bedriftsnettverksprosjektene sendes det ut en spørreundersøkelse til deltagerbedriftene. For å måle samarbeidsindikatoren i klyngeprogrammet vil vi bruke SSBs virkemiddeldatabase som inneholder informasjon om prosjektsamarbeid. For at det skal være et attraktivt og innovativt næringsmiljø bør det også være samarbeid mellom deltakerne i næringsmiljøet, og mellom disse deltakerne og eksterne kunnskapsmiljøer. Dette kan være et uttrykk for kvaliteten på næringsmiljøet.

Kilde er registrering av antall deltagere i prosjektene, spørreundersøkelse til bedriftsnettverksprosjekter, samt data fra virkemiddeldatabasen som SSB administrerer.

#### **Mobilisere deltakere til næringsmiljøer**

Resultatindikatoren mobilisere deltakere til næringsmiljøer, er målt gjennom utviklingen i antall aktive deltakere i miljøene og utvikling i antall nye bedrifter som etableres i næringsmiljøene. Om et næringsmiljø vokser kan være en indikator på om miljøet fremstår som innovativt og attraktivt for nye bedrifter.

Kilde er årsrapportering og medlemstall fra klyngene.

#### **Vekst i sysselsetting**

Denne indikatoren måles ved årsverk, og er med på å supplere effektindikatorene. En indikasjon på at Innovasjon Norges lykkes med sine målsettinger er at Innovasjon Norges kunder har høyere vekst i årsverk enn sammenliknbare foretak som ikke er kunder.

Kilde er beregninger foretatt av SØA.

#### **Vekst i lønnsomhet**

Denne indikatoren er målt med kapitalrentabilitet, og er med på å supplere effektindikatorene. En indikasjon på at Innovasjon Norges lykkes med sine målsettinger er at Innovasjon Norges kunder har høyere vekst i kapitalrentabilitet enn sammenliknbare foretak som ikke er kunder.

Kilde er beregninger foretatt av SØA.

#### **Eventuelle dyptgående analyser**

Mål- og resultatstyringssystemet åpner for at man tar inn supplerende analyser, som kan styrke kunnskapsgrunnlaget.

### **11.1.2 Oversikt over gjennomførte evalueringer siste året**

Evalueringsvirksomheten viser en aktivitet med omtrent ti evalueringer pågående i 2020. Det er flere før- og følgeevalueringer, og flere evalueringer/utredninger igangsatt for å rigge gode mål- og

resultatstyringsystemer og indikatorer tidlig i oppstarten av en aktivitet. I tillegg har Innovasjon Norge flere rammeavtaler. Mindre avtaler er knyttet til midtveis- eller sluttevaluering av klyngeaktiviteter og regionale omstillingsområder. En større kunnskapsutviklingsrammeavtale er i 2020 etablert med SINTEF.

Evalueringsvirksomheten har blitt noe påvirket av pandemien. Det utenlandske feltarbeid ikke har kunnet bli gjennomført i 2020 (gjelder HIP og China2020). Tilbakemeldinger på spørreundersøkelser har imidlertid vært god i 2020. Innovasjon Norge har i 2020 også gjennomført en kartlegging av pandemiens konsekvenser for internasjonal forretningsreisevirksomhet.

Innovasjon Norge har i 2020 laget utkast til ny evalueringsstrategi for 2020-2024.

Under vises en oversikt over gjennomførte og igangsatte evalueringer i 2020.

### Ferdige evalueringer i 2020

- *Resultatrapportering bedriftsstøtte for næringsutvikling i utviklingsland*. Ferdigstilt februar 2020. BDO.
- *Resultater for Innovasjon Norges internasjonale tjenester*. Ferdigstilt april 2020. Ideas2evidence.
- *Regional omstilling*. Utsjekk av avsluttede omstillingsområder gjennomføres løpende. Ringeriksregionen, Lærdal, Måsøy, Nordkapp og Gratangen gjennomført i 2019-2020. Tinn, Bindal og Rollag står for tur i 2021-22. Oxford Research AS.
- *Kundeeffektundersøkelser (KEU)*. Årlig effektmålings-survey. Oxford Research AS. Førundersøkelse av 2019-årgangen (kom i mars/april 2020) og etterundersøkelse av 2016-årgangen (kom i september 2020).
- *Underveisevaluering av digitalt kompetanseløft -klyngene som omstillingsmotor*. SØA – Samfunnsøkonomisk analyse. Ferdigstilt oktober 2020.
- *Evaluering av Pilot-E*. Merverdi av organisatorisk samarbeidet og resultater og effekter. Samarbeidsprosjekt mellom Innovasjon Norge, NFR og Enova. Menon Economics AS. Ferdigstilt desember 2020.
- *Internasjonale forretningsreiser. Konsekvenser av Covid-19*. Opinion. Ferdigstilt desember 2020.

### Igangsatte og pågående evalueringer i 2020 – ferdig i 2021 eller senere

- *Kundeeffektundersøkelser (KEU)*. Årlig effektmålings-survey. Oxford Research AS. Førundersøkelse av 2020-årgangen (ferdigstilt februar/mars 2021). Førundersøkelsen av 2021-årgangen igangsettes i mars 2021 og ferdigstilles februar/mars 2022. Etterundersøkelse av 2017-årgangen (kommer sensommeren 2021). Siste KEU'er etter gammelt opplegg fra 1994-2021.
- *Metaevaluering/Bred kunnskapsbygging på overordnede tema - kunnskapsutvikling for Innovasjon Norge*. Igangsatt 1. kvartal 2020. Rammeavtale med SINTEF over fire år 2020-2024. Berører tema som eksport, grønn omstilling, digitalisering med videre.

- *Bedriftsnettverk*. MRS-utvikling: Metodeutvikling for økonomisk effektmåling. Pilotsurvey etter ny mal i 2021. Ferdigstilles 1. kvartal 2021. Menon Economics AS.
- *Humanitært innovasjonsprogram (HIP - Humanitarian Innovation Program)*. Før- og følgeevaluering. Ferdigstillelsen er grunnet pandemien utsatt fra 1. juni 2020 til 1. juni 2021. Oxford Research AS.
- *Klyngesluttevalueringer*. Rammeavtale. Menon Economics. Gjennomført evalueringer i 2020 på NCE Tourism, NCE Smart Energy og Norway Health Tech. Oppstart i 2021 på NCE Media (Vestland) og Tequity Cluster (Trondheim). Rammeavtale. Menon Economics AS.
- *Følgeevaluering av verdiskapingsprogrammet China 2022 – en global posisjonering overfor China*. Ferdigstilles 1. juni 2021. Menon Economics AS.
- *Kunnskapsgrunnlag for prioritering av omdømmetiltak under Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping*. Oxford Research AS. Ferdigstilles 1. halvår 2021.

## 11.2 Effektiv drift

Styret i Innovasjon Norge følger selskapets drift løpende gjennom året med fokus på måloppnåelse, effektiv drift og ansvarlig forvaltning av fellesskapets midler.

Innovasjon Norge følger opp og dokumenterer selskapets effektivitet på to områder:

- *Formålseffektivitet*; Innovasjon Norge når sine mål først og fremst gjennom å levere på oppdrag og mål som selskapet til enhver tid har. Derfor er det primære målet å sikre at selskapet er formålseffektivt, som måles innenfor rammen av oppdragsgiveres forventninger og selskapets strategi:
  - Utløse økte investeringer i næringslivet, herunder stimulere privat innsats og kapital
  - Det skal skje noe som ellers ikke ville ha skjedd (addisjonalitet)
  - Gi tydelige effekter på verdiskaping, salgsinntekter og produktivitet
- *Kostnadseffektivitet*; herunder at kostnadene ved å levere effektene ikke er større enn nødvendig.
  - Gitt formålseffektivitet (ovenfor) skal Innovasjon Norge være mest mulig kostnadseffektiv ved at forholdet mellom levert kroneverdi og kostnadene ved å levere (det vil si utviklingen i kostnadsandel) skal være rimelig og forklarlig. Populært sagt skal det «ikke koste en krone mer enn nødvendig»

Innovasjon Norge leverte i 2020 tjenester for 13,3 mrd. kroner til næringslivet. Aldri tidligere har Innovasjon Norge levert så mye. Den tidligere toppnoteringen fra 2017 var på 7,3 mrd. kroner og leveransene for 2020 er over 80 prosent høyere enn tidligere toppnotering. Selskapets driftskostnader reduseres med 141 mill. kroner (9 prosent) fra 2019. Samlet gir dette en bedre kostnadseffektivitet enn noe tidligere år.



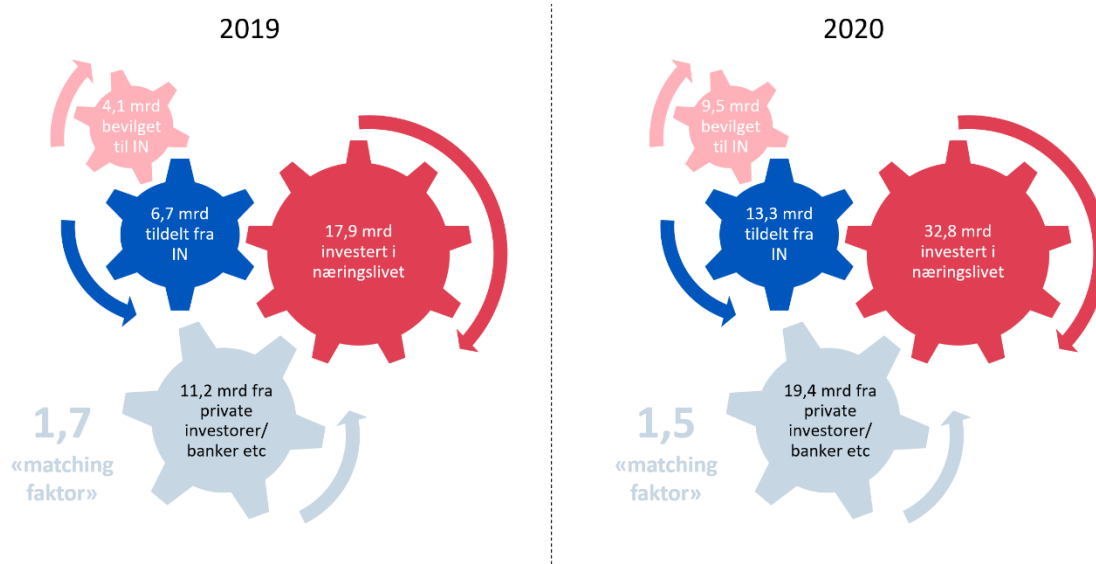
### 11.2.1 Formålseffektivitet

Oppdragsgiverrapporten 2020 og årsrapporten 2020 har omfattende dokumentasjon på de effekter, resultater og aktiviteter som leveres.

Den samlede bevilgningen til Innovasjon Norge i 2020 var 9,5 mrd. kroner, en stor økning fra 4,1 mrd. kroner i 2019. I tillegg til de årlige bevilgningene bidro utlån- og tilskuddsvirksomheten til en samlet innsats i form av tilskudd og lån til næringslivet fra Innovasjon Norge på i alt 13,3 mrd. kroner i 2020, sammenlignet med 6,7 mrd. kroner i 2019. Når private investorer og andre går inn med kapital og egeninnsats i tillegg, viser Innovasjon Norges anslag at 32,8 mrd. kroner går til investeringer i næringslivet. Dette er en økning sammenlignet med 2019, da tilsvarende tall var 17,9 mrd. kroner. Totalt blir faktoren som kombineres med en krone fra Innovasjon Norge på 1,5, en reduksjon fra 1,7 i 2019.

Forholdstallet 1,5 fremkommer primært fra finansieringsplanene til enkeltprosjekter. Prosessen er slik at for det enkelte lånetilsagn/tilskudd så må kunden inkludere en finansieringsplan, og det er summen av disse enkeltstående finansieringsplanene som utgjør hva vi omtaler som 19,4 mrd. kroner fra andre for 2020. Videre er summen av Innovasjon Norges bidrag og bidraget fra andre, det vi kaller investeringer i næringslivet. Dette er tilsvarende beregninger som tidligere år.

Figur 11.2:1 Illustrasjon på kapital fra Innovasjon Norge og andre.



Ser man nærmere på hvorfor faktoren av kapital som kombineres med Innovasjon Norges tildelinger reduseres fra 1,7 i 2019 til 1,5 i 2020, så har dette ulike årsaker, men var forventet utvikling i et år rammet av en pandemi. Den samlede bevilgningen til Innovasjon Norge økte betydelig for å stimulere til at innovasjonsaktiviteten ble opprettholdt til tross for resultatsvikt og likviditetsutfordringer i bedriftene. Midlene ble således innrettet for å besørge at gode innovasjonsprosjekter kunne videreføres, og for å legge til rette for nye utviklingsprosjekter og

fremtidig lønnsom næringsutvikling. For å lykkes med dette har det vært påkrevd betydelig bidrag fra det offentlige.

Innovasjon Norge erfarte tidlig at pandemien resulterte i betydelig usikkerhet og likviditetsmessige utfordringer for bedriftene. Vesentlig var også påvirkningen på investorers evne og vilje til å investere i prosjekter og bedrifter forbundet med usikkerhet og høy risiko. Redusert investeringskapasitet og økende risikoaversjon har vært en medvirkende årsak til nedgang i forholdstallet. Innovasjon Norge har krav om at tilskudd og lån er å anse balansert sett opp mot hva som er rimelig å forvente av bidrag fra bedriften og dens eiere, investorer og andre finansieringskilder. I utmålingen av støtte skal det ikke gis mer enn hva som er nødvendig for at prosjekter realiseres. Dette er forhold som vurderes i lys av den økonomiske situasjonen, og dermed også oftere har sett behov for tyngre offentlige bidrag enn i en normalsituasjon.

For å effektivt kunne stimulere til innovasjonsaktiviteter foretok Innovasjon Norge også flere justeringer i sitt tilbud og finansielle policy som har påvirkning på forholdstallet. Hensikten med midlertidige endringer var å benytte handlingsrommet og tilpasse policy og finansielle virkemidler slik at Innovasjon Norge på best mulig måte, innenfor gjeldende mandat, kunne redusere konsekvensene av krisen for bedriftene og påvirkningen på innovasjonsevnen.

Det mest vesentlige var at Innovasjon Norge, i tråd med føringer og signaler fra oppdragsgiver, anvendte handlingsrommet i Det alminnelige gruppeunntaksregelverket (GBER) for å yte økt støtteintensitet. Åpningen for bruk av maksimalsatser hadde sin bakgrunn i behov for økt risikopremie og redusert tilgang til likviditet i markedet. Dette ble gjort både i tilknytning til enkeltsaker og i tilknytning til endringer på standardiserte ordninger. Eksempelvis ble det åpnet for å anvende maksimalsatser i regelverket til enkeltstående prosjekter, og man utvidet også antallet artikler i regelverket som det kan ytes støtte under. Det ble også foretatt endringer i standardiserte enkeltordninger som etablerertilskudd og oppstartlån hvor støtteintensiteten i ordningene ble økt betydelig. Videre økte Innovasjon Norge engasjementsgrensen for risikolån og reduserte krav til betryggende sikkerhet. Dette gjorde det mulig for Innovasjon Norge å støtte langt flere bedrifter enn normalt, men da ofte også med en høyere finansieringsandel enn i et normalår.

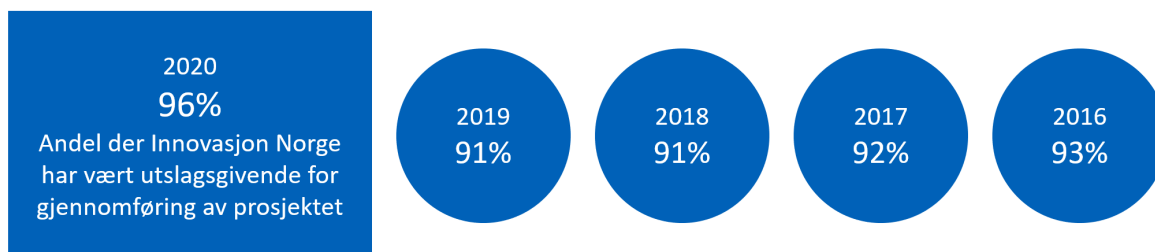
Som beskrevet i kap. 11.1.1 Kort innføring i mål- og resultatstyring i Innovasjon Norge bruker vi i oppdragsgiverrapporten siste tilgjengelige førundersøkelse fra kundeeffektundersøkelsen når vi omtaler utvikling i utløsningsgrad, som i undersøkelsen omtales som addisjonalitet. I førundersøkelsen fra 2020 svarer 96 prosent<sup>39</sup> at Innovasjon Norges bidrag har vært utslagsgivende for deres prosjekt. Addisjonaliteten for 2020 er høyere enn den har vært de siste

---

<sup>39</sup> Oxford Research AS Kundeeffektundersøkelsen - førundersøkelsen 2020. Innovasjon Norge har kun fått tallgrunnlaget fra førundersøkelsen 2020 fra Oxford Research på tidspunktet av leveranse av oppdragsgiverrapport 2020. Vi tar derfor forbehold om at det kan komme mindre justeringer i tallgrunnlaget før endelig rapport fra Oxford foreligger. Prosentsetningen som oppgis er uten de som har svart «vet ikke».

årene. Det er vanskelig å være sikker på årsaken til dette, men det er grunn til å tro at Innovasjon Norge har spilt en viktigere rolle i 2020 enn tidligere grunnet koronakrisen.

Figur 11.2:2 Illustrasjon på addisjonaliteten



Kunder som Innovasjon Norge har støttet viser en årlig gjennomsnittlig mervekst på alle effektindikatorer; 10,3 prosentpoeng i salgsinntekter, 8,7 prosentpoeng i verdiskaping og 4 prosentpoeng i produktivitet. Det er Samfunnsøkonomisk analyse som har gjort estimatene på vegne av Innovasjon Norge. Tallene viser årlig gjennomsnittlig mervekst sammenliknet med en kontrollgruppe med liknende bedrifter. De nye og oppdaterte estimatene bekrefter og styrker det positive bildet som er med på å beskrive selskapets formålseffektivitet. Det vises ellers til øvrig omtale under kap. 2 Innovasjon Norges bidrag til måloppnåelse.

### 11.2.2 Kostnadseffektivitet

Kostnadseffektivitet i Innovasjon Norge er definert som forholdet mellom hva vi leverer i kroner og selskapets samlede kostnader.

Selskapets drift følges løpende gjennom året med vekt på måloppnåelse, effektiv drift og ansvarlig forvaltning av fellesskapets midler. Selskapets kostnadsutvikling er krevende å lese ut av årsregnskapet fordi kostnadene omfatter både leveranse kostnader, kunderettede aktiviteter og prosjekter. Det utarbeides driftsindikatorer som gir informasjon om utviklingen i selskapets kostnadseffektivitet som gir styret og ledelsen grunnlag for å diskutere utviklingen.

Innovasjon Norge har i 2020 valgt å følge opp utviklingen på:

- Selskapsnivå (totale driftskostnader i prosent av samlede leveranser)
- Låneordningene i Innovasjon Norge, herunder sammenligning med norske banker
- De største tilskuddsordningene. I oppdragsgiver rapporten finner en dette under følgende avsnitt:
  - Kap. 3.4 Kap. 2421, post 50 Innovasjon - prosjekter, fond (Nærings- og fiskeridepartementet)
  - Kap. 3.8 Kap. 2421, post 72 Innovasjonskontrakter (Nærings- og fiskeridepartementet)

- Kap. 3.11 Kap. 2421, post 76 Miljøteknologi (MILTEK) (Nærings- og fiskeridepartementet)
- Kap. 4.2 Kap. 553, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling (Kommunal- og moderniseringsdepartementet)
- Kap. 5.4 Kap. 1150, post 50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket (Landbruks- og matdepartementet)
- Kap. 5.5 Kap. 1150, post 50 Midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket (Landbruks- og matdepartementet)
- Kap. 5.6 Kap. 1150, post 50 Utviklingsprogrammet - landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping (Landbrukets utviklingsfond (LUF)) (Landbruks- og matdepartementet)
- Kostnadseffektivitet knyttet til rådgivning, kompetansetjenester og annen profilering.

Generelt er kostnadsandelen størst på små ordninger, ordninger med særskilte kriterier eller prosesser, samt nye ordninger. Innovasjon Norge har derfor valgt å vurdere kostnadseffektivitet for de største ordningene og de som har løpt over flere år.

Innovasjon Norge vurderer utviklingen mellom årene i egen virksomhet over tid. Låneordningene våre sammenligner vi også med norske banker. Beregning av kostnadseffektivitet med hensyn til våre rådgivnings-, kompetanse-, nettverks- og profileringstjenester er metodisk krevende. For vår virksomhet er det derfor et pågående arbeid med mål om å etablere en entydig metode og et sett av konsistente indikatorer for utregning av denne type kostnadsberegninger. Dette utviklingsarbeidet er ikke ferdig, men gjennomføres parallelt med innføring og bruk av ny datateknologi i hele selskapet.

Tabell 11.2-1 Kostnadseffektivitetsvurderinger for 2020 dekker følgende andeler av samlede leveranser

		Totalt mrd. kroner	Andel vurdert	Ikke inkludert p.t.
<b>NFD</b>	Lån	5,243	100 %	
	Tilskudd	4,983	92 %	Hovedsakelig klyngeprogrammet, biøkonomiordningen og gründerplanen
	Rådgivning, kompetanse, nettverk og profilering	0,455	63 %	Reiselivsprofilering ++
<b>KMD/FK</b>	Lån	0,311	100 %	
	Tilskudd	0,867	71 %	Klyngeprogrammet, Bedriftsnettverk, diverse
<b>LMD</b>	Lån	0,026	100 %	Små ordninger
	Tilskudd	0,903	94 %	Noen små ordninger
<b>Øvrig</b>		0,542	-	Små og/eller nye ordninger, samt EØS.
<b>Totalt</b>		<b>13,330</b>	<b>89 %</b>	

### Totale driftskostnader i prosent av samlede leveranser

Kostnadseffektivitet i Innovasjon Norge er forholdet mellom hva vi leverer (kroner) og kostnadene ved å levere. Innovasjon Norge har fastsatt et internt mål om at utviklingen i selskapets samlede kostnadseffektivitet skal over en fireårs periode oppfylle de krav til effektivisering som staten selv setter i de årlige statsbudsjetter.

Selskapets kostnadseffektivitet må sees i sammenheng med oppnådde effekter i norsk næringsliv (formålseffektivitet). Målet er ikke isolert sett å ha lav kostnadsandel, men en riktig kostnadsandel gitt de målgrupper, prioriteringer og virkemiddel som er nødvendige for å oppnå størst formålseffekt. Innovasjon Norge er innforstått med at selskapet, med sitt brede mandat, desentrale organisering, internasjonale tilstedeværelse og brede tjenestespekter, vil ha kostnadselementer som øvrige virkemiddelaktører ikke har.

Innovasjon Norge har i 2020 – med regjeringens koronatiltak – fått en dobling i sine samlede leveranserammer. Ved utgangen av 2020 er samlede leveranser 13,3 mrd. kroner, noe som er nær dobbelt så mye som 2019. Samtidig er samlede kostnader ved årsslutt 1,4 mrd. kroner. Kostnadseffektiviteten i Innovasjon Norge – beregnet som forholdet mellom hva vi leverer (kroner) og kostnadene ved å levere – viser derfor en kraftig forbedring sammenlignet med et normalår som 2019. Det er derfor ikke mulig å sammenligne kostnadsprosenten for 2020 med tidligere år. Ser man på andel kostnader per levert krone rullerende de siste fire årene går prosenten fra 20,6 til 16,8. Dette er altså langt bedre enn hva selskapet har fastsatt som sin egen målsetting.

Det vises til tabellene under kap. 11.3 Administrasjons- og gjennomføringskostnader for mer detaljer på leveranser og kostnadsutvikling for den enkelte virkemiddel/tjeneste.

Tabell 11.2-2 Effektivitetsendring. Beløp i mill. kroner.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Samlede leveranser til kunden	5 900	6 100	6 125	6 714	7 269	7 188	6 745	13 330
Samlede kostnader	1 467	1 425	1 387	1 378	1 374	1 459	1 550	1 409
<b>Andel kostnader per levert krone</b>	<b>24,9%</b>	<b>23,4%</b>	<b>22,6%</b>	<b>20,5%</b>	<b>18,9%</b>	<b>20,3%</b>	<b>23,0%</b>	<b>10,6%</b>
<b>Andel kostnader pr levert krone rullerende siste fire år<sup>40</sup></b>				<b>22,8%</b>	<b>21,2%</b>	<b>20,5%</b>	<b>20,6%</b>	<b>16,8%</b>
<b>Endring i prosent poeng år for år</b>					<b>-1,5</b>	<b>-0,7</b>	<b>+0,1</b>	<b>-3,9</b>

<sup>40</sup> Denne er regnet rullerende ved å benytte «samlede leveranser til kunde» over fire år delt på «samlede kostnader» over fire år.

### Utviklingen i selskapets kostnadseffektivitet i kommende år 2021–2024

Utviklingen i selskapets kostnadseffektivitet i 2021 vil naturligvis reduseres relativt til 2020 siden tilsvarende størrelse på krisepakker ikke er forventet i 2021. Det er langt mer krevende å predikere hvordan kostnadseffektivitet vil utvikle seg relativt til 2019. Følgende momenter kan spille en rolle for utviklingen i kostnadseffektiviteten de kommende årene:

- *Koronapandemiens videre effekt på norsk næringsliv i 2021 og årene fremover*  
Koronapandemien vil i stor grad påvirke kostnadseffektivitet til Innovasjon Norge. Både gjennom størrelsen på eventuelle krisepakker og innretningene på disse (lån/tilskudd versus rådgivning/sparring) samt mulighetene for Innovasjon Norge til å levere på rådgivning- og sparringtjenestene sine som igjen vil påvirke kostnadsnivået til Innovasjon Norge.
- *Regjeringens virkemiddelgjennomgang*  
Kostnadseffektivitet og organisasjonsendringer er temaer som tas opp i regjeringens gjennomgang av det næringsrettede virkemiddelapparatet. Dette vil påvirke selskapets arbeid med kostnadseffektivitet.
- *Budsjett 2021*  
Kostnadsnivået er forventet noe høyere enn i 2019 (og naturligvis 2020) og er fremdeles drevet av digitaliseringsløpet, og noe økte kostnader knyttet til antall årsverk. Om man offensivt ser for seg at leveransene tilsvarer et gjennomsnitt av de fire siste årene, gir dette en kostnadseffektivitet på 18,5 prosent hvilket i en historisk sammenheng ville vært veldig bra.
- *Øke digitale ressurser fra om lag 10 prosent til 25 prosent i 2025*  
Innovasjon Norge har et ambisiøst digitaliseringsløp de neste årene. Isolert sett driver dette kostnader frem til man realiserer gevinster. Målet er å digitalisere ulike deler av organisasjonen for å forenkle kundenes tilgang til det offentlige tjenestetilbudet, noe som vil gi effektivitetsgevinster i årene fremover.

### 11.2.3 Effektiviteten i driften av de ulike ordningene

#### Låneordningene i Innovasjon Norge

Netto rentemargin for låneordningene ble 2 mill. kroner lavere i 2020 enn i 2019 (435 mill. kroner, mot 437 mill. kroner i 2019). Samlet resultat før tap på alle låneordningene ble likevel bedre i 2020 (213 mill. kroner, mot 183 i 2019). Et bedret resultat før tap skyldes i all hovedsak mindre belastning av direkte prosjektkostnader på låneordningene og lavrisikolån spesielt, enn i 2019.

Lavrisikolån hadde et resultat etter tap på 91 mill. kroner (90 i 2019). Tapene på ordningen økte fra 44 mill. kroner i 2019 til 91 mill. kroner i 2020. 2020-resultat før tap for risikolåneordningene

var 40 mill. kroner (49 i 2019), mens samlede tap på utlån for risikolån var 84 mill. kroner (157 i 2019).

### Om kostnadseffektiviteten i Innovasjon Norge

Kostnadseffektiviteten knyttet til låneordningene i Innovasjon Norge i 2020 må vurderes blant annet i forhold til:

- at brutto utlånsvolum er 1,3 mrd. kroner høyere i 2020 enn i 2019
- at omfanget av nye tilsagn er høyere i 2020 sammenlignet med året før
- at økningen i timeforbruk skyldes økt aktivitetsnivå som følge av økte utlånsrammer
- at økte utlånsrammer og aktivitet som følge av covid-19 også medførte bruk av til dels store ressurser på backoffice-aktiviteter, endring av finansieringspolicy med mer

Med hensyn til kostnadsnivået for lånevirksomheten kan bildet for 2020 oppsummeres slik:

- Timeforbruket har økt fra 148 000 til 154 000 timer, og timeprisen knyttet til utlånsvirksomheten er økt fra 1 219 kroner til 1 275 kroner. Dette medfører en samlet økning i timekostnader for låneordningene fra 181 mill. kroner i 2019 til 196 mill. kroner i 2020. Dette reflekterer i all hovedsak et høyere aktivitetsnivå.
- Direkte prosjektkostnader i lånevirksomheten har fra 2019 til 2020 blitt redusert fra 68 til 23 mill. kroner. Det alt vesentlige av denne kostnadsreduksjonen skyldes at det i 2019. Foretatt en ekstraordinær belastning av 50 mill. kroner for digitaliseringsprosjektet InChange<sup>41</sup>.
- Sum driftskostnader for låneordningene beløper seg dermed i 2020 til om lag 219 mill. kroner mot 249 mill. kroner i 2019. Sum driftskostnader for lånevirksomheten målt mot gjennomsnittlig brutto utlånsvolum ble da 1,16 prosent (1,37 prosent i 2019).

Det samlede bildet av det foranstående og de etterfølgende ulike måter å beregne kostnadseffektiviteten på viser at lånevirksomheten fremstår som mer effektiv i 2020 i forhold til 2019, og spesielt gjelder dette risikolåneordningene hvor utlånsvolumet både i kroner og antall saker økte betydelig.

### Ulike beregningsmetoder for kostnadseffektivitetsvurderingene

Nøkkeltallene for vurderingen av kostnadseffektiviteten for låneordningene i Innovasjon Norge er:

---

<sup>41</sup> InChange-prosjektet hadde en totalfinansiering på 180 mill. kroner og ble avsluttet i 2019. Det var gjenstående finansiering ved årsslutt 2019 på cirka 32 mill. kroner som vil påløpe i 2020 og 2021. Prosjektet har løpt fra 2016 til 2019. Innovasjon Norge har gått over til å organisere utviklingsprosjektene knytte til digitalisering i ulike team og ressurser som samlet prioriteres av et Strategic Review Board (SRB) løpende gjennom året.

Tabell 11.2-3 Driftskostnader i prosent av netto renteinntekter (kostnadsgrad)

Netto renteinntekter	2016	2017	2018	2019	2020
Lavrisiko	33 %	25 %	30 %	52 % <sup>42</sup>	32 %
Risiko	62 %	68 %	65 %	70 %	80 %

Dette er et godt nøkkeltall for å fortelle om inntjening etter dekning av driftskostnader. Indikatoren benyttes som en hovedindikator i bankene, men egner seg ikke spesielt godt alene for Innovasjon Norge, ettersom egen inntjening ikke er primærfokus.

Tabell 11.2-4 Driftskostnader i prosent av brutto lånevolum

Brutto utlån	2016	2017	2018	2019	2020
Lavrisiko	0,64 %	0,53 %	0,58 %	1,03 % <sup>43</sup>	0,61 %
Risiko	2,37 %	2,49 %	2,35 %	2,41 %	1,76 %

Dette nøkkeltallet er også noenlunde i samsvar med nøkkeltall som blir brukt av banker, som riktignok beregner prosenten av samlet forvaltningskapital.

Tabell 11.2-5 Driftskostnader i prosent av nye tilsagn.

	Lavrisikolån	Risikolån distriktsrettede	Innovasjonslån
Driftskostnader i prosent av nye tilsagn (kroner)			
2017	3,0 %	5,8 %	5,1 %
2018	3,4 %	8,3 %	6,5 %
2019	7,1 % <sup>44</sup>	9,7 %	9,2 %
2020	3,4 %	11,5 %	4,2 %
Tilsagn mill. kroner			
2017	2 498	550	929
2018	2 500	372	899
2019	2 014	310	826
2020	2 493	311	2 336

<sup>42</sup> Merk at dette inkluderer en ekstra belastning på cirka 50 mill. kroner for 2019 knyttet til InChange. Justert for dette ville tallet vært 34 prosent.

<sup>43</sup> Merk at dette inkluderer en ekstra belastning på cirka 50 mill. kroner for 2019 knyttet til InChange. Justert for dette ville tallet vært 0,67 prosent.

<sup>44</sup> 2019: Merk at dette inkluderer en ekstra belastning på cirka 50 mill. kroner for 2019 knyttet til InChange. Justert for dette ville tallet vært 4,6 prosent.



	Lavrisikolån	Risikolån distriktsrettede	Innovasjonslån
Antall nye tilsagn			
2017	458	169	313
2018	408	110	291
2019	378	106	309
2020	351	116	753

Kostnadspådraget på lånevirkksomheten i Innovasjon Norge knytter seg mye til aktivitetsomfanget på nye tilsagn. Denne indikatoren er derfor en viktig indikator sett opp mot kostnadsandel i de to øvrige indikatorene.

### Rådgivning, kompetansetjenester og annen profilering

Innovasjon Norge forbrukte 287 mill. kroner på rådgivning, kompetansetjenester og annen profilering i 2020, med mål om å få fram flere gode gründere og flere vekstkraftige bedrifter. Aktivitetene omfatter rådgivning og kompetansetjenester inn mot innovasjon og entreprenørskap, internasjonal rådgivning inn mot å mobilisere for vekst og eksport, samt andre profileringsaktiviteter.

For rådgivning, kompetanse, nettverk og profileringstjenester er en vurdering av kostnadseffektivitet metodisk krevende. Innovasjon Norge har i dialog med tilsvarende organisasjoner erfart at andre også finner dette krevende. Verdien av rådgivnings- og kompetansetjenester settes til kostpris, da disse aktivitetene ikke skal skape overskudd. Omfanget av en enkelt tjeneste, målt i antall timer, varierer sterkt avhengig av behovsfase og marked. Tradisjonelle effektivitetsmål er derfor vanskelige å bruke.

Vurdering av effektiviteten i rådgivning- og kompetansetjenester bør se kundeeffektene av rådgivningen i relasjon til den samlede rådgivningsinnsatsen. Dette kan oppnås gjennom eksterne evalueringer. Innovasjon Norge har derfor valgt å inkludere en vurdering av kostnadseffektivitet i alle evalueringer fremover. Målet er, sammen med eksterne kompetansemiljøer, å finne stadig bedre data for kommende års vurderinger. Det vises til kommentarer under den enkelte tjeneste for øvrige vurderinger.

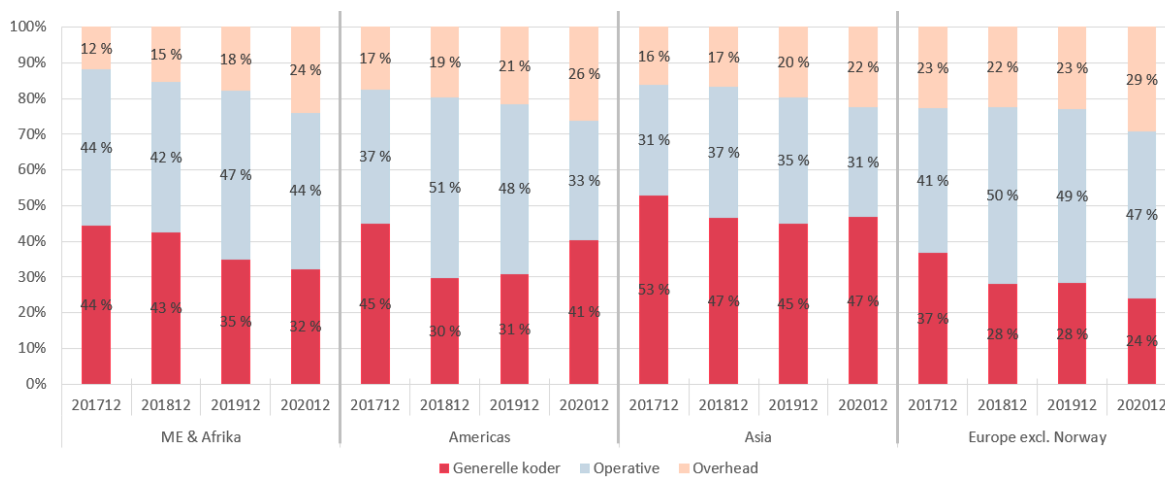
Innovasjon Norge investerer mye tid i å vedlikeholde kontorenes markedskompetanse og relevans samt identifisere nye markedsmuligheter. Å sikre det riktige nettverket krever ressurser i form av timer. I tillegg må kontorene benytte tid på å mobilisere de riktige norske bedriftene. Vridningen mot flerbedriftsprogrammer de siste par årene, der Innovasjon Norge selv står for region, har krevd en strukturert og målrettet jobbing for å identifisere konkrete muligheter for norske bedrifter, klynger og næringsmiljøer, og å styrke markedskompetansen og nettverkene.

Koronapandemien har i 2020 krevd at Innovasjon Norge har måtte endre til å levere flere av sine tjenester digitalt. Dette er en vridning som er startet, men som man skal fortsette med, også sett i

lys av ny eksportstrategi og endret tilstedeværelse internasjonalt (se kap. 2.1.3 Eksportstrategi og kap. 1.3.1 Vurdering av internasjonal tilstedeværelse).

Innovasjon Norge følger opp hvor stor andel av tilgjengelige årsverk som benyttes på typiske «generell kundekontakt»<sup>45</sup>-koder. Figuren under viser fordelingen for henholdsvis 2017, 2018, 2019 og 2020 for utekontorene til Innovasjon Norge.

Figur 11.2:3 Andel av et gjennomsnittets årsverk benyttet på "generell kundekontakt" per verdensdel.



Det er i to observasjoner man kan lese ut av figuren:

1. Det var forventet at koronapandemien ville påvirke operativ andel negativt. Dette ser vi også igjen i tallene siden andelen overhead er økt i alle verdensdeler relativt til 2019. Det vises ikke i figuren, men det er utekontorene som har levert en lavere operativ andel enn budsjettet for året 2020. Både regionskontorene og hovedkontoret har levert mer operativ tid enn budsjettet hvilket i stor grad nok skyldes krisepakker og høy operativ andel på midlertidige årsverk rekruttert for å ta unna økt «krisepakke-volum».
2. Kontorene i mindre modne markeder som Afrika og Asia har tradisjonelt hatt det største behovet for nettverksbygging og investeringer i markedsavklaringer, mens markedene i Europa vil ha en mindre andel (og større leveransegrad). Amerika har i 2020 et kraftig brudd i denne trenden og vi klarer ikke peke på andre forklaringer enn at også dette må skyldes effekter knyttet til koronapandemien som har resultert i mindre konkrete kundeleveranser.

<sup>45</sup> Dette er definert som følgende prosjektgrupper (merk at de har endret seg noe over tid). 544 Behovsavklaring, 545 Mobilisering og 557 Market Intelligence and Networking (tidligere 630 Generell kundekontakt). Merk at i figuren under er reiseliv holdt helt utenom.

### **Profilering av Norge som reisemål**

Reiselivsbransjen har vært svært utsatt gjennom pandemien i 2020. Både frafall av internasjonale turister og tilhørende inntekter, samt nedstenging og ustabilitet i markedet, har gitt bransjen store utfordringer. Innovasjon Norge har gitt fleksible betingelser til sine kunder i denne perioden, samtidig som næringsinntekter knyttet til selskapets markedsaktiviteter har blitt redusert grunnet kundenes investeringsvevne (fra 42,6 mill. kroner i 2019 til 5,3 mill. kroner i 2020). Bransjen har fått tilbud om lavere inngangsterskel i tilpassede markedsaktiviteter (for eksempel salgsutløsende annonser på det norske markedet), spesialtilpassede webinarer og digitale møteplasser. Konkurransen om internasjonale turister vil være stor når det igjen blir tillatt å reise på tvers av landegrenser. Innovasjon Norge har derfor hatt som et av sine viktigste mål å opprettholde Norges posisjon internasjonalt, gjennom profilerende markedsføring i prioriterte markeder og jevnlig kontakt med turoperatører og partnere ute i verden.

Som et resultat av budsjettkutt 2020 nedbemannet Innovasjon Norge våren 2020 tolv ansatte med reiselivssoppgaver ved kontorer i utlandet. Kontoret i Nederland ble dessuten avviklet i sin helhet og kontoret i Danmark avviklet sin reiselivssatsing. I tillegg ble de operative budsjettene på generell profilering betydelig nedskalert i alle markeder.

### **11.3 Administrasjons - og gjennomføringskostnader**

Driftskostnadene for selskapet består av gjennomføringskostnader og basiskostnader. Nærings- og fiskeridepartementet finansierer selskapets basiskostnader i tråd med basiskostnadsmodellen gjennom en særskilt bevilgning (kap. 2421, post 70). Denne skal gi selskapet en grunnkapasitet uavhengig av oppdragsmengde og dekke selskapets basiskostnader.

Gjennomføringskostnader skal dekke alle kostnader som er knyttet til å gjennomføre og levere hvert enkelt oppdrag. Den enkelte oppdragsgiver skal dekke alle gjennomføringskostnader utover basiskostnadene for sine oppdrag, med unntak av aktiviteter som skal være selvfinansierende. Selskapets låne-, garanti- og fondsordninger skal hver for seg være selvfinansierende og dekke alle sine administrasjons- og gjennomføringskostnader.

En samlet oversikt over driftskostnader (gjennomføringskostnader og basiskostnader) vises i tabellen nedenfor.

Det skilles mellom direkte prosjektkostnader (DPK), som er innkjøpte varer og tjenester som kan henføres direkte til et prosjekt, og bemannings- og andre driftskostnader (egen bemanning og overhead). I årsregnskapets note 11 finnes en aggregert oversikt over hva som inngår i direkte prosjektkostnader.

Tabell 11.3-1 Oversikt over driftskostnader for 2020, 2019 i parentes. Beløp i mill. kroner.

	Direkte prosjekt kostnader (DPK)	Egen bemanning og overhead	Sum gjennomføring
Basiskostnader	0 (0)	169 (169)	169 (169)
Gjennomføringskostnader finansieringstjenester	40 (87)	445 (389)	485 (476)
Gjennomføringskostnader øvrige tjenester	278 (429)	477 (476)	755 (905)
<b>Sum driftskostnader</b>	<b>318<sup>46</sup> (516)</b>	<b>1 091 (1 035)</b>	<b>1 409 (1 550)</b>

### Andel gjennomføringskostnader vil variere

Gjennomføringskostnader knyttet til en tjeneste omfatter alle kostnader som påløper i tjenestens levetid: utviklings-/implementeringskostnader ved oppstart av ny tjeneste, markedsføring og mobilisering av valgte kundegrupper, kundedialog og behovsavklaring, kvalifisering og saksbehandling, leveranse av tjeneste, oppfølging av kunde/engasjement i etterkant, bruk av selskapets støttefunksjoner i dette arbeidet (jurister, bankfaglig, sektorspesialister og samfunnsansvar med mer), direkte drift og forvaltning av tjenesten/programmet og rapportering til ledelse og oppdragsgivere. Andel gjennomføringskostnader er normalt større for nye tjenester på grunn av utvikling og markedsføring, samt for tjenester med særegne kriterier eller prosesser utenfor standardssystemene.

Tjenesteporteføljen bygger i hovedsak på fem tjenestetypene: finansiering, rådgiving, nettverk, profilering og kompetanse. Tjenestetypene representerer i stor grad ulike leveransemodeller. Mens finansieringstjenester har en forutgående behovsavklaring, kundebehandling og beslutning, og deretter leveres som en utbetaling til kunden i form av lån/tilskudd, vil rådgivingstjenester i stor grad leveres av egne ansatte og være en langt mer arbeidsintensiv leveranse. Andel gjennomføringskostnader vil derfor variere betydelig avhengig av leveranseform.

Andelen direkte prosjektkostnader for et virkemiddel påvirkes også av valg av leveransemodell. Innovasjon Norge kan velge å sette ut drift og gjennomføring av enkelte ikke-finansielle tjenester som kurs og rådgivning til eksterne tjenesteleverandører når det er mest hensiktsmessig. Da blir andelen direkte prosjektkostnader vanligvis høy, mens kostnader til egen bemanning og overhead går ned.

<sup>46</sup> DPK inkluderer avskrivninger på 0 mill. kroner (2019: 52 mill. kroner) og lønnskostnader med 3 mill. kroner (2019: 3 mill. kroner) som i årsregnskapet er inkludert i regnskapslinjen avskrivninger/lønnskostnader. DPK fremkommer derfor i årsregnskapet med 315 mill. kroner (2019: 461 mill. kroner).

### Gjennomføringskostnader for virkemidler med høy andel av finansiering

Gjennomføringskostnader for virkemidler med høy andel av finansiering for 2020 er vist i Tabell 11.3-2, og tilsvarende for 2019 er vist i Tabell 11.3-3. Forholdet mellom aktivitetsnivå målt som samlet leveranse til kunde og gjennomføringskostnader, kan variere betydelig mellom virkemidler. Dette er vist i kolonnen til høyre.

Følgende virkemidler har hatt mer enn +/- 10 mill. kroner i endringer i gjennomføringskostnader fra 2019 til 2020:

- Innovasjonslån og garantier viser en økning i gjennomføringskostnader på 21 mill. kroner. Dette er drevet av flere timer på ordningen og 7 mill. kroner økning i direkte prosjektkostnader, som primært er drevet av oppstart av vekstgarantiordningen. Det vises også til kommentarer under kap. 3.4.2 Innovasjonslån og garantier (inklusive tiltakspakke).
- Lavrisikolån viser en reduksjon i gjennomføringskostnader på 57 mill. kroner. Det vesentlige av denne reduksjonen var den ekstraordinære engangsbelastningen av 50 mill. kroner for digitaliseringsprosjektet InChange<sup>47</sup> i 2019. Det vises også til kap. 3.15 Kap. 2421, post 90 Lavrisikolån.
- Forvaltning av Nærings- og fiskeridepartementets tilskudd (primært innovasjonstilskudd) viser en økning i gjennomføringskostnader på 47 mill. kroner. Dette skyldes gjennomføringskostnader knyttet til innovasjonstilskudd i forbindelse med de ekstraordinære krisemidlene knyttet til covid-19 som utgjør mer enn 2 mrd. kroner for innovasjonstilskudd alene. Det vises også til kap. 3.4.3 Landsdekkende innovasjonstilskudd (ekstraordinært innovasjonstilskudd).
- Miljøteknologi viser en reduksjon i gjennomføringskostnader på 11 mill. kroner. Dette er primært drevet av om lag 8 800 færre timer på ordningen i 2020 enn i 2019. Det vises også til kommentarer under kap. 3.11 Kap. 2421, post 76 Miljøteknologi (MILTEK).
- Landsdekkende etablerertilskudd viser en økning på 14 mill. kroner. Dette er drevet av om lag 14 800 flere timer på ordningen i 2020 enn i 2019. Det vises også til kommentarer under kap. 3.4.1 Landsdekkende etablerertilskudd (inklusive tiltakspakke).

Tabell 11.3-2 Gjennomføringskostnader for virkemidler med høy andel finansiering for 2020. Beløp i mill. kroner.

Virkemiddel	Finansiert av	DPK	Egen bemanning og overhead	Sum gjennomføring	Leverte kunde <sup>48</sup>	Andel gjennomføring <sup>49</sup>
Innovasjonslån og garantier	Renteinntekter	15,5	81,9	97,3	2 833	3 %

<sup>47</sup> InChange-prosjektet hadde en totalfinansiering på 180 mill. kroner og ble avsluttet i 2019. Det var gjenstående finansiering ved årsslutt 2019 på cirka 32 mill. kroner som vil påløpe i 2020 og 2021. Prosjektet har løpt fra 2016 til 2019. Innovasjon Norge har nå gått over til å organisere utviklingsprosjektene knytte til digitalisering i tre digitaliseringsløp; DIGI Bank, DIGI Kunde og DIGI Org.

<sup>48</sup> Beløpene «Leverte kunde» viser tilsagn for året. Merk at for SOPP-tilsagn til Innovasjon Norge så inngår dette i tallet.

<sup>49</sup> Andel gjennomføring = sum gjennomføring / levert kunde

Virkemiddel	Finansiert av	DPK	Egen bemanning og overhead	Sum gjennomføring	Levert kunde <sup>48</sup>	Andel gjennomføring <sup>49</sup>
	(NFD 2421.50)					
Lavrisikolån	Renteinntekter (NFD 2421.90)	7,7	78,5	86,1	2 493	3 %
Distriktsrettede risikolån og garantier	Renteinntekter (KMD 553.61, LMD 1150.50)	0,0	35,8	35,8	343	10 %
Pakkereisearrangører - lån	NFD 2421.91, NFD 2421.70	0,4	1,0	1,4	268	1 %
<b>Sum lån</b>		<b>23,5</b>	<b>197,2</b>	<b>220,7</b>	<b>5 937</b>	<b>4 %</b>
Forvaltning Nfd tilskudd (primært innovasjonstilskudd) <sup>50</sup>	NFD 2421.50, NFD 900.79, NFD 2421.79	0,9	47,1	48,0	2 136	2 %
Miljøteknologi	NFD 2421.76, NFD 2421.75	2,5	31,6	34,2	830	4 %
Fylkesvise og sentrale bygdeutviklingsmidler <sup>51</sup>	LMD 1150.50, LMD 1142.78, Statsforvalter	1,1	38,0	39,1	689	6 %
Landsdekkende etablerertilskudd	NFD 2421.50, KMD 553.61	0,3	40,1	40,4	595	7 %
Distriktsutvikling-, etablerings- og RDA-tilskudd	KMD 553.61, KMD 550.62, KMD 551.61	0,8	37,7	38,5	549	7 %
Innovasjonskontrakter	NFD 2421.72, NFD 2421.76, KMD 553.74, SD 1301.50, NFD 2421.50	3,1	22,6	25,7	460	6 %
Omstillingstilskudd reiseliv	NFD 2421.50	0,0	7,2	7,2	249	3 %
Pakkereisearrangører - tilskudd	NFD 2421.73, NFD 2421.70	0,4	1,0	1,4	185	1 %
Utviklingsprogrammet-landbruks- og reindriftsbasert vekst <sup>52</sup>	LMD 1150.50, LMD 1151.51	0,8	8,8	9,7	120	8 %

<sup>50</sup>Merk at for 2020 er denne omdøpt fra «Forvaltning av diverse NFD post 50 tilskudd». Inkluderer for 2020 også tilskudd til kondemneringsordning for skip (NFD 2421.79) samt tilskudd til lovpålagt vedlikehold av taubaner og fornyelsesinstallasjoner (NFD 900.79)

<sup>51</sup>Inkluderer for 2020 og tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold (LMD 1142.78)

<sup>52</sup> Kun andelen som er knyttet til administrasjon av tilskuddene. Inkluderer altså ikke Internationale Grüne Woche (IGW), Matstreif og Temasatsing. Disse ligger under «næringslivsprofilering» i Tabell 11.3-4.

Virkemiddel	Finansiert av	DPK	Egen bemanning og overhead	Sum gjennomføring	Levert kunde <sup>48</sup>	Andel gjennomføring <sup>49</sup>
Bioøkonomiordningen (program for industriell bioraffinering)	NFD 2421.50, KMD 550.70, LMD 1149.72, LMD 1137.71, KMD 553.74	1,7	9,5	11,2	118	10 %
Bioenergiprogrammet	LMD 1150.50	0,4	4,4	4,8	90	5 %
<b>Sum tilskudd</b>		<b>12,2</b>	<b>248,1</b>	<b>260,2</b>	<b>6 022</b>	<b>4 %</b>
Presårnkapitalordningen <sup>53</sup>	NFD 2421.74, NFD 2421.77	3,9	0,0	3,9	3	
<b>Sum Presårn</b>		<b>3,9</b>	<b>0,0</b>	<b>3,9</b>	<b>3</b>	
<b>Sum gjennomføringskostnader med høy andel av finansiering</b>		<b>39,6</b>	<b>445,2</b>	<b>484,8</b>	<b>11 962<sup>54</sup></b>	<b>4 %</b>

Tabell 11.3-3 Gjennomføringskostnader for virkemidler med høy andel av finansiering for 2019. Beløp i mill. kroner.

Virkemiddel	Finansiert av	DPK	Egen bemanning og overhead	Sum gjennomføring	Levert kunde <sup>55</sup>	Andel gjennomføring <sup>56</sup>
Lavrisikolån	Renteinntekter (NFD 2421.90)	59,8	83,3	143,1	2 014	7 %
Innovasjonslån og garantier	Renteinntekter (NFD 2421.50)	8,3	67,9	76,3	836	9 %
Distriktsrettede risikolån og garantier	Renteinntekter (KMD 551.60, KMD 550.62, LMD 1150.50)	0,3	29,5	29,8	340	9 %
<b>Sum lån</b>		<b>68,4</b>	<b>180,8</b>	<b>249,2</b>	<b>3 189</b>	<b>8 %</b>

<sup>53</sup> Pre-sårn og Sårnkapitalordningen er rapportert sammen. Sårnfondene er overført til Investinor første halvdel 2020 og således ikke noen leveranser til kunde å rapportere og andel gjennomføring er ikke aktuell.

<sup>54</sup> I tillegg kommer tilsagn til: Nettverk, Rådgivning, Eksportbistand til nødhjelpsmarkedet (tidligere NOREPS), Innovasjon i reiselivsnæringen, Kulturell og kreativ næring slik at "totale finansieringstjenester BRUTTO tilsagn (2020)" er 12 520 mill. kroner.

<sup>55</sup> Beløpene «Levert kunde» viser tilsagn for året. Merk at for SOPP-tilsagn til Innovasjon Norge så inngår dette i tallet.

<sup>56</sup> Andel gjennomføring = sum gjennomføring / levert kunde

Virkemiddel	Finansiert av	DPK	Egen bemanning og overhead	Sum gjennomføring	Levert kunde <sup>55</sup>	Andel gjennomføring <sup>56</sup>
Fylkesvise og sentrale bygdeutviklingsmidler	LMD 1150.50, LMD 1149.75, Fylkesmennene	3,0	42,6	45,6	638	7 %
Miljøteknologi	NFD 2421.76, KLD 1422.70	4,4	40,4	44,8	608	7 %
Distriktsutvikling-, etablerings- og RDA-tilskudd	KMD 550.62, KMD 551.61, KMD 551.60	1,4	39,2	40,6	377	11 %
Innovasjonskontrakter	NFD 2421.72, SD 1301.50	2,1	26,7	28,8	376	8 %
Landsdekkende etablerertilskudd	NFD 2421.50, KMD 551.60, KMD 550.62	1,0	25,1	26,1	146	18 %
Bioøkonomiordningen (program for industriell bioraffinering)	NFD 2421.50, KMD 550.70, LMD 1137.71	3,5	11,8	15,4	106	15 %
Bioenergiprogrammet	LMD 1150.50, KLD	0,7	4,2	4,8	81 <sup>57</sup>	6 %
Utviklingsprogrammet-landbruks- og reindriftsbasert vekst <sup>58</sup>	LMD 1150.50, LMD 1151.51	1,3	8,3	9,7	75	13 %
Forvaltning av diverse NFD post 50 tilskudd <sup>59</sup>	NFD 2421.50	0,1	0,8	0,9	7	12 %
<b>Sum tilskudd</b>		<b>17,6</b>	<b>199,1</b>	<b>216,7</b>	<b>2 415</b>	<b>9 %</b>
Presåcornkapitalordningen <sup>60</sup>	NFD 2421.74, NFD 2421.77, NFD 2421.78	0,7	9,4	10,1	60	17 %
<b>Sum Presåcorn</b>		<b>0,7</b>	<b>9,4</b>	<b>10,1</b>	<b>60</b>	<b>17 %</b>
<b>Sum gjennomføringskostnader med høy andel av finansiering</b>		<b>86,7</b>	<b>389,3</b>	<b>476,0</b>	<b>5 664<sup>61</sup></b>	<b>8 %</b>

<sup>57</sup> På grunn av en teknisk feil er innvilget beløp på raden Bioenergiprogrammet (LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket) 11,6 mill. kroner for lavt. Det riktige beløpet er 92,6 mill. kroner. Andel gjennomføring er da 5,2 prosent og ikke 6 prosent. Totalen for Innovasjon Norge blir ikke påvirket da dette er et for lite tall til å endre totalprosent. Riktige tall er benyttet under seksjonen under LMD som omtaler virkemiddelet.

<sup>58</sup> Kun andelen som er knyttet til administrasjon av tilskuddene. Inkluderer altså ikke Internasjonale Grüne Woche (IGW), Matstreif og Temasatsing. Disse ligger under «næringslivsprofilering» i Tabell 11.3-4.

<sup>59</sup> Merk at for 2020 er denne omdøpt til «Forvaltning Nfd tilskudd (primært innovasjonstilskudd)».

<sup>60</sup> Pre-såcorn og såcornkapitalordningen er rapportert sammen.

<sup>61</sup> I tillegg kommer tilsagn til: Nettverk, rådgivning, kulturell og kreativ næring, innovasjon i reiselivsnæringen, regional omstilling og eksportbistand til nødhjelpsmarkedet (tidligere NOREPS) slik at "totale finansieringstjenester BRUTTO tilsagn (2019)" er 5 984,1 mill. kroner.



### Gjennomføringskostnader for øvrige virkemidler

Tabellen nedenfor viser fordeling av direkte kostnader og bemanningskostnader for grupper av virkemidler med liten andel finansiering i henholdsvis 2019 og 2020.

Tabell 11.3-4 Fordeling av gjennomføringskostnader for øvrige virkemidler for 2020, 2019 i parentes. Beløp i mill. kroner.

Virkemiddel	Finansiert i 2020 av <sup>62</sup>	DPK	Egen bemanning og overhead	Sum gjennomføring
Reiselivsprofilering	NFD 2421.74, LMD 1150.50	90,4 (180,0)	74,3 (94,6)	164,6 (274,6)
Rådgivning og formidling ved ute- og distriktskontorene, hjemhenting og nettverksbygging	NFD 2421.74, NFD 2421.50, NFD 2421.76, NFD 2421.72	8,8 (8,9)	131,9 (91,3)	140,7 (100,2)
Rådgiving <sup>63</sup>	NFD 2421.74, KD 285.53, NFD 2421.50, KMD 553.61	27,9 (31,3)	81,0 (89,1)	108,9 (120,4)
Næringslivsprofilering <sup>64</sup>	NFD 2421.74, LMD 1150.50, KLD 1400.50, LMD 1151.51	46,6 (88,8)	31,0 (41,9)	77,6 (130,7)
Nettverk <sup>65</sup>	NFD 2421.71, NFD 2421.74, KMD 553.74, NFD 2421.50, KMD 553.61, NFD 2421.76, KMD 553.63, NFD 2421.72	15,9 (15,2)	53,2 (48,7)	69,1 (63,8)

<sup>62</sup> Kolonnen "Finansiert i 2020 av" er sortert etter største kapittel/post, men begrenset benevnelse av kapittel/post ved 1 mill. kroner. I tillegg kan det forekomme innbetalinger fra kunder, for eksempel ved reiselivsprofilering, internasjonal rådgivning, messer og så videre.

<sup>63</sup> Inkluderer blant annet rådgivning om internasjonal markedsrådgivning, gründerplanen, EU-rådgivning, eksportrådgivning, immaterielle rettigheter. I tillegg er det som i 2019 oppdragsgiverrapporten omtalt som «Gründertelefonen» flyttet inn under her.

<sup>64</sup> Inkluderer International Business Events, Merkevarer Norge (The Explorer) og næringslivsdelegasjoner. I tillegg inkluderes andelen av «utviklingsprogrammet- landbruks- og reindriftsbasert vekst» som ikke er knyttet til finansieringstjenesten (Internationale Grüne Woche (IGW), Matstreif og Temasatsing).

<sup>65</sup> Inkluderer Norwegian Innovation Clusters (klyngeprogrammet), HUB – mulighetsområder og bedriftsnettverk.

Virkemiddel	Finansiert i 2020 av <sup>62</sup>	DPK	Egen bemanning og overhead	Sum gjennomføring
Kompetanse <sup>66</sup>	KMD 553.61, NFD 2421.74, LMD 1150.50, KMD 550.62, KMD 551.60	36,5 (30,8)	24,1 (29,5)	60,5 (60,3)
EØS-finansieringsordningene	UD 117.76	1,9 (3,8)	30,5 (24,8)	32,4 (28,6)
Strategisk IT (In Change)	NFD	18,4 (32,4)	3,4 (5,2)	21,8 (37,6)
EXPO	NFD 900.21, (OED 1800.72, UD), NFD 2421.74	12,5 (15,7)	4,5 (5,1)	16,9 (20,8)
Invest in Norway	NFD 2421.74	2,1 (2,8)	11,5 (12,2)	13,5 (15,0)
Innovasjon i reiselivsnæringen	NFD 2421.74	4,4 (4,1)	8,2 (7,6)	12,6 (11,7)
UD-finansierte oppdrag <sup>67</sup>	UD 140.21, UD 150.70, UD 160.70	1,7 (1,5)	6,9 (9,0)	8,6 (10,5)
Regional omstilling	KMD 553.65	1,2 (4,4)	6,5 (6,8)	7,7 (11,2)
Evaluering og analyser	NFD 2421.74, NFD 2421.50, KMD 553.74	5,3 (2,5)	0,0 (0,0)	5,3 (2,5)
Forsvarsanskaffelser	NFD 2421.74	3,0 (3,8)	1,8 (1,8)	4,7 (5,6)
Enterprise Development for Jobs	Norad	0,2 (0,4)	4,5 (3,7)	4,7 (4,0)
Kulturell og kreativ næring	KUD 325.71	1,2 (1,8)	3,0 (3,8)	4,2 (5,6)
Diverse <sup>68</sup>	Øvrig	0,3 (0,9)	0,5 (0,8)	0,9 (1,7)
<b>Sum gjennomføringskostnader øvrige virkemidler</b>		<b>278,2 (428,9)</b>	<b>476,7 (475,9)</b>	<b>754,9 (904,8)</b>

## 11.4 Rapportering av basiskostnader

Basiskostnader finansieres med Nærings- og fiskeridepartementet kap. 2421, post 70 og omfatter:

- Direkte personalkostnader for administrerende direktør, lederne ved regionkontorene og lederne på utekontorene, med unntak av utekontor som er dedikert særskilte ordninger
- Honorar til styret og valgkomiteén
- En grunnkapasitet til å ta imot henvendelser ved regionkontorene
- Strategiarbeid og virksomhetsstyring som ikke er relatert til særskilte oppdrag
- Styringsdialog med eierne

<sup>66</sup> Inkluderer tilskudd til Global Growth, FRAM marked og Global Entrepreneurship.

<sup>67</sup> Inkluderer blant annet, Barents 2020/ProRUs, Humanitært Innovasjonsprogram og Visjon 2030.

<sup>68</sup> Følgende er flyttet inn under diverse for 2020; Nærings tiltak på Svalbard (0,6 mill. kroner), NBIO Rio services (0,2 mill. kroner). Samt for 2019 tallene Investeringsfond Nordvest-Russland/Øst-Europa (1,3 mill. kroner).

- Innspill til nasjonal og regional politikkutforming
- Deltakelse i utviklingsprosesser på nasjonalt og regionalt plan
- Fysisk og digital infrastruktur knyttet til funksjoner som dekkes av basiskostnadene

Tabell 11.4-1 Basiskostnader med finansiering over kap. 2421, post 70. Mill. kroner.

	2019	2020
Grunnkapasitet distriktskontor	28,2	28,2 <sup>69</sup>
Innovasjonspolitisk rådgiver	25,2	29,2
Ledelse og virksomhetsstyring	113,4	109,7
Styrehonorarer	2,7	2,4
<b>Sum</b>	<b>169,5</b>	<b>169,5</b>

Det gjøres spesielt oppmerksom på at det i tillegg påløper basiskostnader som dekkes av selvfinansierende ordninger samt øvrige ordninger. Tabellen over er derfor kun ment å vise hvorledes bevilgingen over Nærings- og fiskeridepartementet kap. 2421, post 70 benyttes. Tabellen består av både faktiske kostnader man finner igjen i Innovasjon Norges regnskap og kalkulatoriske estimater basert på beskrivelsen av Nærings- og fiskeridepartementet kap. 2421, post 70 fra Nærings- og fiskeridepartementets oppdragsbrev for 2020. I tillegg ønsker vi å presisere at beløpet i tabellen ikke er «én til én» av hva som inntektsføres av Nærings- og fiskeridepartementet kap. 2421, post 70. For denne informasjonen henviser vi til årsregnskapet til Innovasjon Norge.

## 11.5 Beskrivelse av Innovasjon Norges kontroll av tildelte midler

Innovasjon Norge har gode rutiner for oppfølging av tildelte midler. Det kan oppsummeres slik:

1. Alle beslutninger skal være i tråd med styrende dokumenter (strategi, policy og andre retningslinjer).
2. All støtte skal være innenfor rammen av statsstøtteregulverket.
3. Beslutninger skal tas av personer med fullmakt og beslutningstager har ansvar for å sikre at beslutningene er i samsvar med punkt 1 og 2.
4. Utbetaling av tilskudd baserer seg på revisorgodkjent prosjektrengsrapport og innfridde vilkår i tilbudsbrevet. Forskuddsutbetaling skjer etter gitte satser og for mye utbetalt forskudd følges opp og kreves tilbakebetalt. Utbetaling skal godkjennes av fullmaktshaver.
5. Det foretas interne stikkprøver for å kontrollere at tildelingen er gitt i henhold til oppdraget, fullmakter og regelverk, samt kvalitet på saksframlegget. Disse blir fulgt opp individuelt og ligger til grunn for opplæring/rutinebeskrivelser i Finansieringshåndboka.

<sup>69</sup> Grunnkapasitet ved distriktskontor er en kalkulatorisk kostnad, og for 2020 er det fastsatt til inntil ett årsverk per kontorsted (eksklusive Svalbard). Totalt er det 19 kontorsteder for 2020. Tilsvarende metode er benyttet i både i 2020 og i 2019.

6. Der det oppdages alvorlige avvik knyttet til punktene over, blir dette fulgt opp av finansieringsdivisjonen i samarbeid med andre relevante divisjoner.
7. Internrevisor foretar gjennomganger og stikkprøver ut over dette.

Det har ikke vært noen særskilte kontrolltiltak ut over dette, som har vært nødvendig i året som har gått.

## 11.6 Sikkerhet og beredskap

Innovasjon Norge er underlagt sikkerhetsloven etter Nærings- og fiskeridepartementets vedtak i juni 2020. Sikkerhetsloven setter krav til at det pågår et forebyggende sikkerhetsarbeid og at dette skal være en integrert del av virksomhetens styringssystem. Videre er det krav om at sikkerhetstilstanden i virksomheten skal kontrolleres regelmessig og at man skal sørge for at ansatte, leverandører og oppdragstakere har tilstrekkelig risiko- og sikkerhetsforståelse.

I tiden etter at Innovasjon Norge ble underlagt sikkerhetsloven har Innovasjon Norge gjennomført en verdivurdering av informasjonen i selskapet og to vurderinger av trusler rettet mot disse verdiene. Det har også blitt gjennomført en sårbarhetsvurdering knyttet til sikkerhetsgradert informasjon.

I løpet av 2020 har selskapet økt sin IKT grunnsikring for sikre verdiene i selskapet mot digitale angrep for å møte dagens trusselbilde.

Innovasjon Norge ble i begynnelsen av koronakrisen definert som en samfunnskritisk virksomhet. Selskapet har hatt høyt fokus på å bidra i den nasjonale dugnaden. Allerede i februar 2020 opprettet Innovasjon Norge en tverrfaglig stab for å håndtere smitterisikoen og koronarelaterte forhold. Staben møtes minst to ganger i uken og er ledet av viseadministrerende direktør. I staben deltar også flere andre nøkkelpersoner fra toppledelsen, kundedivisjonene, HR og ansatte med roller knyttet til krisehåndtering.

## 12 Statistikk og tabeller

I dette kapitlet finnes statistikk som er relevant for oppdragsgiverne. Først presenteres statistikk over forbruk per departement, deretter presenteres de nyeste estimatene for mål- og resultatstyringsindikatorene. Avslutningsvis finnes statistikk for omfang og fordeling av brukerbetalte tjenester, samt statistikk over finansieringssaker.

Det er litt ulike inndelinger i virkemiddelgrupper i dette kapitlet. I år har vi erstattet rapporteringsenhet med virkemiddelkategori. Målet for endringen var å lage en mer intuitiv

inndeling i virkemiddelgrupper. Det arbeides også for at vi skal anvende samme virkemiddelinnndeling på flere av statistikkene våre. Per i dag har resultatindikatorerne fra Kundeeffektundersøkelsen fra Oxford Research sin egen kategorisering av virkemidler, og effektindikatorerne fra Samfunnsøkonomisk analyse (SØA) har også en egen inndeling.

## 12.1 Statistikk over forbruk

### 12.1.1 Forbruk og antall i 2020 fordelt per departement

Med forbruk menes innvilget beløp 2020 (minus annulleringer i tilsagnsåret).

Tabell 12.1-1: Forbruk fordelt på departement. 2020. Beløp i mill. kroner.<sup>70</sup>

Myndighet	Gründer		Bedrift		Personkunde		Annet		Totalt Mill.kr
	Mill. kr.	Andel	Mill. kr.	Andel	Mill. kr.	Andel	Mill. kr.	Andel	
KD	3	11 %	17	72 %	0	0 %	4	16 %	23
KLD	0	1 %	4	32 %	0	0 %	8	67 %	12
KMD	315	26 %	802	67 %	0	0 %	83	7 %	1 199
KUD	0	0 %	7	100 %	0	0 %	0	0 %	7
LMD	74	8 %	311	34 %	526	57 %	18	2 %	930
NFD	2 832	28 %	6 873	67 %	393	4 %	127	1 %	10 226
SD	4	12 %	26	77 %	0	0 %	4	12 %	34
UD	11	12 %	24	27 %	0	0 %	55	61 %	90
<b>Totalsum</b>	<b>3 238</b>	<b>26 %</b>	<b>8 063</b>	<b>64 %</b>	<b>920</b>	<b>7 %</b>	<b>299</b>	<b>2 %</b>	<b>12 520</b>

Tabell 12.1-2: Forbruk fordelt på departement. 2020. Antall tilsagn.

Myndighet	Gründer		Bedrift		Personkunde		Annet		Totalt
	Ant. tilsagn	Andel	Ant. tilsagn	Andel	Ant. tilsagn	Andel	Ant. tilsagn	Andel	
KD	5	22 %	13	57 %		0 %	5	22 %	23
KLD	1	8 %	6	50 %		0 %	5	42 %	12
KMD	694	45 %	761	50 %	1	0 %	80	5 %	1 536
KUD		0 %	4	100 %		0 %		0 %	4
LMD	151	10 %	615	41 %	717	48 %	25	2 %	1 508
NFD	1 942	39 %	2 798	56 %	148	3 %	107	2 %	4 995
SD	1	13 %	5	63 %		0 %	2	25 %	8

<sup>70</sup> Gründer (0-3 år fra stiftelsesdato)

Bedrift (over 3 år fra stiftelsesdato og tilsagnsdato)

Personer (søkt med norsk personnummer)

Annet (ikke tilgjengelig stiftelsesdato eller norsk personnummer eller tilsagnsmottaker er stiftelser, foreninger el.)

Myndighet	Gründer		Bedrift		Personkunde		Annet		Totalt
	Ant. tilsagn	Andel	Ant. tilsagn	Andel	Ant. tilsagn	Andel	Ant. tilsagn	Andel	
UD	5	19 %	12	44 %		0 %	10	37 %	27
<b>Totalsum</b>	<b>2 799</b>	<b>35 %</b>	<b>4 214</b>	<b>52 %</b>	<b>866</b>	<b>11 %</b>	<b>234</b>	<b>3 %</b>	<b>8 113</b>

## 12.1.2 Forbruk Nærings- og fiskeridepartementet

Tabell 12.1-3 Forbruk NFD. I kroner.

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	2019	2020
Distriktsutviklingstilskudd	Næringsutviklingstilskudd		2 000 000
Ekstraordinære tiltak	Koronatiltak		3 209 030 509
Gammel	Gamle ordninger		837 118
Innovasjonstilskudd	Bioøkonomiordningen	55 000 000	84 995 500
	Forsknings- og utviklingstilskudd	335 954 000	328 511 901
	Landsdekkende innovasjonstilskudd	16 295 850	6 807 000
	Mentortjenesten	7 196 500	
	Miljøteknologi	608 029 876	822 539 700
	Rådgiving	3 628 638	9 058 000
Klynger og nettverk	Bedriftsnettverk	20 115 000	750 000
	Klyngeprogrammet	78 130 050	89 227 400
Lavrisikolån	Lavrisikolån fiskeflåte	1 048 487 000	1 076 938 346
	Lavrisikolån industri og tjenesteyting	463 598 604	969 816 800
	Lavrisikolån landbruk	499 772 624	445 980 676
Næringsspesifikke utviklingstiltak	Andre næringsspesifikke tilskudd	17 102 803	8 783 416
	Tilskudd til maritim næring	30 000 000	14 000 000
Oppstartstilskudd	Andre oppstartstilskudd	5 943 000	2 484 394
	Landsdekkende etablerertilskudd	145 797 914	317 649 113
	Pre-så Kornfond	54 000 000	
Risikolån og garantier	Landsdekkende garantier	9 375 000	350 739 000
	Landsdekkende risikolån	826 125 000	2 336 185 500
	Næringsspesifikke risikolån		146 000 000
Teknisk	Diverse NFD	6 399 000	3 399 000
<b>Totalsum</b>		<b>4 230 950 859</b>	<b>10 225 733 373</b>

### 12.1.3 Forbruk Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Tabell 12.1-4: Forbruk KMD. I kroner.

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	2019	2020
Distriktsutviklingstilskudd	Bedriftsutviklingstilskudd	229 637 855	355 402 443
	Investeringstilskudd	108 749 025	193 663 010
	Næringsutviklingstilskudd	10 057 686	33 063 764
	Regional omstilling	4 649 277	980 400
Innovasjonstilskudd	Bioøkonomiordningen	11 545 000	24 843 241
	Forsknings- og utviklingstilskudd	24 000 000	24 000 000
	Mentortjenesten	1 686 324	15 713 150
Klynger og nettverk	Bedriftsnettverk	10 420 000	68 692 947
	Klyngeprogrammet	79 640 000	97 492 000
Oppstartstilskudd	Distriktsrettet etablerertilskudd	38 598 789	49 593 627
	Landsdekkende etablerertilskudd		19 532 952
Risikolån og garantier	Distriktsrettede garantier	2 750 000	5 800 000
	Distriktsrettede risikolån	309 787 000	310 536 000
<b>Totalsum</b>		<b>831 520 956</b>	<b>1 199 313 534</b>

### 12.1.4 Forbruk Landbruks- og matdepartementet

Tabell 12.1-5: Forbruk LMD. I kroner.

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	2019	2020
Innovasjonstilskudd	Bioøkonomiordningen	4 820 000	3 543 500
Landbrukstilskudd	Andre landbrukstilskudd	92 725 000	90 097 815
	Fylkesvise investerings- og bedriftsutviklingsmidler	637 746 216	571 096 529
	Tilskudd til grøntproduksjon		73 309 000
	Tilskudd til omstilling fra pelsdyrhold		44 945 000
	Utviklingsprogr. for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdisk.	74 872 978	120 175 060
Risikolån og garantier	Risikolån landbruk	27 250 000	26 483 000
<b>Totalsum</b>		<b>837 414 194</b>	<b>929 649 904</b>

### 12.1.5 Forbruk Kunnskapsdepartementet

Tabell 12.1-6: Forbruk KD. I kroner.

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	2019	2020
Innovasjonstilskudd	Tilskudd til EU-rådgivning	31 066 500	23 103 000
<b>Totalsum</b>		<b>31 066 500</b>	<b>23 103 000</b>

### 12.1.6 Forbruk Klima- og miljødepartementet

Tabell 12.1-7: Forbruk KLD. I kroner.

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	2019	2020
Innovasjonstilskudd	Bioøkonomiordningen	4 717 000	4 350 000
Næringsspesifikke utviklingstiltak	Tilskudd til maritim næring		7 250 000
<b>Totalsum</b>		<b>4 717 000</b>	<b>11 600 000</b>

### 12.1.7 Forbruk Kulturdepartementet

Tabell 12.1-8: Forbruk KUD. I kroner.

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	2019	2020
Næringsspesifikke utviklingstiltak	Andre næringsspesifikke tilskudd	18 294 000	6 830 000
Risikolån og garantier	Næringsspesifikke risikolån	20 000 000	
<b>Totalsum</b>		<b>38 294 000</b>	<b>6 830 000</b>

### 12.1.8 Forbruk Samferdselsdepartementet

Tabell 12.1-9: Forbruk SD. I kroner.

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	2019	2020
Næringsspesifikke utviklingstiltak	Andre næringsspesifikke tilskudd	16 400 000	34 050 000
<b>Totalsum</b>		<b>16 400 000</b>	<b>34 050 000</b>

### 12.1.9 Forbruk Utenriksdepartementet

Tabell 12.1-10: Forbruk UD. I kroner.

Virkemiddelkategori	Virkemiddelkode	2019	2020
Internasjonale tilskuddsprogrammer	1177 - Tilskudd til NGOer og FN-organisasjoner, tidligfase i produktutvikling, UD	26 200 000	38 942 150



Virkemiddelkategori	Virkemiddelkode	2019	2020
	1178 - Tilskudd til NGOer og FN-organisasjoner, skaleringsfase i produktutvikling, UD	15 343 000	10 000 000
	1179 - Tilskudd til NGOer og FN-organisasjoner, adm, UD	3 712 500	4 000 000
	1182 - Tilskudd til piloteringsprosjekter i helse, UD	1 195 000	23 122 903
	1183 - Tilskudd til piloteringsprosjekter i utdanning, UD	870 000	5 594 250
	1225 - Tilskudd til NGOer og FN-organisasjoner, humanitær innovasjon, UD		8 000 000
<b>Totalsum</b>		<b>47 320 500</b>	<b>89 659 303</b>

Tabell 12.1-11: Forbruk UD. EØS-midler. I euro.

Virkemiddelkategori	Virkemiddelkode	2019	2020
Internasjonale tilskuddsprogrammer	1014 - Bulgaria environment projects		339 000
	1053 - Poland Environment	200 000	
	1101 - Tilskudd til innovative utdanningsprosjekter i utviklingsland, UD	0	
	1132 - Bulgaria Business - Bilateral Fond	37 934	
	1133 - Romania Business - Bilateral Fond		100 000
	1151 - EØS-tilskudd til innovasjon, Hellas		5 939 250
	1152 - EØS-tilskudd til innovasjon innen energi, Romania		6 391 500
	1153 - EØS-tilskudd til innovasjon, Romania	8 786 751	1 082 600
	1154 - Norske EØS-tilskudd til innovasjon, Bulgaria	8 721 000	227 000
	1156 - Norske EØS-tilskudd til innovasjon innen energi, Romania	75 509	13 796 500
	1157 - EØS-tilskudd, bilateral ordning, Hellas	150 000	18 630
	1158 - EØS-tilskudd, bilateral ordning, Kroatia	150 000	
	1163 - EØS-tilskudd til trepartssamarbeid i arbeidslivet, Kroatia	165 000	283 000
	1166 - EØS-tilskudd til trepartssamarbeid i arbeidslivet, Estland	81 000	176 000
	1168 - EØS-tilskudd til trepartssamarbeid i arbeidslivet, Latvia	162 000	217 000
	1169 - EØS-tilskudd til trepartssamarbeid i arbeidslivet, Litauen	1 055 000	176 580
	1170 - EØS-tilskudd til trepartssamarbeid i arbeidslivet, Malta	15 620	14 580
1171 - EØS-tilskudd til trepartssamarbeid i arbeidslivet, Polen	1 574 000	2 849 000	
1172 - EØS-tilskudd til trepartssamarbeid i arbeidslivet, Romania	786 000	1 418 810	
1173 - EØS-tilskudd til trepartssamarbeid i arbeidslivet, Slovakia	272 000	83 000	

Virkemiddelkategori	Virkemiddelkode	2019	2020
	1174 - EØS-tilskudd til trepartssamarbeid i arbeidslivet, Slovenia	86 330	
	1175 - EØS-tilskudd til trepartssamarbeid i arbeidslivet, Bulgaria	608 000	
<b>Totalsum</b>		<b>22 926 144</b>	<b>33 112 450</b>

## 12.2 Statistikk over mål- og resultatstyringsindikatorer

De nyeste estimatene for mål- og resultatstyringsindikatorer presenteres i dette delkapittelet. Mer informasjon om indikatorene som inngår i Innovasjon Norges mål- og resultatstyringssystem finnes i kap. 11.1.1 Kort innføring i mål- og resultatstyring i Innovasjon Norge.

### 12.2.1 Effektindikatorer og indikatorer for støttende analyser

Her presenteres estimater for salgsinntekter, verdiskaping, produktivitet, årsverk og kapitalrentabilitet, det vil si indikatorer for effekter og støttende analyser. Beregningene er foretatt av Samfunnsøkonomisk analyse (SØA), og er basert på regnskapstall for foretakene i perioden 2003-2019.

Estimatene presenteres inndelt etter:

- Hovedoppdrag (Tabell 12.2-1)
- Virkemiddel (SØA) (Tabell 12.2-2)

Hovedoppdragene er grupperinger av virkemidler. De fire hovedoppdragene er innovasjonsoppdraget, distriktsoppdraget, landbruksoppdraget og bankoppdraget. Innovasjonsoppdraget er i hovedsak finansiert av Nærings- og fiskeridepartementet, distriktsoppdraget er i hovedsak finansiert av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, landbruksoppdraget er i hovedsak finansiert av Landbruks- og matdepartementet og bankoppdraget er i hovedsak finansiert av Nærings- og fiskeridepartementet.

Hvor sikre resultatene er, fremgår av tabellen i kolonnene for p-verdi og signifikans. Eksempelvis vil en p-verdi som er 0,01 eller lavere gir \*\*\* i signifikanskolonnen. Det er det sikreste resultatet. Generelt gir flere stjerner et sikrere resultat.

\*\*\*gir et statistisk signifikant resultat med p-verdi lik 0,01 eller lavere

\*\*gir et statistisk signifikant resultat med p-verdi mellom 0,01 og 0,05

\* gir et statistisk signifikant resultat med p-verdi mellom 0,05 og 0,1

Tabell 12.2-1 Effektindikatorer og indikatorer for støttende analyser. Gjennomsnittlig årlig merkest i prosentpoeng. 2003-2019. Etter hovedoppdrag og delmål.

Hovedoppdrag	Indikator	Delmål	Gjennomsnittlig årlig merkest (prosentpoeng)	P-verdi	Signifikans
IN - Alle	Salgsinntekter	Delmål 1	15,8	0,000	***
IN - Alle	Salgsinntekter	Delmål 2	6,2	0,000	***
IN - Alle	Salgsinntekter	Alle	10,3	0,000	***
IN - Alle	Verdiskaping	Delmål 1	16,6	0,000	***
IN - Alle	Verdiskaping	Delmål 2	5,2	0,000	***
IN - Alle	Verdiskaping	Alle	8,7	0,000	***
IN - Alle	Produktivitet	Delmål 1	10,2	0,000	***
IN - Alle	Produktivitet	Delmål 2	2,5	0,000	***
IN - Alle	Produktivitet	Alle	4,0	0,000	***
IN - Alle	Antall årsverk	Delmål 1	6,0	0,000	***
IN - Alle	Antall årsverk	Delmål 2	2,3	0,000	***
IN - Alle	Antall årsverk	Alle	3,7	0,000	***
IN - Alle	Kapitalrentabilitet	Delmål 1	0,4	0,037	**
IN - Alle	Kapitalrentabilitet	Delmål 2	0,1	0,254	
IN - Alle	Kapitalrentabilitet	Alle	0,2	0,020	**
B - Bank	Salgsinntekter	Delmål 1	8,6	0,003	***
B - Bank	Salgsinntekter	Delmål 2	7,8	0,000	***
B - Bank	Salgsinntekter	Alle	6,0	0,000	***
B - Bank	Verdiskaping	Delmål 1	7,6	0,003	***
B - Bank	Verdiskaping	Delmål 2	8,5	0,000	***
B - Bank	Verdiskaping	Alle	8,4	0,000	***
B - Bank	Produktivitet	Delmål 1	7,5	0,001	***
B - Bank	Produktivitet	Delmål 2	4,0	0,000	***
B - Bank	Produktivitet	Alle	4,7	0,000	***
B - Bank	Antall årsverk	Delmål 1	1,0	0,584	
B - Bank	Antall årsverk	Delmål 2	4,2	0,000	***
B - Bank	Antall årsverk	Alle	3,7	0,000	***
B - Bank	Kapitalrentabilitet	Delmål 1	0,2	0,435	
B - Bank	Kapitalrentabilitet	Delmål 2	0,1	0,543	
B - Bank	Kapitalrentabilitet	Alle	0,1	0,467	
D - Distrikt	Salgsinntekter	Delmål 1	10,0	0,000	***

Hovedopdrag	Indikator	Delmål	Gjennomsnittlig årlig mervekst (prosentpoeng)	P-verdi	Signifikans
D - Distrikt	Salgsinntekter	Delmål 2	5,9	0,000	***
D - Distrikt	Salgsinntekter	Alle	7,5	0,000	***
D - Distrikt	Verdiskaping	Delmål 1	15,1	0,000	***
D - Distrikt	Verdiskaping	Delmål 2	4,8	0,000	***
D - Distrikt	Verdiskaping	Alle	7,1	0,000	***
D - Distrikt	Produktivitet	Delmål 1	8,1	0,000	***
D - Distrikt	Produktivitet	Delmål 2	2,2	0,000	***
D - Distrikt	Produktivitet	Alle	2,8	0,000	***
D - Distrikt	Antall årsverk	Delmål 1	5,3	0,000	***
D - Distrikt	Antall årsverk	Delmål 2	2,1	0,000	***
D - Distrikt	Antall årsverk	Alle	3,1	0,000	***
D - Distrikt	Kapitalrentabilitet	Delmål 1	0,6	0,005	***
D - Distrikt	Kapitalrentabilitet	Delmål 2	0,2	0,161	
D - Distrikt	Kapitalrentabilitet	Alle	0,2	0,021	**
I - Innovasjon	Salgsinntekter	Delmål 1	24,3	0,000	***
I - Innovasjon	Salgsinntekter	Delmål 2	6,9	0,000	***
I - Innovasjon	Salgsinntekter	Alle	15,6	0,000	***
I - Innovasjon	Verdiskaping	Delmål 1	22,0	0,000	***
I - Innovasjon	Verdiskaping	Delmål 2	4,7	0,000	***
I - Innovasjon	Verdiskaping	Alle	11,5	0,000	***
I - Innovasjon	Produktivitet	Delmål 1	15,1	0,000	***
I - Innovasjon	Produktivitet	Delmål 2	2,0	0,007	***
I - Innovasjon	Produktivitet	Alle	5,8	0,000	***
I - Innovasjon	Antall årsverk	Delmål 1	8,3	0,000	***
I - Innovasjon	Antall årsverk	Delmål 2	1,9	0,004	***
I - Innovasjon	Antall årsverk	Alle	4,8	0,000	***
I - Innovasjon	Kapitalrentabilitet	Delmål 1	-0,1	0,703	
I - Innovasjon	Kapitalrentabilitet	Delmål 2	0,0	0,954	
I - Innovasjon	Kapitalrentabilitet	Alle	0,0	0,915	
L - Landbruk	Salgsinntekter	Delmål 1	13,8	0,000	***
L - Landbruk	Salgsinntekter	Delmål 2	4,5	0,026	**
L - Landbruk	Salgsinntekter	Alle	8,5	0,000	***
L - Landbruk	Verdiskaping	Delmål 1	12,8	0,000	***

Hovedopdrag	Indikator	Delmål	Gjennomsnittlig årlig merkest (prosentpoeng)	P-verdi	Signifikans
L - Landbruk	Verdiskaping	Delmål 2	3,9	0,012	**
L - Landbruk	Verdiskaping	Alle	7,7	0,000	***
L - Landbruk	Produktivitet	Delmål 1	5,9	0,031	**
L - Landbruk	Produktivitet	Delmål 2	1,3	0,201	
L - Landbruk	Produktivitet	Alle	3,1	0,000	***
L - Landbruk	Antall årsverk	Delmål 1	3,3	0,033	**
L - Landbruk	Antall årsverk	Delmål 2	2,9	0,001	***
L - Landbruk	Antall årsverk	Alle	2,7	0,000	***
L - Landbruk	Kapitalrentabilitet	Delmål 1	0,8	0,008	***
L - Landbruk	Kapitalrentabilitet	Delmål 2	-0,2	0,523	
L - Landbruk	Kapitalrentabilitet	Alle	0,2	0,265	

Tabell 12.2-2 Effektindikatorer og indikatorer for støttende analyser. Gjennomsnittlig årlig merkest i prosentpoeng. 2003-2019. Etter virkemiddel (SØA).

Virkemiddel (SØA)	Indikator	Gjennomsnittlig årlig merkest (prosentpoeng)	P-verdi	Signifikans
Innovasjonslån og garantier	Salgsinntekter	23,9	0,000	***
Innovasjonslån og garantier	Verdiskaping	18,1	0,000	***
Innovasjonslån og garantier	Produktivitet	9,4	0,000	***
Innovasjonslån og garantier	Antall årsverk	5,2	0,000	***
Innovasjonslån og garantier	Kapitalrentabilitet	0,6	0,066	*
Landsdekkende etablerertilskudd	Salgsinntekter	21,1	0,000	***
Landsdekkende etablerertilskudd	Verdiskaping	19,2	0,000	***
Landsdekkende etablerertilskudd	Produktivitet	15,4	0,000	***
Landsdekkende etablerertilskudd	Antall årsverk	6,2	0,000	***
Landsdekkende etablerertilskudd	Kapitalrentabilitet	0,2	0,737	
Innovasjonskontrakter	Salgsinntekter	18,3	0,000	***
Innovasjonskontrakter	Verdiskaping	10,3	0,000	***
Innovasjonskontrakter	Produktivitet	4,6	0,000	***
Innovasjonskontrakter	Antall årsverk	5,7	0,000	***
Innovasjonskontrakter	Kapitalrentabilitet	0,0	0,922	
Lavrisikolån	Salgsinntekter	7,1	0,000	***
Lavrisikolån	Verdiskaping	9,5	0,000	***

Virkemiddel (SØA)	Indikator	Gjennomsnittlig årlig mervekst (prosentpoeng)	P-verdi	Signifikans
Lavrisikolån	Produktivitet	5,0	0,000	***
Lavrisikolån	Antall årsverk	3,5	0,000	***
Lavrisikolån	Kapitalrentabilitet	0,0	0,941	
Investeringskudd	Salgsinntekter	11,6	0,000	***
Investeringskudd	Verdiskaping	9,4	0,000	***
Investeringskudd	Produktivitet	3,3	0,000	***
Investeringskudd	Antall årsverk	4,6	0,000	***
Investeringskudd	Kapitalrentabilitet	0,1	0,246	
Distriktsrettede risikolån og garantier	Salgsinntekter	20,0	0,000	***
Distriktsrettede risikolån og garantier	Verdiskaping	15,9	0,000	***
Distriktsrettede risikolån og garantier	Produktivitet	7,0	0,000	***
Distriktsrettede risikolån og garantier	Antall årsverk	7,7	0,000	***
Distriktsrettede risikolån og garantier	Kapitalrentabilitet	0,4	0,072	*
Bedriftsutviklingskudd	Salgsinntekter	7,6	0,000	***
Bedriftsutviklingskudd	Verdiskaping	6,0	0,000	***
Bedriftsutviklingskudd	Produktivitet	2,4	0,000	***
Bedriftsutviklingskudd	Antall årsverk	3,4	0,000	***
Bedriftsutviklingskudd	Kapitalrentabilitet	0,2	0,050	*
Distriktsrettet etablerertskudd	Salgsinntekter	14,6	0,000	***
Distriktsrettet etablerertskudd	Verdiskaping	14,8	0,000	***
Distriktsrettet etablerertskudd	Produktivitet	8,4	0,000	***
Distriktsrettet etablerertskudd	Antall årsverk	5,7	0,000	***
Distriktsrettet etablerertskudd	Kapitalrentabilitet	0,5	0,241	
Fram	Salgsinntekter	2,1	0,232	
Fram	Verdiskaping	0,9	0,555	
Fram	Produktivitet	0,2	0,883	
Fram	Antall årsverk	0,6	0,518	
Fram	Kapitalrentabilitet	-0,3	0,390	
Internasjonal markedsrådgivning	Salgsinntekter	12,4	0,000	***
Internasjonal markedsrådgivning	Verdiskaping	8,2	0,000	***
Internasjonal markedsrådgivning	Produktivitet	5,1	0,000	***
Internasjonal markedsrådgivning	Antall årsverk	2,7	0,003	***
Internasjonal markedsrådgivning	Kapitalrentabilitet	0,2	0,507	

Virkemiddel (SØA)	Indikator	Gjennomsnittlig årlig mervest (prosentpoeng)	P-verdi	Signifikans
Miljøteknologiordningen	Salgsinntekter	14,1	0,001	***
Miljøteknologiordningen	Verdiskaping	11,9	0,001	***
Miljøteknologiordningen	Produktivitet	7,1	0,004	***
Miljøteknologiordningen	Antall årsverk	4,9	0,024	**
Miljøteknologiordningen	Kapitalrentabilitet	-0,4	0,487	

### 12.2.2 Resultatindikator: Addisjonalitet

I dette delkapittelet finnes det tabeller som sier noe om addisjonaliteten, det vil si hvor utløsende støtten fra Innovasjon Norge var for prosjektet til kunden. Kilde er Kundeeffektundersøkelsen – fØrundersøkelsen 2020 (og tidligere årganger) fra Oxford Research.<sup>71</sup> Spørreundersøkelsen er foretatt i etterkant av at kunden fikk støtten fra Innovasjon Norge.

Det er følgende inndeling i statistikk for addisjonalitet:

- Samlet for hele Innovasjon Norge (Tabell 12.2-3, Tabell 12.2-4 og Tabell 12.2-5)
- Innovasjonsoppdraget (Tabell 12.2-6, Tabell 12.2-7 og Tabell 12.2-8)
- Bankoppdraget (Tabell 12.2-9, Tabell 12.2-10 og Tabell 12.2-11)
- Distriktsoppdraget (Tabell 12.2-12, Tabell 12.2-13 og Tabell 12.2-14)
- Landbruksoppdraget (Tabell 12.2-15, Tabell 12.2-16 og Tabell 12.2-17)
- Etter tjenestegruppering i Kundeeffektundersøkelsen (Tabell 12.2-18)

Innovasjonsoppdraget er i hovedsak finansiert av Nærings- og fiskeridepartementet, distriktsoppdraget er i hovedsak finansiert av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, landbruksoppdraget er i hovedsak finansiert av Landbruks- og matdepartementet og bankoppdraget er i hovedsak finansiert av Nærings- og fiskeridepartementet.

Tjenestegrupperingen er Oxford Research sin egen gruppering av Innovasjon Norges tjenester (tjenestegruppering KEU).

<sup>71</sup> Det som har svart «vet ikke» er fjernet fra populasjonen. Innovasjon Norge har i skrivende stund kun mottatt tallgrunnlaget fra Oxford Research, ikke selve rapporten, så vi tar høyde for at det kan komme noen mindre justeringer i tallgrunnlaget.

### Samlet for hele Innovasjon Norge

Tabell 12.2-3 Addisjonalitet. For hele Innovasjon Norges virksomhet. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	8 %	23 %	69 %
2019	9 %	23 %	68 %
2020	4 %	20 %	76 %

Tabell 12.2-4 Addisjonalitet. For hele Innovasjon Norges virksomhet. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Delmål 1.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	6 %	24 %	69 %
2019	9 %	23 %	68 %
2020	4 %	20 %	76 %

Tabell 12.2-5 Addisjonalitet. For hele Innovasjon Norges virksomhet. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Delmål 2.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	10 %	22 %	68 %
2019	8 %	23 %	69 %
2020	5 %	19 %	76 %

### Innovasjonsoppdraget

Tabell 12.2-6 Addisjonalitet. Innovasjonsoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	3 %	22 %	75 %
2019	3 %	23 %	74 %
2020	3 %	18 %	79 %

Tabell 12.2-7 Addisjonalitet. Innovasjonsoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Delmål 1.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	2 %	24 %	74 %
2019	3 %	25 %	72 %
2020	3 %	19 %	78 %



Tabell 12.2-8 Addisjonalitet. Innovasjonsoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Delmål 2.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	5 %	17 %	78 %
2019	2 %	19 %	79 %
2020	3 %	17 %	80 %

### Bankoppdraget

Tabell 12.2-9 Addisjonalitet. Bankoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	17 %	23 %	60 %
2019	16 %	22 %	61 %
2020	10 %	13 %	77 %

Tabell 12.2-10 Addisjonalitet. Bankoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Delmål 1.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	28 %	39 %	34 %
2019	29 %	22 %	49 %
2020	9 %	19 %	72 %

Tabell 12.2-11 Addisjonalitet. Bankoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Delmål 2.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	16 %	21 %	64 %
2019	12 %	22 %	67 %
2020	11 %	11 %	79 %

### Distriktsoppdraget

Tabell 12.2-12 Addisjonalitet. Distriktsoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	7 %	24 %	69 %
2019	5 %	21 %	74 %
2020	3 %	22 %	75 %

Tabell 12.2-13 Addisjonalitet. Distriktsoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Delmål 1.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	6 %	28 %	66 %
2019	8 %	19 %	73 %
2020	2 %	22 %	76 %

Tabell 12.2-14 Addisjonalitet. Distriktsoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Delmål 2.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	7 %	22 %	71 %
2019	2 %	23 %	75 %
2020	5 %	21 %	74 %

## Landbruksoppdraget

Tabell 12.2-15 Addisjonalitet. Landbruksoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	9 %	20 %	71 %
2019	10 %	24 %	67 %
2020	6 %	20 %	74 %

Tabell 12.2-16 Addisjonalitet. Landbruksoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Delmål 1.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	3 %	14 %	83 %
2019	10 %	24 %	66 %
2020	6 %	22 %	72 %

Tabell 12.2-17 Addisjonalitet. Landbruksoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Delmål 2.

	I liten grad	I noen grad	I stor grad
2018	9 %	21 %	69 %
2019	9 %	24 %	67 %
2020	6 %	19 %	75 %

## Etter tjenestegruppering i Kundeeffektundersøkelsen

Tabell 12.2-18 Addisjonalitet. Etter tjenestegruppering i Kundeeffektundersøkelsen (KEU). Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Førundersøkelsen 2020.

Tjenestegruppering KEU	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Bedriftsnettverk	0 %	9 %	91 %
Bedriftsutviklingsstilskudd - Distrikt	5 %	18 %	77 %
Bioenergiprogrammet	5 %	12 %	83 %
Bioøkonomiordningen	3 %	20 %	77 %
Bygdeutviklingsmidler - Stipend	7 %	17 %	76 %
Bygdeutviklingsmidler - Tilleggsnæring	1 %	23 %	76 %
Bygdeutviklingsmidler - Tradisjonell	8 %	22 %	69 %
Ekstraordinært innovasjonstilskudd	3 %	16 %	81 %
Etablerertilskudd (KMD)	3 %	25 %	72 %
Etablerertilskudd (NFD)	3 %	21 %	77 %
EØS midlene	4 %	22 %	74 %
FRAM Strategisk ledelse	5 %	11 %	84 %
Global Growth	19 %	13 %	69 %
IFU/OFU	2 %	10 %	87 %
IN Horizon 2020	14 %	26 %	60 %
Internasjonal markedsrådgivning	10 %	32 %	58 %
Investeringsstilskudd - Distrikt	2 %	20 %	78 %
IPR-rådgivning	4 %	18 %	78 %
Lavrisikolån	14 %	18 %	68 %
Lavrisikolån - GFL-flåte	11 %	22 %	67 %
Lavrisikolån - Landbrukslån	6 %	6 %	88 %
Mentortjenesten	2 %	20 %	78 %
Miljøteknologi	1 %	17 %	82 %
Risikolån - Distriktsrettede	4 %	36 %	61 %
Risikolån - Innovasjonslån	2 %	23 %	75 %
Tilskudd - Landsdekkende	0 %	7 %	93 %
Utviklingsprogrammet for landbruk	4 %	16 %	80 %

Tjenestegruppering KEU	I liten grad	I noen grad	I stor grad
<b>Totalt for alle</b>	<b>4 %</b>	<b>20 %</b>	<b>76 %</b>

### 12.2.3 Resultatindikator: Kompetanse

I dette delkapittelet presenteres tabeller som sier noe om økning i kompetanse hos Innovasjon Norges kunder, som følge av tjenesten de har fått. Kilde er Kundeeffektundersøkelsen – etterundersøkelsen 2016 fra Oxford Research, som sendes ut fire år etter at kunden har mottatt en tjeneste fra Innovasjon Norge.<sup>72</sup>

Det er følgende inndeling i statistikk for kompetanse:

- Samlet for hele Innovasjon Norge (Tabell 12.2-19)
- Innovasjonsoppdraget (Tabell 12.2-20)
- Bankoppdraget (Tabell 12.2-21)
- Distriktsoppdraget (Tabell 12.2-22)
- Landbruksoppdraget (Tabell 12.2-23)

Innovasjonsoppdraget er i hovedsak finansiert av Nærings- og fiskeridepartementet, distriktsoppdraget er i hovedsak finansiert av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, landbruksoppdraget er i hovedsak finansiert av Landbruks- og matdepartementet og bankoppdraget er i hovedsak finansiert av Nærings- og fiskeridepartementet.

Tabell 12.2-19 Kompetanse. Samlet for hele Innovasjon Norge. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Etterundersøkelsen 2016.

	Spørsmål	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Totalt	Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av varer	38 %	21 %	41 %
	Økt kompetanse - Internasjonalt samarbeid	58 %	19 %	23 %
	Økt kompetanse - Internasjonale markeder	59 %	18 %	23 %
	Økt kompetanse - Eksport	69 %	15 %	16 %
	Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av tjenester	41 %	21 %	37 %
	Økt kompetanse - Forbedring av produksjonsprosesser	33 %	25 %	42 %
	Økt kompetanse - Utvikling av markeder	29 %	28 %	43 %
	Økt kompetanse - Utvikling av organisasjon og ledelse i bedriften	36 %	32 %	32 %
	Økt kompetanse - Strategiprosesser og veivalg	22 %	31 %	47 %
	Økt kompetanse - Rekruttering og opplæring av ansatte	46 %	31 %	23 %
	Økt kompetanse - Økonomi, budsjetter og økonomistyring	37 %	34 %	28 %

<sup>72</sup> Det som har svart «vet ikke» er fjernet fra populasjonen.

	Spørsmål	I liten grad	I noen grad	I stor grad
	Økt kompetanse - Muligheter ved samarbeid og nettverk	25 %	29 %	45 %
Delmål 1	Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av varer	31 %	18 %	51 %
	Økt kompetanse - Internasjonalt samarbeid	46 %	24 %	30 %
	Økt kompetanse - Internasjonale markeder	47 %	22 %	31 %
	Økt kompetanse - Eksport	63 %	15 %	22 %
	Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av tjenester	31 %	20 %	49 %
	Økt kompetanse - Forbedring av produksjonsprosesser	36 %	21 %	43 %
	Økt kompetanse - Utvikling av markeder	23 %	27 %	50 %
	Økt kompetanse - Utvikling av organisasjon og ledelse i bedriften	34 %	30 %	37 %
	Økt kompetanse - Strategiprosesser og veivalg	20 %	27 %	53 %
	Økt kompetanse - Rekruttering og opplæring av ansatte	49 %	27 %	24 %
	Økt kompetanse - Økonomi, budsjetter og økonomistyring	34 %	33 %	33 %
	Økt kompetanse - Muligheter ved samarbeid og nettverk	20 %	28 %	52 %
Delmål 2	Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av varer	44 %	23 %	33 %
	Økt kompetanse - Internasjonalt samarbeid	67 %	16 %	17 %
	Økt kompetanse - Internasjonale markeder	68 %	14 %	17 %
	Økt kompetanse - Eksport	74 %	14 %	11 %
	Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av tjenester	49 %	23 %	28 %
	Økt kompetanse - Forbedring av produksjonsprosesser	31 %	28 %	42 %
	Økt kompetanse - Utvikling av markeder	34 %	29 %	37 %
	Økt kompetanse - Utvikling av organisasjon og ledelse i bedriften	38 %	34 %	27 %
	Økt kompetanse - Strategiprosesser og veivalg	24 %	34 %	42 %
	Økt kompetanse - Rekruttering og opplæring av ansatte	44 %	34 %	22 %
	Økt kompetanse - Økonomi, budsjetter og økonomistyring	40 %	35 %	25 %
	Økt kompetanse - Muligheter ved samarbeid og nettverk	30 %	30 %	40 %
	Økt kompetanse - Muligheter ved samarbeid og nettverk	30 %	30 %	40 %

Tabell 12.2-20 Kompetanse. Innovasjonsoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Etterundersøkelsen 2016.

Spørsmål	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av varer	27 %	18 %	56 %
Økt kompetanse - Internasjonalt samarbeid	40 %	25 %	35 %
Økt kompetanse - Internasjonale markeder	41 %	24 %	36 %
Økt kompetanse - Eksport	55 %	20 %	25 %
Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av tjenester	28 %	20 %	52 %

Spørsmål	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Økt kompetanse - Forbedring av produksjonsprosesser	39 %	23 %	38 %
Økt kompetanse - Utvikling av markeder	19 %	29 %	52 %
Økt kompetanse - Utvikling av organisasjon og ledelse i bedriften	31 %	32 %	36 %
Økt kompetanse - Strategiprosesser og veivalg	18 %	27 %	54 %
Økt kompetanse - Rekruttering og opplæring av ansatte	47 %	29 %	24 %
Økt kompetanse - Økonomi, budsjetter og økonomistyring	39 %	32 %	29 %
Økt kompetanse - Muligheter ved samarbeid og nettverk	18 %	27 %	55 %

Tabell 12.2-21 Kompetanse. Bankoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Etterundersøkelsen 2016.

Spørsmål	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av varer	66 %	20 %	14 %
Økt kompetanse - Internasjonalt samarbeid	91 %	5 %	4 %
Økt kompetanse - Internasjonale markeder	89 %	5 %	6 %
Økt kompetanse - Eksport	88 %	9 %	2 %
Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av tjenester	72 %	18 %	10 %
Økt kompetanse - Forbedring av produksjonsprosesser	36 %	32 %	32 %
Økt kompetanse - Utvikling av markeder	61 %	20 %	18 %
Økt kompetanse - Utvikling av organisasjon og ledelse i bedriften	46 %	30 %	23 %
Økt kompetanse - Strategiprosesser og veivalg	41 %	28 %	31 %
Økt kompetanse - Rekruttering og opplæring av ansatte	42 %	36 %	21 %
Økt kompetanse - Økonomi, budsjetter og økonomistyring	30 %	44 %	26 %
Økt kompetanse - Muligheter ved samarbeid og nettverk	44 %	29 %	27 %

Tabell 12.2-22 Kompetanse. Distriktsoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Etterundersøkelsen 2016.

Spørsmål	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av varer	30 %	26 %	44 %
Økt kompetanse - Internasjonalt samarbeid	52 %	23 %	25 %
Økt kompetanse - Internasjonale markeder	55 %	21 %	24 %
Økt kompetanse - Eksport	69 %	15 %	16 %
Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av tjenester	30 %	25 %	45 %
Økt kompetanse - Forbedring av produksjonsprosesser	28 %	21 %	51 %
Økt kompetanse - Utvikling av markeder	20 %	29 %	51 %
Økt kompetanse - Utvikling av organisasjon og ledelse i bedriften	29 %	34 %	37 %

Spørsmål	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Økt kompetanse - Strategiprosesser og veivalg	17 %	30 %	53 %
Økt kompetanse - Rekruttering og opplæring av ansatte	39 %	29 %	32 %
Økt kompetanse - Økonomi, budsjetter og økonomistyring	37 %	29 %	34 %
Økt kompetanse - Muligheter ved samarbeid og nettverk	23 %	26 %	51 %

Tabell 12.2-23 Kompetanse. Landbruksoppdraget. Prosentvis fordeling mellom de ulike svaralternativene. Etterundersøkelsen 2016.

Spørsmål	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av varer	55 %	24 %	21 %
Økt kompetanse - Internasjonalt samarbeid	90 %	7 %	3 %
Økt kompetanse - Internasjonale markeder	92 %	6 %	2 %
Økt kompetanse - Eksport	95 %	4 %	1 %
Økt kompetanse - Utvikling av nye produkter i form av tjenester	62 %	20 %	17 %
Økt kompetanse - Forbedring av produksjonsprosesser	24 %	24 %	52 %
Økt kompetanse - Utvikling av markeder	49 %	28 %	24 %
Økt kompetanse - Utvikling av organisasjon og ledelse i bedriften	49 %	29 %	22 %
Økt kompetanse - Strategiprosesser og veivalg	30 %	37 %	33 %
Økt kompetanse - Rekruttering og opplæring av ansatte	51 %	31 %	18 %
Økt kompetanse - Økonomi, budsjetter og økonomistyring	35 %	36 %	29 %
Økt kompetanse - Muligheter ved samarbeid og nettverk	38 %	32 %	30 %

#### 12.2.4 Resultatindikator: Innovasjonshøyde

Innovasjonsnivå og innovasjonshøyde er begreper som brukes synonymt. Innovasjonshøyde deles inn i innovasjon på bedriftsnivå, innovasjon på regionalt nivå, innovasjon på nasjonalt nivå og innovasjon på internasjonalt nivå. Kilden til indikatoren er SOPP (saksbehandlingssystem) der hver saksbehandler har gjort en kvalifisert vurdering.

Det er følgende inndeling i statistikk for innovasjonshøyde:

- Samlet for hele Innovasjon Norge (Tabell 12.2-24, Tabell 12.2-25 og Tabell 12.2-26)
- Nærings- og fiskeridepartementet (både for alle virkemidler, samt for alle virkemidler uten lavrisikolån) (Tabell 12.2-27, Tabell 12.2-28, Tabell 12.2-29, Tabell 12.2-30, Tabell 12.2-31 og Tabell 12.2-32)
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Tabell 12.2-33, Tabell 12.2-34 og Tabell 12.2-35)
- Landbruks- og matdepartementet (Tabell 12.2-36, Tabell 12.2-37 og Tabell 12.2-38)

- Etter virkemiddelkategori (Tabell 12.2-39)

### Samlet for hele Innovasjon Norge

Tabell 12.2-24 Innovasjonsnivå for alle virkemidler. Alle departementer. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	28 %	18 %	15 %	15 %	16 %	12 %
Innovasjon på regionalt nivå	6 %	6 %	5 %	6 %	7 %	4 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	10 %	8 %	10 %	10 %	7 %	12 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	33 %	41 %	40 %	40 %	40 %	53 %
Ikke relevant	23 %	26 %	30 %	29 %	30 %	19 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

Tabell 12.2-25 Innovasjonsnivå for alle virkemidler. Alle departementer. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner.  
Delmål 1.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	10 %	11 %	5 %	6 %	6 %	3 %
Innovasjon på regionalt nivå	9 %	5 %	4 %	7 %	7 %	5 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	13 %	10 %	10 %	13 %	10 %	12 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	54 %	50 %	55 %	58 %	56 %	62 %
Ikke relevant	13 %	23 %	27 %	16 %	21 %	18 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

Tabell 12.2-26 Innovasjonsnivå for alle virkemidler. Alle departementer. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner.  
Delmål 2.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	14 %	10 %	10 %	9 %	12 %	12 %
Innovasjon på regionalt nivå	7 %	8 %	7 %	7 %	9 %	4 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	15 %	9 %	13 %	11 %	8 %	13 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	44 %	48 %	42 %	43 %	44 %	56 %
Ikke relevant	20 %	25 %	29 %	30 %	27 %	16 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>



## Nærings- og fiskeridepartementet

### Alle virkemidler

Tabell 12.2-27 Innovasjonsnivå for alle virkemidler. NFD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	12 %	14 %	10 %	8 %	10 %	9 %
Innovasjon på regionalt nivå	4 %	4 %	3 %	4 %	6 %	2 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	10 %	6 %	8 %	9 %	6 %	11 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	50 %	48 %	45 %	47 %	48 %	61 %
Ikke relevant	25 %	28 %	34 %	31 %	31 %	17 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

Tabell 12.2-28 Innovasjonsnivå for alle virkemidler. NFD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 1.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	6 %	10 %	3 %	4 %	5 %	2 %
Innovasjon på regionalt nivå	5 %	1 %	1 %	2 %	2 %	1 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	10 %	8 %	5 %	13 %	8 %	11 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	67 %	54 %	63 %	64 %	64 %	67 %
Ikke relevant	13 %	27 %	29 %	18 %	21 %	19 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

Tabell 12.2-29 Innovasjonsnivå for alle virkemidler. NFD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 2.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	9 %	8 %	7 %	5 %	8 %	10 %
Innovasjon på regionalt nivå	3 %	6 %	4 %	6 %	8 %	2 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	12 %	5 %	12 %	8 %	5 %	11 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	51 %	53 %	43 %	47 %	49 %	62 %
Ikke relevant	24 %	27 %	35 %	34 %	29 %	14 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

### Alle virkemidler uten lavrisikolån

Tabell 12.2-30 Innovasjonsnivå for alle virkemidler uten lavrisikolån. NFD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
Innovasjon på regionalt nivå	1 %	2 %	1 %	1 %	1 %	2 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	7 %	9 %	9 %	7 %	7 %	8 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	81 %	78 %	80 %	79 %	82 %	82 %
Ikke relevant	10 %	11 %	10 %	12 %	9 %	7 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

Tabell 12.2-31 Innovasjonsnivå for alle virkemidler uten lavrisikolån. NFD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 1.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %	1 %
Innovasjon på regionalt nivå	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %	1 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	9 %	9 %	8 %	7 %	9 %	11 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	87 %	80 %	89 %	87 %	87 %	86 %
Ikke relevant	3 %	10 %	2 %	5 %	4 %	2 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

Tabell 12.2-32 Innovasjonsnivå for alle virkemidler uten lavrisikolån. NFD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 2.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	1 %	1 %	1 %	2 %	1 %	1 %
Innovasjon på regionalt nivå	1 %	2 %	1 %	1 %	1 %	2 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	6 %	8 %	9 %	6 %	4 %	7 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	83 %	79 %	74 %	74 %	80 %	81 %
Ikke relevant	9 %	10 %	16 %	17 %	13 %	9 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

### Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Tabell 12.2-33 Innovasjonsnivå for alle virkemidler. KMD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	12 %	11 %	9 %	10 %	13 %	12 %
Innovasjon på regionalt nivå	16 %	16 %	13 %	15 %	14 %	17 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	26 %	24 %	22 %	23 %	20 %	24 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	35 %	32 %	41 %	41 %	35 %	30 %
Ikke relevant	11 %	17 %	15 %	11 %	19 %	16 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

Tabell 12.2-34 Innovasjonsnivå for alle virkemidler. KMD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 1.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	12 %	11 %	6 %	6 %	9 %	10 %
Innovasjon på regionalt nivå	16 %	14 %	12 %	20 %	21 %	27 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	23 %	19 %	26 %	17 %	19 %	27 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	40 %	42 %	35 %	49 %	27 %	24 %
Ikke relevant	9 %	14 %	20 %	9 %	24 %	12 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

Tabell 12.2-35 Innovasjonsnivå for alle virkemidler. KMD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 2.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	13 %	13 %	12 %	12 %	16 %	15 %
Innovasjon på regionalt nivå	16 %	17 %	14 %	13 %	11 %	14 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	28 %	30 %	18 %	28 %	20 %	24 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	34 %	26 %	45 %	35 %	36 %	29 %
Ikke relevant	9 %	14 %	11 %	13 %	16 %	19 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

### Landbruks- og matdepartementet

Tabell 12.2-36 Innovasjonsnivå for alle virkemidler. LMD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	64 %	57 %	57 %	56 %	52 %	50 %
Innovasjon på regionalt nivå	6 %	9 %	8 %	9 %	8 %	8 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	3 %	6 %	4 %	3 %	4 %	7 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	1 %	4 %	2 %	1 %	2 %	1 %
Ikke relevant	27 %	25 %	30 %	31 %	34 %	33 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

Tabell 12.2-37 Innovasjonsnivå for alle virkemidler. LMD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 1.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	39 %	33 %	35 %	40 %	35 %	40 %
Innovasjon på regionalt nivå	21 %	24 %	14 %	25 %	45 %	32 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	11 %	15 %	10 %	6 %	6 %	11 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	4 %	20 %	11 %	10 %	1 %	2 %
Ikke relevant	25 %	8 %	29 %	19 %	13 %	15 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

Tabell 12.2-38 Innovasjonsnivå for alle virkemidler. LMD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 2.

Innovasjonsnivå (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innovasjon på bedriftsnivå	49 %	42 %	47 %	55 %	49 %	44 %
Innovasjon på regionalt nivå	19 %	24 %	22 %	17 %	15 %	14 %
Innovasjon på nasjonalt nivå	12 %	13 %	10 %	6 %	10 %	17 %
Innovasjon på internasjonalt nivå	3 %	7 %	2 %	0 %	7 %	2 %
Ikke relevant	17 %	13 %	19 %	22 %	19 %	23 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

## Etter virkemiddelkategori

Tabell 12.2-39 Innovasjonsnivå etter virkemiddelkategori. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner.

Virkemiddel- kategori	Underkategori for virkemiddelkategori	Innovasjonsnivå	2018	2019	2020
Distriktsutviklings tilskudd	Bedriftsutviklingstilskudd	Innovasjon på bedriftsnivå	10 %	8 %	10 %
		Innovasjon på regionalt nivå	18 %	11 %	19 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	24 %	24 %	22 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	34 %	43 %	25 %
		Ikke relevant	15 %	15 %	24 %
	Investeringstilskudd	Innovasjon på bedriftsnivå	19 %	24 %	16 %
		Innovasjon på regionalt nivå	20 %	28 %	24 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	34 %	24 %	27 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	25 %	20 %	27 %
		Ikke relevant	2 %	5 %	5 %
	Næringsutviklingstilskudd	Innovasjon på bedriftsnivå	0 %	5 %	7 %
		Innovasjon på regionalt nivå	4 %	7 %	22 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	9 %	0 %	18 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	42 %	58 %	27 %
		Ikke relevant	45 %	30 %	26 %
	Regional omstilling	Innovasjon på bedriftsnivå	10 %	0 %	0 %
Innovasjon på regionalt nivå		3 %	0 %	5 %	
Innovasjon på nasjonalt nivå		6 %	0 %	0 %	
Ikke relevant		82 %	100 %	95 %	
Ekstraordinære tiltak	Koronatiltak	Innovasjon på bedriftsnivå			1 %
		Innovasjon på regionalt nivå			1 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå			7 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå			65 %
		Ikke relevant			11 %
	Uspesifisert				15 %
Innovasjons- tilskudd	Bioøkonomiordningen	Innovasjon på bedriftsnivå	6 %	2 %	2 %
		Innovasjon på regionalt nivå	6 %	6 %	7 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	21 %	29 %	28 %

Virkemiddel-kategori	Underkategori for virkemiddelkategori	Innovasjonsnivå	2018	2019	2020
		Innovasjon på internasjonalt nivå	53 %	43 %	50 %
		Ikke relevant	14 %	20 %	12 %
	Forsknings- og utviklingstilskudd	Innovasjon på bedriftsnivå	0 %	0 %	1 %
		Innovasjon på regionalt nivå	0 %	0 %	0 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	1 %	4 %	4 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	98 %	96 %	94 %
		Ikke relevant	1 %	0 %	1 %
	Landsdekkende innovasjonstilskudd	Innovasjon på bedriftsnivå	3 %	0 %	0 %
		Innovasjon på regionalt nivå	2 %	0 %	0 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	1 %	15 %	0 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	11 %	40 %	3 %
		Ikke relevant	83 %	45 %	97 %
	Mentortjenesten	Innovasjon på bedriftsnivå	7 %	4 %	4 %
		Innovasjon på regionalt nivå	12 %	3 %	3 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	21 %	9 %	6 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	52 %	48 %	22 %
		Ikke relevant	8 %	36 %	65 %
	Miljøteknologi	Innovasjon på bedriftsnivå	0 %	0 %	0 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	3 %	2 %	2 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	96 %	98 %	98 %
		Ikke relevant	1 %	0 %	0 %
	Rådgiving	Innovasjon på bedriftsnivå	0 %	15 %	1 %
		Innovasjon på regionalt nivå	1 %	0 %	0 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	5 %	7 %	4 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	40 %	56 %	12 %
		Ikke relevant	55 %	22 %	83 %
	Tilskudd til EU-rådgivning	Innovasjon på bedriftsnivå	2 %	2 %	0 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	0 %	0 %	3 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	52 %	57 %	38 %
		Ikke relevant	46 %	41 %	59 %
Internasjonale tilskudds-programmer	Næringsutvikling og bistand	Innovasjon på bedriftsnivå	0 %	1 %	0 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	58 %	13 %	32 %

Virkemiddel-kategori	Underkategori for virkemiddelkategori	Innovasjonsnivå	2018	2019	2020
		Ikke relevant	0 %	0 %	7 %
		Uspesifisert	42 %	86 %	61 %
Klynger og nettverk	Bedriftsnettverk	Innovasjon på bedriftsnivå	2 %	5 %	1 %
		Innovasjon på regionalt nivå	11 %	13 %	28 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	34 %	32 %	28 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	48 %	40 %	22 %
		Ikke relevant	4 %	10 %	20 %
	Klyngeprogrammet	Innovasjon på bedriftsnivå	1 %	1 %	3 %
		Innovasjon på regionalt nivå	1 %	2 %	0 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	16 %	17 %	11 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	74 %	70 %	72 %
		Ikke relevant	8 %	10 %	14 %
Landbrukstilskudd	Andre landbrukstilskudd	Innovasjon på bedriftsnivå	69 %	87 %	79 %
		Innovasjon på regionalt nivå	5 %	6 %	3 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	3 %	5 %	17 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	0 %	0 %	0 %
		Ikke relevant	23 %	3 %	1 %
	Fylkesvise investerings- og bedriftsutviklingsmidler	Innovasjon på bedriftsnivå	56 %	52 %	57 %
		Innovasjon på regionalt nivå	8 %	6 %	5 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	2 %	2 %	3 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	0 %	0 %	0 %
		Ikke relevant	34 %	40 %	35 %
Tilskudd til grøntproduksjon	Innovasjon på bedriftsnivå			46 %	
	Innovasjon på regionalt nivå			12 %	
	Innovasjon på nasjonalt nivå			5 %	
	Ikke relevant			38 %	
Tilskudd til omstilling fra pelsdyrhold	Innovasjon på bedriftsnivå			35 %	
	Innovasjon på regionalt nivå			5 %	
	Innovasjon på nasjonalt nivå			9 %	
	Ikke relevant			51 %	

Virkemiddel-kategori	Underkategori for virkemiddelkategori	Innovasjonsnivå	2018	2019	2020
	Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Innovasjon på bedriftsnivå	24 %	17 %	13 %
		Innovasjon på regionalt nivå	22 %	21 %	23 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	13 %	16 %	21 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	12 %	16 %	5 %
		Ikke relevant	29 %	31 %	38 %
Lavrisikolån	Lavrisikolån fiskeflåte	Innovasjon på bedriftsnivå	9 %	15 %	7 %
		Innovasjon på regionalt nivå	12 %	17 %	4 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	5 %	2 %	17 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	13 %	5 %	0 %
		Ikke relevant	61 %	62 %	72 %
	Lavrisikolån industri og tjenesteyting	Innovasjon på bedriftsnivå	7 %	16 %	48 %
		Innovasjon på regionalt nivå	4 %	8 %	4 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	25 %	15 %	21 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	35 %	34 %	8 %
		Ikke relevant	28 %	28 %	17 %
	Lavrisikolån landbruk	Innovasjon på bedriftsnivå	39 %	35 %	44 %
		Innovasjon på regionalt nivå	2 %	1 %	0 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	1 %	1 %	3 %
		Ikke relevant	58 %	63 %	52 %
Næringsspesifikke utviklingstiltak	Andre næringsspesifikke tilskudd	Innovasjon på bedriftsnivå	8 %	2 %	4 %
		Innovasjon på regionalt nivå	10 %	13 %	3 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	13 %	19 %	7 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	39 %	44 %	66 %
		Ikke relevant	30 %	22 %	19 %
	Tilskudd til maritim næring	Innovasjon på regionalt nivå	16 %	0 %	38 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	16 %	7 %	28 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	51 %	83 %	34 %
		Ikke relevant	17 %	10 %	0 %
Oppstartstilskudd	Andre oppstartstilskudd	Innovasjon på bedriftsnivå	15 %	1 %	0 %
		Innovasjon på regionalt nivå	0 %	0 %	1 %

Virkemiddel-kategori	Underkategori for virkemiddelkategori	Innovasjonsnivå	2018	2019	2020
		Innovasjon på nasjonalt nivå	5 %	10 %	20 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	33 %	9 %	0 %
		Ikke relevant	47 %	80 %	79 %
	Distriktsrettet etablerertilskudd	Innovasjon på bedriftsnivå	5 %	3 %	4 %
		Innovasjon på regionalt nivå	24 %	22 %	41 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	23 %	23 %	12 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	44 %	47 %	16 %
		Ikke relevant	3 %	5 %	26 %
	Landsdekkende etablerertilskudd	Innovasjon på bedriftsnivå	0 %	0 %	0 %
		Innovasjon på regionalt nivå	0 %	0 %	1 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	12 %	12 %	19 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	81 %	73 %	77 %
		Ikke relevant	7 %	14 %	3 %
	Pre-så Kornfond	Ikke relevant	100 %	100 %	
Risikolån og garantier	Distriktsrettede garantier	Innovasjon på regionalt nivå	0 %	44 %	10 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	37 %	9 %	0 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	63 %	9 %	81 %
		Ikke relevant	0 %	38 %	9 %
	Distriktsrettede risikolån	Innovasjon på bedriftsnivå	10 %	19 %	24 %
		Innovasjon på regionalt nivå	15 %	15 %	12 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	21 %	16 %	31 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	46 %	17 %	21 %
		Ikke relevant	7 %	32 %	11 %
	Landsdekkende garantier	Innovasjon på nasjonalt nivå	0 %	0 %	1 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	89 %	100 %	3 %
		Ikke relevant	11 %	0 %	4 %
		Uspesifisert	0 %	0 %	92 %
	Landsdekkende risikolån	Innovasjon på bedriftsnivå	1 %	2 %	1 %
		Innovasjon på regionalt nivå	1 %	1 %	1 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	8 %	8 %	9 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	75 %	81 %	87 %
		Ikke relevant	15 %	9 %	1 %



Virkemiddel-kategori	Underkategori for virkemiddelkategori	Innovasjonsnivå	2018	2019	2020
	Næringsspesifikke risikolån	Innovasjon på regionalt nivå		0 %	27 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå		0 %	12 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå		0 %	60 %
		Ikke relevant		100 %	0 %
Risikolån landbruk		Innovasjon på bedriftsnivå	61 %	56 %	24 %
		Innovasjon på regionalt nivå	0 %	15 %	21 %
		Innovasjon på nasjonalt nivå	13 %	0 %	23 %
		Innovasjon på internasjonalt nivå	0 %	8 %	0 %
		Ikke relevant	26 %	22 %	31 %

### 12.2.5 Resultatindikator: Prosjektrisiko

Prosjektrisiko sier noe om hvor høy risiko det er i prosjektet med tanke på inntjening. Kilden til indikatoren er SOPP (saksbehandlingssystem), hvor hver saksbehandler i Innovasjon Norge har gjort en kvalifisert vurdering. Det gjøres oppmerksom på at enkelte av prosjektene ikke har blitt angitt noen risikokategori av saksbehandler, og disse fremkommer ikke av tabellen.

Denne indikatoren er mest relevant for delmål 1 Flere gode gründere, så vi rapporterer kun for delmål 1 i det følgende.

Det er følgende inndeling i statistikk for prosjektrisiko:

- Samlet for hele Innovasjon Norge (Tabell 12.2-40)
- Nærings- og fiskeridepartementet (både for alle virkemidler, samt for alle virkemidler uten lavrisikolån) (Tabell 12.2-41 og Tabell 12.2-42)
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Tabell 12.2-43)
- Landbruks- og matdepartementet (Tabell 12.2-44)
- Etter virkemiddelkategori (Tabell 12.2-45)

### Samlet for hele Innovasjon Norge

Tabell 12.2-40 Prosjektrisiko for alle virkemidler. Alle departementer. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 1.

Prosjektrisiko (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Høy risiko	39 %	40 %	35 %	41 %	51 %	46 %
Liten risiko	7 %	9 %	10 %	8 %	14 %	16 %
Normal risiko	54 %	51 %	55 %	51 %	35 %	38 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

## Nærings- og fiskeridepartementet

### Alle virkemidler

Tabell 12.2-41 Prosjektrisiko for alle virkemidler. NFD. Totale årlige tilsagn i mill. kroner. Delmål 1.

Prosjektrisiko (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Høy risiko	37 %	41 %	37 %	43 %	56 %	47 %
Liten risiko	4 %	9 %	11 %	7 %	13 %	17 %
Normal risiko	58 %	50 %	52 %	50 %	31 %	36 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

### Alle virkemidler uten lavrisikolån

Tabell 12.2-42 Prosjektrisiko for alle virkemidler uten lavrisikolån. NFD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 1.

Prosjektrisiko (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Høy risiko	57 %	60 %	61 %	59 %	65 %	60 %
Liten risiko	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %	1 %
Normal risiko	41 %	39 %	39 %	40 %	34 %	39 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

## Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Tabell 12.2-43 Prosjektrisiko for alle virkemidler. KMD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 1.

Prosjektrisiko (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Høy risiko	47 %	43 %	32 %	35 %	32 %	40 %
Liten risiko	5 %	4 %	2 %	5 %	12 %	5 %
Normal risiko	48 %	53 %	66 %	61 %	56 %	55 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

## Landbruks- og matdepartementet

Tabell 12.2-44 Prosjektrisiko for alle virkemidler. LMD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 1.

Prosjektrisiko (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Høy risiko	31 %	7 %	12 %	19 %	5 %	10 %
Liten risiko	31 %	34 %	38 %	39 %	44 %	35 %
Normal risiko	38 %	59 %	50 %	42 %	52 %	55 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

## Etter virkemiddelkategori

Tabell 12.2-45 Prosjektrisiko etter virkemiddelkategori. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner.

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	År	Liten risiko	Normal risiko	Høy risiko	Ikke relevant	Uspesifisert
Distriktsutviklingstilskudd	Bedriftsutviklingstilskudd	2018	4 %	37 %	18 %	0 %	41 %
		2019	7 %	37 %	31 %	0 %	25 %
		2020	2 %	32 %	19 %	0 %	47 %
	Investeringsstilskudd	2018	6 %	73 %	20 %	0 %	1 %
		2019	5 %	52 %	42 %	0 %	1 %
		2020	5 %	56 %	38 %	0 %	1 %
	Næringsutviklingstilskudd	2018	14 %	23 %	16 %	5 %	42 %
		2019	16 %	49 %	15 %	2 %	18 %
		2020	3 %	43 %	14 %	0 %	40 %
Regional omstilling	2018	5 %	17 %	0 %	7 %	71 %	
	2019	1 %	0 %	0 %	12 %	86 %	
	2020	0 %	0 %	0 %	25 %	75 %	
Ekstraordinære tiltak	Koronatiltak	2020	1 %	26 %	43 %	0 %	29 %
Innovasjonstilskudd	Bioøkonomiordningen	2018	2 %	32 %	43 %	0 %	22 %
		2019	3 %	44 %	28 %	1 %	23 %
		2020	8 %	21 %	41 %	0 %	29 %
	Forsknings- og utviklingstilskudd	2018	0 %	41 %	56 %	0 %	3 %
		2019	0 %	14 %	84 %	0 %	2 %
		2020	0 %	15 %	63 %	0 %	22 %
	Landsdekkende innovasjonstilskudd	2018	2 %	11 %	2 %	0 %	85 %
		2019	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
		2020	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
Mentortjenesten	2018	0 %	9 %	7 %	0 %	83 %	
	2019	3 %	11 %	17 %	0 %	69 %	
	2020	0 %	3 %	4 %	0 %	92 %	
Miljøteknologi	2018	0 %	21 %	70 %	0 %	9 %	
	2019	0 %	11 %	88 %	0 %	1 %	
	2020	3 %	11 %	76 %	0 %	9 %	
Rådgiving	2018	3 %	3 %	0 %	0 %	94 %	
	2019	0 %	63 %	10 %	3 %	24 %	

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	År	Liten risiko	Normal risiko	Høy risiko	Ikke relevant	Uspesifisert
		2020	3 %	7 %	0 %	0 %	90 %
	Tilskudd til EU-rådgivning	2018	20 %	7 %	9 %	0 %	64 %
		2019	7 %	13 %	10 %	1 %	69 %
		2020	3 %	10 %	3 %	0 %	83 %
Internasjonale tilskuddsprogrammer	Næringsutvikling og bistand	2018	0 %	7 %	28 %	0 %	65 %
		2019	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
		2020	0 %	2 %	23 %	0 %	75 %
Klynger og nettverk	Bedriftsnettverk	2018	2 %	8 %	0 %	0 %	90 %
		2019	0 %	2 %	0 %	0 %	98 %
		2020	0 %	2 %	0 %	0 %	98 %
	Klyngeprogrammet	2018	9 %	55 %	12 %	3 %	21 %
		2019	16 %	61 %	6 %	0 %	17 %
		2020	10 %	55 %	22 %	3 %	10 %
Landbrukstilskudd	Andre landbrukstilskudd	2018	42 %	54 %	2 %	1 %	1 %
		2019	52 %	43 %	0 %	0 %	5 %
		2020	44 %	51 %	0 %	0 %	4 %
	Fylkesvise investerings- og bedriftsutviklingsmidler	2018	40 %	50 %	7 %	1 %	3 %
		2019	36 %	51 %	9 %	0 %	4 %
		2020	41 %	46 %	11 %	0 %	1 %
	Tilskudd til grøntproduksjon	2020	40 %	50 %	8 %	0 %	2 %
	Tilskudd til omstilling fra pelsdyrhold	2020	16 %	80 %	0 %	0 %	4 %
	Utviklingsprogr. for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	2018	43 %	24 %	2 %	17 %	14 %
		2019	38 %	24 %	5 %	16 %	16 %
		2020	16 %	41 %	11 %	12 %	20 %
Lavrisikolån	Lavrisikolån fiskeflåte	2018	37 %	63 %	0 %	0 %	0 %
		2019	55 %	33 %	12 %	0 %	0 %
		2020	75 %	24 %	0 %	1 %	0 %
	Lavrisikolån industri og tjenesteyting	2018	12 %	51 %	36 %	1 %	0 %
		2019	27 %	62 %	11 %	0 %	0 %

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	År	Liten risiko	Normal risiko	Høy risiko	Ikke relevant	Uspesifisert
		2020	53 %	36 %	10 %	0 %	0 %
	Lavrisikolån landbruk	2018	48 %	42 %	5 %	2 %	3 %
		2019	33 %	50 %	13 %	0 %	4 %
		2020	34 %	48 %	14 %	0 %	4 %
Næringsspesifikke utviklingstiltak	Andre næringsspesifikke tilskudd	2018	8 %	25 %	17 %	8 %	42 %
		2019	1 %	14 %	27 %	0 %	58 %
		2020	0 %	1 %	43 %	0 %	55 %
	Tilskudd til maritim næring	2018	15 %	32 %	0 %	0 %	53 %
		2019	0 %	34 %	56 %	0 %	10 %
		2020	0 %	98 %	0 %	0 %	2 %
Oppstartstilskudd	Andre oppstartstilskudd	2018	19 %	44 %	0 %	0 %	36 %
		2019	33 %	29 %	0 %	8 %	30 %
		2020	0 %	50 %	0 %	2 %	48 %
	Distriktsrettet etablerertilskudd	2018	5 %	48 %	44 %	1 %	1 %
		2019	8 %	55 %	38 %	0 %	0 %
		2020	4 %	41 %	28 %	0 %	27 %
	Landsdekkende etablerertilskudd	2018	0 %	34 %	59 %	0 %	7 %
		2019	1 %	30 %	55 %	0 %	14 %
		2020	0 %	42 %	54 %	0 %	4 %
	Pre-så Kornfond	2018	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %
		2019	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %
Risikolån og garantier	Distriktsrettede garantier	2018	0 %	37 %	63 %	0 %	0 %
		2019	0 %	47 %	53 %	0 %	0 %
		2020	0 %	66 %	34 %	0 %	0 %
	Distriktsrettede risikolån	2018	9 %	61 %	30 %	0 %	0 %
		2019	16 %	51 %	33 %	0 %	0 %
		2020	16 %	45 %	38 %	1 %	0 %
	Landsdekkende garantier	2018	0 %	63 %	37 %	0 %	0 %
		2019	0 %	80 %	20 %	0 %	0 %
		2020	0 %	7 %	1 %	0 %	92 %
	Landsdekkende risikolån	2018	1 %	68 %	31 %	0 %	0 %
		2019	3 %	59 %	38 %	0 %	0 %

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	År	Liten risiko	Normal risiko	Høy risiko	Ikke relevant	Uspesifisert
		2020	2 %	51 %	47 %	0 %	0 %
	Næringsspesifikke risikolån	2019	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
		2020	21 %	45 %	34 %	0 %	0 %
	Risikolån landbruk	2018	18 %	70 %	12 %	0 %	0 %
		2019	18 %	48 %	34 %	0 %	0 %
		2020	40 %	49 %	11 %	0 %	0 %
Total		2020	18 %	39 %	30 %	1 %	11 %

### 12.2.6 Resultatindikator: Driftsrisiko

Driftsrisiko beregnes ut fra bedriftenes regnskaper og brukes som en del av vurderingen av gjennomføringsevnen til bedriften. A angir lav risiko, mens D angir høy risiko. Kilden til indikatoren er SOPP (saksbehandlingssystem), hvor hver saksbehandler i Innovasjon Norge har gjort en kvalifisert vurdering. Det gjøres oppmerksom på at enkelte av bedriftene ikke har fått angitt noen risikokategori av saksbehandler, og disse fremkommer ikke av tabellene.

Denne indikatoren er mest relevant for delmål 2 Flere vekstkraftige bedrifter, så vi rapporterer kun for delmål 2 i det følgende.

Det er følgende inndeling i statistikk for driftsrisiko:

- Samlet for hele Innovasjon Norge (Tabell 12.2-46)
- Nærings- og fiskeridepartementet (både for alle virkemidler, samt for alle virkemidler uten lavrisikolån) (Tabell 12.2-47 og Tabell 12.2-48)
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Tabell 12.2-49)
- Landbruks- og matdepartementet (Tabell 12.2-50)
- Etter virkemiddelkategori (Tabell 12.2-51)

### Samlet for hele Innovasjon Norge

Tabell 12.2-46 Driftsrisiko for alle virkemidler. Alle departementer. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 2.

Driftsrisiko (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A	27 %	25 %	17 %	23 %	14 %	19 %
B	41 %	41 %	45 %	41 %	43 %	34 %
C	32 %	33 %	37 %	36 %	43 %	46 %
D	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

## Nærings- og fiskeridepartementet

### Alle virkemidler

Tabell 12.2-47 Driftsrisiko for alle virkemidler. NFD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 2.

Driftsrisiko (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A	28 %	24 %	17 %	24 %	12 %	18 %
B	39 %	41 %	45 %	40 %	43 %	34 %
C	33 %	35 %	38 %	36 %	44 %	49 %
D	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

### Alle virkemidler uten lavrisikolån

Tabell 12.2-48 Driftsrisiko for alle virkemidler uten lavrisikolån. NFD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 2.

Driftsrisiko (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A	10 %	15 %	14 %	12 %	11 %	10 %
B	37 %	31 %	35 %	39 %	35 %	32 %
C	53 %	54 %	50 %	49 %	54 %	58 %
D	0 %	1 %	1 %	0 %	0 %	0 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

## Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Tabell 12.2-49 Driftsrisiko for alle virkemidler. KMD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 2.

Driftsrisiko (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A	17 %	23 %	9 %	17 %	12 %	29 %
B	44 %	44 %	49 %	42 %	43 %	37 %
C	39 %	32 %	41 %	41 %	45 %	34 %
D	1 %	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

## Landbruks- og matdepartementet

Tabell 12.2-50 Driftsrisiko for alle virkemidler. LMD. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner. Delmål 2.

Driftsrisiko (andel beløp)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A	44 %	45 %	43 %	36 %	40 %	29 %
B	46 %	39 %	39 %	46 %	43 %	49 %
C	9 %	16 %	17 %	17 %	17 %	22 %
D	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
<b>Totalsum</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

## Etter virkemiddelkategori

Tabell 12.2-51 Driftsrisiko etter virkemiddelkategori. Totale årlige tilsagn i prosent av mill. kroner.

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	År	Lav	Høy
Distriktsutviklingstilskudd	Bedriftsutviklingstilskudd	2018	60 %	40 %
		2019	52 %	48 %
		2020	60 %	40 %
	Investeringstilskudd	2018	51 %	49 %
		2019	44 %	56 %
		2020	64 %	36 %
	Næringsutviklingstilskudd	2018	41 %	59 %
		2019	67 %	33 %
		2020	59 %	41 %
	Regional omstilling	2018	89 %	11 %
		2019	91 %	9 %
		2020	82 %	18 %
Ekstraordinære tiltak	Koronatiltak	2020	35 %	65 %
Innovasjonstilskudd	Bioøkonomiordningen	2018	51 %	49 %
		2019	71 %	29 %
		2020	55 %	45 %
	Forsknings- og utviklingstilskudd	2018	31 %	69 %
		2019	27 %	73 %
		2020	31 %	69 %
	Landsdekkende innovasjonstilskudd	2018	70 %	30 %
		2019	49 %	51 %
		2020	100 %	0 %
	Mentortjenesten	2018	10 %	90 %
		2019	6 %	94 %
		2020	7 %	93 %
Miljøteknologi	2018	36 %	64 %	
	2019	35 %	65 %	
	2020	40 %	60 %	
Rådgiving	2018	80 %	20 %	
	2019	94 %	6 %	
	2020	76 %	24 %	
	Tilskudd til EU-rådgivning	2018	29 %	71 %



Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	År	Lav	Høy
		2019	35 %	65 %
		2020	50 %	50 %
Internasjonale tilskuddsprogrammer	Næringsutvikling og bistand	2018	44 %	56 %
		2019	0 %	100 %
		2020	9 %	91 %
Klynger og nettverk	Bedriftsnettverk	2018	68 %	32 %
		2019	68 %	32 %
		2020	66 %	34 %
	Klyngeprogrammet	2018	50 %	50 %
		2019	49 %	51 %
		2020	61 %	39 %
Landbrukstilskudd	Andre landbrukstilskudd	2018	90 %	10 %
		2019	94 %	6 %
		2020	50 %	50 %
	Fylkesvise investerings- og bedriftsutviklingsmidler	2018	92 %	8 %
		2019	92 %	8 %
		2020	92 %	8 %
	Tilskudd til grøntproduksjon	2020	96 %	4 %
	Tilskudd til omstilling fra pelsdyrhold	2020	94 %	6 %
	Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	2018	82 %	18 %
		2019	78 %	22 %
		2020	73 %	27 %
Lavrisikolån	Lavrisikolån fiskeflåte	2018	66 %	34 %
		2019	51 %	49 %
		2020	68 %	32 %
	Lavrisikolån industri og tjenesteyting	2018	78 %	22 %
		2019	78 %	22 %
		2020	82 %	18 %
	Lavrisikolån landbruk	2018	98 %	2 %
		2019	98 %	2 %
		2020	92 %	8 %

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	År	Lav	Høy	
Næringsspesifikke utviklingstiltak	Andre næringsspesifikke tilskudd	2018	81 %	19 %	
		2019	51 %	49 %	
		2020	50 %	50 %	
	Tilskudd til maritim næring	2018	100 %	0 %	
		2019	47 %	53 %	
		2020	94 %	6 %	
	Oppstartstilskudd	Andre oppstartstilskudd	2018	37 %	63 %
			2019	37 %	63 %
			2020	20 %	80 %
Distriktsrettet etablerertilskudd		2018	6 %	94 %	
		2019	13 %	87 %	
		2020	32 %	68 %	
Landsdekkende etablerertilskudd		2018	3 %	97 %	
		2019	3 %	97 %	
		2020	4 %	96 %	
Pre-så Kornfond		2018	40 %	60 %	
		2019	0 %	100 %	
Risikolån og garantier		Distriktsrettede garantier	2018	0 %	100 %
			2019	9 %	91 %
			2020	0 %	100 %
		Distriktsrettede risikolån	2018	29 %	71 %
	2019		27 %	73 %	
	2020		38 %	62 %	
	Landsdekkende garantier	2018	37 %	63 %	
		2019	13 %	87 %	
		2020	40 %	60 %	
	Landsdekkende risikolån	2018	32 %	68 %	
		2019	26 %	74 %	
		2020	25 %	75 %	
	Næringsspesifikke risikolån	2020	100 %	0 %	
		Risikolån landbruk	2018	87 %	13 %
			2019	74 %	26 %
		2020	48 %	52 %	
Teknisk		Diverse NFD	2019	0 %	100 %

Virkemiddelkategori	Underkategori for virkemiddelkategori	År	Lav	Høy
		2020	33 %	67 %
Total		2020	53 %	47 %

### 12.3 Omfang og fordeling av brukerbetalte tjenester

Innovasjon Norges brukerbetalte tjenester er normalt i hovedsak tilknyttet reiselivsvirksomheten, næringslivsprofilering (delegasjoner og fellesstands) og internasjonal markedsrådgivning. Tabellen under viser inntektene fra eksterne brukerbetalte tjenester fordelt på regionkontorer (RK), utekontorer (UK) og hovedkontoret (HK).

Brukerbetalinger er redusert med 82 mill. kroner sammenliknet med 2019 og med 103 mill. kroner sammenliknet med 2018. Hovedårsaken til det kraftige fallet sammenliknet med 2019 er avlyste/utsatte arrangementer som følge av korona. De største avvikene er på profilering av Norge som reisemål (reiselivssatsingen) og norske fellesstands i utlandet (International Business Events (IBE)). For disse har korona enten medført avlyste aktiviteter eller at aktiviteten er skjøvet frem i tid.

Innovasjon Norge forventer at en del eksterne inntekter kommer tilbake i 2021, men trenden med fallende eksterne inntekter har vedvart i flere år. En av hovedårsakene til dette er at store kommersielle aktører over tid har utviklet egen markedsførings- og salgskompetanse gjennom digitale/sosiale markedsføringskanaler. Dette er en trend som trolig vil fortsette.

Tabell 12.3-1 Omfang og fordeling av brukerbetalte tjenester 2020. Brukerbetaling i mill. kroner.

Type tjeneste	RK	UK	HK	Totalt
Internasjonal markedsrådgivning	- (-)	8,8 (11,6)	- (-)	8,8 (11,6)
Øvrige tjenester	1,5 (0,8)	4,8 (6,8)	1,0 (3,6)	7,4 (11,2)
Profilering av Norge som reisemål	- (-)	0,8 (19,0)	4,4 (23,6)	5,3 (42,5)
Kompetanseprogram (FRAM/Global Growth)	1,1 (2,1)	2,3 (3,1)	-0,2 (0,4)	3,3 (5,6)
Norske fellesstands i utlandet	-0,1 (0,3)	1,2 (6,0)	1,7 (30,4)	2,9 (36,7)
Næringslivsdelegasjoner	- (-)	- (0,0)	0,0 (2,0)	0,0 (2,1)
<b>Sum</b>	<b>2,5 (3,2)</b>	<b>17,9 (46,5)</b>	<b>7,0 (60,0)</b>	<b>27,5 (109,6)</b>

## 12.4 Statistikk over finansieringssaker

### 12.4.1 Forklaringer av koder i statistikk for finansieringsvirksomheten

Nedenfor følger en beskrivelse av ulike statistikk-kodene som inngår i statistikken for finansieringsvirksomheten. Alle prosjekter som innvilges støtte skal kategoriseres i forhold til disse kodene.

#### Innovasjonsnivå

Følgende innovasjonsnivåer gjelder fra og med 01.01.2009:

1. Innovasjon på bedriftsnivå
2. Innovasjon på regionalt nivå
3. Innovasjon på nasjonalt nivå
4. Innovasjon på internasjonalt nivå
5. Ikke relevant

Det skal kun angis ett innovasjonsnivå per prosjekt. Innovasjonsnivåene er definert i kap. 11.1.1 Kort innføring i mål- og resultatstyring i Innovasjon Norge.

#### Type innovasjon

Følgende innovasjonstyper gjelder fra og med 01.01.2009:

1. Produkt-/tjenesteinnovasjon
2. Prosessinnovasjon
3. Organisatorisk innovasjon
4. Markedsmessig innovasjon
5. Ikke relevant

Det skal kun velges én innovasjonstype per prosjekt. Hvis prosjektet inneholder flere typer innovasjoner, skal kun den viktigste innovasjonstypen angis. For prosjekter innenfor arbeidsområdet innovasjonsmiljøer, må type innovasjon velges ut fra hvilke typer innovasjon flertallet av foretakene innenfor klyngen vil kunne oppnå flere av eller få bedre kvalitet på gjennom å delta i klyngeprosjektet eller på aktiviteter i regi av dette.

Innovasjonstypene er definert som følger:

#### *Produkt-/tjenesteinnovasjon*

Produkt-/tjenesteinnovasjon er en vare eller tjeneste som enten er ny eller vesentlig forbedret med hensyn til dens egenskaper, tekniske spesifikasjoner, innebygd software eller andre immaterielle komponenter eller brukervennlighet. Innovasjonen skal være ny for foretaket; den må ikke nødvendigvis være ny for markedet.

#### *Prosessinnovasjon*

Prosessinnovasjon omfatter nye eller vesentlig forbedrede produksjonsteknologi/-metoder og nye eller vesentlige forbedrede metoder for levering av varer og tjenester. Innovasjonen skal være ny for foretaket; foretaket må ikke nødvendigvis være den første til å introdusere denne prosessen.

*Organisatorisk innovasjon (som oftest innovasjon på bedriftsnivå)*

Organisatorisk innovasjon er gjennomføring av ny eller vesentlig endret struktur i foretaket eller nye eller vesentlig endrede ledelsesmetoder for å øke foretakets bruk av kunnskap, kvaliteten i varer og tjenester eller effektiviteten i arbeidsprosesser.

*Markedsmessig innovasjon (som oftest innovasjon på bedriftsnivå)*

Markedsmessig innovasjon er introduksjon av ny eller vesentlig endret design, samt introduksjon av nye eller vesentlig endrede salgsmetoder for å gjøre foretakets produkter mer attraktive eller for å åpne for nye markeder.

*Ikke relevant*

Denne koden skal benyttes for prosjekter som ikke er innovasjonsprosjekter. Dersom kode «5. Ikke relevant» for innovasjonsnivå benyttes, skal også denne koden benyttes for type innovasjon og vice versa.

## Kjennetegn

### Kvinnerettet

Det vil si at prosjektet oppfyller minst ett av følgende kriterier:

1. Kvinner som er med på å starte eller er medeier i egen virksomhet eller eiendom hvor prosjektet gjennomføres.
2. Er spesielt rettet mot å øke kompetansen til kvinner ansatt i foretaket.
3. Kvinner utgjør mer enn 30 prosent av styremedlemmene eller ledelsen i en bedrift.
4. Bidrar til å øke antall kvinnelige eiere, styremedlemmer, ledere eller er spesielt rettet mot å øke antall sysselsatte kvinner.
5. For flerbedrifts-, nettverks- og klyngeprosjekter skal kjennetegnet benyttes dersom kvinner utgjør mer enn 30 prosent av styringsgruppens medlemmer eller det gjennomføres aktivitet for å øke kvinners deltakelse.

### Miljøeffekt

Positiv miljøeffekt knyttet til (fra og med 26.02.2018):

1. *Reduksjon i utslipp av klimagasser*  
Direkte eller indirekte. Omfatter CO<sub>2</sub>, NO<sub>x</sub>, SO<sub>x</sub>, lystgass, metan med mer.
2. *Redusert luftforurensing ellers*  
Svevestøv, med mer.
3. *Produksjon av fornybar energi*  
Herunder utvikling av nye løsninger for økt fornybar energiproduksjon.
4. *Energiutnyttelse av avfall, avløpslam, spillvarme, avgasser (Waste to Energy)*

5. *Energieffektivisering*  
Både installasjon av egne energieffektiviseringstiltak og utvikling av nye løsninger for redusert energibruk.
6. *Bedre utnyttelse av biologiske ressurser*  
Inklusiv sidestrømmer. Herunder mer miljøvennlige løsninger for akvakultur, fiskeri og landbruk.
7. *Bedre utnyttelse av uorganiske ressurser og mineraler*  
Herunder mer miljøvennlige løsninger for prosessindustri. Effektivisering av olje/gassproduksjon kvalifiserer ikke for miljøkryss.
8. *Materialgjenvinning*  
Herunder bedre utnyttelse av restråstoff og tilrettelegging for gjenbruk, gjenvinning og sirkulærøkonomi. Ikke forbrenning av avfall.
9. *Vannbehandling*  
I form av redusert skadelig utslipp til vann, samt vannrensing og miljøvennlig produksjon av ferskvann.
10. *Redusert bruk av kjemikalier, antibiotika og andre skadelige stoffer.*
11. *Andre tiltak/løsninger*

For utviklingsprosjekter må løsningen være bedre eller mer kostnadseffektiv enn den beste tilgjengelige teknologien (BAT) på området i dag.

Innovasjon Norge fokuserer på selve produktet eller produksjonsprosessen som er omsøkt i prosjektet. Andre forhold knyttet til bærekraft i bedriften må ivaretas andre steder i saksinnstillingen (samfunnsansvar).

Viktig å merke seg at det her er spørsmål om miljøeffekt på det ytre miljø (ikke arbeidsmiljø, dyrevelferd med videre). Det er mulig å velge flere kategorier.

### **Samfunnseffekt<sup>73</sup>**

Positiv samfunnseffekt knyttet til (fra og med 10.05.2016):

1. *Bedre folkehelse*  
Herunder medtech, velferdsteknologi, helsebringende tjenester, mat med positiv helseeffekt og annet.
2. *Et tryggere samfunn/økt beredskap og sikkerhet*  
(Ikke våpenproduksjon)
3. *Arbeidsplasser i distriktskommuner*  
Skape flere arbeidsplasser eller opprettholde eksisterende arbeidsplasser i henhold til Kommunal- og moderniseringsdepartementet sin definisjon som følge av prosjektet.
4. *Økt mangfold*  
Kjønn, alder, flerkultur, minoritetsgrupper og andre underrepresenterte grupper.
5. *Økt dyrevelferd*
6. *Fremme lokal kultur og produkter*  
Herunder bærekraftig turistnæring.

---

<sup>73</sup> Kjennetegnet framgår ikke av Kjennetegn-rapportene i statistikkvedlegget for finansieringsvirksomheten.

7. *Utvikling av det lokale næringsmiljøet/lokalsamfunnet*  
Herunder å bevare og styrke livskvaliteten i lokalsamfunnet, inkludert sosiale strukturer, tilgang til ressurser, fasiliteter og fellesgoder for alle.
8. *Økt tilgang på utdanning, forskning eller andre kunnskapshevende tiltak*
9. *Løsning på andre utfordringer i samfunnet*  
Nasjonalt eller internasjonalt (sosial ulikhet, fattigdom, sult, matsikkerhet, konflikter, vannforsyning, konflikter, rettferdig handel med videre).

Samfunnsutfordringer rundt klima/miljø ivaretas av respons under «Miljøeffekt» og ikke her. Vi fokuserer på selve produktet eller produksjonsprosessen som er omsøkt i prosjektet. Det er mulig å velge flere kategorier.

### **Andre kjennetegn**

Andre kjennetegn omfatter følgende nøkkelord (fra og med 07.01.2017):

- A. Informasjons- og kommunikasjonsteknologirettet
- B. Samarbeids- og flerbedriftsprosjekter
- C. Økologisk landbruk
- D. Ingen relevante kjennetegn

Definisjon av andre kjennetegn:

#### *A) Informasjons- og kommunikasjonsteknologirettet*

Økt bruk av IKT er et nasjonalt satsingsområde. Bruk av IKT er ikke knyttet til noen bestemt bransje og vil heller ikke kunne fanges opp av de andre bedrifts- og prosjektopplysningene som registreres. Det vil ikke være hensiktsmessig at alle prosjekter hvor kun en del er knyttet til fysiske IKT-investeringer eller andre IKT-investeringer, blir gitt dette kjennetegnet. For prosjekter som skal avmerkes som IKT, må minst 50 prosent av prosjektkostnadene være knyttet til IKT i form av fysiske investeringer, programvare, FoU, kompetanseheving med videre.

#### *B) Samarbeids- og flerbedriftsprosjekter*

Omfatter flerbedriftsprosjekter, prosjekter som er basert på samarbeid mellom foretak eller mellom foretak og FoU-institusjoner. Når enkeltforetak går sammen om salgs- og markedstiltak og fysiske investeringer, for eksempel innen landbruk, skal kjennetegnet benyttes.

#### *C) Økologisk landbruk*

Kjennetegnet skal benyttes for prosjekter som bidrar til utvikling av økologisk landbruk.

#### *G) Ingen relevante kjennetegn*

Skal benyttes dersom ingen av kjennetegnene for øvrig passer til saken.

### Næringsområde

Den tidligere kategoriseringen «Satsing» er fra 2017 erstattet med kategoriseringen «Næringsområde» som kun skal angi hvilket næringsområde prosjektet retter seg mot. Følgende næringsområder gjelder (fra og med 07.01.2017):

- S-001 Energi og miljø
- S-002 Helse
- S-005 Landbruk
- S-006 Marin
- S-007 Maritim
- S-008 Olje og gass
- S-009 Reiseliv
- S-999 Øvrige områder

Veiledning for valg av næringsområde:

Det skal kun velges ett næringsområde per prosjekt. Valget skal gjøres ut fra en vurdering av hvilket av de sju næringsområdene som prosjektet primært retter seg mot. Dersom prosjektet faller utenfor de sju næringsområdene, men likevel kan støttes, skal alternativ 999 Øvrige områder avkrysses.

### Internasjonal/nasjonal orientering

<i>Nasjonalt rettet</i>	Prosjektet/samarbeidet med Innovasjon Norge har et nasjonalt fokus og skal primært styrke kundens posisjon i hjemmemarkedet.
<i>Internasjonalt rettet – Eksport</i>	Prosjektet/samarbeidet med Innovasjon Norge har et internasjonalt fokus og skal primært styrke kundens posisjon i internasjonale markeder gjennom økt eksport.
<i>Internasjonalt rettet - Annet</i>	Prosjektet/samarbeidet med Innovasjon Norge har et internasjonalt fokus og skal styrke kundens posisjon i hjemmemarkedet eller i internasjonale markeder gjennom: <ul style="list-style-type: none"> <li>- tilgang til unik teknologi</li> <li>- samarbeid med kompetansemiljøer i verdensklasse</li> <li>- tilgang til internasjonal kapital</li> <li>- outsourcing av produksjon, eller liknende</li> </ul>

### 12.4.2 Omsøkt tilsagn

For å få fram den samlede etterspørselen etter ulike virkemidler for en tidsperiode brukes Omsøkt - antall og beløp. Her telles alle omsøkte virkemidler som finnes til behandling i perioden som har en av følgende leveransestatus: Avslått, Returnert, Trukket, Innvilget og Under arbeid.

Omsøktallene gir uttrykk for summen av alle omsøkte virkemidler som har vært gjenstand for en eller annen behandling i perioden. Her vil man også få med omsøkte virkemidler i saker som kom



inn før denne tidsperioden, men som har blitt behandlet på en eller annen måte i løpet av perioden.

Omsøkt-tallene gir et bedre uttrykk for det samlede behovet for ulike virkemidler for en tidsperiode enn bare isolert å se på hvor mange søknader om ulike virkemidler som kom inn når og med hvilke omsøkte beløp.

Tabeller for omsøkt tilsagn presenteres i sidene som følger (starter på side 1).

### 12.4.3 Brutto tilsagn

Bruttotall – alle tilsagn i 2020 kroner fordelt på:

- Totale finansieringstjenester
- Bransje
- Geografi
- Distriktpolitisk virkeområde
- Innovasjonsnivå
- Type innovasjon
- Bedriftsstørrelse
- Kjennetegn
- Satsing
- Delmål
- Internasjonalt

Tabeller for omsøkt tilsagn presenteres i sidene som følger (starter på side 3).

### 12.4.4 Antall tilsagn

Antall – antall tilsagn gitt i 2020 fordelt på:

- Totale finansieringstjenester
- Bransje
- Geografi
- Distriktpolitisk virkeområde
- Innovasjonsnivå
- Type innovasjon
- Bedriftsstørrelse
- Kjennetegn
- Satsing
- Delmål
- Internasjonalt

Tabeller for omsøkt tilsagn presenteres i sidene som følger (starter på side 21).

## 12.4.2 Omsøkt tilsagn

### Totale finansieringstjenester OMSØKT tilsagn i NOK

Budsjettpost	Virkemiddel	Totalt	
		Omsøkt i NOK	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	2 653 670 593	10%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	2 095 166 000	8%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	885 397 751	3%
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>5 634 234 344</b>	<b>21%</b>
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>5 634 234 344</b>	<b>21%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	1 144 593 528	4%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	7 375 060 626	28%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	4 032 949 486	15%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	379 855 350	1%
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån	182 000 000	1%
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	106 746 940	0%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	575 013 237	2%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	129 300 842	0%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	177 126 000	1%
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	433 634 526	2%
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	24 365 848	0%
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	1 772 709 436	7%
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd	3 399 000	0%
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd	22 000 000	0%
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd	2 000 000	0%
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	339 136 887	1%
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>16 699 891 706</b>	<b>62%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd	1 508 200	0%
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	190 196 247	1%
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	16 169 682	0%
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	29 505 739	0%
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd sentralt	750 000	0%
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	3 397 512	0%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	67 961 121	0%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti	29 300 000	0%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	52 256 190	0%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	723 276 257	3%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	911 229 624	3%
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	18 027 750	0%
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	1 181 400	0%
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	300 307 725	1%
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>2 345 067 447</b>	<b>9%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	1 870 000	0%
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	151 399 234	1%
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	131 040 813	0%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	101 387 117	0%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	991 282 052	4%
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	19 438 134	0%
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	6 111 079	0%
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>1 402 528 429</b>	<b>5%</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>20 447 487 582</b>	<b>76%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avviking av pelsdyrhold	Tilskudd	68 953 642	0%
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	30 246 640	0%
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	7 750 000	0%
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	10 568 000	0%
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd	7 040 000	0%
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	131 922 429	0%
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	64 603 416	0%
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd	4 000 000	0%
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	128 258 898	0%
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	8 000 000	0%
UD 160.70 Helse	Tilskudd	73 514 330	0%
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	95 824 682	0%
Diverse tilskudd	Tilskudd	55 872 304	0%
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	34 126 065	0%
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>720 680 406</b>	<b>3%</b>
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>720 680 406</b>	<b>3%</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>26 802 402 332</b>	<b>100 %</b>

## Totale finansieringstjenester OMSØKT i antall tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Totalt	
		Omsøkt i antall tilsagn	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	171	1%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	166	1%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	288	2%
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>625</b>	<b>5%</b>
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>625</b>	<b>5%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	2 271	17%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	3 137	24%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	1 271	10%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	167	1%
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån	9	0%
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	106	1%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	235	2%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	37	0%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	15	0%
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	324	2%
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	69	1%
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	379	3%
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd	3	0%
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd	3	0%
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd	1	0%
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	119	1%
<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>8 146</b>	<b>61%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd	13	0%
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	242	2%
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	20	0%
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	49	0%
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd sentralt	1	0%
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	3	0%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	137	1%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti	6	0%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	409	3%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	192	1%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	994	7%
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	15	0%
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	11	0%
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	125	1%
<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>2 217</b>	<b>17%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	5	0%
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	302	2%
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	191	1%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	177	1%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	1 300	10%
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	31	0%
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	15	0%
<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>		<b>2 021</b>	<b>15%</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>12 384</b>	<b>93%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	45	0%
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	31	0%
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	3	0%
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	10	0%
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd	4	0%
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	85	1%
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	11	0%
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd	1	0%
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	24	0%
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	1	0%
UD 160.70 Helse	Tilskudd	19	0%
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	31	0%
Diverse tilskudd	Tilskudd	13	0%
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	25	0%
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>303</b>	<b>2%</b>
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>303</b>	<b>2%</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>13 312</b>	<b>100 %</b>

### 12.4.3 Brutto tilsagn

#### Totale finansieringstjenester BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Totalt	
		Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	969 816 800	8%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	1 076 938 346	9%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	445 980 676	4%
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>2 492 735 822</b>	<b>20%</b>
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>2 492 735 822</b>	<b>20%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	526 590 513	4%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	2 621 678 789	21%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	2 336 185 500	19%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	350 739 000	3%
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån	146 000 000	1%
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	90 192 400	1%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	242 865 901	2%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	60 396 000	0%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	25 250 000	0%
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	185 225 447	1%
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	21 162 928	0%
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	822 539 700	7%
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd	3 399 000	0%
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd	14 000 000	0%
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd	2 000 000	0%
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	268 208 406	2%
<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>7 716 433 584</b>	<b>62%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd	300 000	0%
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	79 026 605	1%
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	12 566 241	0%
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	25 956 785	0%
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	648 000	0%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	49 293 627	0%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti	5 800 000	0%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	19 532 952	0%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	310 536 000	2%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	487 019 160	4%
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	10 350 000	0%
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	980 400	0%
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	163 188 000	1%
<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>1 165 197 770</b>	<b>9%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	3 543 500	0%
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	90 097 815	1%
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	112 033 310	1%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	73 309 000	1%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	571 096 529	5%
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	26 483 000	0%
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	8 141 750	0%
<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>		<b>884 704 904</b>	<b>7%</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>9 766 336 258</b>	<b>78%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	44 945 000	0%
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	23 103 000	0%
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	7 250 000	0%
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	12 050 000	0%
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd	6 830 000	0%
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	16 563 967	0%
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	34 050 000	0%
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd	4 000 000	0%
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	48 942 150	0%
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	8 000 000	0%
UD 160.70 Helse	Tilskudd	23 122 903	0%
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	5 594 250	0%
Diverse tilskudd	Tilskudd	4 350 000	0%
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	22 065 764	0%
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>260 867 034</b>	<b>2%</b>
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>260 867 034</b>	<b>2%</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>12 519 939 114</b>	<b>100 %</b>

## Bransje BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	A1 - Jordbruk/skogbruk		A2 - Fiske/oppdrett		B - Bergverksdrift og utvinning		C - Industri		D - Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	5 950 000	1%	149 600 000	15%			459 000 000	47%	20 000 000	2%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål			1 076 938 346	100%						
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	410 162 676	92%					10 443 000	2%	5 950 000	1%
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>416 112 676</b>	<b>17%</b>	<b>1 226 538 346</b>	<b>49%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>469 443 000</b>	<b>19%</b>	<b>25 950 000</b>	<b>1%</b>
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>416 112 676</b>	<b>17%</b>	<b>1 226 538 346</b>	<b>49%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>469 443 000</b>	<b>19%</b>	<b>25 950 000</b>	<b>1%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	2 655 364	1%	12 207 500	2%	3 500 000	1%	77 199 327	15%	11 175 000	2%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	22 488 500	1%	89 996 000	3%	56 203 625	2%	642 700 368	25%	10 210 000	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	6 700 000	0%	154 950 000	7%	50 900 000	2%	681 555 000	29%	65 500 000	3%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti			3 000 000	1%	3 000 000	1%	59 575 000	17%	1 125 000	0%
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån			30 000 000	21%						
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	3 440 000	4%	3 500 000	4%	1 000 000	1%	7 591 200	8%	7 172 500	8%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU			4 000 000	2%	5 500 000	2%	43 998 550	18%	1 000 000	0%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU							18 730 000	31%		
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap							10 000 000	40%		
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd							1 603 000	8%	365 000	2%
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	1 500 000	0%	50 646 652	6%	34 000 000	4%	368 677 048	45%	65 640 000	8%
<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>36 783 864</b>	<b>0%</b>	<b>348 300 152</b>	<b>5%</b>	<b>154 103 625</b>	<b>2%</b>	<b>1 911 629 493</b>	<b>25%</b>	<b>162 187 500</b>	<b>2%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd	150 000	50%					150 000	50%		
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	2 351 920	3%	1 300 000	2%	1 700 000	2%	38 165 371	48%	980 000	1%
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	2 600 000	21%	2 575 000	20%			3 906 500	31%	950 000	8%
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	100 000	0%	1 072 500	4%	756 000	3%	6 164 000	24%		
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis			0	0%						
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	330 000	1%	97 000	0%			8 372 000	17%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti			3 000 000	52%			2 600 000	45%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	100 000	1%					1 850 000	9%	150 000	1%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån			30 050 000	10%	750 000	0%	195 895 000	63%	4 800 000	2%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	17 856 080	4%	4 497 500	1%	2 325 000	0%	159 850 505	33%	394 500	0%
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	150 000	1%					1 950 000	19%	500 000	5%
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd										
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	4 310 000	3%	6 220 000	4%	1 000 000	1%	25 727 000	16%	9 750 000	6%
<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>27 948 000</b>	<b>2%</b>	<b>48 812 000</b>	<b>4%</b>	<b>6 531 000</b>	<b>1%</b>	<b>444 630 376</b>	<b>38%</b>	<b>17 524 500</b>	<b>2%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	2 583 500	73%					650 000	18%		
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	60 473 315	67%			325 000	0%	2 177 000	2%	18 873 500	21%
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	12 577 486	11%	150 000	0%			42 866 000	38%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	69 049 000	94%					2 330 000	3%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	483 239 789	85%	340 000	0%	0	0%	49 430 750	9%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	19 073 000	72%					5 050 000	19%		
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	230 000	3%					4 008 000	49%		
<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>		<b>647 226 090</b>	<b>73%</b>	<b>490 000</b>	<b>0%</b>	<b>325 000</b>	<b>0%</b>	<b>106 511 750</b>	<b>12%</b>	<b>18 873 500</b>	<b>2%</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>711 957 954</b>	<b>7%</b>	<b>397 602 152</b>	<b>4%</b>	<b>160 959 625</b>	<b>2%</b>	<b>2 462 771 619</b>	<b>25%</b>	<b>198 585 500</b>	<b>2%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	23 760 000	53%	1 500 000	3%			6 390 000	14%		
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd			775 000	6%			3 615 000	16%	750 000	3%
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd							1 400 000	12%		
UD 160.70 Helse	Tilskudd							8 760 653	38%		
Diverse tilskudd	Tilskudd	1 400 000	32%					580 000	13%	1 280 000	29%
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis							8 075 000	37%		
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>25 160 000</b>	<b>10%</b>	<b>2 275 000</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>28 820 653</b>	<b>11%</b>	<b>2 030 000</b>	<b>1%</b>
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>25 160 000</b>	<b>10%</b>	<b>2 275 000</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>28 820 653</b>	<b>11%</b>	<b>2 030 000</b>	<b>1%</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>1 153 230 630</b>	<b>9 %</b>	<b>1 626 415 498</b>	<b>13 %</b>	<b>160 959 625</b>	<b>1 %</b>	<b>2 961 035 272</b>	<b>24 %</b>	<b>226 565 500</b>	<b>2 %</b>

## Bransje BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	E - Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet		F - Bygge- og anleggsvirksomhet		G - Varehandel- reparasjon av motorvogner		H - Transport og lagring	
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	2 000 000	0%	9 250 000	1%	2 500 000	0%	198 000 000	20%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål			800 000	0%				
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>2 000 000</b>	<b>0%</b>	<b>10 050 000</b>	<b>0%</b>	<b>2 500 000</b>	<b>0%</b>	<b>198 000 000</b>	<b>8%</b>
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>2 000 000</b>	<b>0%</b>	<b>10 050 000</b>	<b>0%</b>	<b>2 500 000</b>	<b>0%</b>	<b>198 000 000</b>	<b>8%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	6 940 000	1%	4 660 795	1%	21 958 377	4%	5 500 000	1%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	17 785 000	1%	44 198 000	2%	59 316 000	2%	58 601 000	2%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	16 400 000	1%	34 150 000	1%	73 770 000	3%	33 500 000	1%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	1 500 000	0%	7 500 000	2%	29 550 000	8%	4 312 500	1%
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån							116 000 000	79%
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	175 000	0%	3 185 000	4%	220 500	0%	365 500	0%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	1 291 000	1%	1 760 000	1%	1 600 000	1%	379 313	0%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	775 000	1%					3 775 000	6%
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd					439 193	0%	961 632	1%
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd					100 000	0%		
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	26 745 000	3%	4 235 000	1%	48 195 000	6%	44 910 000	5%
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd							14 000 000	100%
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån							394 397	0%
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>71 611 000</b>	<b>1%</b>	<b>99 688 795</b>	<b>1%</b>	<b>235 149 070</b>	<b>3%</b>	<b>282 699 342</b>	<b>4%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd			546 544	1%	2 200 000	3%	230 000	0%
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd			256 741	2%	1 400 000	11%		
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	140 000	1%	100 000	0%	187 500	1%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	1 050 000	2%	1 250 000	3%	450 000	1%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti					200 000	3%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	240 000	1%	883 975	5%	1 148 000	6%	390 501	2%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	2 000 000	1%	8 360 000	3%	6 000 000	2%	11 000 000	4%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	4 313 000	1%	10 439 395	2%	6 416 000	1%	5 394 500	1%
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis			300 000	3%				
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	1 214 000	1%	3 645 000	2%				
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>8 957 000</b>	<b>1%</b>	<b>25 781 655</b>	<b>2%</b>	<b>18 001 500</b>	<b>2%</b>	<b>17 015 001</b>	<b>1%</b>
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	650 000	1%	750 000	1%	420 000	0%	730 000	1%
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd					12 413 820	11%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	180 000	0%			1 750 000	2%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis			857 000	0%	2 400 000	0%	100 000	0%
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån					400 000	2%		
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>830 000</b>	<b>0%</b>	<b>1 607 000</b>	<b>0%</b>	<b>17 383 820</b>	<b>2%</b>	<b>830 000</b>	<b>0%</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>81 398 000</b>	<b>1%</b>	<b>127 077 450</b>	<b>1%</b>	<b>270 534 390</b>	<b>3%</b>	<b>300 544 343</b>	<b>3%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd			100 000	0%			2 075 000	5%
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd			750 000	3%				
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd								
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd			300 000	2%				
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd								
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd								
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd			3 350 000	10%			18 350 000	54%
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd								
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd								
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd								
UD 160.70 Helse	Tilskudd								
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd								
Diverse tilskudd	Tilskudd								
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis			1 061 900	5%	875 000	4%		
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>5 561 900</b>	<b>2%</b>	<b>875 000</b>	<b>0%</b>	<b>20 425 000</b>	<b>8%</b>
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>5 561 900</b>	<b>2%</b>	<b>875 000</b>	<b>0%</b>	<b>20 425 000</b>	<b>8%</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>83 398 000</b>	<b>1 %</b>	<b>142 689 350</b>	<b>1 %</b>	<b>273 909 390</b>	<b>2 %</b>	<b>518 969 343</b>	<b>4 %</b>

## Bransje BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	I - Overnattings- og serveringsvirksomhet		J - Informasjon og kommunikasjon		K - Finansierings- og forsikringsvirksomhet		L - Omsetning og drift av fast eiendom	
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	28 750 000	3%					90 250 000	9%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	4 215 000	1%					1 250 000	0%
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>32 965 000</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>91 500 000</b>	<b>4%</b>
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>32 965 000</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>91 500 000</b>	<b>4%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	925 000	0%	191 467 541	36%	27 150 000	5%	2 000 000	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	69 474 620	3%	698 548 473	27%	110 231 000	4%	19 600 000	1%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	7 775 000	0%	822 355 000	35%	13 200 000	1%	24 932 500	1%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	1 125 000	0%	110 662 500	32%	1 125 000	0%		
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	750 000	1%	2 073 500	2%	2 500 000	3%		
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU			139 575 000	57%				
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU			22 830 000	38%				
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd			199 250	0%				
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	465 000	2%	430 000	2%	1 337 118	6%		
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi			87 700 000	11%				
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd					3 399 000	100%		
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån			0	0%				
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>80 514 620</b>	<b>1%</b>	<b>2 075 841 264</b>	<b>27%</b>	<b>158 942 118</b>	<b>2%</b>	<b>46 532 500</b>	<b>1%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd								
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	7 273 500	9%	900 000	1%			1 000 000	1%
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd								
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	386 830	1%	1 728 000	7%	705 515	3%	150 000	1%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	3 722 250	8%	2 409 000	5%				
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti								
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	100 000	1%	7 209 328	37%			149 590	1%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	9 555 000	3%	7 100 000	2%			2 000 000	1%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	44 766 050	9%	15 515 300	3%	25 484 000	5%	3 756 500	1%
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd			195 000	20%				
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	3 000 000	2%	1 120 000	1%	3 050 000	2%	800 000	0%
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>68 803 630</b>	<b>6%</b>	<b>36 176 628</b>	<b>3%</b>	<b>29 239 515</b>	<b>3%</b>	<b>7 856 090</b>	<b>1%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd								
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd							2 499 000	3%
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	10 068 000	9%					935 000	1%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd								
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	9 159 000	2%					4 843 000	1%
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	1 610 000	6%						
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	920 000	11%	843 750	10%				
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>21 757 000</b>	<b>2%</b>	<b>843 750</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>8 277 000</b>	<b>1%</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>171 075 250</b>	<b>2%</b>	<b>2 112 861 642</b>	<b>22%</b>	<b>188 181 633</b>	<b>2%</b>	<b>62 665 590</b>	<b>1%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	1 420 000	3%					7 800 000	17%
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd			1 000 000	4%				
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd					500 000	7%		
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd			2 570 000	21%				
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	2 005 510	12%					1 188 782	7%
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd			3 850 000	11%				
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd					4 000 000	100%		
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd					2 347 500	5%		
UD 160.70 Helse	Tilskudd			3 418 000	15%				
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd			2 900 000	52%				
Diverse tilskudd	Tilskudd								
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	3 535 000	16%	1 640 000	7%	1 500 000	7%	547 864	2%
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>6 960 510</b>	<b>3%</b>	<b>15 378 000</b>	<b>6%</b>	<b>8 347 500</b>	<b>3%</b>	<b>9 536 646</b>	<b>4%</b>
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>6 960 510</b>	<b>3%</b>	<b>15 378 000</b>	<b>6%</b>	<b>8 347 500</b>	<b>3%</b>	<b>9 536 646</b>	<b>4%</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>211 000 760</b>	<b>2%</b>	<b>2 128 239 642</b>	<b>17%</b>	<b>196 529 133</b>	<b>2%</b>	<b>163 702 236</b>	<b>1%</b>

## Bransje BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	M - Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting		N - Forretningsmessig tjenesteyting		O - Offentlig administrasjon og forsvar, og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning		P - Undervisning	
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære			1 641 800	0%				
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål			6 520 000	1%				
	<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>0</b>	<b>8 161 800</b>	<b>0%</b>		<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>
<b>Sum lavrisikolån</b>			<b>0</b>	<b>8 161 800</b>	<b>0%</b>		<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	104 856 157	20%	17 199 000	3%	11 500 000	2%	7 508 000	1%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	352 122 240	13%	176 717 913	7%	15 708 000	1%	17 556 500	1%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	227 842 000	10%	45 675 000	2%	4 000 000	0%	11 500 000	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	115 289 000	33%	9 375 000	3%			1 350 000	0%
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån								
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	25 869 200	29%	8 600 000	10%				
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	41 362 038	17%			2 400 000	1%		
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU					3 650 000	6%		
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap					15 000 000	59%		
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangerer	Tilskudd	803 559	0%	179 907 242	97%			677 460	0%
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	2 349 394	11%	6 968 716	33%	414 000	2%	573 700	3%
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	88 266 000	11%	1 525 000	0%				
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangerer	Risikolån			266 658 983	99%			518 310	0%
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>958 759 588</b>	<b>12%</b>	<b>712 626 854</b>	<b>9%</b>	<b>52 672 000</b>	<b>1%</b>	<b>39 683 970</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	8 213 200	10%	8 499 070	11%	737 000	1%	100 000	0%
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	330 000	3%			548 000	4%		
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	5 208 940	20%	4 750 000	18%			850 000	3%
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis			648 000	100%				
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	4 083 677	8%	9 036 500	18%	12 017 000	24%	298 200	1%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	5 891 543	30%	772 983	4%				
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	12 250 000	4%	7 376 000	2%				
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	36 771 278	8%	49 314 389	10%	59 819 000	12%	4 164 500	1%
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	1 950 000	19%	1 500 000	14%				
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	291 000	30%			95 000	10%		
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	41 000 000	25%	20 820 000	13%	20 292 000	12%		
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>115 989 638</b>	<b>10%</b>	<b>102 716 942</b>	<b>9%</b>	<b>93 508 000</b>	<b>8%</b>	<b>5 412 700</b>
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	950 000	1%	1 000 000	1%				
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	4 313 800	4%	5 112 864	5%	575 000	1%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	510 000	0%	8 953 000	2%			1 656 186	0%
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån			350 000	1%				
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd			340 000	4%	1 700 000	21%		
	<b>LMD - Sum Riskolån, Tilskudd og programmer</b>		<b>5 773 800</b>	<b>1%</b>	<b>15 755 864</b>	<b>2%</b>	<b>2 275 000</b>	<b>0%</b>	<b>1 656 186</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>1 080 523 026</b>	<b>11%</b>	<b>831 099 660</b>	<b>9%</b>	<b>148 455 000</b>	<b>2%</b>	<b>46 752 856</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	0	0%			1 900 000	4%		
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	4 740 000	21%	750 000	3%				
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	6 750 000	93%						
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd			4 405 000	37%				
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd	290 000	4%						
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd			11 440	0%			5 434	0%
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd			4 000 000	12%	2 000 000	6%		
UD 160.70 Helse	Tilskudd	4 600 000	20%			5 344 250	23%		
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	1 000 000	18%			1 294 250	23%		
Diverse tilskudd	Tilskudd	130 000	3%						
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	1 047 000	5%	1 650 000	7%	800 000	4%	934 000	4%
	<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>18 557 000</b>	<b>7%</b>	<b>10 816 440</b>	<b>4%</b>	<b>11 338 500</b>	<b>4%</b>	<b>939 434</b>
<b>Sum andre virkemidler</b>			<b>18 557 000</b>	<b>7%</b>	<b>10 816 440</b>	<b>4%</b>	<b>11 338 500</b>	<b>4%</b>	<b>939 434</b>
<b>Sum Totalt</b>			<b>1 099 080 026</b>	<b>9%</b>	<b>850 077 900</b>	<b>7%</b>	<b>159 793 500</b>	<b>1%</b>	<b>47 692 290</b>



## Bransje BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Q - Helse- og sosialtjenester		R - Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter		S - Annen tjenesteyting		Uspesifisert		X - Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære			2 875 000	0%							969 816 800
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål											1 076 938 346
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	6 440 000	1%			200 000	0%					445 980 676
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>6 440 000</b>	<b>0%</b>	<b>2 875 000</b>	<b>0%</b>	<b>200 000</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>2 492 735 822</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	12 728 452	2%	3 635 000	1%	900 000	0%			925 000	0%	526 590 513
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	69 656 000	3%	51 551 000	2%	16 458 550	1%			22 556 000	1%	2 621 678 789
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	47 611 000	2%	13 870 000	1%							2 336 185 500
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti			1 500 000	0%					750 000	0%	350 739 000
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån											146 000 000
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	3 000 000	3%			14 750 000	16%			6 000 000	7%	90 192 400
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU											242 865 901
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	10 636 000	18%									60 396 000
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap					250 000	1%					25 250 000
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	146 696	0%	2 090 415	1%							185 225 447
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd			132 000	1%	325 000	2%			6 100 000	29%	21 162 928
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi					500 000	0%					822 539 700
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd											3 399 000
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd											14 000 000
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd									2 000 000	100%	2 000 000
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	159 750	0%	476 966	0%							268 208 406
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>143 937 898</b>	<b>2%</b>	<b>73 255 381</b>	<b>1%</b>	<b>33 183 550</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>38 331 000</b>	<b>0%</b>	<b>7 716 433 584</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd											300 000
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	1 000 000	1%	2 347 000	3%	243 000	0%			1 240 000	2%	79 026 605
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd											12 566 241
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd			809 500	3%	2 000 000	8%			848 000	3%	25 956 785
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis											648 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	750 000	2%	5 278 000	11%	150 000	0%					49 293 627
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti											5 800 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	148 500	1%	250 000	1%					248 532	1%	19 532 952
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån					13 400 000	4%					310 536 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	1 108 500	0%	22 929 361	5%	2 867 552	1%			9 036 250	2%	487 019 160
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis									4 000 000	39%	10 350 000
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd									399 400	41%	980 400
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	3 000 000	2%	350 000	0%	13 090 000	8%			4 800 000	3%	163 188 000
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>6 007 000</b>	<b>1%</b>	<b>45 363 861</b>	<b>4%</b>	<b>18 350 552</b>	<b>2%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>20 572 182</b>	<b>2%</b>	<b>1 165 197 770</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd									310 000	9%	3 543 500
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	450 000	0%	800 000	1%							90 097 815
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	1 650 000	1%	2 200 000	2%					19 171 340	17%	112 033 310
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd											73 309 000
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	8 736 804	2%	781 000	0%					90 000	0%	571 096 529
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån											26 483 000
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd					100 000	1%					8 141 750
	<b>LMD - Sum Riskolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>10 836 804</b>	<b>1%</b>	<b>3 881 000</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>19 571 340</b>	<b>2%</b>	<b>884 704 904</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>160 781 702</b>	<b>2%</b>	<b>122 500 242</b>	<b>1%</b>	<b>51 534 102</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>78 474 522</b>	<b>1%</b>	<b>9 766 336 258</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd											44 945 000
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	750 000	3%			1 500 000	6%			9 248 000	40%	23 103 000
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd											7 250 000
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd			2 600 000	22%							12 050 000
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd									6 540 000	96%	6 830 000
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd			13 352 801	81%			0	0%			16 563 967
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd									2 500 000	7%	34 050 000
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd											4 000 000
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd							46 594 650	95%			48 942 150
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd							8 000 000	100%			8 000 000
UD 160.70 Helse	Tilskudd	1 000 000	4%									23 122 903
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	400 000	7%									5 594 250
Diverse tilskudd	Tilskudd									960 000	22%	4 350 000
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis			400 000	2%							22 065 764
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>2 150 000</b>	<b>1%</b>	<b>16 352 801</b>	<b>6%</b>	<b>1 500 000</b>	<b>1%</b>	<b>54 594 650</b>	<b>21%</b>	<b>19 248 000</b>	<b>7%</b>	<b>260 867 034</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>169 371 702</b>	<b>1 %</b>	<b>141 728 043</b>	<b>1 %</b>	<b>53 234 102</b>	<b>0 %</b>	<b>54 594 650</b>	<b>0 %</b>	<b>97 722 522</b>	<b>1 %</b>	<b>12 519 939 114</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering.

## Geografi BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	03 Oslo		11 Rogaland		15 Møre og Romsdal		18 Nordland		21 Svalbard	
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære					394 450 000	41%	36 150 000	4%		
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål			15 600 000	1%	518 841 667	48%	185 858 840	17%		
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål			525 000	0%	16 065 000	4%	22 650 000	5%		
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>16 125 000</b>	<b>1%</b>	<b>929 356 667</b>	<b>37%</b>	<b>244 658 840</b>	<b>10%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	143 389 750	27%	40 612 477	8%	34 820 000	7%	18 341 028	3%	1 040 000	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	562 700 965	21%	266 886 625	10%	267 888 070	10%	81 640 000	3%	4 650 000	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	577 345 000	25%	260 695 000	11%	398 092 500	17%	72 050 000	3%	2 400 000	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	53 466 250	15%	28 950 000	8%	45 750 000	13%	15 625 000	4%		
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån							30 000 000	21%		
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	3 465 500	4%	12 050 000	13%	6 956 800	8%	665 000	1%	750 000	1%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	50 010 000	21%	22 260 000	9%	17 042 550	7%	3 421 000	1%		
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	9 000 000	15%	2 400 000	4%						
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	25 250 000	100%								
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	91 990 116	50%	5 224 872	3%	6 809 726	4%	118 941	0%	1 537 188	1%
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	7 940 000	38%	830 000	4%	1 649 000	8%	1 063 000	5%		
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	95 450 000	12%	57 610 000	7%	65 737 677	8%	9 320 000	1%		
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd							1 133 000	33%		
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd									2 000 000	100%
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	210 772 038	79%	2 824 551	1%	7 188 670	3%	356 824	0%		
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>1 830 779 619</b>	<b>24%</b>	<b>700 343 525</b>	<b>9%</b>	<b>851 934 993</b>	<b>11%</b>	<b>233 733 793</b>	<b>3%</b>	<b>12 377 188</b>	<b>0%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd									150 000	50%
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd			564 000	1%	8 237 000	10%	7 525 000	10%		
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd							2 263 000	18%		
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd			142 000	1%	6 400 000	25%	5 293 440	20%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd					4 800 000	10%	5 294 000	11%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	7 250 215	37%	1 715 265	9%	250 000	1%	843 500	4%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån					52 875 000	17%	18 100 000	6%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	4 745 000	1%	8 052 000	2%	19 015 500	4%	77 496 809	16%		
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis							1 450 000	14%	800 000	8%
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd			243 000	25%			167 400	17%		
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	4 808 000	3%	13 750 000	8%	8 300 000	5%	28 429 000	17%		
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>16 803 215</b>	<b>1%</b>	<b>24 466 265</b>	<b>2%</b>	<b>99 877 500</b>	<b>9%</b>	<b>146 862 149</b>	<b>13%</b>	<b>950 000</b>	<b>0%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd					2 200 000	62%				
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	1 200 000	1%	6 999 000	8%	2 200 000	2%				
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	12 625 774	11%	7 550 000	7%	1 118 000	1%	5 767 000	5%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd			11 480 000	16%	2 645 000	4%	626 500	1%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	100 000	0%	44 745 000	8%	39 199 000	7%	40 989 550	7%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån							4 113 000	16%		
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	843 750	10%								
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>14 769 524</b>	<b>2%</b>	<b>70 774 000</b>	<b>8%</b>	<b>47 362 000</b>	<b>5%</b>	<b>51 496 050</b>	<b>6%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>1 862 352 358</b>	<b>19%</b>	<b>795 583 790</b>	<b>8%</b>	<b>999 174 493</b>	<b>10%</b>	<b>432 091 992</b>	<b>4%</b>	<b>13 327 188</b>	<b>0%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd			27 505 000	61%	4 000 000	9%	465 000	1%		
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	1 990 000	9%	2 250 000	10%	910 000	4%	750 000	3%		
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd							6 505 000	54%		
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd					290 000	4%				
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	993 922	6%	3 008 100	18%	1 168 195	7%	917 132	6%		
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	10 350 000	30%			2 000 000	6%				
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd	4 000 000	100%								
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	32 949 150	67%								
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	8 000 000	100%								
UD 160.70 Helse	Tilskudd	11 704 903	51%	5 600 000	24%						
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	2 694 250	48%								
Diverse tilskudd	Tilskudd							150 000	3%		
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>72 682 225</b>	<b>28%</b>	<b>38 363 100</b>	<b>15%</b>	<b>8 368 195</b>	<b>3%</b>	<b>8 787 132</b>	<b>3%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>72 682 225</b>	<b>28%</b>	<b>38 363 100</b>	<b>15%</b>	<b>8 368 195</b>	<b>3%</b>	<b>8 787 132</b>	<b>3%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
	<b>Sum Totalt</b>	<b>1 935 034 583</b>	<b>15 %</b>	<b>850 071 890</b>	<b>7 %</b>	<b>1 936 899 355</b>	<b>15 %</b>	<b>685 537 964</b>	<b>5 %</b>	<b>13 327 188</b>	<b>0 %</b>

## Geografi BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	30 Viken		34 Innlandet		38 Vestfold og Telemark		42 Agder		46 Vestland	
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	27 500 000	3%	58 416 800	6%	6 950 000	1%	15 000 000	2%	211 900 000	22%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	7 294 332	1%			11 635 000	1%	28 315 000	3%	133 150 000	12%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	9 000 000	2%	107 143 484	24%	26 739 592	6%	7 280 000	2%	56 000 000	13%
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>43 794 332</b>	<b>2%</b>	<b>165 560 284</b>	<b>7%</b>	<b>45 324 592</b>	<b>2%</b>	<b>50 595 000</b>	<b>2%</b>	<b>401 050 000</b>	<b>16%</b>
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>43 794 332</b>	<b>2%</b>	<b>165 560 284</b>	<b>7%</b>	<b>45 324 592</b>	<b>2%</b>	<b>50 595 000</b>	<b>2%</b>	<b>401 050 000</b>	<b>16%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	59 361 831	11%	22 284 400	4%	30 575 948	6%	31 611 987	6%	47 281 592	9%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	258 342 882	10%	115 031 647	4%	213 947 100	8%	171 477 800	7%	248 151 900	9%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	257 420 000	11%	152 426 000	7%	130 675 000	6%	122 550 000	5%	172 950 000	7%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	35 550 000	10%	6 000 000	2%	7 125 000	2%	22 762 500	6%	87 285 250	25%
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån									76 000 000	52%
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	7 380 450	8%	1 590 000	2%	2 444 500	3%	10 417 700	12%	18 064 000	20%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	11 679 313	5%	1 956 000	1%	8 990 000	4%	20 205 000	8%	62 305 000	26%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	2 875 000	5%			12 440 000	21%	800 000	1%	8 575 000	14%
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	26 048 488	14%	1 630 142	1%	19 565 005	11%	11 478 388	6%	15 360 849	8%
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	1 253 000	6%	883 094	4%	926 000	4%	1 505 000	7%	401 716	2%
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	104 475 000	13%	17 028 000	2%	72 767 675	9%	111 326 348	14%	213 715 000	26%
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd									1 133 000	33%
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd									6 000 000	43%
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	16 705 887	6%	611 160	0%	9 847 624	4%	3 291 529	1%	11 898 223	4%
<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>781 091 851</b>	<b>10%</b>	<b>319 440 443</b>	<b>4%</b>	<b>509 303 852</b>	<b>7%</b>	<b>507 426 252</b>	<b>7%</b>	<b>969 121 530</b>	<b>13%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd					150 000	50%				
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	1 810 000	2%	13 394 941	17%	14 680 420	19%	185 000	0%	12 611 000	16%
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd			1 862 500	15%	2 086 741	17%	1 200 000	10%		
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	700 000	3%	550 000	2%	20 000	0%	600 000	2%	3 350 000	13%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd			1 526 250	3%	3 440 200	7%	2 599 677	5%	3 091 000	6%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti									600 000	10%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	3 340 443	17%	942 000	5%	1 286 500	7%	679 522	3%	1 376 975	7%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	6 250 000	2%	62 810 000	20%	10 100 000	3%	2 500 000	1%	15 300 000	5%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	15 666 750	3%	67 202 103	14%	17 690 632	4%	13 325 500	3%	64 220 850	13%
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	125 000	13%	350 000	36%						
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	6 145 000	4%	5 930 000	4%	2 470 000	2%	31 632 000	19%	25 167 000	15%
<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>34 037 193</b>	<b>3%</b>	<b>154 567 794</b>	<b>13%</b>	<b>51 924 493</b>	<b>4%</b>	<b>52 721 699</b>	<b>5%</b>	<b>125 716 825</b>	<b>11%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd					650 000	18%				
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	32 991 770	37%	22 585 545	25%	3 705 000	4%	1 515 000	2%	748 000	1%
LMD 1150.50 Utviklingsprogr. for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdisk.	Tilskudd	14 605 500	13%	15 263 786	14%	9 356 500	8%	4 510 000	4%	10 243 250	9%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	11 357 500	15%	3 941 500	5%	16 465 500	22%	2 708 000	4%	17 847 000	24%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	75 543 168	13%	101 961 657	18%	32 905 800	6%	32 675 500	6%	78 204 500	14%
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	5 000 000	19%	8 670 000	33%			2 160 000	8%		
<b>LMD - Sum Riskolån, Tilskudd og programmer</b>		<b>139 497 938</b>	<b>16%</b>	<b>152 422 488</b>	<b>17%</b>	<b>63 082 800</b>	<b>7%</b>	<b>43 568 500</b>	<b>5%</b>	<b>107 042 750</b>	<b>12%</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>954 626 982</b>	<b>10%</b>	<b>626 430 725</b>	<b>6%</b>	<b>624 311 145</b>	<b>6%</b>	<b>603 716 451</b>	<b>6%</b>	<b>1 201 881 105</b>	<b>12%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd			0	0%			2 075 000	5%	1 000 000	2%
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	1 075 000	5%	1 500 000	6%			1 500 000	6%	730 000	3%
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	5 500 000	76%							1 250 000	17%
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd									650 000	5%
NFD 900.79 Kompensasjonsordn. for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	2 581 977	16%	4 413 474	27%	1 020 844	6%	968 405	6%	762 628	5%
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	19 700 000	58%								
UD 160.70 Helse	Tilskudd	2 500 000	11%	1 818 000	8%						
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	0	0%	1 500 000	27%					400 000	7%
Diverse tilskudd	Tilskudd	1 300 000	30%							380 000	9%
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	1 450 000	7%	14 791 764	67%	2 000 000	9%				
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>34 106 977</b>	<b>13%</b>	<b>24 023 238</b>	<b>9%</b>	<b>3 020 844</b>	<b>1%</b>	<b>4 543 405</b>	<b>2%</b>	<b>5 172 628</b>	<b>2%</b>
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>34 106 977</b>	<b>13%</b>	<b>24 023 238</b>	<b>9%</b>	<b>3 020 844</b>	<b>1%</b>	<b>4 543 405</b>	<b>2%</b>	<b>5 172 628</b>	<b>2%</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>1 032 528 291</b>	<b>8 %</b>	<b>816 014 247</b>	<b>7 %</b>	<b>672 656 581</b>	<b>5 %</b>	<b>658 854 856</b>	<b>5 %</b>	<b>1 608 103 733</b>	<b>13 %</b>

## Geografi BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	50 Trøndelag		54 Troms og Finnmark		99 Flere fylker/Utland		X Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	48 000 000	5%	171 450 000	18%					969 816 800
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	12 000 000	1%	164 243 507	15%					1 076 938 346
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	125 213 000	28%	75 364 600	17%					445 980 676
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>185 213 000</b>	<b>7%</b>	<b>411 058 107</b>	<b>16%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>2 492 735 822</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	38 948 000	7%	24 323 500	5%	34 000 000	6%			526 590 513
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	256 303 100	10%	108 076 700	4%	66 582 000	3%			2 621 678 789
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	159 642 000	7%	29 940 000	1%					2 336 185 500
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	48 225 000	14%							350 739 000
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån			40 000 000	27%					146 000 000
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	10 144 450	11%	264 000	0%	16 000 000	18%			90 192 400
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	36 797 038	15%	8 200 000	3%					242 865 901
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	22 330 000	37%	1 976 000	3%					60 396 000
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap									25 250 000
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	5 107 368	3%	354 364	0%	0	0%			185 225 447
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	685 000	3%			4 027 118	19%			21 162 928
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	69 640 000	8%	5 470 000	1%					822 539 700
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd			1 133 000	33%					3 399 000
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd			8 000 000	57%					14 000 000
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd									2 000 000
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	4 711 900	2%			0	0%			268 208 406
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>652 533 856</b>	<b>8%</b>	<b>227 737 564</b>	<b>3%</b>	<b>120 609 118</b>	<b>2%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>7 716 433 584</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd									300 000
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	13 079 544	17%	6 529 700	8%	410 000	1%			79 026 605
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	2 614 000	21%	2 540 000	20%					12 566 241
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	809 515	3%	7 791 830	30%	300 000	1%			25 956 785
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	648 000	100%							648 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	3 540 000	7%	12 985 500	26%	12 017 000	24%			49 293 627
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti	5 200 000	90%	0	0%					5 800 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	1 198 532	6%	650 000	3%					19 532 952
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	58 000 000	19%	84 601 000	27%					310 536 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	57 424 625	12%	72 589 391	15%	69 590 000	14%			487 019 160
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis			4 100 000	40%	4 000 000	39%			10 350 000
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	95 000	10%							980 400
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	12 150 000	7%	15 315 000	9%	9 092 000	6%			163 188 000
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>154 759 216</b>	<b>13%</b>	<b>207 102 421</b>	<b>18%</b>	<b>95 409 000</b>	<b>8%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>1 165 197 770</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	383 500	11%			310 000	9%			3 543 500
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	16 958 500	19%	1 195 000	1%					90 097 815
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	16 936 500	15%	800 000	1%	13 257 000	12%			112 033 310
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	6 238 000	9%							73 309 000
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	77 239 250	14%	47 533 104	8%					571 096 529
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	3 930 000	15%	2 610 000	10%					26 483 000
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	2 890 000	35%	2 708 000	33%	1 700 000	21%			8 141 750
	<b>LMD - Sum Riskolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>124 575 750</b>	<b>14%</b>	<b>54 846 104</b>	<b>6%</b>	<b>15 267 000</b>	<b>2%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>884 704 904</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>931 868 822</b>	<b>10%</b>	<b>489 686 089</b>	<b>5%</b>	<b>231 285 118</b>	<b>2%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>9 766 336 258</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avviking av pelsdyrhold	Tilskudd	8 000 000	18%			1 900 000	4%			44 945 000
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	750 000	3%			11 648 000	50%			23 103 000
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd					500 000	7%			7 250 000
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd			4 895 000	41%					12 050 000
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd					6 540 000	96%			6 830 000
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	310 735	2%	418 555	3%					16 563 967
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd			2 000 000	6%					34 050 000
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd									4 000 000
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd							15 993 000	33%	48 942 150
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd									8 000 000
UD 160.70 Helse	Tilskudd	1 500 000	6%							23 122 903
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd			1 000 000	18%					5 594 250
Diverse tilskudd	Tilskudd	1 560 000	36%	0	0%	960 000	22%			4 350 000
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	3 824 000	17%							22 065 764
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>15 944 735</b>	<b>6%</b>	<b>8 313 555</b>	<b>3%</b>	<b>21 548 000</b>	<b>8%</b>	<b>15 993 000</b>	<b>6%</b>	<b>260 867 034</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>1 133 026 557</b>	<b>9%</b>	<b>909 057 751</b>	<b>7%</b>	<b>252 833 118</b>	<b>2%</b>	<b>15 993 000</b>	<b>0%</b>	<b>12 519 939 114</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering.

## Distriktpolitiske virkemiddelområde BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Innvilget		Innenfor virkeområdet		Utenfor virkeområdet		Uspesifisert		Totalt
			Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	317 700 000	33%	433 916 800	45%	218 200 000	22%			969 816 800
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	278 350 000	26%	513 994 014	48%	284 594 332	26%			1 076 938 346
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	14 575 000	3%	337 669 417	76%	93 736 259	21%			445 980 676
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>610 625 000</b>	<b>24%</b>	<b>1 285 580 231</b>	<b>52%</b>	<b>596 530 591</b>	<b>24%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>2 492 735 822</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	21 920 000	4%	89 044 528	17%	415 625 985	79%			526 590 513
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	150 201 210	6%	523 882 745	20%	1 863 914 834	71%	83 680 000	3%	2 621 678 789
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	138 750 000	6%	471 666 000	20%	1 725 769 500	74%			2 336 185 500
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	30 750 000	9%	54 850 000	16%	265 139 000	76%			350 739 000
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån			70 000 000	48%	76 000 000	52%			146 000 000
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	3 750 000	4%	13 876 250	15%	70 291 150	78%	2 275 000	3%	90 192 400
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	6 725 000	3%	40 278 950	17%	195 861 951	81%			242 865 901
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU			6 581 000	11%	53 815 000	89%			60 396 000
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap					25 000 000	99%	250 000	1%	25 250 000
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	7 187 886	4%	15 943 337	9%	160 571 166	87%	1 523 058	1%	185 225 447
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	730 000	3%	1 601 000	8%	10 981 928	52%	7 850 000	37%	21 162 928
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	15 025 000	2%	165 950 864	20%	635 163 836	77%	6 400 000	1%	822 539 700
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd			3 399 000	100%					3 399 000
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd			8 000 000	57%	6 000 000	43%			14 000 000
NFD 2421.80 Nærings tiltak på Svalbard	Tilskudd							2 000 000	100%	2 000 000
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	7 079 841	3%	9 220 164	3%	251 431 435	94%	476 966	0%	268 208 406
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>382 118 937</b>	<b>5%</b>	<b>1 474 293 838</b>	<b>19%</b>	<b>5 755 565 785</b>	<b>75%</b>	<b>104 455 024</b>	<b>1%</b>	<b>7 716 433 584</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd			150 000	50%			150 000	50%	300 000
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	6 050 000	8%	71 001 605	90%	410 000	1%	1 565 000	2%	79 026 605
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd			12 566 241	100%					12 566 241
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	550 000	2%	20 331 270	78%	300 000	1%	4 775 515	18%	25 956 785
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis					648 000	100%			648 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd			37 276 627	76%	12 017 000	24%			49 293 627
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti			5 800 000	100%					5 800 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	150 000	1%	2 193 500	11%	17 189 452	88%			19 532 952
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	9 750 000	3%	300 786 000	97%					310 536 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	5 734 500	1%	355 741 655	73%	89 340 302	18%	36 202 703	7%	487 019 160
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis			6 050 000	58%	4 000 000	39%	300 000	3%	10 350 000
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd			737 400	75%	243 000	25%			980 400
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	8 600 000	5%	65 096 000	40%	87 142 000	53%	2 350 000	1%	163 188 000
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>30 834 500</b>	<b>3%</b>	<b>877 730 298</b>	<b>75%</b>	<b>211 289 754</b>	<b>18%</b>	<b>45 343 218</b>	<b>4%</b>	<b>1 165 197 770</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	2 200 000	62%			1 343 500	38%			3 543 500
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	790 000	1%	32 383 500	36%	56 924 315	63%			90 097 815
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	1 150 000	1%	43 661 750	39%	62 239 760	56%	4 981 800	4%	112 033 310
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	1 315 000	2%	31 420 500	43%	40 573 500	55%			73 309 000
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	34 926 500	6%	365 082 275	64%	171 087 754	30%	0	0%	571 096 529
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	250 000	1%	16 123 000	61%	10 110 000	38%			26 483 000
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd			5 198 000	64%	2 943 750	36%			8 141 750
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>40 631 500</b>	<b>5%</b>	<b>493 869 025</b>	<b>56%</b>	<b>345 222 579</b>	<b>39%</b>	<b>4 981 800</b>	<b>1%</b>	<b>884 704 904</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>453 584 937</b>	<b>5%</b>	<b>2 845 893 161</b>	<b>29%</b>	<b>6 312 078 118</b>	<b>65%</b>	<b>154 780 042</b>	<b>2%</b>	<b>9 766 336 258</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	4 000 000	9%	11 960 000	27%	28 985 000	64%			44 945 000
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd			2 250 000	10%	19 943 000	86%	910 000	4%	23 103 000
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd					7 250 000	100%			7 250 000
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd			12 050 000	100%					12 050 000
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd					6 830 000	100%			6 830 000
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd			10 758 042	65%	5 805 925	35%			16 563 967
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	2 000 000	6%	2 000 000	6%	30 050 000	88%			34 050 000
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd							4 000 000	100%	4 000 000
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd					30 601 650	63%	18 340 500	37%	48 942 150
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd					8 000 000	100%			8 000 000
UD 160.70 Helse	Tilskudd			1 818 000	8%	17 254 903	75%	4 050 000	18%	23 122 903
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd			2 500 000	45%	3 094 250	55%			5 594 250
Diverse tilskudd	Tilskudd			1 490 000	34%	2 860 000	66%			4 350 000
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis			16 768 764	76%	5 297 000	24%			22 065 764
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>6 000 000</b>	<b>2%</b>	<b>61 594 806</b>	<b>24%</b>	<b>165 971 728</b>	<b>64%</b>	<b>27 300 500</b>	<b>10%</b>	<b>260 867 034</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>1 070 209 937</b>	<b>9 %</b>	<b>4 193 068 198</b>	<b>33 %</b>	<b>7 074 580 437</b>	<b>57 %</b>	<b>182 080 542</b>	<b>1 %</b>	<b>12 519 939 114</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering.

## Innovasjonsnivå BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Innovasjon på bedriftsnivå		Innovasjon på regionalt nivå		Innovasjon på nasjonalt nivå		Innovasjon på internasjonalt nivå		Ikke relevant		Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	467 925 000	48%	42 900 000	4%	208 391 800	21%	82 200 000	8%	168 400 000	17%			969 816 800
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	78 300 000	7%	40 000 000	4%	187 500 000	17%	475 000	0%	770 663 346	72%			1 076 938 346
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	197 640 100	44%	2 160 000	0%	12 180 000	3%			234 000 576	52%			445 980 676
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>743 865 100</b>	<b>30%</b>	<b>85 060 000</b>	<b>3%</b>	<b>408 071 800</b>	<b>16%</b>	<b>82 675 000</b>	<b>3%</b>	<b>1 173 063 922</b>	<b>47%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>2 492 735 822</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	820 000	0%	2 200 000	0%	64 696 790	12%	424 023 723	81%	34 850 000	7%			526 590 513
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	35 020 900	1%	31 102 500	1%	231 495 023	9%	1 965 295 008	75%	358 765 358	14%			2 621 678 789
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	31 552 500	1%	20 445 000	1%	217 497 000	9%	2 033 691 000	87%	33 000 000	1%			2 336 185 500
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti					2 500 000	1%	11 375 000	3%	13 500 000	4%	323 364 000	92%	350 739 000
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån			40 000 000	27%	18 000 000	12%	88 000 000	60%					146 000 000
NFD 2421.71 Innovative nærmiljøer	Tilskudd	4 679 850	5%	638 500	1%	13 163 950	15%	60 640 000	67%	11 070 100	12%			90 192 400
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	1 841 000	1%	810 000	0%	10 270 000	4%	229 344 901	94%	600 000	0%			242 865 901
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU					4 575 000	8%	55 821 000	92%					60 396 000
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap					250 000	1%	25 000 000	99%					25 250 000
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd											185 225 447	100%	185 225 447
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	2 324 000	11%	1 754 700	8%	1 945 000	9%	2 242 000	11%	12 897 228	61%			21 162 928
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi					18 950 000	2%	803 589 700	98%					822 539 700
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd									3 399 000	100%			3 399 000
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd			8 000 000	57%	6 000 000	43%							14 000 000
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd									2 000 000	100%			2 000 000
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån											268 208 406	100%	268 208 406
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>76 238 250</b>	<b>1%</b>	<b>104 950 700</b>	<b>1%</b>	<b>589 342 763</b>	<b>8%</b>	<b>5 699 022 332</b>	<b>74%</b>	<b>470 081 686</b>	<b>6%</b>	<b>776 797 853</b>	<b>10%</b>	<b>7 716 433 584</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd			300 000	100%									300 000
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	9 291 576	12%	13 774 284	17%	15 346 200	19%	31 472 000	40%	9 142 545	12%			79 026 605
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	700 000	6%	1 328 000	11%	6 139 000	49%	4 399 241	35%					12 566 241
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	2 580 940	10%	4 793 330	18%	6 367 000	25%	8 864 000	34%	3 351 515	13%			25 956 785
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av nærmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis							0	0%	648 000	100%			648 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	1 899 500	4%	20 278 450	41%	5 911 677	12%	8 064 000	16%	13 140 000	27%			49 293 627
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti			600 000	10%			4 700 000	81%	500 000	9%			5 800 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	390 501	2%	450 000	2%	10 384 046	53%	8 158 405	42%	150 000	1%			19 532 952
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	75 611 000	24%	36 130 000	12%	97 675 000	31%	65 950 000	21%	35 170 000	11%			310 536 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	56 101 116	12%	98 584 144	20%	113 354 075	23%	110 688 750	23%	108 291 075	22%			487 019 160
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis			1 300 000	13%			4 200 000	41%	4 850 000	47%			10 350 000
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd			49 400	5%					931 000	95%			980 400
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	550 000	0%	14 330 000	9%	23 642 000	14%	106 276 000	65%	18 390 000	11%			163 188 000
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>147 124 633</b>	<b>13%</b>	<b>191 917 608</b>	<b>16%</b>	<b>278 818 998</b>	<b>24%</b>	<b>352 772 396</b>	<b>30%</b>	<b>194 564 135</b>	<b>17%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>1 165 197 770</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd							3 233 500	91%	310 000	9%			3 543 500
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	71 053 815	79%	2 325 000	3%	15 481 000	17%			1 238 000	1%			90 097 815
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	13 688 250	12%	26 518 820	24%	22 361 954	20%	5 525 500	5%	43 938 786	39%			112 033 310
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	33 691 500	46%	8 504 500	12%	3 326 000	5%			27 787 000	38%			73 309 000
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	324 517 445	57%	30 314 000	5%	14 377 000	3%	2 037 250	0%	199 850 834	35%			571 096 529
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	6 398 000	24%	5 660 000	21%	6 200 000	23%			8 225 000	31%			26 483 000
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	1 988 000	24%	1 660 000	20%	2 910 000	36%	340 000	4%	1 243 750	15%			8 141 750
	<b>LMD - Sum Riskolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>451 337 010</b>	<b>51%</b>	<b>74 982 320</b>	<b>8%</b>	<b>64 655 954</b>	<b>7%</b>	<b>11 136 250</b>	<b>1%</b>	<b>282 593 370</b>	<b>32%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>884 704 904</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>674 699 893</b>	<b>7%</b>	<b>371 850 628</b>	<b>4%</b>	<b>932 817 715</b>	<b>10%</b>	<b>6 062 930 978</b>	<b>62%</b>	<b>947 239 191</b>	<b>10%</b>	<b>776 797 853</b>	<b>8%</b>	<b>9 766 336 258</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	15 895 000	35%	2 185 000	5%	4 000 000	9%			22 865 000	51%			44 945 000
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd					750 000	3%	8 685 000	38%	13 668 000	59%			23 103 000
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd							7 250 000	100%					7 250 000
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd			4 950 000	41%	3 750 000	31%	3 350 000	28%					12 050 000
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd					2 490 000	36%			4 340 000	64%			6 830 000
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd											16 563 967	100%	16 563 967
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd							31 550 000	93%	2 500 000	7%			34 050 000
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd									4 000 000	100%			4 000 000
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd									2 347 500	5%	46 594 650	95%	48 942 150
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd											8 000 000	100%	8 000 000
UD 160.70 Helse	Tilskudd							23 122 903	100%					23 122 903
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd							5 594 250	100%					5 594 250
Diverse tilskudd	Tilskudd			680 000	16%	1 830 000	42%	730 000	17%	1 110 000	26%			4 350 000
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	2 431 000	11%	6 585 000	30%	6 359 764	29%	5 190 000	24%	1 500 000	7%			22 065 764
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>18 326 000</b>	<b>7%</b>	<b>14 400 000</b>	<b>6%</b>	<b>19 179 764</b>	<b>7%</b>	<b>85 472 153</b>	<b>33%</b>	<b>52 330 500</b>	<b>20%</b>	<b>71 158 617</b>	<b>27%</b>	<b>260 867 034</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>1 436 890 993</b>	<b>11 %</b>	<b>471 310 628</b>	<b>4 %</b>	<b>1 360 069 279</b>	<b>11 %</b>	<b>6 231 078 131</b>	<b>50 %</b>	<b>2 172 633 613</b>	<b>17 %</b>	<b>847 956 470</b>	<b>7 %</b>	<b>12 519 939 114</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering.

## Type innovasjon BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Produkt- /tjenesteinnovasjon		Prosessinnovasjon		Organisatorisk innovasjon		Markedsmessig innovasjon		Ikke relevant		Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	456 066 800	47%	311 850 000	32%	28 000 000	3%	5 500 000	1%	168 400 000	17%			969 816 800
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	73 875 000	7%	232 400 000	22%					770 663 346	72%			1 076 938 346
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	48 045 100	11%	146 720 000	33%	17 215 000	4%			234 000 576	52%			445 980 676
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>577 986 900</b>	<b>23%</b>	<b>690 970 000</b>	<b>28%</b>	<b>45 215 000</b>	<b>2%</b>	<b>5 500 000</b>	<b>0%</b>	<b>1 173 063 922</b>	<b>47%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>2 492 735 822</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	454 024 186	86%	23 256 627	4%	1 920 000	0%	12 789 700	2%	34 600 000	7%			526 590 513
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	1 925 544 281	73%	266 089 225	10%	23 080 925	1%	48 199 000	2%	358 765 358	14%			2 621 678 789
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	1 899 420 500	81%	312 465 000	13%	17 000 000	1%	74 300 000	3%	33 000 000	1%			2 336 185 500
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	12 875 000	4%					1 000 000	0%	13 500 000	4%	323 364 000	92%	350 739 000
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån	76 000 000	52%	70 000 000	48%									146 000 000
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	63 647 700	71%	8 165 950	9%	5 208 650	6%	2 100 000	2%	11 070 100	12%			90 192 400
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	236 317 901	97%	4 973 000	2%	500 000	0%	475 000	0%	600 000	0%			242 865 901
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	60 396 000	100%											60 396 000
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	25 250 000	100%											25 250 000
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkerisearrangører	Tilskudd											185 225 447	100%	185 225 447
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	5 025 700	24%	850 000	4%			2 390 000	11%	12 897 228	61%			21 162 928
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	690 475 196	84%	130 536 504	16%			1 528 000	0%					822 539 700
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd									3 399 000	100%			3 399 000
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd	6 000 000	43%	8 000 000	57%									14 000 000
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd									2 000 000	100%			2 000 000
NFD 2421.91 Låneordning for pakkerisearrangører	Risikolån											268 208 406	100%	268 208 406
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>5 454 976 464</b>	<b>71%</b>	<b>824 336 306</b>	<b>11%</b>	<b>47 709 575</b>	<b>1%</b>	<b>142 781 700</b>	<b>2%</b>	<b>469 831 686</b>	<b>6%</b>	<b>776 797 853</b>	<b>10%</b>	<b>7 716 433 584</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd	300 000	100%											300 000
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	40 434 316	51%	22 482 200	28%	1 480 000	2%	5 487 544	7%	9 142 545	12%			79 026 605
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	6 056 241	48%	6 510 000	52%									12 566 241
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	10 884 770	42%	3 472 500	13%	5 856 000	23%	2 392 000	9%	3 351 515	13%			25 956 785
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	0	0%							648 000	100%			648 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	31 845 627	65%	372 000	1%	550 000	1%	3 536 000	7%	12 990 000	26%			49 293 627
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti	3 800 000	66%	1 500 000	26%					500 000	9%			5 800 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	16 394 922	84%	615 875	3%	600 000	3%	1 922 155	10%					19 532 952
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	146 726 000	47%	112 440 000	36%	5 900 000	2%	10 300 000	3%	35 170 000	11%			310 536 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	224 689 305	46%	93 818 000	19%	25 458 150	5%	34 762 630	7%	108 291 075	22%			487 019 160
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	4 400 000	43%	300 000	3%	500 000	5%	300 000	3%	4 850 000	47%			10 350 000
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd					49 400	5%			931 000	95%			980 400
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	110 491 000	68%	17 647 000	11%	8 325 000	5%	8 335 000	5%	18 390 000	11%			163 188 000
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>596 022 181</b>	<b>51%</b>	<b>259 157 575</b>	<b>22%</b>	<b>48 718 550</b>	<b>4%</b>	<b>67 035 329</b>	<b>6%</b>	<b>194 264 135</b>	<b>17%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>1 165 197 770</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	1 033 500	29%	2 200 000	62%					310 000	9%			3 543 500
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	29 989 000	33%	58 200 815	65%	1 230 000	1%	205 000	0%	473 000	1%			90 097 815
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	52 138 750	47%	1 850 000	2%	3 600 000	3%	10 505 774	9%	43 938 786	39%			112 033 310
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	34 193 500	47%	21 426 000	29%			4 240 500	6%	13 449 000	18%			73 309 000
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	237 836 314	42%	210 090 525	37%	27 581 300	5%	6 820 000	1%	88 768 390	16%			571 096 529
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	14 005 000	53%	2 853 000	11%	1 000 000	4%	400 000	2%	8 225 000	31%			26 483 000
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	4 073 000	50%	105 000	1%	790 000	10%	1 930 000	24%	1 243 750	15%			8 141 750
	<b>LMD - Sum Riskolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>373 269 064</b>	<b>42%</b>	<b>296 725 340</b>	<b>34%</b>	<b>34 201 300</b>	<b>4%</b>	<b>24 101 274</b>	<b>3%</b>	<b>156 407 926</b>	<b>18%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>884 704 904</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>6 424 267 709</b>	<b>66%</b>	<b>1 380 219 221</b>	<b>14%</b>	<b>130 629 425</b>	<b>1%</b>	<b>233 918 303</b>	<b>2%</b>	<b>820 503 747</b>	<b>8%</b>	<b>776 797 853</b>	<b>8%</b>	<b>9 766 336 258</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	14 080 000	31%	6 000 000	13%			2 000 000	4%	22 865 000	51%			44 945 000
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	8 345 000	36%	700 000	3%			390 000	2%	13 668 000	59%			23 103 000
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	7 250 000	100%											7 250 000
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	5 500 000	46%	1 600 000	13%	775 000	6%	4 175 000	35%					12 050 000
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd					2 490 000	36%			4 340 000	64%			6 830 000
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd											16 563 967	100%	16 563 967
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	31 550 000	93%							2 500 000	7%			34 050 000
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd									4 000 000	100%			4 000 000
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd									2 347 500	5%	46 594 650	95%	48 942 150
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd											8 000 000	100%	8 000 000
UD 160.70 Helse	Tilskudd	23 122 903	100%											23 122 903
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	4 094 250	73%					1 500 000	27%					5 594 250
Diverse tilskudd	Tilskudd	1 980 000	46%	1 260 000	29%					1 110 000	26%			4 350 000
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	11 306 864	51%	6 336 900	29%	2 922 000	13%			1 500 000	7%			22 065 764
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>107 229 017</b>	<b>41%</b>	<b>15 896 900</b>	<b>6%</b>	<b>6 187 000</b>	<b>2%</b>	<b>8 065 000</b>	<b>3%</b>	<b>52 330 500</b>	<b>20%</b>	<b>71 158 617</b>	<b>27%</b>	<b>260 867 034</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>7 109 483 626</b>	<b>57 %</b>	<b>2 087 086 121</b>	<b>17 %</b>	<b>182 031 425</b>	<b>1 %</b>	<b>247 483 303</b>	<b>2 %</b>	<b>2 045 898 169</b>	<b>16 %</b>	<b>847 956 470</b>	<b>7 %</b>	<b>12 519 939 114</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering.

## Bedriftstørrelse BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	0-19		20-50		51-100		101-250		>250		Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	476 616 800	49%	70 300 000	7%	58 900 000	6%	264 000 000	27%	100 000 000	10%			969 816 800
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	793 146 679	74%	283 791 667	26%									1 076 938 346
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	441 480 676	99%	4 500 000	1%									445 980 676
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>1 711 244 155</b>	<b>69%</b>	<b>358 591 667</b>	<b>14%</b>	<b>58 900 000</b>	<b>2%</b>	<b>264 000 000</b>	<b>11%</b>	<b>100 000 000</b>	<b>4%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>2 492 735 822</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	475 417 667	90%									51 172 846	10%	526 590 513
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	1 738 909 904	66%	436 502 382	17%	220 355 578	8%	123 049 425	5%	102 861 500	4%			2 621 678 789
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	1 668 095 500	71%	386 100 000	17%	163 440 000	7%	113 550 000	5%	5 000 000	0%			2 336 185 500
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	6 875 000	2%	12 500 000	4%			8 000 000	2%			323 364 000	92%	350 739 000
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån	76 000 000	52%	30 000 000	21%			40 000 000	27%					146 000 000
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	75 678 250	84%	12 104 150	13%	1 235 000	1%	1 175 000	1%					90 192 400
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	202 327 301	83%	35 191 000	14%	4 169 600	2%	678 000	0%	500 000	0%			242 865 901
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	50 696 000	84%	8 600 000	14%	1 100 000	2%							60 396 000
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	250 000	1%							25 000 000	99%			25 250 000
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	143 318 425	77%	32 010 998	17%	8 626 840	5%	1 269 184	1%					185 225 447
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	18 969 212	90%	864 716	4%	565 000	3%			764 000	4%			21 162 928
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	450 889 509	55%	66 905 000	8%	137 341 652	17%	71 075 000	9%	96 328 539	12%			822 539 700
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd	3 399 000	100%											3 399 000
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd	6 000 000	43%					8 000 000	57%					14 000 000
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd	2 000 000	100%											2 000 000
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	91 734 832	34%	23 280 197	9%	151 837 557	57%	1 355 820	1%					268 208 406
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>5 010 560 600</b>	<b>65%</b>	<b>1 044 058 443</b>	<b>14%</b>	<b>688 671 227</b>	<b>9%</b>	<b>368 152 429</b>	<b>5%</b>	<b>230 454 039</b>	<b>3%</b>	<b>374 536 846</b>	<b>5%</b>	<b>7 716 433 584</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd											300 000	100%	300 000
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	51 496 279	65%	13 165 326	17%	10 490 000	13%	2 175 000	3%	1 700 000	2%			79 026 605
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	8 646 741	69%	414 000	3%	645 000	5%	923 000	7%	1 937 500	15%			12 566 241
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	19 160 785	74%	4 491 000	17%	815 000	3%	990 000	4%	500 000	2%			25 956 785
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	648 000	100%											648 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	42 427 750	86%	550 000	1%							6 315 877	13%	49 293 627
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti	5 800 000	100%											5 800 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd											19 532 952	100%	19 532 952
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	249 786 000	80%	16 750 000	5%	24 000 000	8%	20 000 000	6%					310 536 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	378 625 311	78%	62 502 349	13%	22 206 500	5%	20 735 000	4%	2 950 000	1%			487 019 160
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	8 750 000	85%	1 300 000	13%					300 000	3%			10 350 000
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	690 400	70%							290 000	30%			980 400
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	111 496 000	68%	22 940 000	14%	4 340 000	3%	12 420 000	8%	11 992 000	7%			163 188 000
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>877 527 266</b>	<b>75%</b>	<b>122 112 675</b>	<b>10%</b>	<b>62 496 500</b>	<b>5%</b>	<b>57 243 000</b>	<b>5%</b>	<b>19 669 500</b>	<b>2%</b>	<b>26 148 829</b>	<b>2%</b>	<b>1 165 197 770</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	3 543 500	100%											3 543 500
LMD 1150.50 Verdskappingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	84 037 815	93%	3 560 000	4%	500 000	1%	2 000 000	2%					90 097 815
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdskaping	Tilskudd	99 424 810	89%	10 379 500	9%	1 181 500	1%	547 500	0%	500 000	0%			112 033 310
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	57 908 000	79%	9 110 000	12%	2 956 000	4%	1 200 000	2%			2 135 000	3%	73 309 000
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	512 693 829	90%	1 717 000	0%	88 000	0%			100 000	0%	56 497 700	10%	571 096 529
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	22 783 000	86%			3 700 000	14%							26 483 000
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	4 828 000	59%	2 070 000	25%	400 000	5%	843 750	10%					8 141 750
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>785 218 954</b>	<b>89%</b>	<b>26 836 500</b>	<b>3%</b>	<b>8 825 500</b>	<b>1%</b>	<b>4 591 250</b>	<b>1%</b>	<b>600 000</b>	<b>0%</b>	<b>58 632 700</b>	<b>7%</b>	<b>884 704 904</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>6 673 306 820</b>	<b>68%</b>	<b>1 193 007 618</b>	<b>12%</b>	<b>759 993 227</b>	<b>8%</b>	<b>429 986 679</b>	<b>4%</b>	<b>250 723 539</b>	<b>3%</b>	<b>459 318 375</b>	<b>5%</b>	<b>9 766 336 258</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	44 945 000	100%											44 945 000
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	20 803 000	90%	2 300 000	10%									23 103 000
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	7 250 000	100%											7 250 000
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	7 520 000	62%	1 530 000	13%	2 700 000	22%	300 000	2%					12 050 000
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd	6 830 000	100%											6 830 000
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	3 757 425	23%	3 107 341	19%	2 332 111	14%	3 553 374	21%	3 813 716	23%	0	0%	16 563 967
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	20 700 000	61%			3 350 000	10%	4 000 000	12%	6 000 000	18%			34 050 000
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd	4 000 000	100%											4 000 000
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	2 347 500	5%	1 925 000	4%			13 026 150	27%	31 643 500	65%			48 942 150
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd									8 000 000	100%			8 000 000
UD 160.70 Helse	Tilskudd	20 522 903	89%	1 600 000	7%					1 000 000	4%			23 122 903
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	4 694 250	84%					900 000	16%					5 594 250
Diverse tilskudd	Tilskudd	2 120 000	49%			1 250 000	29%	250 000	6%	730 000	17%			4 350 000
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	18 490 764	84%	2 275 000	10%	500 000	2%			800 000	4%			22 065 764
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>163 980 842</b>	<b>63%</b>	<b>12 737 341</b>	<b>5%</b>	<b>10 132 111</b>	<b>4%</b>	<b>22 029 524</b>	<b>8%</b>	<b>51 987 216</b>	<b>20%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>260 867 034</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>8 548 531 817</b>	<b>68%</b>	<b>1 564 336 626</b>	<b>12%</b>	<b>829 025 338</b>	<b>7%</b>	<b>716 016 203</b>	<b>6%</b>	<b>402 710 755</b>	<b>3%</b>	<b>459 318 375</b>	<b>4%</b>	<b>12 519 939 114</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering.



## Kjennetegn BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Kvinnerettet		Miljøeffekt		Samfunnseffekt		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	295 141 800	30%	616 250 000	64%	899 816 800	93%	969 816 800
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	116 750 000	11%	350 975 507	33%	767 867 347	71%	1 076 938 346
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	258 261 417	58%	209 220 000	47%	392 397 192	88%	445 980 676
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>670 153 217</b>	<b>27%</b>	<b>1 176 445 507</b>	<b>47%</b>	<b>2 060 081 339</b>	<b>83%</b>	<b>2 492 735 822</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	108 037 927	21%	215 101 922	41%	305 263 208	58%	526 590 513
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	516 966 058	20%	1 125 847 695	43%	1 864 904 950	71%	2 621 678 789
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	332 670 000	14%	1 113 657 500	48%	1 524 628 500	65%	2 336 185 500
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti			178 041 250	51%	14 875 000	4%	350 739 000
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån	50 000 000	34%	146 000 000	100%	96 000 000	66%	146 000 000
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	66 885 100	74%	62 944 700	70%	81 893 050	91%	90 192 400
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	16 880 000	7%	124 734 901	51%	167 584 863	69%	242 865 901
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	6 476 000	11%	9 625 000	16%	59 396 000	98%	60 396 000
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap			25 250 000	100%	25 250 000	100%	25 250 000
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd							185 225 447
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	7 271 416	34%	12 750 000	60%	18 936 416	89%	21 162 928
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	135 493 000	16%	822 039 700	100%	637 447 504	77%	822 539 700
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd							3 399 000
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd			14 000 000	100%	14 000 000	100%	14 000 000
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd					2 000 000	100%	2 000 000
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån							268 208 406
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>1 240 679 501</b>	<b>16%</b>	<b>3 849 992 668</b>	<b>50%</b>	<b>4 812 179 491</b>	<b>62%</b>	<b>7 716 433 584</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd	150 000	50%			150 000	50%	300 000
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	27 756 490	35%	46 162 050	58%	77 243 861	98%	79 026 605
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	2 606 741	21%	11 166 241	89%	11 106 241	88%	12 566 241
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	13 665 940	53%	7 344 000	28%	25 631 785	99%	25 956 785
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	0	0%	0	0%	648 000	100%	648 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	14 160 950	29%	10 808 000	22%	32 655 427	66%	49 293 627
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti	1 300 000	22%	1 500 000	26%	5 800 000	100%	5 800 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	5 124 408	26%	9 537 059	49%	5 156 678	26%	19 532 952
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	93 696 000	30%	172 975 000	56%	305 011 000	98%	310 536 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	181 143 090	37%	198 427 866	41%	430 216 160	88%	487 019 160
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	7 000 000	68%	8 550 000	83%	10 350 000	100%	10 350 000
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd					980 400	100%	980 400
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	93 510 000	57%	108 191 000	66%	161 588 000	99%	163 188 000
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>440 113 619</b>	<b>38%</b>	<b>574 661 216</b>	<b>49%</b>	<b>1 066 537 552</b>	<b>92%</b>	<b>1 165 197 770</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd			3 233 500	91%	3 233 500	91%	3 543 500
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	22 477 000	25%	76 037 815	84%	50 438 745	56%	90 097 815
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	68 962 810	77%	39 027 500	44%	103 713 810	116%	89 133 310
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	35 928 000	49%	35 705 000	49%	49 267 500	67%	73 309 000
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	309 566 339	54%	270 570 513	47%	439 290 515	77%	571 096 529
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	12 510 000	47%	14 103 000	53%	24 553 000	93%	26 483 000
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	3 910 000	48%	2 755 000	34%	8 141 750	100%	8 141 750
	<b>LMD - Sum Riskolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>453 354 149</b>	<b>51%</b>	<b>441 432 328</b>	<b>50%</b>	<b>678 638 820</b>	<b>77%</b>	<b>884 704 904</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>2 134 147 269</b>	<b>22%</b>	<b>4 866 086 212</b>	<b>50%</b>	<b>6 557 355 863</b>	<b>67%</b>	<b>9 766 336 258</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	26 185 000	58%	24 885 000	55%	40 770 000	91%	44 945 000
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	9 040 000	39%	9 340 000	40%	13 745 000	59%	23 103 000
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	5 500 000	76%	7 250 000	100%	6 000 000	83%	7 250 000
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	9 300 000	77%	2 475 000	21%	12 050 000	100%	12 050 000
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd	290 000	4%	3 440 000	50%	5 930 000	87%	6 830 000
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd							16 563 967
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd			21 550 000	63%	26 850 000	79%	34 050 000
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd							4 000 000
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd							48 942 150
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd							8 000 000
UD 160.70 Helse	Tilskudd	12 444 250	54%	5 344 250	23%	23 122 903	100%	23 122 903
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	3 094 250	55%	1 294 250	23%	5 594 250	100%	5 594 250
Diverse tilskudd	Tilskudd	50 000	1%	4 200 000	97%	3 700 000	85%	4 350 000
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	7 319 000	33%	7 283 900	33%	22 065 764	100%	22 065 764
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>73 222 500</b>	<b>28%</b>	<b>87 062 400</b>	<b>33%</b>	<b>159 827 917</b>	<b>61%</b>	<b>260 867 034</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>2 877 522 986</b>	<b>23%</b>	<b>6 129 594 119</b>	<b>49%</b>	<b>8 777 265 119</b>	<b>70%</b>	<b>12 519 939 114</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering

## Satsing BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	S-001 Energi og miljø		S-002 Helse		S-005 Landbruk		S-006 Marin		S-007 Maritim		S-008 Olje og gass	
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	20 000 000	2%			7 450 000	1%	438 350 000	45%	314 800 000	32%		
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål							1 076 938 346	100%				
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål					433 020 676	97%	3 000 000	1%				
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>20 000 000</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>440 470 676</b>	<b>18%</b>	<b>1 518 288 346</b>	<b>61%</b>	<b>314 800 000</b>	<b>13%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	73 360 086	14%	54 194 023	10%	10 049 398	2%	30 326 476	6%	28 720 000	5%	22 900 000	4%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	169 065 900	6%	305 602 447	12%	75 533 000	3%	241 921 050	9%	149 879 260	6%	200 782 414	8%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	297 370 000	13%	165 411 000	7%	34 020 000	1%	297 150 000	13%	149 997 500	6%	161 725 000	7%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti			8 000 000	2%			1 000 000	0%	1 500 000	0%		
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån							30 000 000	21%	116 000 000	79%		
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	19 200 000	21%	5 450 000	6%	3 302 000	4%	9 155 000	10%	8 316 000	9%	13 918 500	15%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	6 377 000	3%	17 200 000	7%	9 100 000	4%	30 280 550	12%	30 264 313	12%	31 607 038	13%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	2 975 000	5%	41 755 000	69%								
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap												
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd												
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	1 078 000	5%			600 000	3%			600 000	3%		
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	398 400 640	48%			8 630 000	1%	89 558 000	11%	116 337 196	14%	23 160 000	3%
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd												
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd									14 000 000	100%		
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd												
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån												
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>967 826 626</b>	<b>13%</b>	<b>597 612 470</b>	<b>8%</b>	<b>141 234 398</b>	<b>2%</b>	<b>729 391 076</b>	<b>9%</b>	<b>615 614 269</b>	<b>8%</b>	<b>454 092 952</b>	<b>6%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd												
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	2 820 000	4%	7 520 000	10%	7 121 920	9%	12 675 000	16%	4 135 000	5%		
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	1 048 000	8%			5 124 241	41%	4 585 000	36%				
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	1 210 000	5%	500 000	2%	1 075 000	4%	4 937 500	19%				
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis							0	0%				
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	2 937 000	6%	1 430 200	3%	3 581 000	7%	2 125 000	4%	1 220 000	2%	100 000	0%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti			0	0%	600 000	10%	4 500 000	78%	200 000	3%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	4 383 831	22%	1 862 500	10%			850 000	4%	500 000	3%	492 000	3%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	9 500 000	3%	5 250 000	2%	12 165 000	4%	85 350 000	27%	39 500 000	13%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	31 933 445	7%	14 413 000	3%	26 942 580	6%	25 336 075	5%	8 969 000	2%	3 775 052	1%
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	1 300 000	13%	350 000	3%	150 000	1%	850 000	8%				
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd												
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	25 090 000	15%	15 592 000	10%	12 810 000	8%	22 531 000	14%	10 800 000	7%	14 875 000	9%
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>80 222 276</b>	<b>7%</b>	<b>46 917 700</b>	<b>4%</b>	<b>69 569 741</b>	<b>6%</b>	<b>163 739 575</b>	<b>14%</b>	<b>65 324 000</b>	<b>6%</b>	<b>19 242 052</b>	<b>2%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd			383 500	11%	2 850 000	80%						
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	12 145 300	13%			77 712 515	86%	240 000	0%				
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd					84 015 060	75%						
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd					73 309 000	100%						
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis			2 000 000	0%	553 317 343	97%	1 150 000	0%				
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån					24 523 000	93%						
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd					6 781 750	83%						
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>12 145 300</b>	<b>1%</b>	<b>2 383 500</b>	<b>0%</b>	<b>822 508 668</b>	<b>93%</b>	<b>1 390 000</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>1 060 194 202</b>	<b>11%</b>	<b>646 913 670</b>	<b>7%</b>	<b>1 033 312 807</b>	<b>11%</b>	<b>894 520 651</b>	<b>9%</b>	<b>680 938 269</b>	<b>7%</b>	<b>473 335 004</b>	<b>5%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd					34 180 000	76%	1 890 000	4%				
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	3 800 000	16%	3 175 000	14%	750 000	3%			910 000	4%		
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd									7 250 000	100%		
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd							2 475 000	21%				
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	4 000 000	12%							12 350 000	36%		
UD 160.70 Helse	Tilskudd			19 704 903	85%								
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd			4 094 250	73%								
Diverse tilskudd	Tilskudd	1 690 000	39%			1 700 000	39%						
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	1 375 000	6%	1 500 000	7%	1 384 000	6%			1 640 000	7%		
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>10 865 000</b>	<b>4%</b>	<b>28 474 153</b>	<b>11%</b>	<b>38 014 000</b>	<b>15%</b>	<b>4 365 000</b>	<b>2%</b>	<b>22 150 000</b>	<b>8%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
	<b>Sum Totalt</b>	<b>1 091 059 202</b>	<b>9%</b>	<b>675 387 823</b>	<b>5%</b>	<b>1 511 797 483</b>	<b>12%</b>	<b>2 417 173 997</b>	<b>19%</b>	<b>1 017 888 269</b>	<b>8%</b>	<b>473 335 004</b>	<b>4%</b>

## Satsing BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	S-009 Reiseliv		S-010 Kreativ næring		S-999 Ikke satsingsområde		X Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	59 141 800	6%	2 875 000	0%	127 200 000	13%			969 816 800
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål									1 076 938 346
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	8 530 000	2%			1 430 000	0%			445 980 676
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>67 671 800</b>	<b>3%</b>	<b>2 875 000</b>	<b>0%</b>	<b>128 630 000</b>	<b>5%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>2 492 735 822</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	10 259 000	2%	21 931 000	4%	274 850 530	52%			526 590 513
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	302 762 223	12%	76 065 500	3%	1 100 066 995	42%			2 621 678 789
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	57 190 000	2%	70 750 000	3%	1 101 572 000	47%	1 000 000	0%	2 336 185 500
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	1 500 000	0%			15 375 000	4%	323 364 000	92%	350 739 000
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån									146 000 000
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	750 000	1%	1 229 200	1%	28 871 700	32%			90 192 400
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	5 500 000	2%	3 050 000	1%	109 487 000	45%			242 865 901
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU			800 000	1%	14 866 000	25%			60 396 000
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap					25 250 000	100%			25 250 000
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd							185 225 447	100%	185 225 447
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	7 973 416	38%	100 000	0%	10 811 512	51%			21 162 928
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi					186 453 864	23%			822 539 700
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd					3 399 000	100%			3 399 000
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd									14 000 000
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd					2 000 000	100%			2 000 000
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån							268 208 406	100%	268 208 406
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>385 934 639</b>	<b>5%</b>	<b>173 925 700</b>	<b>2%</b>	<b>2 873 003 601</b>	<b>37%</b>	<b>777 797 853</b>	<b>10%</b>	<b>7 716 433 584</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd	150 000	50%			150 000	50%			300 000
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	15 940 570	20%	3 520 000	4%	25 225 115	32%	69 000	0%	79 026 605
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd					1 809 000	14%			12 566 241
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	6 859 770	26%			11 374 515	44%			25 956 785
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	648 000	100%							648 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	16 810 750	34%	2 830 000	6%	18 259 677	37%			49 293 627
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti					500 000	9%			5 800 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	790 700	4%			10 653 921	55%			19 532 952
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	48 191 000	16%	8 875 000	3%	101 705 000	33%			310 536 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	129 491 083	27%	20 303 000	4%	225 855 925	46%			487 019 160
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis					7 700 000	74%			10 350 000
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd					980 400	100%			980 400
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	8 095 000	5%	2 800 000	2%	50 595 000	31%			163 188 000
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>226 976 873</b>	<b>19%</b>	<b>38 328 000</b>	<b>3%</b>	<b>454 808 553</b>	<b>39%</b>	<b>69 000</b>	<b>0%</b>	<b>1 165 197 770</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd					310 000	9%			3 543 500
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd									90 097 815
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	23 408 250	21%			4 610 000	4%			112 033 310
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd									73 309 000
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	9 167 186	2%	2 000 000	0%	3 462 000	1%			571 096 529
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	1 960 000	7%							26 483 000
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	1 360 000	17%							8 141 750
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>35 895 436</b>	<b>4%</b>	<b>2 000 000</b>	<b>0%</b>	<b>8 382 000</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>884 704 904</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>648 806 948</b>	<b>7%</b>	<b>214 253 700</b>	<b>2%</b>	<b>3 336 194 154</b>	<b>34%</b>	<b>777 866 853</b>	<b>8%</b>	<b>9 766 336 258</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	1 000 000	2%			7 875 000	18%			44 945 000
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd			730 000	3%	13 738 000	59%			23 103 000
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd									7 250 000
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	5 555 000	46%	1 370 000	11%	2 650 000	22%			12 050 000
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd			6 830 000	100%					6 830 000
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd							16 563 967	100%	16 563 967
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd					17 700 000	52%			34 050 000
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd					4 000 000	100%			4 000 000
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd					2 347 500	5%	46 594 650	95%	48 942 150
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd							8 000 000	100%	8 000 000
UD 160.70 Helse	Tilskudd					3 418 000	15%			23 122 903
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd					1 500 000	27%			5 594 250
Diverse tilskudd	Tilskudd					960 000	22%			4 350 000
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	5 182 864	23%	400 000	2%	10 583 900	48%			22 065 764
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>11 737 864</b>	<b>4%</b>	<b>9 330 000</b>	<b>4%</b>	<b>64 772 400</b>	<b>25%</b>	<b>71 158 617</b>	<b>27%</b>	<b>260 867 034</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>728 216 612</b>	<b>6%</b>	<b>226 458 700</b>	<b>2%</b>	<b>3 529 596 554</b>	<b>28%</b>	<b>849 025 470</b>	<b>7%</b>	<b>12 519 939 114</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering

## Delmål BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Annet		Bedrift*		Gründer*		Personkunde*		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære			799 616 800	82%	170 200 000	18%			969 816 800
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål			627 785 174	58%	444 093 840	41%	5 059 332	0%	1 076 938 346
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål			46 232 500	10%	11 350 000	3%	388 398 176	87%	445 980 676
	<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>0 0%</b>	<b>1 473 634 474</b>	<b>59%</b>	<b>625 643 840</b>	<b>25%</b>	<b>393 457 508</b>	<b>16%</b>	<b>2 492 735 822</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd			88 796 844	17%	437 793 669	83%			526 590 513
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	66 638 000	3%	2 040 271 912	78%	514 768 877	20%			2 621 678 789
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån			1 552 083 000	66%	784 102 500	34%			2 336 185 500
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti			241 289 000	69%	109 450 000	31%			350 739 000
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån			96 000 000	66%	50 000 000	34%			146 000 000
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	31 600 000	35%	51 864 400	58%	6 728 000	7%			90 192 400
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU			177 877 638	73%	64 988 263	27%			242 865 901
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU			30 506 000	51%	29 890 000	49%			60 396 000
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	25 250 000	100%							25 250 000
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	182 402	0%	171 395 589	93%	13 647 456	7%			185 225 447
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	3 312 716	16%	17 420 212	82%	430 000	2%			21 162 928
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	500 000	0%	633 829 216	77%	188 210 484	23%			822 539 700
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd			3 399 000	100%					3 399 000
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd			14 000 000	100%					14 000 000
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd					2 000 000	100%			2 000 000
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån			264 738 030	99%	3 470 376	1%			268 208 406
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>127 483 118 2%</b>	<b>5 383 470 841</b>	<b>70%</b>	<b>2 205 479 625</b>	<b>29%</b>	<b>0 0%</b>		<b>7 716 433 584</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd					300 000	100%			300 000
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	2 834 500	4%	52 864 041	67%	23 328 064	30%			79 026 605
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	998 000	8%	7 168 241	57%	4 400 000	35%			12 566 241
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	200 000	1%	20 180 270	78%	5 576 515	21%			25 956 785
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis			648 000	100%					648 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	750 000	2%	16 155 000	33%	32 388 627	66%			49 293 627
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti			500 000	9%	5 300 000	91%			5 800 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd			300 000	2%	19 232 952	98%			19 532 952
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	1 300 000	0%	226 756 000	73%	82 480 000	27%			310 536 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	14 748 081	3%	362 685 326	74%	109 435 753	22%	150 000	0%	487 019 160
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	850 000	8%	3 850 000	37%	5 650 000	55%			10 350 000
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	931 000	95%	49 400	5%					980 400
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	59 107 000	36%	86 316 000	53%	17 765 000	11%			163 188 000
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>81 718 581 7%</b>	<b>777 472 278</b>	<b>67%</b>	<b>305 856 911</b>	<b>26%</b>	<b>150 000 0%</b>		<b>1 165 197 770</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd			2 893 500	82%	650 000	18%			3 543 500
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	2 790 000	3%	81 495 815	90%	5 062 000	6%	750 000	1%	90 097 815
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	13 929 274	12%	75 302 486	67%	21 501 550	19%	1 300 000	1%	112 033 310
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd			21 576 000	29%	9 368 500	13%	42 364 500	58%	73 309 000
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	620 000	0%	81 605 030	14%	27 026 139	5%	461 845 360	81%	571 096 529
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån			10 730 000	41%	4 050 000	15%	11 703 000	44%	26 483 000
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	843 750	10%	5 310 000	65%	1 988 000	24%			8 141 750
	<b>LMD - Sum Riskolån, Tilskudd og programmer</b>		<b>18 183 024 2%</b>	<b>278 912 831</b>	<b>32%</b>	<b>69 646 189</b>	<b>8%</b>	<b>517 962 860</b>	<b>59%</b>	<b>884 704 904</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>227 384 723 2%</b>	<b>6 439 855 950</b>	<b>66%</b>	<b>2 580 982 725</b>	<b>26%</b>	<b>518 112 860</b>	<b>5%</b>	<b>9 766 336 258</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd			32 555 000	72%	4 390 000	10%	8 000 000	18%	44 945 000
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	3 800 000	16%	16 728 000	72%	2 575 000	11%			23 103 000
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	5 500 000	76%	1 750 000	24%					7 250 000
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	200 000	2%	9 800 000	81%	2 050 000	17%			12 050 000
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd			6 830 000	100%					6 830 000
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	0	0%	15 525 475	94%	1 038 492	6%			16 563 967
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	4 000 000	12%	26 050 000	77%	4 000 000	12%			34 050 000
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd			4 000 000	100%					4 000 000
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	46 594 650	95%	2 347 500	5%					48 942 150
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	8 000 000	100%							8 000 000
UD 160.70 Helse	Tilskudd			14 044 250	61%	9 078 653	39%			23 122 903
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd			3 594 250	64%	2 000 000	36%			5 594 250
Diverse tilskudd	Tilskudd	2 230 000	51%	1 990 000	46%	130 000	3%			4 350 000
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	800 000	4%	14 670 900	66%	6 594 864	30%			22 065 764
	<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>71 124 650 27%</b>	<b>149 885 375</b>	<b>57%</b>	<b>31 857 009</b>	<b>12%</b>	<b>8 000 000</b>	<b>3%</b>	<b>260 867 034</b>
<b>Sum Totalt</b>			<b>298 509 373 2%</b>	<b>8 063 375 799</b>	<b>64%</b>	<b>3 238 483 574</b>	<b>26%</b>	<b>919 570 368</b>	<b>7%</b>	<b>12 519 939 114</b>

\*Gründer (0-3 år fra stiftelses- og tilsagnsdato)

\*Bedrift (over 3 år fra stiftelses- og tilsagnsdato)

\*Personkunde (søkt med norsk personnummer)

\*Annet (ikke tilgjengelig stiftelsesdato eller norsk personnummer eller tilsagnsmottaker er stiftelse, forening eller lignende)

## Internasjonalt BRUTTO tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Internasjonalt rettet - Annet		Internasjonalt rettet – Eksport		Nasjonalt rettet		Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	65 766 800	7%	558 950 000	58%	345 100 000	36%			969 816 800
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	475 000	0%	894 069 014	83%	182 394 332	17%			1 076 938 346
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	10 935 000	2%	3 000 000	1%	432 045 676	97%			445 980 676
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>77 176 800</b>	<b>3%</b>	<b>1 456 019 014</b>	<b>58%</b>	<b>959 540 008</b>	<b>38%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>2 492 735 822</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	122 956 500	23%	299 525 767	57%	104 108 246	20%			526 590 513
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	389 885 978	15%	1 649 245 543	63%	582 547 268	22%			2 621 678 789
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	381 295 000	16%	1 716 195 000	73%	238 695 500	10%			2 336 185 500
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti			17 875 000	5%	332 864 000	95%			350 739 000
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån			106 000 000	73%	40 000 000	27%			146 000 000
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	17 449 400	19%	49 275 450	55%	23 467 550	26%			90 192 400
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	22 845 263	9%	185 547 038	76%	34 473 600	14%			242 865 901
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	4 740 000	8%	46 770 000	77%	8 886 000	15%			60 396 000
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	15 000 000	59%	10 000 000	40%	250 000	1%			25 250 000
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd							185 225 447	100%	185 225 447
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	6 415 118	30%	10 651 500	50%	4 096 310	19%			21 162 928
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	65 710 000	8%	679 649 700	83%	77 180 000	9%			822 539 700
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd					3 399 000	100%			3 399 000
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd			6 000 000	43%	8 000 000	57%			14 000 000
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd	2 000 000	100%							2 000 000
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån							268 208 406	100%	268 208 406
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>1 028 297 259</b>	<b>13%</b>	<b>4 776 734 998</b>	<b>62%</b>	<b>1 457 967 474</b>	<b>19%</b>	<b>453 433 853</b>	<b>6%</b>	<b>7 716 433 584</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd					300 000	100%			300 000
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	14 778 570	19%	38 700 200	49%	25 547 835	32%			79 026 605
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	610 000	5%	5 576 500	44%	6 379 741	51%			12 566 241
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	3 782 500	15%	13 048 770	50%	9 125 515	35%			25 956 785
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	648 000	100%	0	0%					648 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	6 441 250	13%	13 293 500	27%	29 558 877	60%			49 293 627
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti			4 700 000	81%	1 100 000	19%			5 800 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd					19 532 952	100%			19 532 952
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	14 290 000	5%	190 531 000	61%	105 715 000	34%			310 536 000
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	75 003 550	15%	190 406 280	39%	221 609 330	46%			487 019 160
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	4 800 000	46%	5 250 000	51%	300 000	3%			10 350 000
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd					980 400	100%			980 400
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	54 096 000	33%	83 227 000	51%	25 865 000	16%			163 188 000
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>174 449 870</b>	<b>15%</b>	<b>544 733 250</b>	<b>47%</b>	<b>446 014 650</b>	<b>38%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>1 165 197 770</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd			2 583 500	73%	960 000	27%			3 543 500
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	160 000	0%			89 937 815	100%			90 097 815
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	32 584 500	29%	8 049 750	7%	71 399 060	64%			112 033 310
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd					73 309 000	100%			73 309 000
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	14 438 186	3%	4 733 000	1%	551 925 343	97%			571 096 529
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån			1 610 000	6%	24 873 000	94%			26 483 000
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	4 673 750	57%	1 040 000	13%	2 428 000	30%			8 141 750
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>51 856 436</b>	<b>6%</b>	<b>18 016 250</b>	<b>2%</b>	<b>814 832 218</b>	<b>92%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>884 704 904</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>1 254 603 565</b>	<b>13%</b>	<b>5 339 484 498</b>	<b>55%</b>	<b>2 718 814 342</b>	<b>28%</b>	<b>453 433 853</b>	<b>5%</b>	<b>9 766 336 258</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd					44 945 000	100%			44 945 000
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	6 475 000	28%	15 718 000	68%	910 000	4%			23 103 000
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	500 000	7%	6 750 000	93%					7 250 000
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	5 020 000	42%	5 105 000	42%	1 925 000	16%			12 050 000
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd			1 190 000	17%	5 640 000	83%			6 830 000
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd							16 563 967	100%	16 563 967
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	10 000 000	29%	17 700 000	52%	6 350 000	19%			34 050 000
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd	4 000 000	100%							4 000 000
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	2 347 500	5%					46 594 650	95%	48 942 150
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd							8 000 000	100%	8 000 000
UD 160.70 Helse	Tilskudd	1 818 000	8%	21 304 903	92%					23 122 903
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	1 000 000	18%	4 594 250	82%					5 594 250
Diverse tilskudd	Tilskudd	960 000	22%	600 000	14%	2 790 000	64%			4 350 000
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	6 034 000	27%	4 575 000	21%	11 456 764	52%			22 065 764
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>38 154 500</b>	<b>15%</b>	<b>77 537 153</b>	<b>30%</b>	<b>74 016 764</b>	<b>28%</b>	<b>71 158 617</b>	<b>27%</b>	<b>260 867 034</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>1 369 934 865</b>	<b>11%</b>	<b>6 873 040 665</b>	<b>55%</b>	<b>3 752 371 114</b>	<b>30%</b>	<b>524 592 470</b>	<b>4%</b>	<b>12 519 939 114</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering

## 12.4.4 Antall tilsagn

### Totale tilsagn finansieringstjenester ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Totalt	
		Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	68	1%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	113	1%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	170	2%
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>351</b>	<b>4%</b>
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>351</b>	<b>4%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	947	12%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	1 780	22%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	753	9%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	154	2%
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån	6	0%
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	87	1%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	124	2%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	23	0%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	3	0%
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	286	4%
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	61	1%
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	271	3%
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd	3	0%
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd	2	0%
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd	1	0%
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	80	1%
<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>4 581</b>	<b>56%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd	2	0%
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	155	2%
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	20	0%
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	59	1%
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	1	0%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	119	1%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti	5	0%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	168	2%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	116	1%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	727	9%
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	12	0%
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	9	0%
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	100	1%
<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>1 493</b>	<b>18%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	4	0%
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	209	3%
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	169	2%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	172	2%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	880	11%
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	27	0%
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	16	0%
<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>		<b>1 477</b>	<b>18%</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>7 551</b>	<b>93%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	31	0%
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	23	0%
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	3	0%
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	16	0%
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd	4	0%
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	63	1%
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	8	0%
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd	1	0%
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	10	0%
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	1	0%
UD 160.70 Helse	Tilskudd	9	0%
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	6	0%
Diverse tilskudd	Tilskudd	9	0%
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	27	0%
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>211</b>	<b>3%</b>
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>211</b>	<b>3%</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>8 113</b>	<b>100 %</b>

## Bransje ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	A1 - Jordbruk/skogbruk		A2 - Fiske/oppdrett		B - Bergverksdrift og utvinning		C - Industri		D - Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	2	3%	6	9%			29	43%	1	1%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål			113	100%						
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	147	86%					7	4%	3	2%
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>149</b>	<b>42%</b>	<b>119</b>	<b>34%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>36</b>	<b>10%</b>	<b>4</b>	<b>1%</b>
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>149</b>	<b>42%</b>	<b>119</b>	<b>34%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>36</b>	<b>10%</b>	<b>4</b>	<b>1%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	6	1%	16	2%	4	0%	129	14%	14	1%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	26	1%	63	4%	25	1%	412	23%	14	1%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	5	1%	31	4%	9	1%	161	21%	14	2%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti			1	1%	1	1%	27	18%	1	1%
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån			1	17%						
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	2	2%	3	3%	1	1%	31	36%	4	5%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU			3	2%	5	4%	26	21%	2	2%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU							6	26%		
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap							1	33%		
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd										
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd							9	15%	1	2%
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	2	1%	14	5%	5	2%	113	42%	28	10%
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>41</b>	<b>1%</b>	<b>132</b>	<b>3%</b>	<b>50</b>	<b>1%</b>	<b>915</b>	<b>20%</b>	<b>78</b>	<b>2%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd	1	50%					1	50%		
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	3	2%	2	1%	1	1%	59	38%	1	1%
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	2	10%	3	15%			7	35%	2	10%
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	1	2%	2	3%	2	3%	16	27%		
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis			0	0%						
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	3	3%	1	1%			24	20%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti			1	20%			3	60%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	1	1%					14	8%	1	1%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån			18	16%	1	1%	49	42%	3	3%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	23	3%	14	2%	5	1%	192	26%	4	1%
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	1	8%					3	25%	1	8%
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd										
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	3	3%	7	7%	1	1%	23	23%	5	5%
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>38</b>	<b>3%</b>	<b>48</b>	<b>3%</b>	<b>10</b>	<b>1%</b>	<b>391</b>	<b>26%</b>	<b>17</b>	<b>1%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	2	50%					1	25%		
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	160	77%			1	0%	4	2%	26	12%
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	28	17%	1	1%			64	38%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	165	96%					5	3%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	628	71%	3	0%	0	0%	151	17%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	20	74%					4	15%		
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	2	13%					9	56%		
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>1 005</b>	<b>68%</b>	<b>4</b>	<b>0%</b>	<b>1</b>	<b>0%</b>	<b>238</b>	<b>16%</b>	<b>26</b>	<b>2%</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>1 084</b>	<b>14%</b>	<b>184</b>	<b>2%</b>	<b>61</b>	<b>1%</b>	<b>1 544</b>	<b>20%</b>	<b>121</b>	<b>2%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	16	52%	1	3%			4	13%		
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd							6	26%	1	4%
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd			1	6%			1	6%		
UD 160.70 Helse	Tilskudd							3	33%		
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd							0	0%		
Diverse tilskudd	Tilskudd	2	22%					1	11%	4	44%
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis							8	30%		
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>18</b>	<b>9%</b>	<b>2</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>23</b>	<b>11%</b>	<b>5</b>	<b>2%</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>1 251</b>	<b>15%</b>	<b>305</b>	<b>4%</b>	<b>61</b>	<b>1%</b>	<b>1 603</b>	<b>20%</b>	<b>130</b>	<b>2%</b>

## Bransje ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	E - Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet		F - Bygge- og anleggsvirksomhet		G - Varehandel- reparasjon av motorvogner		H - Transport og lagring		I - Overnattings- og serveringsvirksomhet	
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	1	1%	2	3%	1	1%	3	4%	9	13%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål										
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål			1	1%					4	2%
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>1</b>	<b>0%</b>	<b>3</b>	<b>1%</b>	<b>1</b>	<b>0%</b>	<b>3</b>	<b>1%</b>	<b>13</b>	<b>4%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	12	1%	12	1%	53	6%	9	1%	2	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	19	1%	42	2%	56	3%	41	2%	88	5%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	10	1%	11	1%	31	4%	10	1%	3	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	1	1%	3	2%	16	10%	2	1%	1	1%
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån							5	83%		
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	1	1%	2	2%	2	2%	1	1%	1	1%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	2	2%	2	2%	2	2%	1	1%		
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	1	4%					1	4%		
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd					1	0%	7	2%		
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd					1	2%			2	3%
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	12	4%	5	2%	12	4%	9	3%		
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd							2	100%		
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån							1	1%		
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>58</b>	<b>1%</b>	<b>77</b>	<b>2%</b>	<b>174</b>	<b>4%</b>	<b>89</b>	<b>2%</b>	<b>97</b>	<b>2%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd			3	2%	2	1%	1	1%	18	12%
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd			2	10%	2	10%				
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	1	2%	1	2%	2	3%			4	7%
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis										
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	3	3%	3	3%	3	3%			11	9%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti					1	20%				
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	2	1%	7	4%	11	7%	3	2%	1	1%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	1	1%	5	4%	4	3%	1	1%	13	11%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	7	1%	14	2%	25	3%	7	1%	84	12%
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis			1	8%						
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	1	1%	2	2%					2	2%
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>15</b>	<b>1%</b>	<b>38</b>	<b>3%</b>	<b>50</b>	<b>3%</b>	<b>12</b>	<b>1%</b>	<b>133</b>	<b>9%</b>
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	1	0%	4	2%	1	0%	1	0%		
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd					16	9%			19	11%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	1	1%			1	1%				
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis			1	0%	8	1%	1	0%	27	3%
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån					1	4%			1	4%
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd									1	6%
	<b>LMD - Sum Riskolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>2</b>	<b>0%</b>	<b>5</b>	<b>0%</b>	<b>27</b>	<b>2%</b>	<b>2</b>	<b>0%</b>	<b>48</b>	<b>3%</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>75</b>	<b>1%</b>	<b>120</b>	<b>2%</b>	<b>251</b>	<b>3%</b>	<b>103</b>	<b>1%</b>	<b>278</b>	<b>4%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd			1	3%			2	6%	2	6%
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd			1	4%						
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd			1	6%						
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd									5	8%
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd			1	13%			3	38%		
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis			2	7%	1	4%			5	19%
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>6</b>	<b>3%</b>	<b>1</b>	<b>0%</b>	<b>5</b>	<b>2%</b>	<b>12</b>	<b>6%</b>
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>6</b>	<b>3%</b>	<b>1</b>	<b>0%</b>	<b>5</b>	<b>2%</b>	<b>12</b>	<b>6%</b>
	<b>Sum Totalt</b>	<b>76</b>	<b>1%</b>	<b>129</b>	<b>2%</b>	<b>253</b>	<b>3%</b>	<b>111</b>	<b>1%</b>	<b>303</b>	<b>4%</b>



## Bransje ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	J - Informasjon og kommunikasjon		K - Finansierings- og forsikringsvirksomhet		L - Omsetning og drift av fast eiendom		M - Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting		N - Forretningsmessig tjenesteyting		O - Offentlig adm. og forsvar, og trygdeordninger underlagt off. forvaltning	
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære					11	16%			2	3%		
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål					3	2%			2	1%		
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>14</b>	<b>4%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>4</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	333	35%	5	1%	5	1%	249	26%	36	4%	3	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	368	21%	15	1%	13	1%	277	16%	193	11%	6	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	294	39%	7	1%	8	1%	101	13%	23	3%	3	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	45	29%	1	1%			47	31%	5	3%		
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån												
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	3	3%	1	1%			21	24%	4	5%		
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	58	47%					22	18%			1	1%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	11	48%									1	4%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap											1	33%
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	1	0%					2	1%	261	91%		
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	1	2%	2	3%			6	10%	29	48%	2	3%
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	19	7%					48	18%	3	1%		
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd			3	100%								
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	0	0%							76	95%		
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>1 133</b>	<b>25%</b>	<b>34</b>	<b>1%</b>	<b>26</b>	<b>1%</b>	<b>773</b>	<b>17%</b>	<b>630</b>	<b>14%</b>	<b>17</b>	<b>0%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	5	3%			1	1%	15	10%	26	17%	2	1%
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd							1	5%			1	5%
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	4	7%	3	5%	1	2%	8	14%	4	7%		
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis									1	100%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	11	9%					19	16%	21	18%	1	1%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti							0	0%				
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	63	38%			1	1%	52	31%	7	4%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	4	3%			1	1%	6	5%	7	6%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	75	10%	5	1%	7	1%	76	10%	106	15%	4	1%
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis							3	25%	2	17%		
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	2	22%					3	33%			1	11%
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	2	2%	2	2%	1	1%	23	23%	14	14%	2	2%
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>166</b>	<b>11%</b>	<b>10</b>	<b>1%</b>	<b>12</b>	<b>1%</b>	<b>206</b>	<b>14%</b>	<b>188</b>	<b>13%</b>	<b>11</b>	<b>1%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd												
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd					5	2%	3	1%	1	0%		
LMD 1150.50 Utviklingsprogr. for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd					2	1%	3	2%	23	14%	2	1%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis					6	1%	3	0%	23	3%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån									1	4%		
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	1	6%							1	6%	1	6%
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>1</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>13</b>	<b>1%</b>	<b>9</b>	<b>1%</b>	<b>49</b>	<b>3%</b>	<b>3</b>	<b>0%</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>1 300</b>	<b>17%</b>	<b>44</b>	<b>1%</b>	<b>51</b>	<b>1%</b>	<b>988</b>	<b>13%</b>	<b>867</b>	<b>11%</b>	<b>31</b>	<b>0%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd					4	13%	0	0%			1	3%
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	2	9%					6	26%	1	4%		
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd			1	33%			2	67%				
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	3	19%							5	31%		
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd							1	25%				
NFD 900.79 Kompensasjonsordn. for utg. til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd					4	6%			1	2%		
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	1	13%							1	13%	1	13%
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd			1	100%								
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd			1	10%								
UD 160.70 Helse	Tilskudd	2	22%					1	11%			2	22%
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	3	50%					1	17%			1	17%
Diverse tilskudd	Tilskudd							1	11%				
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	1	4%	1	4%	1	4%	1	4%	3	11%	1	4%
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>12</b>	<b>6%</b>	<b>4</b>	<b>2%</b>	<b>9</b>	<b>4%</b>	<b>13</b>	<b>6%</b>	<b>11</b>	<b>5%</b>	<b>6</b>	<b>3%</b>
	<b>Sum Totalt</b>	<b>1 312</b>	<b>16 %</b>	<b>48</b>	<b>1 %</b>	<b>74</b>	<b>1 %</b>	<b>1 001</b>	<b>12 %</b>	<b>882</b>	<b>11 %</b>	<b>37</b>	<b>0 %</b>

## Bransje ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	P - Undervisning		Q - Helse- og sosialtjenester		R - Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter		S - Annen tjenesteyting		Uspesifisert		X - Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære					1	1%							68
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål													113
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål			2	1%			1	1%					170
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>2</b>	<b>1%</b>	<b>1</b>	<b>0%</b>	<b>1</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>351</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	20	2%	23	2%	8	1%	3	0%			5	1%	947
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	10	1%	34	2%	43	2%	23	1%			12	1%	1 780
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	6	1%	18	2%	8	1%							753
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	1	1%			1	1%					1	1%	154
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån													6
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd			1	1%			8	9%			1	1%	87
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU													124
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU			3	13%									23
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap							1	33%					3
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	6	2%	2	1%	6	2%							286
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	3	5%			1	2%	2	3%			2	3%	61
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi							1	0%					271
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd													3
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd													2
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd											1	100%	1
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	1	1%	1	1%	1	1%							80
<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>47</b>	<b>1%</b>	<b>82</b>	<b>2%</b>	<b>68</b>	<b>1%</b>	<b>38</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>22</b>	<b>0%</b>	<b>4 581</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd													2
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	1	1%	2	1%	8	5%	2	1%			3	2%	155
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd													20
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	2	3%			3	5%	1	2%			4	7%	59
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis													1
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	2	2%	1	1%	15	13%	1	1%					119
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti													5
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd			1	1%	2	1%					2	1%	168
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån					3	3%							116
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	8	1%	11	2%	43	6%	7	1%			10	1%	727
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis											1	8%	12
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd											3	33%	9
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd			1	1%	1	1%	8	8%			2	2%	100
<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>13</b>	<b>1%</b>	<b>16</b>	<b>1%</b>	<b>75</b>	<b>5%</b>	<b>19</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>25</b>	<b>2%</b>	<b>1 493</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd											1	25%	4
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd			1	0%	1	0%							209
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd			3	2%	2	1%					6	4%	169
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd													172
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	8	1%	15	2%	5	1%					1	0%	880
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån													27
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd					1	6%							16
<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>		<b>8</b>	<b>1%</b>	<b>19</b>	<b>1%</b>	<b>9</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>8</b>	<b>1%</b>	<b>1 477</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>68</b>	<b>1%</b>	<b>117</b>	<b>2%</b>	<b>152</b>	<b>2%</b>	<b>57</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>55</b>	<b>1%</b>	<b>7 551</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd													31
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd			1	4%			2	9%			3	13%	23
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd													3
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd					5	31%							16
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd											3	75%	4
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	1	2%			52	83%			0	0%			63
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd											1	13%	8
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd													1
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd									9	90%			10
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd									1	100%			1
UD 160.70 Helse	Tilskudd			1	11%									9
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd			1	17%									6
Diverse tilskudd	Tilskudd											1	11%	9
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	2	7%			1	4%							27
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>3</b>	<b>1%</b>	<b>3</b>	<b>1%</b>	<b>58</b>	<b>27%</b>	<b>2</b>	<b>1%</b>	<b>10</b>	<b>5%</b>	<b>8</b>	<b>4%</b>	<b>211</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>71</b>	<b>1%</b>	<b>122</b>	<b>2%</b>	<b>211</b>	<b>3%</b>	<b>60</b>	<b>1%</b>	<b>10</b>	<b>0%</b>	<b>63</b>	<b>1%</b>	<b>8 113</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering

## Geografi ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	03 Oslo		11 Rogaland		15 Møre og Romsdal		18 Nordland		21 Svalbard	
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære					18	26%	5	7%		
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål			3	3%	14	12%	26	23%		
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål			1	1%	6	4%	7	4%		
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>4</b>	<b>1%</b>	<b>38</b>	<b>11%</b>	<b>38</b>	<b>11%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	217	23%	86	9%	65	7%	33	3%	2	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	254	14%	190	11%	173	10%	89	5%	4	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	201	27%	91	12%	75	10%	14	2%	1	0%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	23	15%	15	10%	18	12%	8	5%		
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån							1	17%		
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	3	3%	8	9%	9	10%	3	3%	1	1%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	15	12%	7	6%	15	12%	3	2%		
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	1	4%	1	4%						
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	3	100%								
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	84	29%	17	6%	4	1%	1	0%	4	1%
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	6	10%	4	7%	12	20%	7	11%		
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	18	7%	21	8%	22	8%	4	1%		
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd							1	33%		
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd									1	100%
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	31	39%	4	5%	2	3%	1	1%		
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>856</b>	<b>19%</b>	<b>444</b>	<b>10%</b>	<b>395</b>	<b>9%</b>	<b>165</b>	<b>4%</b>	<b>13</b>	<b>0%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd									1	50%
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd			2	1%	11	7%	6	4%		
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd							4	20%		
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd			2	3%	8	14%	15	25%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd					13	11%	15	13%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	55	33%	16	10%	2	1%	7	4%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån					11	9%	8	7%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	36	5%	31	4%	35	5%	78	11%		
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis							2	17%	2	17%
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd			3	33%			2	22%		
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	2	2%	9	9%	5	5%	17	17%		
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>93</b>	<b>6%</b>	<b>63</b>	<b>4%</b>	<b>85</b>	<b>6%</b>	<b>154</b>	<b>10%</b>	<b>3</b>	<b>0%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd					1	25%				
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	1	0%	36	17%	3	1%				
LMD 1150.50 Utviklingsprogr. for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	13	8%	10	6%	3	2%	13	8%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd			21	12%	11	6%	4	2%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	1	0%	88	10%	46	5%	44	5%		
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån							2	7%		
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	1	6%								
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>16</b>	<b>1%</b>	<b>155</b>	<b>10%</b>	<b>64</b>	<b>4%</b>	<b>63</b>	<b>4%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>965</b>	<b>13%</b>	<b>662</b>	<b>9%</b>	<b>544</b>	<b>7%</b>	<b>382</b>	<b>5%</b>	<b>16</b>	<b>0%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd			18	58%	2	6%	2	6%		
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	4	17%	3	13%	1	4%	1	4%		
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd										
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd							9	56%		
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd					1	25%				
NFD 900.79 Kompensasjonsordn. for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	2	3%	3	5%	5	8%	2	3%		
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	3	38%			1	13%				
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd	1	100%								
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	8	80%								
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	1	100%								
UD 160.70 Helse	Tilskudd	4	44%	2	22%						
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	3	50%								
Diverse tilskudd	Tilskudd							1	11%		
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis										
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>26</b>	<b>12%</b>	<b>26</b>	<b>12%</b>	<b>10</b>	<b>5%</b>	<b>15</b>	<b>7%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>26</b>	<b>12%</b>	<b>26</b>	<b>12%</b>	<b>10</b>	<b>5%</b>	<b>15</b>	<b>7%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
	<b>Sum Totalt</b>	<b>991</b>	<b>12 %</b>	<b>692</b>	<b>9 %</b>	<b>592</b>	<b>7 %</b>	<b>435</b>	<b>5 %</b>	<b>16</b>	<b>0 %</b>

## Geografi ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	30 Viken		34 Innlandet		38 Vestfold og Telemark		42 Agder		46 Vestland	
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	3	4%	13	19%	2	3%	1	1%	5	7%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	4	4%			7	6%	10	9%	14	12%
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	2	1%	36	21%	13	8%	5	3%	15	9%
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>9</b>	<b>3%</b>	<b>49</b>	<b>14%</b>	<b>22</b>	<b>6%</b>	<b>16</b>	<b>5%</b>	<b>34</b>	<b>10%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	135	14%	47	5%	72	8%	65	7%	103	11%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	164	9%	88	5%	109	6%	143	8%	221	12%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	71	9%	54	7%	53	7%	50	7%	63	8%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	16	10%	2	1%	3	2%	13	8%	35	23%
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån									4	67%
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	12	14%	7	8%	7	8%	7	8%	11	13%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	8	6%	4	3%	6	5%	14	11%	25	20%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	4	17%			3	13%	1	4%	5	22%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap										
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	73	26%	5	2%	29	10%	21	7%	30	10%
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	6	10%	5	8%	6	10%	4	7%	4	7%
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	29	11%	10	4%	35	13%	51	19%	47	17%
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd									1	33%
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd									1	50%
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	18	23%	1	1%	7	9%	4	5%	7	9%
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>536</b>	<b>12%</b>	<b>223</b>	<b>5%</b>	<b>330</b>	<b>7%</b>	<b>373</b>	<b>8%</b>	<b>557</b>	<b>12%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd					1	50%				
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	3	2%	33	21%	39	25%	2	1%	15	10%
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd			2	10%	4	20%	3	15%		
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	2	3%	2	3%	1	2%	2	3%	4	7%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd			7	6%	13	11%	9	8%	9	8%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti									1	20%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	32	19%	9	5%	11	7%	7	4%	13	8%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	5	4%	17	15%	5	4%	2	2%	8	7%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	27	4%	75	10%	34	5%	49	7%	104	14%
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	1	11%	2	22%						
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	4	4%	3	3%	4	4%	13	13%	18	18%
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>74</b>	<b>5%</b>	<b>150</b>	<b>10%</b>	<b>112</b>	<b>8%</b>	<b>87</b>	<b>6%</b>	<b>172</b>	<b>12%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd					1	25%				
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	53	25%	59	28%	10	5%	3	1%	6	3%
LMD 1150.50 Utviklingsprogr. for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	21	12%	23	14%	24	14%	11	7%	17	10%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	23	13%	11	6%	26	15%	9	5%	55	32%
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	119	14%	156	18%	61	7%	58	7%	116	13%
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	3	11%	9	33%			3	11%		
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>219</b>	<b>15%</b>	<b>258</b>	<b>17%</b>	<b>122</b>	<b>8%</b>	<b>84</b>	<b>6%</b>	<b>194</b>	<b>13%</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>829</b>	<b>11%</b>	<b>631</b>	<b>8%</b>	<b>564</b>	<b>7%</b>	<b>544</b>	<b>7%</b>	<b>923</b>	<b>12%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd			0	0%			3	10%	1	3%
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	2	9%	2	9%			2	9%	1	4%
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	1	33%							1	33%
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd									1	6%
NFD 900.79 Kompensasjonsordn. for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	11	17%	14	22%	8	13%	4	6%	6	10%
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	3	38%								
UD 160.70 Helse	Tilskudd	1	11%	1	11%						
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	0	0%	1	17%					1	17%
Diverse tilskudd	Tilskudd	2	22%							2	22%
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	2	7%	18	67%	3	11%				
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>22</b>	<b>10%</b>	<b>36</b>	<b>17%</b>	<b>11</b>	<b>5%</b>	<b>9</b>	<b>4%</b>	<b>13</b>	<b>6%</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>860</b>	<b>11 %</b>	<b>716</b>	<b>9 %</b>	<b>597</b>	<b>7 %</b>	<b>569</b>	<b>7 %</b>	<b>970</b>	<b>12 %</b>

## Geografi ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	50 Trøndelag		54 Troms og Finnmark		99 Flere fylker/Utland		X Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	5	7%	16	24%					68
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	2	2%	33	29%					113
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	39	23%	46	27%					170
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>46</b>	<b>13%</b>	<b>95</b>	<b>27%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>351</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	79	8%	41	4%	2	0%			947
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	219	12%	100	6%	26	1%			1 780
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	66	9%	14	2%					753
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	21	14%							154
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån			1	17%					6
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	13	15%	1	1%	5	6%			87
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	24	19%	3	2%					124
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	6	26%	2	9%					23
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap									3
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	16	6%	2	1%	0	0%			286
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	2	3%			5	8%			61
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	31	11%	3	1%					271
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd			1	33%					3
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd			1	50%					2
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd									1
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	5	6%			0	0%			80
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>482</b>	<b>11%</b>	<b>169</b>	<b>4%</b>	<b>38</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>4 581</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd									2
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	22	14%	21	14%	1	1%			155
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	4	20%	3	15%					20
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	4	7%	18	31%	1	2%			59
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	1	100%							1
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	12	10%	40	34%	1	1%			119
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti	4	80%	0	0%					5
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	10	6%	6	4%					168
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	13	11%	47	41%					116
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	93	13%	161	22%	4	1%			727
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis			7	58%	1	8%			12
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	1	11%							9
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	10	10%	11	11%	4	4%			100
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>174</b>	<b>12%</b>	<b>314</b>	<b>21%</b>	<b>12</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>1 493</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	1	25%			1	25%			4
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	34	16%	4	2%					209
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	28	17%	3	2%	3	2%			169
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	12	7%							172
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	106	12%	85	10%					880
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	7	26%	3	11%					27
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	4	25%	10	63%	1	6%			16
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>192</b>	<b>13%</b>	<b>105</b>	<b>7%</b>	<b>5</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>1 477</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>848</b>	<b>11%</b>	<b>588</b>	<b>8%</b>	<b>55</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>7 551</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	4	13%			1	3%			31
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	1	4%			6	26%			23
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd					1	33%			3
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd			6	38%					16
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd					3	75%			4
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	5	8%	3	5%					63
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd			1	13%					8
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd									1
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd							2	20%	10
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd									1
UD 160.70 Helse	Tilskudd	1	11%							9
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd			1	17%					6
Diverse tilskudd	Tilskudd	3	33%	0	0%	1	11%			9
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	4	15%							27
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>18</b>	<b>9%</b>	<b>11</b>	<b>5%</b>	<b>12</b>	<b>6%</b>	<b>2</b>	<b>1%</b>	<b>211</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>912</b>	<b>11%</b>	<b>694</b>	<b>9%</b>	<b>67</b>	<b>1%</b>	<b>2</b>	<b>0%</b>	<b>8 113</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering

## Distriktpolitiske virkemiddel ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Innvilget		Innenfor virkeområdet		Utenfor virkeområdet		Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	11	16%	51	75%	6	9%			68
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	5	4%	75	66%	33	29%			113
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	5	3%	127	75%	38	22%			170
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>21</b>	<b>6%</b>	<b>253</b>	<b>72%</b>	<b>77</b>	<b>22%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>351</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	44	5%	159	17%	744	79%			947
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	95	5%	467	26%	1 212	68%	6	0%	1 780
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	36	5%	105	14%	612	81%			753
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	12	8%	27	18%	115	75%			154
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån			2	33%	4	67%			6
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	3	3%	34	39%	48	55%	2	2%	87
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	8	6%	24	19%	92	74%			124
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU			4	17%	19	83%			23
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap					2	67%	1	33%	3
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	4	1%	35	12%	242	85%	5	2%	286
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	7	11%	10	16%	37	61%	7	11%	61
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	13	5%	56	21%	200	74%	2	1%	271
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd			3	100%					3
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd			1	50%	1	50%			2
NFD 2421.80 Nærings tiltak på Svalbard	Tilskudd							1	100%	1
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	1	1%	8	10%	70	88%	1	1%	80
<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>223</b>	<b>5%</b>	<b>935</b>	<b>20%</b>	<b>3 398</b>	<b>74%</b>	<b>25</b>	<b>1%</b>	<b>4 581</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd			1	50%			1	50%	2
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	5	3%	145	94%	1	1%	4	3%	155
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd			20	100%					20
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	1	2%	49	83%	1	2%	8	14%	59
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis					1	100%			1
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd			118	99%	1	1%			119
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti			5	100%					5
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilsk.	1	1%	19	11%	148	88%			168
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	3	3%	113	97%					116
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	10	1%	539	74%	156	21%	22	3%	727
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis			10	83%	1	8%	1	8%	12
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd			6	67%	3	33%			9
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	7	7%	53	53%	37	37%	3	3%	100
<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>27</b>	<b>2%</b>	<b>1 078</b>	<b>72%</b>	<b>349</b>	<b>23%</b>	<b>39</b>	<b>3%</b>	<b>1 493</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	1	25%			3	75%			4
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	3	1%	96	46%	110	53%			209
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	2	1%	82	49%	82	49%	3	2%	169
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	4	2%	100	58%	68	40%			172
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	45	5%	553	63%	282	32%	0	0%	880
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	1	4%	21	78%	5	19%			27
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd			13	81%	3	19%			16
<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>		<b>56</b>	<b>4%</b>	<b>865</b>	<b>59%</b>	<b>553</b>	<b>37%</b>	<b>3</b>	<b>0%</b>	<b>1 477</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>306</b>	<b>4%</b>	<b>2 878</b>	<b>38%</b>	<b>4 300</b>	<b>57%</b>	<b>67</b>	<b>1%</b>	<b>7 551</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	3	10%	10	32%	18	58%			31
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd			3	13%	19	83%	1	4%	23
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd					3	100%			3
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd			16	100%					16
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd					4	100%			4
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd			51	81%	12	19%			63
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	1	13%	1	13%	6	75%			8
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd							1	100%	1
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd					7	70%	3	30%	10
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd					1	100%			1
UD 160.70 Helse	Tilskudd			1	11%	7	78%	1	11%	9
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd			2	33%	4	67%			6
Diverse tilskudd	Tilskudd			5	56%	4	44%			9
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis			21	78%	6	22%			27
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>4</b>	<b>2%</b>	<b>110</b>	<b>52%</b>	<b>91</b>	<b>43%</b>	<b>6</b>	<b>3%</b>	<b>211</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>331</b>	<b>4%</b>	<b>3 241</b>	<b>40%</b>	<b>4 468</b>	<b>55%</b>	<b>73</b>	<b>1%</b>	<b>8 113</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering eller at tilsagn har blitt gitt til et prosjekt som går over flere fylker/kommuner

## Innovasjonsnivå ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Innovasjon på bedriftsnivå		Innovasjon på regionalt nivå		Innovasjon på nasjonalt nivå		Innovasjon på internasjonalt nivå		Ikke relevant		Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	17	25%	9	13%	13	19%	8	12%	21	31%			68
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	6	5%	1	1%	2	2%	1	1%	103	91%			113
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	62	36%	3	2%	3	2%			102	60%			170
<b>Sum lavrisikolån</b>		<b>85</b>	<b>24%</b>	<b>13</b>	<b>4%</b>	<b>18</b>	<b>5%</b>	<b>9</b>	<b>3%</b>	<b>226</b>	<b>64%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>351</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	6	1%	7	1%	215	23%	714	75%	5	1%			947
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	83	5%	46	3%	288	16%	1 103	62%	260	15%			1 780
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	11	1%	12	2%	65	9%	654	87%	11	1%			753
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti					2	1%	3	2%	2	1%	147	95%	154
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån			1	17%	1	17%	4	67%					6
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	25	29%	3	3%	11	13%	36	41%	12	14%			87
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	4	3%	2	2%	9	7%	108	87%	1	1%			124
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU					2	9%	21	91%					23
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap					1	33%	2	67%					3
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd											286	100%	286
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	4	7%	8	13%	6	10%	10	16%	33	54%			61
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi					15	6%	256	94%					271
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd									3	100%			3
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd			1	50%	1	50%							2
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd									1	100%			1
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån											80	100%	80
<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>133</b>	<b>3%</b>	<b>80</b>	<b>2%</b>	<b>616</b>	<b>13%</b>	<b>2 911</b>	<b>64%</b>	<b>328</b>	<b>7%</b>	<b>513</b>	<b>11%</b>	<b>4 581</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd			2	100%									2
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	28	18%	42	27%	26	17%	35	23%	24	15%			155
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	2	10%	3	15%	8	40%	7	35%					20
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	8	14%	12	20%	14	24%	14	24%	11	19%			59
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis							0	0%	1	100%			1
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	9	8%	60	50%	24	20%	22	18%	4	3%			119
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti			1	20%			3	60%	1	20%			5
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	4	2%	3	2%	87	52%	73	43%	1	1%			168
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	28	24%	21	18%	25	22%	16	14%	26	22%			116
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	119	16%	186	26%	163	22%	194	27%	65	9%			727
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis			2	17%			8	67%	2	17%			12
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd			1	11%					8	89%			9
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	2	2%	18	18%	26	26%	47	47%	7	7%			100
<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>200</b>	<b>13%</b>	<b>351</b>	<b>24%</b>	<b>373</b>	<b>25%</b>	<b>419</b>	<b>28%</b>	<b>150</b>	<b>10%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>1 493</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd							3	75%	1	25%			4
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	183	88%	7	3%	7	3%			12	6%			209
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	31	18%	49	29%	32	19%	9	5%	48	28%			169
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	77	45%	16	9%	6	3%			73	42%			172
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	448	51%	93	11%	24	3%	3	0%	312	35%			880
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	9	33%	5	19%	2	7%			11	41%			27
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	5	31%	3	19%	5	31%	1	6%	2	13%			16
<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>		<b>753</b>	<b>51%</b>	<b>173</b>	<b>12%</b>	<b>76</b>	<b>5%</b>	<b>16</b>	<b>1%</b>	<b>459</b>	<b>31%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>1 477</b>
<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>		<b>1 086</b>	<b>14%</b>	<b>604</b>	<b>8%</b>	<b>1 065</b>	<b>14%</b>	<b>3 346</b>	<b>44%</b>	<b>937</b>	<b>12%</b>	<b>513</b>	<b>7%</b>	<b>7 551</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	12	39%	3	10%	2	6%			14	45%			31
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd					1	4%	14	61%	8	35%			23
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd							3	100%					3
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd			8	50%	4	25%	4	25%					16
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd					2	50%			2	50%			4
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd											63	100%	63
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd							7	88%	1	13%			8
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd									1	100%			1
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd									1	10%	9	90%	10
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd											1	100%	1
UD 160.70 Helse	Tilskudd							9	100%					9
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd							6	100%					6
Diverse tilskudd	Tilskudd			3	33%	2	22%	2	22%	2	22%			9
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	5	19%	7	26%	8	30%	6	22%	1	4%			27
<b>Sum andre virkemidler</b>		<b>17</b>	<b>8%</b>	<b>21</b>	<b>10%</b>	<b>19</b>	<b>9%</b>	<b>51</b>	<b>24%</b>	<b>30</b>	<b>14%</b>	<b>73</b>	<b>35%</b>	<b>211</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>1 188</b>	<b>15%</b>	<b>638</b>	<b>8%</b>	<b>1 102</b>	<b>14%</b>	<b>3 406</b>	<b>42%</b>	<b>1 193</b>	<b>15%</b>	<b>586</b>	<b>7%</b>	<b>8 113</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering eller at tilsagn har blitt gitt til et prosjekt som går over flere fylker/kommuner

## Type innovasjon ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Produkt- /tjenesteinnovasjon		Prosessinnovasjon		Organisatorisk innovasjon		Markedsmessig innovasjon		Ikke relevant		Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	32	47%	10	15%	3	4%	2	3%	21	31%			68
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	5	4%	5	4%					103	91%			113
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	28	16%	35	21%	5	3%			102	60%			170
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>65</b>	<b>19%</b>	<b>50</b>	<b>14%</b>	<b>8</b>	<b>2%</b>	<b>2</b>	<b>1%</b>	<b>226</b>	<b>64%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>351</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	863	91%	40	4%	7	1%	34	4%	3	0%			947
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	1 246	70%	180	10%	42	2%	52	3%	260	15%			1 780
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	658	87%	51	7%	7	1%	26	3%	11	1%			753
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	4	3%					1	1%	2	1%	147	95%	154
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån	4	67%	2	33%									6
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	52	60%	11	13%	10	11%	2	2%	12	14%			87
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	115	93%	6	5%	1	1%	1	1%	1	1%			124
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	23	100%											23
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	3	100%											3
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd											286	100%	286
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	18	30%	2	3%			8	13%	33	54%			61
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	224	83%	45	17%			2	1%					271
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd									3	100%			3
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd	1	50%	1	50%									2
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd									1	100%			1
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån											80	100%	80
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>3 211</b>	<b>70%</b>	<b>338</b>	<b>7%</b>	<b>67</b>	<b>1%</b>	<b>126</b>	<b>3%</b>	<b>326</b>	<b>7%</b>	<b>513</b>	<b>11%</b>	<b>4 581</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd	2	100%											2
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	86	55%	26	17%	5	3%	14	9%	24	15%			155
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	10	50%	10	50%									20
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	27	46%	6	10%	8	14%	7	12%	11	19%			59
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	0	0%							1	100%			1
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	101	85%	1	1%	1	1%	13	11%	3	3%			119
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti	3	60%	1	20%					1	20%			5
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	140	83%	6	4%	5	3%	17	10%					168
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	56	48%	26	22%	2	2%	6	5%	26	22%			116
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	481	66%	75	10%	54	7%	52	7%	65	9%			727
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	7	58%	1	8%	1	8%	1	8%	2	17%			12
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd					1	11%			8	89%			9
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	57	57%	16	16%	8	8%	12	12%	7	7%			100
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>970</b>	<b>65%</b>	<b>168</b>	<b>11%</b>	<b>85</b>	<b>6%</b>	<b>122</b>	<b>8%</b>	<b>148</b>	<b>10%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>1 493</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	2	50%	1	25%					1	25%			4
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	83	40%	115	55%	1	0%	2	1%	8	4%			209
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	82	49%	2	1%	7	4%	30	18%	48	28%			169
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	102	59%	30	17%			8	5%	32	19%			172
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	441	50%	282	32%	24	3%	13	1%	120	14%			880
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	9	33%	5	19%	1	4%	1	4%	11	41%			27
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	8	50%	1	6%	2	13%	3	19%	2	13%			16
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>727</b>	<b>49%</b>	<b>436</b>	<b>30%</b>	<b>35</b>	<b>2%</b>	<b>57</b>	<b>4%</b>	<b>222</b>	<b>15%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>1 477</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>4 908</b>	<b>65%</b>	<b>942</b>	<b>12%</b>	<b>187</b>	<b>2%</b>	<b>305</b>	<b>4%</b>	<b>696</b>	<b>9%</b>	<b>513</b>	<b>7%</b>	<b>7 551</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	12	39%	3	10%			2	6%	14	45%			31
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	13	57%	1	4%			1	4%	8	35%			23
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	3	100%											3
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	9	56%	2	13%	1	6%	4	25%					16
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd					2	50%			2	50%			4
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd											63	100%	63
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	7	88%							1	13%			8
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd									1	100%			1
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd									1	10%	9	90%	10
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd									1	100%			1
UD 160.70 Helse	Tilskudd	9	100%											9
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	5	83%					1	17%					6
Diverse tilskudd	Tilskudd	3	33%	4	44%					2	22%			9
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	17	63%	7	26%	2	7%			1	4%			27
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>78</b>	<b>37%</b>	<b>17</b>	<b>8%</b>	<b>5</b>	<b>2%</b>	<b>8</b>	<b>4%</b>	<b>30</b>	<b>14%</b>	<b>73</b>	<b>35%</b>	<b>211</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>5 051</b>	<b>62%</b>	<b>1 009</b>	<b>12%</b>	<b>200</b>	<b>2%</b>	<b>315</b>	<b>4%</b>	<b>952</b>	<b>12%</b>	<b>586</b>	<b>7%</b>	<b>8 113</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering eller at tilsagn har blitt gitt til et prosjekt som går over flere fylker/kommuner



## Bedriftstørrelse ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	0-19		20-50		51-100		101-250		>250		Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	49	72%	8	12%	5	7%	5	7%	1	1%			68
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	108	96%	5	4%									113
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	169	99%	1	1%									170
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>326</b>	<b>93%</b>	<b>14</b>	<b>4%</b>	<b>5</b>	<b>1%</b>	<b>5</b>	<b>1%</b>	<b>1</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>351</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	589	62%									358	38%	947
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	1 320	74%	251	14%	125	7%	62	3%	22	1%			1 780
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	650	86%	73	10%	19	3%	10	1%	1	0%			753
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	4	3%	2	1%			1	1%			147	95%	154
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån	4	67%	1	17%			1	17%					6
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	57	66%	19	22%	7	8%	4	5%					87
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	105	85%	13	10%	4	3%	1	1%	1	1%			124
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	20	87%	2	9%	1	4%							23
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	1	33%							2	67%			3
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	255	89%	25	9%	4	1%	2	1%					286
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	47	77%	7	11%	3	5%			4	7%			61
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	166	61%	35	13%	17	6%	32	12%	21	8%			271
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd	3	100%											3
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd	1	50%					1	50%					2
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd	1	100%											1
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån	69	86%	7	9%	3	4%	1	1%					80
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>3 292</b>	<b>72%</b>	<b>435</b>	<b>9%</b>	<b>183</b>	<b>4%</b>	<b>115</b>	<b>3%</b>	<b>51</b>	<b>1%</b>	<b>505</b>	<b>11%</b>	<b>4 581</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd											2	100%	2
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	118	76%	25	16%	10	6%	1	1%	1	1%			155
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	13	65%	2	10%	1	5%	2	10%	2	10%			20
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	40	68%	12	20%	3	5%	3	5%	1	2%			59
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	1	100%											1
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	68	57%	1	1%							50	42%	119
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti	5	100%											5
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd											168	100%	168
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	99	85%	9	8%	7	6%	1	1%					116
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	583	80%	96	13%	30	4%	14	2%	4	1%			727
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	10	83%	1	8%					1	8%			12
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	6	67%							3	33%			9
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	79	79%	10	10%	4	4%	6	6%	1	1%			100
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>1 022</b>	<b>68%</b>	<b>156</b>	<b>10%</b>	<b>55</b>	<b>4%</b>	<b>27</b>	<b>2%</b>	<b>13</b>	<b>1%</b>	<b>220</b>	<b>15%</b>	<b>1 493</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd	4	100%											4
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	204	98%	3	1%	1	0%	1	0%					209
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	153	91%	11	7%	3	2%	1	1%	1	1%			169
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	153	89%	12	7%	4	2%	1	1%			2	1%	172
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	774	88%	6	1%	1	0%			1	0%	98	11%	880
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	26	96%			1	4%							27
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	11	69%	3	19%	1	6%	1	6%					16
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>1 325</b>	<b>90%</b>	<b>35</b>	<b>2%</b>	<b>11</b>	<b>1%</b>	<b>4</b>	<b>0%</b>	<b>2</b>	<b>0%</b>	<b>100</b>	<b>7%</b>	<b>1 477</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>5 639</b>	<b>75%</b>	<b>626</b>	<b>8%</b>	<b>249</b>	<b>3%</b>	<b>146</b>	<b>2%</b>	<b>66</b>	<b>1%</b>	<b>825</b>	<b>11%</b>	<b>7 551</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	31	100%											31
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	20	87%	3	13%									23
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	3	100%											3
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	11	69%	2	13%	2	13%	1	6%					16
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd	4	100%											4
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	32	51%	17	27%	7	11%	4	6%	3	5%	0	0%	63
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	4	50%			1	13%	2	25%	1	13%			8
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd	1	100%											1
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	1	10%	1	10%			3	30%	5	50%			10
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd									1	100%			1
UD 160.70 Helse	Tilskudd	7	78%	1	11%					1	11%			9
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	5	83%					1	17%					6
Diverse tilskudd	Tilskudd	5	56%			1	11%	1	11%	2	22%			9
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	23	85%	2	7%	1	4%			1	4%			27
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>147</b>	<b>70%</b>	<b>26</b>	<b>12%</b>	<b>12</b>	<b>6%</b>	<b>12</b>	<b>6%</b>	<b>14</b>	<b>7%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>211</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>6 112</b>	<b>75 %</b>	<b>666</b>	<b>8 %</b>	<b>266</b>	<b>3 %</b>	<b>163</b>	<b>2 %</b>	<b>81</b>	<b>1 %</b>	<b>825</b>	<b>10 %</b>	<b>8 113</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering eller at tilsagn har blitt gitt til et prosjekt som går over flere fylker/kommuner

## Kjennetegn ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Kvinnerettet		Miljøeffekt		Samfunnseffekt		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	20	29%	29	43%	63	93%	68
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	7	6%	14	12%	88	78%	113
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	98	58%	77	45%	153	90%	170
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>125</b>	<b>36%</b>	<b>120</b>	<b>34%</b>	<b>304</b>	<b>87%</b>	<b>351</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	209	22%	431	46%	434	46%	947
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	438	25%	767	43%	1 307	73%	1 780
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	130	17%	291	39%	459	61%	753
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti			84	55%	5	3%	154
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån	1	17%	6	100%	5	83%	6
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	42	48%	46	53%	76	87%	87
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	12	10%	69	56%	83	67%	124
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	4	17%	4	17%	22	96%	23
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap			3	100%	3	100%	3
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd							286
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	28	46%	16	26%	50	82%	61
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	30	11%	270	100%	172	63%	271
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd							3
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd			2	100%	2	100%	2
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd					1	100%	1
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån							80
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>894</b>	<b>20%</b>	<b>1 989</b>	<b>43%</b>	<b>2 619</b>	<b>57%</b>	<b>4 581</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd	1	50%			1	50%	2
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	66	43%	66	43%	148	95%	155
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	6	30%	18	90%	19	95%	20
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	28	47%	17	29%	56	95%	59
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	0	0%	0	0%	1	100%	1
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	44	37%	36	30%	87	73%	119
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti	3	60%	1	20%	5	100%	5
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	43	26%	85	51%	44	26%	168
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	31	27%	45	39%	111	96%	116
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	304	42%	249	34%	655	90%	727
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	5	42%	9	75%	12	100%	12
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd					9	100%	9
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	48	48%	67	67%	97	97%	100
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>579</b>	<b>39%</b>	<b>593</b>	<b>40%</b>	<b>1 245</b>	<b>83%</b>	<b>1 493</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd			3	75%	3	75%	4
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	40	19%	183	88%	114	55%	209
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	117	75%	49	31%	154	98%	157
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd	82	48%	86	50%	126	73%	172
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	488	55%	370	42%	678	77%	880
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	16	59%	15	56%	24	89%	27
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	6	38%	4	25%	16	100%	16
	<b>LMD - Sum Riskolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>749</b>	<b>51%</b>	<b>710</b>	<b>48%</b>	<b>1 115</b>	<b>75%</b>	<b>1 477</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>2 222</b>	<b>29%</b>	<b>3 292</b>	<b>44%</b>	<b>4 979</b>	<b>66%</b>	<b>7 551</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	17	55%	16	52%	27	87%	31
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	12	52%	13	57%	20	87%	23
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	1	33%	3	100%	2	67%	3
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	14	88%	3	19%	16	100%	16
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd	1	25%	1	25%	3	75%	4
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd							63
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd			4	50%	6	75%	8
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd							1
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd							10
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd							1
UD 160.70 Helse	Tilskudd	4	44%	2	22%	9	100%	9
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	4	67%	1	17%	6	100%	6
Diverse tilskudd	Tilskudd	1	11%	8	89%	7	78%	9
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	12	44%	7	26%	27	100%	27
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>66</b>	<b>31%</b>	<b>58</b>	<b>27%</b>	<b>123</b>	<b>58%</b>	<b>211</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>2 413</b>	<b>30%</b>	<b>3 470</b>	<b>43%</b>	<b>5 406</b>	<b>67%</b>	<b>8 113</b>

## Satsing ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	S-001 Energi og miljø		S-002 Helse		S-005 Landbruk		S-006 Marin		S-007 Maritim		S-008 Olje og gass	
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	1	1%			3	4%	23	34%	10	15%		
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål							113	100%				
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål					159	94%	1	1%				
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>1</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>162</b>	<b>46%</b>	<b>137</b>	<b>39%</b>	<b>10</b>	<b>3%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	168	18%	105	11%	25	3%	57	6%	49	5%	40	4%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	137	8%	154	9%	63	4%	155	9%	95	5%	106	6%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	74	10%	63	8%	18	2%	59	8%	42	6%	47	6%
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti			1	1%			1	1%	1	1%		
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskerfartøy	Innovasjonslån							1	17%	5	83%		
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	11	13%	3	3%	3	3%	7	8%	8	9%	8	9%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	10	8%	5	4%	3	2%	16	13%	14	11%	15	12%
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	3	13%	12	52%								
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	3	5%			2	3%			1	2%		
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	136	50%			4	1%	35	13%	36	13%	11	4%
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd									2	100%		
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd												
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>542</b>	<b>12%</b>	<b>343</b>	<b>7%</b>	<b>118</b>	<b>3%</b>	<b>331</b>	<b>7%</b>	<b>253</b>	<b>6%</b>	<b>227</b>	<b>5%</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd												
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	6	4%	5	3%	17	11%	12	8%	5	3%		
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	2	10%			7	35%	6	30%				
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	3	5%	1	2%	4	7%	7	12%				
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis							0	0%				
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	12	10%	6	5%	12	10%	6	5%	2	2%	1	1%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti			0	0%	1	20%	2	40%	1	20%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	40	24%	15	9%			7	4%	4	2%	4	2%
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	3	3%	2	2%	8	7%	32	28%	6	5%		
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	42	6%	49	7%	44	6%	54	7%	20	3%	11	2%
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	2	17%	1	8%	1	8%	1	8%				
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd												
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	15	15%	3	3%	7	7%	18	18%	7	7%	9	9%
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>125</b>	<b>8%</b>	<b>82</b>	<b>5%</b>	<b>101</b>	<b>7%</b>	<b>145</b>	<b>10%</b>	<b>45</b>	<b>3%</b>	<b>25</b>	<b>2%</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd			1	25%	2	50%						
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	13	6%			194	93%	2	1%				
LMD 1150.50 Utvikl.progr. for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd					134	79%						
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd					172	100%						
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis			1	0%	841	96%	1	0%				
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån					25	93%						
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd					13	81%						
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>13</b>	<b>1%</b>	<b>2</b>	<b>0%</b>	<b>1 381</b>	<b>94%</b>	<b>3</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>680</b>	<b>9%</b>	<b>427</b>	<b>6%</b>	<b>1 600</b>	<b>21%</b>	<b>479</b>	<b>6%</b>	<b>298</b>	<b>4%</b>	<b>252</b>	<b>3%</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd					23	74%	2	6%				
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	5	22%	5	22%	1	4%			1	4%		
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd									3	100%		
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd							3	19%				
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	1	13%							2	25%		
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd												
UD 160.70 Helse	Tilskudd			7	78%								
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd			4	67%								
Diverse tilskudd	Tilskudd	4	44%			4	44%						
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	2	7%	2	7%	3	11%			1	4%		
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>12</b>	<b>6%</b>	<b>18</b>	<b>9%</b>	<b>31</b>	<b>15%</b>	<b>5</b>	<b>2%</b>	<b>7</b>	<b>3%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>693</b>	<b>9%</b>	<b>445</b>	<b>5%</b>	<b>1 793</b>	<b>22%</b>	<b>621</b>	<b>8%</b>	<b>315</b>	<b>4%</b>	<b>252</b>	<b>3%</b>

## Satsing ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	S-009 Reiseliv		S-010 Kreativ næring		S-999 Ikke satsingsområde		X Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	13	19%	1	1%	17	25%			68
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål									113
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	8	5%			2	1%			170
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>21</b>	<b>6%</b>	<b>1</b>	<b>0%</b>	<b>19</b>	<b>5%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>351</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	25	3%	30	3%	448	47%			947
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	312	18%	72	4%	686	39%			1 780
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	26	3%	36	5%	387	51%	1	0%	753
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti	1	1%			3	2%	147	95%	154
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipsfart og fiskefartøy	Innovasjonslån									6
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	1	1%	2	2%	44	51%			87
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	2	2%	4	3%	55	44%			124
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU			1	4%	7	30%			23
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap					3	100%			3
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd							286	100%	286
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	33	54%	1	2%	21	34%			61
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi					49	18%			271
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd					3	100%			3
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd									2
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd					1	100%			1
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån							80	100%	80
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>400</b>	<b>9%</b>	<b>146</b>	<b>3%</b>	<b>1 707</b>	<b>37%</b>	<b>514</b>	<b>11%</b>	<b>4 581</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd	1	50%			1	50%			2
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	46	30%	13	8%	50	32%	1	1%	155
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd					5	25%			20
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	17	29%			27	46%			59
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	1	100%							1
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	45	38%	6	5%	29	24%			119
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti					1	20%			5
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd	7	4%			91	54%			168
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	28	24%	4	3%	33	28%			116
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	244	34%	40	6%	223	31%			727
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis					7	58%			12
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd					9	100%			9
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	10	10%	3	3%	28	28%			100
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>399</b>	<b>27%</b>	<b>66</b>	<b>4%</b>	<b>504</b>	<b>34%</b>	<b>1</b>	<b>0%</b>	<b>1 493</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd					1	25%			4
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd									209
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	28	17%			7	4%			169
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd									172
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	26	3%	1	0%	10	1%			880
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån	2	7%							27
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	3	19%							16
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>59</b>	<b>4%</b>	<b>1</b>	<b>0%</b>	<b>18</b>	<b>1%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>1 477</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>858</b>	<b>11%</b>	<b>213</b>	<b>3%</b>	<b>2 229</b>	<b>30%</b>	<b>515</b>	<b>7%</b>	<b>7 551</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd	1	3%			5	16%			31
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd			1	4%	10	43%			23
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd									3
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	7	44%	4	25%	2	13%			16
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd			4	100%					4
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd							63	100%	63
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd					5	63%			8
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd					1	100%			1
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd					1	10%	9	90%	10
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd							1	100%	1
UD 160.70 Helse	Tilskudd					2	22%			9
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd					2	33%			6
Diverse tilskudd	Tilskudd					1	11%			9
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	8	30%	1	4%	10	37%			27
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>16</b>	<b>8%</b>	<b>10</b>	<b>5%</b>	<b>39</b>	<b>18%</b>	<b>73</b>	<b>35%</b>	<b>211</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>895</b>	<b>11 %</b>	<b>224</b>	<b>3 %</b>	<b>2 287</b>	<b>28 %</b>	<b>588</b>	<b>7 %</b>	<b>8 113</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering eller at tilsagn har blitt gitt til et prosjekt som går over flere fylker/kommuner

## Delmål ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Annet		Bedrift		Gründer		Personkunde		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære			47	69%	21	31%			68
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål			75	66%	35	31%	3	3%	113
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål			23	14%	2	1%	145	85%	170
	<b>Sum lavrisikolån</b>			<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>145</b>	<b>41%</b>	<b>58</b>	<b>17%</b>	<b>351</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd			90	10%	857	90%			947
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	59	3%	1 284	72%	437	25%			1 780
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån			382	51%	371	49%			753
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti			99	64%	55	36%			154
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån			5	83%	1	17%			6
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	18	21%	60	69%	9	10%			87
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU			91	73%	33	27%			124
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU			14	61%	9	39%			23
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	3	100%							3
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd	4	1%	257	90%	25	9%			286
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	22	36%	38	62%	1	2%			61
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	1	0%	196	72%	74	27%			271
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd			3	100%					3
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd			2	100%					2
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd					1	100%			1
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån			73	91%	7	9%			80
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>			<b>107</b>	<b>2%</b>	<b>2 594</b>	<b>57%</b>	<b>1 880</b>	<b>41%</b>	<b>4 581</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd					2	100%			2
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	9	6%	104	67%	42	27%			155
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	2	10%	13	65%	5	25%			20
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	1	2%	44	75%	14	24%			59
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis			1	100%					1
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	1	1%	14	12%	104	87%			119
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti			1	20%	4	80%			5
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd			2	1%	166	99%			168
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	1	1%	76	66%	39	34%			116
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	32	4%	414	57%	280	39%	1	0%	727
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	1	8%	7	58%	4	33%			12
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd	8	89%	1	11%					9
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	23	23%	56	56%	21	21%			100
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>			<b>78</b>	<b>5%</b>	<b>733</b>	<b>49%</b>	<b>681</b>	<b>46%</b>	<b>1 493</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd			3	75%	1	25%			4
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	2	1%	190	91%	16	8%	1	0%	209
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	18	11%	116	69%	34	20%	1	1%	169
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd			43	25%	21	12%	108	63%	172
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	4	0%	222	25%	67	8%	587	67%	880
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån			8	30%	4	15%	15	56%	27
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	1	6%	10	63%	5	31%			16
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>			<b>25</b>	<b>2%</b>	<b>592</b>	<b>40%</b>	<b>148</b>	<b>10%</b>	<b>1 477</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>			<b>210</b>	<b>3%</b>	<b>3 919</b>	<b>52%</b>	<b>2 709</b>	<b>36%</b>	<b>7 551</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd			23	74%	3	10%	5	16%	31
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	5	22%	13	57%	5	22%			23
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	1	33%	2	67%					3
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	1	6%	11	69%	4	25%			16
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd			4	100%					4
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd	0	0%	59	94%	4	6%			63
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	2	25%	5	63%	1	13%			8
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd			1	100%					1
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	9	90%	1	10%					10
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	1	100%							1
UD 160.70 Helse	Tilskudd			6	67%	3	33%			9
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd			4	67%	2	33%			6
Diverse tilskudd	Tilskudd	4	44%	4	44%	1	11%			9
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	1	4%	17	63%	9	33%			27
	<b>Sum andre virkemidler</b>			<b>24</b>	<b>11%</b>	<b>150</b>	<b>71%</b>	<b>32</b>	<b>15%</b>	<b>211</b>
<b>Sum Totalt</b>				<b>234</b>	<b>3%</b>	<b>4 214</b>	<b>52%</b>	<b>2 799</b>	<b>35%</b>	<b>8 113</b>

\*Gründer (0-3 år fra stiftelses- og tilsagnsdato)

\*Bedrift (over 3 år fra stiftelses- og tilsagnsdato)

\*Personkunde (søkt med norsk personnummer)

\*Annet (ikke tilgjengelig stiftelsesdato eller norsk personnummer eller tilsagnsmottaker er stiftelse, forening eller lignende)

## Internasjonalt ANTALL tilsagn

Budsjettpost	Virkemiddel	Internasjonalt rettet - Annet		Internasjonalt rettet – Eksport		Nasjonalt rettet		Uspesifisert		Totalt
		Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	Innvilget	Andel	
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Ordinære	12	18%	29	43%	27	40%			68
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Fiskeriformål	1	1%	61	54%	51	45%			113
NFD 2421.90 Lavrisikolån	Landbruksformål	4	2%	1	1%	165	97%			170
	<b>Sum lavrisikolån</b>	<b>17</b>	<b>5%</b>	<b>91</b>	<b>26%</b>	<b>243</b>	<b>69%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>351</b>
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Landsdekkende etablerertilskudd	126	13%	386	41%	435	46%			947
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Tilskudd	262	15%	980	55%	538	30%			1 780
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Innovasjonslån	121	16%	526	70%	106	14%			753
NFD 2421.50 Innovasjon prosjekter	Garanti			5	3%	149	97%			154
NFD 2421.54 Låneordning for nærskipfart og fiskefartøy	Innovasjonslån			5	83%	1	17%			6
NFD 2421.71 Innovative næringsmiljøer	Tilskudd	11	13%	34	39%	42	48%			87
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	IFU	17	14%	79	64%	28	23%			124
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	OFU	2	9%	16	70%	5	22%			23
NFD 2421.72 Innovasjonskontrakter	Innovasjonspartnerskap	1	33%	1	33%	1	33%			3
NFD 2421.73 Tilskuddsordning for pakkereisearrangører	Tilskudd							286	100%	286
NFD 2421.74 Reiseliv, profilering og kompetanse	Tilskudd	18	30%	28	46%	15	25%			61
NFD 2421.76 Miljøteknologi	Tilskudd - Miljøteknologi	20	7%	220	81%	31	11%			271
NFD 2421.78 Adm. støtte for distriktsrettede såkornfond	Tilskudd					3	100%			3
NFD 2421.79 Tilskudd til kondemneringsordning for skip	Tilskudd			1	50%	1	50%			2
NFD 2421.80 Næringstiltak på Svalbard	Tilskudd	1	100%							1
NFD 2421.91 Låneordning for pakkereisearrangører	Risikolån							80	100%	80
	<b>NFD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>579</b>	<b>13%</b>	<b>2 281</b>	<b>50%</b>	<b>1 355</b>	<b>30%</b>	<b>366</b>	<b>8%</b>	<b>4 581</b>
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Etablerertilskudd					2	100%			2
KMD 550.62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	Tilskudd	32	21%	54	35%	69	45%			155
KMD 550.70 Bedriftsrettede programmer i distriktene	Tilskudd	1	5%	7	35%	12	60%			20
KMD 551.60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	Tilskudd	7	12%	25	42%	27	46%			59
KMD 553.60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og kompetanse	Tilskudd fylkesvis	1	100%	0	0%					1
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Etablerertilskudd	13	11%	32	27%	74	62%			119
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Garanti			3	60%	2	40%			5
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Landsdekkende etablerertilskudd					168	100%			168
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Risikolån	12	10%	56	48%	48	41%			116
KMD 553.61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	Tilskudd fylkesvis	124	17%	334	46%	269	37%			727
KMD 553.63 Interreg og Arktis 2030	Tilskudd fylkesvis	3	25%	8	67%	1	8%			12
KMD 553.65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	Tilskudd					9	100%			9
KMD 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	Tilskudd	21	21%	55	55%	24	24%			100
	<b>KMD - Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>214</b>	<b>14%</b>	<b>574</b>	<b>38%</b>	<b>705</b>	<b>47%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>1 493</b>
LMD 1137.71 Bioøkonomiordninga	Tilskudd			2	50%	2	50%			4
LMD 1150.50 Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi i landbruket	Tilskudd	1	0%			208	100%			209
LMD 1150.50 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskaping	Tilskudd	29	17%	11	7%	129	76%			169
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd					172	100%			172
LMD 1150.50 IBU-midler	Tilskudd fylkesvis	36	4%	10	1%	834	95%			880
LMD 1150.50 IBU-midler	Risikolån			1	4%	26	96%			27
LMD 1151.51 VSP rein	Tilskudd	8	50%	2	13%	6	38%			16
	<b>LMD - Sum Risikolån, Tilskudd og programmer</b>	<b>74</b>	<b>5%</b>	<b>26</b>	<b>2%</b>	<b>1 377</b>	<b>93%</b>	<b>0</b>	<b>0%</b>	<b>1 477</b>
	<b>Sum risikolån, tilskudd og programmer</b>	<b>867</b>	<b>11%</b>	<b>2 881</b>	<b>38%</b>	<b>3 437</b>	<b>46%</b>	<b>366</b>	<b>5%</b>	<b>7 551</b>
LMD 1142.78 Tilskudd for omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	Tilskudd					31	100%			31
KD 285.53 EU-stimuleringsmidler	Tilskudd	9	39%	13	57%	1	4%			23
KLD 1422.70 Miljøvennlig skipsfart	Tilskudd	1	33%	2	67%					3
KMD 551.61 Kompens. for økt arb.g.avg.	Tilskudd	7	44%	5	31%	4	25%			16
KUD 325.71 Kulturell og kreativ næring	Tilskudd			2	50%	2	50%			4
NFD 900.79 Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter	Tilskudd							63	100%	63
SD 1301.50 Samferdselsforskning	Tilskudd	3	38%	3	38%	2	25%			8
UD 140.21 Spesielle driftsutgifter	Tilskudd	1	100%							1
UD 150.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd	1	10%					9	90%	10
UD 163.70 Nødhjelp og humanitær bistand	Tilskudd							1	100%	1
UD 160.70 Helse	Tilskudd	1	11%	8	89%					9
UD 161.70 Utdanning	Tilskudd	1	17%	5	83%					6
Diverse tilskudd	Tilskudd	1	11%	1	11%	7	78%			9
Diverse fylkeskommunale tilskudd	Tilskudd fylkesvis	9	33%	4	15%	14	52%			27
	<b>Sum andre virkemidler</b>	<b>34</b>	<b>16%</b>	<b>43</b>	<b>20%</b>	<b>61</b>	<b>29%</b>	<b>73</b>	<b>35%</b>	<b>211</b>
<b>Sum Totalt</b>		<b>918</b>	<b>11 %</b>	<b>3 015</b>	<b>37 %</b>	<b>3 741</b>	<b>46 %</b>	<b>439</b>	<b>5 %</b>	<b>8 113</b>

\*Uspesifisert kolonne viser data som ikke lenger er relevant statistikk for enkelte tjenester og/eller manglende registrering eller at tilsagn har blitt gitt til et prosjekt som går over flere fylker/kommuner

